UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale 2014-2020

POLITICA URBANĂ A ROMÂNIEI

STRATEGIA INTEGRATĂ DE DEZVOLTARE URBANĂ PENTRU ZONA URBANĂ

TÂRGU SECUIESC

PRIMĂRIA TÂRGU SECUIESC

MINISTERUL LUCRĂRILOR PUBLICE, DEZVOLTĂRII ȘI ADMINISTRAȚIEI

THE WORLD BANK
IBRD • IDA

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

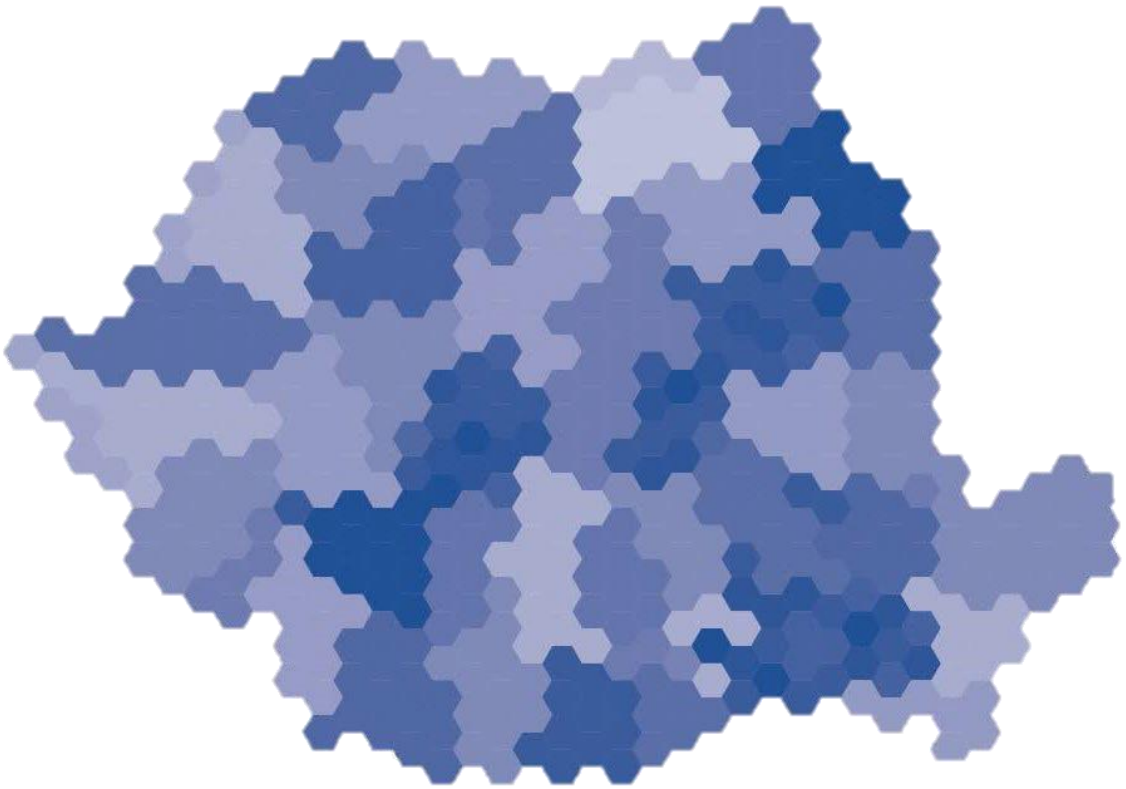
Instrumente Structurale 2014-2020

ROMÂNIA
Acord privind Serviciile de Asistență Tehnică Rambursabile
pentru Politica Urbană a României (P171176)

POLITICA URBANĂ
A ROMÂNIEI

LIVRABIL 4

STRATEGIA INTEGRATĂ DE DEZVOLTARE URBANĂ A ZONEI URBANE TÂRGU SECUIESC 2021 - 2030

MINISTERUL LUCRĂRILOR PUBLICE, DEZVOLTĂRII ȘI ADMINISTRAȚIEI

THE WORLD BANK
IBRD • IDA | WORLD BANK GROUP

ROMÂNIA

Acord privind Serviciile de Asistență Tehnică Rambursabile pentru Politica Urbană a României (P171176)

LIVRABIL 4. STRATEGII DE DEZVOLTARE URBANĂ PILOT

STRATEGIA INTEGRATĂ DE DEZVOLTARE URBANĂ A ZONEI URBANE TÂRGU SECUIESC 2021 - 2030

Iunie 2021

MINISTERUL LUCRĂRILOR PUBLICE, DEZVOLTĂRII ȘI ADMINISTRAȚIEI

WORLD BANK GROUP

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin intermediul Programului Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020

CLAUZĂ DE LIMITARE A RESPONSABILITĂȚII

Prezentul raport este un produs al Băncii Internaționale pentru Reconstrucție și Dezvoltare/Banca Mondială. Constatările, interpretările și concluziile exprimate în acest document nu reflectă în mod obligatoriu părerile Directorilor Executivi ai Băncii Mondiale sau ale guvernelor pe care aceștia le reprezintă. Banca Mondială nu garantează acuratețea datelor incluse în prezentul document.

DECLARAȚIE PRIVIND DREPTURILE DE AUTOR

Materialele din această publicație sunt protejate prin drepturi de autor. Copierea și/sau transmiterea anumitor secțiuni din acest document fără permisiune poate reprezenta încălcarea legislației în vigoare.

Pentru permisiunea de a fotocopia sau retipări orice secțiune a prezentului document, vă rugăm să trimiteți o solicitare conținând informațiile complete la: (i) Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației (Str. Apolodor nr. 17, București, România); sau (ii) Grupul Banca Mondială în România (Strada Vasile Lascăr, nr. 31, et. 6, Sector 2, București, România).

Prezentul raport a fost transmis în luna iunie 2021, în cadrul Acordului privind Serviciile de Asistență Tehnică Rambursabile pentru Politica Urbană a României (P171176), semnat la data de 29 noiembrie 2019 între Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației și Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare. Acesta face parte din Livrabilul 4 în cadrul acordului menționat mai sus - *Strategii de dezvoltare urbană Pilot.*

STRATEGIA INTEGRATĂ DE DEZVOLTARE URBANĂ A ZONEI URBANE TÂRGU SECUIESC 2021 - 2030

CUPRINS

SECȚIUNEA 1: CONTEXT STRATEGIC

1.1. Rolul strategiei integrate de dezvoltare urbană

1.2. Concepte cheie și tendințe internaționale, regionale și locale

1.3. Strategii relevante la nivel național, regional și local

1.4. Procesul de consultare și implicare a factorilor interesați

SECȚIUNEA 2: ANALIZA SITUAȚIEI ACTUALE ȘI CONTEXTUL URBAN

2.0. Unitatea spațială de analiză

2.1. Profil socio-demografic

Structura demografică

Mișcarea naturală și migratorie a populației

Zone dezavantajate din punct de vedere socio-economic și incluziune socială

2.2. Profil economic

Context economic național, regional și județean

Mediul și dinamica antreprenorială

Motoare economice și potențial de specializare

Atragerea de investiții, servicii și infrastructura suport pentru afaceri și inovare

Cercetare-dezvoltare-inovare

Piața forței de muncă

2.3. Profil spațial și funcțional

Rețeaua de localități

Zonificare funcțională

Identificarea dinamicilor spațiale și a zonelor de dezvoltare

Spațiul public și resursele de patrimoniu cultural și antropic

Locuirea la nivelul zonei urbane funcționale Targu Secuiesc

2.4. Infrastructura de transport și mobilitate

Conectare la coridoarele majore de transport existente și propuse

Accesibilitate rutieră

Starea drumurilor

Parcare

Accesibilitate ferată

Accesibilitate aeriană

Infrastructura pentru deplasări nemotorizate

Transportul în comun

Transport intermodal

Siguranța în trafic

Transportul de mărfuri

2.5. Echiparea tehnico-edilitară

Alimentare cu apă potabilă

Rețeaua de canalizare

Managementul deșeurilor

Infrastructura de producere, transport și distribuție a energiei electrice

Iluminatul public

Infrastructura de telecomunicații și telefonie

2.6. Servicii publice

Infrastructura și serviciile de educație

Infrastructura și serviciile de asistență socială

Infrastructura de sănătate și serviciile medicale

Infrastructura și serviciile culturale

Infrastructura și serviciile pentru tineret

Infrastructura și serviciile pentru sport și agrement

2.7. Mediu și schimbări climatice

Caracterizarea capitalului natural

Rezervații naturale și arii protejate

Calitatea factorilor de mediu și poluarea (apă, aer, sol)

Schimbări climatice și riscuri de mediu

2.8. Profil și capacitate administrativă

Administrația publică locală și structurile asociative existente

Bugete locale (execuție bugetară, bugete operaționale, fonduri atrase)

Investiții

Resurse umane și materiale

Servicii publice digitale și relația cu cetățenii

2.9. Analiza SWOT

SECȚIUNEA 3: VIZIUNEA ȘI OBIECTIVELE DE DEZVOLTARE

3.1. Fundamentarea formulării viziunii și obiectivelor strategice

Principii de planificare integrată

Concept de dezvoltare spațială

Aspecte cheie în formularea obiectivelor de dezvoltare

Stadiul implementării documentațiilor existente

3.2. Viziunea 2030

3.3. Obiective strategice și specifice de dezvoltare

Matricea coordonării analizei diagnostic cu obiectivele de dezvoltare

SECȚIUNEA 4: PORTOFOLIUL DE PROIECTE

4.1. Lista de proiecte prioritare

4.2. Lista lungă de proiecte

SECȚIUNEA 5: IMPLEMENTAREA, MONITORIZAREA ȘI EVALUAREA STRATEGIEI

5.1. Responsabilitățile și planul de acțiune pentru implementarea strategiei

Plan de management al implementării strategiei la nivelul zonei urbane Târgu Secuiesc

5.2. Sistemul de monitorizare și evaluare

Plan de monitorizare şi evaluare SIDU Târgu Secuiesc

Indicatori de monitorizare și evaluare

5.3. Managementul Riscurilor

Managementul riscurilor sociale

Managementul riscurilor de mediu

Managementul riscurilor economice

Managementul riscurilor ce țin de patrimoniu construit

Managementul riscurilor ce țin de capacitatea administrativă și maturitatea instituțiilor

Matricea Riscurilor

5.4. Comunicarea cu beneficiarii proiectelor și promovarea strategiei

ANEXE

Anexa 1 - Consultări tematice online

Anexa 2 - Propuneri ale cetățenilor (platforma facebook)

Anexa 3 - Propuneri ale cetățenilor (platforma citadini.ro)

Anexa 4 – Lista lungă de proiecte

Proiect cofinantat din Fondul Social European prin
Programul Operational Capacitate Administrativa 2014-2020!

Titlul proiectului: Elaborarea politicii urbane ca instrument de consolidare a capacitatii administrative i de planificare strategica a zonelor urbane din Romania

Codul proiectului: SIPOCA 711 / MySMIS 129720

Denumirea beneficiarului: Ministerul Lucrarilor Publice, Dezvoltarii i Administratiei

Data publicarii: lunie 2021

Continutul acestui raport nu reprezinta 1n mod obligatoriu
pozitia oficiala a Uniunii Europene sau a Guvernului Romaniei.

Material distribuit gratuit

UNIUNEA EUROPEANA

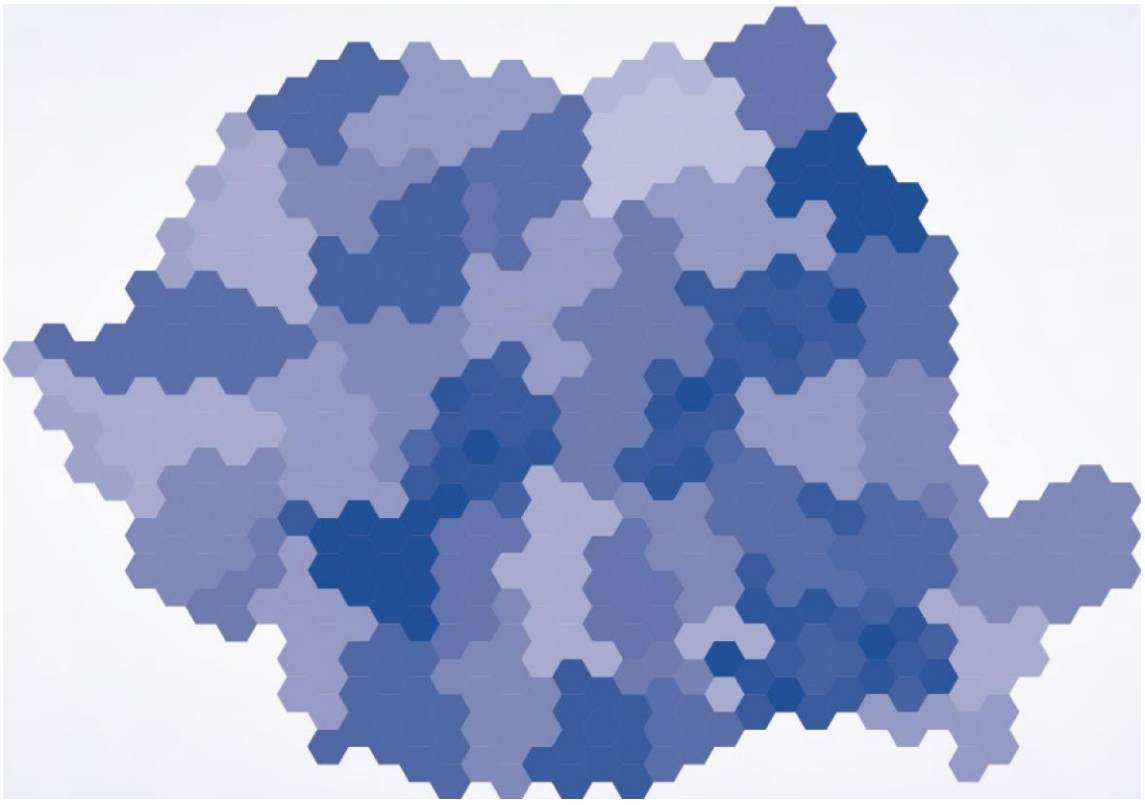
PC-,CA
Progromul Opera\lonal. Capocltnte Admlristtutlva
Competenta face dlferenta!

Im;trumonto Stru tu ralc
2014-2020

ROMANIA
Acord privind Serviciile de As ist e nt a Tehnica Rambursabile
pentru Politico Urbana a Romaniei (P171176)

POLITICA URBANA
AROMÂNIEI

Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a Zonei Urbane Târgu Secuiesc 2021 - 2030

MINISTERUL LucRARIWR PUBLICE,
DEZVOLTARII ;,1 Am.llNISI'RATJEI

THE WORLD BANK
IBRD. IDA | WORLD BANK GROUP

ROMÂNIA

Acord privind Serviciile de Asistență Tehnică Rambursabile pentru Politica Urbană a României (P171176)

LIVRABIL 4. STRATEGII DE DEZVOLTARE URBANĂ PILOT

DOCUMENT ÎNSOȚITOR 1

Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a Zonei Urbane Târgu Secuiesc 2021 - 2030

Iunie 2021

MINISTERUL LUCRĂRILOR PUBLICE, DEZVOLTĂRII ȘI ADMINISTRAȚIEI

WORLD BANK GROUP

CLAUZĂ DE LIMITARE A RESPONSABILITĂȚII

Prezentul raport este un produs al Băncii Internaționale pentru Reconstrucție și Dezvoltare/Banca Mondială. Constatările, interpretările și concluziile exprimate în acest document nu reflectă în mod obligatoriu părerile Directorilor Executivi ai Băncii Mondiale sau ale guvernelor pe care aceștia le reprezintă. Banca Mondială nu garantează acuratețea datelor incluse în prezentul document.

Prezentul raport nu reprezintă neapărat poziția Uniunii Europene sau a Guvernului Român.

DECLARAȚIE PRIVIND DREPTURILE DE AUTOR

Materialele din această publicație sunt protejate prin drepturi de autor. Copierea și/sau transmiterea anumitor secțiuni din acest document fără permisiune poate reprezenta încălcarea legislației în vigoare.

Pentru permisiunea de a fotocopia sau retipări orice secțiune a prezentului document, vă rugăm să trimiteți o solicitare conținând informațiile complete la: (i) Ministerul Lucrărilor Publice, Dezvoltării și Administrației (Str. Apolodor nr. 17, București, România); sau (ii) Grupul Banca Mondială în România (Strada Vasile Lascăr, nr. 31, et. 6, Sector 2, București, România).

Prezentul raport a fost transmis în luna iunie 2021, în cadrul Acordului privind Serviciile de Asistență Tehnică Rambursabile pentru *Politica Urbană a României*, semnat la data de 29 noiembrie 2019 între Ministerul Lucrărilor Publice, Dezvoltării și Administrației și Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare. Acesta reprezintă un document însoțitor pentru Livrabilul 4 în cadrul acordului menționat mai sus – *Strategii de Dezvoltare Urbană Pilot*.

ABREVIERI ȘI ACRONIME *(în lucru)*

PATJ	Planul de Amenajare a Teritoriului Județean
PDR	Planul de Dezvoltare Regională
SIDU	Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană

SECȚIUNEA 1: CONTEXT STRATEGIC

1.1. ROLUL STRATEGIEI INTEGRATE DE DEZVOLTARE URBANĂ

Strategia integrată de dezvoltare urbană reprezintă unul dintre principalele instrumente de planificare strategică aflate la dispoziția municipiilor, orașelor și zonelor metropolitane, urmărind utilizarea optimă și responsabilă a resurselor disponibile pentru a asigura o coeziune urbană și pentru a maximiza oportunitățile sustenabile de dezvoltare urbană.

Pilonul central al unei Strategii Integrate (SIDU) îl reprezintă viziunea coerentă de dezvoltare - sprijinită de comunitate și factorii implicați în procesul de consultare - care transpune obiective strategice și tematici de dezvoltare în direcții de acțiune, prefigurând apoi un portofoliu concret de proiecte prioritare, cu mecanisme de implementare și surse de finanțare.

Ca instrument de planificare, **elaborarea SIDU are loc cu participarea reprezentanților administrației locale și cu contribuția activă a partenerilor sociali și economici locali**, printr-un proces participativ de bună guvernanță care să asigure continuitatea viziunii de dezvoltare pe termen mediu și lung.

Percepția generală cu privire la rolul unui document strategic la nivel urban este strâns legată de necesitatea atragerii fondurilor comunitare (în perspectiva cadrului financiar 2021-2027) și naționale (cu atât mai mult cu cât România urmează să implementeze prima Politică Urbană anul acesta) destinate dezvoltării urbane durabile. **Cu toate acestea, scopul principal al unui SIDU trebuie să privească dincolo de identificarea unor surse de finanțare** pentru proiecte locale**, aspirând să definească locul și a rolul ocupat de localitate în regiune în perspective de timp medii și lungi**, având la bază un proces constructiv de întărire a planificării integrate.

Conform unui studiu[1] elaborat de Programul URBACT la nivelul a 205 orașe participante din Uniunea Europeană, **cele șase aspecte ale dezvoltării urbane integrate sunt**:

1. *Dezvoltarea urbană durabilă* - acțiunile abordează toți cei trei piloni ai dezvoltării durabile în ceea ce privește obiectivele economice, sociale și de mediu;
2. *Integrarea sectorială* - abordarea întregii game de politici și sectoare de activitate, inclusiv infrastructură, transport, ocupare, educație, spații verzi, locuințe, cultură etc.
3. *Integrarea spațială locală* - coerența acțiunilor în diferite locații din oraș și luarea în considerare a coerenței spațiale generale în interiorul și între locații și cartiere;
4. *Integrarea teritorială* - coerența și complementaritatea acțiunilor și politicilor implementate de localitățile învecinate;
5. *Guvernare pe mai multe niveluri* - acțiunile sunt planificate coerent la diferite niveluri de guvernanță, acoperind nivelurile locale (district, oraș), regionale și naționale;
6. *Implicarea părților interesate în implementare* - întreaga gamă de părți interesate relevante sunt implicate în implementarea acțiunilor planificate.

Date fiind circumstanțele în care localitățile urbane din Uniunea Europeană s-au regăsit în anul 2020 – unde pandemia Covid-19 a provocat numeroase consecințe la nivel social, demografic și economic – **sunt necesare soluții rapide și eficiente pentru atingerea obiectivelor unei economii competitive, durabile și favorabile incluziunii**. Aceste priorități se sprijină reciproc și pot duce la obținerea unui nivel ridicat de ocupare a forței de muncă, de productivitate și de coeziune socială.

Strategia integrată reprezintă un instrument indispensabil în vederea identificării problemelor cu care se confruntă municipiul și înțelegerii contextului urban actual. Astfel, în cadrul SIDU, planificarea pe termen mediu a viziunii și obiectivelor sale vizează consolidarea tuturor aspectelor determinante

[1] Studiu asupra Planurilor de Acțiune Integrate, URBACT, 2019. Sursa web: https://urbact.eu/sites/default/files/iapstudy-finalreport.pdf

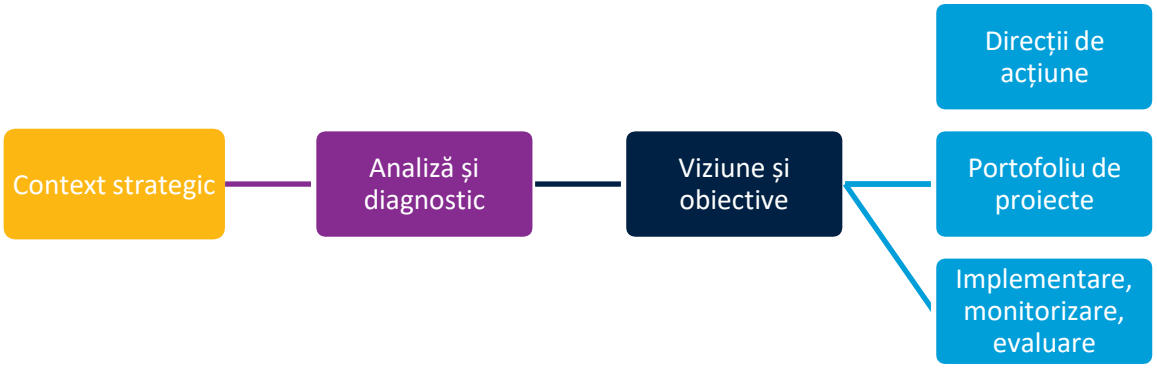
de dezvoltare urbană – cu integrare verticală-orizontală, analizând și diagnosticând următoarele domenii:

- Profil socio-demografic
- Profil economic
- Profil spațial și funcțional
- Infrastructura de transport și mobilitate
- Echiparea tehnico-edilitară
- Servicii publice
- Mediu și schimbări climatice
- Profil și capacitate administrativă
- O agendă țintită pentru orașele inteligente (Smart City)

După procesul amplu de consultare a tuturor factorilor interesați și de colectare a datelor pentru identificarea clară a contextului actual al municipiului pentru toate dimensiunile specificate anterior, **Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană stabilește viziunea și obiectivele strategice pentru un orizont de timp mediu și lung**, determinând direcții de acțiune clare și portofoliul de proiecte alocate exercițiului financiar multianual.

Desigur, considerând orizontul mare de timp atribuit viziunii și obiectivelor sale, **procesul Strategiei de Dezvoltare Urbană nu se finalizează odată cu elaborarea propriu-zisă a documentului strategic,** ci intră în faza de implementare, monitorizare și evaluare a proiectelor. Principiul dimensiunii multianuale este esențial în implementarea unei SIDU, solicitând astfel autorităților locale să își gestioneze resursele pe un cadru ce se extinde pe durata mai multor exerciții financiare.

Figura 1. Etapele definite ale SIDU

Nu în ultimul rând, asumarea implementării strategiei integrate se efectuează printr-un proces participativ de dezvoltare locală, agregând interesele tuturor actorilor locali pentru a crea premisele unui avantaj competitiv față de alte unități administrativ-teritoriale**.** Asumarea publică a implementării direcțiilor de dezvoltare de către autoritățile locale generează un mediu stabil și predictibil atât pentru locuitori, cât și pentru potențialii investitori. Transparentizarea proceselor de implementare, monitorizare și evaluare a proiectelor dispuse în strategie conduc la procesul participativ al factorilor interesați, un element esențial în dezvoltarea urbană sustenabilă.

1.2. CONCEPTE CHEIE ȘI TENDINȚE INTERNAȚIONALE / REGIONALE / LOCALE

Dezvoltarea durabilă a unei unități administrativ-teritoriale din România are loc într-un context în care aceasta trebuie să fie corelată în plan vertical cu planuri strategice constituite la nivel european, național, regional și județean. Astfel, unul dintre principalele elemente din procesul elaborării sale îl reprezintă **flexibilitatea viziunii sale strategice, adresată în mod eficient pe planurile ierarhice superioare**.

Pentru a-și atinge obiectivele strategice pe termen mediu, **municipalitățile trebuie să identifice oportunităților ce îi pot oferi o poziție competitivă pe piața globală**, angajându-se în formularea unor politici de dezvoltare orientate către rezultat.

Filosofia unei planificări strategice orientată către rezultat rezidă în capacitatea unităților administrativ-teritoriale de a identifica avantajele sale specifice, bazate pe cererea actorilor regionali și coroborate cu nevoile comunității sale. În acest mod, proiectele-fanion ale municipalității pe termen mediu pot genera dezvoltarea urbană, utilizând combinații unice de produse și servicii urbane și rurale, incluzând infrastructura, facilitățile de educație și cercetare, mediul economic, turismul, calitatea vieții sau alți factori de atracție.

În urma procesului de planificare, **strategia de dezvoltare pornește de la profilarea teritoriului pe piața regională** (identificând punctele tari, oportunitățile, problemele sau amenințările sale), de la o viziune unanim acceptată și propune politici sectoriale care să conducă la programe şi proiecte ce răspund acelei viziuni. Contextul strategic general de elaborare a pornește de la o integrare a problematicii acestuia (prezentată în cadrul analizei diagnostic) într-o radiografie teritorială, care vor răspunde priorităților de dezvoltare teritorială națională și ale Uniunii Europene.

La nivel național, formularea prezentei strategii integrate de dezvoltare prezintă **oportunitatea de a fi parte din proiectul pilot al primei Politici Urbane a României**[2], elaborată ca instrument de consolidare a capacității administrative și de planificare strategică a zonelor urbane din România. În acest sens, strategia va fi corelată cu agenda comună a autorităților publice de la nivel central, iar seturile sale de măsuri vor fi perfect integrate cu viziunea dezvoltării sustenabile la nivel național.

Contextul internațional

Contextul internațional este determinat de adoptarea de către ONU a *Agendei 2030 pentru dezvoltare durabilă*[3], un program de acțiune globală în domeniul dezvoltării cu un caracter universal şi care promovează echilibrul între cele trei dimensiuni ale dezvoltării durabile (economic, social şi de mediu), vizând în egală măsură statele dezvoltate şi cele aflate în curs de dezvoltare.

[2] Politica Urbană este elaborată în cadrul unui proiect de asistență tehnică derulat de Ministerul Lucrărilor Publice, Dezvoltării și Administrației și Banca Mondială în perioada septembrie 2019 – martie 2022.
[3] Obiectivele pot fi consultate aici: https://sdgs.un.org/2030agenda

Figura 2. Obiectivele ONU pentru Dezvoltarea Durabilă

Sursa: Website ONU (tradus)

Cele 17 Obiective de Dezvoltare Durabilă reprezintă un set de ţinte legate de dezvoltarea internațională pe viitor, care stabilesc direcții de acțiune în vederea eradicării sărăciei extreme, combaterii inegalităților şi a injustiției şi protejării planetei până în 2030, după cum urmează:

1. Eradicarea sărăciei în toate formele sale şi în orice context;
2. Eradicarea foametei, asigurarea securităţii alimentare, îmbunătățirea nutriției şi promovarea unei agriculturi durabile;
3. Asigurarea unei vieţi sănătoase şi promovarea bunăstării tuturor la orice vârstă;
4. Garantarea unei educaţii de calitate şi promovarea oportunităţilor de învăţare de-a lungul vieţii pentru toţi;
5. Realizarea egalităţii de gen şi împuternicirea tuturor femeilor şi a fetelor;
6. Asigurarea disponibilităţii şi managementului durabil al apei şi sanitaţie pentru toţi;
7. Asigurarea accesului tuturor la energie la preţuri accesibile, într-un mod sigur, durabil şi modern;
8. Promovarea unei creşteri economice susţinute, deschise tuturor şi durabile, a ocupării depline şi productive a forţei de muncă şi a unei munci decente pentru toţi;
9. Construirea unor infrastructuri rezistente, promovarea industrializării durabile şi încurajarea inovaţiei;
10. Reducerea inegalităţilor în interiorul ţărilor şi de la o ţară la alta;
11. Dezvoltarea oraşelor şi a aşezărilor umane pentru ca ele să fie deschise tuturor, sigure, reziliente şi durabile;
12. Asigurarea unor tipare de consum și producție durabile;
13. Luarea unor măsuri urgente de combatere a schimbărilor climatice şi a impactului lor;
14. Conservarea şi utilizarea durabilă a oceanelor, mărilor şi a resurselor marine pentru o dezvoltare durabilă;

15. Protejarea, restaurarea şi promovarea utilizării durabile a ecosistemelor terestre, gestionarea durabilă a pădurilor, combaterea deșertificării, stoparea şi repararea degradării solului și stoparea pierderilor de biodiversitate;
16. Promovarea unor societăți pașnice și incluzive pentru o dezvoltare durabilă, a accesului la justiție pentru toţi şi crearea unor instituţii eficiente, responsabile şi incluzive la toate nivelurile;
17. Consolidarea mijloacelor de implementare și revitalizarea parteneriatului global pentru dezvoltare durabilă.

Contextul european

Contextul european este determinat de propunerea pentru Agenda Teritorială 2030, de Agenda Urbană pentru UE (Pactul de la Amsterdam, 2016), Inițiativa Urbană Europeană (2021-2027), Programul URBACT IV (2021-2027), și Politica de coeziune a UE 2021-2027.

Agenda urbană pentru UE

Agenda urbană pentru UE[4] se concentrează, în mod special, pe trei piloni ai elaborării și implementării politicilor UE:

1. *O reglementare mai bună*
   - Se concentrează pe o implementare mai eficientă și mai coerentă a politicilor, legislației și instrumentelor existente ale UE. Legislația UE ar trebui să fie concepută astfel încât să atingă obiectivele la costuri minime, fără a impune sarcini legislative inutile.
2. *O finanțare mai bună*
   - Va contribui la identificarea, susținerea, integrarea și îmbunătățirea surselor tradiționale, inovatoare și ușor de utilizat pentru zonele urbane, la nivel instituțional relevant, inclusiv din fondurile europene structurale și de investiții (FESI) (în concordanță cu structurile juridice și instituționale deja existente) în vederea implementării eficiente a intervențiilor în zonele urbane.
3. *O cunoaștere mai bună*
   - Va contribui la îmbunătățirea bazei de cunoștințe privind problemele urbane și la schimbul de bune practici și cunoștințe. Datele de încredere sunt importante pentru portretizarea diversității structurilor și sarcinilor autorităților urbane, pentru elaborarea de politici urbane bazate pe dovezi, precum și pentru furnizarea de soluții adaptate la provocările majore.

Inițiativa Urbană Europeană

Inițiativa Urbană Europeană își propune să consolideze abordările integrate și participative la dezvoltarea urbană durabilă și să ofere o legătură mai puternică cu politicile relevante ale UE și, în special, cu investițiile în politica de coeziune, prin următoarele trei linii de acțiune[5]:

- sprijin pentru consolidarea capacităților orașelor în conceperea politicilor și practicilor urbane durabile într-un mod integrat și participativ și îmbunătățirea proiectării și implementării strategiilor și planurilor de acțiune urbane durabile în orașe;

[4] https://ec.europa.eu/futurium/en/urban-agenda-eu/what-urban-agenda-eu

[5] (https://ec.europa.eu/regional_policy/en/newsroom/news/2019/03/20-03-2019-european-urban-initiative-post-2020-the-commission-proposal,
https://ec.europa.eu/regional_policy/en/information/publications/brochures/2019/explanatory-memo-european-urban-initiative-post-2020-article-104-5-cpr-proposal-and-article-10-erdf-cf-proposal)

- sprijin pentru acțiunile inovatoare prin dezvoltarea de soluții inovatoare transferabile și scalabile la provocările urbane;
- sprijin pentru cunoaștere, elaborarea de politici și comunicare.

Programul de cooperare URBACT IV (2021-2027)

URBACT este un program dedicat cooperării urbane interregionale, urmărind să consolideze eficiența Politicii de coeziune și astfel, promovarea schimbului de experiență, creșterea capacității și identificarea, transferul și valorificarea practicilor urbane durabile și integrate[6].

Viitorul program urmărește sprijinirea acțiunilor și completarea inițiativelor suplimentare prevăzute în propunerea de Regulament pentru Fondul European de Dezvoltare Regională (FEDR) și alte elemente, care sunt relevante pentru contextul urban european, în special Inițiativa Urbană Europeană, Agenda Urbană pentru UE, Acordul Verde al UE și revizuirea Cartei de la Leipzig

Agenda teritorială a Uniunii Europene 2030

Propunerea pentru Agenda Teritorială 2030 este un document strategic la nivel european care oferă un cadru de acțiune către coeziunea teritorială, aducând în același timp plus valoare printr-o abordare orientată spre implementare și creștere a vizibilității. Agenda teritorială propune șase priorități pentru dezvoltarea teritoriului european, și anume:

- Europa echilibrată – dezvoltare teritorială mai echilibrată, utilizând diversitatea Europei
- Regiuni funcționale – dezvoltare locală și regională și mai puține inegalități între teritorii
- Integrare și dincolo de frontiere – trăind și muncind peste granițele naționale
- Mediu sănătos – medii ecologice de viață mai bune și orașe și regiuni neutre din punct de vedere climatic
- Economie circulară – economii locale puternice și durabile într-o lume globalizată
- Conexiuni durabile – conectivitate digitală și fizică durabilă a teritoriilor

Politica de coeziune a UE 2021-2027

Versiunea modernizată a Politicii de coeziune a Uniunii Europene, principala politică de investiții la nivel european, acoperă domenii precum dezvoltarea urbană, mobilitatea, mediul și dezvoltarea rurală. Versiunea pentru perioada programatică 2021-2027 are la bază următoarele cinci priorități investiționale[7]:

- **O Europă mai inteligentă**, prin inovare, digitalizare, transformare economică și sprijinirea întreprinderilor mici și mijlocii;
- **O Europă mai verde**, fără emisii de carbon, punerea în aplicare a Acordului de la Paris și investiții în tranziția energetică, energia din surse regenerabile și combaterea schimbărilor climatice;
- **O Europă conectată**, cu rețele strategice de transport și digitale;
- **O Europă mai socială**, pentru realizarea pilonului european al drepturilor sociale și sprijinirea calității locurilor de muncă, a învățământului, a competențelor, a incluziunii sociale și a accesului egal la sistemul de sănătate;
- **O Europă mai apropiată de cetățenii săi**, prin sprijinirea strategiilor de dezvoltare conduse la nivel local și a dezvoltării urbane durabile în UE.

De asemenea, Politica de Coeziune are în vedere o abordare mai personalizată a dezvoltării regionale, prin simplificarea pachetului de reguli, un cadru bugetar mai flexibil, eliminarea obstacolelor

[6] (https://urbact.eu/files/orientations-urbact-post-2020)
[7] https://ec.europa.eu/regional_policy/ro/2021_2027/

transfrontaliere și sprijinirea proiectelor interregionale pentru inovare, precum și norme consolidate pentru cele mai performante investiții la nivel de UE.

Tabel 1. Documente strategice sectoriale aplicabile la nivel european

Sectorul	Denumirea documentului strategic
Dezvoltare urbană și teritorială	Inițiativa Urbană Europeană (2021-2027) Programul URBACT (2021-2027) Declarația de la București – Către un cadru comun pentru dezvoltare urbană în Uniunea Europeană (2019) Noua Agendă Urbană (2016) Principalele propuneri ale Comisiei Europene pentru perioada 2021-2027 în domeniul dezvoltării teritoriale și urbane
Dezvoltare sustenabilă	Agenda 2030 pentru dezvoltare sustenabilă
Schimbări climatice	Politica UE în domeniul schimbărilor climatice Programul pentru mediu și politici climatice LIFE (2021-2027)
Protecția mediului	Pactul ecologic european (European Green Deal)
Dezvoltare economică	Politica UE în domeniul IMM-urilor Programul InvestEU (2021-2027) Programul privind piața unică Investiții într-o industrie inteligentă, inovatoare și durabilă. O strategie reînnoită privind politica industrială a UE
Cultură	O nouă agendă europeană pentru cultură Programul Europa Creativă (2021-2027)
Turism	Politica UE în domeniul turismului
Cercetare-inovare	O agendă europeană reînnoită pentru cercetare și inovare – șansa Europei de a-și modela viitorul – COM (2018) 306 final din 15.05.2018 Program-cadru pentru cercetare și inovare Orizont Europa (2021- 2027)
Incluziune socială	Pilonul european al Drepturilor sociale
Educație, tineret, sport	Erasmus, programul de acțiune al Uniunii în domeniul educației, formării, tineretului și sportului (2021-2027)
Guvernanță	Bună guvernanță pentru politica de coeziune. Consolidarea capacității administrative
Energie	Politica UE în domeniul energiei până în 2030 Politica UE în domeniul energiei până în 2050 Rețeaua transeuropeană pentru energie (TEN-E)
Digitalizare	Programul Europa Digitală pentru perioada 2021-2027
Transport	Mecanismul pentru Interconectarea Europei (2021-2027) CARTE ALBĂ Foaie de parcurs pentru un spațiu european unic al transporturilor – Către un sistem de transport competitiv și eficient din punct de vedere al resurselor EUROPA ÎN MIȘCARE. Mobilitate durabilă pentru Europa: sigură, conectată și curată (2018) Document de lucru: Cadrul UE pentru 2021-2030 privind politica de siguranță rutieră – Următorii pași spre ”Viziune Zero”
Agricultură și dezvoltare rurală	Politica agricolă și de dezvoltare rurală pentru perioada 2021-2027
Cooperare teritorială	Obiectivul de cooperare teritorială europeană (Interreg) pentru perioada 2021-2027 Programul Transnațional Dunărea 2021-2027 – în lucru (document de poziție)

Sursa: Politica Urbană a României

1.3. STRATEGII RELEVANTE LA NIVEL NAȚIONAL, REGIONAL ȘI LOCAL

Strategii relevante la nivel național

Politica Urbană a României

Politica Urbană reprezintă viziunea de dezvoltare urbană durabilă, incluzivă și reziliență a României. Ea va stabili o agendă comună a autorităților publice de la nivel central și local pentru îmbunătățirea cadrului de dezvoltare urbană, prin furnizarea unui set de măsuri coerente și prin coordonarea și corelarea domeniilor sectoriale și a diferiților actori.

Politica Urbană vizează următoarele direcții pe care autoritățile naționale le vor aborda, și anume: a) dezvoltare urbană verde și reziliență; b) competitivă și productivă; c) echitabilă și incluzivă; d) orașe bine guvernate[8].

De asemenea, cinci „obiective prioritare" au apărut drept cele mai importante pentru realizarea efectivă obiectivelor de mai sus. Acestea au fost selectate luând în considerare aspecte precum efecte multiplicatoare, capacitatea de a genera co-beneficii și contribuția simultană la mai multe dintre cele patru obiective. Aceste cinci obiective prioritare sunt următoarele:

- Obiectivul prioritar 1: Dezvoltarea teritorială durabilă
- Obiectivul prioritar 2: Crearea de orașe inteligente locuibile și climatice prin îmbunătățirea infrastructurii verzi și albastre pentru a atenua și adapta la pericolele urbane
- Obiectivul prioritar 3: Îmbunătățirea activității economice prin furnizarea de medii de viață de calitate, îmbunătățirea oportunităților de muncă și a locațiilor de afaceri bine deservite
- Obiectivul prioritar 4: Îmbunătățirea condițiilor de viață, în special prin extinderea accesului la locuințe și servicii publice
- Obiectivul prioritar 5: Îmbunătățirea capacității publice și a cooperării între jurisdicții și sectoare

În acest sens, a fost identificată o paletă largă de obiective și măsuri asociate la nivel național, pentru a putea fi adaptate și utilizate de toate autoritățile locale pe măsură ce își vor actualiza strategiile integrate de dezvoltare urbană.

Planul de Amenajare a Teritoriului Național

Strategia se coordonează la nivel de obiective și politici sectoriale cu Planul de Amenajare a Teritoriului Național - secțiunile: (I) Rețele de transport, (II) Apă, (III) Zone protejate, (IV) Rețeaua de localități (2014), (V) Zone de risc natural, (VI) Zone turistice.

PATN reprezintă o bază de amenajare pentru programele sectoriale strategice, determinând scopul și prioritățile pentru dezvoltarea teritorială a țării în relație cu politicile UE. Deși acesta nu este încă în formă finală, autoritățile locale au responsabilitatea de a asigura pentru comunitățile lor o dezvoltare în armonie cu principiile și liniile directoare ale PATN, pe măsură ce secțiunile sunt elaborate.

Strategia de Dezvoltare Teritorială a României. România policentrică 2035. Coeziune și competitivitate teritorială, dezvoltare și egalitate de șanse pentru oameni

Prin SDTR este stabilit cadrul strategic de fundamentare a dezvoltării teritoriale a României pe termen lung, necesar pentru sprijinirea și ghidarea procesului de dezvoltare teritorială la nivel național, cu scopul valorificării oportunităților și a nivelului de dezvoltare ale fiecărui teritoriu. Scenariul România Policentrică urmărește, în perspectiva anului 2035, dezvoltarea teritoriului național la nivelul unor nuclee de concentrare a resurselor umane, materiale, tehnologice și de capitaluri (orașe mari/medii)

[8] Sursa: Politica Urbană a României

și conectarea eficientă a acestor zone de dezvoltare cu teritoriile europene. În cadrul Strategiei au fost identificate 5 obiective generale și mai multe obiective specifice aferente:

- Asigurarea unei integrări funcționale a teritoriului național în spațiul european prin sprijinirea interconectării eficiente a rețelelor energetice, de transporturi și broadband
- Creșterea calității vieții prin dezvoltarea infrastructurii tehnico-edilitară și a serviciilor publice în vederea asigurării unor spații urbane și rurale de calitate, atractive și incluzive
- Dezvoltarea unei rețele de localități competitive și coezive prin sprijinirea specializării teritoriale și formarea zonelor funcționale urbane
- Protejarea patrimoniului natural și construit și valorificarea elementelor de identitate teritorială
- Creșterea capacității instituționale de gestionare a proceselor de dezvoltare teritorială

Strategii sectoriale naționale

Tabel 2. Documente strategice sectoriale aplicabile la nivel național

Sectorul	Denumirea documentului strategic
Dezvoltare metropolitană, urbană și locală	Orașe Magnet – Migrație și navetism în România Orașe Competitive - Remodelarea economiei geografice a României Programul Național de Dezvoltare Locală I și II Criterii de prioritizare îmbunătățite pentru proiectele PNDL
Dezvoltare sustenabilă	Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă a României – orizonturi 2013-2020-2030 Strategia Națională de Renovare pe Termen Lung
Schimbări climatice	Strategia Națională privind Schimbările Climatice 2013-2020 (2023)
Protecția mediului	Strategia Națională de Gestionare a Deșeurilor 2014-2020 (2023) și Planul Național privind Managementul Deșeurilor
Dezvoltare economică	Strategia Națională pentru Competitivitate 2014-2020 (2023) Strategia națională pentru export a României pentru perioada 2014-2020 (2023)
Cultură	Strategia sectorială în domeniul culturii și patrimoniului național pentru perioada 2016-2022
Turism	Master Planul pentru Dezvoltarea Turismului Național al României 2007-2026 Strategia Națională de Dezvoltare a Ecoturismului în România
Cercetare-inovare	Strategia Națională pentru Cercetare, Dezvoltare și Inovare 2014-2020 (2023)
Incluziune socială și sănătate	Strategia națională privind incluziunea socială și reducerea sărăciei 2015-2020 (2023) Strategia pentru Sănătate 2014-2020 (2023) Strategia națională pentru promovarea îmbătrânirii active și protecția persoanelor vârstnice 2015-2020 (2023) Strategia Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă 2014-2020 (2023) Strategia Guvernului României de incluziune a cetățenilor români aparținând minorității rome pentru perioada 2015-2020 (2023) Strategia națională pentru protecția și promovarea drepturilor copilului 2014-2020 (2023) Strategia națională ”O societate fără bariere pentru persoanele cu dizabilități” 2015-2020 (2023)
Educație, tineret, sport	Strategia educației și formării profesionale din România pentru perioada 2016-2020 (2023) Strategia Națională pentru Învățarea pe tot Parcursul Vieții Strategia națională pentru învățământ terțiar 2015-2020 (2023) Strategia privind modernizarea infrastructurii educaționale 2017-2023

	Strategia pentru reducerea părăsirii timpurii a școlii
Guvernanță	Strategia pentru consolidarea administrației publice 2014-2020 (2023) Strategia privind mai buna reglementare 2014-2020 (2023)
Energie	Strategia Energetică a României 2016-2030, cu perspectiva anului 2050
Digitalizare	Strategia Națională privind Agenda Digitală pentru România (2023) Planul Național de Dezvoltare a Infrastructurii – NGN (Next Generation Network)
Transport	Master Plan General de Transport al României Strategia de transport intermodal în România 2020 (2023)
Agricultură și dezvoltare rurală	Strategia pentru Dezvoltarea Sectorului Agro-Alimentar pe termen mediu și lung (orizontul 2020-2030) Planul Strategic Național Multianual privind Acvacultură
Cooperare teritorială	-

Sursa: Politica Urbană a României

Propunerile de arhitectură pentru Programele Operaționale 2021-2027

Programul Operațional Tranziție Justă (POTJ)

Programul Operațional Tranziție Justă își propune să asigure trecerea către o economie neutră din punct de vedere climatic, într-un mod echitabil – care să mențină sau să crească numărul locurilor de muncă din aceste sectoare, bazându-se pe obiective care vizează sprijinirea diversificării economice a celor mai afectate teritorii, măsuri de recalificare și incluziune a muncitorilor și a persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă.

Programul Operațional Dezvoltare Durabilă (PODD)

Viziunea Programului Operațional Dezvoltare Durabilă este în concordanță cu obiectivul Uniunii Europene de conservare și îmbunătățire a calității mediului, bazându-se pe obiective care vizează asigurarea coeziunii sociale, economice și teritoriale prin sprijinirea unei economii cu emisii scăzute de gaze cu efect de seră și prin asigurarea utilizării eficiente a resurselor naturale.

Prin PODD se urmărește finanțarea nevoilor de dezvoltare naționale din următoarele sectoare: adaptarea la schimbările climatice prin creșterea eficienței energetice și dezvoltarea sistemelor inteligente de energie, a soluțiilor de stocare a sistemului energetic; infrastructura de apă și apă uzată; economia circulară; conservarea biodiversității; calitatea aerului; decontaminarea siturilor poluate și managementul riscurilor.

Programul Operațional Transport (POT)

Viziunea Programului Operațional Transport pentru anul 2030 este de a moderniza și extinde infrastructura de transport de pe teritoriul României, în vederea îmbunătățirii conectivității cu restul țărilor din Uniunea Europeană concomitent cu regiunile de dezvoltare ale țării.

Obiectivul general îl reprezintă recuperarea decalajelor de dezvoltare din domeniul infrastructurii de transport, concomitent cu aderarea la politicile europene de transport evidențiate prin Politica TEN-T, Strategia Europa 2020, pachetul „Europa în mișcare” și Master Planul General de Transport al României.

Programul Operațional Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare (POCIDIF)

Programul Operațional Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare propune măsuri în domeniile cercetării, dezvoltării și inovării/specializării inteligente și în domeniul digitalizării, finanțate fie prin granturi, fie prin instrumente financiare cu respectarea regulilor de ajutor de stat, după caz, pentru a răspunde provocărilor identificate la nivel național.

Programul Operațional Sănătate (POS)

Programul Operațional Sănătate 2021-2027 este un document strategic de programare care acoperă o serie amplă de domenii, precum: medical, social, energie, CDI si TIC, obiectivul acestuia fiind de a contribui la strategiile elaborate în domeniile de resort, considerând astfel obiectivele și prioritățile specifice tematice selectate în funcție de nevoile naționale, regionale, județene și locale.

Programul Operațional Educație și Ocupare (POEO)

Programul Operațional Educație și Ocupare prezintă o viziune integrată privind accesul la învățământ și accesul pe piața muncii, propunându-și să modernizeze instituțiile și serviciile oferite pieței muncii, să promoveze participarea echilibrată, după gen, pe piața muncii, să asigure echilibrul dintre viața profesională și cea personală, dar și să ducă la o mai bună adaptare a lucrătorilor la schimbările rapide de pe piața muncii.

Programul Operațional Incluziune și Demnitate Socială (POIDS)

Programul Operațional Incluziune și Demnitate Socială are o importantă componentă socială, cu mai multe obiective, precum: creșterea accesului la servicii sociale pentru populația vulnerabilă, creșterea calității serviciilor sociale, reducerea gradului de excluziune socială pentru grupurile vulnerabile, creșterea capacității sistemului național de asistență socială de a răspunde la nevoile populației vulnerabile, creșterea capacității autorităților locale de a identifica și evalua nevoile sociale ale comunității într-un mod participativ.

De asemenea, POIDS se adresează unei categorii extinse de grupuri vulnerabile: persoane din mediul rural, familii monoparentale, persoane fără locuință, familii cu o situație materială precară, emigranți, persoane cu dizabilități, vârstnici, victime ale violenței domestice, etc.

Programul Operațional Asistență Tehnică (POAT)

Programul Operațional Asistență Tehnică are drept scop continuarea abordării din perioada 2014-2020, respectiv finanțarea din POAT a măsurilor orizontale și a asistenței tehnice pentru programele operaționale gestionate de MFE care nu vor avea axă proprie de asistență tehnică, respectiv PODD, POCIDIF, POS, POIDS și POAT. Acest mecanism permite implementarea eficace a asistenței tehnice, în sensul în care elimină riscul de duplicare a funcțiilor de evaluare, monitorizare, verificare cereri de rambursare și achiziții pentru proiectele de asistență tehnică implementate.

Strategii relevante la nivel regional

Programul Operațional Regional pentru Regiunea Centru 2021-2027

Strategia[9] POR Centru reflectă orientările politicii de coeziune a Uniunii Europene pentru perioada 2021-2027 și a fost elaborată luând în considerare nevoile și provocările existente la nivelul regiunii, precum si concluziile Raportului de țară din 2019 pentru România.

Strategia prezintă 6 axe prioritare, anume:

- Axa prioritară 1 - O regiune competitivă prin inovare, digitalizare și întreprinderi dinamice
- Axa prioritară 2 - regiune cu orașe Smart și servicii publice digitalizate
- Axa prioritară 3 - O regiune cu orașe prietenoase cu mediul
- Axa prioritară 4 - O regiune accesibilă
- Axa prioritară 5 - O regiune educată
- Axa prioritară 6 - O regiune atractivă

[9] Documentul poate fi consultat aici: http://regio-adrcentru.ro/wp-content/uploads/2020/06/Prezentare-POR-Centru_2021-2027_IUNIE-2020.pdf

Planul de Dezvoltare Regională Centru 2021-2027

Planul de Dezvoltare Regională (PDR) al regiunii Centru 2021-2027, avizat de către Comitetul Regional de Planificare Centru la finalul anului precedent, reprezintă instrumentul de planificare strategică prin care regiunea își va promova interesele în domeniul economic și social.

PDR Centru și în mod particular Strategia de Dezvoltare a Regiunii Centru 2021-2027[10] au în vedere valorificarea întregului potențial de dezvoltare regională, având teme derivate din obiectivele ale noii Politici de Coeziune a Uniunii Europene pentru perioada 2021-2027, anume:

- dezvoltare teritorială, dezvoltare urbană durabilă;
- competitivitate economică, cercetare-dezvoltare, inovare și specializare inteligentă;
- resurse umane, incluziune socială, ocupare și sănătate;
- mediu, eficiență energetică și schimbări climatice;
- turism și patrimoniu cultural;
- dezvoltare rurală, agricultură și silvicultură.

Strategia de Specializare Inteligentă a Regiunii Centru 2021-2027

Strategia de Specializare Inteligentă (RIS3) a Regiunii Centru 2021-2027, sub versiunea sa consolidată prezentată la începutul anului 2021, are rolul de coordonare a politicilor în domeniul cercetării-dezvoltării și inovării în regiune pentru perioada 2021-2027[11]. Acesta cuprinde măsuri ce au ca scop identificarea domeniilor de excelență pentru o dezvoltare inteligentă a regiunii.

Elaborarea Strategiei Regionale de Specializare Inteligentă reprezintă o precondiție pentru accesarea finanțărilor europene disponibile în cadrul Obiectivului de politică 1 „O Europă mai inteligentă" aferent noii Politici de Coeziune a UE și se bazează pe parteneriatul regional între ADR Centru și toți actorii cheie regionali.

Contextul la nivelul județului Covasna

Planul județean de gestionare a deșeurilor a Județului Covasna

Planul județean de gestionare a deșeurilor a Județului Covasna[12] a fost elaborat în anul 2019 pentru asigurarea unui mecanism sustenabil de asigurare a deșeurilor, astfel încât să asigure îndeplinirea obiectivelor de Planului Național de Gestionare a Deșeurilor, asumate la nivel național. Documentul strategic servește ca bază pentru realizarea și dezvoltarea sistemelor de management integrat al deșeurilor la nivel județean.

Planul de menținere a calității aerului în Județul Covasna 2020-2025

Documentul[13] are rolul de analiză a situației existente la nivel județean, prin evaluarea nivelului de fond regional, urban și local, urmate de proiecte și măsuri specifice adoptate în vederea menținerii calității aerului.

[10] Strategia de Dezvoltare a Regiunii Centru 2021-2027 poate fi consultată aici: http://www.adrcentru.ro/wp-content/uploads/2020/12/4.-Strategia-de-Dezvoltare-Regionala-2021-2027.pdf

[11] Documentul poate fi consultat aici: http://www.adrcentru.ro/wp-content/uploads/2021/01/RIS3Centru_2021-2027.pdf

[12] Documentul poate fi consultat aici: https://www.covasna.info.ro/_f/plan_judetean_deseuri/PJGD%20Covasna_vers%202_predat_varianta%20%202_11.12.2019.pdf

[13] Documentul poate fi consultat aici: https://www.covasna.info.ro/_f/hirdetesek/2020_11/anexa.pdf

Strategii relevante la nivel local

Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană Durabilă a Municipiului Târgu Secuiesc

Versiunea precedentă a Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană Durabilă[14] pentru Municipiul Târgu Secuiesc, realizată pentru perioada 2016-2020, își propunea să consolideze poziția urbană în regiune prin următoarele direcții de dezvoltare: modernizarea și dezvoltarea infrastructurii, dezvoltarea economică, dezvoltarea socială și modernizarea administrației publice.

Documentul reprezintă punctul de plecare pentru prezenta Strategie Integrată de Dezvoltare Urbană, care continuă sinergia de proiecte și obiective propuse anterior, completându-le cu viziunea strategică adaptată la realitățile globale pentru perioada 2021-2030.

Strategia Energetică a Municipiului Târgu Secuiesc pentru perioada 2017-2014

Strategia Energetică a Municipiului Târgul Secuiesc[15] a fost elaborată cu scopul de oferi o alternativă de infrastructură energetică care să conducă la un consum eficientizat de energie, prin retehnologizarea unităților curente și utilizarea diferitelor surse de energii regenerabile la nivel municipal. Conform strategiei, domeniile de acțiune sunt:

- creşterea siguranţei în alimentare cu energie
- creşterea eficientei energetice in toate domeniile de activitate
- instituirea unui management energetic efectiv la nivelul autorităţilor publice
- utilizarea pe scară largă a energiei din surse regenerabile acolo unde este identificat un potenţial exploatabil

1.4. PROCESUL DE CONSULTARE / IMPLICAREA FACTORILOR INTERESAȚI

Formularea strategiei integrate de dezvoltare urbană a este rezultatul unui proces participativ, care implică factorii de decizie, oamenii de afaceri, asociațiile și organizațiile non-guvernamentale, cetățenii, în vederea stabilirii unor direcții prioritare pentru dezvoltarea orașului în orizontul de timp 2021-2030.

Creșterea transparenței și implicarea cetățenilor în luarea deciziilor publice este elementul de bază al unei bune guvernări, angajament asumat de către România prin semnarea Pactului pentru o guvernanță deschisă și o serie de documente legislative. Dincolo de obligativitatea informării cetățenilor cu privire la deciziile administrative, este necesară dezvoltarea unui culturi a dialogului și consultării cetățenilor, al căror rezultat să fie integrat în deciziile care privesc dezvoltarea comunității.

De asemenea, participarea activă a cetățenilor la implementarea și monitorizarea direcțiilor de dezvoltare și obiectivelor prioritare pentru orașul lor este esențială pentru stabilirea unei relații de colaborare eficientă între administrație și cetățeni. Cu cât cetățenii sunt mai implicați în viața orașului lor, cu atât orașul devine mai atractiv, competitiv și dezvoltat.

Asociația Internațională pentru Participarea Publică (IAPP) descrie trei niveluri de participare activă:

- **Implicarea publicului în elaborarea politicilor publice**, un proces gestionat de autorități pentru a se asigura că opiniile diferitelor părți interesate sunt considerate, armonizate și integrate în produsul final.
- **Parteneriatele public-private,** prin care instituția publică se angajează în colaborare și parteneriat cu diferiți actori din comunitate, în fiecare etapă a dezvoltării politicilor publice,

[14] Documentul poate fi consultat aici: https://www.kezdi.ro/public_html/wp-content/themes/kezdi/dokumentumok/letoltheto/2016/SIDU_tg_secuiesc.pdf

[15] Documentul în poate fi descărcat aici: https://www.kezdi.ro/wp-content/themes/kezdi/dokumentumok/letoltheto/2017/strategia-energetica-targu-secuiesc.zip

de la identificarea și selectarea alternativelor, până la implementarea, monitorizarea și evaluarea acestora.

- **Delegarea responsabilităților legate de implementarea politicilor publice, unor grupuri interesate din comunitate,** care primesc puterea, precum și responsabilitatea de a atinge obiectivele asupra cărora a fost convenit, contribuind la crearea unei comunități puternice.

O comunitate implicată se construiește pe încredere. La nivel național, implicarea cetățenilor în deciziile administrative și gradul de informare cu privire la documentele strategice locale sunt reduse, fiind recomandate măsuri pentru o mai bună comunicare și deschidere din partea administrațiilor locale. Simpla încurajare a implicării active nu este o strategie eficientă pe termen lung, dacă nu este urmată de demonstrare a analizării și integrării propunerilor.

Implicarea cetățenilor în deciziile administrative la nivel național este redusă, fiind necesare măsuri pentru o mai bună comunicare și deschidere din partea administrațiilor locale. Simpla încurajare a implicării active nu este o strategie eficientă pe termen lung, dacă nu este urmată de o demonstrare a analizării și integrării propunerilor. În ceea ce privește gradul de informare al cetățenilor cu privire la prevederile Planului urbanistic general și al Strategiei de dezvoltare urbană, 93.3% dintre respondenții din Târgu Secuiesc nu cunosc aceste prevederi (față de 86.6% la nivel național).

Astfel, prin intermediul elaborării Strategiei integrate de dezvoltare urbană pentru 2021-2030 a fost acordată o importanță ridicată creșterii nivelului de implicare cetățenească și al gradului de informare al cetățenilor. În acest scop, au fost aplicate o serie de instrumente participative, descrise în continuare, precum și un plan de comunicare (Secțiunea 6.4.) care să asigure o bună informare și un nivel înalt și constant de implicare a cetățenilor în implementarea și monitorizarea strategiei. Pentru asigurarea reflectării corecte a nevoilor, provocărilor și obiectivelor prioritare de la nivelul fiecărui sector analizat, au fost aplicate următoarele instrumente de consultare publică:

(1) Cercetare sociologică

Instrumentele de cercetare au inclus Barometrul Urban privind Calitatea Vieții realizat de către Banca Mondială în perioada 1 iulie -15 august 2020, care a utilizat ancheta bazată pe chestionar ca metodă exclusivă de colectare a datelor (telefonic și față în față). Au fost avute în vedere și rezultatele unui sondaj trimis prin e-mail către cele 319 de administrații locale din România, cu 259 de răspunsuri (inclusiv municipiul Târgu Secuiesc), în perioada februarie-martie 2020.

De asemenea, Primăria Municipiului Târgu Secuiesc a inițiat un sondaj specific pentru antreprenorii cu sediul social în oraș, iar o asociație de tineri a inițiat un sondaj având ca grup-țintă tinerii între 14-35 ani, oferind rezultate relevante privind provocările și nevoile acestora.

(2) Colectare de provocări și soluții (platforma Citadini.ro, Facebook)

Acțiunile de implicare a părților interesate pentru elaborarea Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană au inclus și colectarea de provocări și soluții urbane din partea locuitorilor Municipiului Târgu Secuiesc prin două platforme online dedicate Politicii Urbane a României (site-ul web citadini.ro și pagina de Facebook - Politica Urbană a României).

(3) Consultările tematice au fost realizate cu actori ai societății civile, având ca scop validarea ipotezelor analizei-diagnostic, precum și identificarea problemelor și provocărilor la nivel sectorial și propunerea unor soluții sau idei de proiecte.

(4) Bugetare participativă

Cercetarea sociologică

Barometrul Urban privind Calitatea Vieții (2020)

Barometrul Urban privind Calitatea Vieții realizat de către Banca Mondială în perioada 1 iulie -15 august 2020 a oferit informații valoroase privind percepția locuitorilor asupra situației existente la nivelul municipiului Târgu Secuiesc, precum și asupra direcțiilor strategice de dezvoltare. Eșantionul a inclus alte 40 de localități urbane, ceea ce a permis o analiză comparativă a rezultatelor cu alte localități urbane similare ca dimensiune și rang. Principalele teme acoperite în sondaj au fost: satisfacția față de viața urbană, percepția privind calitatea mediului și lupta împotriva schimbărilor climatice, percepția cetățenilor despre orașul lor, percepția privind situația personală, probleme și priorități de dezvoltare.

Precizări metodologice:

- Sondajul este reprezentativ la nivel național pentru mediul urban, cu o marjă de eroare statistică de +/-1% pentru un interval de încredere de 99%. Colectarea datelor s-a realizat în sistem mixt: telefonic și față în față.
- Sondajul de opinie a avut un număr de 13.380 respondenți la nivel național, din tot atâtea gospodării; aceste gospodării totalizează 32.978 indivizi cu vârste de peste 15 ani. La nivelul unei gospodării a fost selectat un singur respondent.
- La nivelul fiecărei localități au fost selectați, în funcție de categoria de dimensiune a localității, între 250 și 500 de respondenți. La nivelul municipiului Târgu Secuiesc au fost selectați 250 de respondenți.
- Selecția respondenților s-a realizat pe baza cotelor determinate de ponderea populației pe categorii de vârstă și gen, în conformitate cu prognozele demografice calculate de Institutul Național de Statistică pentru 1 ianuarie 2020.

Rezultatele cercetării sociologice au contribuit la identificarea nevoilor specifice sectoriale și sunt prezentate pe larg în secțiunea Analiza situației actuale. Principalele trei probleme cu care, în opinia cetățenilor, municipiul Târgu Secuiesc se confruntă sunt: Serviciile de sănătate, Infrastructura rutieră și Locuințele.

Figura 3. Care sunt principalele trei probleme cu care credeți că se confruntă orașul dvs.? (Târgu Secuiesc)

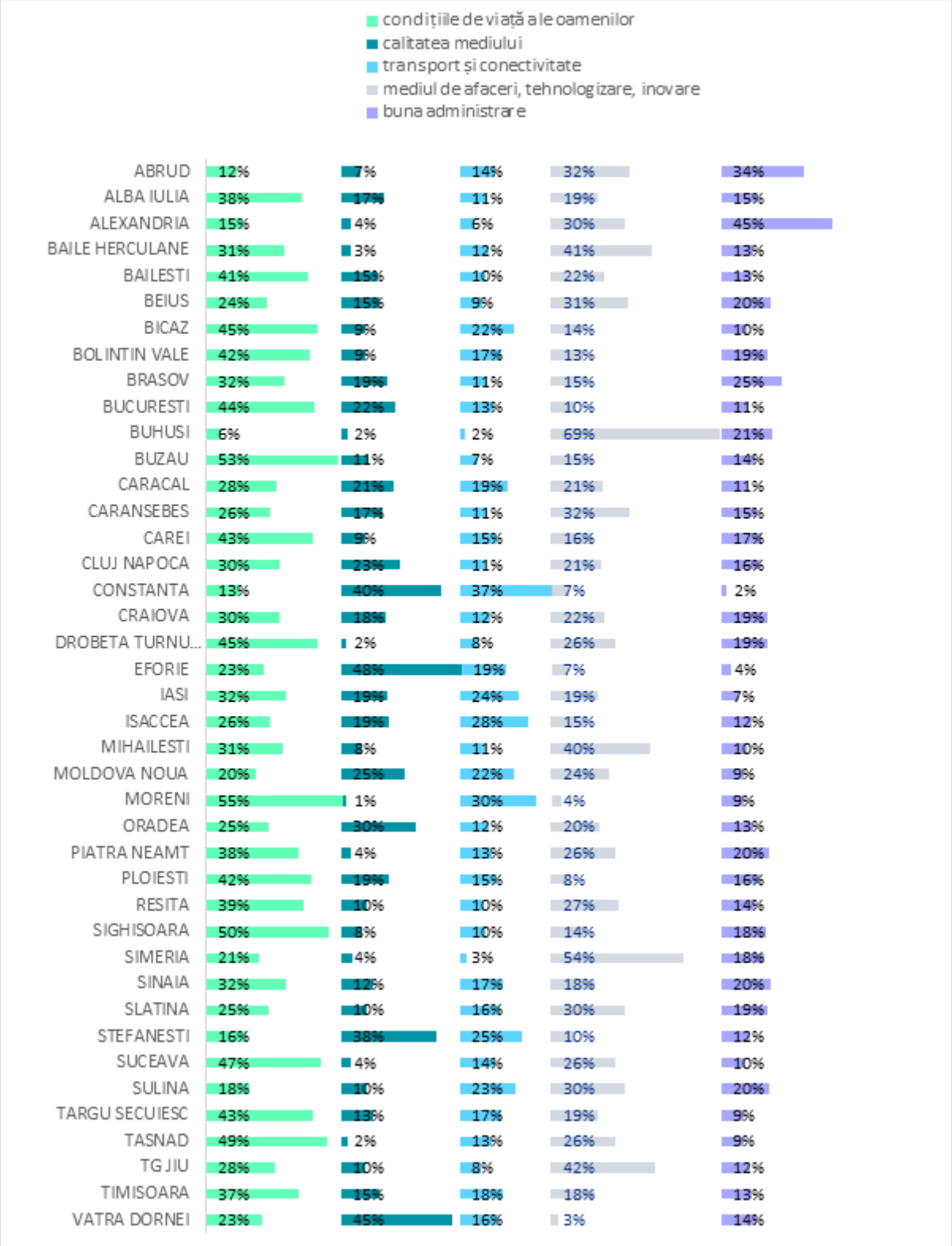

Sursa: Barometrul Urban, 2020

Respondenții au fost invitați să prioritizeze, pentru următorii 10 ani, următoarele cinci aspecte: condițiile de viață ale oamenilor, calitatea mediului, transport și conectivitate, mediul de afaceri, tehnologizare, inovare și buna administrare. La nivelul Municipiului Târgu Secuiesc, ierarhia acestora se prezintă astfel:

1. Condițiile de viață ale oamenilor -43%
2. Mediul de afaceri, tehnologizare, inovare - 19%
3. Transport și conectivitate - 17%
4. Calitatea mediului - 13%
5. Buna administrare - 9%

Figura 4. Care dintre următoare cinci aspecte credeți ca este cea mai importantă în următorii 10 ani?

Sursa: Barometrul Urban, 2020

Colectarea de provocări și soluții urbane (Facebook, Citadini.ro)

Propuneri digitale – platforma Facebook

Consultarea părților interesate a cuprins și plasarea unui ad prin intermediul paginii de Facebook Politica Urbană a României, instrument de consultare publică pentru elaborarea politicii urbane. Ad-ul a fost setat pentru 30 de zile și a avut ca audiență persoane cu vârsta cuprinsă între 20 și 65+.

Profilul respondenților

Pagina de Facebook Politica Urbană a României a fost lansată în mai 2020 și este deschisă publicului larg. În prezent, platforma are o comunitate de peste 6.000 de urmăritori din toată România, cu o acoperire de peste 200.000 de persoane.

Ad-ul a înregistrat 9,304 reach, a generat 665 link clicks și a fost targetat atât pentru tineri, cât și pentru 35 +. Procentul femeilor și al bărbaților care au interacționat cu postarea sunt asemănătoare, diferența fiind de 8% în plus pentru persoanele de sex feminin.

Rezultate

Prin intermediul paginii de Facebook au fost primite 40 de propuneri de îmbunătățire a vieții locuitorilor. Datele adunate sunt prezentate în detaliu în anexe, anexa 3, **Tabel 12. Propuneri digitale primite pe Facebook .**

Consultarea a fost realizată cu ajutorul vizualului și mesajului de mai jos.

Figura 5. Vizual și mesaj utilizat prin intermediul platformei Facebook

Ce schimbare vrei în Târgu Secuiesc?

Spune ce proiecte crezi că ar trebui implementate pentru a dezvolta orașul pentru oameni. Primăria Municipiului Târgu Secuiesc, împreună cu Ministerul Dezvoltării și Banca Mondială, pregătesc Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană (SIDU) Târgu Secuiesc 2021-2030 și doresc să reflecte în strategie și proiecte propuse de comunitate.

Headline: Propune soluții urbane pentru Târgu Secuiesc!

Tabel 3. Principalele provocări semnalate de către cetățeni pe Facebook

Principalele provocări semnalate	Capacitate Administrativă
	Lipsa infrastructurii de bază și îmbunătățirea celei existente
	Regândirea și reabilitarea spațiilor publice
	Dezvoltarea infrastructurii pentru transportul nemotorizat, traficul, pasajele pietonale, parcări
	Dezvoltarea turismului
	Atragerea investitorilor
	Extinderea accesului la infrastructura socială

	Spații verzi și de agrement
	Locurile de muncă
	Dezvoltarea de activități pentru petrecerea timpului liber

Concluziile propunerilor primite prin intermediul paginii de Facebook au fost analizate în funcție de cei 4 piloni stabiliți în cadrul politicii urbane (Oraș verde și rezilient, Oraș competitiv și productiv, Oraș just și incluziv, Oraș bine guvernat):

- **Oraș verde și rezilient.** Provocările urbane primite pe Facebook au menționat necesitatea îmbunătățirii mobilității urbane prin sprijinirea infrastructurii pietonale, precum și prin construirea mai multor spații de parcare. Alte subiecte menționate au fost necesitatea de a menține și extinde spațiile verzi și regenerarea spațiilor publice și a clădirilor de patrimoniu.
- **Oraș competitiv și productiv.** Principalele obiective al Târgului Secuiesc au reieșit a fi dezvoltarea turismului, atragerea investitorilor și susținerea afacerilor locale.
- **Oraș just și incluziv.** Părțile interesate au subliniat necesitatea extinderii accesului la infrastructura de bază, la nivelul zonei urbane funcționale, locurilor de muncă și a ajutoarele sociale.
- **Oraș bine guvernat.** Cetățenii au enunțat ca fiind principala soluție îmbunătățirea aparatului administrativ.

Propuneri digitale – platforma Citadini.ro

Un alt instrument digital utilizat a fost citadini.ro, platforma de conectare și colaborare pentru specialiști și pasionați de dezvoltare urbană și regională din România, prin intermediul căreia, cetățenii pot trimite provocări urbane, precum și sugestii pentru a le aborda și pentru a îmbunătăți calitatea vieții urbane din țară. În ceea ce privește municipiul Târgu Secuiesc, în cadrul platformei au fost colectate alte 14 propuneri. Datele adunate sunt prezentate separat, în secțiunea anexe, anexa 3, **Tabel 13. Propuneri digitale primite pe platforma citadini.ro**

Profilul respondenților

Platforma este dezvoltată pentru a încuraja accesul și contribuțiile, prin instrumentele furnizate, atât pentru actorii care lucrează în domenii relevante pentru dezvoltarea politicii urbane (factorii de decizie, planificatorii urbani, economiști, arhitecți etc.), cât și pentru cetățenii interesați de dezvoltarea orașului și grupuri de inițiativă care susțin proiecte urbane.

Tabel 4. Principale provocări semnalate de către cetățeni pe citadini.ro

Principalele provocări semnalate	Reabilitarea și regândirea spațiilor publice (de ex, centrul orașului)
	Dezvoltarea turismului
	Dezvoltarea de spații verzi și de agrement
	Atragerea investitorilor
	Capacitatea administrativă

	Lipsa unei universități
	Oportunități culturale

Rezultate

- **Oraș verde și rezilient.** Reabilitarea centrului și închiderea acestuia pentru a deveni o zonă pietonală, repararea drumurilor și îngrijirea spațiilor publice au fost soluțiile urbane semnalate pentru a rezolva problemele cu care cetățenii se confruntă.
- **Oraș competitiv și productiv.** Principalele soluții în atingerea acestui obiectiv au reieși a fi atragerea investitorilor și dezvoltarea turismului.
- **Oraș just și incluziv.** Subiectele menționate de către cetățeni sunt locurile de muncă, accesul la infrastructura socială, precum și nevoia unei universități.

Consultări tematice

(a) Consultări online cu societatea civilă și cetățenii

Obiectiv

Echipa a organizat o serie de consultări online cu actori locali, cu scopul de a implica părțile interesate în procesul elaborării SIDU Târgu Secuiesc 2021-2030, prin identificarea provocărilor și nevoilor existente la nivel local, soluții posibile la acestea, precum și modele de bune practici care ar putea fi replicate la nivelul municipiului.

Metodologie

Maparea părților interesate a reprezentat primul pas în procesul de colaborare cu societatea civilă, sectorul privat și experții locali, urmat de contactarea acestora, prin intermediul emailului sau la telefon, cu scopul de a lansa invitația de a participa la consultările dedicate procesului de dezvoltare a strategiei, asigurând astfel implicarea acestora pe durata întregului proces.

Având în vedere criza actuală de sănătate, generată de virusul COVID-19, și restricțiile aferente, consultările online au fost un substitut necesar celor tradiționale și au fost gândite pe mai multe niveluri, în funcție de etapele procesului de elaborare a strategiei integrate de dezvoltare urbană. Astfel, consultările au fost atât dedicate discuțiilor tehnice și generale cu privire la direcțiile strategiei, cât și organizate pe temele dezbătute în cadrul documentului.

Întâlnirile s-au desfășurat într-un format care a pus pe primul loc generarea de idei din partea participanților și a avut ca obiectiv secundar construirea unui dialogul benefic și consolidarea parteneriatelor între părțile interesate.

Profilul participanților

În perioada octombrie 2020 - 2021, întâlnirile cu actorii locali au avut loc online, cu un total de 3 consultări.

Consultările au constat în 3 sesiuni online, care au reunit 49 părți interesate din Târgul Secuiesc (autoritățile locale și sectorul privat).

Tabelul de mai jos prezintă o listă a consultărilor efectuate, împreună cu numărul total de participanți la fiecare consultare.

Tabel 5. Tabel consultări cu societatea civilă și administrația publică locală

Data	Etapă	Denumire întâlnire	Număr participanți	Teme abordate
17.11.20	Analiză Diagnostic	Discuție SIDU Târgu Secuiesc 2021-2030 - Sectorul Privat și Administrația Locală	17	Infrastructura sportivă, incubator pentru afaceri, iluminatul public, infrastructura smart de gaze, complex hotelier pentru studenți, energia regenerabilă, clădirile de patrimoniu, centrul vechi, suport afaceri locale, cămine pentru bătrâni, atragerea investitorilor și susținerea antreprenorilor, transportul nemotorizat, reconversia caselor vechi din centru, turism, construirea de drumuri, piste de bicicletă.
02.12.20	Analiză Diagnostic	Discuție SIDU Târgu Secuiesc 2021-2030 despre asistența socială și cultură - Administrația locală	18	Infrastructura serviciilor sociale, evenimente culturale, Casa de cultură, dezvoltarea mai multor oportunități culturale pentru a petrece timpul liber.
10.12.20	Analiză Diagnostic	Discuție SIDU Târgu Secuiesc 2021-2030 despre dezvoltarea economiei locale - Sectorul Privat/antreprenori	14	Susținerea afacerilor locale și a antreprenorilor.

Datele adunate sunt prezentate separat. Acestea pot fi găsite în secțiunea anexe, anexa1, **Tabel. 11 Propuneri primite în cadrul consultărilor online**.

Rezultate

Consultările online cu părțile interesate au urmărit să stabilească cum sunt percepute provocările și soluțiile urbane de către societatea civilă, sectorul privat și experții locali din municipiul Târgul Secuiesc și au fost coordonate în jurul celor 4 piloni stabiliți în cadrul politicii urbane (Oraș verde și rezilient, Oraș competitiv și productiv, Oraș just și incluziv, Oraș bine guvernat). Concluziile consultărilor sunt expuse mai jos, în funcție de cei 4 piloni:

- **Oraș verde și rezilient.** Consultările online au evidențiat necesitatea îmbunătățirii mobilității urbane prin sprijinirea infrastructurii pietonale și a ciclismului și implementarea unui sistem de transport public. Alte teme notabile au fost necesitatea de a proteja și extinde spațiile verzi, regenera spațiile publice și reabilitarea clădirilor de patrimoniu pentru a fi reutilizate benefic pentru comunitate.
- **Oraș competitiv și productiv.** Principalul obiectiv al orașelor competitive ar trebui să fie susținerea antreprenorilor locali și a meșteșugarilor locali, atragerea investitorilor și dezvoltarea turismului. Alte provocări menționate au fost lipsa activităților culturale și a infrastructurii hoteliere sportive.
- **Oraș just și incluziv.** Părțile interesate au subliniat necesitatea extinderii accesului la serviciile sociale, în special în zonele marginalizate. Alte două mențiuni notabile sunt dezvoltarea vieții sociale, prin construirea de cămine pentru bătrâni, și iluminatul public.

- **Oraș bine guvernat.** Dezvoltarea urbană poate fi făcută mai eficient prin creșterea cooperării la nivelul zonei urbane funcționale (ZUF) și prin îmbunătățirea dialogului între administrație și părțile interesate. Astfel, în timpul consultărilor, părțile interesate au propus ca și soluții îmbunătățirea procesului de comunicare și de cooperare cu părțile interesate.

(b) Consultări cu administrația locală, societatea civilă și experții în ceea ce privește prioritizarea pilonilor și obiectivelor de dezvoltare urbană

Cei 4 piloni de dezvoltare urbană, stabiliți în cadrul primei politici urbane a României, au fost supuși unui proces de ierarhizare. Acest proces a fost realizat cu ajutorul unui instrument online, Survey Monkey, prin care părțile interesate (administrația locală, societatea civilă și experții) au prioritizat pilonii în funcție de nevoile municipiul Târgu Secuiesc. Pe lângă această componentă, chestionarul a conținut și ierarhizarea obiectivelor fiecărui pilon.

Figura 6. Pilonii și obiectivele de dezvoltare urbană ale unui oraș

În urma procesului de diseminare, care a cuprins atât componenta de email marketing, cât și de promovare pe canalele de social media, au fost înregistrate următoarele răspunsuri: 27 de răspunsuri oferite de administrația locală și peste 120 de răspunsuri primite de la societatea civilă. Rezultatele au fost luate în considerare de către administrația locală în cadrul procesului de stabilire a priorităților de dezvoltare ale municipiului

Mesajul și vizualul de promovare al sondajului pentru stabilirea pilonilor și obiectivelor de dezvoltare urbană ale orașului

Cum ar fi să îți poți alege viitorul în 5 minute? Intră aici (link) și spune-ne care sunt pentru tine prioritățile orașului Târgu Secuiesc!

Scopul acestui chestionar este să sprijine cu identificarea principalelor obiective ale zonei urbane Târgu Secuiesc în perioada 2021-2030. Pentru a reflecta nevoile reale ale comunității, sunt necesare cât mai multe puncte de vedere de la nivel local, astfel, contribuția dumneavoastră este esențială.

Rezultate ad pentru stabilirea pilonilor și obiectivelor de dezvoltare urbană ale orașului

Postarea a fost promovată pentru 15 zile și a înregistrat următoarele rezultate: 15.560 reach, 511 de click-uri, iar audiența către care a fost livrat este formată din 63% bărbați și 37% femei. Totodată, în ceea ce privește segmentul ce vârstă, ad-ul fost targetat atât către tinerii din Târgu Secuiesc, cât și pentru persoanele care înregistrează vârste peste 35 de ani și locuiesc în municipiu.

Bugetare participativă

Inițiativa de Bugetare participativă a fost lansată în Târgu Secuiesc în anul 2020 și se desfășoară prin intermediul platformei online https://bp.kezdi.ro/. Valoarea maximă în care trebuie să se încadreze proiectele este de 50.000 lei, din bugetul local. Proiectele care depășesc această valoare sunt eligibile, cu condiția ca inițiatorii acestora să se angajeze să contribuie cu diferența, sub forma unei sponsorizări.

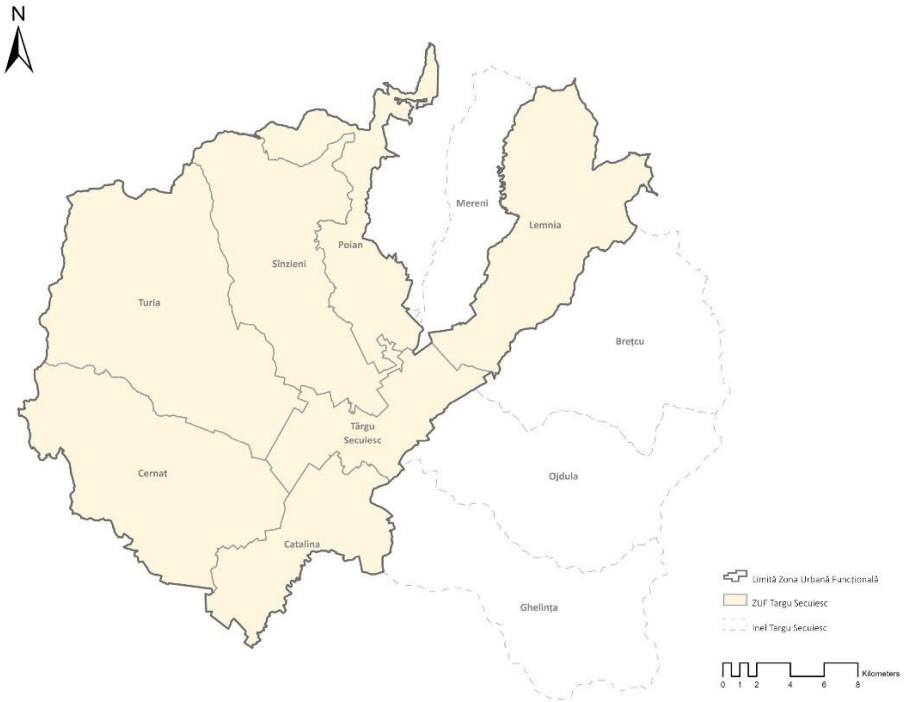
Proiectele câștigătoare în anul 2020 au fost: modernizarea terenului de joacă la Lunga, modernizarea curții școlii și grădiniței din Lunga și amenajarea unei săli de clasă în natură la Școala Gimnazială „Turóczi Mózes” din Târgu Secuiesc.

UNITATEA SPAȚIALĂ DE ANALIZĂ

Dinamicile demografice, spațiale și economice asociate orașelor ne indică o relație de interdependență între centrul urban și localitățile înconjurătoare, ca urmare a influenței polilor urbani asupra dinamicilor spațiale nu doar din interiorul limitelor unității administrativ teritoriale, dar și dincolo de acestea, în localitățile peri-urbane. Mai mult, aglomerările urbane sunt motoarele de creștere ale economiei, astfel noi entități spațiale din jurul centrului urban polarizator, precum zona urbană funcțională (ZUF) – zona de navetism sau zona metropolitană a orașului (ZM), capătă o importanță crescută în analiza comprehensivă și integrată a acestora, așa cum reiese din literatura internațională și națională, deopotrivă, din documente precum: ORAȘE-MAGNET Migrație și navetism în România (2017), România Metropolitană (2019), Propunerea de modificare a Legii nr. 351/2001, etc.

Municipiul Târgu Secuiesc este un centru economic la nivel micro-regional ce stabilește relații economice și de navetism cu localitățile învecinate. Astfel, vom include în analiza spațială și teritoriul de influență al municipiului Târgu Secuiesc, deoarece dinamicile spațiale, demografice și economice nu se opresc la granița unității administrativ teritoriale. Conform metodologiei CE-OECD utilizată în propunerea de modificare a legii 351/2001, s-a stabilit zona urbană funcțională a municipiului Târgu Secuiesc, ce cuprinde localitățile din care cel puțin 15% din populație face naveta înspre municipiu. Zona urbană funcțională a municipiului Târgu Secuiesc cuprinde pe lângă municipiul cu rol polarizator, 6 localități învecinate: Catalina, Cernat, Lemnia, Poian, Sânzieni și Turia. Există de asemenea patru localități din estul municipiului ce nu fac parte din ZUF Târgu Secuiesc însă sunt direct învecinate și astfel formează împreună cu primele șase inelul peri-urban, o altă unitate de analiză la care merită să studiem dinamicile spațiale. Se observă că există relații de navetism cu localitățile din vestul municipiului dar nu și cu cele din estul acestuia, cu excepția comunei Lemnia.

Figura 1. Organizarea administrativă a zonei urbane funcționale Târgu Secuiesc

Sursa: autorii.

STRATEGIA INTEGRATĂ DE DEZVOLTARE URBANĂ A ZONEI URBANE TÂRGU SECUIESC 2021 - 2030

PROFIL SOCIO-DEMOGRAFIC 1

Structura demografică 1

Numărul și dinamica populației 1
Structura populației 6

Mișcarea naturală și migratorie a populației 14

Mișcarea naturală și migratorie a populației din România în context european 14
Mișcarea naturală 17
Mișcarea migratorie 32

Zone dezavantajate din punct de vedere socio-economic și incluziune socială 39
Analiza diagnostic: concluzii, provocări, tendințe și recomandări 43

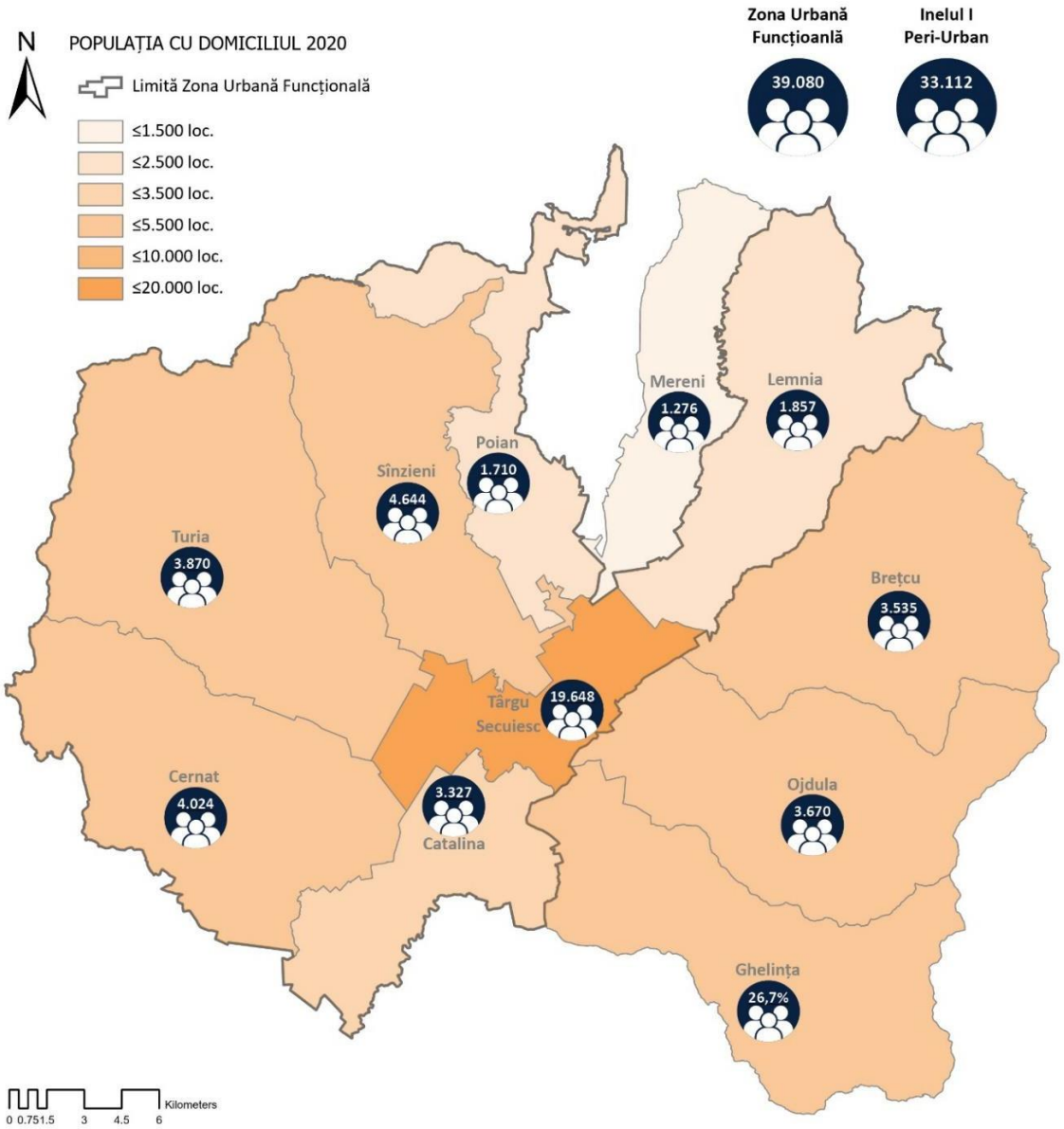
PROFIL SOCIO-DEMOGRAFIC

STRUCTURA DEMOGRAFICĂ

Numărul și dinamica populației

Populația ce are domiciliul în municipiul Târgu Secuiesc este de 19.648, conform celor mai recente date puse la dispoziție de INS la 1 Ianuarie 2020, astfel fiind al doilea cel mai populat oraș al județului, după municipiul Sfântu Gheorghe și reprezentând 8,7% din populația județului Covasna. Zona urbană funcțională, stabilită conform metodologiei CE-OECD, cuprinde localitățile Catalina, Cernat, Turia, Sânzieni, Poian și Lemnia de unde cel puțin 15% din populație face naveta către Târgu Secuiesc, și însumează o populație totală de 39.080 de locuitori.

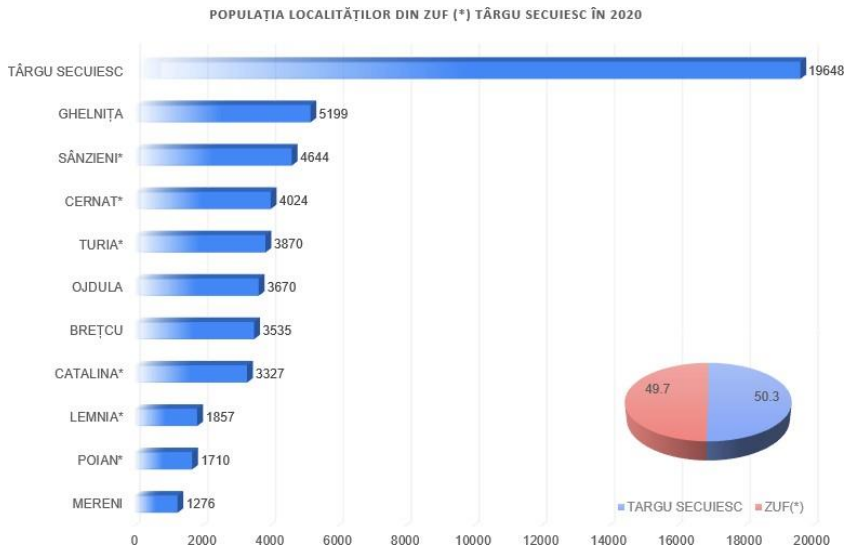
Figura 1.Populația cu domiciliul, la nivel de UAT, la 1 ianuarie 2020.

Sursa: autorii, sursa date INS - baza de date TEMPO Online.

Ponderea populației municipiului Târgu Secuiesc în totalul populației din ZUF este de 50,2%, urmat de localitățile Ghelnița cu 13,3%, Sânzieni cu 11,8% și Cernat cu 10,3%. Cele mai puțin populate localități din ZUF Târgu Secuiesc sunt Poian cu 1.710 locuitori și Lemnia cu 1.857 locuitori, iar localitatea Mereni, situată în vecinătatea nordică a municipiului, avea la 1 ianuarie 2020 o populație cu domiciliul de doar 1.276 de locuitori, sub pragul de 1.500 de locuitori specificat în noul PATN aflat în curs de avizare (Secțiunea IV) ca indicator minimal pentru reorganizarea administrativă a comunelor.

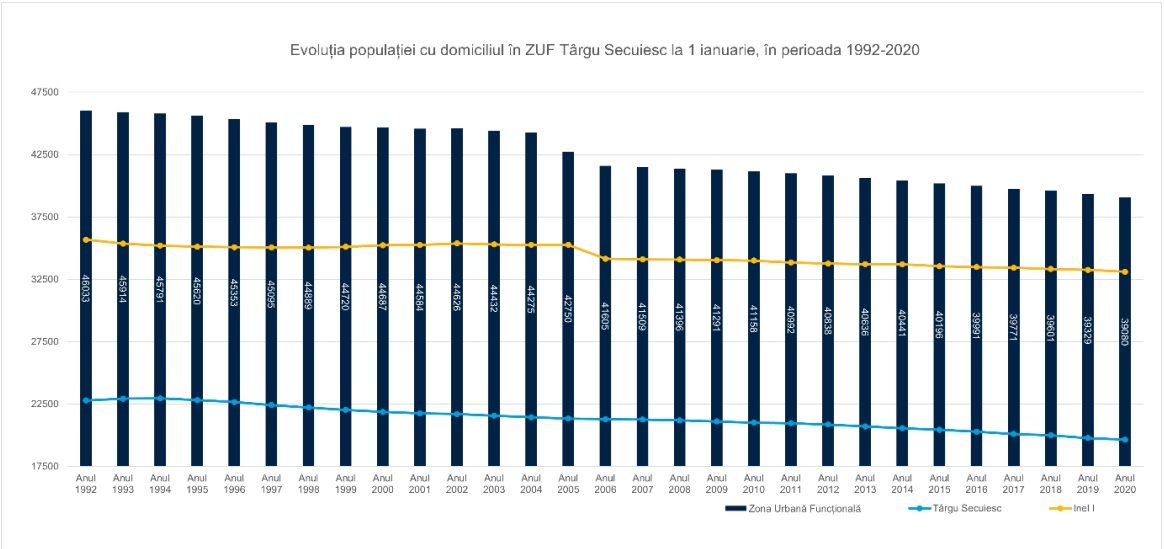
Figura 2. Populația cu domiciliul, la nivel de UAT, la 1 ianuarie 2020.

Sursa date: INS. Baza de date TEMPO Online.

Populația din municipiul Târgu Secuiesc și din localitățile componente ZUF a înregistrat în intervalul 1992-2020 o scădere demografică constanta, mai accelerată începând cu anul 2005, atât în municipiu, cât și în localitățile învecinate – componente ZUF sau contigue cu municipiul. Aceasta a scăzut în 2019 sub pragul de 20.000 de locuitori.

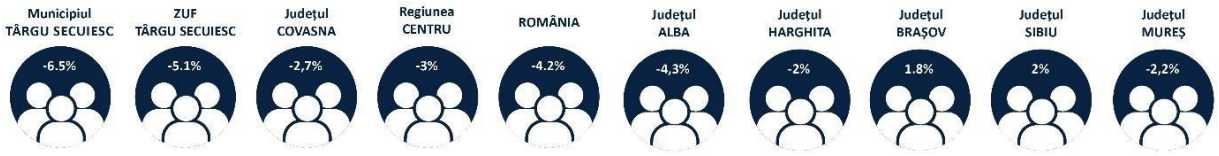
Figura 3. Evoluția populației din ZUF Tg. Secuiesc la 1 ianuarie în perioada 1992 - 2020

Sursa date: INS. Baza de date TEMPO Online.

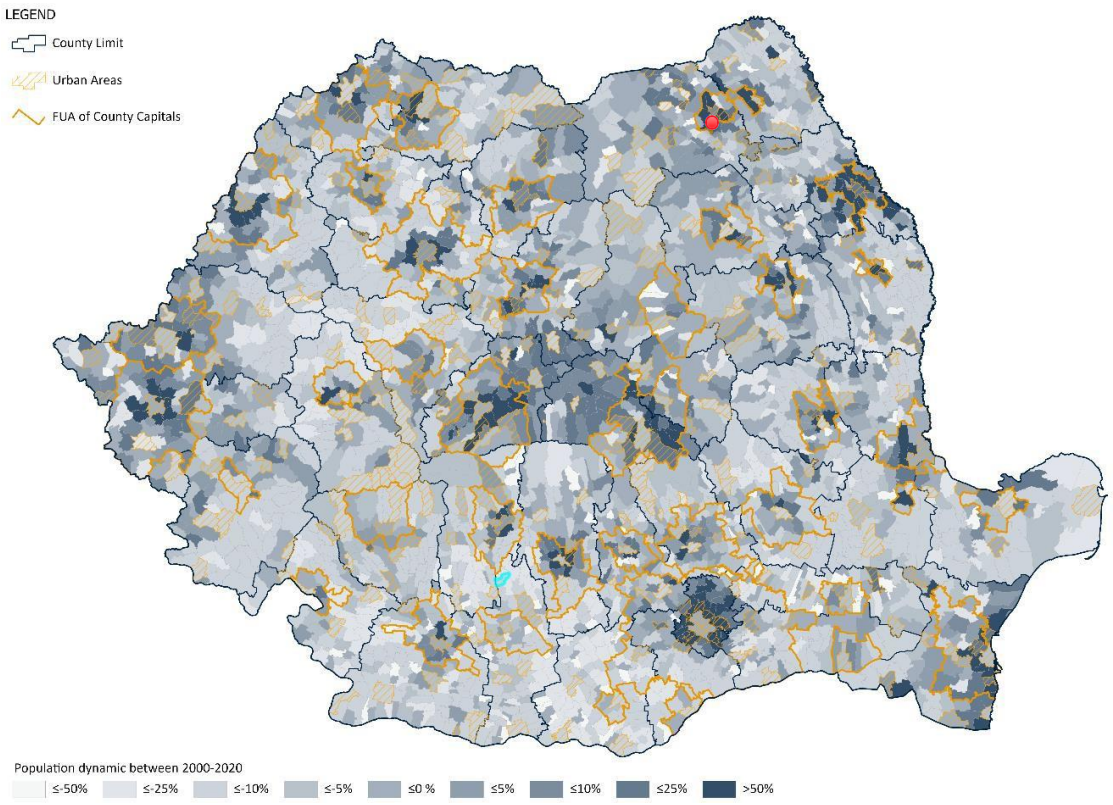
Față de anul 2010, populație municipiului Târgu Secuiesc a scăzut cu 6,5%, cea a zonei urbane funcționale cu 5,1%, însă scăderea a fost mai puțin accelerată în afara municipiului, localitățile componente ZUF pierzând doar 2,6% din populație. Declinul demografic al municipiul Târgu Secuiesc este mai accelerat față de media înregistrată la nivelul județului, ce în intervalul 2010-2020 a pierdut 2,7% din locuitori, dar și cea a regiunii, ce a înregistrat o scădere de 3%, cea mai mică dintre regiunile țării, cu excepția zonei București Ilfov și a regiunii Nord-Est, dar și media națională, populație României din acest interval scăzând cu 4,2%. Populația cu domiciliul din orașele din regiunea centru a scăzut 2,8% în intervalul 2010-2020, municipiul Târgu Secuiesc înregistrând un declin demografic mai accentuat față de media regiunii.

Figura 3. Dinamica populației cu domiciliul în intervalul 2010-2020 în regiune.

Sursa: INS. Baza de date TEMPO online – prelucrare date.

Figura 4. Dinamica populației cu domiciliul în perioada 2000 - 2020

Sursa: Politica Urbană a României – INS, Baza de date TEMPO online.

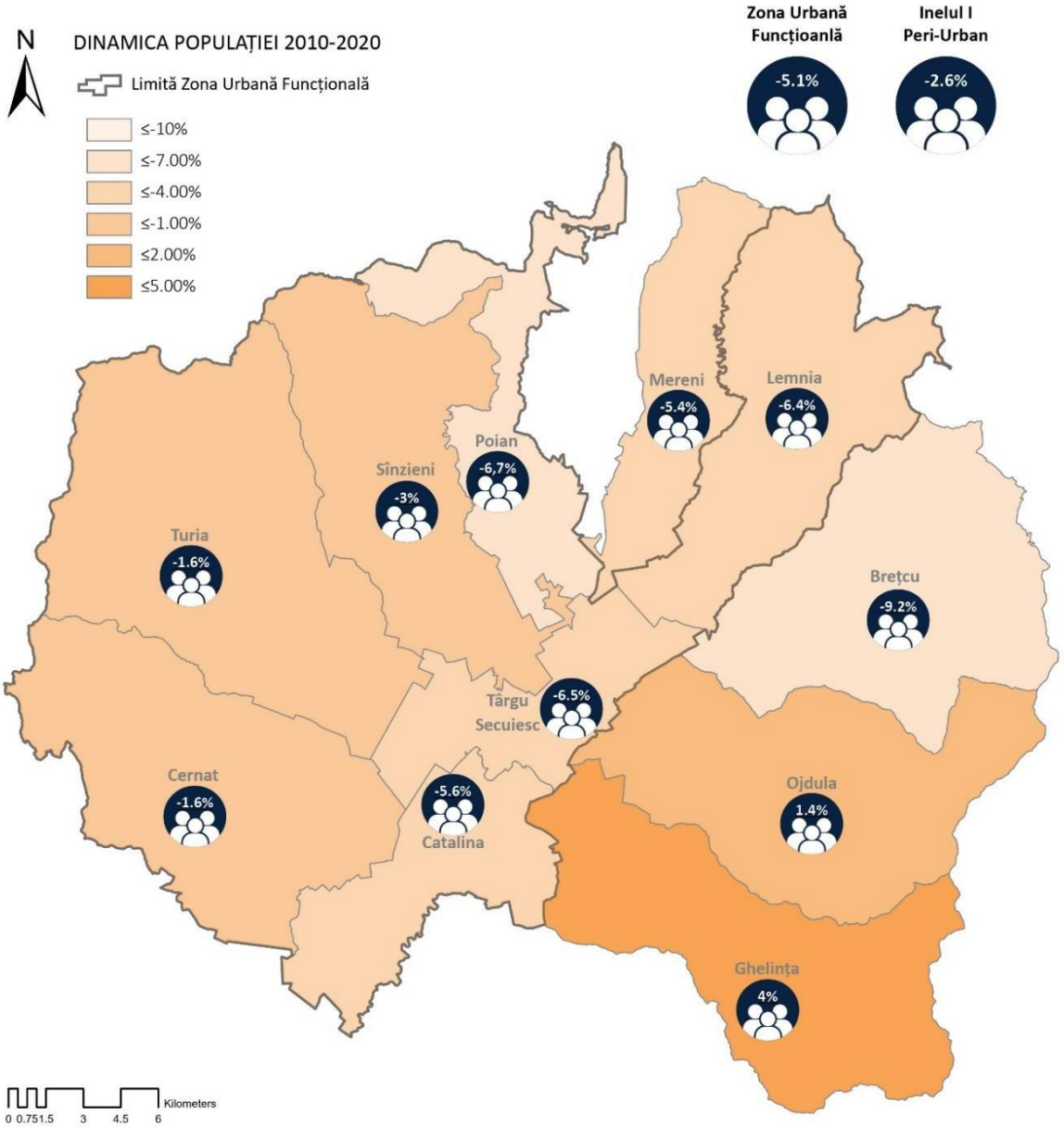
Figura 5.

Sursa: INS. Baza de date TEMPO online – prelucrare date.

În zona urbană funcțională a municipiului Târgu Secuiesc se remarcă localitățile Ghelnița și Ojdula, unde populația cu domiciliul a crescut comparative cu anul 2010, cu 4% și respective 1,4%, dar și localitățile Turia și Cernat unde populația a scăzut cu doar 1,6%. În același timp, populația cu domiciliul din municipiul Târgu Secuiesc a scăzut cel mai accelerat față de celelalte localități învecinate.

Figura 6. Dinamica populației cu domiciliul în perioada 2010 – 2020 în ZUF Târgu Secuiesc.

Sursa: autorii, sursa date INS - baza de date TEMPO Online.

Figura 7.

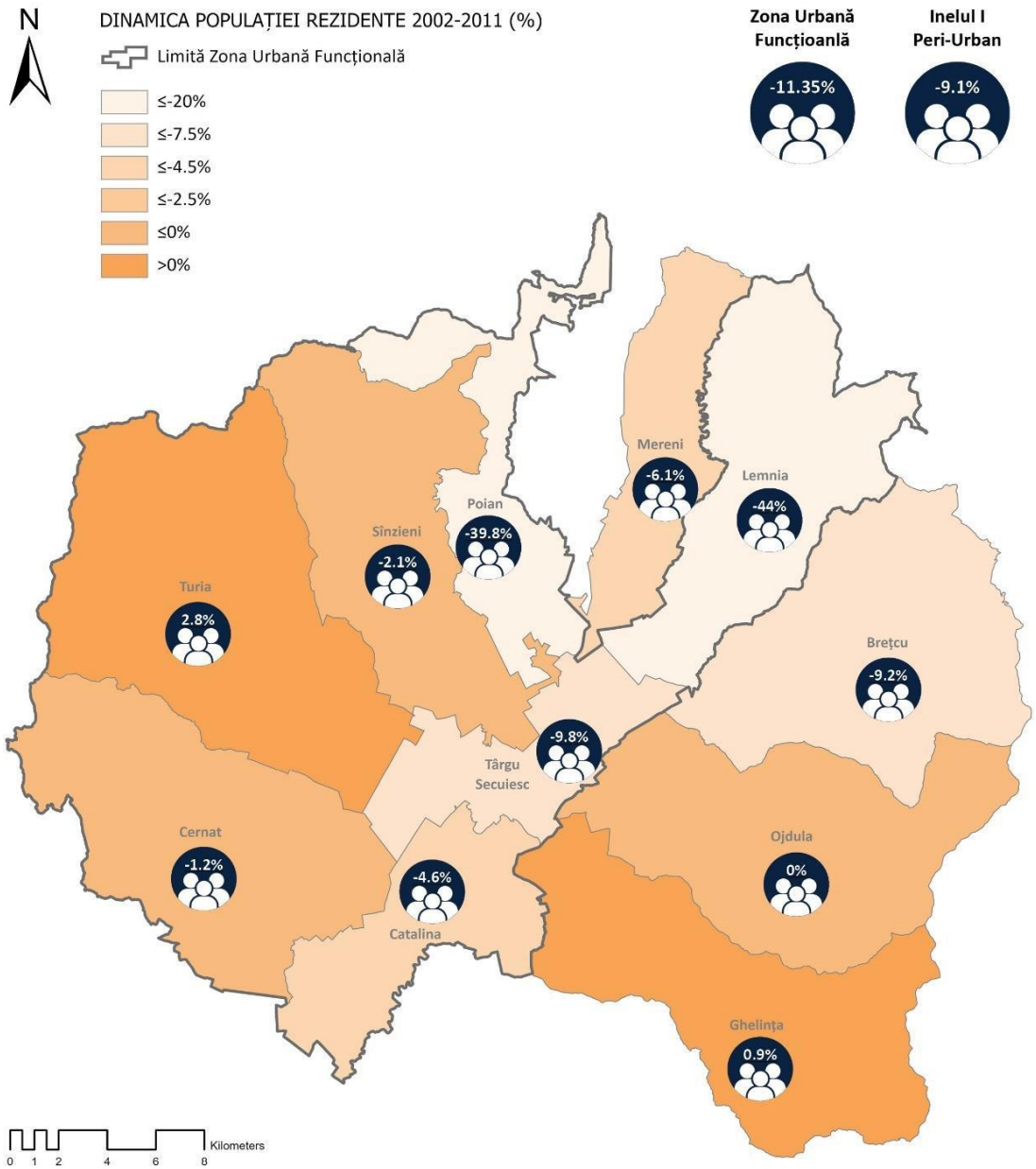

Sursa date: INS. Baza de date TEMPO Online.

Totodată populația rezidentă sau stabilă, înregistrată în urma recensămintelor din 2002 și 2011, indică un declin demografic mai accentuat față de cel al populației cu domiciliul din intervalul 2010-2020, de -9,8% în municipiul Târgu Secuiesc. Comparativ cu alte orașe din regiune, în acest interval, declinul demografic al populației cu reședința a fost mai accentuat decât în municipiile Sfântu Gheorghe, Brașov sau Gheorgheni, dar mai redus decât în orașul Covasna sau municipiul Mediaș.

Declinul demografic a fost mai accentuat în localitățile din zona urbană funcțională, unde populația cu reședința a scăzut cu -11,35% în intervalul 2002-2011. Declinul demografic a fost cel mai accentuat în localitățile Lemnia (-44%) și Poian (-39,8%), în timp ce în Turia și Ghelnița aceasta a cresct cu 2,8% și respectiv 0,9%.

Figura 8. Dinamica populației stabile între 2002 și 2011 în ZUF Târgu Secuiesc

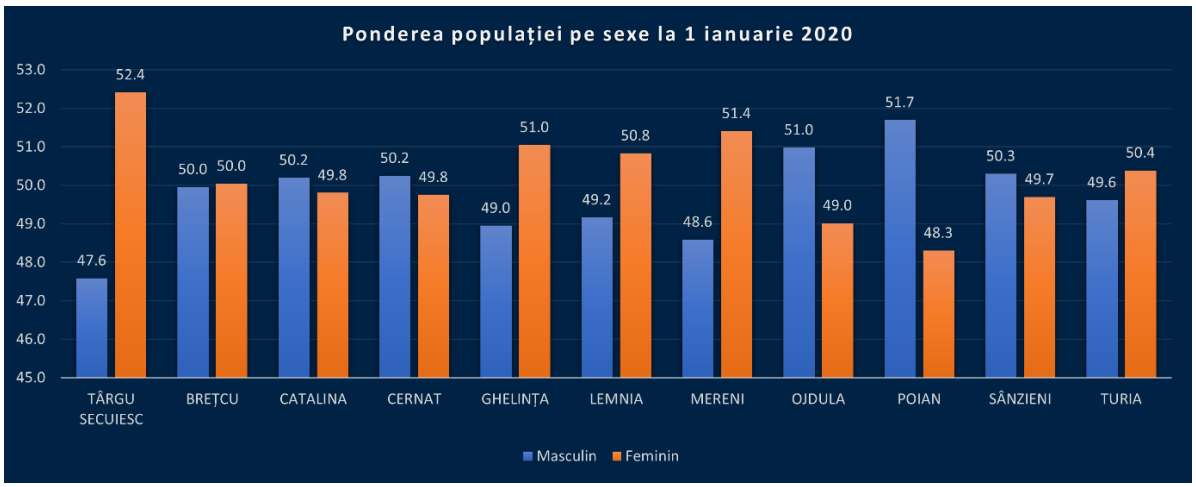

Sursa: autorii, sursa date INS - baza de date TEMPO Online.

Structura populației

Structura pe sexe a populației cu domiciliul în municipiul Târgu Secuiesc, la 1 Ianuarie 2020, indică o populație de sex masculine de 9.350 de persoane, reprezentând 47,6% din total, și o populație de sex feminine de 10.298 de persoane, reprezentând 52.4% din total. Structura la nivelul zonei urbane funcționale indică o balanță ușor mai echilibrată, cu o pondere de 48,9% persoane de sex masculin (19.095) și 51,1% persoane de sex feminine (19.985). La nivel național se înregistrează o pondere mai mare a populației de sex feminin, datorită speranței de viață mai ridicată în rândul femeilor, însă procentul populației feminine de la nivelul municipiului este mai mare față de media națională de 51,2%, în timp ce ponderea din ZUF se situează chiar sub aceasta. Totodată se observă o scădere a ponderii populației masculine față de anul 2010, atunci când aceasta era de 48,3% la nivelul municipiului.

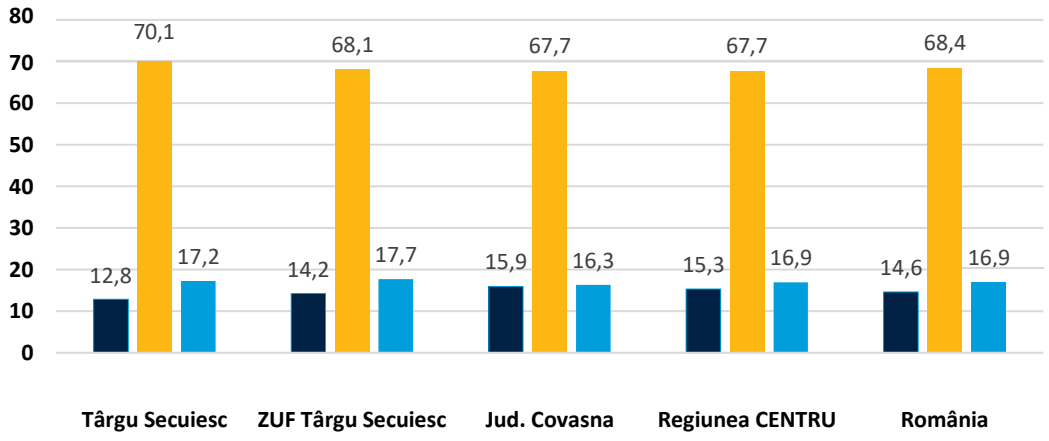
Figura 9. Ponderea populației pe sexe la 1 ianuarie 2020.

Sursa: INS. Baza de date TEMPO online – prelucrare date.

Structura pe grupe mari de vârstă a populației cu domiciliul în municipiul Târgu Secuiesc indică o pondere a populației active de 70.1%, la 1 ianuarie 2020, mai mare față de media județeană (67,7%), regională (67,7%) și cea națională (68,4%) dar și o pondere mai mare a populației vârstnice față de acestea, precum și o pondere mai mică a populației tinere.

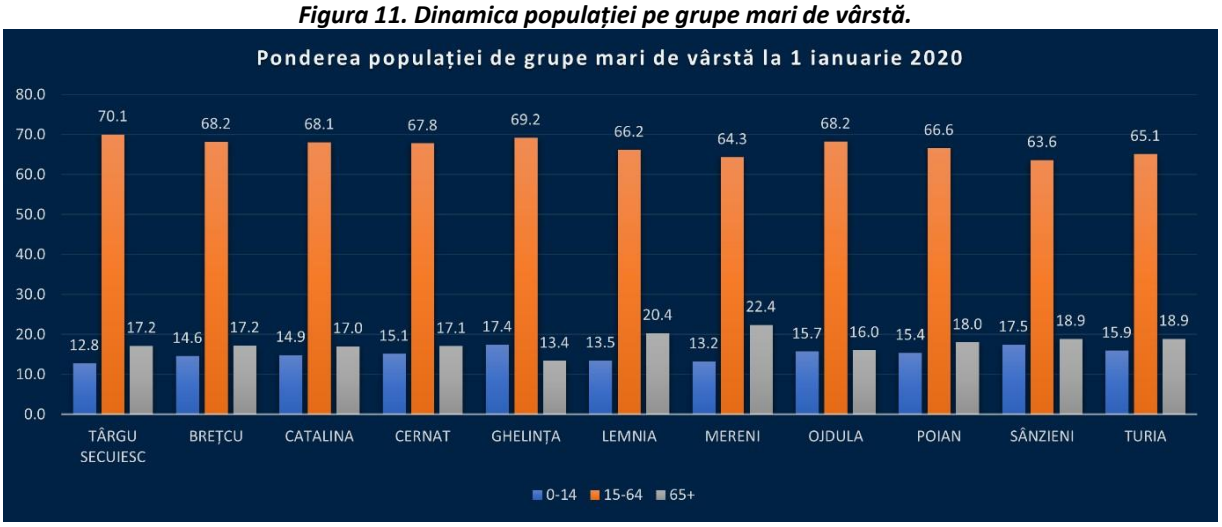
Figura 10. Dinamica populației pe grupe mari de vârstă.

Sursa: INS. Baza de date TEMPO online – prelucrare date.

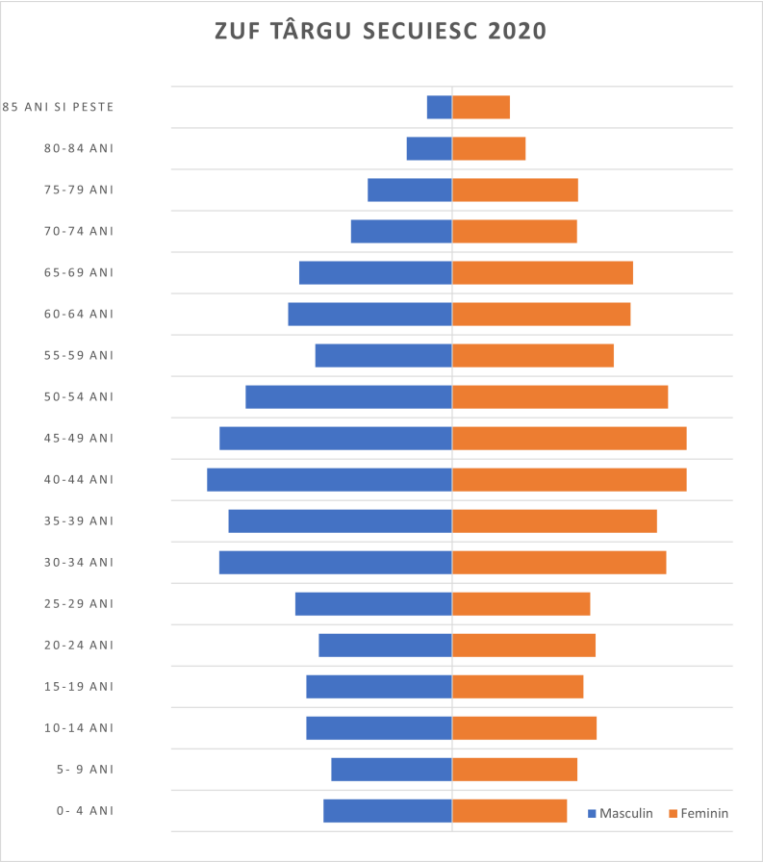
La nivelul zonei urbane funcționale, populația activă, cu o pondere de 68,1% este mai mică decât cea din municipiu, situându-se puțin sub media națională, în timp ce ponderea populației din grupa 0-14 ani dar și cea de peste 65 de ani sunt mai mari față de municipiu. Totuși populația tânără se situează sub media națională, regională și județeană, în timp ce populația peste 65 de ani este peste acestea. Așadar fenomenul de îmbătrânire demografică este mai accentuat la nivelul municipiului Târgu Secuiesc și al localităților învecinate, față de dinamicele naționale și regionale.

Figura 11. Dinamica populației pe grupe mari de vârstă.

Sursa: INS. Baza de date TEMPO online – prelucrare date.

Figura 12. Piramida vârstelor populației cu domiciliul.

Sursa: INS. Baza de date TEMPO online – prelucrare date.

Piramida vârstelor populației, reprezentând distribuția populației în funcție de sex și categorie de vârstă, reflectă atât evoluția populației ca urmare a deciziilor politice și dinamicilor sociale din ultimele decenii dar indică și proiecții pentru viitor. Astfel la nivelul municipiului Târgu Secuiesc dar și al localităților componente zonei urbane funcționale, se identifică următoarele dinamici:

- **Cei mai mulți locuitori au între 30 și 54 de ani și se evidențiază grupa de vârstă 40-44 de ani ca fiind cea mai numeroasă,** mai exact contingentul de populație născut începând cu 1970, reflectând astfel politica pro-natalitate a regimului comunist și efectele *Decretului nr. 770 / 1966*, care interzicea întreruperea de sarcină – generația „decreților".
- **O populație tânără mai redusă față de cea adultă,** marcată de o scădere bruscă a grupe de vârsta 25-29 de ani, ce a oscilat ușor în decadele următoare, ca urmare a scăderii natalității după 1990 și al declinului economic din anii '90. Se observă o ușoară redresare după anii 2000, dar și în cadrul grupei de vârstă 0-4 ani.
- **Un număr mare al populației între 60-69 de ani dar și al celor între 70-79 de ani** dar și o pondere mai mare a populației feminine, pe fondul speranței de viață mai crescute în rândul femeilor.

Durata medie a vieții a persoanelor cu domiciliul în județul Covasna era în 2019 de 75,22 ani, mai mică față de media regională de 76,5 ani și de cea națională de 75,99 ani. Aceasta a înregistrat o creștere constantă în ultimele decenii, de la 70,71 în 1990, la 71,39 în 2000, la 73,7 în 2010. Durata medie a vieții la nivelul județului este mai mare cu 6.74 mai mică în rândul populației masculine (71,91 ani) față de cea feminină (78,65) și este mai mare cu 2.54 de ani în mediul urban, față de cel rural.

Totodată, vârsta medie a populației după domiciliu din jud. Covasna era de 41 de ani, la 1 iulie 2019, mai mică față de media națională de 41,9 de ani dar și de cea a regiunii de 41,7 ani. Vârsta medie a populației din mediul urban, de 39,4 este mai apropiată de media națională de 41,2, în timp de diferența dintre cele două este mai semnificativă în rândul populației feminine (1.1 ani), față de cea din rândul populației masculine (0.7 ani).

Tabel 1. Grupele de vârstă

	Grupa 0-14 ani	Grupa 15-64 ani	Grupa 65+ ani	Indicele de îmbătrânire demografică[1]	Raportul de dependență demografică[2]	Rata de înlocuire a forței de muncă[3]
Târgu Secuiesc	12,8%	70,1%	17,2%	1342%	427%	548
Zone Urbană Funcțională	14,2%	68,1%	17,7%	1223%	498%	676
Brețcu *	14,6%	68,2%	17,2%	1180%	467%	642
Catalina	14,9%	68,1%	17,0%	1145%	469%	656
Cernat	15,1%	67,8%	17,1%	1128%	475%	670
Ghelnița*	17,4%	69,2%	13,4%	768%	445%	756
Lemnia	13,5%	66,2%	20,4%	1512%	511%	610
Mereni*	13,2%	64,3%	22,4%	1692%	554%	618
Ojdula*	15,7%	68,2%	16,0%	1021%	466%	691
Poian	15,4%	66,6%	18,0%	1171%	501%	693
Sânzieni	17,5%	63,6%	18,9%	1083%	572%	823
Turia	15,9%	65,1%	18,9%	1186%	535%	734

Sursa: Politica Urbană a României. Prelucrare date INS Tempo.

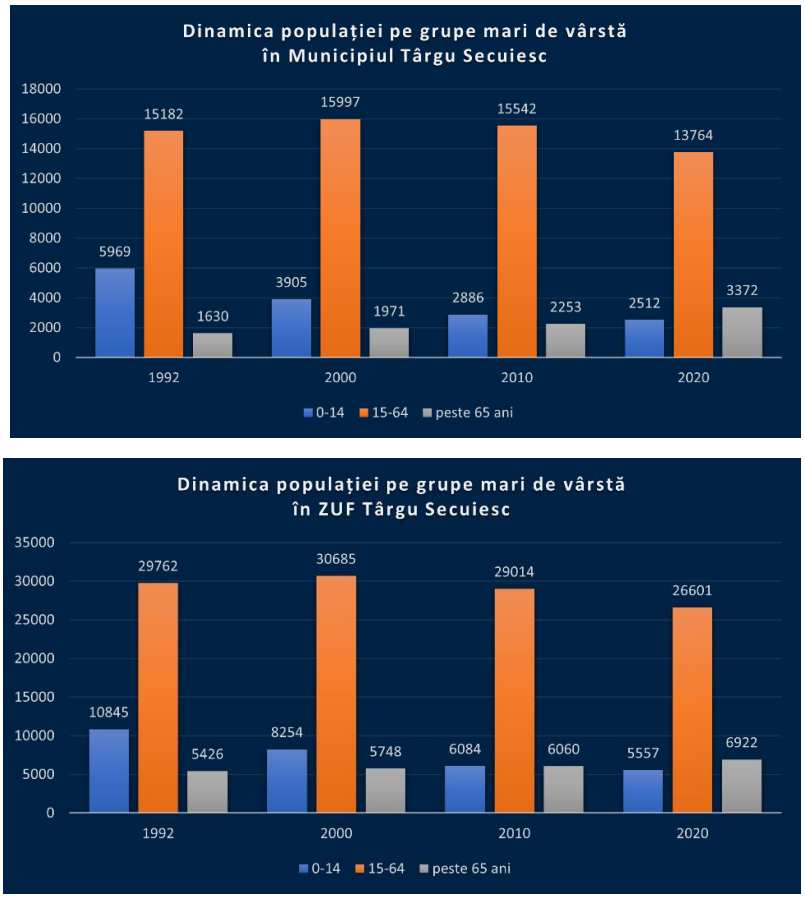
[1] **Indicele de îmbătrânire demografică** se calculeară prin raportul numărului de persoane vârstnice la 100 de copii.

[2] **Raportul de dependență demografică** se calculează prin raportul numărului de persoane dependente la 100 de persoane adulte.

[3] **Rata de înlocuire a forței de muncă** se calculează prin raportul dintre numărul de copii la 1/3 din numărul populației adulte. (Sursa: INS)

Dinamica structurii populației de grupe mari de vârstă ne indică o scădere a populației active (15-64 ani) din municipiul Târgu Secuiesc cu 13,95% față de anul 2000, de la 15.997 la 13.764 de persoane, și o scădere a populației tinere cu 57,9% față de 1992, de la 5.969 la 2.512 de persoane. Totodată, populația de peste 65 de ani a crescut cu 106.9%, de la 1.630 până la 3.372 de persoane la nivelul municipiului. Scăderea populației tinere și adulte din ZUF Târgu este doar ușor mai mică față de cea din municipiu, de 13,3% în cadrul grupe de vârstă 15-64 de ani și respectiv de 48,7% în grupa de vârstă sub 14 ani, însă populația vârstnică a crescut cu doar 27,5%.

Figura 13. Dinamica populației pe grupe mari de vârstă.

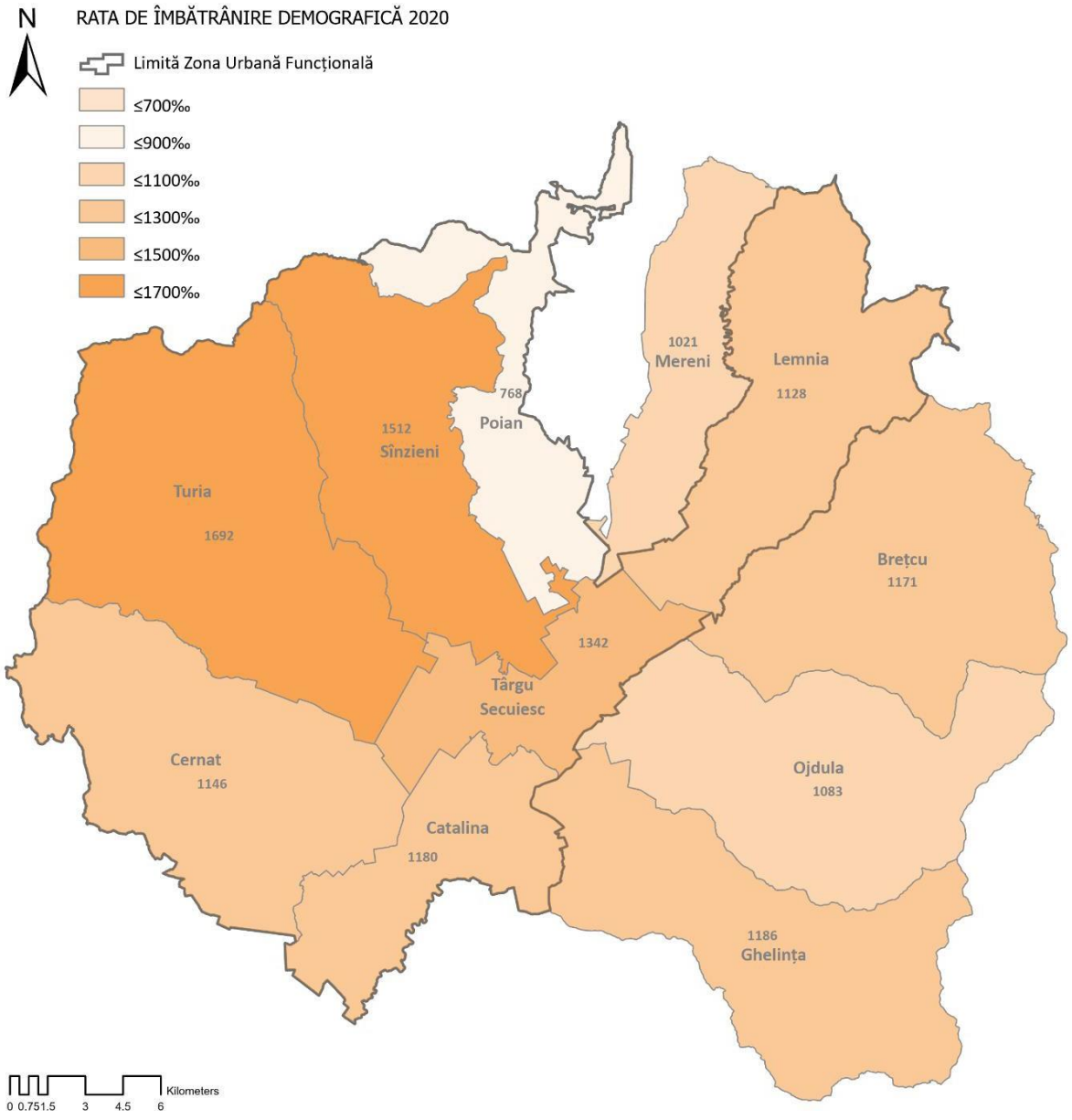
Sursa: INS. Baza de date TEMPO online – prelucrare date.

Fenomenul de îmbătrânire a populației este un fenomen mondial ce ridică probleme economice și sociale, cauzat în principal de scăderea natalității, creșterea migrației internaționale dar și de creșterea speranței de viață. La nivelul Uniunii Europene, raportul dintre ponderea tinerilor și cea a vârstinicilor s-a schimbat în favoarea celor din urmă în anul 2005, atunci când populația tânără avea o pondere de 16,3% iar cea vârstică de 16,6%, în timp ce în România inversarea s-a produs mai târziu, în anul 2009. [4]O situație aparte României, ale cărei consecințe vor incepe să fie vizibile în următoarea decădă, este generația „decreteilor", născuți în urma politicilor pro-natalitate din perioada socialistă ce reprezintă cel mai generos contingent de populație, ce urmează să atingă vârsta de pensionare și va trebui să fie susținută financiar de contingentul actual al populației tinere, semnificativ mai redus.
Contingentul mai mare de populație cu vârsta între 40 și 64 de ani față de cel al grupei de vârstă 0-14 ani, va duce în anii următori la accentuarea dependenței demografice și la îmbătrânirea populației active, crescând astfel presiunea asupra populației active și deficitul de forță de muncă, atrăgând după sine probleme de natură economică și socială.

[4] Institutul National de Statistica.Tendințe Sociale. 2019

Indicele de îmbătrânire demografică din Târgu Secuiesc și din localitățile învecinate se situează peste media naională de 115,6, media acestora fiind în 2020 de 120,26, mai mare în municipiu (134,2) și localitățile Turia (169,2), Sânzieni (151,2), Ghelnița (118,6) și Brețcu (117,1) și sub aceasta în celelalte localități. Acest indicator înseamnă că la nivelul municipiului există 134,2 de persoane vârstince – peste 65 de ani la fiecare 100 de copii. Se remarcă localitatea Poian ce înregistrează cel mai mic indice de îmbătrânie din zona urbană funțională a municipiului, de 76,8.

Figura 14. Rata de îmbătrânire demografică.

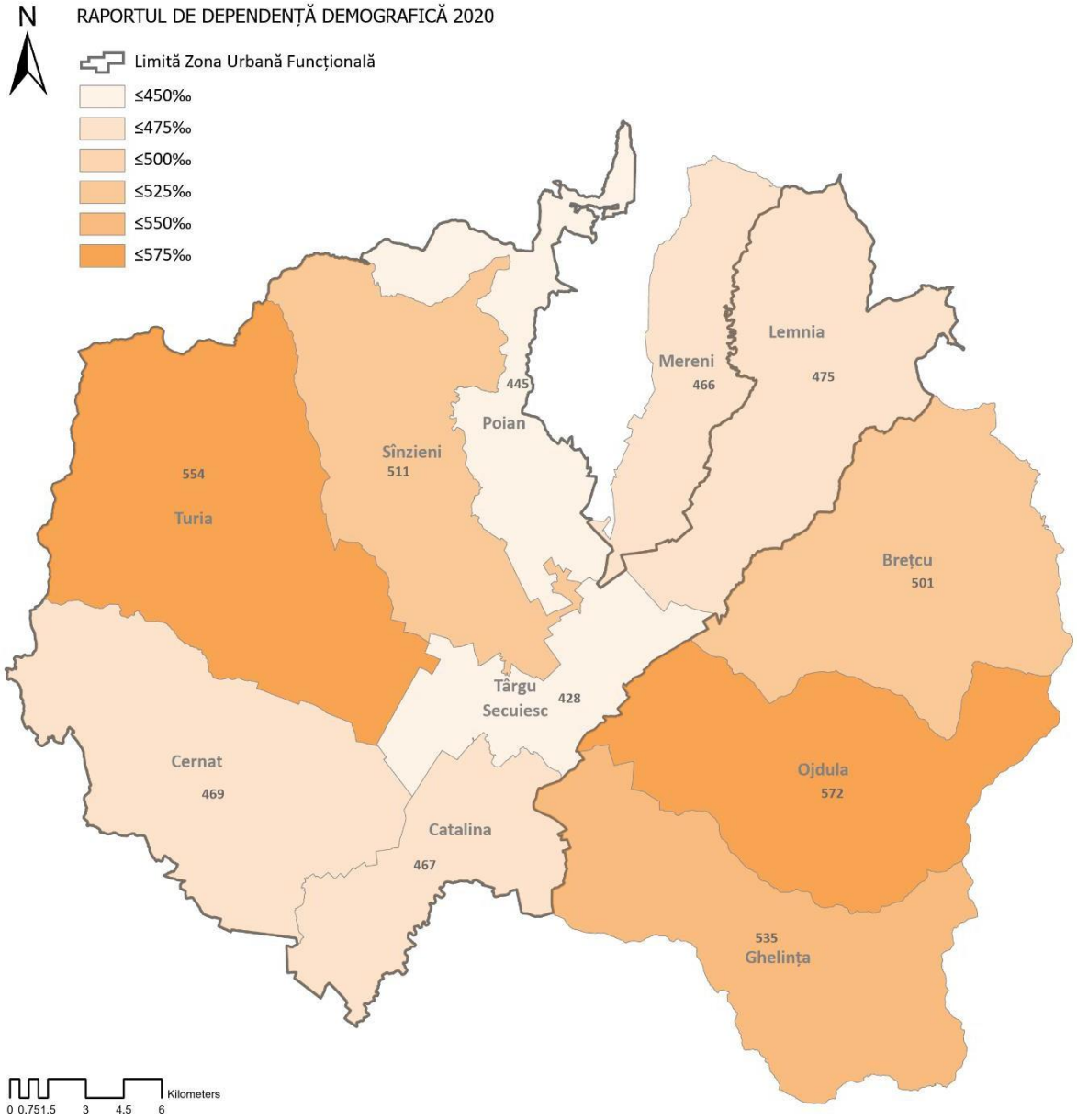
Sursa: autorii, sursa date INS - baza de date TEMPO Online.

.

Raportul de dependență demografică din municipiul Târgu Secuiesc, calculat prin raportul numărului de persoane dependente la 100 de persoane adulte, **este mai mic față de media națională,** conform datelor privind populația cu domiciliul la 1 ianuarie 2020, când în municipiu existau 42,8 persoane dependente – vârstnici și tineri la 100 de persoane adulte, în timp ce la nivel național 100 de persoane adulte trebuie să susțină din punct de vedere financiar aproximativ 46 de tineri și vârstnici.

Media înregistrată la nivelul zonei urbane funcționale era de 49,8, peste raportul municipiului și cel național, semnalând o pondere mai mică al populației active. La nivel de UAT se remarcă localitatea Poian ca fiind singura ce situează sub media națională cu un raport de dependență demografică de 44,5 dar și localitățile Turia și Ojdula cu cel mai mare indice, de 55,4 și respectiv 57,2.

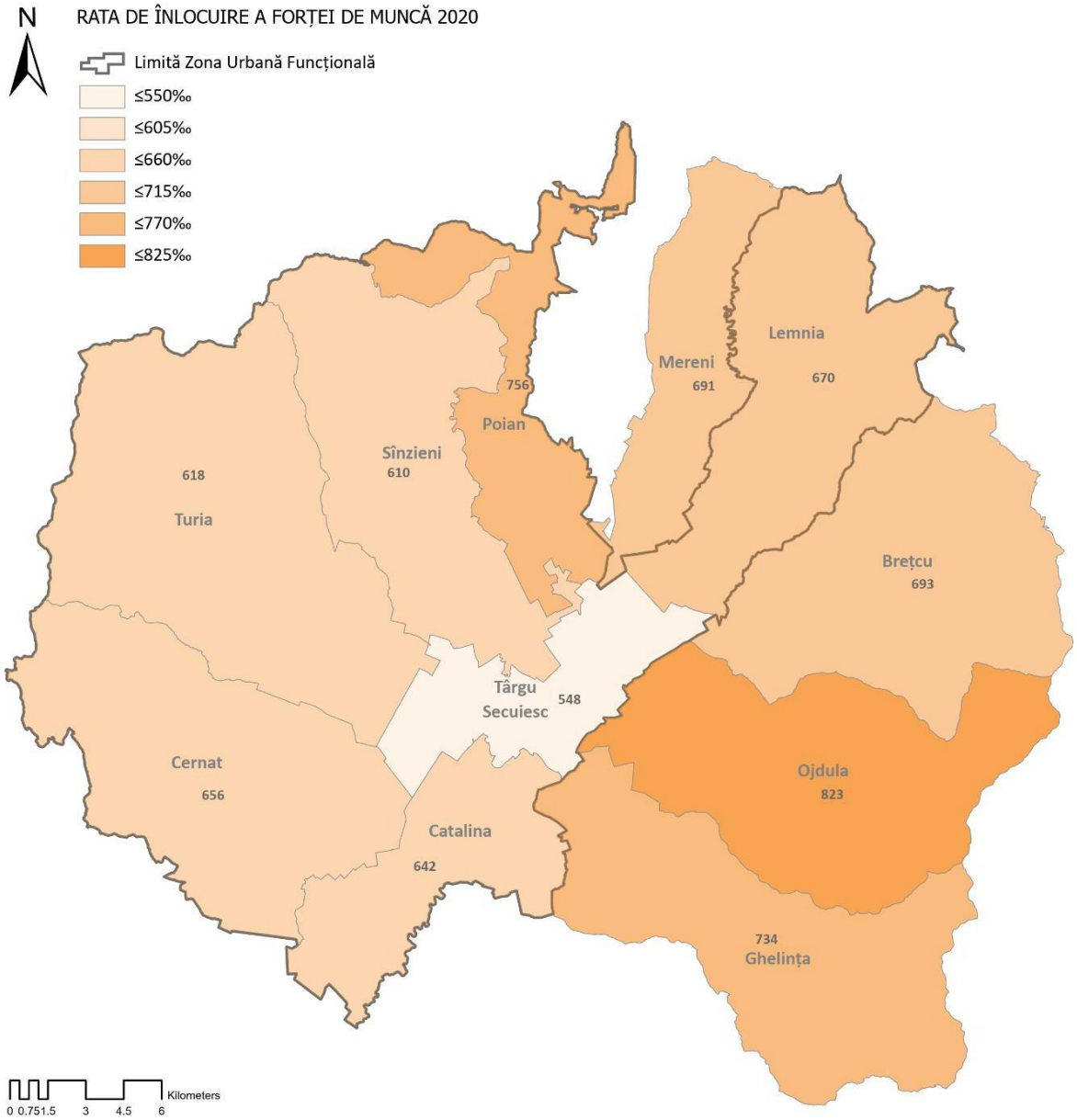
Figura 15. Raportul de dependență demografică.

Sursa: autorii, sursa date INS - baza de date TEMPO Online.

Rata de înlocuire a forței de muncă de la nivelul municipiului Târgu Secuiesc este de 54,8, sub media națională de 64,13, în timp ce media de la nivelul zonei urbane funcționale, de 67,6 este mai mare față de acestea. Acesta este calculată prin raportarea efectivului populației tinere la o treime din persoanele în vârstă de 15-64 de ani. Astfel la nivelul municipiului Târgu Secuiesc, peste 15 ani, la 100 de persoane active ce vor ieși din câmpul muncii, vor intra aproximativ 64,13 de persoane, ceea ce va produce un deficit de 35,87 de persoane. Din zona urbană funcțională a municipiului și celelalte localități adiacente, municipiul Târgu Secuiesc are cea mai mică rată de înlocuire, dar se remarcă localitățile Ojdula (82,3), Ghelnița (73,4) și Poian (75,6) cu cea mai mare rată de înlocuire, indicând un procent mai mare al populației tinere.

Figura 16. Rata de înlocuire a forței de muncă

Sursa: autorii, sursa date INS - baza de date TEMPO Online.

Structura etnică a populației, determinată doar în cadrul recensămintelor, pe bază de autodeclarare, indica faptul ca în 2011, 88,1% din locuitorii municipiului Târgu Secuiesc și 90,3% din locuitorii ZUF-ului și a celorlalte localități învecinate erau de etnie maghiară, 7% și respectiv 4,9% de etnie română iar 1,5% și respectiv 2,4% de etnie romă. Cel mai mare procent al populației maghiare se înregistrează în localitatea Poian (98,7%), în timp ce cel mai mic în localitățile Brețcu (71,5%) și Ojdula (71%), în cea din urmă existând și o comunitate de etnie romă cu o pondere de 23% din total.

Structura confesională a populației, de asemenea determinată doar în cadrul recensămintelor, pe bază de autodeclarare, indica în 2011 faptul că din totalul populației zonei urbane funcționale și a celorlalte localități învecinate, 76,57% erau de religie romano-catolică, 15,31% de religie reformată iar 4,15% de religie ortodoxă. La nivelul municipiului, 69,2% erau de religie romano-catolică, 20,1% de religie reformată iar 5,5% de religie ortodoxă.

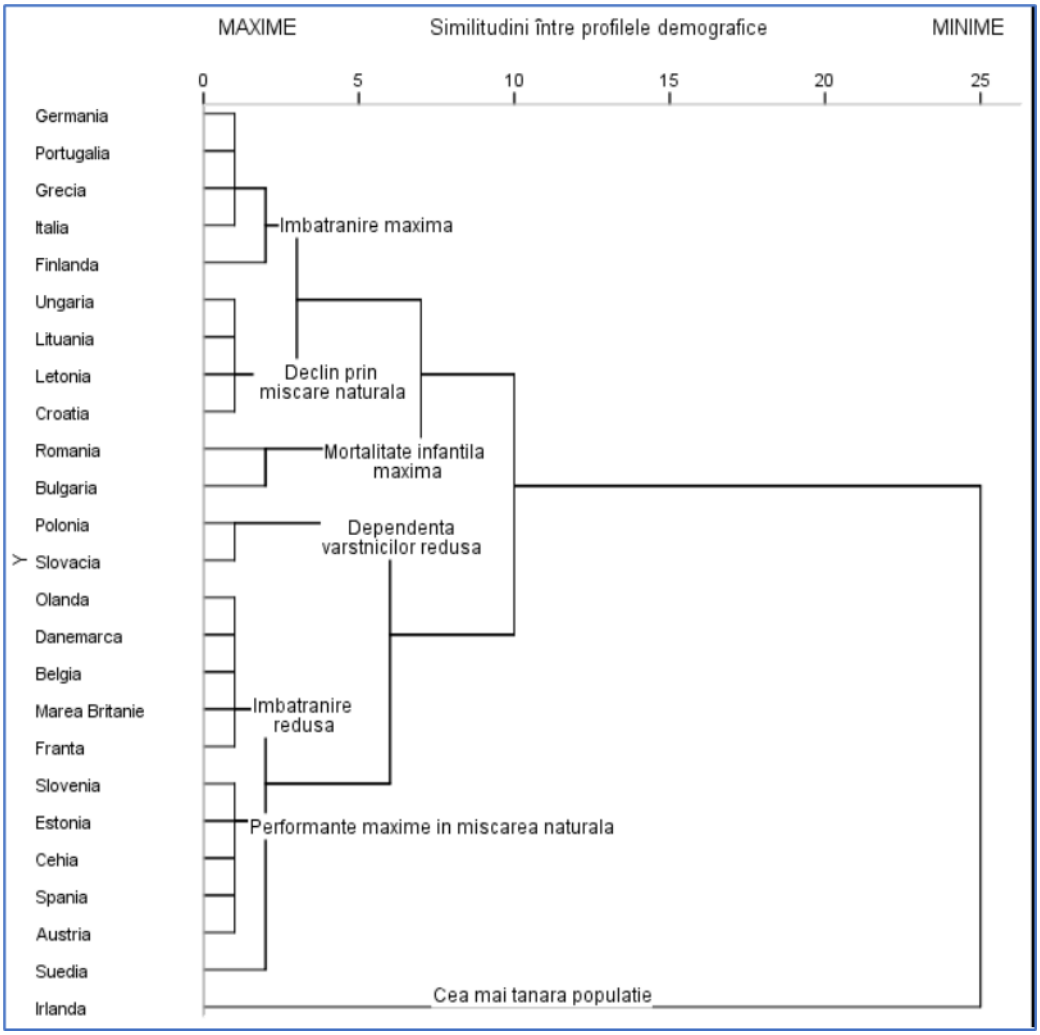
MIȘCAREA NATURALĂ ȘI MIGRATORIE A POPULAȚIEI

Mișcarea naturală și migratorie a populației din România în context european

La nivelul Uniunii Europene, în anul 2018, România se afla în grupa țărilor cu cele mai slabe performanțe de mișcare naturală a statelor membre, alături de Bulgaria, Italia, Grecia și Portugalia. De altfel, **mișcarea naturală a populației din România este într-o foarte mare măsură asemănătoare cu cea a Bulgariei,** prin nivelul ridicat al mortalității infantile, de aproximativ 6‰, comparativ cu 3,5‰ media europeană. De asemenea, **România și Bulgaria au cele mai mici niveluri de speranță de viață la naștere**, 74 de ani, în timp ce media U.E. este de 81 ani. Rata dependenței pentru vârstnici este de 27,5.%, sub media UE de 30,5%.

La nivel european, dintre fostele țări comuniste din Europa de Est, Polonia, Slovacia și Cehia întâlnesc o mișcare naturală a populației bună.

Figura 17. Grupări de similitudine între țările din UE sub aspectul performanțelor de mișcare naturală, 2018

Sursa: Politica Urbană a României.

Tabel 2. Performanțele de mișcare naturală și vârstă în Uniunea Europeană, 2018

Profil dominant	Grupuri de țări	Rata mortalității infantile (RINF) 2018	Rata sporului natural (RSN)2018	Rata dependenței pentru vârstnici (RDV)2018	Indicele de îmbătrânire (IBAT) 2018	Indicele performanțelor de mișcare naturală și vârstă (IPMN) 2018
Cea mai tânără populație	Irlanda	**2,9**	6,2	**21,2**	**66,4**	153,5
Performanțe maxime în mișcarea naturală	Suedia	**2,0**	2,3	31,7	**111,8**	39,4
	Estonia	**1,6**	-1,0	30,6	120,1	31,5
	Austria	**2,7**	0,2	27,9	129,4	31,4
	Slovenia	**1,7**	-0,4	29,6	129,2	31,7
	Cehia	**2,6**	0,1	29,6	122,1	30,7
	Spania	**2,7**	-1,2	29,2	128,4	24,4
Îmbătrânire redusă	Marea Britanie	3,9	1,8	28,6	**101,9**	34,9
	Olanda	3,5	0,9	29,0	**117,2**	29,3
	Danemarca	3,7	1,1	30,1	**116,2**	25,4
	Belgia	3,8	0,7	29,1	**110,2**	28,3
	Franța	3,8	2,2	31,7	**108,7**	25,0
RDV redusă	Polonia	3,8	-0,7	**25,3**	112,3	32,0
	Slovacia	5,0	0,6	**22,5**	**99,4**	29,6
Declin prin mișcare naturală	Ungaria	3,3	**-3,9**	28,5	130,2	14,3
	Croația	4,2	**-3,9**	30,7	138,9	7,2
	Lituania	3,4	**-4,1**	30,1	130,9	11,4
	Letonia	3,2	**-4,9**	31,4	127,4	9,5
Îmbătrânire maximă	Finlanda	2,1	-1,3	34,2	132,4	13,6
	Germania	3,2	-2,0	32,8	158,5	**6,5**
	Portugalia	3,3	-2,5	33,3	155,4	**6,0**
	Grecia	3,5	-3,2	34,1	151,3	**5,0**
	Italia	2,8	-3,2	35,2	168,9	**2,7**
RINF maximă	**România**	**6,0**	**-3,1**	**27,5**	**116,3**	**4,3**
	Bulgaria	5,8	**-6,6**	32,5	147,5	**0,9**

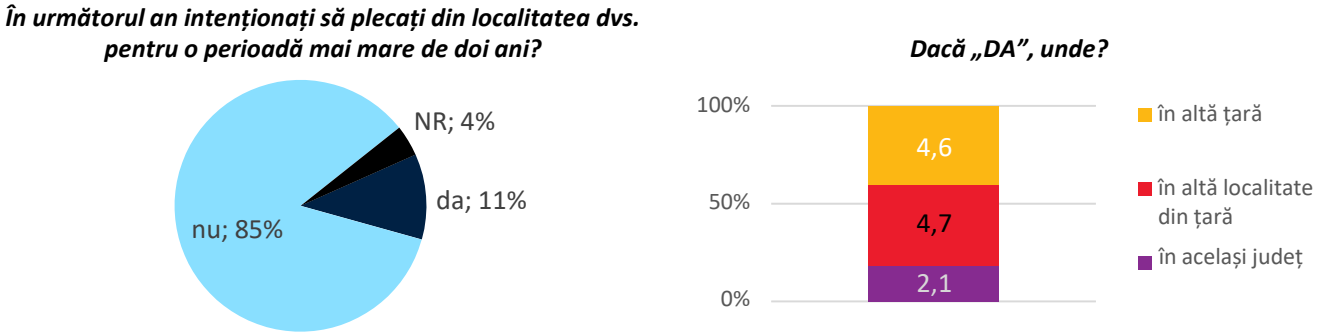
Sursa: Politica Urbană a României

În ceea ce privește mișcarea migratorie a populației, România se află în topul statelor membre U.E. care au pierdut cel mai mare număr de locuitori, mai exact 3,8 milioane de locuitori în anii 1990 și 2019. Astfel, în 2018, la nivelul Uniunii, întâlnim cel mai mare deficit migratoriu (în cifre absolute) și al doilea cel mai mare deficit, în termeni relativi (pe primul loc este Croația).

În prezent, între trei și cinci milioane de români trăiesc în altă țară. Principalele țări de destinație ale cetățenilor români emigranți sunt Spania, Franța, Italia, Germania, Regatul Unit, unde pot fi întâlnite mari comunități de români.

Conform Barometrului Urban, realizat în cadrul elaborării Politicii Urbana a României, 11% din populația intervievată a declarat că intenționează să migreze (intern sau extern) pentru o perioadă mai mare de doi ani. Cea mai mare pondere la nivel de reședințe de județ a fost înregistrată în Alexandria (20%), iar cea mai scăzută în Constanța (4%).

Figura 18. Intenția de migrare (intern sau extern) în următorul an

Sursa: Politica Urbana a Romaniei, Barometru privind Calitatea Vieții, 2020

În ceea ce privește prezența imigranților, rezultatele Barometrului arată că 73% din populația urbană este de acord cu afirmația „prezența străinilor este benefică pentru orașul meu". Alte rezultate semnificative:

- În orașele cu populație între 50.000 - 500.000 locuitori se înregistrează valori ale acordului semnificativ mai ridicate (80% în medie). În orașele sub 30.000 locuitori a fost înregistrat un nivel de acord mediu de 62%. Municipiul București se poziționează sub valoarea medie (68% acord).
- Regiunile Centru (84% acord) și Sud-Est (80% acord) se poziționează pe primele locuri în distribuția la nivel regional. Sud-Muntenia ocupă ultimul loc (62% acord).
- Persoanele cu vârste între 18 și 24 ani tind să fie în mai mare măsură de acord cu afirmația (76%) decât persoanele cu vârste peste 65 ani (69%).
- Persoanele cu studii superioare, active, cu venituri peste medie, tind să fie în mai mare măsură de acord cu afirmația. La polul opus, valori ale acordului s-au înregistrat în rândul persoanelor cu studii inferioare, inactive și venituri sub medie.

De asemenea, 70% dintre respondenți sunt de acord cu afirmația „străinii care locuiesc în orașul meu sunt bine integrați". Alte rezultate semnificative:

- Orașele turistice tind să înregistreze un nivel al acordului mai ridicat decât restul centrelor urbane.
- În centrele urbane cu populație peste 50.000 de locuitori se înregistrează valori ale acordului de peste 75%, cu excepția Bucureștiului, cu o medie de 64%.

- La nivel regional pe primele locuri se poziționează Centru (79% acord) și Sud- Est (78%), iar pe ultimele două locuri Vest (62% acord) și Sud-Muntenia (62% acord).
- Persoanele tinere (18-24 ani) cu studii universitare și venituri peste medie tind să înregistreze un grad mai ridicat de acord (peste 75%) decât restul populației.

Mișcarea naturală

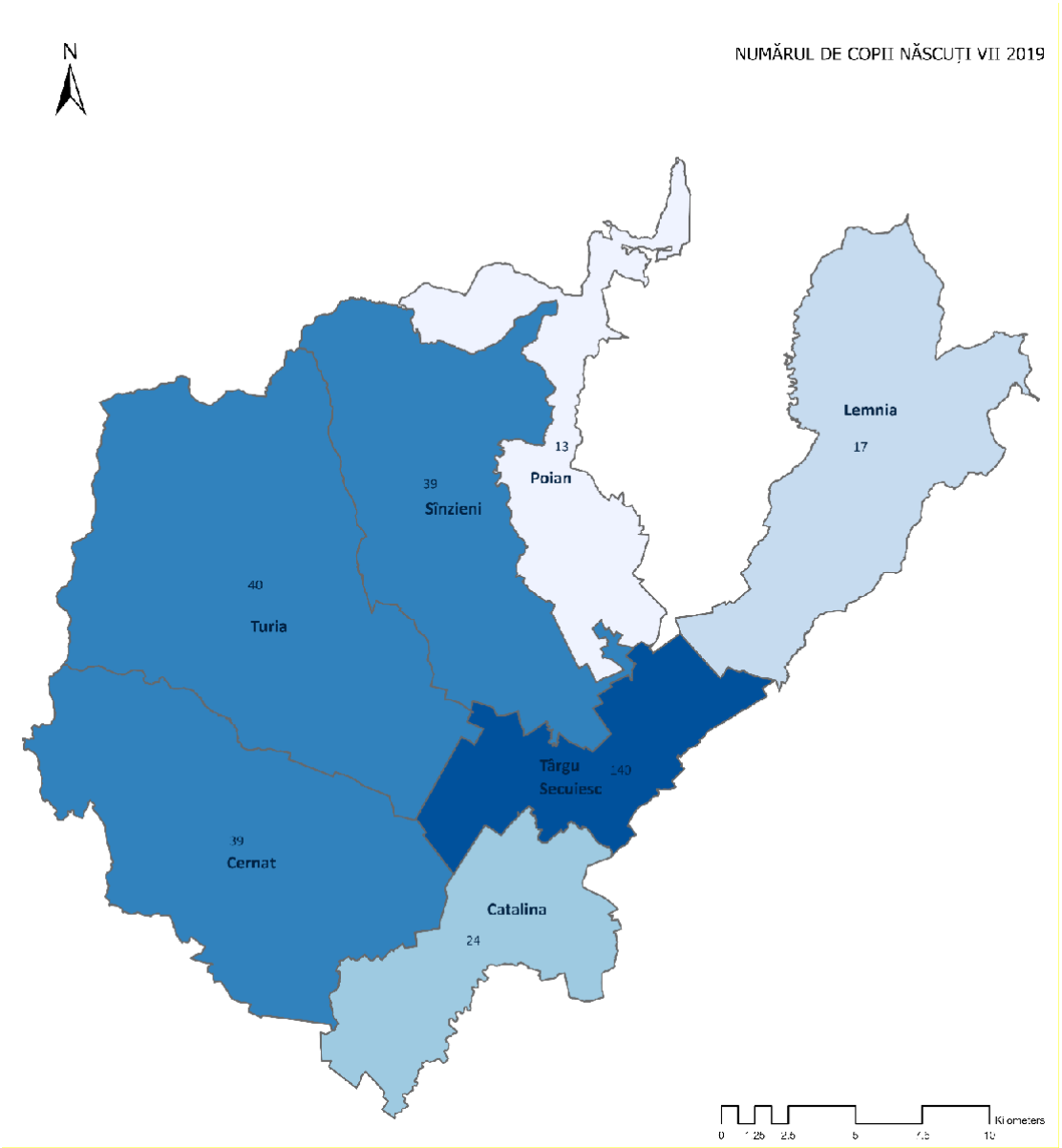
Mișcarea naturală a populației reprezintă raportul dintre numărul de născuți și numărul de decese dintr-un an calendaristic. Astfel, analiza mișcării naturale a municipiului Târgu Secuiesc și Zonei Urbane Funcționale Târgu Secuiesc pornește de la situația la nivelul teritorial al numărului de copii născuți și al numărului de decese.

Natalitatea

Ultimele date puse la dispoziție de INS arată că în 2019, în municipiul Târgu Secuiesc, numărul născuților-vii a fost de 140, aproximativ 6% din totalul județului Covasna (2083). La nivelul zonei urbane funcționale, totalul a fost de 312 născuți-vii, aproximativ 15% din județ. Exceptând municipiul Târgu Secuiesc, localitățile Turia (40), Sânzieni (39) și Cernat (39) au avut cele mai multe nașteri, iar comuna Poian cele mai puține, în număr de 13.

Distribuția spațială a numărului de copii născuți în 2019 în zona urbană funcțională Târgu Secuiesc este reprezentată în figura de mai jos.

Figura19. Numărul de născuți-vii în 2019 în Zona Urbană Funcțională Tg. Secuiesc

Sursa date: autorii, sursa date INS - baza de date TEMPO Online.

În perioada 2010-2019, numărul de născuți-vii a scăzut atât la nivel local, cât și la nivelul zonei urbane funcționale. Municipiul Târgu Secuiesc a cunoscut o scădere de aproximativ 28% de la începutul perioadei de referință (196 născuți-vii) până în 2019 (140). Situația este similară și la nivelul ZUF-ului, scăderea fiind de aproximativ 20%.

Dinamica numărului de născuți vii, în perioada 2010-2019, la nivelul localităților componente ZUF Târgu Secuiesc este prezentată în tabelul de mai jos.

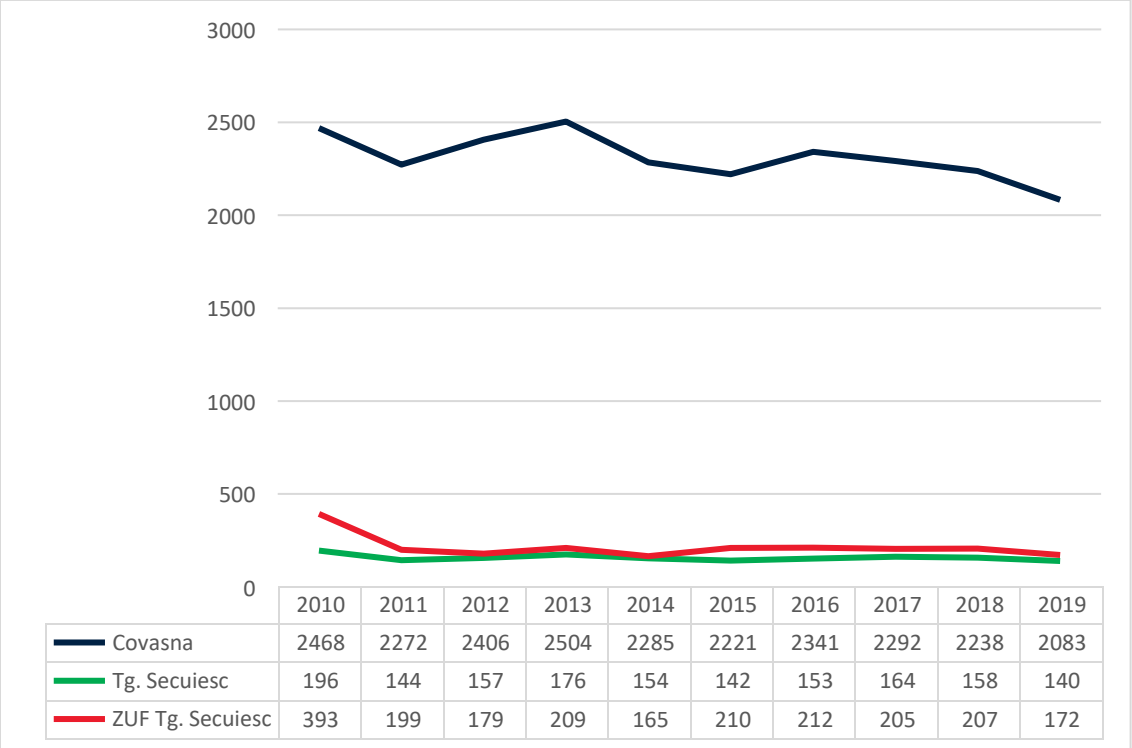
Tabel 3. Dinamica numărului de născuți-vii la nivelul localităților componente ZUF Tg. Secuiesc, în perioada 2010-2019

Localitate	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Dinamica
Sânzieni	58	50	50	55	40	59	58	54	57	39	-32,76
Poian	19	18	13	17	14	25	13	18	14	13	-31,58
Tg. Secuiesc	196	144	157	176	154	142	153	164	158	140	-28,57
Lemnia	22	16	15	19	18	23	18	16	13	17	-22,73
Catalina	29	39	35	25	33	27	34	34	40	24	-17,24
Turia	38	35	31	46	25	35	43	42	47	40	5,26
Cernat	31	41	35	47	35	41	46	41	36	39	25,81

Sursa: autorii, sursa date INS - baza de date TEMPO Online.

Evoluția numărului de născuții vii pentru perioada 2010-2019, la nivelul județului Covasna, municipiului Târgu Secuiesc, cât și zonei urbane funcționale Târgu Secuiesc este reprezentată în figura de mai jos.

Figura 20. Evoluția numărului de născuți-vii, în perioada 2010-2019

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Covasna	2468	2272	2406	2504	2285	2221	2341	2292	2238	2083
Tg. Secuiesc	196	144	157	176	154	142	153	164	158	140
ZUF Tg. Secuiesc	393	199	179	209	165	210	212	205	207	172

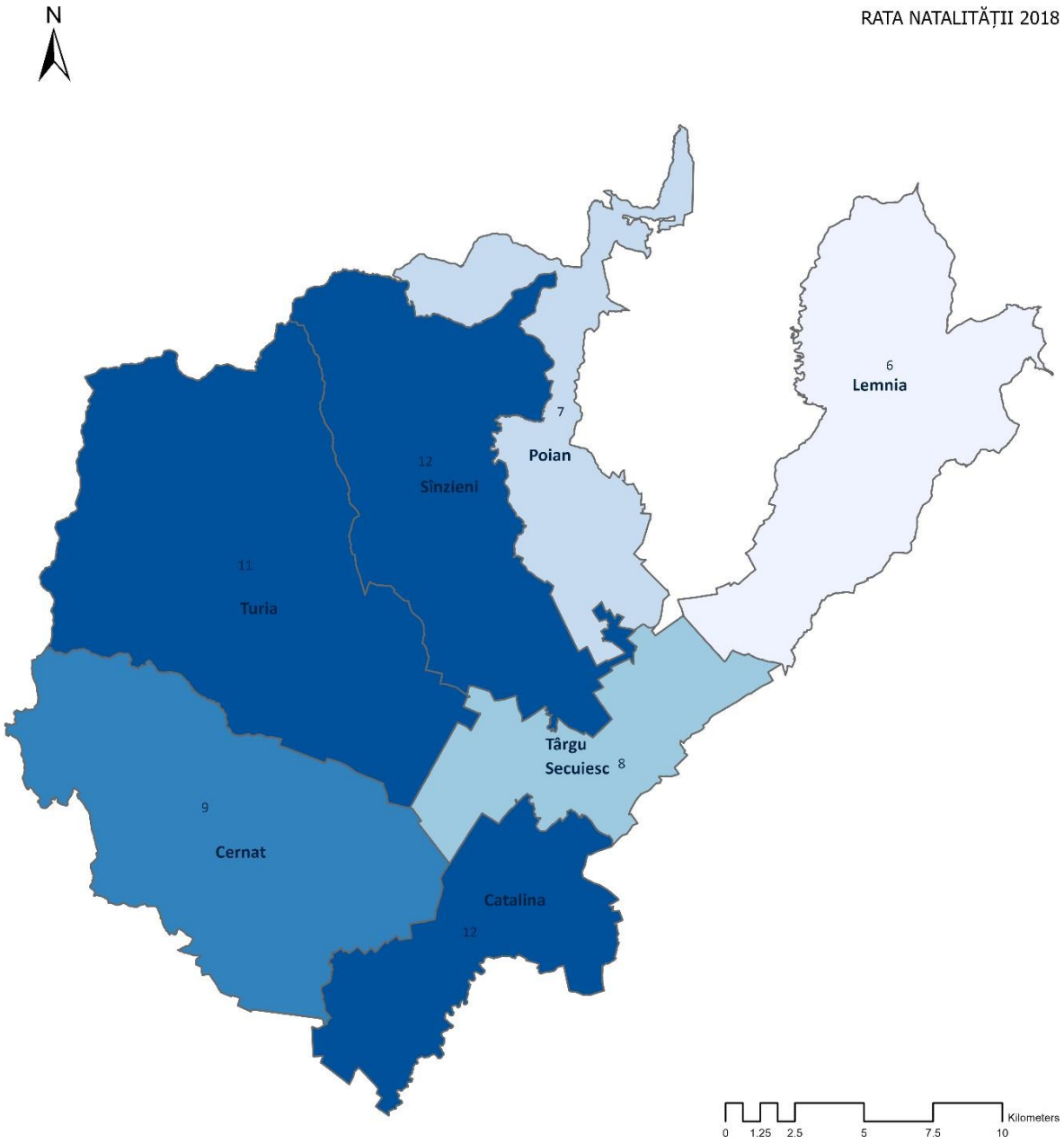
Sursa: autorii, sursa date INS - baza de date TEMPO Online.

Rata de natalitate

Rata de natalitate reprezintă numărul de născuți-vii dintr-un an raportat la populația de la 1 iulie din statistica curentă și se exprimă în număr de născuți-vii la 1000 locuitori. În 2018, rata natalității a municipiului Târgu Secuiesc a fost de 7,6‰. Cele mai mari valori din zona urbană funcțională s-au înregistrat în Cătălina (11,65‰), Sânzieni (11,5‰) și Turia (11,36‰), iar cea mai mică valoare în comuna Lemnia (6,46‰).

Distribuția spațială a ratei natalității în 2018 a localităților din zona urbană funcțională Târgu Secuiesc este reprezentată în figura de mai jos.

Figura 21. Rata natalității în 2018 în Zona Urbană Funcțională Târgu Secuiesc

Sursa: autorii, sursa date INS - baza de date TEMPO Online.

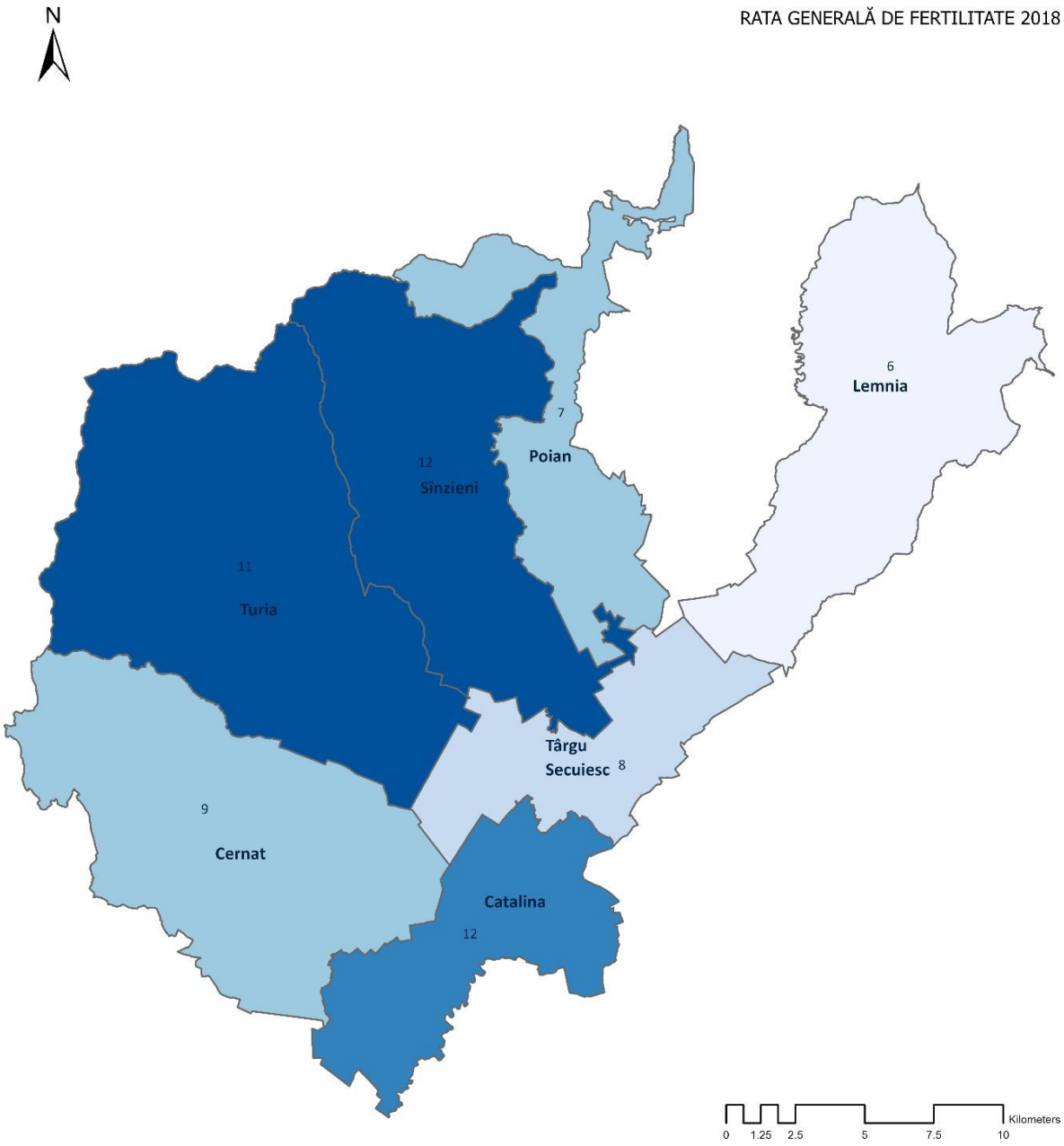
Rata de fertilitate

Rata de fertilitate reprezintă numărul născuților vii dintr-un an raportat la populația feminină de 15-49 ani de la 1 iulie din statistica curentă a anului respectiv și se exprimă în numărul de născuți-vii la 1000 femei de vârstă fertilă (15-49 ani).

Rata generală de fertilitate în anul 2018 în municipiului Târgu Secuiesc a fost de 31,64‰. Cea mai mare rată de fertilitate la nivelul zonei urbane funcționale s-a înregistrat în comuna Sânzieni (52,63‰),iar cea mai mică în comuna Lemnia (29,02‰).

Distribuția spațială a ratei de fertilitate în 2018 a localităților din zona urbană funcțională Târgu Secuiesc este reprezentată în figura de mai jos.

Figura 22. Rata de fertilitate în 2018 în Zona Urbană Funcțională Târgu Secuiesc

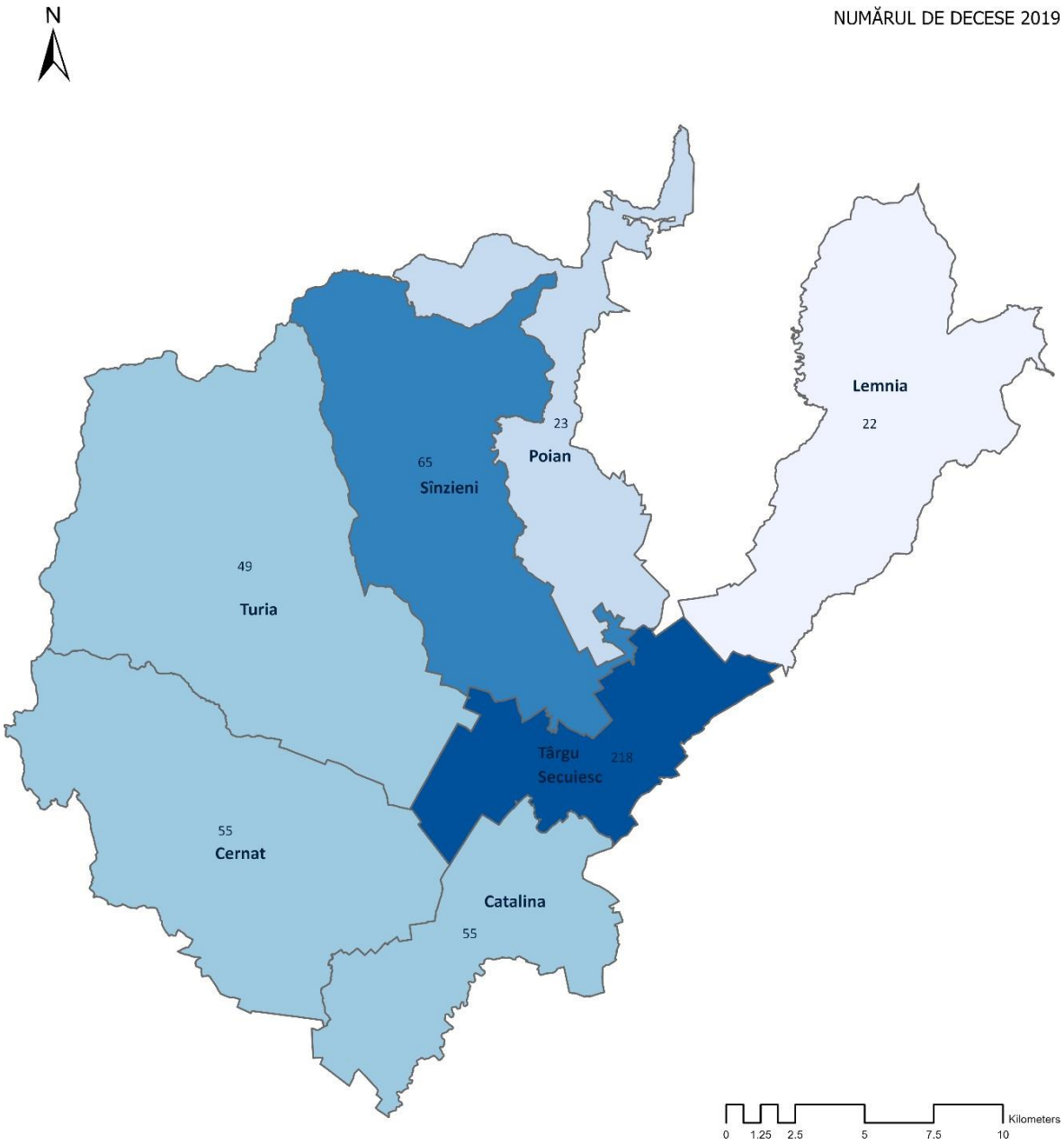

Sursă: Politica Urbană a României. Prelucrare Indicatori Urbani: https://citadini.ro/baza-de-date-urbane/

Mortalitatea

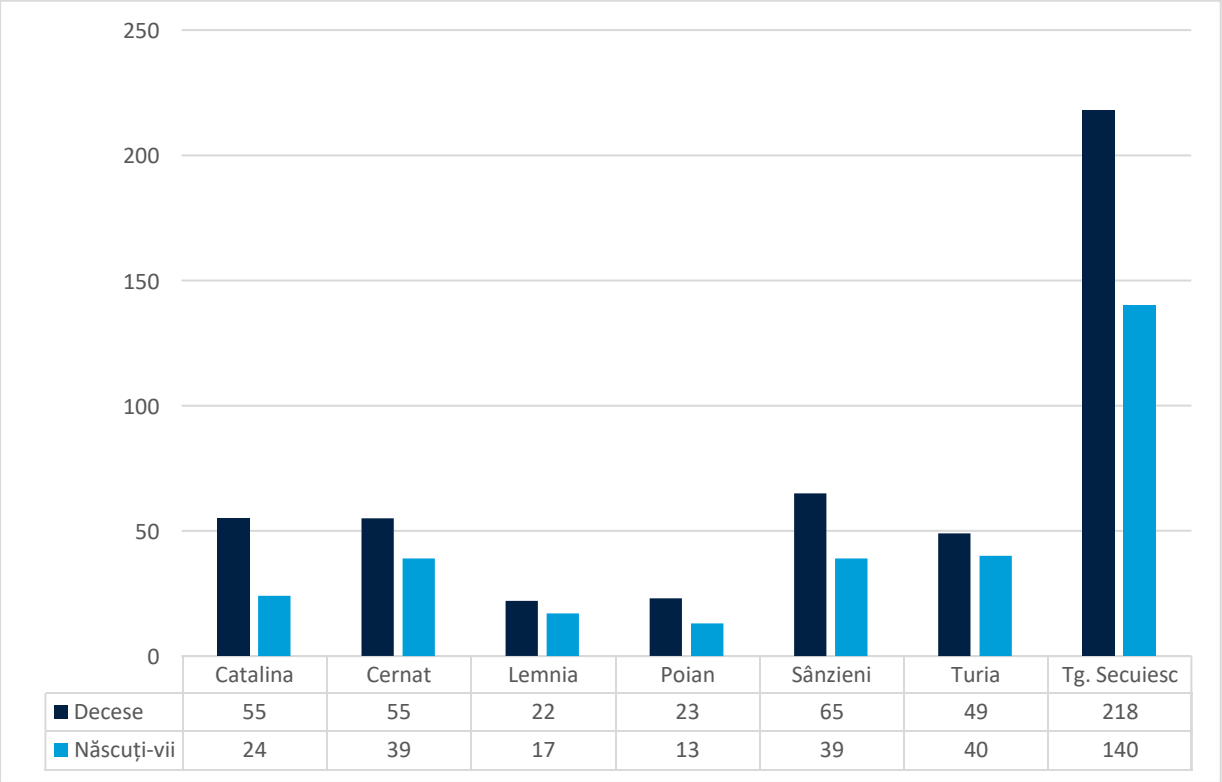
Numărul deceselor în Târgu Secuiesc a ajuns la 218, în 2019, reprezentând aproximativ 8,6% din totalul județean (2538). La nivelul zonei urbane funcționale, totalul a fost de 487 decese (aproximativ 20% din județ), cele mai multe decese fiind în comuna Sânzieni (65 decese).

Figura 23. Numărul de decese în zona urbană funcțională Tg. Secuiesc, 2019

Sursa: autorii, sursa date INS - baza de date TEMPO Online.

Figura 24. Comparație numărul de născuți-vii și numărul de decese, 2019

Sursa: autorii, sursa date INS - baza de date TEMPO Online.

Privind pe o perioadă de 10 ani, între 2010-2019, numărul deceselor a avut un trend crescător, atât la nivel local, cât și al ZUF-ului. În cazul municipiului Târgu Secuiesc, creșterea a fost de 29% de la începutul perioadei de referință (169 decese) până la sfârșitul perioadei de referință (218 decese).

La nivelul zonei urbane funcționale, creșterea a fost mai mică, de aproximativ 10%. Doar două localități au avut o scădere în numărul deceselor : Lemnia și Poian. Dinamica numărului de decese în localitățile componente ZUF, pentru perioada 2010-2019, este prezentată în tabelul de mai jos.

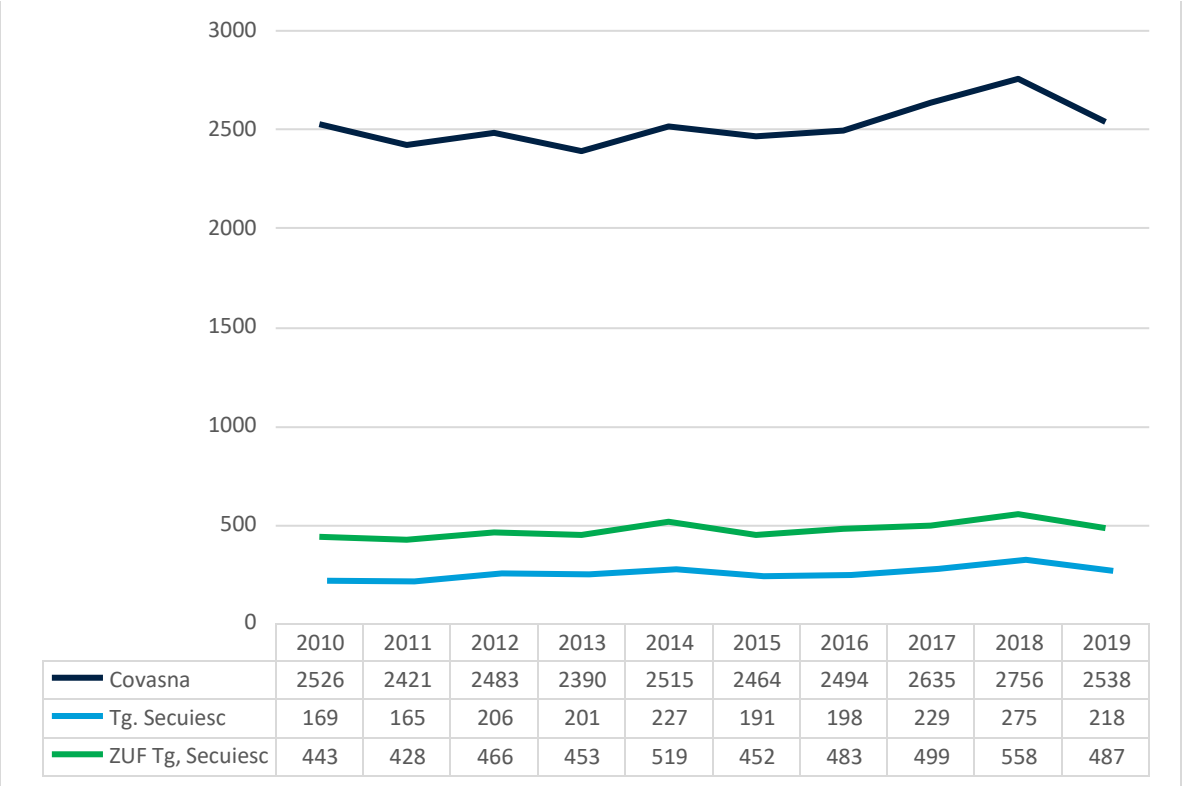
Tabel 4. Dinamica numărului de decese în localitățile componente ZUF, în perioada 2010-2019

Localitatea	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Dinamica
Lemnia	37	25	31	27	31	33	30	32	37	22	-40,54
Poian	29	31	22	19	41	24	29	36	22	23	-20,69
Turia	45	46	55	56	55	59	54	47	54	49	8,89
Catalina	54	38	41	50	52	31	51	50	50	55	1,85
Cernat	50	65	43	49	48	54	62	54	52	55	10,00
Sânzieni	59	58	68	51	65	60	59	51	68	65	10,17
Tg. Secuiesc	169	165	206	201	227	191	198	229	275	218	28,99

Sursa: autorii, sursa date INS - baza de date TEMPO Online.

Evoluția numărului de decese în perioada 2010-2019, la nivelul județului, municipiului și zonei urbane funcționale Târgu Secuiesc este prezentată în figura de mai jos.

Figura 25. Evoluția numărului de decese în perioada 2010-2019

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Covasna	2526	2421	2483	2390	2515	2464	2494	2635	2756	2538
Tg. Secuiesc	169	165	206	201	227	191	198	229	275	218
ZUF Tg, Secuiesc	443	428	466	453	519	452	483	499	558	487

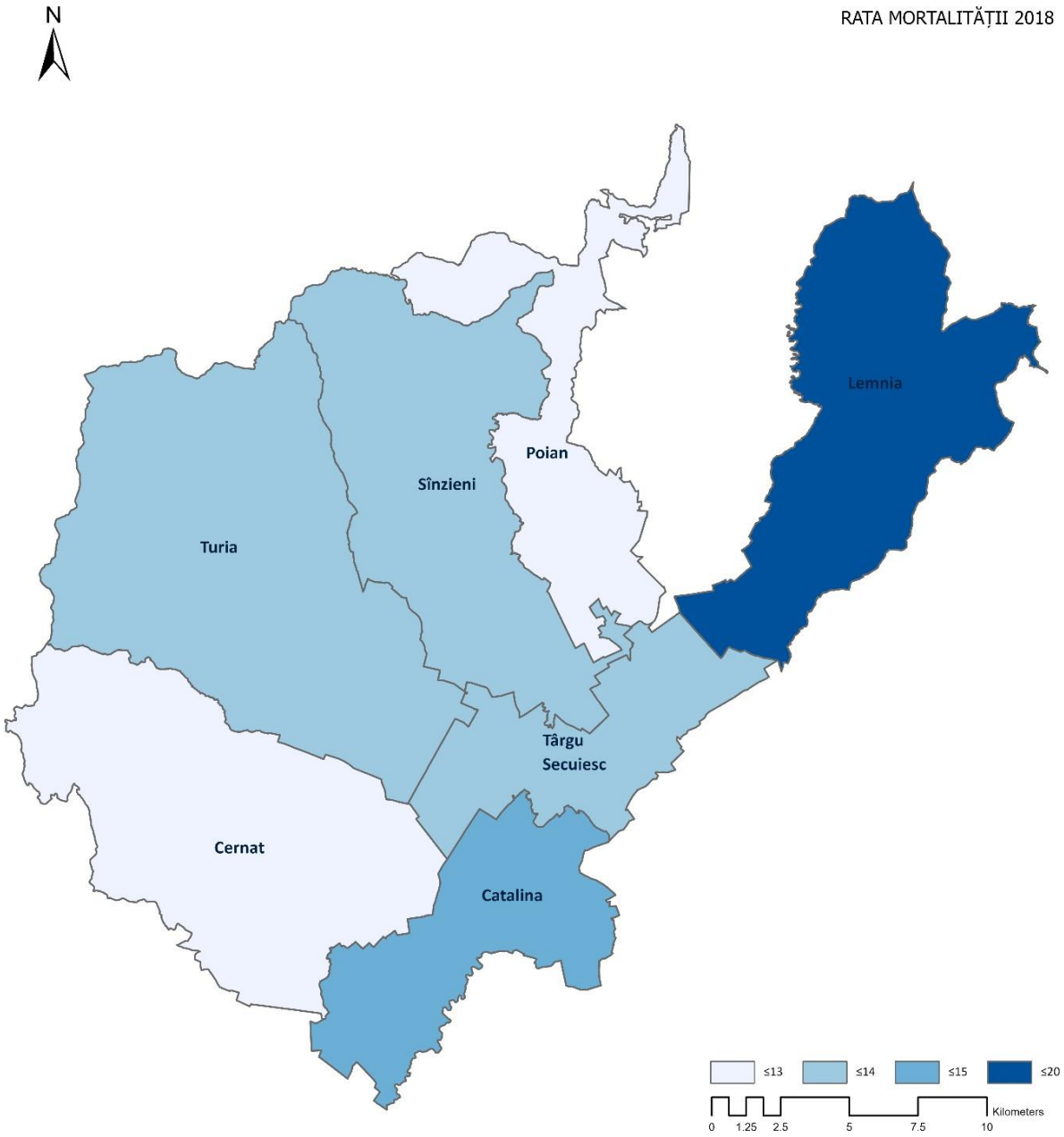
Sursa: autorii, sursa date INS - baza de date TEMPO Online.

Rata mortalității

Rata mortalității reprezintă numărul persoanelor decedate dintr-un an raportat la populația de la 1 iulie din statistica curentă și se exprimă în număr de decese la 1000 locuitori. Localitățile din zona urbană funcțională Târgu Secuiesc au înregistrat valori cuprinse între 12,62‰ (Poian) și 19,91‰ (Lemnia) în ceea ce privește rata mortalității în anul 2018. Municipiul Târgu Secuiesc se află la mijlocul clasamentului, cu o rata a mortalității de 13,8‰.

Distribuția spațială a ratei mortalității în 2018 a localităților din zona urbană funcțională Târgu Secuiesc este reprezentată în figura de mai jos.

Figura 26. Rata mortalității în Zona Urbană Funcțională, 2018

Sursa: autorii, sursa date INS - baza de date TEMPO Online.

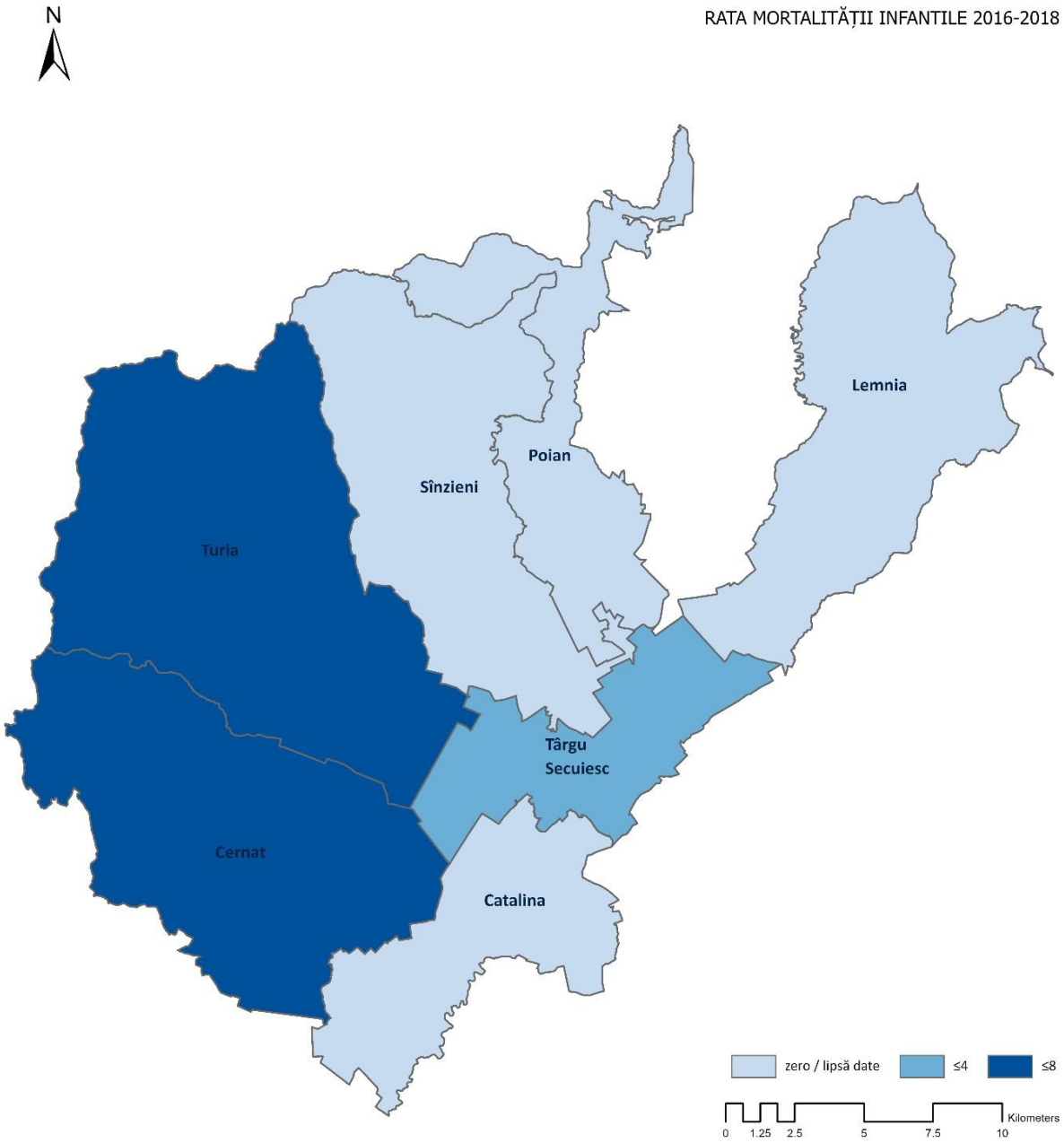
Rata mortalității infantile

Rata mortalității infantile reprezintă numărul de decese în vârstă sub 1 an dintr-un an, raportat la numărul de născuți-vii din același an și se exprimă în numărul de decese în vârstă sub 1 an la 1000 născuți-vii din același an.

Pentru perioada 2016-2018, rata mortalității infantile în municipiul Târgu Secuiesc a fost de 4,24‰, în creștere cu 0,06 puncte procentuale față de perioada 2013-2015 (4,3‰). La nivelul zonei urbane funcționale, cea mai mare rată a mortalității infantile a fost de 17,86‰, în comuna Poian, în timp ce comuna Cernat a avut rata mortalității egală cu zero.

Distribuția spațială a ratei mortalității infantile în 2018 a localităților din zona urbană funcțională Târgu Secuiesc este reprezentată în figura de mai jos.

Figura 27. Rata mortalității infantile

Sursa: autorii, sursa date INS - baza de date TEMPO Online.

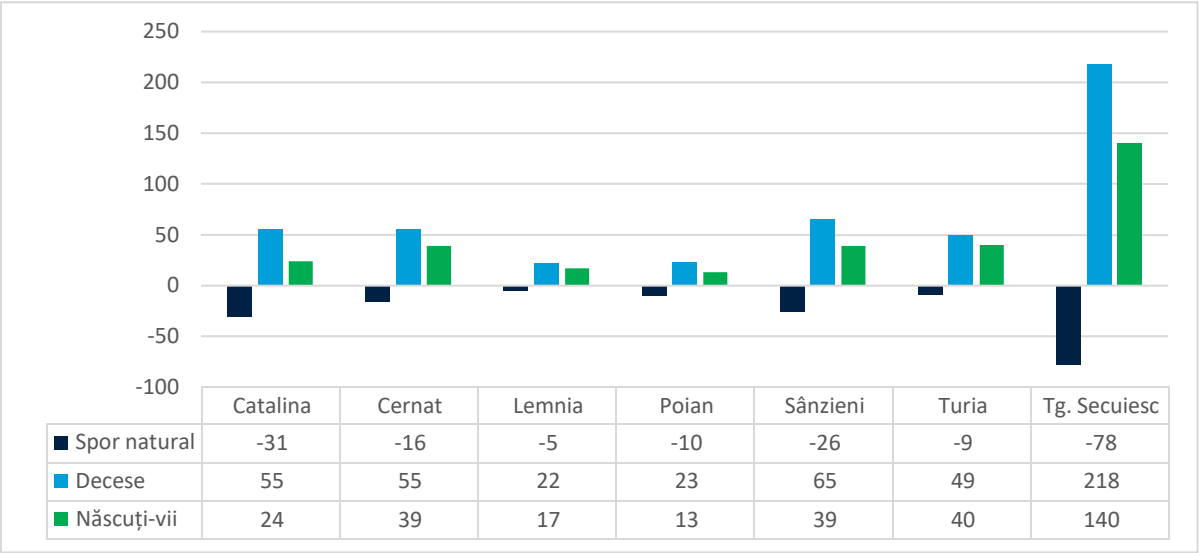
Sporul natural

Sporul natural al populației reprezintă diferența dintre numărul născuților-vii și numărul persoanelor decedate, în anul de referință.

În 2019, nicio localitate din zona urbană funcțională Târgu Secuiesc nu a înregistrat un spor pozitiv. Cea mai mică valoare a sporului natural s-a înregistrat în Târgu Secuiesc (-78 persoane), iar cea mai mare valoare în comuna Lemnia (-5 persoane).

Următoarea figură reprezintă dinamica numărului de nașteri, decese și sporul natural la nivelul localităților din zona urbană funcțională, în 2019.

Figura 28. Dinamica numărului de naşteri, decese şi a sporului natural la nivelul UAT-urilor din ZUF în anul 2019

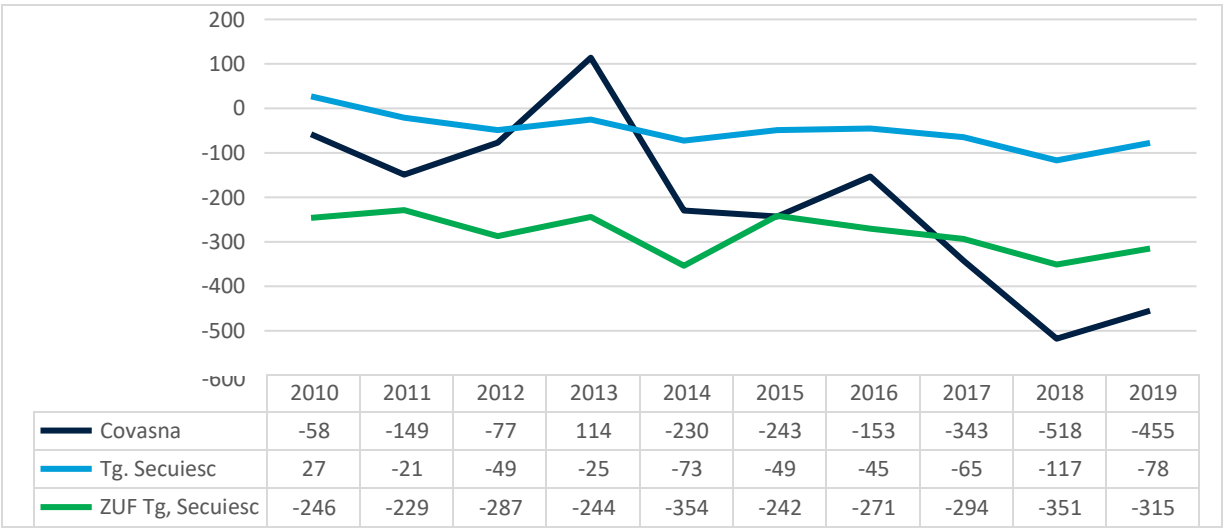

	Catalina	Cernat	Lemnia	Poian	Sânzieni	Turia	Tg. Secuiesc
Spor natural	-31	-16	-5	-10	-26	-9	-78
Decese	55	55	22	23	65	49	218
Născuți-vii	24	39	17	13	39	40	140

Sursa: autorii, sursa date INS - baza de date TEMPO Online.

În perioada 2010-2019, sporul natural al populației a oscilat de la an la an, atât la nivelul municipiului, cât și la nivelul zonei urbane funcționale. Singura valoare pozitivă la nivelul municipiului Târgu Secuiesc s-a înregistrat în 2010, de 27 persoane. Evoluția sporului natural în perioada 2010-2019 este reprezentată în figura de mai jos.

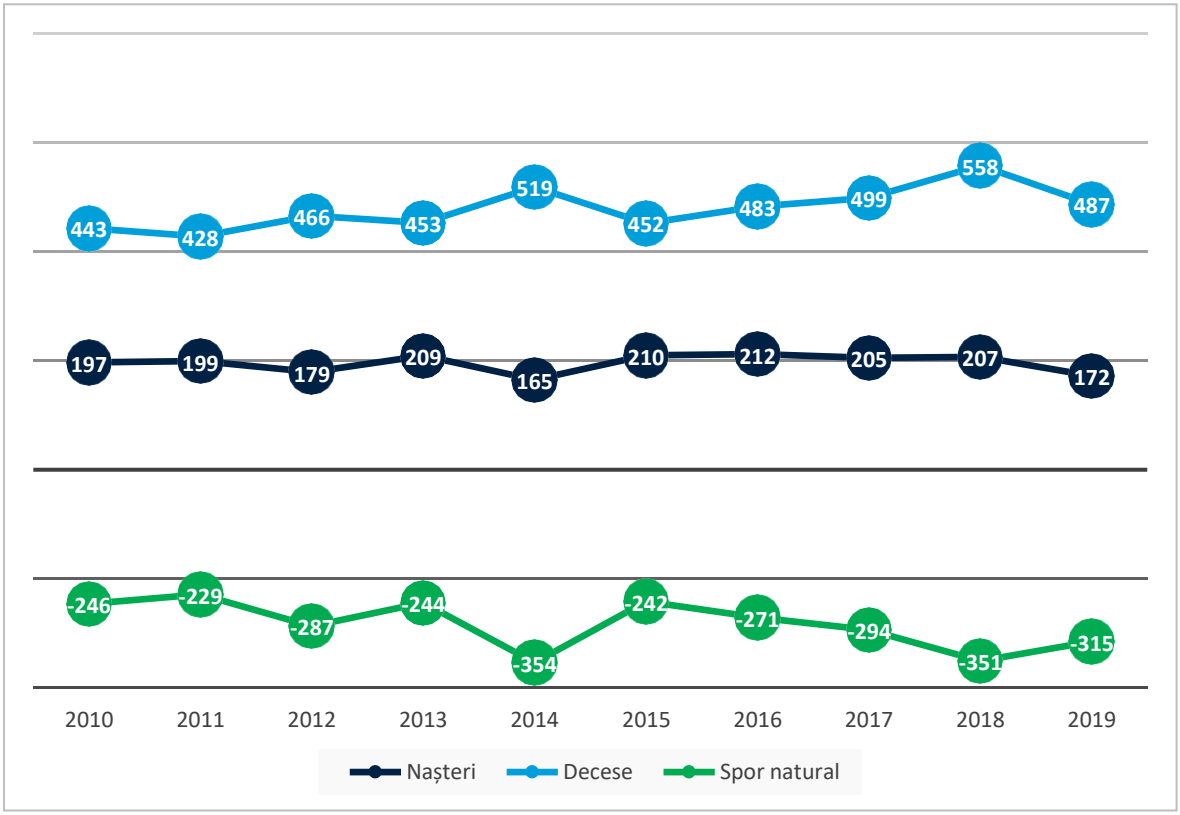
Figura 29. Evoluția sporului natural în perioada 2010-2019

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Covasna	-58	-149	-77	114	-230	-243	-153	-343	-518	-455
Tg. Secuiesc	27	-21	-49	-25	-73	-49	-45	-65	-117	-78
ZUF Tg, Secuiesc	-246	-229	-287	-244	-354	-242	-271	-294	-351	-315

Sursa: autorii, sursa date INS - baza de date TEMPO Online.

Figura 30. Dinamica numărului de naşteri, decese şi a sporului natural la nivelul ZUF Târgu Secuiesc, în perioada 2010-2019

Sursa: autorii, sursa date INS - baza de date TEMPO Online.

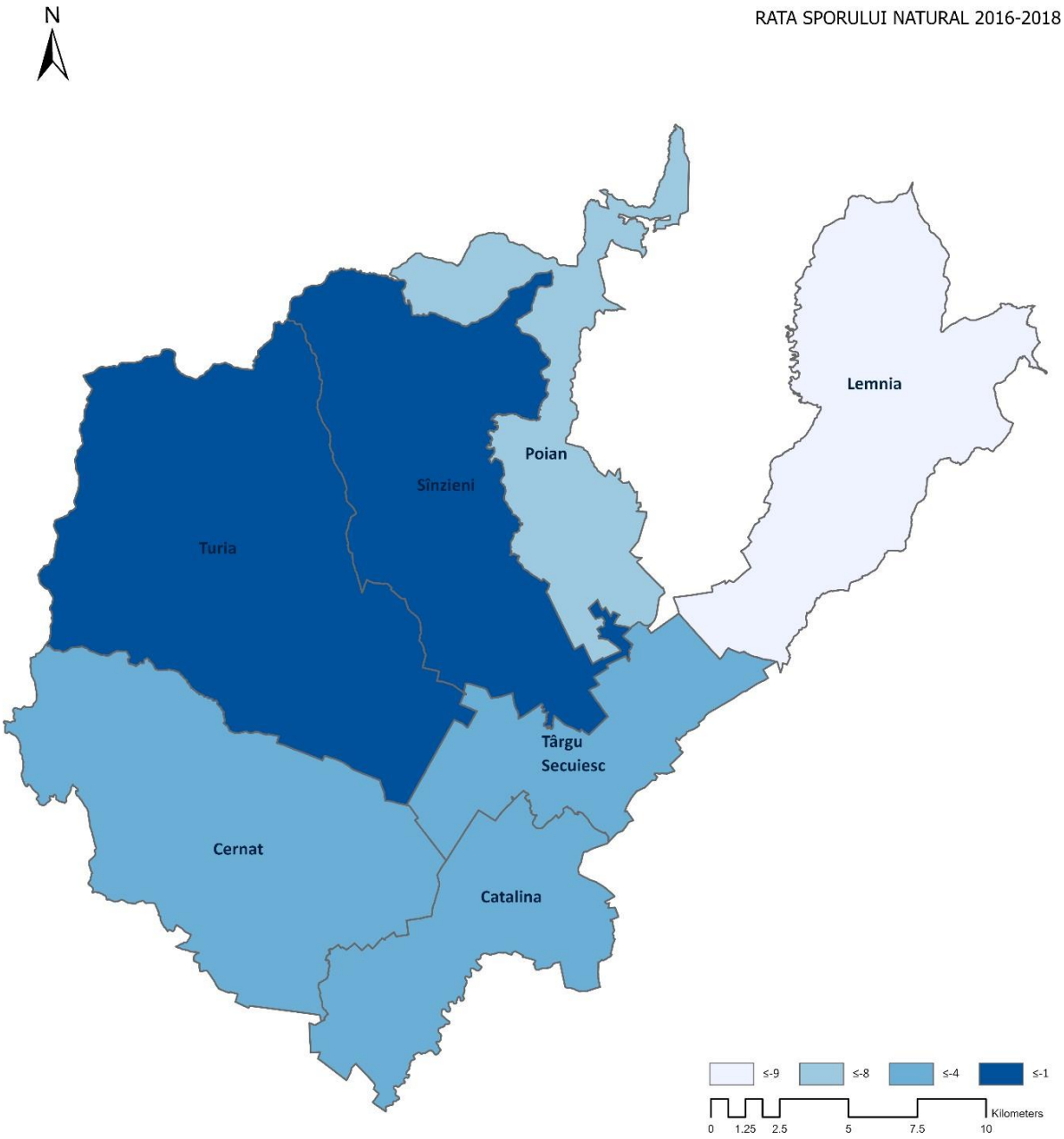
Rata sporului natural

Rata sporului natural al populației este indicatorul care măsoară diferența algebrică între rata natalității și rata mortalității generale a populației.

Pentru perioada 2016-2018, Târgu Secuiesc a înregistrat o rată a sporului natural de -2,38‰. Cea mai mică valoare a ratei sporului natural se regăsește în comuna Lemnia, de -9,26‰, iar cea mai mare valoare în comuna Sânzieni, de -0,93‰.

Distribuția spațială a ratei sporului natural în zona urbană funcțională Târgu Secuiesc este reprezentată în figura de mai jos.

Figura 31. Rata sporului natural în Zona Urbană Funcțională Târgu Secuiesc, 2018

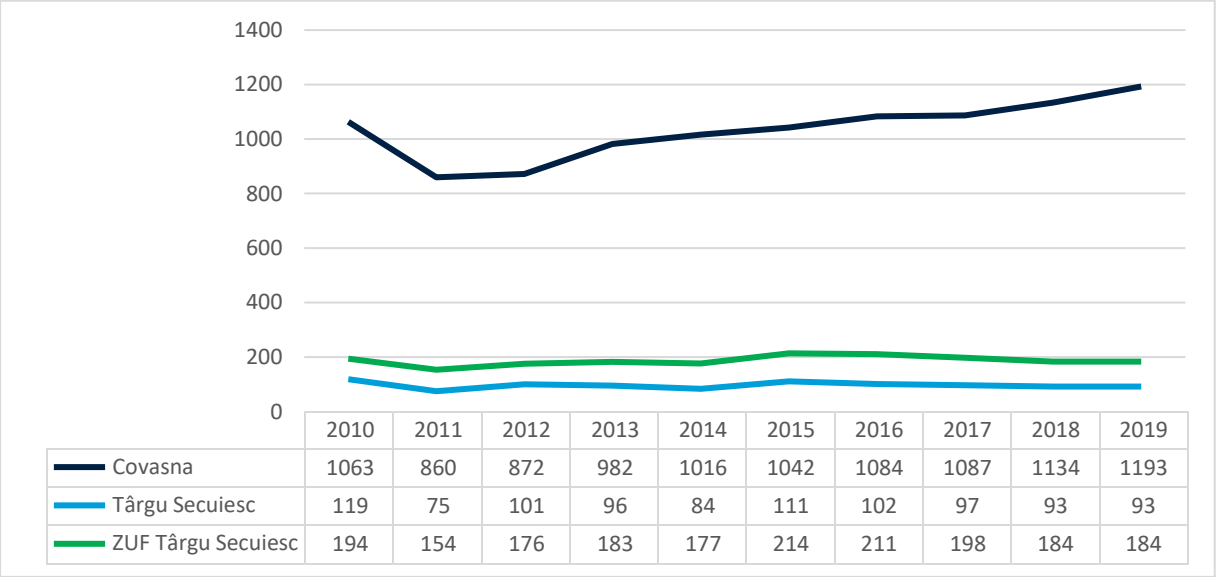

Sursă: Politica Urbană a României. Prelucrare Indicatori Urbani: https://citadini.ro/baza-de-date-urbane/

Nupțialitatea și divorțialitatea

Din punctul de vedere al căsătoriilor, deși la nivel județean, trendul este în creștere, la nivelul municipiului și ZUF-ului Târgu Secuiesc, se observă o scădere în perioada 2010-2019. Astfel, municipiul Târgu Secuiesc a înregistrat o scădere de aproximativ 22% din 2010 (119 căsătorii) până în 2019 (93 căsătorii). Zona urbană funcțională prezintă o situație mai bună, scăderea de la începutul la sfârșitul perioadei de referință fiind doar de aproximativ 5% (194 căsătorii vs. 184).

Figura 32. Evoluția numărului de căsătorii în perioada 2010-2019

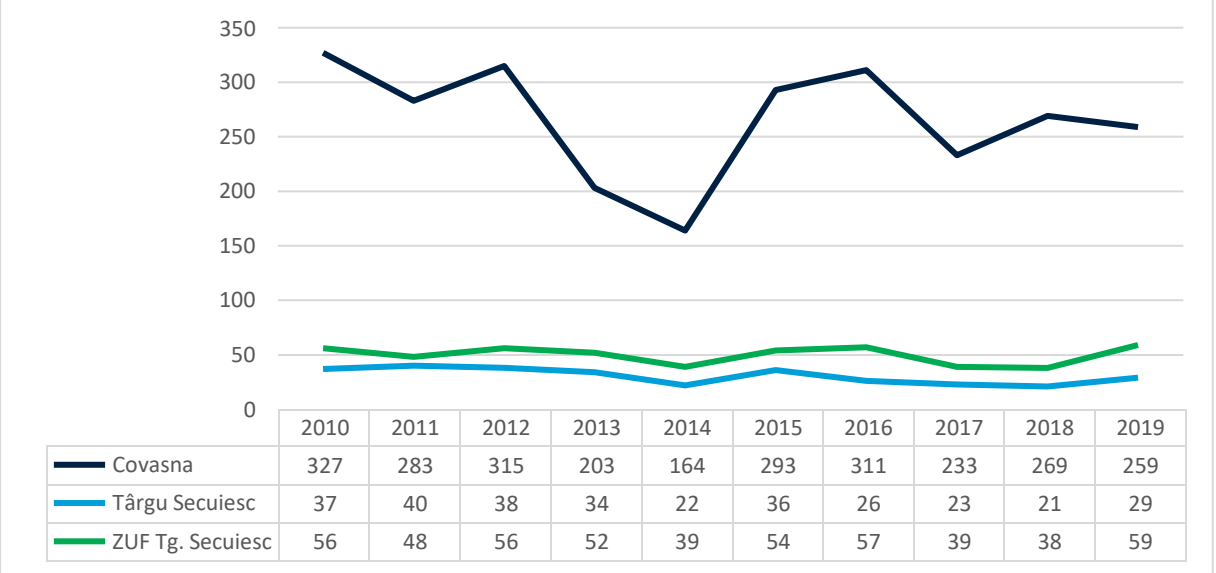

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Covasna	1063	860	872	982	1016	1042	1084	1087	1134	1193
Târgu Secuiesc	119	75	101	96	84	111	102	97	93	93
ZUF Târgu Secuiesc	194	154	176	183	177	214	211	198	184	184

Sursa: autorii, sursa date INS - baza de date TEMPO Online.

Din punctul de vedere al divorțurilor, numărul acestora a scăzut în ultimii 10 ani în Târgu Secuiesc, de la un 37 divorțuri în 2010, la 29 în 2019. Evoluția numărului de divorțuri în perioada 2010-2019 este reprezentată în următoarea figură.

Figura 33. Evoluția numărului de divorțuri în perioada 2010-2019

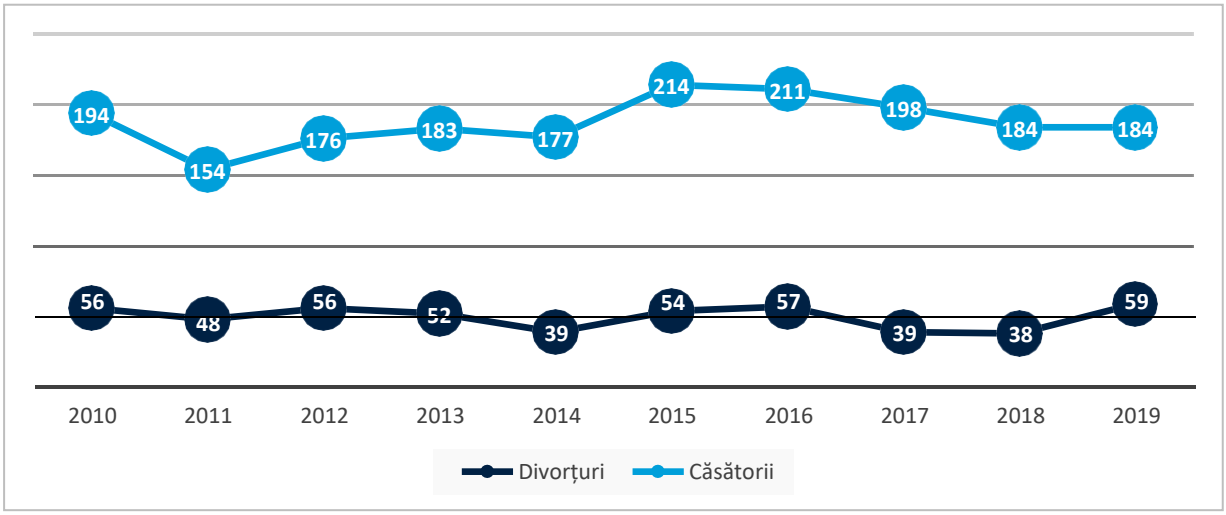

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Covasna	327	283	315	203	164	293	311	233	269	259
Târgu Secuiesc	37	40	38	34	22	36	26	23	21	29
ZUF Tg. Secuiesc	56	48	56	52	39	54	57	39	38	59

Sursa: autorii, sursa date INS - baza de date TEMPO Online.

Dinamica numărului de căsătorii și divorțuri în zona urbană funcțională Târgu Secuiesc este reprezentată în figura de mai jos.

Figura 34. Dinamica numărului de căsătorii și divorțuri în zona urbană funcțională Târgu Secuiesc, 2010-2019

Sursa: autorii, sursa date INS - baza de date TEMPO Online.

Tabelul următor cuprinde valorile indicatorilor cuprinși în analiza mișcării naturale a municipiului Târgu Secuiesc și la nivelul zonei urbane funcționale Târgu Secuiesc, unde este cazul.

Tabel 5. Indicatorii mișcării naturale la nivelul municipiului Tg. Secuiesc și al zonei urbane funcționale Tg. Secuiesc

1. Date absolute (număr)	Târgu Secuiesc	ZUF Târgu Secuiesc
Născuți-vii, 2019	140	172
Decese, 2019	218	487
Spor natural, 2019	-78	-315
Căsătorii, 2019	93	184
Divorțuri, 2019	29	59
2. Rate (la 1000 locuitori)	**Târgu Secuiesc**	**ZUF Târgu Secuiesc**
Rata natalității, 2018	7,6	N/A
Rata mortalității, 2018	12,87	N/A
Rata mortalității infantile, 2018	4,24	N/A
Rata sporului natural, 2018	-3,91	N/A
Rata fertilității, 2018	31,64	N/A

Mișcarea naturală a populației orașului Târgu Secuiesc în comparație cu mișcările naturale din alte orașe

Tabel 6. Comparație - mișcarea naturală a populației Tg. Secuiesc cu alte orașe

Sursa: INS. Baza de date TEMPO online

1. Date absolute (număr)	Târgu Secuiesc	Gheorgheni	Borsec	Orăștie
Născuți-vii, 2019	140	159	7	184
Decese, 2019	218	230	35	254
Căsătorii, 2019	93	92	9	101
Divorțuri, 2019	29	39	4	28
2. Rate (la 1000 locuitori)	**Târgu Secuiesc**	**Gheorgheni**	**Borsec**	**Orăștie**
Rata natalității, 2018	7,6	8,07	4,04	7,03
Rata mortalității, 2018	12,87	10,79	15,42	10,28
Rata mortalității infantile, 2018	4,30	13,33	0	5,23
Rata sporului natural, 2018	-3,91	-1,79	-8,80	-1,85

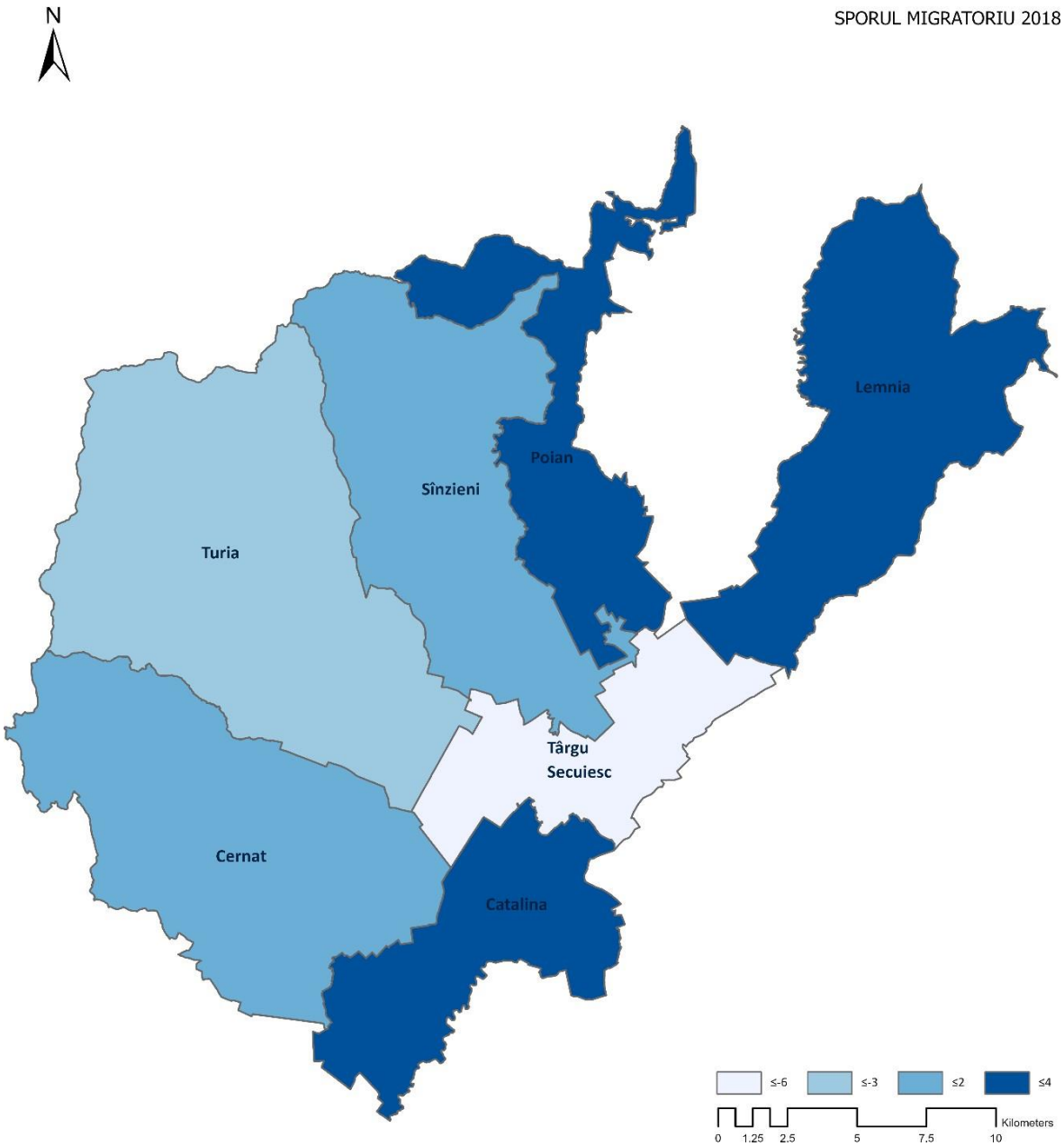
Mișcarea migratorie

Spor migratoriu

Municipiul Târgu Secuiesc a înregistrat în 2018 un spor migratoriu negativ, de -5,74. La nivelul zonei urbane funcționale, doar comuna Turia a înregistrat un spor migratoriu negativ, de -2,84.

Distribuția spațială a sporului migratoriu în anul 2018 este reprezentată în figura de mai jos.

Figura 35. Sporul migratoriu în Zona Urbană Funcțională Tg. Secuiesc, 2018

Sursă: Politica Urbană a României. Prelucrare Indicatori Urbani: https://citadini.ro/baza-de-date-urbane/

Stabiliri de reședință

În ultimii 10 ani, numărul de stabiliri de reședință a crescut cu aproximativ 64% în Târgu Secuiesc, de la 229, în 2010, la 375, în 2019. Zona urbană funcțională a cunoscut o creștere, de asemenea, de 40% (de la 331 la 468). Doar trei localități au înregistrat o scădere a numărului de stabiliri de reședință: Cătălina, Turia și Poian. Tabelul următor prezintă situația stabililor de reședință în perioada 2010-2019.

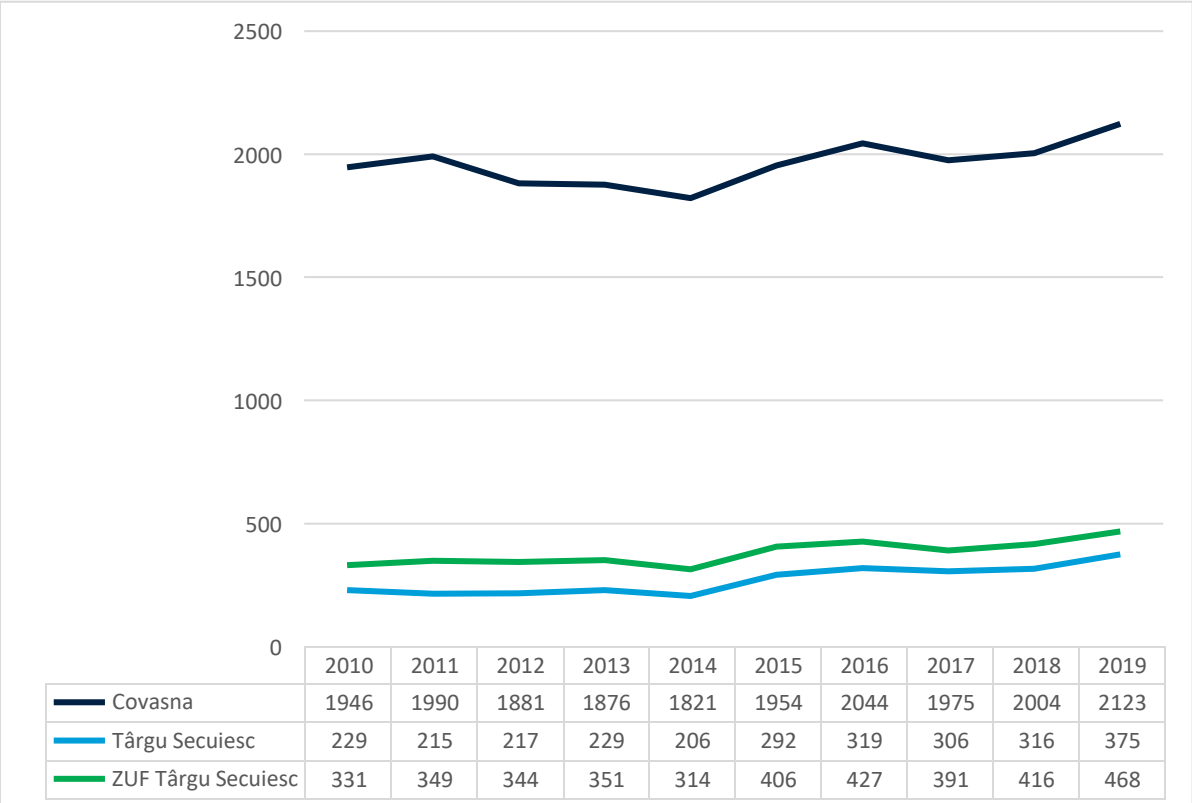
Tabel 7. Dinamica stabililor de reședință în Zona Urbană Funcțională Tg. Secuiesc, 2010-2019

Localitate	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Dinamica
Catalina	21	29	33	35	21	25	29	20	15	13	-38,10
Turia	27	38	19	17	20	23	15	10	11	17	-37,04
Poian	13	15	18	12	8	7	11	7	14	10	-23,08
Lemnia	9	9	14	17	11	4	10	8	12	10	11,11
Sânzieni	25	32	26	25	41	40	30	30	28	33	32,00
Cernat	7	11	17	16	7	15	13	10	20	10	42,86
Târgu Secuiesc	229	215	217	229	206	292	319	306	316	375	63,76

Sursa: autorii, sursa date INS - baza de date TEMPO Online.

Evoluția numărului de stabiliri de reședință din ultimii 10 ani este reprezentată în figura de mai jos.

Figura 36. Evoluția numărului de stabiliri de reședință, 2010-2019

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Covasna	1946	1990	1881	1876	1821	1954	2044	1975	2004	2123
Târgu Secuiesc	229	215	217	229	206	292	319	306	316	375
ZUF Târgu Secuiesc	331	349	344	351	314	406	427	391	416	468

Sursa: autorii, sursa date INS - baza de date TEMPO Online.

Plecări cu reședința

În ceea ce privește plecările cu reședința în perioada 2010-2019, trendul a fost, în general, descrescător. De la un număr de 358 de plecări în 2010, municipiul Târgu Secuiesc a ajuns la 210 în 2019. La nivelul zonei urbane funcționale, trendul a fost, de asemenea, negativ.

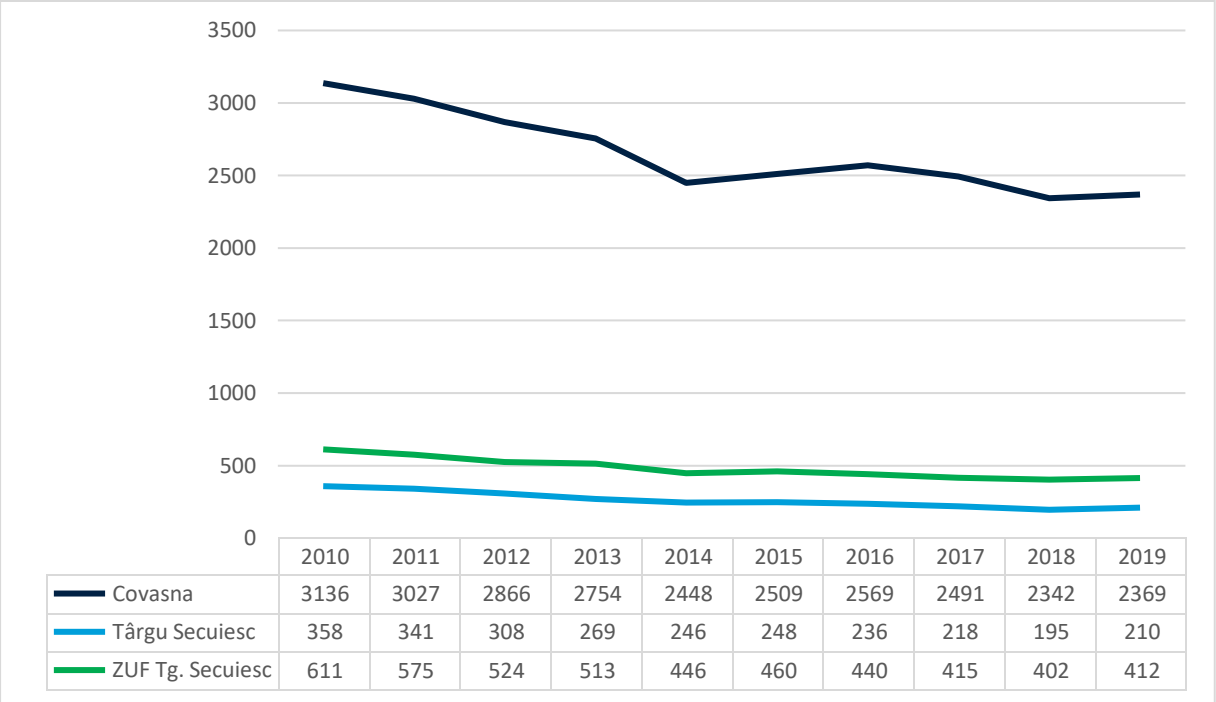
Tabel 8. Dinamica plecărilor cu reședința în Zona Urbană Funcțională Tg. Secuiesc, 2010-2019

Localitate	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Dinamica
Târgu Secuiesc	358	341	308	269	246	248	236	218	195	210	-41,34
Cătălina	61	42	40	56	36	51	38	45	50	39	-36,07
Cernat	51	56	36	46	40	39	41	40	44	36	-29,41
Sânzieni	51	55	46	47	42	53	44	36	36	43	-15,69
Lemnia	23	21	27	22	20	13	15	15	16	20	-13,04
Poian	21	18	23	18	24	19	13	16	14	20	-4,76
Turia	46	42	44	55	38	37	53	45	47	44	-4,35

Sursa: autorii, sursa date INS - baza de date TEMPO Online.

Evoluția numărului de plecări cu reședință din ultimii 10 ani este reprezentată în figura de mai jos.

Figura 37. Evoluția numărului de plecări cu reședința, 2010-2019

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Covasna	3136	3027	2866	2754	2448	2509	2569	2491	2342	2369
Târgu Secuiesc	358	341	308	269	246	248	236	218	195	210
ZUF Tg. Secuiesc	611	575	524	513	446	460	440	415	402	412

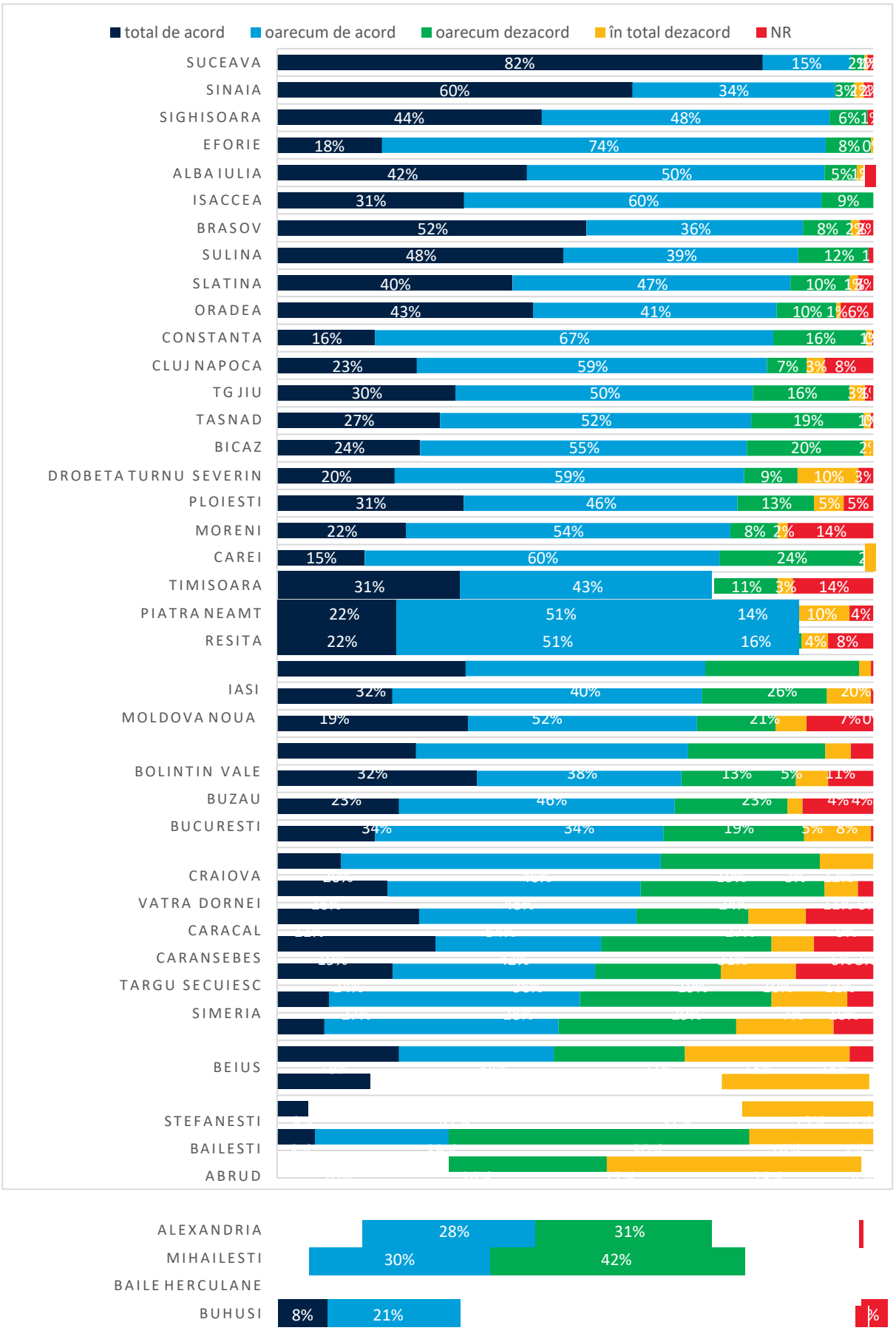
Sursa: autorii, sursa date INS - baza de date TEMPO Online.

Imigranți definitivi

Situația imigranților definitiv nu este clară pentru zona urbană funcțională Târgu Secuiesc din cauza lipsei de date pentru localitățile componente ale zonei. În municipiul Târgu Secuiesc, în 2019, s-au înregistrat un număr de 4 imigranți, în creștere față de 2018, când a fost înregistrat doar un imigrant.

Conform Barometrului Urban, realizat în 2020 în cadrul elaborării Politicii Urbane a României, **doar 24% dintre respondenții din Târgu Secuiesc sunt total de acord că prezența străinilor este benefică pentru oraș, plasându-se pe primul loc în clasament**, iar 36% oarecum de acord cu această afirmație.

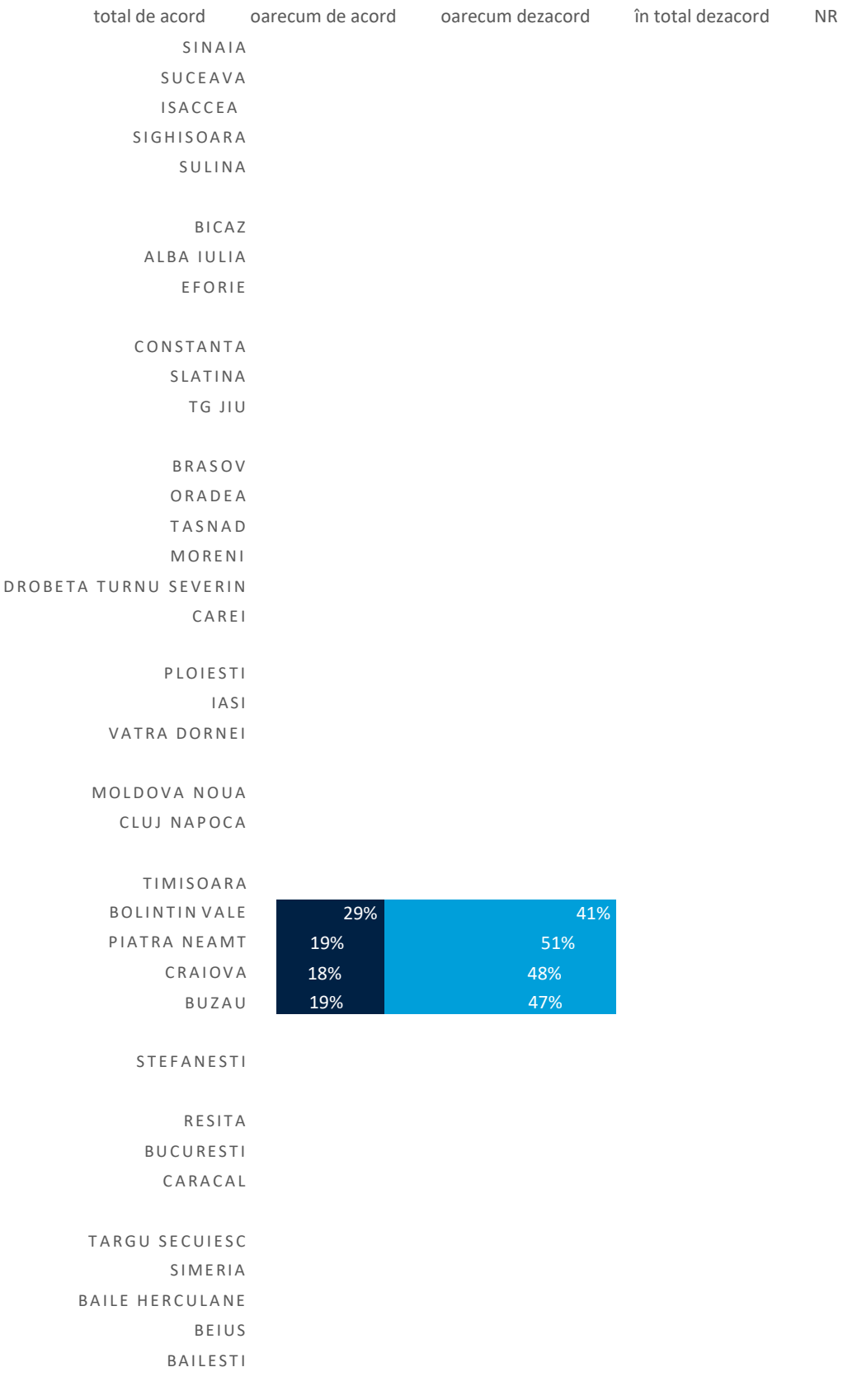
Figura 38. În ce măsură sunteți de acord cu afirmația „prezența străinilor este benefică pentru orașul meu”?

Sursa: Politica Urbana a Romaniei, Barometru privind Calitatea Vieții, 2020

De asemenea, privind integrarea străinilor, **21% dintre respondenți sunt total de acord că străinii care locuiesc în Târgu Secuiesc sunt bine integrați.**

Figura 39. În ce măsură sunteți de acord cu afirmația „străinii care locuiesc în orașul meu sunt bine integrați”?

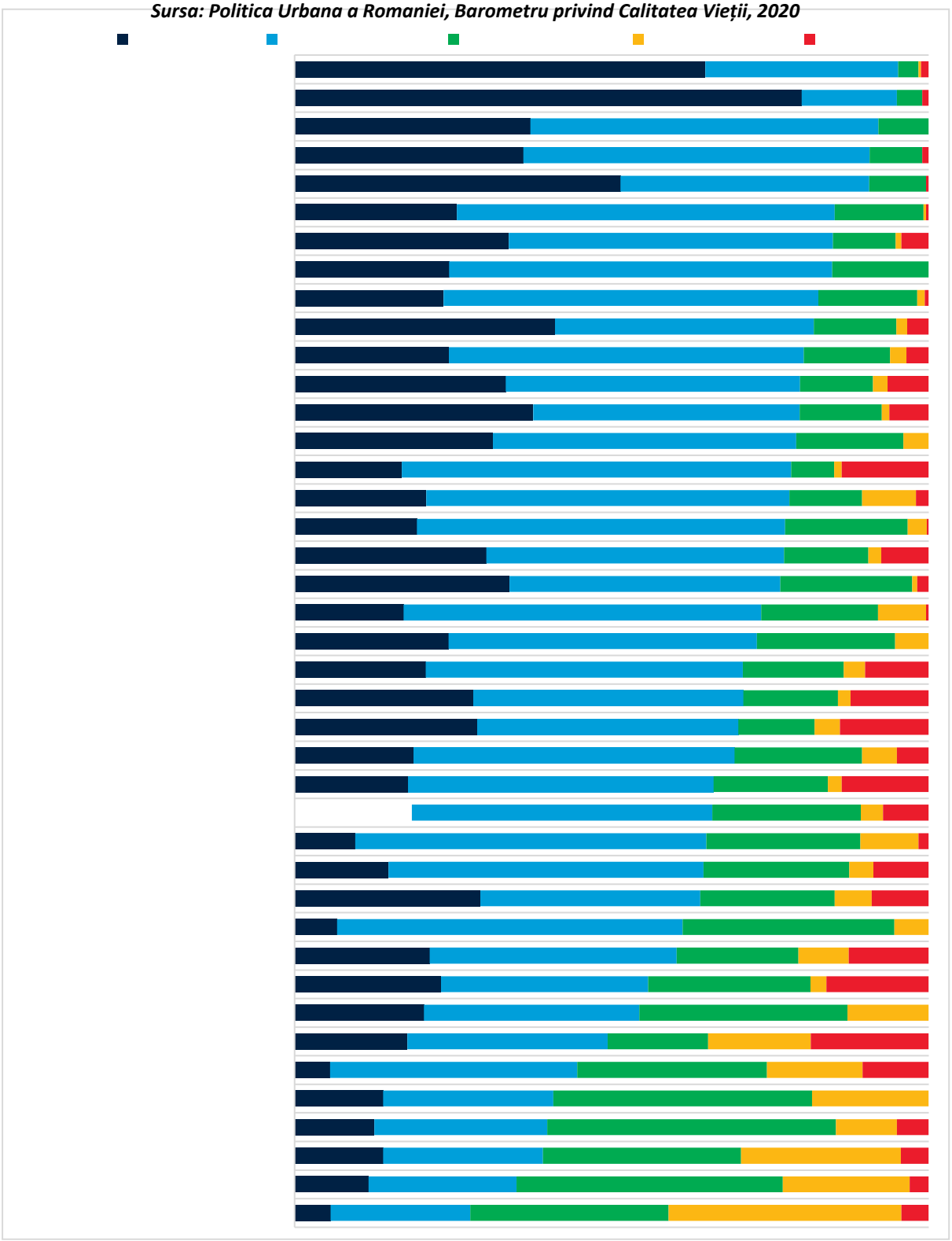
EBES

ABRUD

ALEXANDRIA

BUHUSI

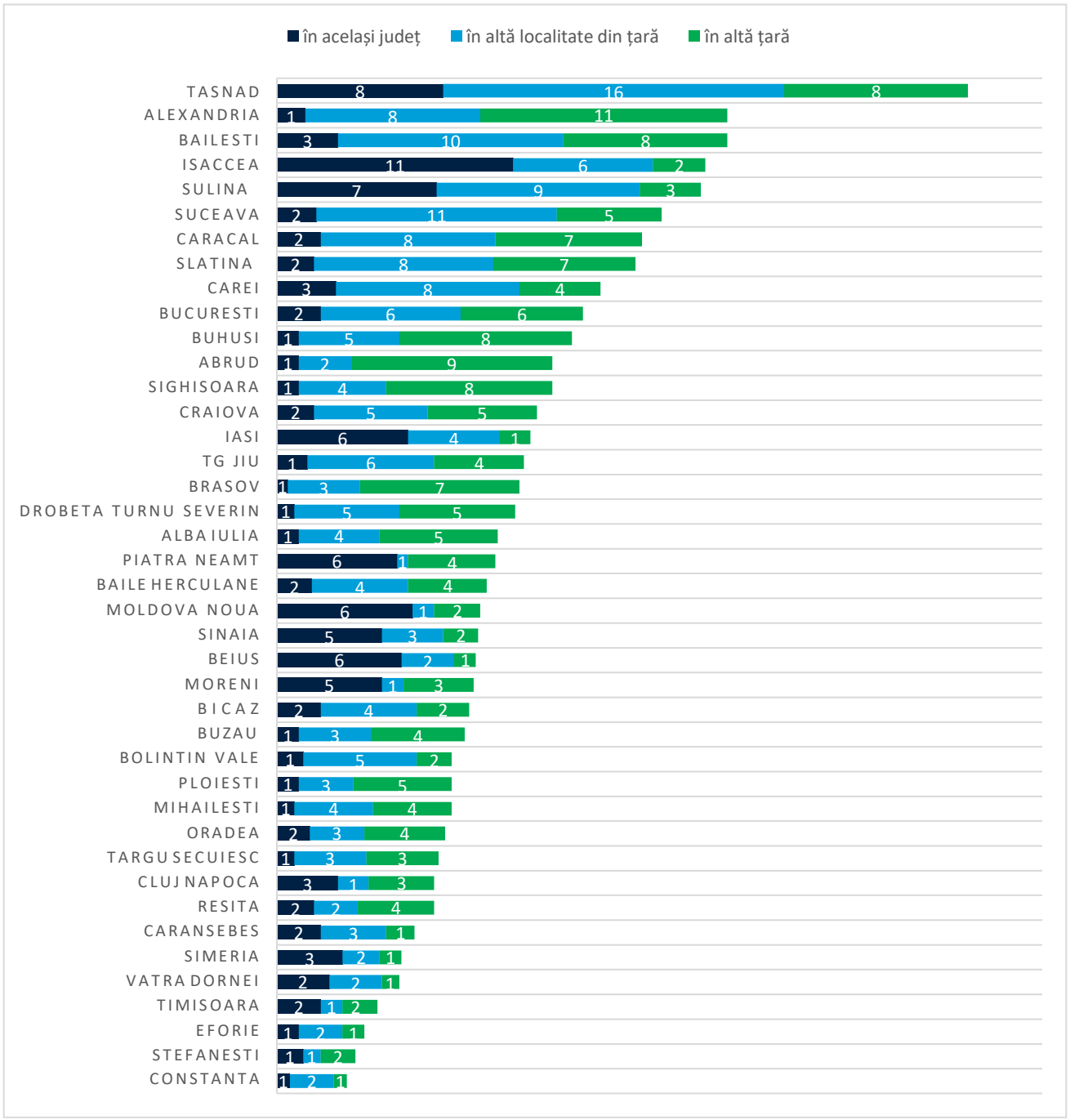
Sursa: Politica Urbana a Romaniei, Barometru privind Calitatea Vieții, 2020

Emigranți definitivi

Situația emigranților definitivi este, de asemenea, neclară la nivelul zonei urbane funcționale. În cazul municipiului Târgu Secuiesc, în 2019, s-a înregistrat un număr de 11 emigranți, egal cu numărul din 2018. Cel mai mare număr de emigranți declarați s-a înregistrat în 2011 (17 emigranți).

Figura 40. Intenționați să migrați pentru o perioada mai mare de 2 ani? Dacă da, unde?

Sursa: Politica Urbana a Romaniei, Barometru privind Calitatea Vieții, 2020

Indicele experienței locale de emigrare în străinătate

Indicele experienței locale de emigrare în străinătate reprezintă scorul factorial al ratelor de plecați pe termen lung și pe termen scurt din localitate, în străinătate, la ultimele recensăminte din 2011 și 2002.

Valoarea acestui indice pentru Târgu Secuiesc este de 71. Indicii experienței locale de emigrare în străinătate al localităților din ZUF Târgu Secuiesc sunt prezentați în tabelul de mai jos.

Tabel 9. Indicele experienței locale de emigrare în străinătate

Localitate	Scor
Catalina	41
Poian	44
Sânzieni	45
Cernat	46
Turia	46
Lemnia	55
Târgu Secuiesc	71

Sursă: Politica Urbană a României. Prelucrare Indicatori Urbani: https://citadini.ro/baza-de-date-urbane/

Tipul de experiență migratorie dominantă

Un alt indicator important este **tipul de experiență migratorie dominantă**. Acest indicator este o combinare calitativă a criteriilor indicelui al experienței locale de emigrare în străinătate cu generarea a cinci tipuri de localități, definite în principal prin emigrare redusă, migrațiune de revenire, migrațiune după aderarea la Uniunea Europeană, migrațiune post-criză, migrațiune cumulativă de intensitate ridicată.

Exceptând municipiul Târgu Secuiesc, care se încadrează în categoria de localități cu migrațiune cumulativă de intensitate ridicată, toate celelalte localități din ZUF se încadrează în categoria de localități cu migrațiune post-criză.

Comparație mișcarea migratorie a populației orașului Târgu Secuiesc cu alte orașe

Tabel 10. Comparația mișcării migratorie a municipiului Târgu Secuiesc cu alte orașe

Indicator	Târgu Secuiesc	Gheorgheni	Borsec	Orăștie
Spor migratoriu, 2018	-5,74	-2,62	-10,28	-6,94
Stabiliri de reședința, 2019	375	407	15	210
Plecări cu reședința, 2019	210	193	39	284
Imigranți definitivi, 2019	4	6	10	11
Emigranți definitiv, 2019	11	8	2	35
Tip experiența de migrație	migrațiune cumulativă de intensitate ridicată	migrațiune ridicată	migrațiune de revenire	migrațiune cumulativă de intensitate ridicată
Indice al experienței locale de emigrare	71	73	60	79

ZONE DEZAVANTAJATE DIN PUNCT DE VEDERE SOCIO-ECONOMIC ȘI INCLUZIUNE SOCIALĂ

În municipiul Târgu Secuiesc, 67,07% din populație trăiește în zone nedezavantajate iar 7,98% în zone marginalizate, raportat la populație stabilă din anul 20177, de 18.491 de locuitori. Din populația ce se confruntă cu un grad de dezavantajare, 7,22% sunt dezavantajați pe locuire, 16,77% dezavantajați pe ocupare iar 3,44% dezavantajați pe capital uman, conform datelor colectate în Atlasul zonelor urbane marginalizate, elaborat de Banca Mondială.

La nivelul zonei urbane funcționale și a celorlalte localități din zona peri-urbană a municipiului Târgu Secuiesc, 3 din cele 10 localități, aveau un grad de marginalizarea egal cu zero. Comunitățile marginalizate au fost determinate pe baza datelor statistice colectate la ultimul recensământ în Atlasul Zonelor Rurale Marginalizate, elaborat de Banca Mondială și categorizate în funcție de locuire, ocupare și capital uman.

În zona de influență a municipiului Târgu Secuiesc, existau două localități cu un grad de marginalizare peste medie, între 12% – 24% și anume Brețcu și Ojdula, acolo unde populația romă avea o pondere de 2,25% și respectiv 23,05%. De asemenea au fost identificate opt localități rurale (unități SIRINF) cu zone marginalizate – Brețcu, Martanus, Martineni, Cernat, Ghelința, Ojdula, Sânzieni, Turia, din care două comunități mai mari de 419 persoane în Ghelnița și Turia.

Tabel 11. Rata marginalizării la nivel de comună în ZUF Tg. Secuiesc

Localitate	Populația stabilă (2011)	Ponderea populației rome în total populație (2011)	Rata marginalizării	Tipul Marginalizarii
TÂRGU SECUIESC	18.491	1,5%	7,98%	Marginalizare medie
Brețcu	3.550	2,25%	12 – 24%	Marginalizare peste medie
Catalina	3.378	0,12%	6,1 – 12 %	Marginalizare medie
Cernat	3.978	0,18%	0,1 – 6,1 %	Marginalizare sub medie
Ghelința	4.815	1,00%	12 – 24%	Marginalizare peste medie
Lemnia	1.936	0,41%	0	0
Mereni	1.324	0,00%	0	0
Ojdula	3.519	23,05%	12 – 24%	Marginalizare peste medie
Poian	1.768	0,00%	0	0
Sânzieni	4.582	0,13%	6,1 – 12 %	Marginalizare medie
Turia	4.027	0,02%	6,1 – 12 %	Marginalizare medie

Sursa: Atlasul Zonelor Rurale Marginalizate și Atlasul Zonelor Urbane Marginalizate.

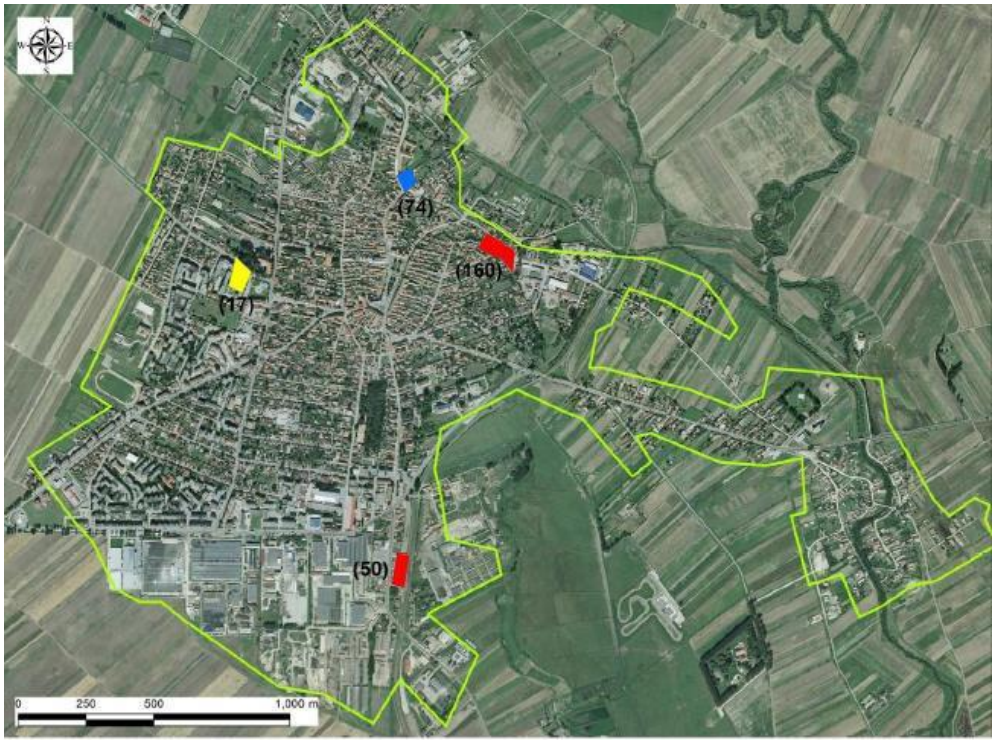
Tabel 12. Lista localităților rurale (unități SIRINF) cu zona marginalizate din ZUF Tg. Secuiesc

Localitate	Sat	Populația stabilă (2011)	Ponderea populației rome în zonele marginalizate	Numărul de locuitori ce trăiesc în zonele marginalizate			
				1-169	170-250	257-418	>419
Bretcu	Bretcu	2.467	<20%			x	
Bretcu	Martanus	770	<20%		x		
Catalina	Matineni	607	<20%		X		
Cernat	Cernat	3.270	<20%		X		
Ghelința	Ghelința	4.600	<20%				X
Ojdula	Ojdula	3.247	>20%				x
Sânzieni	Sâzieni	2.709	<20%			x	
Turia	Turia	3.667	<20%			x	

Sursa: Atlasul Zonelor Rurale Marginalizate și Atlasul Zonelor Urbane Marginalizate.

Comunitățile marginalizate din municipiul Târgu Secuiesc, așa cum au fost identificate în Atlasul Zonelor Urbane Marginalizate sunt concentrate la periferia municipiului. Au fost identificate:
1) o comunitate de tipul mahala cu case cu 74 de locuitori, la intersecția dintre Str. Kanta și Str. Marton Aron, 2) o comunitate de tipul mahala cu adăposturi improvizate, cu 160 de locuitori, cu caracteristici rurale, străzi neasfaltate și case cu un grad mare de degradare la intersecția dintre Str. Abator și Str. Podului. Conform datelor recente furnizate de către primărie, comunitatea este localizată la Str. Abator nr. 17 și cuprinde aproximativ 100 de persoane 3) o comunitate de tipul mahala cu adăposturi improvizate în sud-estul municipiului, pe Str. Gării, lângă autogara Târgu Secuiesc, unde locuiau aproximativ 50 de persoane. Conform datelor recente colectate de la primăria Târgu Secuiesc, mai există o comunitate marginalizată cu 300 de persoane pe Str. Gării nr. 33 și o altă comunitate de 200 de persoane în satul aparținător Lunga.

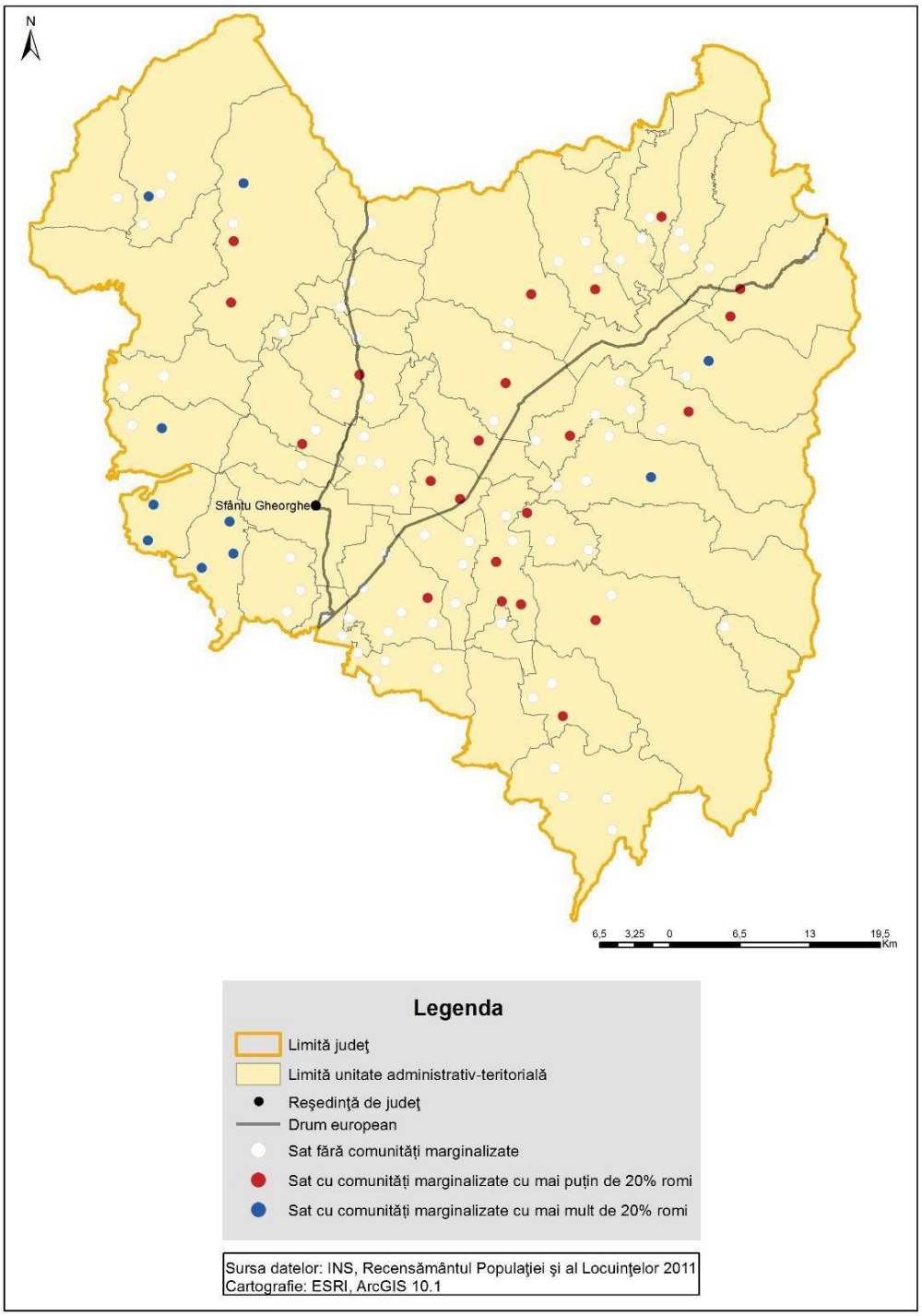
Figura 41. Comunitățile marginalizate din Târgu Secuies.

Sursa: Atlasul Zonelor Urbane Marginalizate.

Zonele marginalizate și așezările informale necesită o abordare adaptată la condițiile de trai din comunitățile identificate, atât prin investiții în infrastructura - de la asigurarea serviciilor publice de baza la prețuri accesibile, la managementul deșeurilor și la regenerarea fondului construit sau construirea de noi locuințe sociale, cât și prin programe de dezvoltare comunitară și integrare socială – programe de recalificare, asistență socială, accesul la educație.[5]

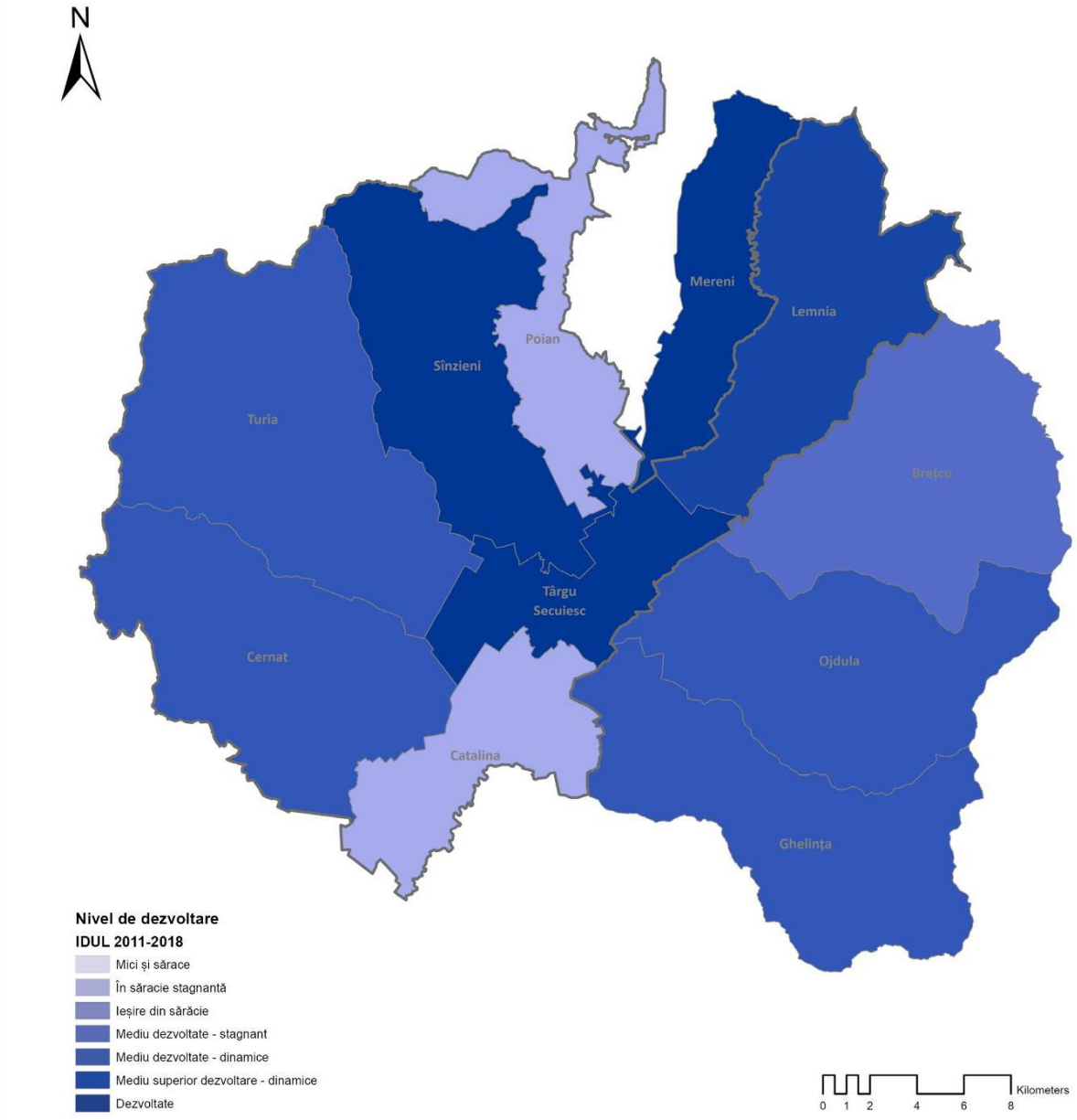
Figura 42. Comunitățile marginalizate din jud. Covasna.

Sursa: Atlasul Zonelor Rurale Marginalizate.

[5] Politica Urbană a României, Livrabilul 3 – Contribuții la Politica Urbană 2020-2035, Document însoțitor 8: *Marginalizare, sărăcie și excluzune în orașele românești.*

Figura 43. Indicele de dezvoltare urană locală (IDUL)

Sursa: autorii, sursă date Politica Urbană a României – Baza de date RFSC.

ANALIZA DIAGNOSTIC: CONCLUZII, PROVOCĂRI, TENDINȚE ȘI RECOMANDĂRI

Provocări, tendințe și nevoi identificate	Recomandări
Structura demografică	

• Târgu Secuiesc se confruntă cu un declin demografic și cu fenomenul de îmbătrânire a populației.
  ○ Târgu Secuiesc se confruntă cu un declin demografic mai accelerat decât media județeană, regională și națională, scăzând cu 6,5% din 2010 în oraș și cu 2,6% în celelalte localități componente ZUF. Târgu Secuiesc a scăzut în 2019 sub pragul de 20.000 de locuitori.
  ○ Târgu Secuiesc și ZUF se confruntă cu fenomenul de îmbătrânire a populației, având o pondere a populației vârstnice mai mare față de media județeană, regională și cea națională. Față de anul 1992, populația vârstnică a crescut cu 106,9% în oraș și indicele de îmbătrânire demografică ce se situează peste media națională.
• Populația activă a scăzut cu 13,95% față de anul 2000, iar perspectiva ieșirii de pe piața forței de muncă în 10-15 ani a contingentului cel mai numeros - generația decreților, va duce la o scădere acută a populației apte de muncă.
• Populația tânără s-a înjumătățit față de anul 1992 - scădere de 57,9%.
	• Valorificarea avantajului diversității etnice, prin evidențierea specificului cultural și al tradițiilor specifice zonei / comunităților.
	• Implementarea de politici care să încurajeze tinerii să rămână în oraș, prin îmbunătățirea calității vieții, a modalităților de petrecere a timpului liber și prin încurajarea angajatorilor locali să angajeze tineri din comunității locale.
	• Având în vedere faptul că Târgu Secuiesc se confruntă cu fenomenul de îmbătrânire a populației, este necesară dezvoltarea unei strategii locale pentru persoanele vârstnice, care să aibă în vedere încurajarea îmbătrânirii active - promovarea voluntariatului, adaptarea spațiului public și al clădirilor la nevoile populației vârstnice - facilitarea mobilității verticale în regenerarea fondului construit etc.
	• Implementarea de politici care să faciliteze mobilitatea forței de muncă între localitățile din zona urbană funcțională.

Mișcarea naturală și migratorie a populației	
• În perioada 2010-2019, numărul de născuți-vii a scăzut atât la nivel local, cât și la nivelul zonei urbane funcționale. Municipiul Târgu Secuiesc a cunoscut o scădere de aproximativ 28%, iar ZUF Tg. Secuiesc o scădere de 20%. • Conform Barometrului Urban, doar 24% dintre respondenții din Târgu Secuiesc sunt total de acord că prezența străinilor este benefică pentru oraș, , iar 36% oarecum de acord cu această afirmație. • Conform Barometrului Urban, în ceea ce privește integrarea străinilor, 21% dintre respondenții din Târgu Secuiesc sunt total de acord că străinii care locuiesc în Târgu Secuiesc sunt bine integrați.	• Implementarea de măsuri care să promoveze și faciliteze integrarea migranților în comunitate.

• Târgu Secuiesc se încadrează în categoria de localități cu migrațiune cumulativă de intensitate ridicată.	
Zone dezavantajate din punct de vedere socio-economic și incluziune social	
• Comunități marginalizate și defavorizate concentrate la periferia orașului - o rată de marginalizare de 7,98% iar 32,93% din populație se confruntă cu o formă de defavorizare. • Localitățile periurbane, cu excepția Lemnia, Mereni și Poian, se confruntă cu marginalizare medie sau peste medie. • Localitățile Poian și Catalina au un indice mic de dezvoltare umană locală - categoria *în sărăcie stagnantă.*	• Implementarea de politici și programelor de integrare socială pentru comunitățile vulnerabile sau dezavantajate, încurajând integrarea lor în societate. • Integrarea persoanelor vulnerabile pe piața forței de muncă, prin politici care să încurajeze angajatorii să ia în considerare persoanele marginalizate / defavorizate. • Inventarierea locuințelor sociale și asigurarea minimului necesar, pentru grupele vulnerabile. • Îmbunătățirea infrastructurii de transport și a celei edilitare în comunitățile marginalizate.

STRATEGIA INTEGRATĂ DE DEZVOLTARE URBANĂ A ZONEI URBANE TÂRGU SECUIESC 2021 - 2030

PROFIL ECONOMIC 1

Context economic național, regional și județean 1

Analiza principalilor indicatori macroeconomici naționali 1
Transformarea economiei românești 6
Investițiile străine directe 10

Mediul și dinamica antreprenorială 18
Motoare economice și potențial de specializare 8

Contribuția zonelor urbane funcționale la dezvoltarea economică 9
Analiza principalelelor motoare economice la nivelul zonei urbane 12

Atragerea de investiții, servicii și infrastructura suport pentru afaceri și inovare 42

Atragerea de investiții 42
Opinia locuitorilor din Municipiul Târgu Secuiesc privire la investiții 43
Soluții pentru promovarea, facilitarea și extinderea investițiilor private 47
Servicii și infrastructura suport pentru afaceri și inovare 52

Cercetare-dezvoltare-inovare – perspectivă regională 60

Unități de cercetare-dezvoltare 61
Cheltuieli cu activitatea de cercetare-dezvoltare 62
Salariați în activitatea de cercetare-dezvoltare 63
Inovare – perspectivă regională 63

Piața forței de muncă 66

Ocupare 66
Absolvenți de învățământ superior 75
Tineri NEET 76
Disponibilitatea locurilor de muncă 76
Calitatea locurilor de muncă 79

Analiza diagnostic: concluzii, provocĂri, tendințe și recomandĂri 82

ANEXE 84

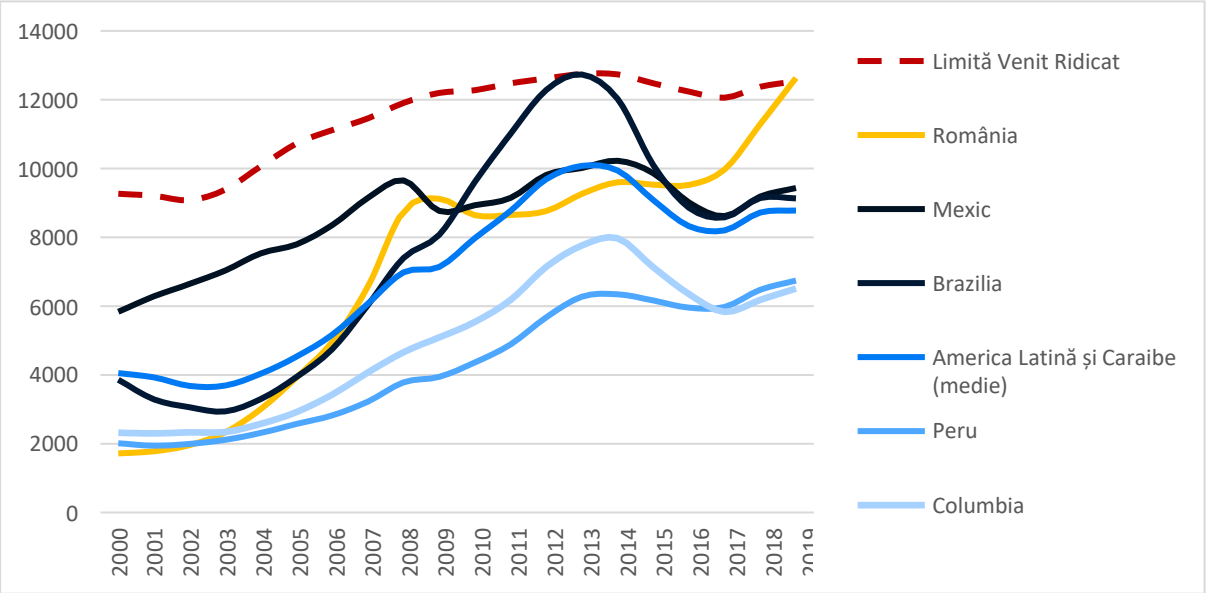
ANEXA 1 – metodologia analizei potențialului de atractivitate al ofertei turistice la nivelul unităților administrativ-teritoriale urbane din România 84
ANEXA 2 – metodologie de calcul a competitivității și a atractivității orașelor 93

PROFIL ECONOMIC

CONTEXT ECONOMIC NAȚIONAL, REGIONAL ȘI JUDEȚEAN

Povestea economiei României este sinuoasă și complexă. Odată cu căderea comunismului, România a întreprins o tranziție sinuoasă către o economie de piață, cu o mare parte a anilor 1990 marcată de declin economic și restructurare. În 2000, când perspectivele aderării la UE și NATO au devenit mai realiste, economia românească a întreprins totuși un sprint destul de impresionant, venitul său național brut (VBN) pe cap de locuitor (metoda Atlas) crescând de la 1.720 dolari la 12.630 dolari în 2019. Această performanță este subliniată și mai bine atunci când se compară România cu o serie de țări din America Latină, care se aflau într-o poziție economică mai bună în 2000 (a se vedea figura de mai jos).

Figura 1. VNB pe cap de locuitor (Metoda Atlas) în țările selectate

Sursa: Politica Urbană a României, Dinamica economică a oraşelor din România, 2020

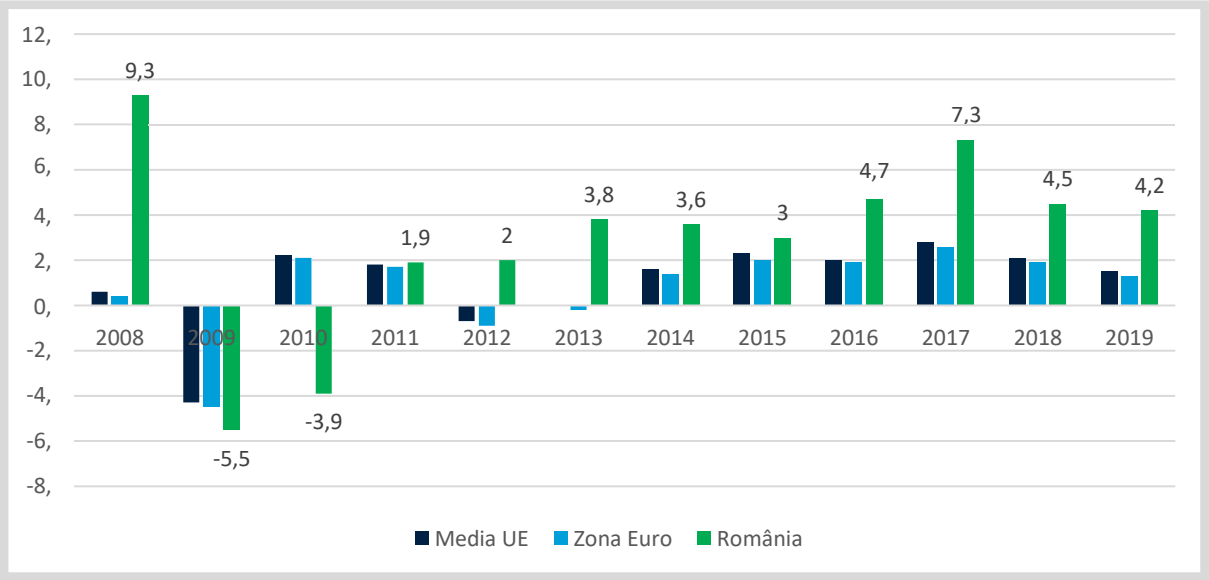
Numerele preliminare pentru 2019 indică faptul că România a atins anul trecut un statut de țară cu venit ridicat, pentru prima dată în istoria sa. Desigur, accesul României la piața comună a UE este unul dintre principalele motive pentru performanța spectaculoasă a țării. Uniunea Europeană a fost o veritabilă „mașină de convergență" pentru țările sale membre, permițând unor națiuni precum Grecia, Irlanda, Portugalia, Polonia și Slovacia să ajungă la venituri ridicate într-un timp record. Acest lucru a permis, de asemenea, României să devină o economie cu venituri ridicate și să depășească economiile similare din America Latină.

Analiza principalilor indicatori macroeconomici naționali relevă faptul că România a continuat evoluția sa puternică din ultima decadă, cu o scurtă întrerupere în perioada 2009-2010 cauzată de precedenta criză financiară și economică globală.

Cu o creștere de 4,2% a Produsului intern brut în anul 2019[1], România a continuat trendul de a se clasa între primele țări la nivelul Uniunii Europene privind acest indicator. După o creștere de 7,1% a PIB-ului în anul 2017 și de 4,5% în 2018, creșterea înregistrată la nivelul 2019 arată o stabilitate economică, fiind în continuare mai mult decât dublă comparativ cu media Statelor Membre și a statelor din Zona Euro.

[1] Date Eurostat (provizionale)

Figura 2. Rata volumului de creștere a Produsului Intern Brut

Sursa: Eurostat

Deficiențele creșterii PIB de peste 7% în anul 2017 și valorile de peste 4% în anii precedenți se datorează în mare parte consumului individual, ceea ce indică o dependență foarte ridicată a consumului în creșterea PIB-ului. Această dependență față de consum expune performanța economiei la vulnerabilități cauzate de veniturile reduse ale populației în raport cu Statele Membre.

Conform ultimelor date statistice definitive la nivelul Institutului Național de Statistică, nivelul Produsului intern brut în termeni nominali la nivel național în anul 2018 a fost de 952.396,8 milioane lei prețuri curente, revenind o valoare de 48.899,3 lei pe locuitor. Cu toate că s-a înregistrat o scădere semnificativă a dinamicii PIB comparativ cu anul precedent (4,4% în anul 2018, comparativ cu 7,1% în anul 2017), valoarea raportată pe cap de locuitor a fost de 5,1%.

Tabel 1. Produsul intern brut și Produsul intern brut pe locuitor în România

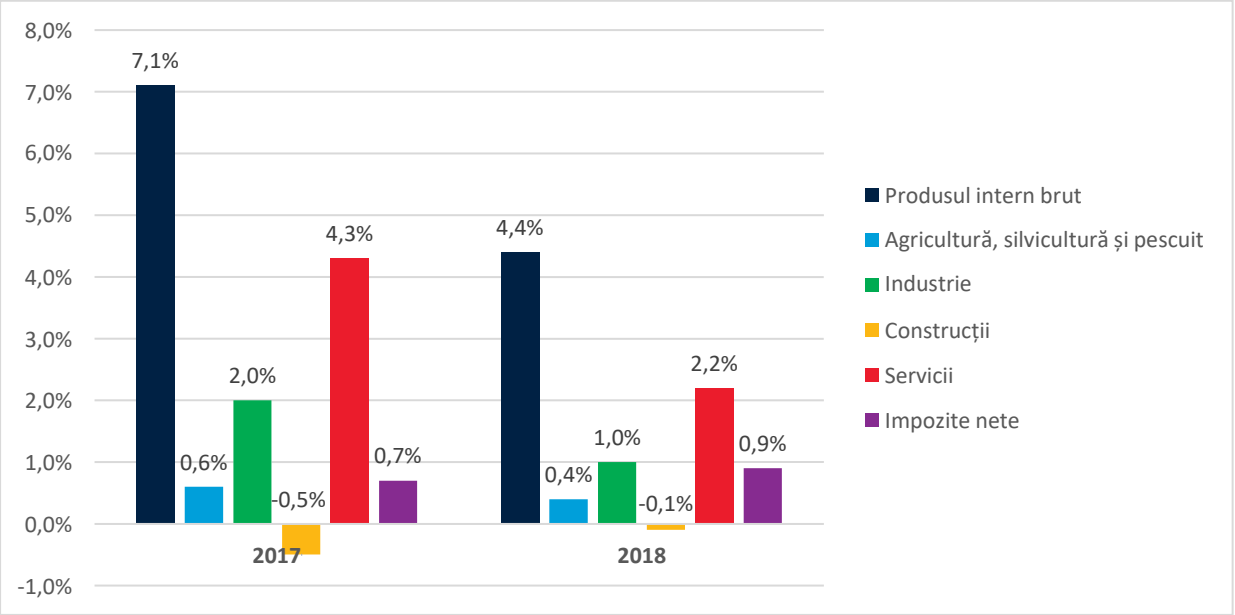
	2017	2018
Produsul intern brut (milioane lei)	857.895,7	952.396,8
Creşterea PIB în termeni reali (în procente faţă de anul anterior)	107,1	104,4
Produsul intern brut pe locuitor (lei)	43.788,8	48.899,3
Creşterea PIB pe locuitor în termeni reali (în procente faţă de anul anterior)	107,7	105,1

Sursa: Starea economică și socială a României – date statistice, 2018, INS

În ceea ce privește principalele ramuri de activitate care au contribuit la creșterea Produsului intern brut național în anul 2018, se remarcă:

- Pe primul loc în ceea ce privește contribuția la formarea PIB se află serviciile (cu 55.062,3 milioane de lei, respectiv 57,8% din total). Din totalul serviciilor este de remarcat faptul că hotelurile și restaurantele au contribuit cu 18,1% din PIB.
- Pe locul secund se află domeniul industrial, cu o contribuție de 22,8% la formarea PIB (respectiv 215.955,9 milioane de lei).
- Pe ultimul loc se află agricultura, silvicultura și pescuitul, cu o contribuție de 4,3% din PIB (respectiv 41.494,2 milioane de lei).

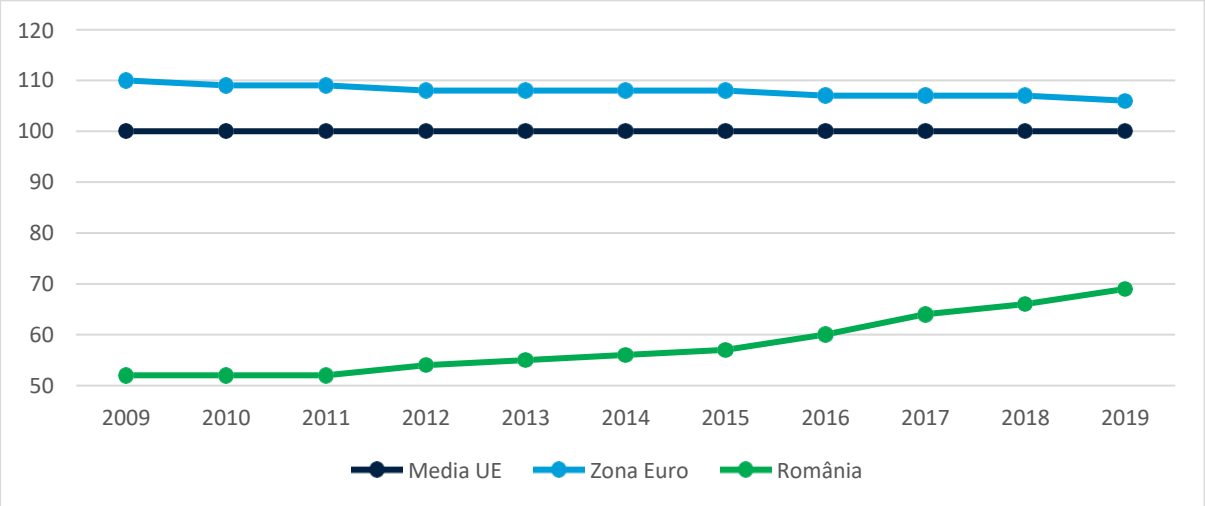
Figura 3. Contribuții la creșterea Produsului intern brut, pe categorii de resurse, în anul 2018

Sursa: Starea economică și socială a României – date statistice, 2018, INS

În comparație cu media Uniunii Europene, creșterea accelerată a PIB/locuitor raportat la puterea de cumpărare începând cu anul 2016 ajută la reducerea decalajelor față de statele din Zona Euro, ale căror procent s-a redus semnificativ în ultimii ani, aproape de nivelul de armonizare cu media Uniunii Europene.

Figura 4. PIB/Capita raportat la puterea de cumpărare[2]

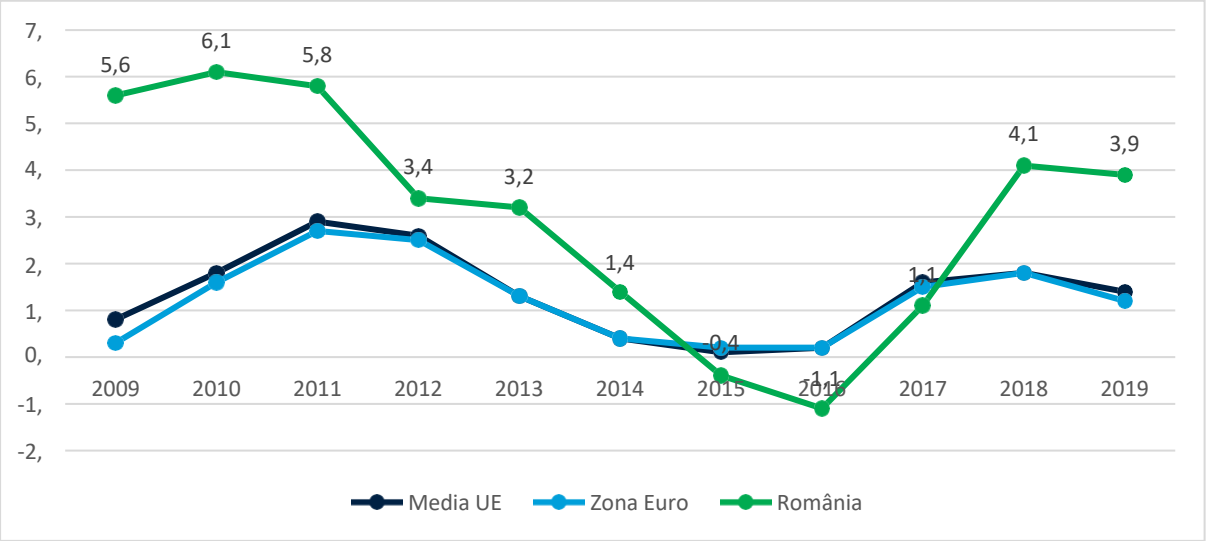

Sursa: Eurostat

Rolul determinant al consumului gospodăriilor populației în evoluția semnificativă a PIB-ului din anul 2017 a contribuit la o creștere accelerată a inflației în anul 2018, ajungând la o valoare de 4,1%, mult peste media europeană. Aceasta a fost urmată de o scădere moderată a ratei inflației în anul 2019, până la valoarea de 3,9%, în tendință cu media Uniunii Europene a cărei inflație a scăzut de la 1,8% în 2018 la 1,4% anul următor.

[2] Media UE este indicatorul de referință (cu valoare 100)

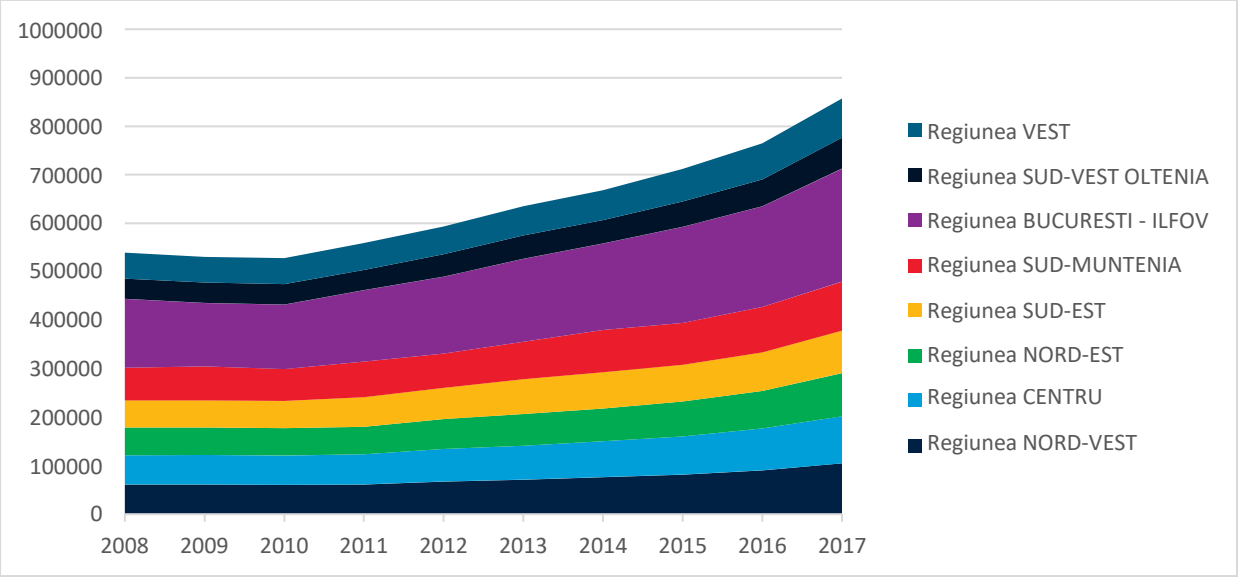
Figura 5. Rata inflației armonizată la indicele puterii de cumpărare

Sursa: Eurostat

În privința evoluției Produsului intern brut pe regiuni de dezvoltare, observăm că Regiunea Centru a avut o perfomanță superioară mediei naționale în perioada 2008-2017 (o creștere de 62%% a PIB-ului pentru intervalul de timp față de 59%, media României). Bineînțeles, Regiunea București-Ilfov a fost motorul național de creștere economică, cu evoluții semnificative în privința produsului intern brut (64,4% creștere a PIB-ului în intervalul 2008-2017), dar Regiunea Centru se află pe locul doi la nivel național.

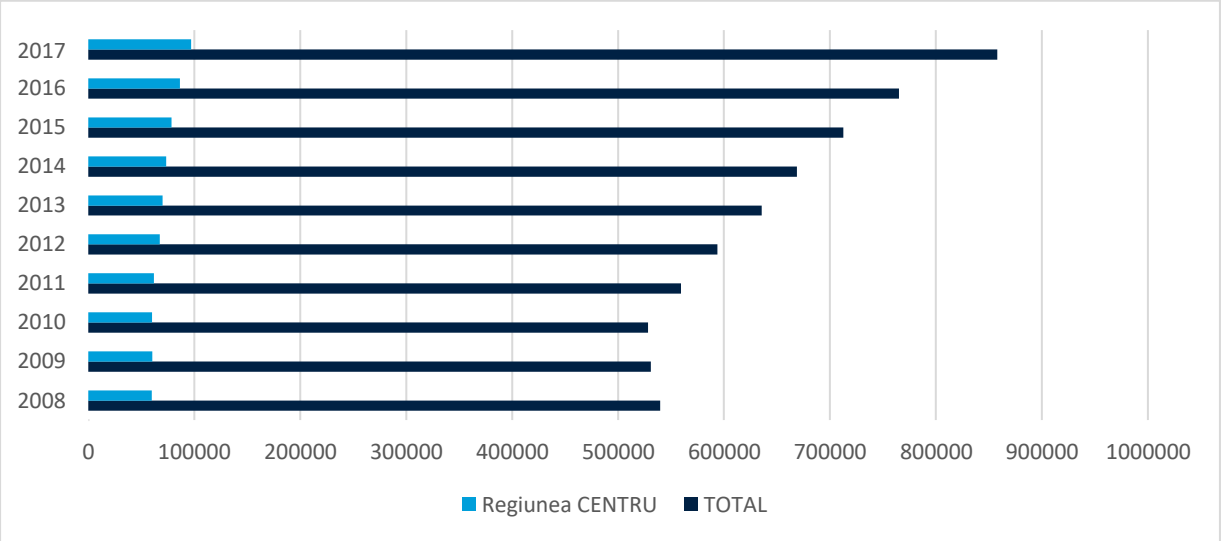
Figura 6. Evoluția PIB pe regiuni de dezvoltare

Sursa: Institutul Național de Statistică, INS-TEMPO

Este de remarcat faptul că în anul 2008, Regiunea Centru avea o pondere de 11.1% din PIB-ul total, aceasta micșorându-se până la un raport de 10.9% în 2014, ca apoi să crească până la 11.3% în anul 2017. Regiunea Centru a avut o performanță remarcabilă și la nivel european. Astfel, PIB-ul pe cap de locuitor (ajustat la putere de cumpărare), a crescut de la 27% din media UE în 2000, la 62% în 2018. Astfel, Regiunea Centru este una din regiunile cu cea mai rapidă creștere din Uniunea Europeană.

Figura 7. Evoluția PIB a regiunii Centru comparativ cu PIB-ul total

Sursa: Institutul Național de Statistică, INS-TEMPO

Regiunea Centru are avantajul unei urbanizări accentuate, cu o serie de zone urbane performante și dinamice. Brașov, Sibiu, Târgu Mureș, Alba Iulia, precum și orașe mai mici, precum Sebeș, Mediaș, Blaj, sau Cugir, se numără printre cele mai performante orașe din România.

Târgu Secuiesc a înregistrat în ultimii ani o scădere dramatică a veniturilor firmelor din municipiu, în timp ce majoritatea celorlalte centre urbane au înregistrat o creștere. Ca atare, în 2011, Târgu Secuiesc era al 10-lea centru economic din Regiunea Centru, cu venituri ale firmelor de aproximativ 500 milioane Euro. În 2018, Târgu Secuiesc a căzut pe poziția 22 la nivelul Regiunii Centru, cu venituri ale firmelor de aproximativ 280 milioane Euro. Practic, din primele 22 centre economice în Regiunea Centru, Târgu Secuiesc este singurul cu scădere economică. În aceeași perioadă, centre economice precum Blaj, Reghin sau Făgăraș au crescut cu 367%, 73%, respectiv 53%.

Tabel 2. Principalii indicatori ai performanței economice a municipiului Târgu Secuiesc

Populație (2018)	20004
Număr salariați (2011)	8,750
Număr salariați (2018)	5,625
Numărul firmelor (2018)	607
Veniturile firmelor / capita (2018)	€ 11,538
Impozit pe venit / capita (valoare medie pentru 2013-2017)	€ 248.83
Ranking național – veniturile firmelor	97
Ranking națioanl - impozit pe venit personal	
Veniturile firmelor (2011)	€ 499,940,074
Veniturile firmelor (2018)	€ 230,811,578
Diferența în veniturile firmelor (2018-2011)	€ 269,128,496
VNB / Capita (Atlas $), 2018	$11,755
PIB / Capita (PPS €), 2018	€ 21,177
Nivel de dezvoltare	„Venituri medii spre mari”
Tipul localității	„Mai puțin dezvoltată”

Sursa: Politica Urbană a României

Orașele aflate în apropierea centrelor urbane mari manifestă inițial tendința de a pierde competiția de creștere economică (deși suburbiile și localitățile periurbane sunt prospere), întrucât persoanele

calificate migrează către orașul mai mare în căutarea unor oportunități mai bune. Pe măsură ce „potențialul economic" al orașului mai mare este acoperit (mai precis, pe măsură ce costurile cresc în orașul mai mare), beneficiile încep să se reverse înapoi către orașele mai mici. Poli de creștere precum Ploiești, Brașov, Constanța sau Craiova se află în sfera de influență a Bucureștiului și au pierdut inițial în fața capitalei. În prezent, când costurile și salariile din București au cunoscut o creștere puternică, din ce în ce mai multe investiții se fac în orașele din jurul capitalei. Târgu Secuiesc are în apropriere centre urbane mai mari, precum Sfântu Gheorghe (la 30 km distanță) și Brașov (la 60 km distanță), ce au fost mai atractive în anii trecuți pentru investitori și pentru forța de muncă. De asemenea, mulți tineri merg la studii și la muncă în Cluj-Napoca sau Budapesta.

Analiza datelor privind complexitatea economică în România indică în mod cert că economia românească seamănă din ce în ce mai mult cu economia UE.

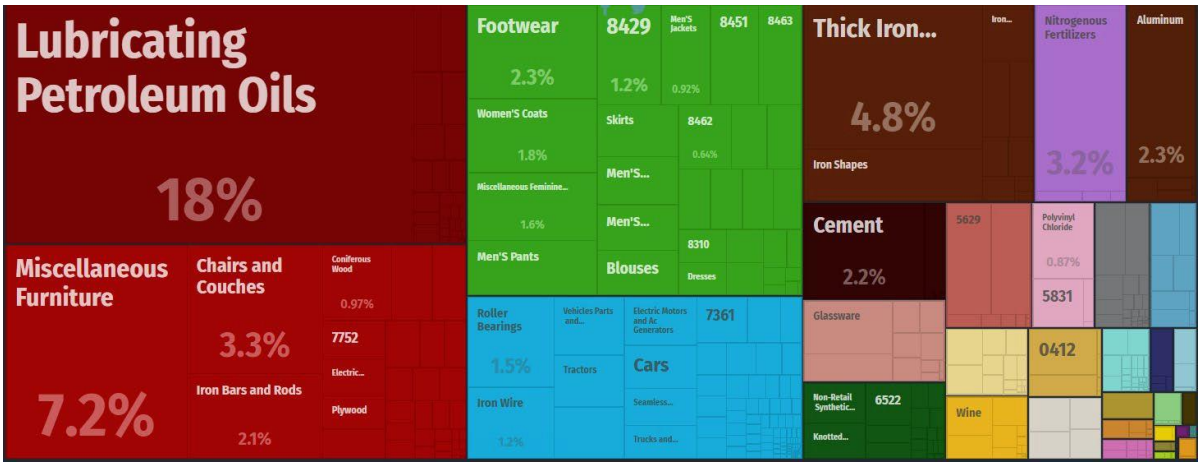
Prin accederea la Uniunea Europeană, România a obținut accesul la una dintre cele mai mari piețe ale lumii, ceea ce reprezintă un avantaj pentru economie și, în special, pentru cele mai dinamice orașe. Accesul la piața UE a mers mână în mână cu o transformare a economiei românești înspre o mai mare apropiere de modelul economic al UE – astfel, au fost înregistrate creșteri în trei sectoare majore care domină economia UE[3]:

- transporturile (ex. automobile, componente auto, autobuze, trenuri, componente pentru avioane);
- electronicele (ex. filtre de cafea, televizoare, aparate de prăjit pâine, cuptoare cu microunde);
- produsele chimice (ex. detergenți, lichide de curățare, îngrășăminte).

Transformarea economiei românești, atât în ceea ce privește dimensiunea, cât și domeniul de aplicare, este bine prezentată de baza de date Observatorul MIT al Complexității Economice (date reprezentate în figurile de mai jos). Astfel, exporturile românești nu au crescut doar de la 3,19 miliarde de dolari în 1990 la 70,4 miliarde de dolari în 2017, dar au crescut semnificativ în complexitate și varietate. Marile complexe industriale din epoca comunistă au fost inițial înlocuite de fabricarea ușoară (de exemplu, textile și mobilier), iar ulterior au fost înlocuite cu producții mai complexe (automobile, piese auto, echipamente electrice, produse chimice etc.). Analiza datelor privind complexitatea economică în România indică în mod cert că economia românească seamănă din ce în ce mai mult cu economia UE.

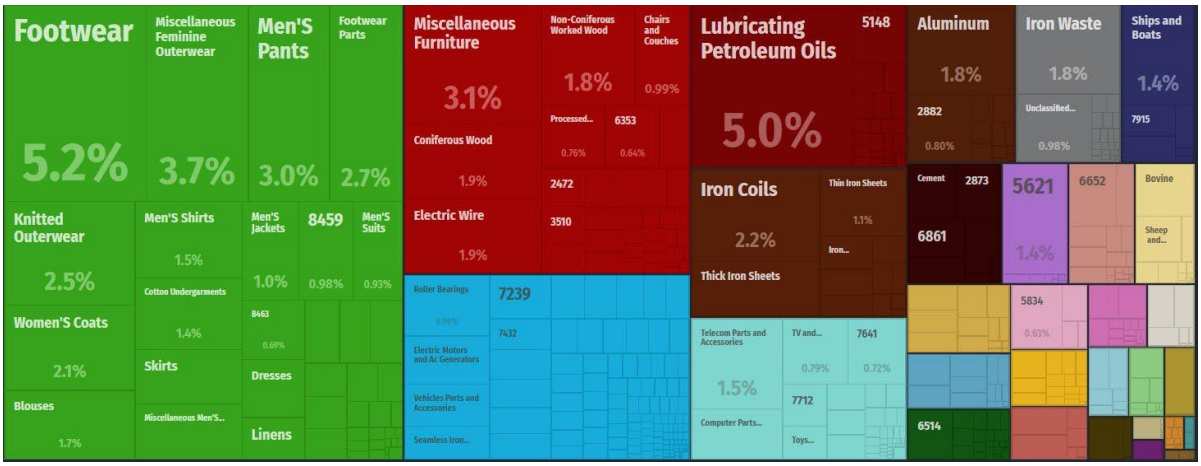
[3] Orașe Magnet – Migrațiune și navetism în România, Banca Mondială, 2018

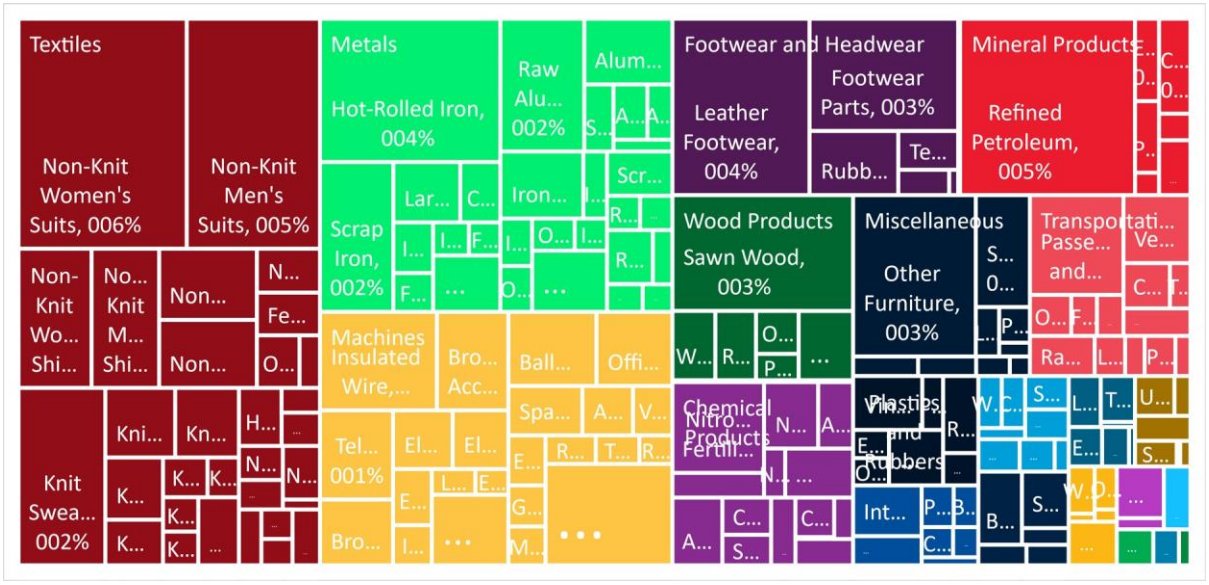
Figura 8. Exporturile României în anul 1990 (valoare totală: 3,19 miliarde dolari)

Sursa: Observatorul Complexității Economice, MIT

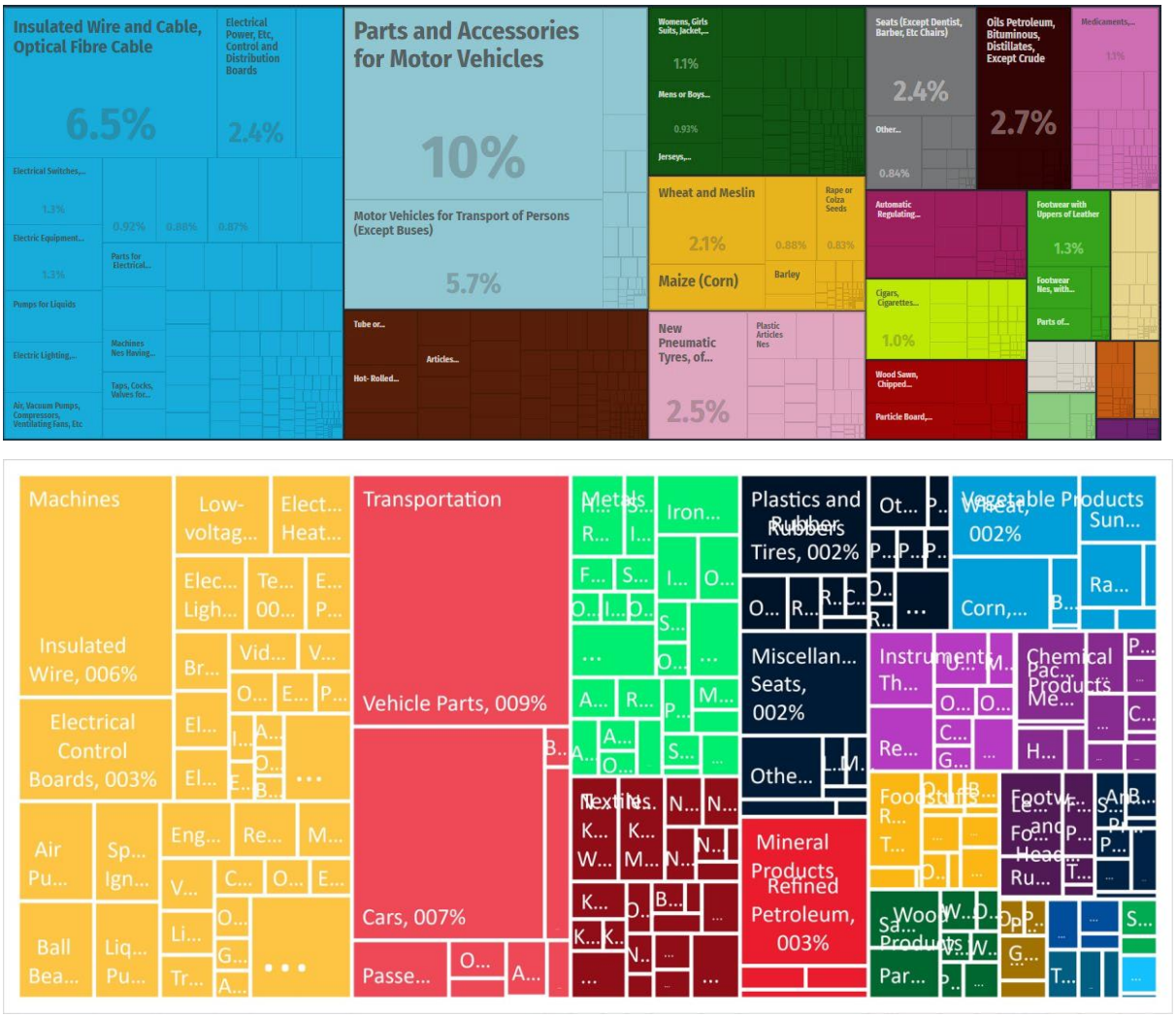
Figura 9. Exporturile României în anul 2000 (valoare totală: 10,3 miliarde dolari)

Sursa: Observatorul Complexității Economice, MIT

Figura 10. Exporturile României în anul 2017 (valoare totală: 70,4 miliarde dolari)

Sursa: Observatorul Complexității Economice, MIT

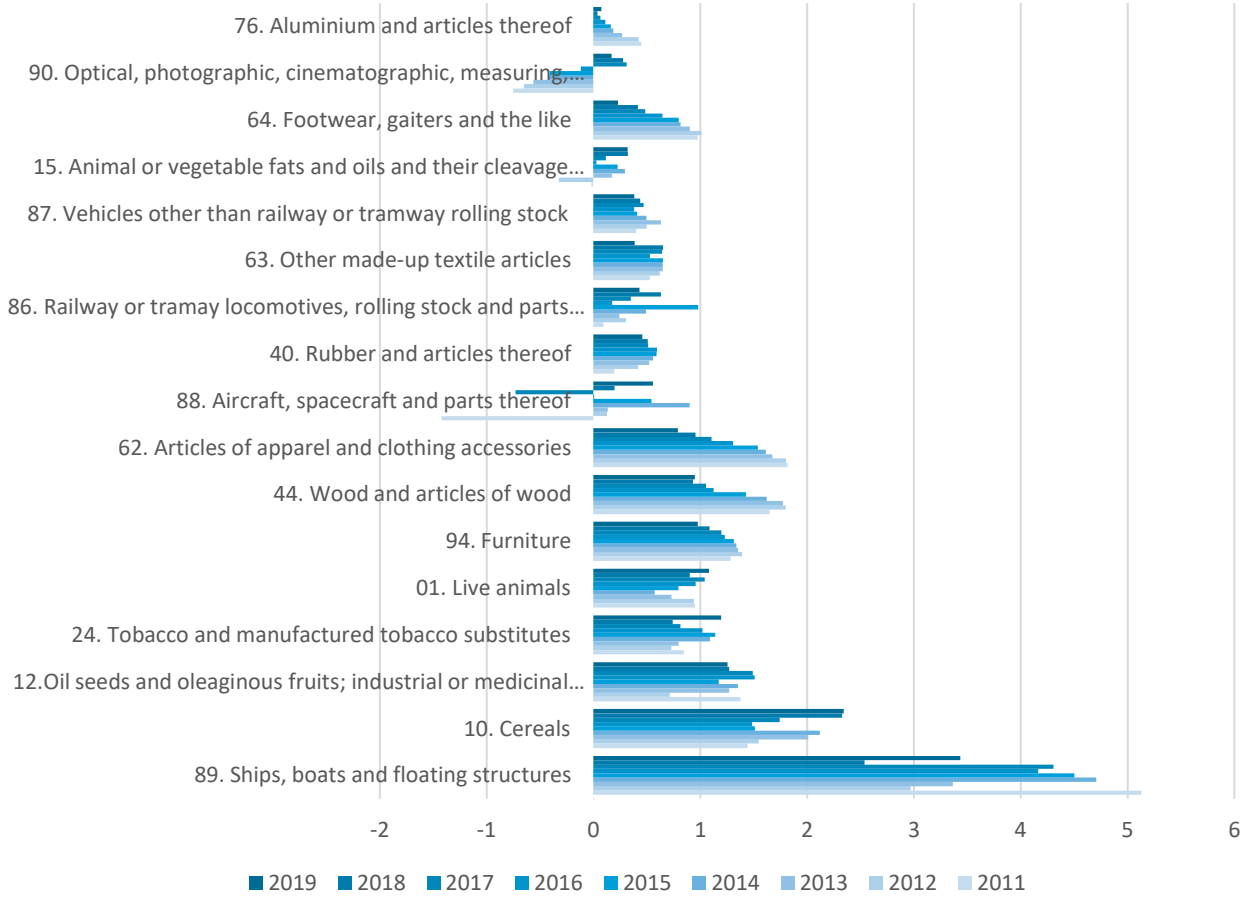
În 2019, România a înregistrat o creștere a exporturilor de înaltă tehnologie, reprezentând mai mult de 11% din totalul exporturilor fabricate. Conform statisticilor Băncii Mondiale[4], aceste exporturi de înaltă tehnologie au crescut de la 1 miliard de dolari în 2007 la 11 miliarde de dolari în 2019, dovedind beneficiile pe care le are aderarea la Uniunea Europeană asupra comerțului exterior al țării, piața de destinație pentru 73% din totalul exporturilor României. Țările care sunt mai bune în producția tuturor bunurilor (avantaj absolut) ar trebui să se specializeze în continuare în producția de bunuri în care sunt relativ mai bune (avantaj comparativ). Mărfurile a căror producție este relativ mai slabă ar trebui obținute prin comerțul cu alte țări.

Analiza avantajelor comparative[5] permite identificarea oportunităților și instrumentelor care să susțină exporturile în viitor. Considerăm că cea mai mare importanță în descrierea comerțului exterior al României este calculul avantajului intern comparativ care permite evidențierea avantajului comparativ al comerțului dintr-un grup de bunuri față de totalul comerțului exterior.

[4] Exporturile de înaltă tehnologie ca procent din totalul exporturilor industriale (tradus). Banca Mondială. https://data.worldbank.org/indicator/TX.VAL.TECH.MF.ZS

[5] RCA=ln(Xir/Mir)/(Xr/Mr), unde I – produs al unui grup de produse, r – țară, X – exporturi, M – importuri

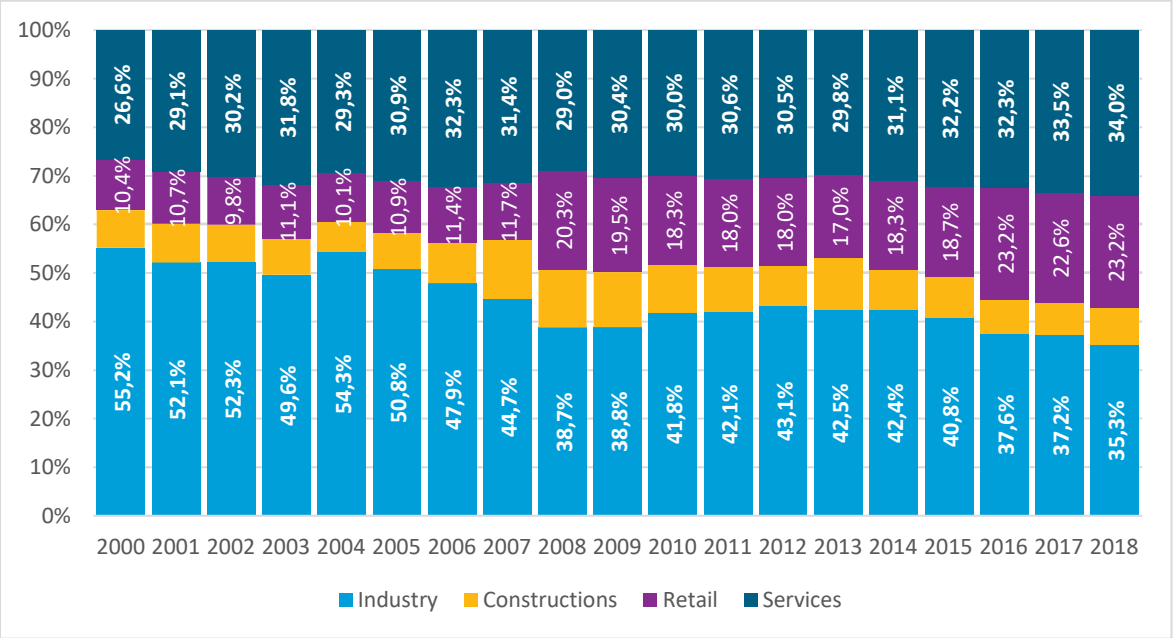
Figura 11. Avantajul competitiv al României între 2011-2019

Sursa: Calcule proprii bazate pe datele INS

Privind dincolo de exporturile de bunuri, există dovezi că contribuția sectorului industrial la economia românească este în scădere, în beneficiul sectorului de vânzare cu amănuntul și al sectorului serviciilor. Unele sub-sectoare ale producției (de exemplu, producția de autovehicule, fabricarea de echipamente electronice și electrice) au crescut, dar creșterea în sectoarele serviciilor și a comerțului cu amănuntul a fost mai rapidă.

Figura 12. Valoarea adăugată brută a principalelor sectoare economice din România

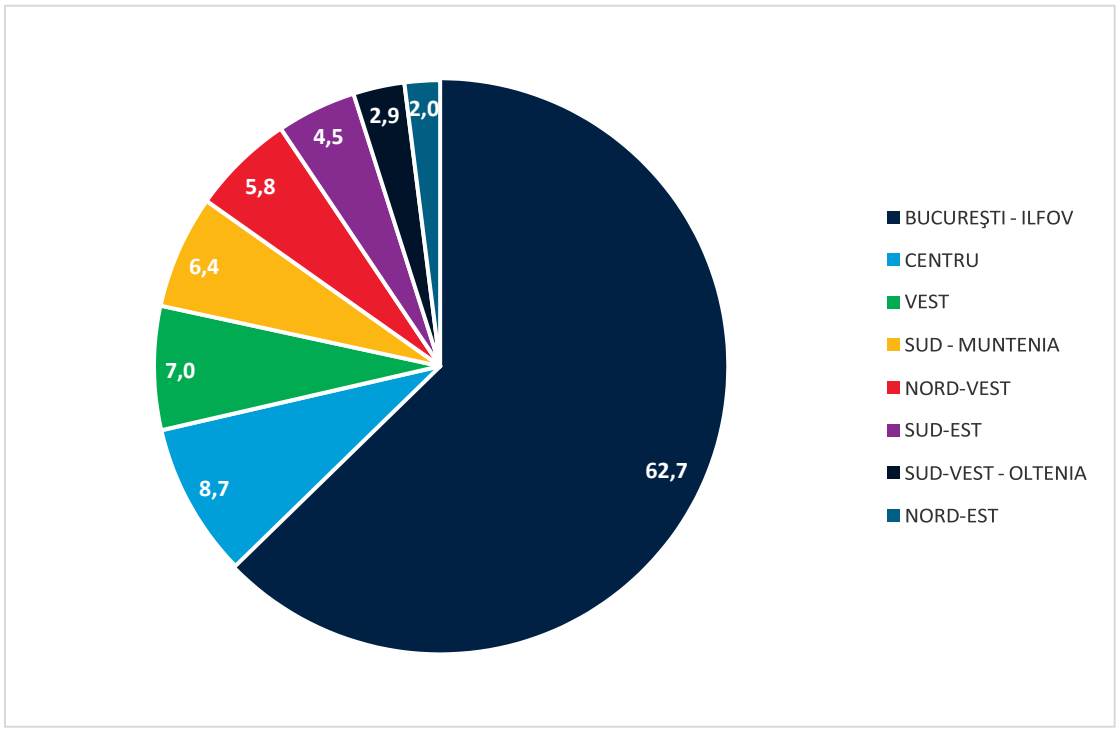

Sursa: Politica Urbană a României, Dinamica economică a oraşelor din România, 2020

Investițiile străine directe (ISD) reprezintă una dintre principalele surse de stimulare a dezvoltării întreprinderilor private. La nivel național, cele mai mari volume de investiții străine directe s-au înregistrat în regiunea de dezvoltare București – Ilfov (55.349 milioane euro sold la 31 decembrie 2019, reprezentând 62,7% din totalul ISD), urmată de **regiunea Centru (7.648 milioane euro)**, regiunea Vest (6.198 milioane euro) și regiunea Sud – Muntenia (5.671 milioane euro). În contrast, cele mai mici valori ale investițiilor se regăsesc în regiunea Sud-Vest–Oltenia (2.536 milioane euro) și regiunea Nord-Est (1.765 milioane euro).

Este de remarcat faptul că Regiunea Centru este un top-performer în ceea ce privește atracția de investiții străine, deși județul Covasna și Târgul Secuiesc nu au beneficiat în aceeași măsură. Pe termen lung, prin natura faptului că ISD-urile aduc nu doar un aport de capital mai mare, ci și o eficiență tehnologică, a productivității muncii și a expunerii pe piețele de desfacere, este de așteptat ca județul să recupereze din decalajele actuale și să producă evoluții pozitive cu privire la contribuția din PIB-ul național. Acest lucru se poate realiza doar prin expunerea constantă la un sold ISD ridicat, recuperând față de județe cu o performanță mai bună.

Figura 13. Repartizarea pe regiuni de dezvoltare a soldului ISD la 31 decembrie 2019

Sursa: Banca Națională a României, Investițiile Străine Directe în România în anul 2019

Din totalul de 88.304 milioane de euro reprezentând stocul de investiții străine directe atrase de România în anul 2019, Olanda a contribuit cu mai mult de 23% - în total 20.515 milioane de euro. Austria și Germania au contribuit cu 12,6%, respectiv 12,3% din totalul ISD, urmate de Italia cu 8,2%. Statele Unite ale Americii au avut o contribuție de 901 milioane de euro, echivalentul a 1% din totalul ISD.

Tabel 3. Repartizarea pe principalele țări de origine a soldului ISD la 31 decembrie 2019[6]

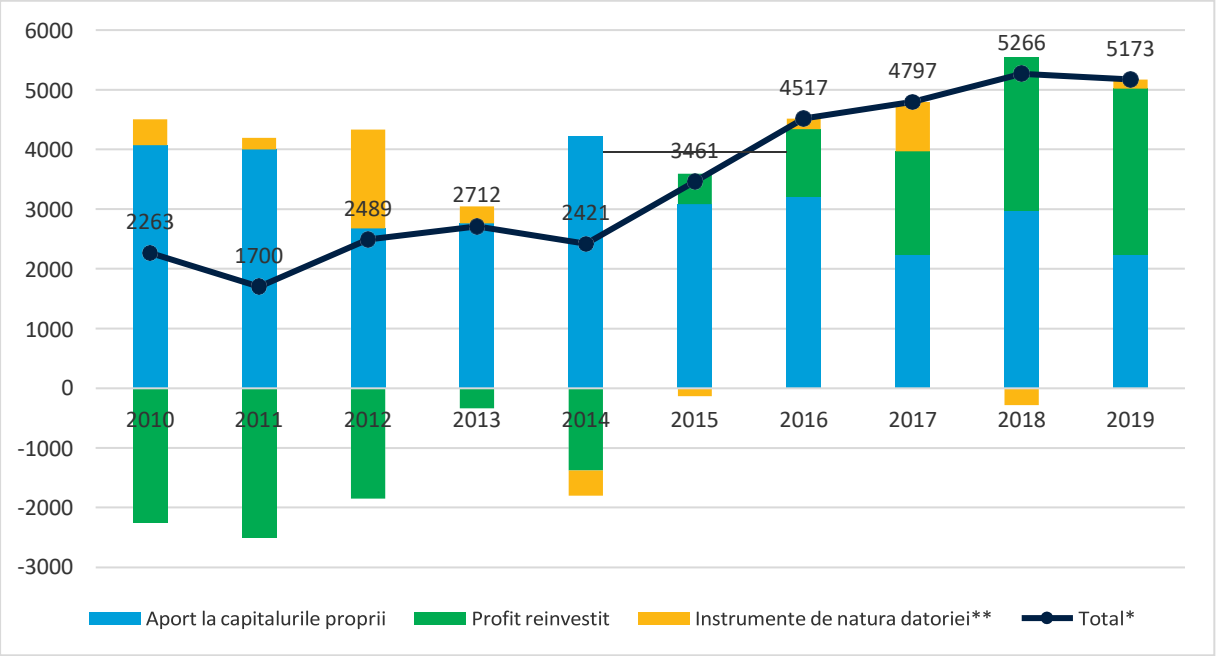
	Valoare	% din total ISD
TOTAL	**88304**	**100.0**
Olanda	20515	23.2
Austria	11107	12.6
Germania	10893	12.3
Italia	7263	8.2
Cipru	5492	6.2
Franţa	5486	6.2
Elveţia	3792	4.3
Luxemburg	3779	4.3
Marea Britanie	2853	3.2
Belgia	2518	2.9
Cehia	2036	2.3
Ungaria	1612	1.8
Spania	1425	1.6
Grecia	1249	1.4
Polonia	925	1.0
Statele Unite ale Americii	901	1.0

Sursa: Banca Națională a României

În anul 2019, fluxul net de ISD național a cunoscut o ușoară scădere față de anul precedent, după cinci ani consecutivi de creștere (2014-2018). Profitul reinvestit a avut o evoluție ascendentă în ultimii ani, ajungând de la valori negative (pierderi nete ale companiilor datorate amortizării investițiilor) din perioada 2010-2014, până la peste 2,78 miliarde de euro în anul 2019. Anul precedent a reprezentat o premieră în privința fluxului net de ISD, în sensul în care profitul reinvestit a depășit pentru prima dată componenta de aport la capitalurile proprii, care a fost în scădere comparativ cu anii precedenți.

[6] Milioane euro

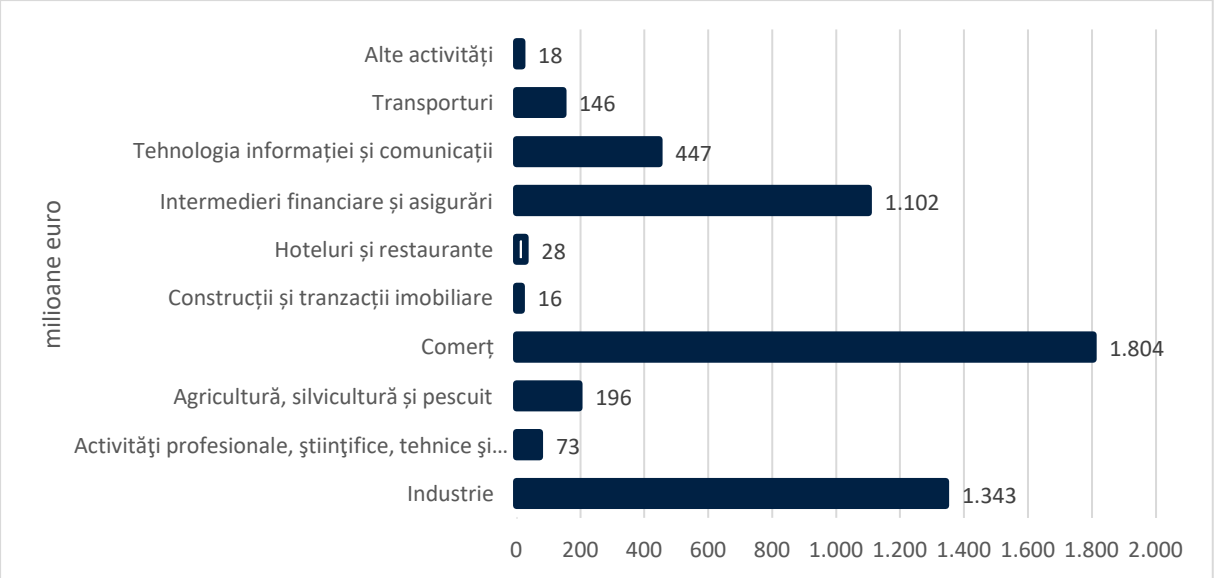
Figura 14. Evoluția fluxului net de ISD pe componente în perioada 2010-2019

Sursa: Banca Națională a României

Pentru anul 2019, fluxul net de investiții străine directe s-a orientat preponderent către domenii precum comerț (1.804 milioane euro), industrie (1.343 milioane euro) și intermedieri financiare și asigurări (1.102 milioane euro). Majoritatea investițiilor străine din cadrul industriei s-au realizat în industria prelucrătoare. O altă contribuție importantă pentru fluxul ISD a fost înregistrată pentru industria de IT&C, cu un total de 447 milioane euro.

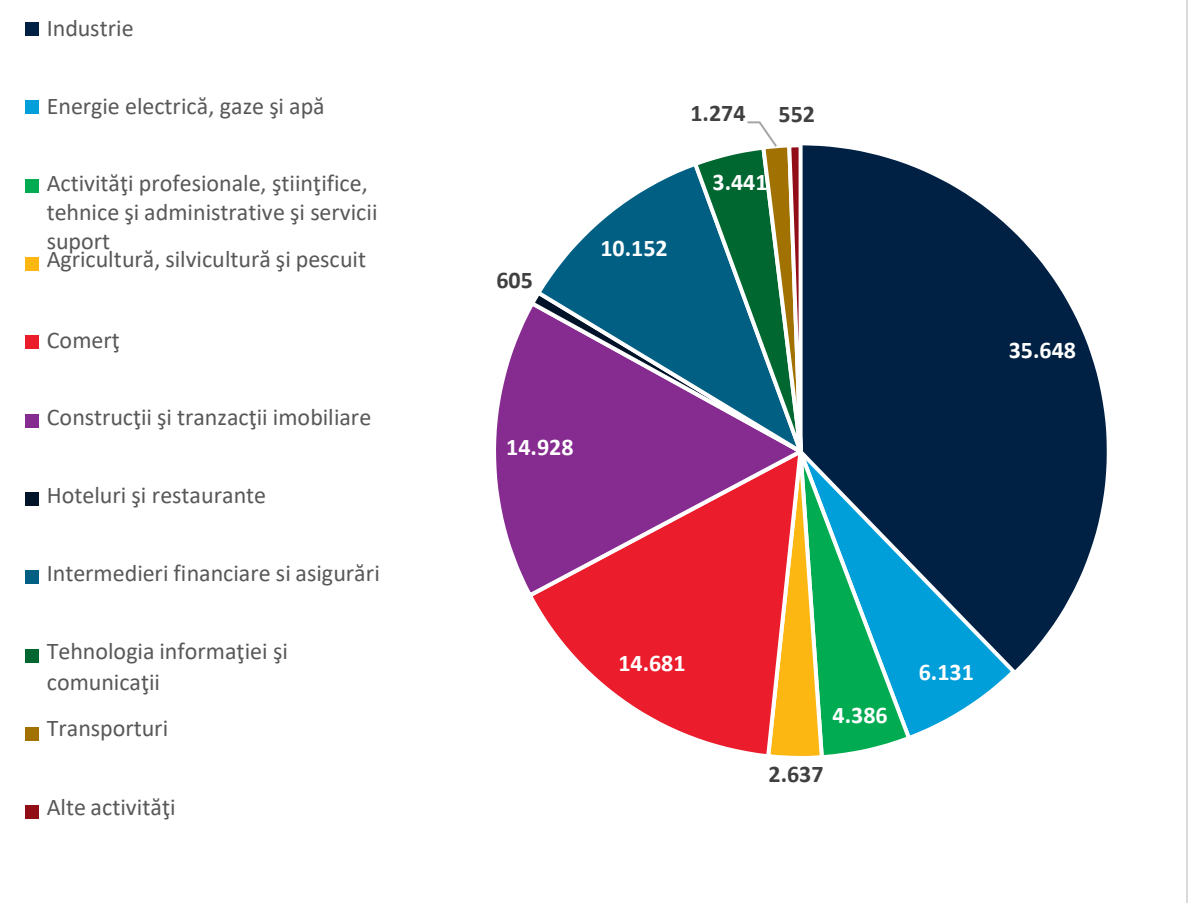
Figura 15. Fluxul net de ISD pe principalele activități economice în anul 2019

Sursa: Banca Națională a României

Din punct de vedere al orientării pe activități economice, 40,4% din soldul total al ISD sunt localizate în industrie, cu precădere în industria prelucrătoare (29,0% din soldul total al ISD). Alte activități economice care au atras investiții străine directe consistente sunt construcții și tranzacții imobiliare (reprezentând 16,9% din soldul total al ISD), comerț (16,6%) și intermedieri financiare și asigurări (11,5%).

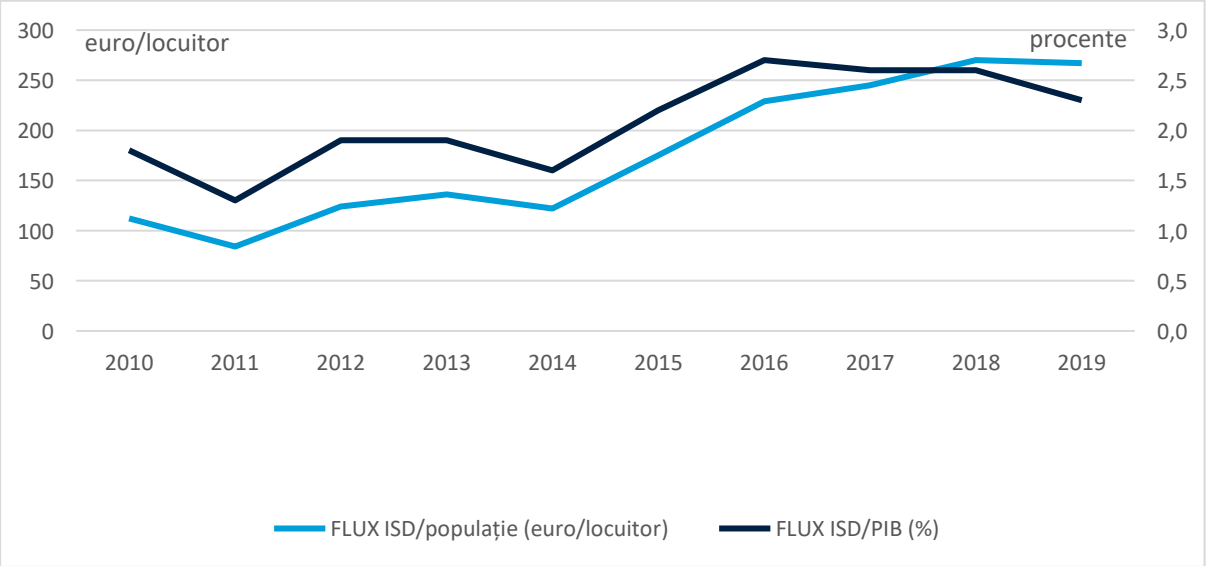
Figura 16. Repartizarea pe principalele activităţi economice a soldului ISD în 2019

Sursa: Banca Națională a României

Raportat la totalul populației rezidente, fluxul net de investiții străine directe a înregistrat valoarea de 267 euro/locuitor, în scădere ușoară de la 270 euro/locuitor în anul 2018. Aceeași scădere privind analiza fluxului de ISD relevă faptul că stocurile au scăzut în raport cu produsul intern brut. Acestea au reprezentat 2,3% din PIB în anul 2019, într-o evoluție descendentă comparativ cu anul precedent (2,6% din PIB).

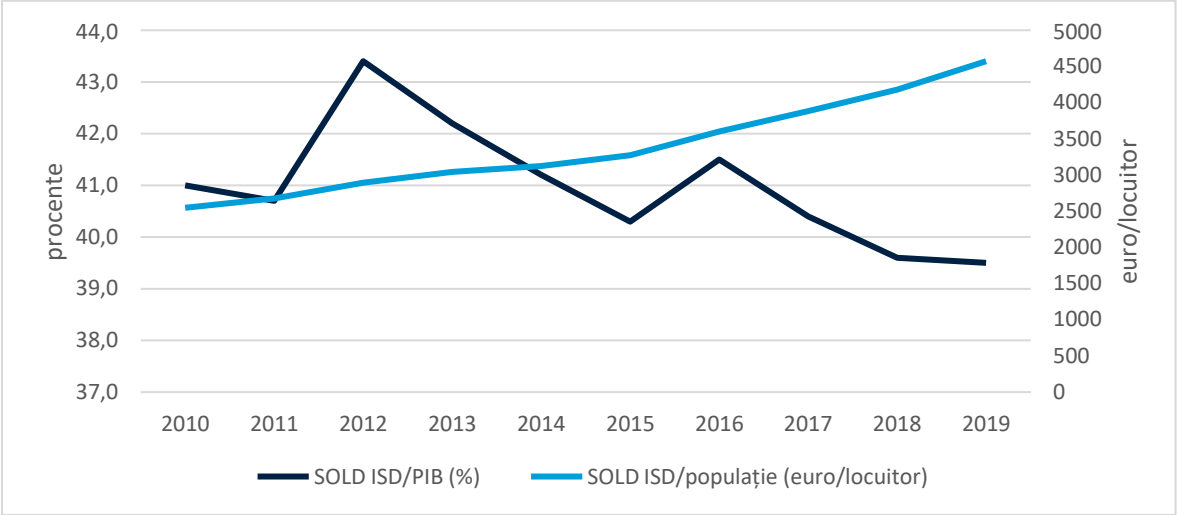
Figura 17. Evoluția fluxului ISD/PIB, respectiv a fluxului ISD/total populație rezidentă

Sursa: Banca Națională a României

Soldul ISD raportat la produsul intern brut în anul 2019 a înregistrat valoarea de 39,5% (-0,1 puncte procentuale față de anul precedent), datorată ritmului mai ridicat de creștere a PIB nominal exprimat în euro (+9,1%) față de soldul ISD (+8,9%). În termeni nominali, valoarea soldului ISD raportat la populația rezidentă a ajuns la 4.571 de euro în 2019.

Figura 18. Soldul ISD în produsul intern brut și valoarea soldului ISD raportat la populația rezidentă în perioada 2010 – 2019

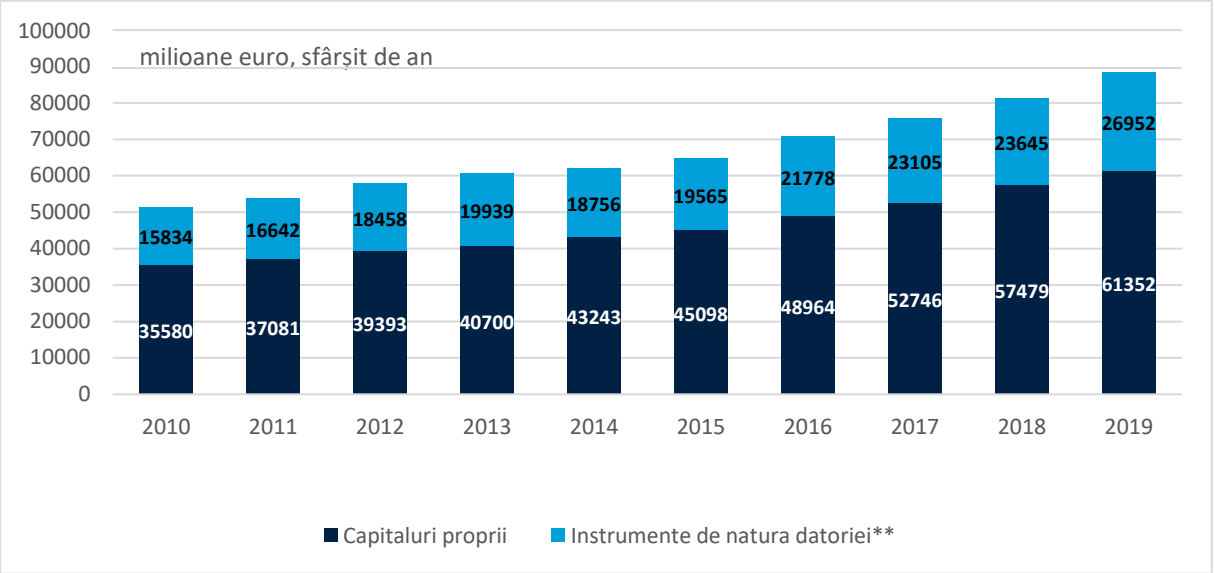

Sursa: Banca Națională a României

Cu toate că soldul ISD/PIB a avut o evoluție oscilantă între 2010-2019, acesta a avut o evoluție pozitivă în termeni nominali. În ceea ce privește raportul la populația rezidentă, observăm o valoare aproape dublă comparativ cu anul 2010 (unde soldul ISD raportat la populația rezidentă era de 2.545 de euro). Acest rezultat nu este datorat doar creșterii stocului de investiții străine, ci și scăderii populației rezidente.

Față de anul 2010, soldul total al ISD a crescut cu 71,8%, ajungând la valoarea de 88.304 milioane euro în anul 2019. Ritmuri de creștere apropiate au fost înregistrate pentru ambele componente (72,4% capitalurile proprii, 70,2% instrumentele de natura datoriei). Capitalurile proprii își continuă diferența față de instrumentele de natura datoriei, ajungând la valoarea de 61.352 milioane euro în anul 2019.

Figura 19. Evoluția componentelor soldului ISD în perioada 2010-2019

Sursa: Banca Națională a României

Conform datelor privind exporturile și importurile de bunuri ale întreprinderilor ISD în anul 2019, se observă că cea mai importantă activitate economică o reprezintă industria, care realizat exporturi de 44.378 milioane de euro, reprezentând 67,1% din totalul exporturilor la nivel de economie. Comerțul se află pe locul doi la o distanță însemnată, cu o valoare de 3.982 milioane euro, sau 6% din totalul economiei. Este totuși important de menționat în privința comerțului că exporturile provenite din companiile ISD din această ramură reprezintă 44,3% din totalul sectorului.

Pentru anul 2019, companiile ISD din România au avut o activitate economică mai mare în privința importurilor, cu o cifră de afaceri totală de 55.880 milioane de euro (aproximativ 68,2% din economie). Și în acest caz, industria (36.284 milioane de euro – 44,3% din economie) și comerțul (18.200 milioane de euro – 22,2% din economie) au avut cea mai mare contribuție.

Tabel 4. Exporturile şi importurile de bunuri ale întreprinderilor ISD în anul 2019, după activitatea economică a acestora[7]

Activitate economică	Exporturi (FOB)			Importuri (CIF)		
	întrep. ISD (milioane euro)	pondere întrep. ISD (%)		întrep. ISD (milioane euro)	pondere întrep. ISD (%)	
		în total economie **	în total sector de activitate		în total economie **	în total sector de activitate
Total	**49088**	**74.2**	**74.2**	**55880**	**68.2**	**68.2**
Industrie	44378	67.1	80.3	36284	44.3	81.3
Energie electrică, gaze şi apă	446	0.7	72.3	664	0.8	70.3
Activităţi profesionale, ştiinţifice, tehnice şi administrative şi servicii suport	164	0.3	43.5	548	0.7	44.2
Agricultură, silvicultură şi pescuit	342	0.5	42.4	187	0.2	24.1
Comerţ	3982	6.0	44.3	18200	22.2	55.0
Construcţii şi tranzacţii imobiliare	48	0.1	29.1	170	0.2	26.8
Hoteluri şi restaurante	1	0.0	10.0	17	0.0	23.6
Intermedieri financiare şi asigurări	1	0.0	33.3	73	0.1	34.4
Tehnologia informaţiei şi comunicaţii	69	0.1	76.7	278	0.3	63.3
Transporturi	101	0.2	34.4	90	0.1	17.4
Alte activităţi	2	0.0	2.3	31	0.0	10.0

Sursa: Banca Națională a României

[7] Milioane euro

MEDIUL ȘI DINAMICA ANTREPRENORIALĂ

În anul 2018, în județul Covasna erau active 5408 firme ce însumau un număr de 31.561 de salariați și o Cifră de Afaceri Totală de 665.567.443 Euro. În *Târgu Secuiesc* erau prezente 607 firme ce înregistrau 5625 de salariați și o Cifră Totală de Afaceri de 280.811.578 Euro. Alte localități din Zona Funcțională Urbană care se remarcau prin dimensiunea Cifrei de Afaceri Totale a firmelor prezentate la nivel local erau *Turia*, cu o Cifră de Afaceri de 15.791.480 Euro, 51 de firme și 252 de salariați, *Cernat* cu o Cifră de Afaceri Totală de 14.952.950 Euro, 55 de firme și 145 de salariați și Lemnia cu o Cifră de Afaceri Totală de 11.578.810 Euro, 24 de firme și 153 de salariați.

În ceea ce privește tipul întreprinderilor în funcție de dimensiunea acestora, **în 2018 cele mai multe întreprinderi din Zona Funcțională Urbană Târgu Secuiesc erau microîntreprinderi, urmate la distanță mare de întreprinderile mici**. Iată distribuția acestora în detaliu pentru anul 2018:

- **Microîntreprinderi**[8]**:** 730 de întreprinderi aveau sub 9 angajați și o cifră de afaceri sub pragul de 2 milioane Euro.
- **Întreprinderi mici**[9]**:** 64 de întreprinderi aveau între 10 și 49 de angajați și o cifră de afaceri de 10 milioane Euro.
- **Întreprinderi mijlocii**[10]**:** 11 întreprinderi (*10 sunt din Târgu Secuiesc și una este din Lemnia*) aveau între 50 și 249 de angajați și o cifră de afaceri de până în 50 de milioane de Euro.
- **Întreprinderi mari**[11]**:** 4 întreprinderi erau considerate mari având peste 250 de salariați, dar nu și o cifră de afaceri mai mare de 50 milioane Euro (*toate sunt în Târgu Secuiesc*).

Motor al dezvoltării economice regionale, întreprinderile mici și mijlocii au înregistrat începând cu anul 1990 o dezvoltare susținută, ajungând să reprezinte în anul 2017 aproximativ 73,5% din efectivul de personal și 70,6% din cifra de afaceri realizată de unitățile locale active la nivelul Regiunii Centru din industrie, construcții și servicii, fiind unul din principalele motoare ale dezvoltării economice regionale[12]**.** În condițiile în care IMM-urile dispun, în general, de resurse financiare limitate și un spațiu redus de manevră economică, vulnerabilitatea acestora este mare, iar în cazul unei crize economice gradul în care sunt afectate crește semnificativ. Una din nevoile majore ale IMM-urile din regiune este creșterea gradului de modernizare și extinderea inovării. Deși există un interes declarat din partea întreprinderilor mici și mijlocii pentru inovare și pentru modernizarea proceselor de producție, a produselor realizate și a serviciilor oferite, capacitățile financiare și organizatorice ale acestor companii nu sunt suficiente pentru a le asigura accesul dorit la cele mai performante tehnologii.

Un punct slab al IMM-urilor din Regiunea Centru este gradul redus de internaționalizare al acestora (prin internaționalizare înțelegându-se implicarea în cel puțin una din activitățile specifice: exporturi directe, importuri directe, investiții în străinătate, subcontractori externi, servicii subcontractate către firme străine, cooperare cu firme străine). Datele statistice relevante pentru gradul de internaționalizare al companiilor sunt disponibile doar la nivel de țară, iar acestea arată că 46% din IMM-urile românești nu au efectuat în cursul anului 2018 nicio activitate de internaționalizare în cadrul UE, iar 74% dintre acestea nu au efectuat nicio activitate de internaționalizare in afara Uniunii Europene.

[8] Microîntreprinderile sunt definite ca fiind întreprinderi care au sub 10 angajați și a căror cifră de afaceri anuală sau al căror bilanț anual total nu depășește 2 milioane EUR.
[9] Întreprinderile mici sunt definite ca fiind întreprinderi care au sub 50 de angajați și a căror cifră de afaceri anuală sau al căror bilanț anual total nu depășește 10 milioane EUR.
[10] Întreprinderile mijlocii sunt definite ca fiind întreprinderi care au sub 250 de angajați și a căror cifră de afaceri anuală sau al căror bilanț anual total nu depășește 50 de milioane EUR.
[11] Întreprinderile mari sunt definite ca fiind întreprinderi care au peste 250 de angajați și a căror cifră de afaceri anuală sau al căror bilanț anual total depășește 50 de milioane EUR.
[12] ADR Centru. 2020. „*Strategia de Dezvoltare a Regiunii Centru 2021-2027*". Link.

Târgu Secuiesc a înregistrat în ultimii ani o scădere dramatică a veniturilor firmelor din municipiu, în timp ce majoritatea celorlalte centre urbane au înregistrat o creștere. Dacă în 2011, Târgu Secuiesc era al 10-lea centru economic din Regiunea Centru, cu venituri ale firmelor de aproximativ 500 milioane Euro, în 2018, Târgu Secuiesc a căzut pe poziția 22 la nivelul Regiunii Centru, cu venituri ale firmelor de aproximativ 280 milioane Euro. Practic, din primele 22 centre economice în Regiunea Centru, Târgu Secuiesc este singurul cu scădere economică. În aceeași perioadă, centre economice precum Blaj, Reghin sau Făgăraș au crescut cu 367%, 73%, respectiv 53%.

Din cele șapte localități ale Zonei Funcționale Urbane, doar Târgu Secuiesc împreună cu comunele Lemnia și Turia sunt erau plasate în 2018 în categoria localităților cu venituri medii spre mari conform metodei Atlas a Băncii Mondiale[13] de calculare a nivelului de dezvoltare și bazată pe nivelul Venitului Național Brut pe cap de locuitor.

În același timp însă, Târgu Secuiesc este considerată localitate mai puțin dezvoltată, iar cele două comune împreună cu restul localităților sunt considerate a fi „rămas în urmă" (en. *lagging*) din punct de vedere al dezvoltării, conform Produsului Intern Brut pe cap de locuitor calculat la standardul puterii de cumpărare pentru 2018 și a metodologiei Comisiei Europene[14] de clasificare a regiunilor pe nivele de dezvoltare.

Tabel 5 Indicatori economici pentru localitățile din Zona Funcțională Urbană

UAT	Populație 2020	VNB/Cap de locuitor (Atlas $) 2018	Nivel de dezvoltare 2018	PIB/Cap de locuitor (PPS €) 2018	Tip de Localitate 2018
TÂRGU SECUIESC	19648	$11.755	Venituri medii spre mari "Upper middle income"	€ 21.177	Mai puțin dezvoltată "Less developed"
POIAN	1710	$422	Venituri mici "Low income"	€ 788	Rămasă în urmă "Lagging"
CATALINA	3327	$772	Venituri mici "Low income"	€ 1.441	Rămasă în urmă "Lagging"
SÂNZIENI	4644	$1.452	Venituri medii spre mici "Lower middle income"	€ 2.710	Rămasă în urmă "Lagging"
LEMNIA	1857	$6.333	Venituri medii spre mari "Upper middle income"	€ 11.816	Rămasă în urmă "Lagging"
TURIA	3870	$4.144	Venituri medii spre mari "Upper middle income"	€ 7.731	Rămasă în urmă "Lagging"
CERNAT	4024	$3.762	Venituri medii spre mici "Lower middle income"	€ 7.019	Rămasă în urmă "Lagging"

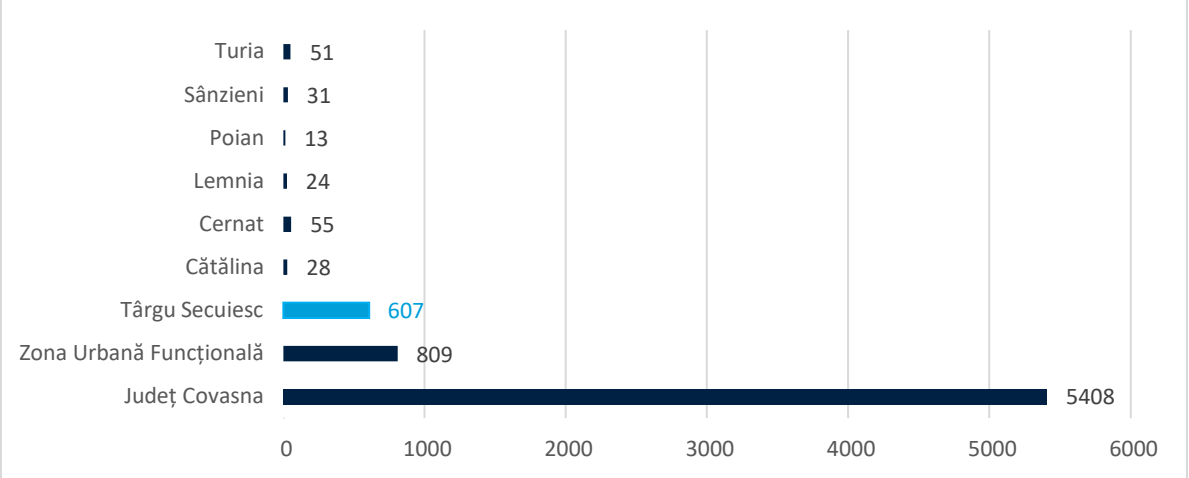
Sursa: Politica Urbană a României, Dinamica economică a orașelor din România, 2020

În Târgu Secuiesc se află majoritatea firmelor din Zona Funcțională Urbană și anume 75% din firmele din Zona Urbană Funcțională, dar doar puțin peste 11% din totalul firmelor din Județul Covasna. Similar, Cifra de Afaceri a firmelor din Târgu Secuiesc reprezintă peste 96% din Cifra de Afaceri de Zonei Urbane Funcționale, dar doar 34% din Cifra de Afaceri totală a firmelor din Județul Covasna.

La polul opus, localitatea Poian are cele mai puține firme din Zona Funcțională Urbană, mai exact 13, cei mai puțin salariați, adică 39 și a înregistrat în 2018 cea mai mică Cifră de Afaceri, respectiv 724.304.

[13] Banca Mondială. Metoda Atlas. Link.
[14] Comisia Europeană. 2017. „Raportul regiunilor rămase în urmă". Link.

Figura 20. Distribuția firmelor în județul Covasna (2018)

Sursa: Institutul Național de Statistică, INS-TEMPO

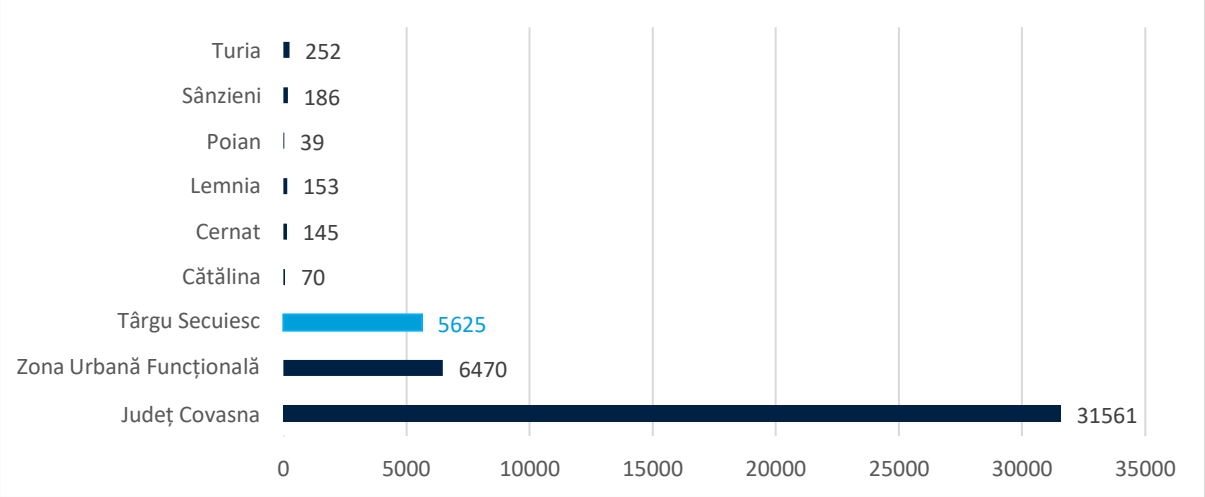
Figura 21. Distribuția cifrei de afaceri a firmelor din județul Covasna în 2018

Sursa: Institutul Național de Statistică, INS-TEMPO

În ceea ce privește numărul salariaților, în Târgu Secuiesc lucrează aproape peste 96% din salariații din Zona Funcțională Urbană, și sub 20% din toți salariații din județul Covasna.

Figura 22 Distribuția salariaților în județul Covasna (2018)

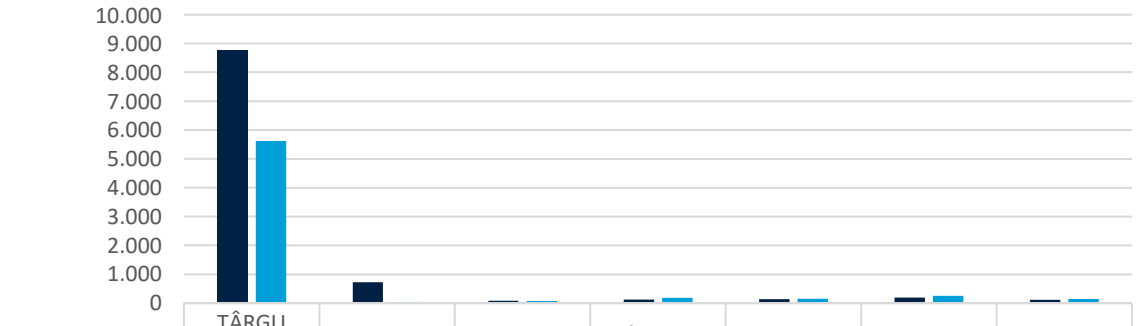
Sursa: Institutul Național de Statistică, INS-TEMPO

În perioada 2011 -2018 se poate observa un trend descendent în ceea ce privește numărul salariaților în Târgu Secuiesc, care a pierdut 3125 de salariați, adică peste 35% din salariații din 2011. În 2011, firma SC DOMO RETAIL SA angaja aproape 1500 de angajați, dar la câțiva ani diferență a intrat în insolvență.

Alte două localități care au înregistrat pierderi semnificative de salariați sunt Catalina și Poian. Cazul localității Poian este dramatic, întrucât aceasta a pierdut 678 de salariați din 726. În anul 2011, o parte semnificativă a angajațior din locaitatea Poian lucrau pentru fabrica producătoare de blugi și alte articole vestimentare RHM PANTS S.R.L., situată în comuna Estelnic. Aceasta aparținea producătorului german Dr. Bock Industries și a fost deschisă în România în urma cu peste 20 de ani. Era celebră în județul Covasna, precum și în țară pentru colaborările cu firme de lux, printer care HugoBoss. În iunie 2020 firma a anunțat că a intrat în faliment din cauza pandemiei de Covid-19[15].

La polul opus se află localitățile Sânzieni, Lemnia, Turia și Cernat care au înregistrat o creștere a numărului de salariați.

Figura 23 Evoluția salariaților în perioada 2011 – 2018 în localitățile din Zona Urbană Funcțională

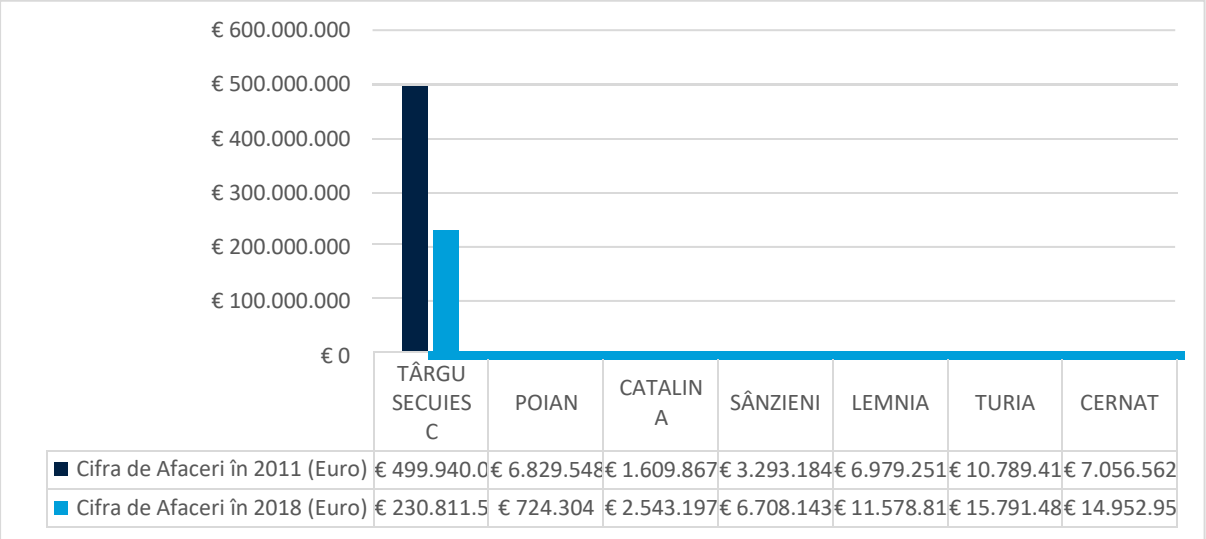
	TÂRGU SECUIESC	POIAN	CATALINA	SÂNZIENI	LEMNIA	TURIA	CERNAT
Salariați (2011)	8.750	726	91	126	145	200	116
Salariați (2018)	5.625	39	70	186	153	252	145

Sursa: Institutul Național de Statistică, INS-TEMPO

Evenimentele menționate anterior sunt responsabile și pentru evoluția negativă a cifrei de afaceri din Târgu Secuiesc și Poian în aceeași perioadă. Târgu Secuiesc avea în 2019 mai puțin de jumătate din Cifra de Afaceri din 2011, în timp ce localitatea Poian avea o Cifră de Afaceri de aproape 10 ori mai mica. La polul opus, localitățile Catalina, Sânzieni, Lemnia, Turia și Cernat au înregistrat o creștere a Cifrei de Afaceri între 50% și 100%.

[15] Mediafax. Iunie 2020. "*Încă o fabrică din România intră în faliment şi lasă fără loc de muncă sute de oameni. Aceasta era cunoscută în toată lumea şi lucra cu branduri celebre, printre care şi Hugo Boss*". Link.

Figura 24 Evoluția Cifrei de Afaceri în perioada 2011 – 2018 în Zona Funcțională Urbană

	TÂRGU SECUIESC	POIAN	CATALINA	SÂNZIENI	LEMNIA	TURIA	CERNAT
Cifra de Afaceri în 2011 (Euro)	€ 499.940.0	€ 6.829.548	€ 1.609.867	€ 3.293.184	€ 6.979.251	€ 10.789.41	€ 7.056.562
Cifra de Afaceri în 2018 (Euro)	€ 230.811.5	€ 724.304	€ 2.543.197	€ 6.708.143	€ 11.578.81	€ 15.791.48	€ 14.952.95

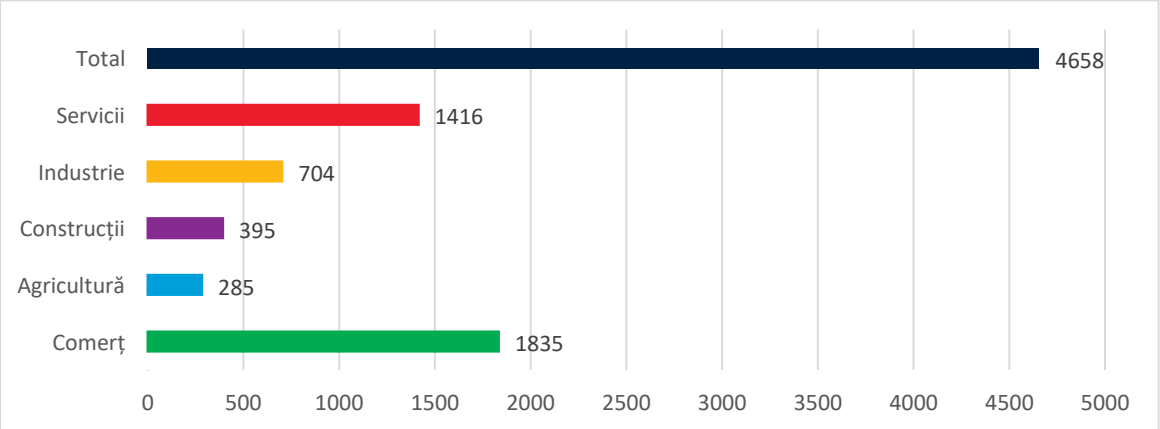
Sursa: Institutul Național de Statistică, INS-TEMPO

Ca și formă juridică, din cele 809 de firme în ZUF, tot în anul 2018:

- 780 erau de tip Societate cu Răspundere Limitată (SRL);
- 19 erau de tip Societate pe Acțiuni (SA);
- una era Societate în Nume Colectiv;
- 7 erau de tip Cooperativă de Consum;
- una era Cooperativă Meșteșugărească;
- una era Societate Agricolă.

În 2018, majoritatea firmelor din Județul Covasna activau în sectorul comerțului, cu 1835 firme active. Al doilea sector predominant este cel al serviciilor, cu 1416 firme active, urmat de industrie, cu 704 firme active. Cele mai puține firme activează în domeniul construcțiilor și agriculturii.

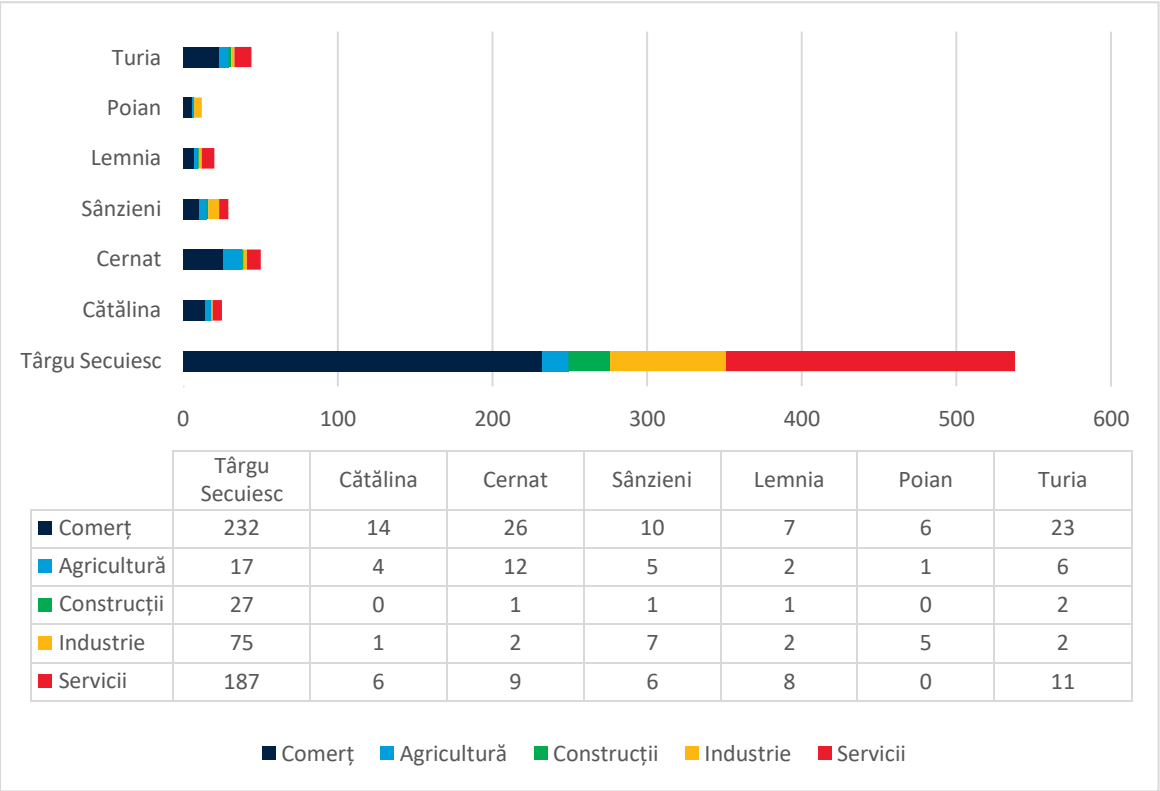
Figura 25 Distribuția firmelor pe cele 5 sectoare economice principale în județul Covasna (2018)

Sursa: Institutul Național de Statistică, INS-TEMPO

Dinamica celor 5 sectoare economice – comert, agricultură, construcții, servicii, industrie - sepăstrează și la nivel de ZUF, unde **sectorul comerțului este reprezentat prin cel mai mare număr de întreprinderi în toate localitățile**, cu excepția localității Lemnia care are mai multe firme în domeniulserviciilor, respectiv 8 comparativ cu 7 în domeniul comerțului.

Figura 26 Distrbuția firmelor în funcție de cele 5 sectoare economice principale în Zona Funcțională Urbană (2018)

	Târgu Secuiesc	Cătălina	Cernat	Sânzieni	Lemnia	Poian	Turia
Comerț	232	14	26	10	7	6	23
Agricultură	17	4	12	5	2	1	6
Construcții	27	0	1	1	1	0	2
Industrie	75	1	2	7	2	5	2
Servicii	187	6	9	6	8	0	11

Sursa: Institutul Național de Statistică, INS-TEMPO

În 2018, din cele unsprezece întreprinderi mijlocii, șapte activau în domeniul industriei, două în domeniul comerțului, una în domeniul serviciilor și una în domeniul agriculturii. În ceea ce privește cele 4 întreprinderi mari (în funcție de numărul de angajați, nu și al Cifrei de Afaceri), toate activau în industria textilă.

Tabel 6. Cele 11 întreprinderi mijlocii din ZUF (2018)

Sector și activitate economică	CAEN	Denumire	Forma juridica	Tip unitate	UAT	Salariați	Cifra de afaceri (EUR)	Denumire - Mama
Comerț / Comerţ cu ridicata de piese şi accesorii pentru autovehicule	4531	SC NEXXON SRL	SOCIETATE CU RASPUNDERE LIMITATA (SRL)	Punct de lucru	TARGU SECUIESC	225	€ 34.215.862	SC NEXXON SRL
Comerț / Comerţ cu ridicata cu cafea, ceai, cacao şi condimente	4637	SC JULIUS MEINL ROMANIA SRL	SOCIETATE CU RASPUNDERE LIMITATA (SRL)	Punct de lucru	TARGU SECUIESC	79	€ 9.384.091	JULIUS MEINL ROMANIA SRL
Industrie alimentară / Prelucrarea şi conservarea cărnii	1011	SC TORO IMPEX SRL	SOCIETATE CU RASPUNDERE LIMITATA (SRL)	Punct de lucru	LEMNIA	97	€ 9.076.125	SC TORO IMPEX SRL
Agricultură / Cultivarea cerealelor (exclusiv orez), plantelor leguminoase şi a plantelor producatoare de seminte oleaginoase	111	SC BIOFARM SRL	SOCIETATE CU RASPUNDERE LIMITATA (SRL)	Punct de lucru	TARGU SECUIESC	64	€ 6.742.873	SC BIOFARM SRL
Industrie mobilă / Fabricarea de mobilă n.c.a.	3109	SC SKAT KART SRL	SOCIETATE CU RASPUNDERE LIMITATA (SRL)	Punct de lucru	TARGU SECUIESC	125	€ 5.089.195	SC SKAT KART SRL
Servicii ospitalitate / Hoteluri şi alte facilităţi de cazare similare	5510	SC IMPERIAL HOTEL MANAGEMENT SRL	SOCIETATE CU RASPUNDERE LIMITATA (SRL)	Punct de lucru	TARGU SECUIESC	127	€ 4.137.807	IMPERIAL HOTEL MANAGEMENT SRL
Industrie utilaje avansate /	2733	SC EL-CO SA	SOCIETATE PE ACTIUNI (SA)	Punct de lucru	TARGU SECUIESC	220	€ 3.730.915	SC EL-CO SA

Sector şi activitate economică	CAEN	Denumire	Forma juridica	Tip unitate	UAT	Salariaţi	Cifra de afaceri (EUR)	Denumire - Mama
Fabric.dispozitivelor de conexiune pentru fire şi cabluri electrice şi electronice								
Industrie utilaje avansate / Fabricarea utilajelor pentru extracţie şi construcţii	2892	POLIPROD SA	SOCIETATE PE ACTIUNI (SA)	Punct de lucru	TARGU SECUIESC	77	€ 3.439.774	POLIPROD SA
Industrie alimentară / Fabricarea produselor din cacao, aciocolatei şi a produselor zaharoase	1082	SC CHOCO PACK SRL	SOCIETATE CU RASPUNDERE LIMITATA (SRL)	Punct de lucru	TARGU SECUIESC	83	€ 2.045.833	SC CHOCO PACK SRL
Industrie chimică / Fabricarea articolelor din material plastic pentru construcţii	2223	PRESTARI SERVICII ISTVANA SRL	SOCIETATE CU RASPUNDERE LIMITATA (SRL)	Punct de lucru	TARGU SECUIESC	50	€ 1.402.000	PRESTARI SERVICII ISTVANA SRL
Industrie salubritate / Colectarea deşeurilor nepericuloase	3811	SC GODP-COM SRL	SOCIETATE CU RASPUNDERE LIMITATA (SRL)	Punct de lucru	TARGU SECUIESC	68	€ 980.880	GOSP-COM SRL

Tabel 7. Întreprinderi cu peste 250 de salariați din Zona Urbană Funcțională (2018)

Sector economic	CAEN	Denumire	Forma juridica	Tip unitate	Judet	UAT	Salariati	Cifra de afaceri (EUR)
Industrie îmbrăcăminte / Fabricarea altor articole de îmbrăcăminte (exclusiv lenjerie corp)	1413	SC PRODUCTIE ZARAH MODEN SRL	SOCIETATE CU RASPUNDERE LIMITATA (SRL)	Punct de lucru	COVASNA	TARGU SECUIESC	764	€ 33.223.359
	1413	SC NEW-FASHION SA	SOCIETATE PE ACTIUNI (SA)	Punct de lucru	COVASNA	TARGU SECUIESC	999	€ 15.253.161
	1413	SECUIANA SA	SOCIETATE PE ACTIUNI (SA)	Punct de lucru	COVASNA	TARGU SECUIESC	457	€ 5.036.395
	1413	SC S'MODE SA	SOCIETATE PE ACTIUNI (SA)	Punct de lucru	COVASNA	TARGU SECUIESC	274	€ 2.654.883

Tabel 8. Top firme în Zona Funcțională Urbană și sectoarele economice reprezentante (2018)

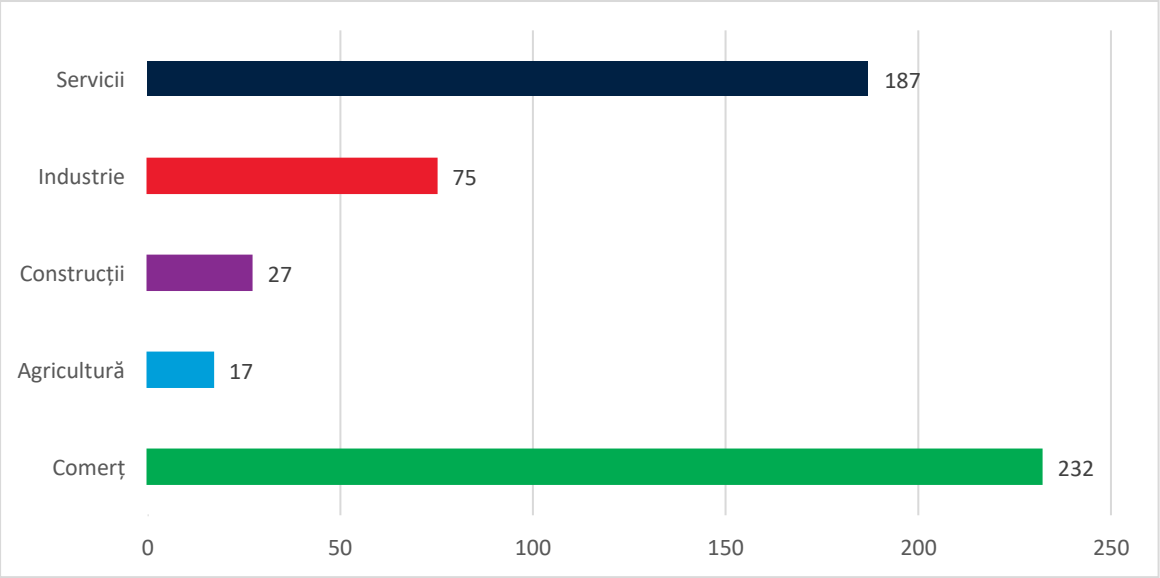
	Număr firme în Comerț	Număr firme în Agricultură	Număr firme în Construcții	Număr firme în Industrie	Număr firme în Servicii	Total	Cifra de afaceri (Euro)	Top 3 firme	Domenii	Număr Salariați firme
Județ	1835	285	395	704	1416	4658	€ 104.434.039	SC HOLZINDUSTRIE SCHWEIGHOFER SRL (localitatea Reci)	Industrie mobilă	463
							€ 54.290.431	SC COVALACT SA (localitatea Sfîntu Gheorghe)	Industrie alimentară	401
							€ 41.512.539	SC BERTIS SRL(localitatea Sfîntu Gheorghe)	Comerț / Produse alimentare	541
Zona Funcțională Urbană	318	47	32	94	227	719	€ 34.215.862	SC NEXXON SRL	Comerț / autorisme și piese	225
							€ 33.223.359	SC PRODUCTIE ZARAH MODEN SRL	Industrie îmbrăcăminte	764
							€ 15.253.161	SC NEW-FASHION SA	Industrie îmbrăcăminte	999
Târgu Secuiesc	232	17	27	75	187	539	€ 34.215.862	SC NEXXON SRL	Comerț / autorisme și piese	225
							€ 33.223.359	SC PRODUCTIE ZARAH MODEN SRL	Industrie îmbrăcăminte	764
							€ 15.253.161	SC NEW-FASHION SA	Industrie îmbrăcăminte	999
Catalina	14	4	0	1	6	25	€ 429.933	SC HIPPOPROJECT SRL	Servicii / suport afaceri	4
							€ 287.351	SC JO & AT SRL	Comerț / transport mărfuri	2

	Număr firme în Comerț	Număr firme în Agricultură	Număr firme în Construcții	Număr firme în Industrie	Număr firme în Servicii	Total	Cifra de afaceri (Euro)	Top 3 firme	Domenii	Număr Salariați firme
							€ 284.087	SC UNO IMPEX SRL	Comerț / produse alimentare	5
Cernat	26	12	1	2	9	50	€ 3.106.059	SC FERMA CERNAT SRL	Comerț / produse alimentare	2
							€ 2.789.599	AGROWEST-BMB SRL	Comerț / echipamente	16
							€ 2.083.287	SC M&P AGRO SRL	Agricultură	18
Sânzieni	10	5	1	7	6	29	€ 2.186.295	BIOPLANT SRL	Agricultură	19
							€ 1.312.766	SC LUKACS COMPANY SRL	Industrie alimentară	49
							€ 704.180	SC AGRO MIKI SRL	Agricultură	8
Lemnia	7	2	1	2	8	20	€ 1.934.726	SC ROTRANS SRL.	Comerț transport mărfuri	27
							€ 173.284	SC APALEMNIA SRL	Agricultură porcine	5
							€ 73.570	SC REFILL MAX SRL	Servicii externalizate Informații & Comunicații	1
Poian	6	1	0	5	0	12	€ 223.859	SC ISTRASTONE SRL	Industrie materiale de construcții	6
							€ 192.961	CASINO COMERT SRL	Comerț produse alimentare	11

	Număr firme în Comerț	Număr firme în Agricultură	Număr firme în Construcții	Număr firme în Industrie	Număr firme în Servicii	Total	Cifra de afaceri (Euro)	Top 3 firme	Domenii	Număr Salariați firme
							€ 75.661	SC MERE DE AUR SRL	Comerț produse alimentare	3
Turia	23	6	2	2	11	44	€ 184.005	SC PRODUCTIE TRANSPORT COMERT SI SERVICII ETPIM SR	Comerț produse alimentare	6
							€ 135.125	SC THE YOUNG ROLLEV-TRANS SRL	Comerț transport mărfuri	2
							€ 133.623	SC VOJNA HOLDING SRL	Agricultură exploatare forestieră	3

Dinamica se păstrează şi la nivelul Municipiului Târgu Secuiesc, unde cele mai multe firme activează în sectorul comerţului, cu 232 de firme, urmat de cel al serviciilor, cu 187 de firme şi de cel al industriei, cu 75 de firme. Pe ultimele două locuri se situează sectorul construcţiilor, cu 27 de firme şi cel al agriculturii, cu 17 firme.

Figura 27. Distribuţia firmelor pe cele 5 sectoare economice principale în Târgu Secuiesc (2018)

Sursa: Institutul Naţional de Statistică, INS-TEMPO

Cele mai multe firme din **domeniul comerţului** din Târgu Secuiesc se încadrează următoarele activităţi de categorii economice:

1. Comerţ cu amănuntul în magazine nespecializate, cu vânzare predominantă de produse alimentare, băuturi şi tutun
2. Transporturi rutiere de mărfuri
3. Comerţ cu autoturisme şi autovehicule uşoare (sub 3,5 tone)
4. Întreţinerea şi repararea autovehiculelor
5. Comerţ cu amănuntul de piese şi accesorii pt autovehicule

Cele mai multe firme din **domeniul agriculturii** se încadrează următoarele activităţi de categorii economice:

1. Cultivarea legumelor şi a pepenilor, a rădăcinoaselor şi tuberculilor
2. Cultivarea cerealelor (exclusiv orez), plantelor leguminoase şi a plantelor producatoare de seminte oleaginoase
3. Activităţi în ferme mixte (cultura vegetală combinată cu creşterea animalelor)
4. Creşterea bovinelor de lapte
5. Cultivarea plantelor pentru înmulţire

Cele mai multe firme din **domeniul construcţiilor** se încadrează următoarele activităţi de categorii economice:

1. Lucrări de construcţii a clădirilor rezidenţiale şi nerezidenţiale
2. Lucrări de instalaţii electrice
3. Lucrări de instalaţii sanitare, de încălzire şi de aer condiţionat
4. Alte lucrări speciale de construcţii n.c.a.
5. Lucrări de vopsitorie, zugrăveli şi montări de geamuri

Cele mai multe firme din **domeniul industriei** se încadrează următoarele activități de categorii economice:

1. Fabricarea altor articole de îmbrăcăminte (exclusiv lenjeria de corp)
2. Fabricarea pâinii, fabricarea prăjiturilor şi a produselor proaspete de patiserie
3. Extracţia turbei
4. Tăbăcirea şi finisarea pieilor; prepararea şi vopsirea blănurilor
5. Fabricarea altor elemente de dulgherie şi tâmplărie, pentru construcţii
6. Fabric.de şuruburi, buloane şi alte articole filetate; fabricarea de nituri şi şaibe
7. Fabricarea condimentelor şi ingredientelor
8. Prelucrarea şi fasonarea sticlei plate
9. Fabricarea betonului
10. Fabricarea de construcţii metalice şi părţi componente ale structurilor metalice
11. Fabricarea altor articole din metal n.c.a.

Cele mai multe firme din **domeniul serviciilor** se încadrează următoarele activități de categorii economice:

1. Baruri şi alte activităţi de servire a băuturilor
2. Restaurante
3. Activităţi de consultanţă pentru afaceri şi management
4. Activităţi de contabilitate şi audit financiar, consultanţă în domeniul fiscal
5. Activităţi de inginerie şi consultanţă tehnică legate de acestea

În ceea ce privește performanța firmelor din Târgu Secuiescu, o serie de firme se remarcă fie prin dimensiunea cifrei de afaceri, fie prin numărul de angajați sau profit:

- **NEXXON SRL** are o vechime de 24 de ani, 242 de angajați și a înregistrat în 2019 un profit în scădere de 5%.
- **PRODUCȚIE ZARAH MODEN SRL**
- **NEW-FASHION SA** are o vechime de 27 de ani, 944 de angajați și a înregistrat în 2019 un profit în scădere de 12%.
- **JULIUS MEINL ROMANIA SRL** are o vechime de 29 de ani, 86 de angajați și un profit net în 2018 în creștere de 682%.
- **COVASNALOG SRL** are o vechime de 12 ani, 25 de angajați și un profit net în 2018 în creștere de 49%.
- **SECUIANA SRL** are o vechime de 29 de ani, 492 de angajați și un profit net în 2018 în scădere de 248%.
- **SKA KART SRL** are o vechime de 29 de ani, 123 de angajați și un profit net în 2018 în creștere de 140%.
- **IMPERIAL HOTEL MANAGEMENT SRL** are o vechime de 13 ani, 153 de angajați și un profit net în 2018 în creștere de 50%.
- **MOEBEL PROIECT SRL** are o vechime de 9 ani, 0 angajați și o creștere a profitului net în 2018 de 164%. Firma este în prezent în insolvență.

Figura 28. Top firme din Târgu Secuiesc în funcție de trei indicatori: cifră de afaceri, număr de angajați și profit (2020)

Cifră de afaceri	Număr de angajați	Profit
NEXXON SRL 170,2 milioane lei (38,7 milioane Euro) Sector economic: Comerț *Comerț cu ridicata de piese și accesorii pentru autovehicule*	**NEW-FASHION SA** 944 de angajați Sector economic: Industrie *Fabricarea altor articole de îmbrăcăminte (exclusiv lenjeria de corp)*	**PRODUCȚIE ZARAH MODEN SRL** 11,9 milioane lei (2,7 milioane Euro) Sector economic: Industrie *Fabricarea altor articole de îmbrăcăminte (exclusiv lenjeria de corp)*
PRODUCȚIE ZARAH MODEN SRL 152, 4 milioane lei (36,4 milioane Euro) Sector economic: Industrie *Fabricarea altor articole de îmbrăcăminte (exclusiv lenjeria de corp)*	**PRODUCȚIE ZARAH MODEN SRL** 762 de angajați Sector economic: Industrie *Fabricarea altor articole de îmbrăcăminte (exclusiv lenjeria de corp)*	**SKA KART SRL** 4,1 milioane lei (922.111 Euro) Sector economic: Industrie *Fabricarea altor articole din metal n.c.a.*
NEW-FASHION SA 62,2 milioane lei (12,1 milioane Euro) Sector economic: Industrie *Fabricarea altor articole de îmbrăcăminte (exclusiv lenjeria de corp)*	**SECUIANA SRL** 492 de angajați Sector economic: Industrie *Fabricarea altor articole de îmbrăcăminte (exclusiv lenjeria de corp)*	**IMPERIAL HOTEL MANAGEMENT SRL** 3,7 milioane lei (816.075 Euro) Sector economic: Servicii *Hoteluri și alte facilități de cazare similare*
JULIUS MEINL ROMANIA SRL 49,2 milioane lei (11,2 milioane Euro) Sector economic: Comerț *Comerț cu ridicata cu cafea, ceai, cacao și condimente*	**S'MODE SA** 256 de angajați Sector economic: Industrie *Fabricarea altor articole de îmbrăcăminte (exclusiv lenjeria de corp)*	**MOEBEL PROIECT SRL** 3,6 milioane lei (816.075 Euro) Sector economic: Servicii *Activități de design specializat*
COVASNALOG SRL 46,2 milioane lei (10,5 milioane Euro) Sector economic: Comerț *Depozitări*	**NEXXON SRL** 242 de angajați Sector economic: Comerț *Comerț cu ridicata de piese și accesorii pentru autovehicule*	**NEW-FASHION SA** 3,2 milioane lei (720.201 Euro) Sector economic: Industrie *Fabricarea altor articole de îmbrăcăminte (exclusiv lenjeria de corp)*

Sursa: Top firme (https://www.topfirme.com/judet/covasna/localitate/targu%20secuiesc/)

Întreprinderi nou create –nivel regional

În ceea ce privește distribuția noilor întreprinderi în regiunea Centru comparativ cu celelalte regiuni de dezvoltare în perioada 2008 - 2018, se observă o creștere a firmelor în sectoarele reprezentate de industrie, hoteluri și restaurante, transport și alte servicii, concomitent cu o scădere în sectoarele reprezentate de construcții și comerț.

Tabel 9. Distribuția întreprinderilor active nou create, pe sectoare de activitate și regiuni de dezvoltare (Evoluție în perioada 2008 -2018) [16]

Activități ale economiei naționale	Regiune de dezvoltare	Întreprinderi nou create în 2008 (procente)	Întreprinderi nou create în 2018 (procente)	Trend
Industrie	**TOTAL**	12,7	22,1	+
	Regiunea NORD-EST	10,5	21,4	+
	Regiunea SUD-EST	9,7	22,3	+
	Regiunea SUD-MUNTENIA	14,2	22,6	+
	Regiunea SUD-VEST OLTENIA	10	23,2	+
	Regiunea VEST	9,1	18,5	+
	Regiunea NORD-VEST	16,6	25,7	+
	Regiunea CENTRU	12,4	22,1	+
	Regiunea BUCUREȘTI - ILFOV	16,2	20,2	+
Construcții	**TOTAL**	17,5	10,4	-
	Regiunea NORD-EST	16,4	11,5	-
	Regiunea SUD-EST	15,3	11,6	-
	Regiunea SUD-MUNTENIA	18,1	7,6	-
	Regiunea SUD-VEST OLTENIA	16,3	5,2	-
	Regiunea VEST	15,5	12,2	-
	Regiunea NORD-VEST	25,4	10	-
	Regiunea CENTRU	17,4	8,8	-
	Regiunea BUCUREȘTI - ILFOV	11,6	12,6	+
Comerț	**TOTAL**	45,6	29	-
	Regiunea NORD-EST	53,3	28	-
	Regiunea SUD-EST	51	32,5	-
	Regiunea SUD-MUNTENIA	40,6	31,5	-
	Regiunea SUD-VEST OLTENIA	54,6	27,4	-
	Regiunea VEST	44,6	29,3	-
	Regiunea NORD-VEST	40,2	23,1	-
	Regiunea CENTRU	44,4	29,1	-
	Regiunea BUCUREȘTI - ILFOV	39,8	32	-

[16] INS. 2020 (ultima actualizare). *„INT111N - Distributia intreprinderilor active nou create, pe sectoare de activitate si regiuni de dezvoltare”*. Link.

Activități ale economiei naționale	Regiune de dezvoltare	Întreprinderi nou create în 2008 (procente)	Întreprinderi nou create în 2018 (procente)	Trend
Hoteluri și restaurante	**TOTAL**	4,8	7,7	+
	Regiunea NORD-EST	5,4	9,4	+
	Regiunea SUD-EST	5,6	7,4	+
	Regiunea SUD-MUNTENIA	3,8	7,6	+
	Regiunea SUD-VEST OLTENIA	4,3	7,4	+
	Regiunea VEST	5,5	9,5	+
	Regiunea NORD-VEST	4,5	8,7	+
	Regiunea CENTRU	6,6	8	+
	Regiunea BUCUREȘTI - ILFOV	3,3	4,9	+
Transport	**TOTAL**	9,3	14	+
	Regiunea NORD-EST	6,3	12,1	+
	Regiunea SUD-EST	11,2	15,9	+
	Regiunea SUD-MUNTENIA	7,8	14	+
	Regiunea SUD-VEST OLTENIA	9,3	18,2	+
	Regiunea VEST	12,1	13,1	+
	Regiunea NORD-VEST	9,4	14,9	+
	Regiunea CENTRU	9,2	14,1	+
	Regiunea BUCUREȘTI - ILFOV	10	12,2	+
Alte servicii	**TOTAL**	10,1	16,8	+
	Regiunea NORD-EST	8,1	17,6	+
	Regiunea SUD-EST	7,2	10,3	+
	Regiunea SUD-MUNTENIA	15,5	16,7	+
	Regiunea SUD-VEST OLTENIA	5,5	18,6	+
	Regiunea VEST	13,2	17,4	+
	Regiunea NORD-VEST	3,9	17,6	+
	Regiunea CENTRU	10	17,9	+
	Regiunea BUCUREȘTI - ILFOV	19,1	18	-

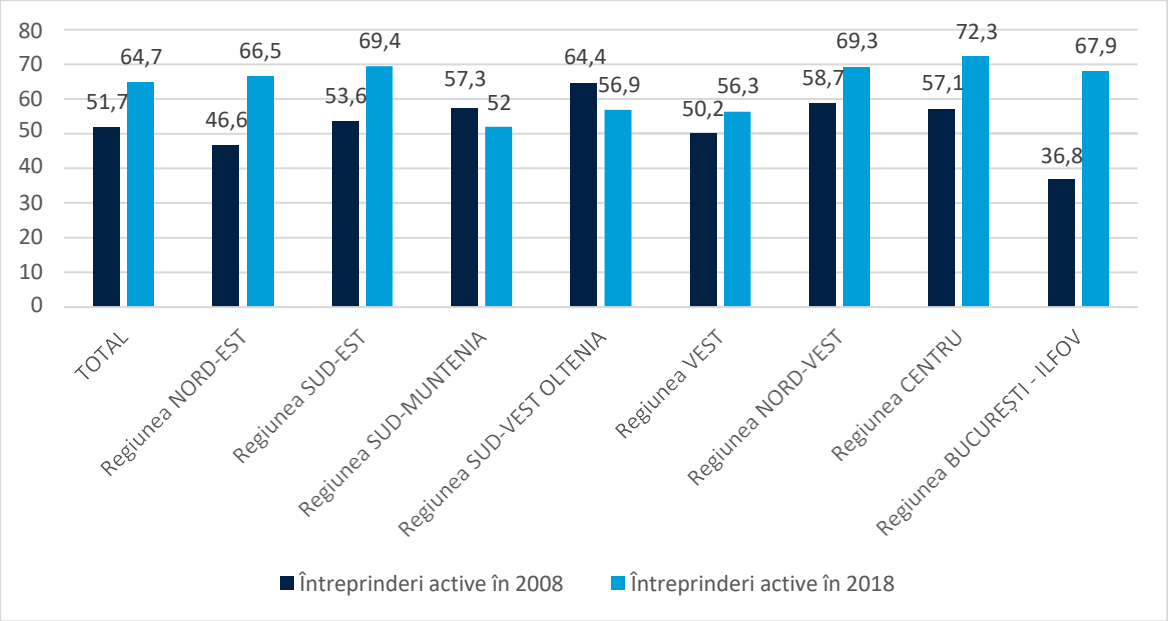
Sursa: Institutul Național de Statistică, INS-TEMPO

Antreprenoriatul reprezintă o componentă importantă a populației ocupate ce are o contribuție din ce în ce mai mare la nivel european în ce privește susținerea ocupării. Prin prisma celui mai important indicator care descrie gradul de dezvoltare a antreprenoriatului -nr. IMM-uri raportat la nr. populației- Regiunea Centru, cu o valoare de 27,5 IMM-uri/ 1000 locuitori în anul 2017, se situează mult sub media

europeană de 47,9 IMM-uri/ 1000 locuitori. Este deci nevoie, în perioada următoare, de susținerea antreprenoriatului prin implementarea unor programe și pachete de măsuri bine țintite[17].

În ceea ce privește situația întreprinderilor active la un an de la înființare, regiunea Centru a înregistrat cel mai mare procentaj al întreprinderilor active în 2018, respectiv 72,3%, comparativ cu celelalte regiuni de dezvoltare.

Figura 29. Situația întreprinderilor nou create la un an de la înființare, pe regiuni de dezvoltare (Evoluție în perioada 2008 – 2018 pentru cele active)

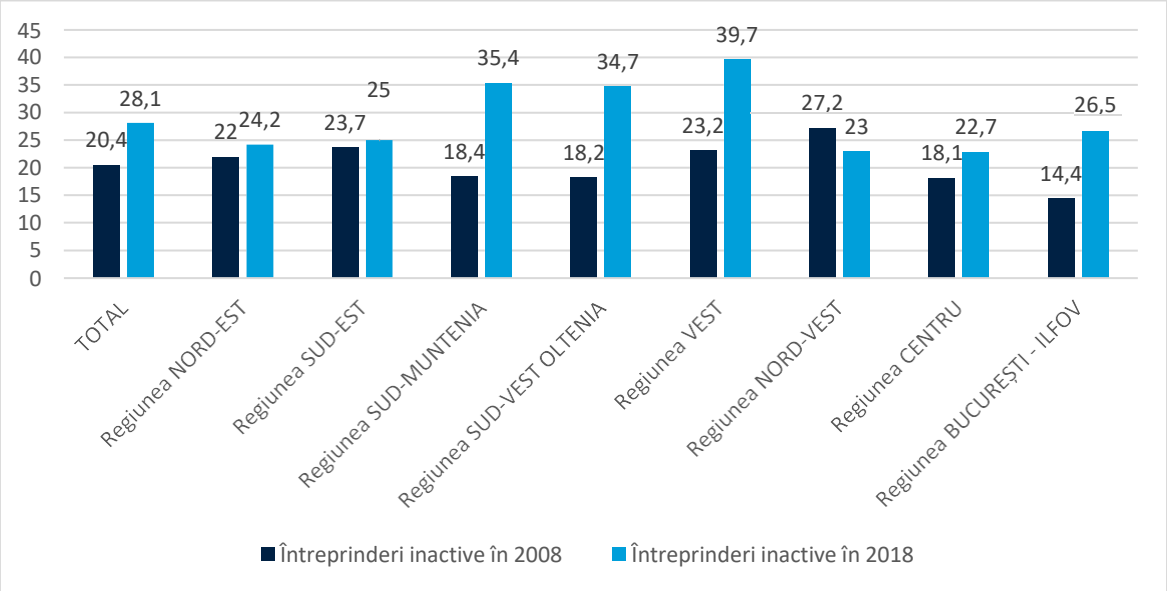
Sursa: Institutul Național de Statistică, INS-TEMPO

Regiunea Centru a avut în 2018 cele mai puține întreprinderi inactive la un an de înființare comparativ cu celelalte șapte regiuni de dezvoltare. Este adevărat că numărul companiilor inactive la un an de la înființate a crescut în peroada 2011 – 2018, dar acest aspect se poate și pe seama creșterii numărului de firme nou înființate din regiune. Procentul companiilor inactive la un an de la creare a crescut în toate cele opt regiuni, cea mai mică creștere fiind înregistrată în regiunea Sud-Est.

[17] ADR Centru. 2020. „*Strategia de Dezvoltare a Regiunii Centru 2021-2027*”. Link.

Figura 30. Situația întreprinderilor nou create la un an de la înființare, pe regiuni de dezvoltare

(Evoluție în perioada 2008 – 2018 pentru cele inactive)

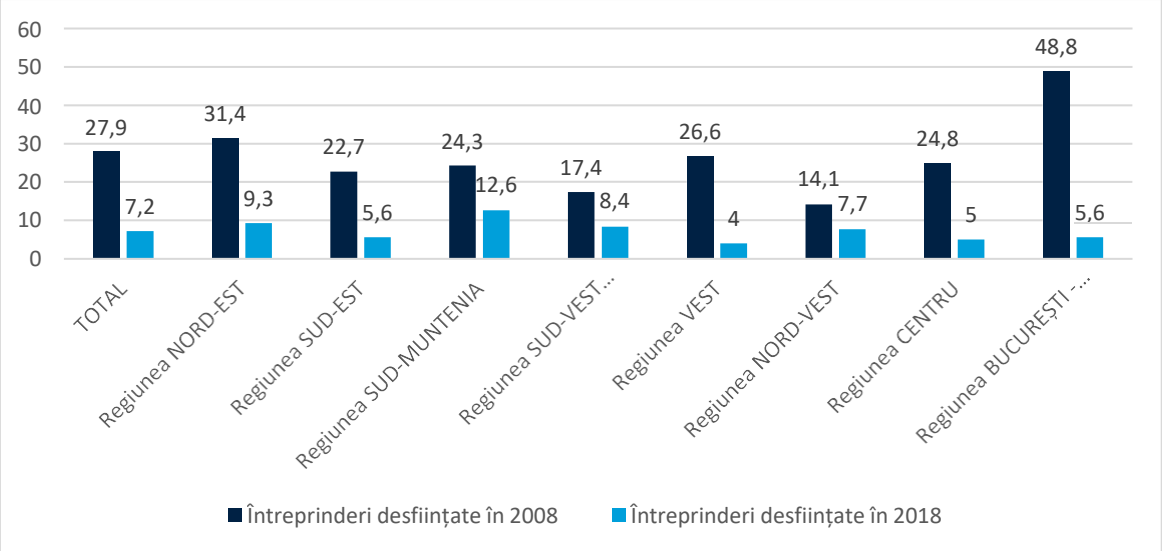

Sursa: Institutul Național de Statistică, INS-TEMPO

În 2018, regiunea București – Ilfov a deținut cel mai mare procentaj de firme desființate la un an de la creare, respectiv de 48,8%, precum și cea mai mare creștere procentuală comparativ cu situația din 2008. În acest interval, procentajul firmelor desființate la un an de la creare a crescut de aproape 9 ori. Și în regiunea centru procentul firmelor desființate a scăzut în perioada 2008 – 2018, având unul dintre cele mai mici procentaje de firme desființate în 2018 comparativ cu celelalte regiuni de dezvoltare.

Figura 31. Situația întreprinderilor nou create la un an de la înființare, pe regiuni de dezvoltare

(Evoluție în perioada 2008 – 2018 pentru cele desființate)

Sursa: Institutul Național de Statistică, INS-TEMPO

MOTOARE ECONOMICE ȘI POTENȚIAL DE SPECIALIZARE

Orașele monoindustriale reprezintă o componentă distinctă a peisajului și sistemului urban românesc în care viața economică gravitează în jurul unei ramuri industriale (industria extractivă sau industria prelucrătoare). În Regiunea Centru existau multe orașe care datorită specializării pe un anumit sector industrial au devenit dependente de acesta din punct de vedere al dezvoltării, al locurilor de muncă și al veniturilor. Majoritatea orașelor monoindustriale au trecut printr-un proces de industrializare forțată, cu importante fluxuri migratorii din mediul rural, iar în ultimele trei decenii printr-un declin economic. Pentru perioada de programare 2021-2027 este necesară o abordare integrată privind proiectele de regenerare socială și și creșterea atractivității acestor zone urbane.

Economia Regiunii Centru păstrează încă un profil industrial vizibil ce poate fi evidențiat atât prin contribuția relativ ridicată a industriei la formarea produsului intern brut, cât și prin ponderea semnificativă a populației ocupate în sectorul secundar al economiei. În prezent, pilonii industriei Regiunii Centru sunt industria auto, industria alimentară și a băuturilor, industria confecțiilor textile, a pielărie și încălțămintei, prelucrarea lemnului și fabricarea mobilei.

Sectorul serviciilor are o contribuţie importantă la formarea produsului intern brut regional, având o dezvoltare semnificativă în ultimii ani. Domeniile care au înregistrat cele mai mari creşteri sunt transporturile (în special transporturile rutiere si cele aeriene), telecomunicațiile, sectorul financiar-bancar si de asigurări.

Turismul a înregistrat un progres notabil pe anumite segmente, cum ar fi agroturismul, contribuind la valorificarea importantului potențial turistic al regiunii.

Analizând caracteristicile economiei locale, în Strategia de Dezvoltare Urbană Durabilă a Municipiului Târgu Secuiesc pe perioada 2016-2020 sunt identificate următoarele aspecte, care sunt în continuare relevante:

- Economie locală bazată pe o singură ramură – industria confecțiilor;
- Nevalorificarea potențialului reprezentat de tradiția meșteșugărească a municipiului;
- Monumente istorice degradate, nevalorificate;
- Insuficienta valorificare a centrului istoric specific al municipiului;
- Lipsa activităților economice cu valoare adăugată ridicată;
- Formarea profesională nu este în concordanță suficientă cu cerințele sectorului economic;
- Distanțe mari față de coridoarele de transport importante.[18]

Studii precum cel al Băncii Mondiale, „Oraşe magnet, migraţie şi navetism în România”, au arătat că un oraş se dezvoltă accelerat dacă există o infrastructură de calitate, un mediu care sprijină dezvoltarea afacerilor, în special a celor cu valoare adăugată mare, o administraţie eficientă care colaborează cu mediul privat şi un mediu universitar performant.

Motoarele economice ale municipiului Târgu Secuiesc sunt industria textilă și comerțul, fiind necesare măsuri pentru creșterea valorii adăugate și nivelului salarial, iar potențialul de specializare este ridicat pentru domeniile cu costuri de producție competitive și turism.

---

[18] OTP Consulting Romania. 2016. “*Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană Durabilă a Municipiului Târgu Secuiesc*”. Link.

Performanță economică: La nivelul municipiului Târgu Secuiesc, așa cum a reieșit din analiza mediului și dinamicii antreprenoriale, firmele cele mai performante în funcție de cifra de afaceri sunt în domeniile industrie (**fabricarea altor articole de îmbrăcăminte** (exclusiv lenjeria de corp) și **comerț** (comerţ cu ridicata de piese şi accesorii pentru autovehicule, comerţ cu ridicata cu cafea, ceai, cacao şi condimente).

Specializare inteligentă: dezvoltarea industriei uşoare din Regiunea Centru în perioada următoare trebuie să ia în considerare o reorientare strategică prin mutarea accentului de la producția bazată pe un volum ridicat și valoare adăugată scăzută la producția bazată pe inovație și, în același timp, să stimuleze dezvoltarea activităților de concepție și design și utilizarea de noi materiale textile.

Salariați și câștig salarial: Firmele cu cei mai mulți angajați de la nivelul municipiului Târgu Secuiesc lucrează în **industria textilă - fabricarea altor articole de îmbrăcăminte**, domeniu cu un salariu mediu net la nivel județean de 2236 lei, mai ridicat cu 28% decât media la nivel național în acest sector, dar redus în comparație cu salariul mediu net național (2986 lei).

Județul Covasna înregistrează cele mai mici salarii medii nete de la nivelul regiunii (2379 lei în 2019), fiind necesare măsuri pentru susținerea mediului antreprenorial și a sectoarelor cu valoare adăugată mare. Doar 21,6% dintre angajați lucrează în domenii cu salarii peste media națională de 2986 lei.

Este de menționat că, deși la nivel de județ, cea mai mare pondere a salariaților lucrează în comerț, acesta nu este un sector de creștere economică și nu conferă unei localități un avantaj comparativ – o firmă de comerț se va localiza oriunde va găsi o piață de desfacere.

Competitivitate și atractivitate: Cu privire la calculul indicelui de competitivitate, municipiul Târgu Secuiesc se situează pe poziția 80 în clasamentul național, iar în ceea ce privește indicele de atractivitate, este pe locul 184. Acesta lucru indică o performanță peste potențial a Târgului Secuiesc – în sine un lucru bun pentru prezent, dar cu implicații pe capacitatea de a susține creșterea economică pe viitor. Pregătirea forței de muncă este unul dintre principalele atuuri ale Târgului Secuiesc în ceea ce privește indicele de atractivitate, și poate fi un factor important în atragerea capitalului străin.

Atractivitate sectorială: Domeniile în care municipiul Târgu Secuiesc are un nivel ridicat de atractivitate sectorială prin prisma costurilor competitive de producție sunt: fabricarea altor mașini și utilaje cu destinație specifică; fabricarea de echipamente electrice de iluminat; fabricarea dispozitivelor de conexiune pentru fire si cabluri electrice si electronice

Atractivitate turistică: Conform analizei potențialului de atractivitate al ofertei turistice, **Târgu Secuiesc se situează pe locul 76 la nivel național**, cu un scor total de 41,85 din 100 de puncte posibile, o poziționare bună printre municipiile cu dimensiune similară.

În concluzie, motoarele economice ale municipiului Târgu Secuiesc sunt în acest moment industria textilă, comerțul, fiind necesare măsuri pentru creșterea valorii adăugate și nivelului salarial, iar potențialul de specializare este ridicat pentru domeniile cu costuri de producție competitive și turism.

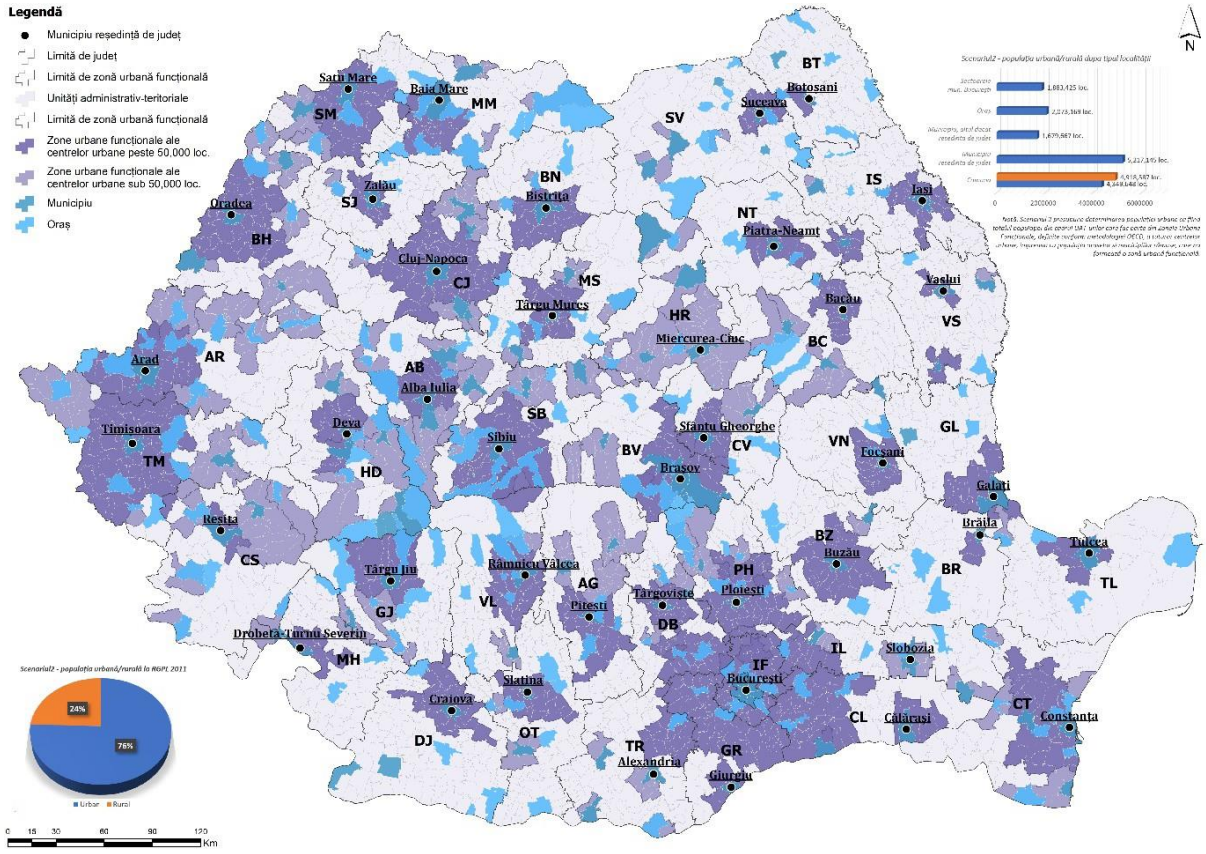
Conform unui raport al Băncii Mondiale[19], **urbanizarea este esențială pentru dezvoltarea unei regiuni sau țări.** Procesul de creștere economică este însoțit în permanență de un proces de urbanizare, întrucât orașele generează dezvoltare și productivitate mai ridicate, ceea ce antrenează urbanizarea. Cele mai urbanizate regiuni din România (București-Ilfov, Vest, Centru) au ajuns în ultimii ani să performeze mai bine decât regiuni din Grecia, Portugalia, precum și din sudul Italiei sau sudul Spaniei. Aceste performanțe se transpun automat și în calitatea

[19] Banca Mondială. 2019. "*România Metropolitană*". Link.

vieții și a nivelului de trai. Prezența unui sector privat puternic și care utilizează la adevăratul potențial resursele locale este esențială pentru dezvoltarea zonelor urbane și se traduce direct în nivelul calității vieții.

Deși oficial, numai 55% dintre români trăiesc la oraș, aproximativ 76% trăiesc într-o zonă urbană funcțională – adică în municipii, orașe și UAT-uri unde cel puțin 15% din forța de muncă face naveta zilnic către aceste municipii și orașe. Mai mult, aceste zone urbane funcționale genereză 98% din producția economică a României – cele aproximativ 1.600 UAT-uri locale (jumate din numărul total de UAT-uri) ce nu sunt parte a unei zone urbane funcționale generează numai 2% din producția economică.

Figura 32. Zonele urbane funcționale ale municipiilor și orașelor din România

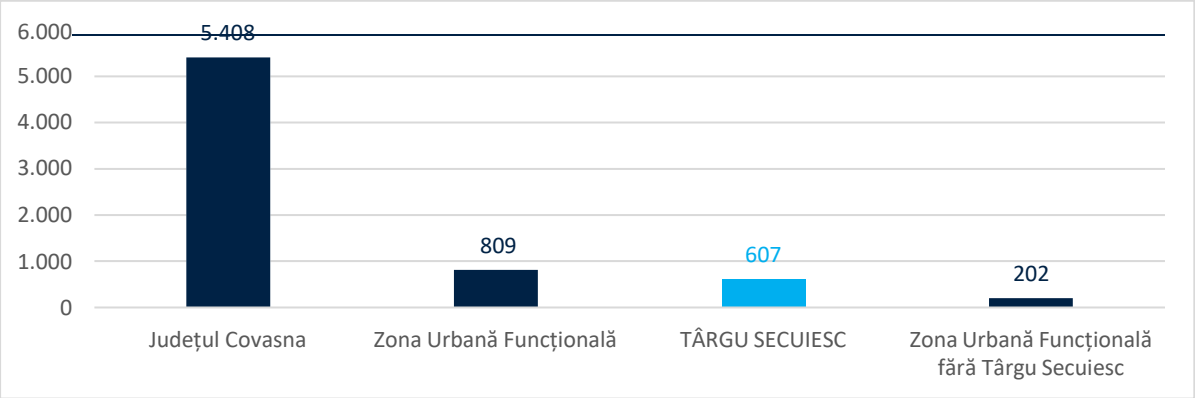

Sursa: Politica Urbană a României, pe baza datelor INS (2011)

Municipiul Târgu Secuiesc se încadrează în Zona Urbană Funcțională Sfântu Gheorghe, care adună la un loc 5% din populația Regiunii Centru și generează doar 2% din producția economică a regiunii. Acesta este un semn că Sfântu Gheorghe, și prin extensie și Târgu Secuiesc, au un deficit important de productivitate. Majoritatea centrelor urbane au o pondere în producția economică mai mare decât ponderea populației.

Târgu Secuiesc nu are o forță economică foarte mare, cu un număr de 506 agenți economici în 2018 – 9.3% din agenții economici de la nivelul județului Covasna. La nivelul zonei urbane funcționale Târgu Secuiesc, numărul total de agenți economici este 809.

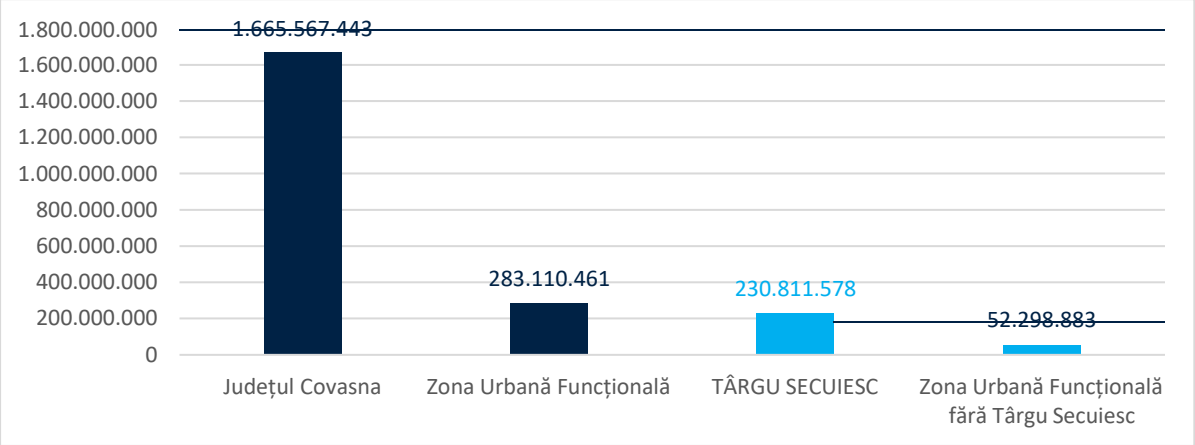
Figura 33. Distribuția agenților economici din Zona Urbană Funcțională Târgu Secuiesc în anul 2018

Sursa: Institutul Național de Statistică, INS-TEMPO

O distribuție similară o avem și în ceea ce privește cifra de afaceri, deși ponderea la nivel județean este mai mare – 13% pentru municipiul Târgu Secuiesc și 17% pentru zona urbană funcțională.

Figura 34. Distribuția cifrei de afaceri a agenților economici din Zona Urbană Funcțională Târgu Secuiesc în anul 2018[20]

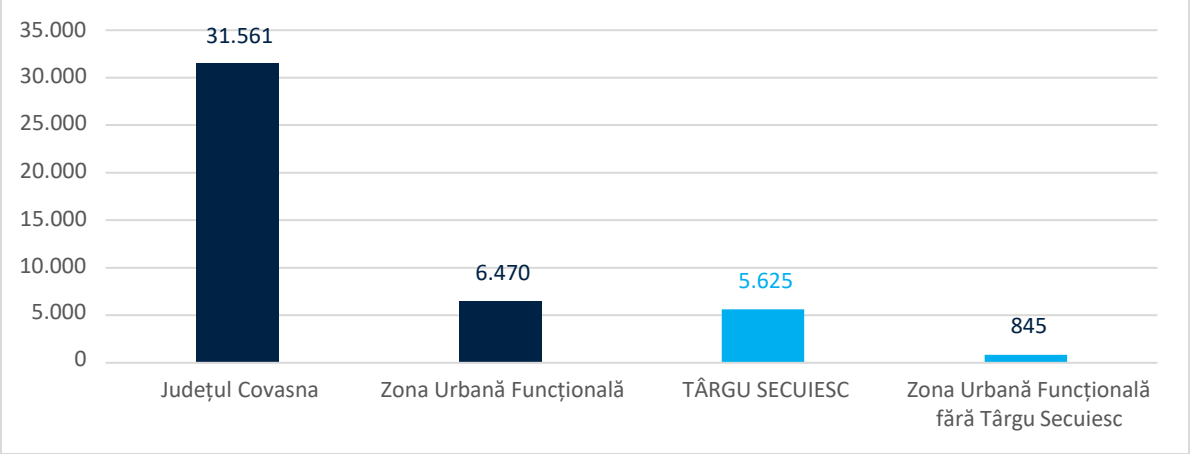

Sursa: Institutul Național de Statistică, INS-TEMPO

În ceea ce privește numărul de salariați, Târgu Secuiesc adună aproximativ 18% din forța de muncă a județului. Per ansamblu însă, județul are un număr relativ redus de salariați. Există 21 orașe individuale în România cu o forță de muncă mai mare.

[20] Calculat în Euro

Figura 35. Distribuția numărului de salariați din Zona Urbană Funcțională Târgu Secuiesc în anul 2018

Sursa: Institutul Național de Statistică, INS-TEMPO

Specializare inteligentă

În perioada 2014-2017, Regiunea Centru a elaborat Strategia de Specializare Inteligentă (RIS3) prin care au fost identificate domenii și nișe cu potențial de specializare inteligentă. Acest proces s-a bazat atât pe analiza și interpretarea utilizarea datelor statistice relevante cât și pe utilizarea rezultatelor întâlnirilor de descoperire antreprenorială, reunind actori din mediul economic, actori din sfera cercetării și entități ce intermediază legătura între Cercetare și Economie.

Domeniile de specializare inteligentă identificate în cursul procesului de elaborare a RIS3 sunt următoarele:

- industria auto și mecatronică,
- industria aeronautică,
- sectorul agro-food,
- industria ușoară,
- mediul construit sustenabil,
- silvicultura și prelucrarea lemnului,
- IT și industriile creative,
- sectorul medical și farmaceutic,
- turismul balnear.

În ceea ce privește industria de textile, în Regiunea Centru se originează câteva nume mari din domeniu, cu importanţă de brand naţional sau internaţional, precum:

- Ciserom, Sebeş – producţie de ciorapi;
- Caresta, Sebeş – producţie de genţi şi poşete;
- Andu, Sibiu – producţie îmbrăcăminte sport;
- Mondex, Sibiu – producţie de ciorapi şi lenjerie;
- Lytos, Aiud – producţie încălţăminte;
- Mr.Big, Brădeşti, Harghita, brand deţinut de Granit Impex – producţie de lenjerie;
- Meyer şi Wegener, branduri deţinute de Zarah Moden, **Târgu Secuiesc** – producţie
- îmbrăcăminte bărbaţi;
- Seroussi, brand deţinut de Norada, Odorheiu Secuiesc – producţie îmbrăcăminte bărbaţi;
- Adam’s, brand deţinut de Secuiana, Târgu Secuiesc – producţie îmbrăcăminte bărbaţi;
- Paolo Rossi, brand deţinut de Euroconf, Sibiu – producţie îmbrăcăminte bărbaţi;

Majoritatea acestor branduri au fost lansate pe piaţă în ultimele două decenii, dar unele dintre unităţile lor producătoare funcţionează de timp îndelungat (de ex. Ciserom, care continuă activitatea începută în 1928).

Dezvoltarea inteligentă a industriei uşoare din Regiunea Centru în perioada următoare trebuie să ia în considerare o reorientare strategică prin mutarea accentului de la producția bazată pe un volum ridicat și valoare adăugată scăzută la producția bazată pe inovație și, în același timp, să stimuleze dezvoltarea activităților de concepție și design și utilizarea de noi materiale textile. Tradiția solidă și cunoștințele acumulate în domeniu, precum și calitatea ridicată a produselor reprezintă punctele forte ale industriei textile regionale, aceste puncte forte putând fi dublate de o valorificare mult mai bună a resurselor de creativitate și a potențialului neexploatat din acest domeniu. Organizarea mai bună a actorilor economici, inclusiv prin formarea și dezvoltarea clusterelor în acest domeniu, ar favoriza trecerea întro etapă calitativ superioară și ar permite menținerea industriei textile, confecții si pielăriei în rândul sectoarelor competitive ale Regiunii Centru.

Dacă în trecut se putea vorbi de un lanț valoric complet la nivelul Regiunii Centru pentru subramurile industriei ușoare, în prezent aceste lanțuri sunt întrerupte iar refacerea lor se dovedește dificilă. Declinul, urmat de dispariție al majorității filaturilor, țesătoriilor și tăbăcăriilor și reducerea drastică a cantității de materii prime furnizate de agricultura regională au mărit dependența de import a industriei ușoare din Regiunea Centru.

La ultima versiune a analizei sectorului de textile şi de confecţii, în 2016, datele disponibile indicau activitate pentru peste 800 de întreprinderi, dintre care au fost selectate 37, considerate reprezentative din punct de vedere al numărului de angajaţi şi al notorietăţii deţinute, pentru monitorizarea evoluţiei. La actualizarea prezentă a analizei sectoriale se remarcă că din cele 37 de întreprinderi, 7 au ieşit de pe piaţă. Intervalul de timp în care s-a produs această scădere este de 4 ani. Cele mai vizibile nume care au întrerupt activitatea sunt Carpatex SA, Braşov, şi Incov SA, Alba Iulia.

Competitivitate și atractivitate – analiză comparativă

Competitivitatea este adesea descrisă ca modul în care economiile țărilor / regiunilor / orașelor sunt validate extern într-o eră a globalizării. De regulă, regiunile de dezvoltare pot fi echivalente cu corporațiile, concurând pentru talent și cota de piață într-o economie globală. De aceea, competitivitatea și atractivitatea sunt indicatori importanți pentru analiza performanței economice a orașelor și a capacității lor de a atrage capital mobil, cunoștințe și chiar companii inovatoare.

Pentru a evalua performanța potențială a orașelor din România, au fost dezvoltați doi indici[21] - un indice competitiv (concentrându-se pe performanța reală) și un indice general de atractivitate (concentrându-se pe performanța potențială). Nu este de mirare că cel mai competitiv oraș din România este Bucureștiul, cel mai mare oraș care concurează în prezent pe picior de egalitate în ceea ce privește productivitatea cu alte orașe primare din UE. Este urmat de polii de creștere naționali (orașe precum Cluj-Napoca, Iași, Timișoara etc.) și alte centre economice importante. Orașele secundare competitive au de asemenea un rol esențial pentru o performanță regională mai puternică, deoarece propagă creșterea și dezvoltarea către localitățile învecinate.

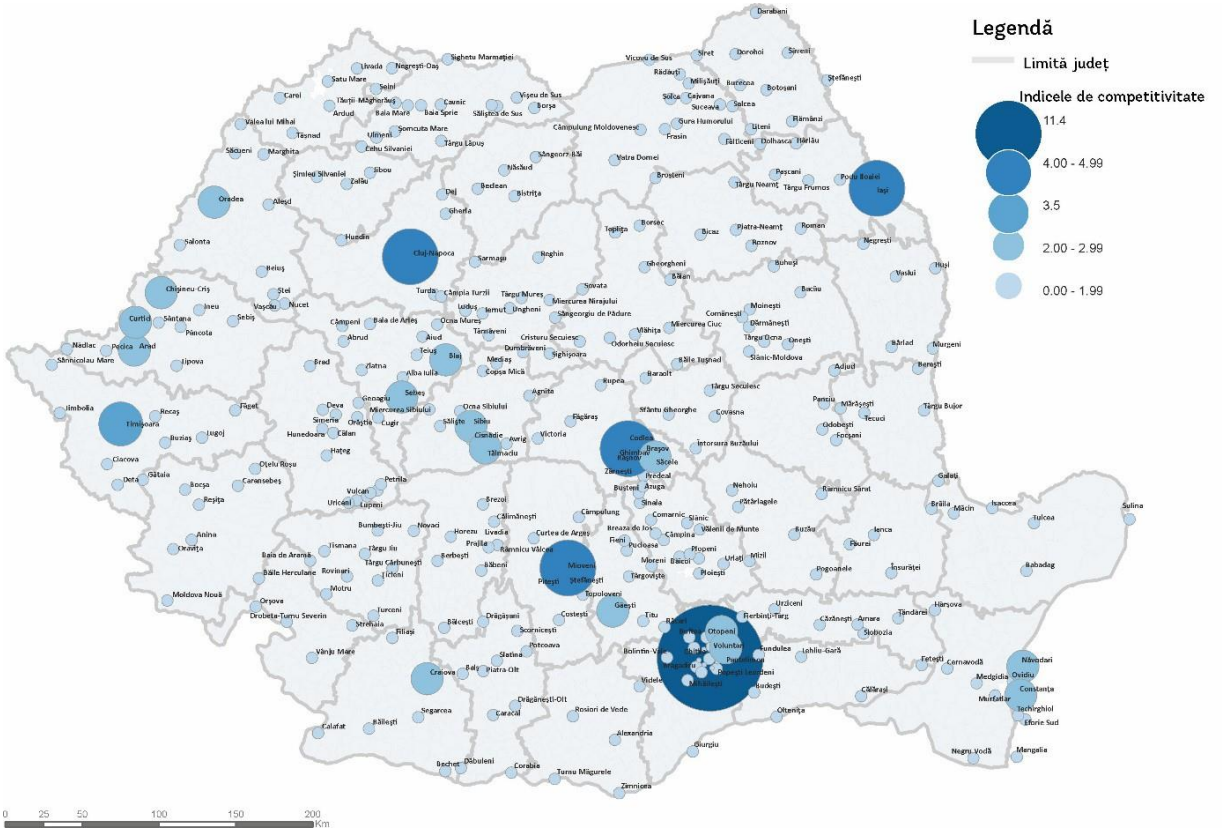
Datele au arătat o corelație pozitivă între performanța economică exprimată prin VNB / locuitor și indicele competitivității, ceea ce înseamnă că un oraș competitiv oferă cu adevărat oportunități mai mari mai mari cetățenilor săi. Alte orașe (Ghimbav, Mioveni, Năvodari, Găești, Otopeni etc.) beneficiază foarte mult de apropierea lor de polii de creștere urbană și acest lucru se reflectă în nivelul lor de competitivitate.

[21] Metodologia de calcul a indicelui competitiv și al indicelui de atractivitate se regăsește în anexa acestui document

Mai mult, s-a observat că valoarea indicelui este corelată cu nivelul de specializare al unui oraș (de exemplu, Ghimbav este specializat în industria aerospațială, Mioveni este specializat în automobile - ambele având valori ridicate ale indicelui competitivității). Pe scurt, acest lucru înseamnă că un grad mai ridicat de specializare într-un oraș creează premisele unui nivel de competitivitate mai ridicat. Cu toate acestea, orașele foarte specializate sunt susceptibile de schimbări economice bruște. Ca atare, ori de câte ori este posibil, ar trebui căutat un echilibru între specializare și diversificare la nivel local.

Cu privire la calculul indicelui de competitivitate, municipiul Târgu Secuiesc se situează pe poziția 80 în clasamentul național, sub municipii cu aceiași mărime, gen Sebeș, Orăștie, Borsec sau Salonta, dar peste altele, precum Aiud, Gheorgheni, Băilești sau Huși. În același timp, orașe de dimensiuni mici precum Ghimbav, Mioveni sau Găești se situează pe locuri superioare datorită profilurilor industriale specifice și a nivelului de productivitate a muncii concentrată pe un număr limitat de agenți economici.

Figura 36. Indicele de competitivitate

Sursa: Politica Urbană a României, Dinamica economică a oraşelor din România, 2020

Tabel 10. Analiză comparativă privind indicele de competitivitate între Târgu Secuiesc și localități similare în perioada 2011 - 2018

Nume	Indicele de competitivitate	Clasament indice de competitivitate
SEBEȘ	2.182388	18
ORĂȘTIE	1.668141	32
BORSEC	1.493005	40
SALONTA	1.213399	69
TÂRGU SECUIESC	1.132556	80
AIUD	0.852925	136
GHEORGHENI	0.786404	154
BĂILEȘTI	0.760004	163
HUȘI	0.659936	203

Sursa: Politica Urbană a României, Dinamica economică a oraşelor din România, 2020

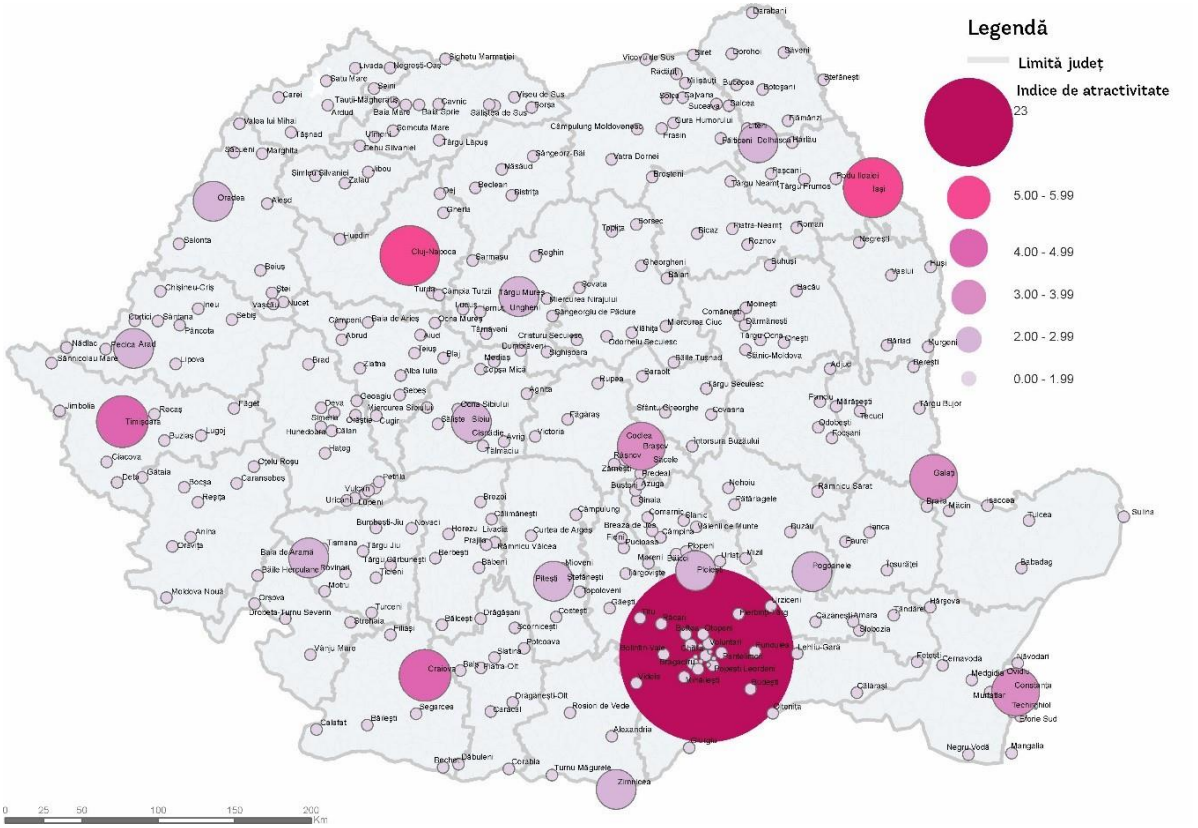
„Ierarhia orașelor[22]" în ceea ce privește indicele de atractivitate arată că cele mai atractive orașe din această perioadă de expansiune economică continuă să fie București, Cluj-Napoca, Iași, Timișoara, Craiova, Constanța, Galați, Brașov, Oradea, sau Ploiești. În majoritatea cazurilor, deși există excepții, se poate observa o corelație pozitivă între indicele de atractivitate și valoarea capitalului străin atras de un anumit oraș (de exemplu Brașovul este pe locul 8 în ceea ce privește indicele de atractivitate și, de asemenea, în ceea ce privește atragerea de capital străin). Indicatorul de accesibilitate este extrem de important atunci când se calculează indicele de atractivitate.

Apropierea de granița de vest oferă avantaje clare, deoarece vestul este, în general, preferat de investitori datorită locației sale mai aproape de piețele vest-europene. Deci, poziția geografică reprezintă în mod clar un factor de atractivitate, în special pentru centrele de producție.

În ceea ce privește indicele de atractivitate, Târgu Secuiesc are o poziționare mult mai slabă – numai locul 184 la nivel național. Acesta este un lucru îngrijorător, pentru că indică o performanță peste potențial a Târgului Secuiesc – în sine un lucru bun pentru prezent, dar cu implicații pe capacitatea de a susține creșterea economică pe viitor. **Pregătirea forței de muncă este unul dintre principalele atuuri ale Târgului Secuiesc în ceea ce privește indicele de atractivitate, și poate fi un factor important în atragerea capitalului străin.**

[22] Christaller, W. (1933), Central places in Southern Germany, Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall

Figura 37. Indicele de atractivitate

Sursa: Politica Urbană a României, Dinamica economică a oraşelor din România, 2020

Tabel 11. Analiză comparativă privind indicele de atractivitate între Târgu Secuiesc şi localităţi similare în perioada 2011 - 2018

Nume	Indicele de atractivitate	Clasament indice de atractivitate
BORSEC	1.252057	46
BĂILEŞTI	1.09011	59
GHEORGHENI	1.010764	76
ORĂŞTIE	0.92714	97
AIUD	0.784432	151
SEBEŞ	0.736427	164
TÂRGU SECUIESC	0.705373	184
HUŞI	0.682362	192
SALONTA	0.50843	272

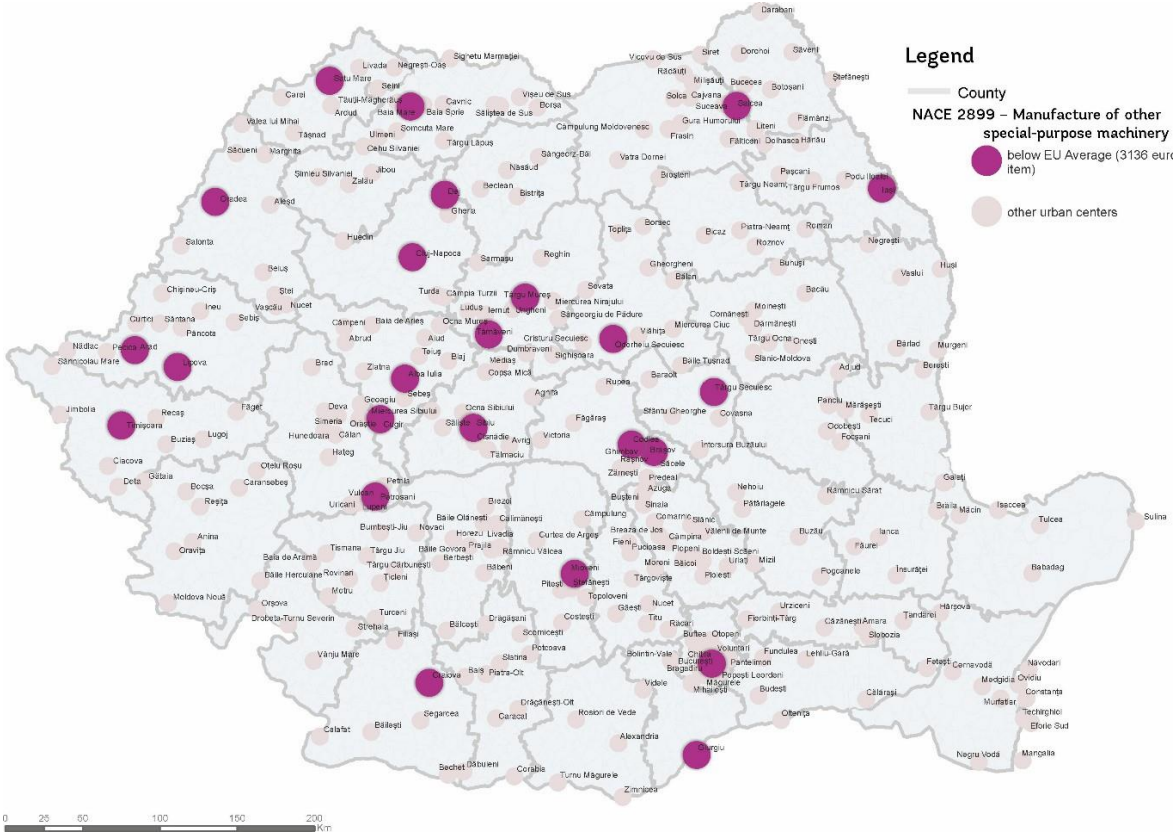
Sursa: Politica Urbană a României, Dinamica economică a oraşelor din România, 2020

Atractivitate sectorială - analiza costurilor de producţie

Domeniile în care municipiul Târgu Secuiesc are un nivel ridicat de atractivitate sectorială prin prisma costurilor competitive de producţie sunt:

- Fabricarea altor maşini şi utilaje cu destinaţie specifică (locul 4 la nivel naţional)
- Fabricarea de echipamente electrice de iluminat (locul 5 la nivel naţional)
- Fabricarea dispozitivelor de conexiune pentru fire si cabluri electrice si electronice (locul 12)
- Fabricarea altor părţi şi accesorii pentru vehicule motorizate (locul 54)

NACE 2899 – • Fabricarea altor mașini și utilaje cu destinație specifică
Valoare unitară – România = 1018 euro/buc.
Valoare unitară – media UE = 3136 euro/buc.

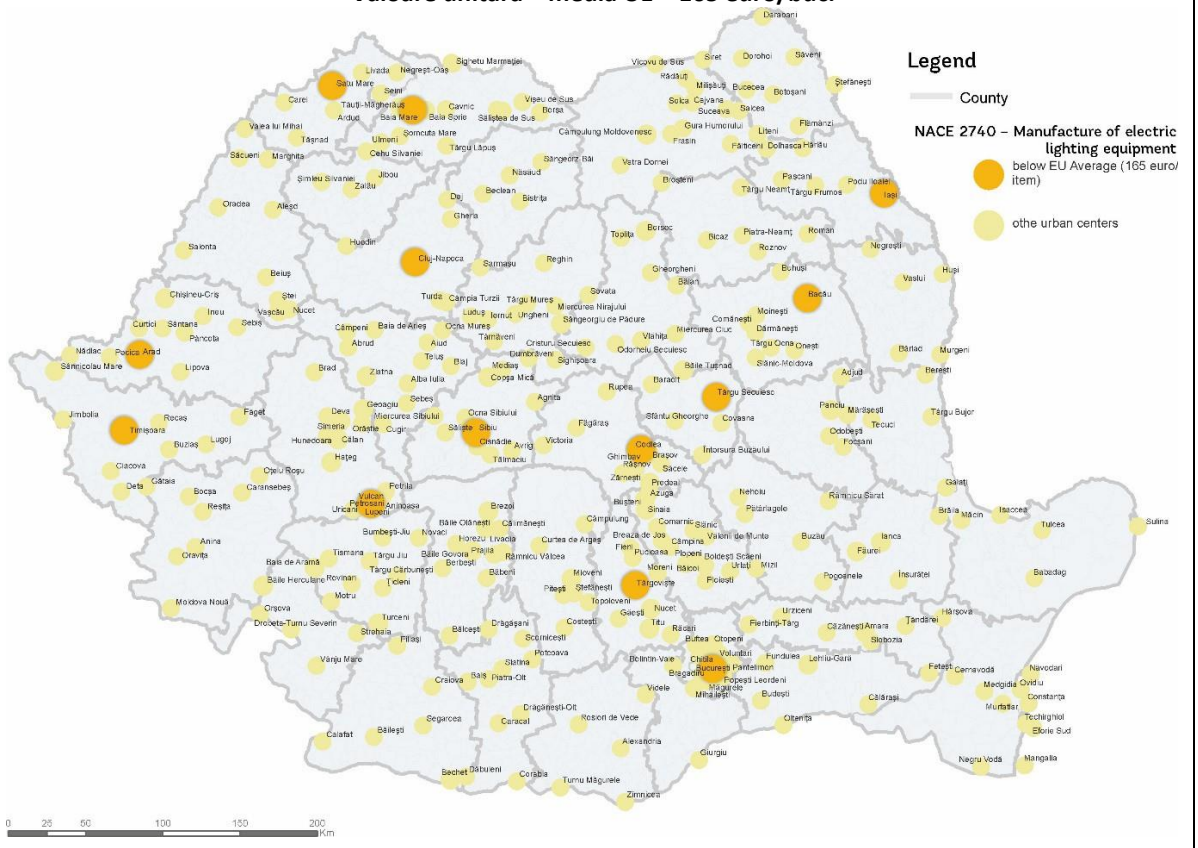

Oraș	Județ	Valoare unitară (lei/buc.)	Valoare unitară (euro/buc.)
BĂICOI	PRAHOVA	17169.47	3,689.58
PLOIEȘTI	PRAHOVA	15395.31	3,308.33
BUCUREȘTI	BUCUREȘTI	5212.3	1,120.08
MIOVENI	ARGEȘ	4754.166	1,021.63
SALCEA	SUCEAVA	4664.04	1,002.27
ALBA IULIA	ALBA	4654.192	1,000.15
BREAZA	PRAHOVA	4617.708	992.31
TÂRGU MUREȘ	MURES	4614.081	991.53
BRAȘOV	BRASOV	4604.439	989.46
GIURGIU	GIURGIU	4553.001	978.40
TIMIȘOARA	TIMIȘ	4407.42	947.12
LIPOVA	ARAD	4382.699	941.81
CLUJ-NAPOCA	CLUJ	4299.466	923.92
ODORHEIU SECUIESC	HARGHITA	4288.572	921.58
CODLEA	BRASOV	4253.946	914.14
BAIA MARE	MARAMURES	4214.836	905.73
SATU MARE	SATU MARE	4205.82	903.80
TÂRNĂVENI	MUREȘ	3928.022	844.10
ORADEA	BIHOR	3875.128	832.73
IAȘI	IAȘI	3864.739	830.50
CUGIR	ALBA	3768.205	809.76
PETROȘANI	HUNEDOARA	3690.058	792.96

ARAD	ARAD	3339.421	717.61
TÂRGU SECUIESC	COVASNA	3330.116	715.62
CRAIOVA	DOLJ	3289.328	706.85
DEJ	CLUJ	3280.508	704.95
SIBIU	SIBIU	2845.839	611.55

Sursa: Politica Urbană a României, Dinamica economică a oraşelor din România, 2020

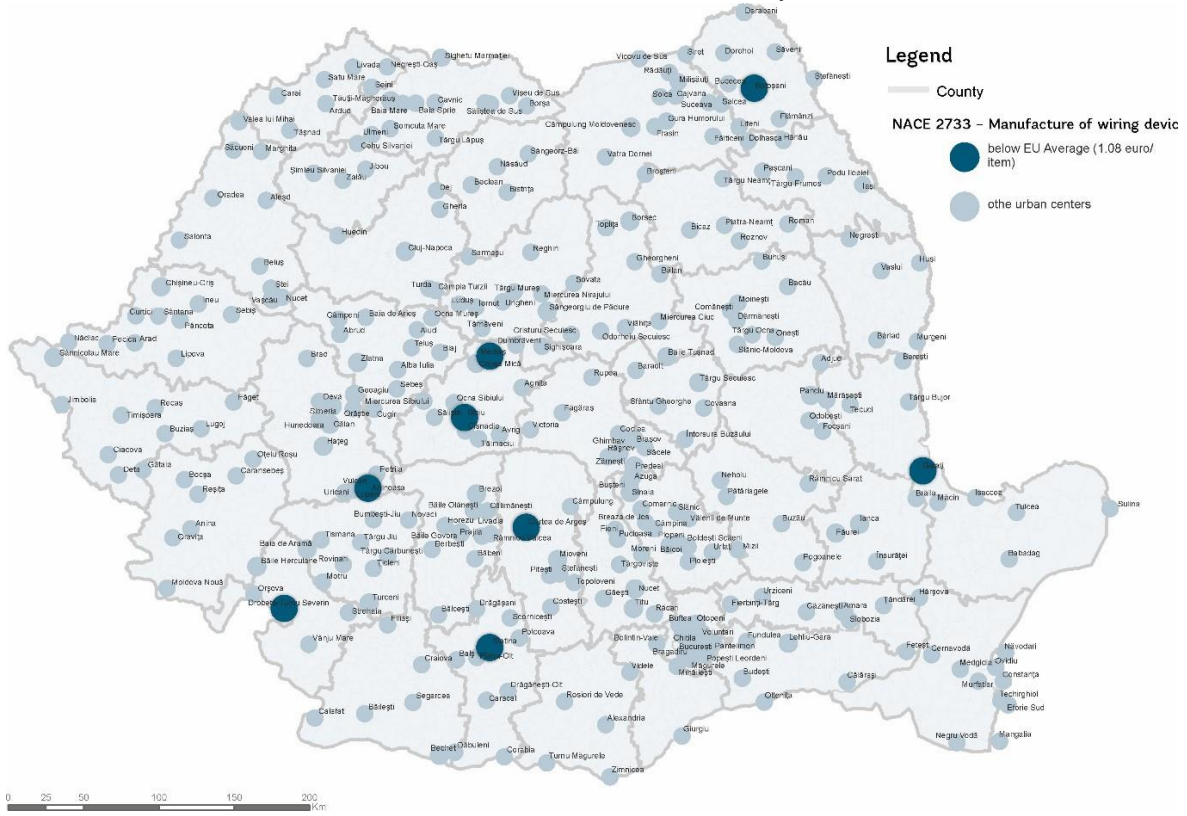
NACE 2740 – • Fabricarea de echipamente electrice de iluminat
Valoare unitară - România = 129.04 euro/buc.
Valoare unitară – media UE = 165 euro/buc.

Oraș	Județ	Valoare unitară (lei/buc.)	Valoare unitară (euro/buc.)
BAIA MARE	MARAMURES	767.1748	164.8597
CLUJ-NAPOCA	CLUJ	760.1923	163.3593
SIBIU	SIBIU	709.4579	152.4568
IAȘI	IAȘI	631.5884	135.7233
ARAD	ARAD	625.7835	134.4759
CODLEA	BRASOV	619.3803	133.0999
TIMIȘOARA	TIMIȘ	608.5435	130.7711
SATU MARE	SATU MARE	583.6542	125.4226
TARGU SECUIESC	COVASNA	573.7569	123.2958
BUCUREȘTI	BUCUREȘTI	547.2888	117.608
BACĂU	BACĂU	523.4722	112.49
PETROȘANI	HUNEDOARA	501.3684	107.7401
TÂRGOVIȘTE	DAMBOVIȚA	403.2651	86.65846

Sursa: Politica Urbană a României, Dinamica economică a oraşelor din România, 2020

NACE 2733 – Fabricarea dispozitivelor de conexiune pentru fire si cabluri electrice si electronice
Valoare unitară - România = 1.01 euro/buc.
Valoare unitară – media UE = 1.08 euro/buc.

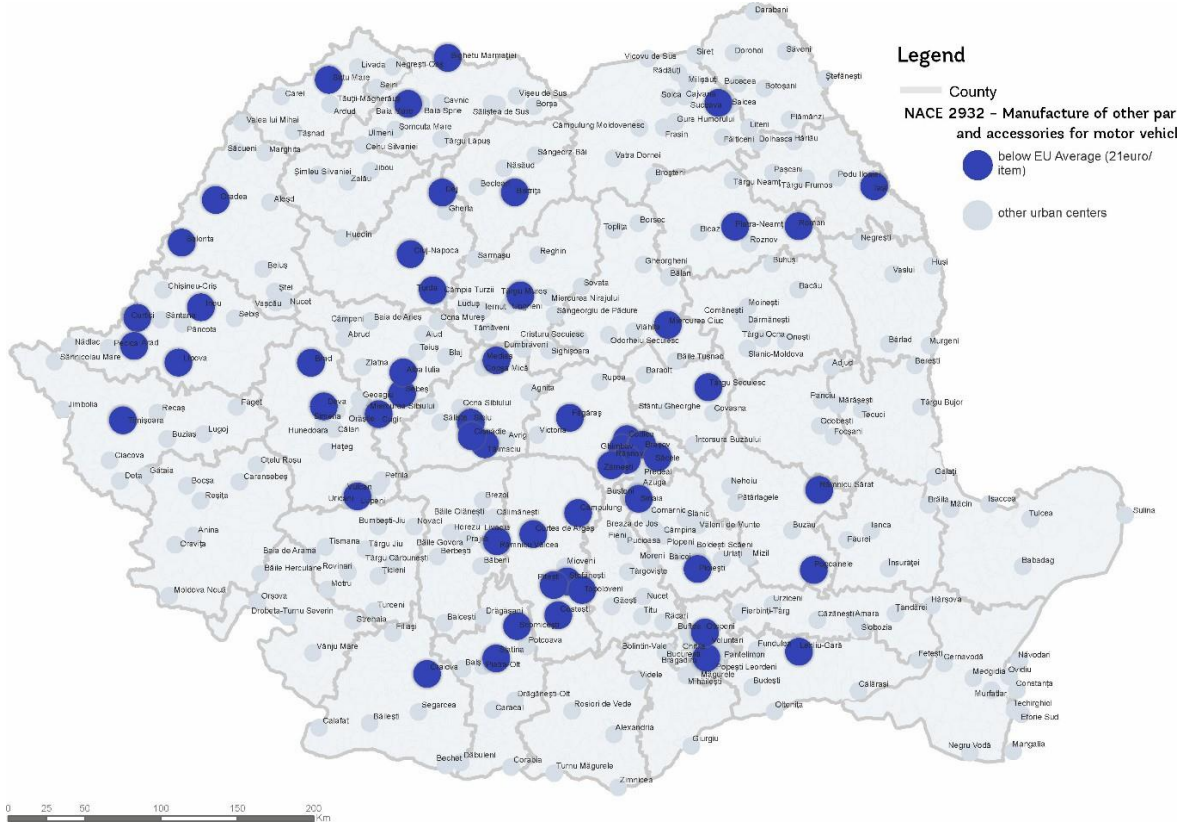

Oraș	Județ	Valoare unitară (lei/buc.)	Valoare unitară (euro/buc.)
DEJ	CLUJ	16.9192	3.635801
SIMERIA	HUNEDOARA	7.824254	1.68137
CLUJ-NAPOCA	CLUJ	5.887446	1.265165
TÂRGU SECUIESC	COVASNA	5.819282	1.250517
SIGHETU MARMAȚIEI	MARAMUREȘ	5.33048	1.145478
TĂUȚII-MAGHERĂUȘ	MARAMUREȘ	5.306773	1.140383
BUCUREȘTI	BUCUREȘTI	5.245	1.127109
BOTOȘANI	BOTOȘANI	4.825539	1.03697
MEDIAȘ	SIBIU	4.623734	0.993604
SIBIU	SIBIU	4.605729	0.989734
DROBETA TURNU SEVERIN	MEHEDINȚI	4.556334	0.97912
CURTEA DE ARGEȘ	ARGEȘ	4.446631	0.955545
GALAȚI	GALAȚI	4.441745	0.954495
SLATINA	OLT	3.195435	0.686673
ANINOASA	HUNEDOARA	0.869813	0.186916

Sursa: Politica Urbană a României, Dinamica economică a oraşelor din România, 2020

De asemenea, municipiul Târgu Secuiesc se situează pe locul 54 la nivel național privind costurile de producție în domeniul **Fabricarea altor părți și accesorii pentru vehicule motorizate**, cu un cost de 16,6 euro/buc., față de media europeană de 21 euro.

NACE 2932 – Fabricarea altor părți și accesorii pentru vehicule motorizate
Valoare unitară = 16,6 euro/buc.
Valoare unitară – media UE = 21 euro/buc.

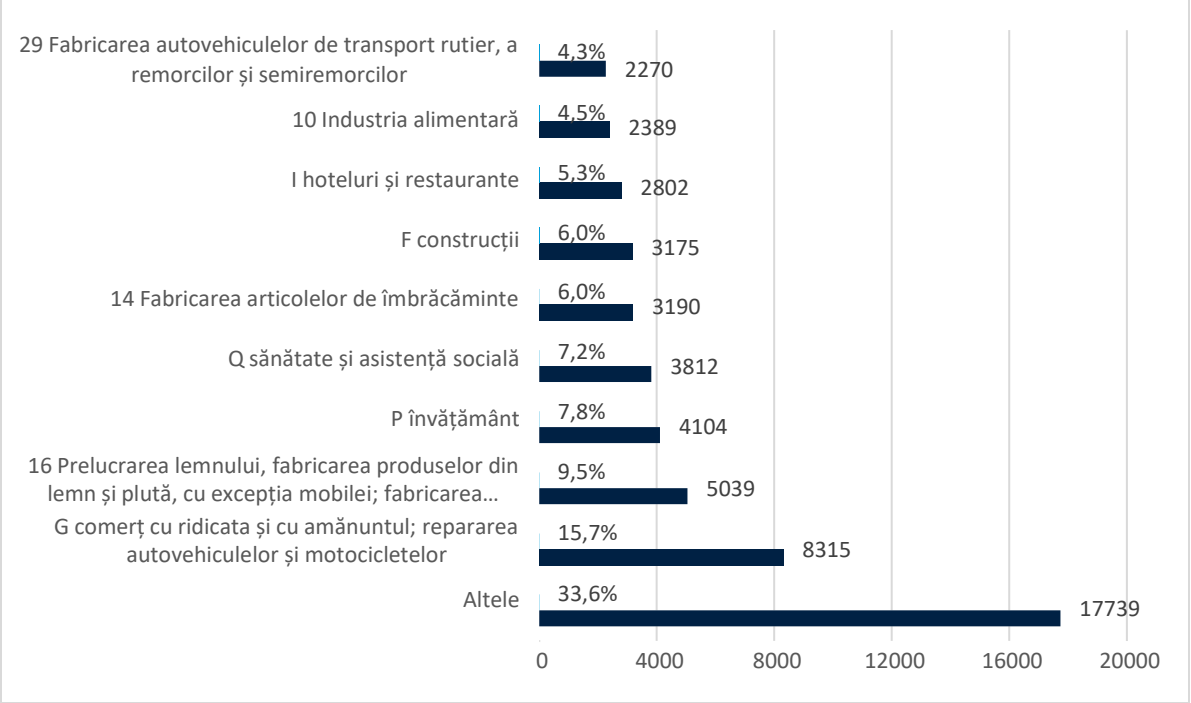
Oraș	Județ	Valoare unitară (lei/buc.)	Valoare unitară (euro/buc.)
TÂRGU SECUIESC	COVASNA	77.34572	16.62097805

Sursa: Politica Urbană a României, Dinamica economică a oraşelor din România, 2020

Salariați și câștig salarial

Cei mai mulți angajați din județul Covasna în 2019 sunt în domeniile **comerț cu ridicata si cu amanuntul; repararea autovehiculelor si motocicletelor (15,7%), Prelucrarea lemnului, fabricarea produselor din lemn si pluta, cu exceptia mobilei; fabricarea articolelor din paie si din alte materiale vegetale impletite (9,5%), învățământ (7,8%), sănătate și asistență socială (7,2%), fabricarea articolelor de îmbrăcăminte (6%).**

Figura 38. Activitățile economice cu cei mai mulți angajați în județul Covasna (2019)

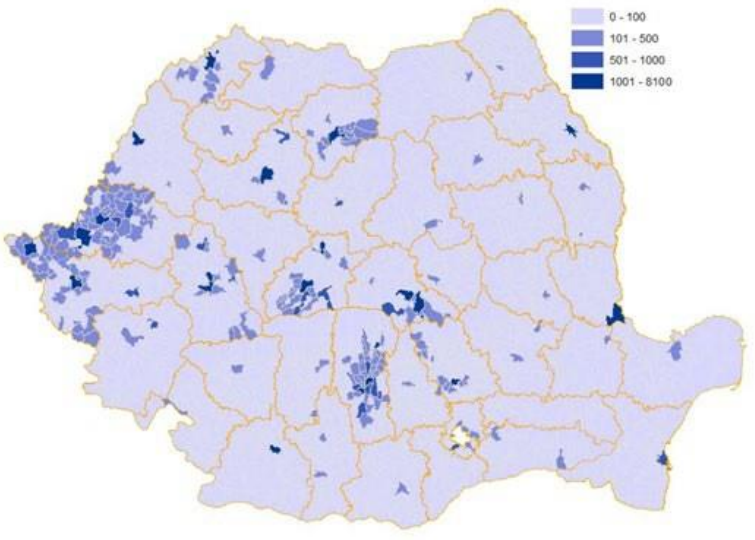

Sursa: Institutul Național de Statistică, INS-TEMPO

Pentru a susține creșterea pe termen lung a orașului, este important să existe un număr de sectoare economice care să poată plăti salarii din ce în ce mai mari. La nivel național sectoarele cu cele mai mari salarii sunt în tehnologia informației, industrie extractivă, energie, asigurări, transporturi aeriene, activități de editare și intermedieri financiare. De asemenea, este important ca orașul să ofere oportunități în domeniile economice-cheie precum IT, dar și Automotive și cercetare-dezvoltare. Aceste sectoare au potențialul de a crea locuri de muncă cu valoare adăugată mare și de a menține și atrage forța de muncă în zonă.

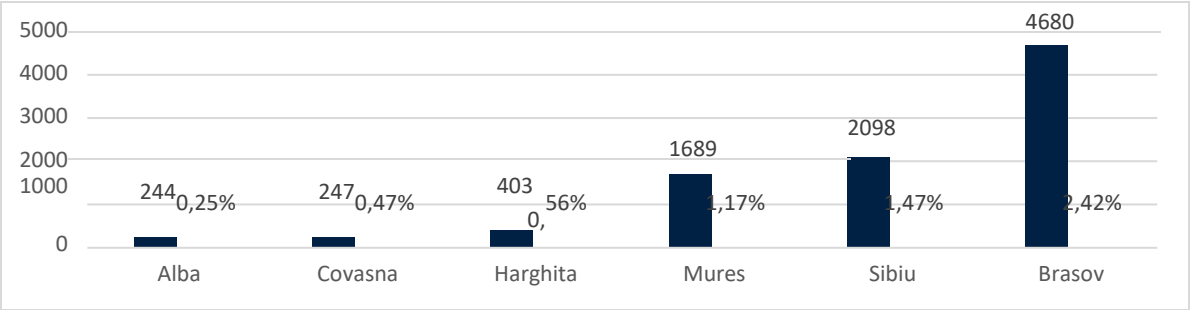
Conform datelor INS pentru 2019, **doar 247 (0,47%) dintre salariații din județ activează în domeniul tehnologiei informațiilor, 2270 (4,3%) în cel al fabricării autovehiculelor de transport rutier, a remorcilor si semiremorcilor și 53 (0,1%) în domeniul cercetare-dezvoltare**.

Figura 39. Distribuția salariaților din domeniile fabricării autovehiculelor, IT, cercetare-dezvoltare

Sursa: Politica Urbană a României, Dinamica economică a oraşelor din România, 2020

Figura 40. Ponderea salariaților angajați în Activități de servicii în tehnologia informației și servicii informatice (2019)

Sursa: Institutul Național de Statistică, INS-TEMPO

În ceea ce privește implicațiile dezvoltării sectorului IT&C asupra creșterii economice, Studiul evoluțiilor sectorului IT&C în România al BNR identifică trei contribuții favorabile la creșterea PIB potențial: **trendul ascendent al numărului de angajați, înzestrarea cu echipamente mai rapidă și cu costuri mai mici per angajat, precum și creșterea productivității muncii**. Viteza ridicată de transfer de date a României oferă avantaje competitive și în ce privește optimizarea proceselor și inovației.
„Dezvoltarea sectorului IT&C are efecte favorabile asupra potențialului de creștere a economiei. O creștere sustenabilă este condiționată de utilizarea eficientă a factorilor de producție (capitalul şi forța de muncă), iar resursele sectorului IT&C au, prin natura lor, contribuții preponderent favorabile la creșterea PIB potențial.”[23]

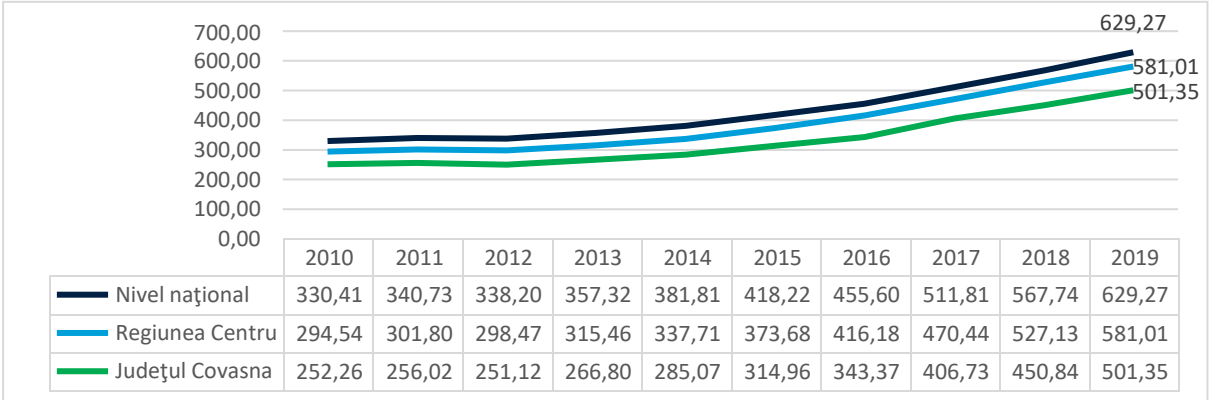
În județul Covasna **câștigul salarial mediu net lunar în 2019 a fost de 2379 lei (501,35 Euro)**, înregistrând o creștere de 11,2% față de 2018, calculată la cursul euro mediu anual. Având în vedere că **județul înregistrează cele mai mici salarii de la nivelul regiunii**, sunt necesare măsuri pentru susținerea mediului antreprenorial și a sectoarelor cu valoare adăugată mare. Salariul mediu net în județul Covasna a fost cu 13,7% mai mic față de media la nivelul regiunii Centru (2757 lei / 581,01 euro), și cu 20.3% mai mic decât la nivel naţional (2986 lei / 629,27 euro).

Tabel 12. Evoluția câștigului salarial nominal mediu net lunar (2010-2019)

An	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Nivel naţional	1391	1444	1507	1579	1697	1859	2046	2338	2642	2986
Regiunea Centru	1240	1279	1330	1394	1501	1661	1869	2149	2453	2757
Judeţul Covasna	1062	1085	1119	1179	1267	1400	1542	1858	2098	2379

Sursa: Institutul Național de Statistică, INS-TEMPO

Figura 41. Evoluția salariului nominal mediu net lunar, în euro (2010-2019)

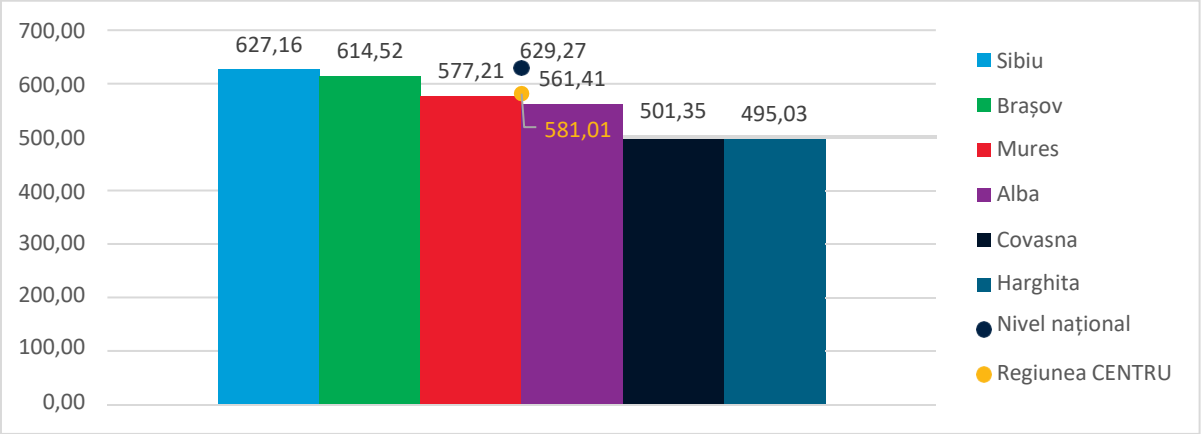

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Nivel naţional	330,41	340,73	338,20	357,32	381,81	418,22	455,60	511,81	567,74	629,27
Regiunea Centru	294,54	301,80	298,47	315,46	337,71	373,68	416,18	470,44	527,13	581,01
Judeţul Covasna	252,26	256,02	251,12	266,80	285,07	314,96	343,37	406,73	450,84	501,35

Sursa: Institutul Național de Statistică, INS-TEMPO

[23] Studiu al evoluțiilor sectorului IT&C în România, BNR, 2017

Figura 42. Salariul mediu net lunar, în euro, la nivelul regiuniii Centru (2019)

Sursa: Institutul Național de Statistică, INS-TEMPO

Analizând datele cu privire la câştigurile salariale medii lunare pe sectoare de activitate economică oferite de INS pentru anul 2019[24], la nivelul judeţului Covasna se evidențiază următoarele aspecte:

- **doar 21,6% dintre angajații din județ lucrează în domenii cu salarii medii nete peste media națională** de 2986 lei
- **4,5% dintre angajați lucrează în primele sectoare din perspectiva câştigurilor salariale**:
  - Fabricarea produselor de cocserie și a produselor obtinute din prelucrarea titeiului
  - Extractia petrolului brut și a gazelor naturale
  - Administrație publică si aparare; asigurari sociale din sistemul public
  - Telecomunicatii
  - Productia si furnizarea de energie electrica si termica, gaze, apa calda si aer conditionat
- **ultimele sectoare din perspectiva câştigurilor salariale concentrează 10% din angajații din județ**
  - prelucrarea lemnului, fabricarea produselor din lemn si pluta, cu exceptia mobilei; fabricarea articolelor din paie si din alte materiale vegetale impletite
  - Tranzacții imobiliare
  - tabacirea si finisarea pieilor; fabricarea articolelor de voiaj si marochinarie, harnasamentelor si incaltamintei; prepararea si vopsirea blanurilor

[24] FOM106E - Castigul salarial nominal mediu net lunar pe Activități ale economiei nationale (sectiuni si diviziuni) CAEN Rev.2, sexe, macroregiuni, regiuni de dezvoltare si judete

Tabel 13. Domeniile cu cele mai mari și cele mai reduse salarii medii nete în județul Covasna

	CAEN Rev.2 (Activități ale economiei naționale)	Nr. Angajați	Salarii medii nete
1	19 fabricarea produselor de cocserie și a produselor obtinute din prelucrarea titeiului	1	5798
2	06 extractia petrolului brut și a gazelor naturale	25	4516
3	O administrație publică si aparare; asigurari sociale din sistemul public	1989	4434
4	61 telecomunicatii	138	4385
5	D productia si furnizarea de energie electrica si termica, gaze, apa calda si aer conditionat	218	4252
49	16 prelucrarea lemnului, fabricarea produselor din lemn si pluta, cu exceptia mobilei; fabricarea articolelor din paie si din alte materiale vegetale impletite	5039	1716
	L Tranzacții imobiliare	159	1704
50	15 tabacirea si finisarea pieilor; fabricarea articolelor de voiaj si marochinarie, harnasamentelor si incaltamintei; prepararea si vopsirea blanurilor	75	1457
51	20 fabricarea Substanțelor și a produselor chimice	1	1166

Sursa: prelucrare proprie, pe baza datelor INS Tempo

- **Activitățile cu salarii mai mari decât la nivel național concentrează 22,9% din totalul angajaților din județ**, însă doar trei dintre acestea oferă salarii peste salariul mediu net național (fabricarea hartiei și a produselor din hartie, fabricarea altor produse din minerale nemetalice, telecomunicatii).
- **Salariile sunt mai mari în județ decât la nivel național cu peste 5%** pentru următoarele activități economice:
    1. Fabricarea articolelor de îmbrăcăminte
    2. Fabricarea hârtiei și a produselor din hârtie
    3. Telecomunicații
    4. Colectarea, tratarea și eliminarea deseurilor; activități de recuperare a materialelor reciclabile; Activități și servicii de decontaminare
    5. Industria construcțiilor metalice și a produselor din metal, exclusiv masini, utilaje și instalații

Tabel 14. Domenii în care salariile din județul Covasna sunt peste cele de la nivel național

CAEN Rev.2 (Activități ale economiei nationale)	% din totalul salariaților jud. Covasna	Salariu mediu net județ Covasna	Diferența față de nivel național
14 Fabricarea articolelor de îmbrăcăminte	6,0%	2236	27,9%
F construcții	6,0%	2824	0,6%
I hoteluri și restaurante	5,3%	1761	2,0%
25 Industria construcțiilor metalice și a produselor din metal, exclusiv masini, utilaje si instalatii	1,3%	2928	5,0%
32 Alte Activități industriale n.c.a.	1,2%	2092	3,0%

38-39 Colectarea, tratarea si eliminarea deseurilor; Activități de recuperare a materialelor reciclabile; Activități si servicii de decontaminare	1,1%	2259	5,8%
17 Fabricarea hartiei și a produselor din hartie	0,9%	3103	21,4%

CAEN Rev.2 (Activități ale economiei nationale)	% din totalul salariaților jud. Covasna	Salariu mediu net județ Covasna	Diferența față de nivel național
23 Fabricarea altor produse din minerale nemetalice	0,5%	3256	1,8%
08 Alte Activități extractive	0,3%	2648	0,1%
61 telecomunicatii	0,3%	4385	9,5%

Sursa: prelucrare proprie, pe baza datelor INS Tempo

- Domeniile în care salariile din județul Covasna sunt mai mici decât la nivel național sunt:
    1. **Activități de servicii în tehnologia informației; activități de servicii informatice**
    2. **Fabricarea substanțelor și a produselor chimice**
    3. **Activități de editare**
    4. Activități de productie cinematografica, video si de programe de televiziune; inregistrari audio si Activități de editare muzicala; Activități de difuzare si transmitere de programe
    5. Fabricarea băuturilor
    6. Fabricarea calculatoarelor și a produselor electronice si optice
    7. Fabricarea altor mijloace de transport
    8. Activități profesionale, științifice și tehnice
    9. Intermedieri financiare, cu exceptia Activităților de asigurări și ale fondurilor de pensii
    10. Tranzacții imobiliare

  Dintre acestea, doar activitatea de intermedieri financiare, cu exceptia Activităților de asigurari si ale fondurilor de pensii oferă salarii peste salariul mediu net anual pentru 2019. Cea mai mare diferență negativă se înregistrează pentru sectorul IT, unde salariile sunt cu 71% mai mici decât la nivel național și oferă salarii de 1899 lei, mult sub salariul net mediu anual.

Tabel 15. Domeniile în care salariile din județul Covasna sunt sub cele de la nivel național

CAEN Rev.2 (Activități ale economiei nationale)	% din totalul salariaților jud. Covasna	Salariu mediu net județ Covasna	Diferența față de nivel național
M Activități profesionale, științifice și tehnice	1,7%	2577	-34,6%
64 intermedieri financiare, cu exceptia Activităților de asigurari si ale fondurilor de pensii	0,7%	3445	-34,3%
58 Activități de editare	0,6%	2205	-58,6%
62-63 Activități de servicii în tehnologia informației; Activități de servicii informatice	0,5%	1899	-71,8%
L Tranzacții imobiliare	0,3%	1704	-31,3%
11 fabricarea băuturilor	0,1%	1742	-44,0%
59-60 Activități de productie cinematografica, video si de programe de televiziune; inregistrari audio si Activități de editare muzicala; Activități de difuzare si transmitere de programe	0,1%	1917	-47,6%
26 fabricarea calculatoarelor și a produselor electronice si optice	0,0%	1946	-41,3%
30 fabricarea altor mijloace de transport	0,0%	2147	-38,9%
20 fabricarea substanțelor și a produselor chimice	0,0%	1166	-62,1%

Sursa: prelucrare proprie, pe baza datelor INS Tempo

Situația completă a salariilor medii nete pe activități economice la nivelul județului, în comparație cu media națională sunt prezentate în tabelul de mai jos:

Tabel 16. Activitățile economice din jud. Covasna, după nr. de angajați și nivelul salariilor (2019)

CAEN Rev.2 (Activități ale economiei nationale)	Salariați jud. Covasna	Salarii medii nete jud. Covasna (lei)	Salarii medii nete la nivel național (lei)	Diferența în raport cu media națională (lei)	Diferența în raport cu media națională (%)
Total	52835	2379	2986	-607	-20,3%
G comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor si motocicletelor	8315	1836	2389	-553	-23,1%
16 Prelucrarea lemnului, fabricarea produselor din lemn și plută, cu excepția mobilei; fabricarea articolelor din paie și din alte materiale vegetale împletite	5039	1716	1961	-245	-12,5%
P învățământ	4104	3099	3396	-297	-8,7%
Q sănătate și asistență socială	3812	3504	3717	-213	-5,7%
14 Fabricarea articolelor de îmbrăcăminte	3190	2236	1748	488	27,9%
F construcții	3175	2824	2807	17	0,6%
I hoteluri și restaurante	2802	1761	1726	35	2,0%
10 Industria alimentară	2389	2018	2044	-26	-1,3%
29 Fabricarea autovehiculelor de transport rutier, a remorcilor si semiremorcilor	2270	2583	3184	-601	-18,9%
O administrație publică si aparare; asigurari sociale din sistemul public	1989	4434	4948	-514	-10,4%
49 Transporturi terestre si transporturi prin conducte	1793	1893	2417	-524	-21,7%
N Activități de servicii administrative si Activități de servicii suport	1403	1917	2290	-373	-16,3%

01 Agricultura, vanatoare si servicii anexe	1266	1749	2191	-442	-20,2%
13 Fabricarea produselor textile	1092	1877	2163	-286	-13,2%
M Activități profesionale, științifice și tehnice	891	2577	3938	-1361	-34,6%
02-03 Silvicultură si exploatare forestieră; Pescuit și acvacultură	883	2001	2477	-476	-19,2%
31 Fabricarea de mobilă	809	1774	1923	-149	-7,7%
R Activități de spectacole, culturale si recreative	723	2377	2587	-210	-8,1%
25 Industria construcțiilor metalice și a produselor din metal, exclusiv masini, utilaje si instalații	692	2928	2788	140	5,0%
32 Alte Activități industriale n.c.a.	610	2092	2031	61	3,0%
38-39 Colectarea, tratarea si eliminarea deseurilor; Activități de recuperare a materialelor reciclabile; Activități si servicii de decontaminare	576	2259	2135	124	5,8%
22 Fabricarea produselor din cauciuc si mase plastice	500	2602	2946	-344	-11,7%
17 Fabricarea hartiei și a produselor din hartie	458	3103	2557	546	21,4%
64 Intermedieri financiare, cu exceptia Activităților de asigurari si ale fondurilor de pensii	366	3445	5246	-1801	-34,3%
36 Captarea, tratarea și distribuția apei	354	2620	2803	-183	-6,5%
53 Activități de poștă și de curier	312	1749	2078	-329	-15,8%
58 Activități de editare	304	2205	5320	-3115	-58,6%
23 Fabricarea altor produse din minerale nemetalice	289	3256	3199	57	1,8%
S alte Activități de servicii	254	1727	1903	-176	-9,2%
62-63 Activități de servicii în tehnologia informației; Activități de servicii informatice	247	1899	6744	-4845	-71,8%
28 Fabricarea de masini, utilaje si echipamente n.c.a.	233	2352	3266	-914	-28,0%
D productia si furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer conditionat	218	4252	4384	-132	-3,0%
27 Fabricarea echipamentelor electrice	204	2013	2724	-711	-26,1%
52 Depozitare si activități auxiliare pentru transporturi	199	2626	3790	-1164	-30,7%
08 Alte activități extractive	175	2648	2646	2	0,1%
L Tranzacții imobiliare	159	1704	2481	-777	-31,3%
61 telecomunicații	138	4385	4003	382	9,5%
37 Colectarea si epurarea apelor uzate	120	2484	2720	-236	-8,7%
18 Tipărirea și reproducerea pe suporți a înregistrărilor	90	2360	2470	-110	-4,5%
15 Tăbăcirea si finisarea pieilor; fabricarea articolelor de voiaj și marochinărie, harnașamentelor și încălțămintei; prepararea și vopsirea blănurilor	75	1457	1856	-399	-21,5%
11 Fabricarea băuturilor	74	1742	3112	-1370	-44,0%
66 Activități auxiliare intermedierilor financiare, Activități de asigurare si fonduri de pensii	60	2620	3009	-389	-12,9%
59-60 Activități de productie cinematografică, video și de programe de televiziune; înregistrări audio si activități de editare muzicală; activități de difuzare și transmitere de programe	57	1917	3655	-1738	-47,6%
33 Repararea, întreținerea si instalarea masinilor și echipamentelor	55	1841	2610	-769	-29,5%

65 Activități de asigurări, reasigurări și ale fondurilor de pensii (cu excepția celor din sistemul public de asigurări sociale)	26	4134	5817	-1683	-28,9%
06 Extractia petrolului brut și a gazelor naturale	25	4516	5925	-1409	-23,8%
26 Fabricarea calculatoarelor și a produselor electronice si optice	14	1946	3316	-1370	-41,3%
24 Industria metalurgică	2	2363	3364	-1001	-29,8%
30 Fabricarea altor mijloace de transport	2	2147	3516	-1369	-38,9%
19 Fabricarea produselor de cocserie și a produselor obtinute din prelucrarea țițeiului	1	5798	6142	-344	-5,6%
20 Fabricarea substanțelor și a produselor chimice	1	1166	3075	-1909	-62,1%

Sursa: Institutul Național de Statistică, INS-TEMPO (indicatori FOM105F, FOM106E)

Sectorul turistic

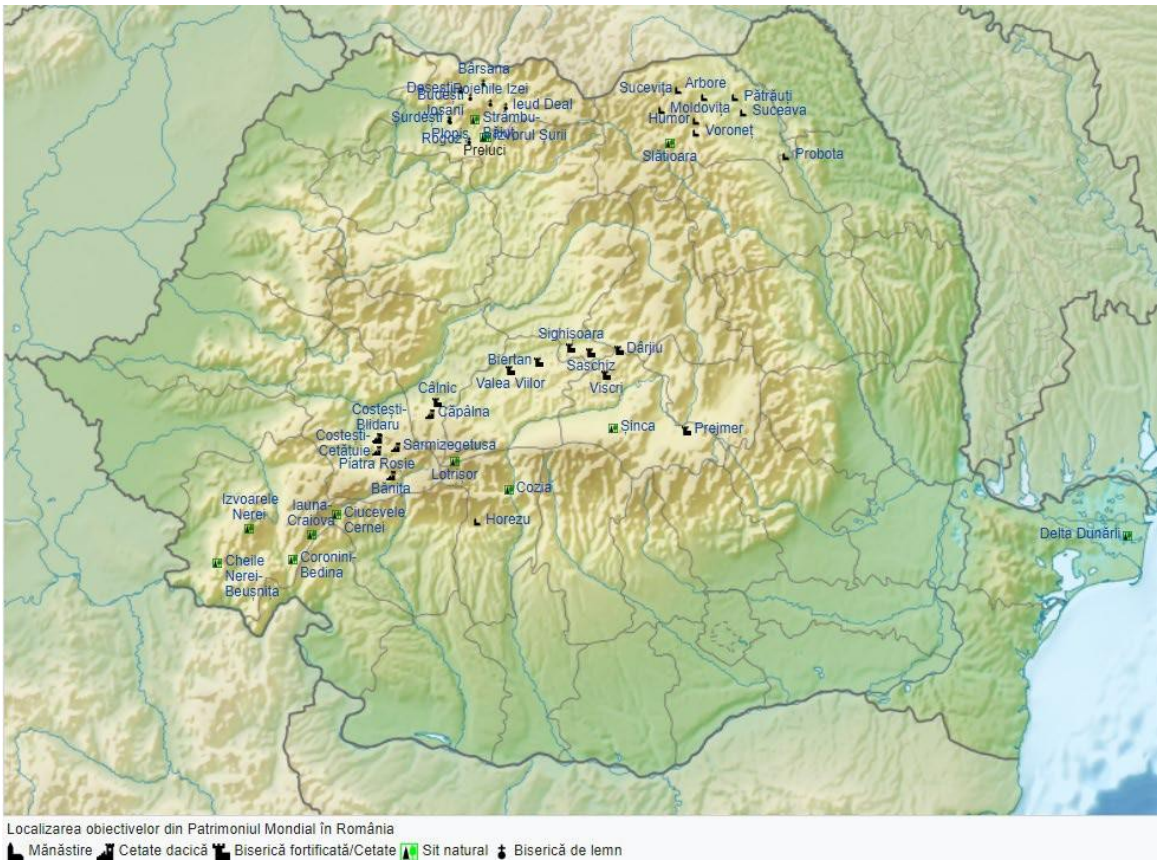
Târgu Secuiesc are un patrimoniu istoric de invidiat, și împreună cu alte atractivități din județul Covasna, poate fi o destinație turistică importantă în România. Cel mai important obiectiv turistic îl reprezintă zona istorică centrală, învăluită de curți interioare considerate unice în Europa.

Turismul este una dintre cele mai importante industrii ale economiilor locale, reprezentând unul dintre sectoarele cu cea mai mare creștere economică din ultimii ani la nivel global. Pentru multe țări, turismul este privit drept unul dintre principalele instrumente pentru dezvoltarea regională, dat fiind faptul că acesta stimulează creșterea orizontală a altor activități economice, precum comerțul sau serviciile.

În ceea ce privește regiunea de dezvoltare Centru, se remarcă un capital geografic și natural divers. Zona montană și zona de podiș, precum și micro-climaturi ca cele din zona Carpaților de Curbură, fac din Regiunea Centru, regiunea cu cel mai bogat capital natural din România.

Regiunea Centru are de asemenea un număr impresionant de localități cu patrimoniu istoric și are concentrația cea mai mare concentrație de obiective UNESCO din țară. Patrimoniul său natural, coroborat cu moștenirea sa culturală și istorică, prezintă un potențial puternic de valorificare prin promovarea turismului și dezvoltarea infrastructurii specifice.

Figura 43. Patrimoniul mondial UNESCO din România

Sursa: ***https://ro.wikipedia.org/wiki/Patrimoniul_mondial_UNESCO_din_Rom%C3%A2nia***

Gama diversificată de resurse naturale, culturale și antropice din Regiunea Centru creează prerogativele unor forme variate de specific turistic: montan, de aventură, ecoturism, agroturism și și vânătoare.

Târgu Secuiesc are un patrimoniu istoric de invidiat, și împreună cu alte atractivități din județul Covasna, poate fi o destinație turistică importantă în România. Dată fiind vechimea însemnată a localității, cel mai important obiectiv turistic îl reprezintă zona istorică centrală, învăluită de curți interioare considerate unice în Europa. Pe lângă centrul istoric, Municipiul Târgu Secuiesc prezintă o serie amplă de obiective turistice importante, precum: Primăria municipiului, Casa de cultură Vigadó, Piața Márton Áron, Biblioteca Wesselényi Miklós, Parcul Molnár Józsiás, porţi vechi şi noi din fier forjat, Biserica reformată, Biserica romano-catolică Sfânta Treime, Muzeul Breslelor Incze László, Casade lemn Hahn Jakab, fosta școală militară, și casa memorială Turóczi Mózes.

Figura 44. Centrul vechi al Târgului Secuiesc

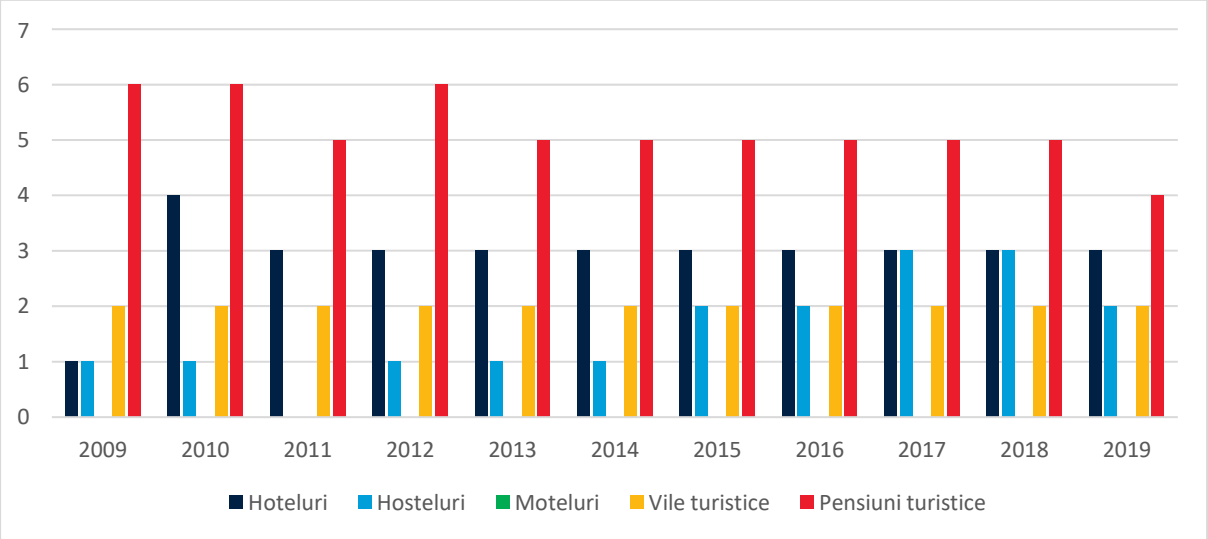

Sursa: https://visitcovasna.com

Infrastructura turistică

În pofida potențialului său de resurse naturale și antropice, infrastructura turistică în zona urbană funcțională este încă deficitară. Lucrul acesta este menționat în mod repetat și de către actorii locali. De exemplu, când sunt organizate evenimente sportive mai importante, este dificil pentru participanți să găsească locuri de cazare suficiente în Târgu Secuiesc. Zona Urbană Funcțională Târgu Secuiesc înregistra în anul 2019 un număr total de 19 de unități de cazare turistică, un număr mai redus decât în anii precedenți (21 de unități turistice în 2018. La nivelul municipiului Târgu Secuiesc funcționau numai 9 structuri de primire turistică – 2 hoteluri, 4 pensiuni turistice, 2 moteluri și o vilă turistică.

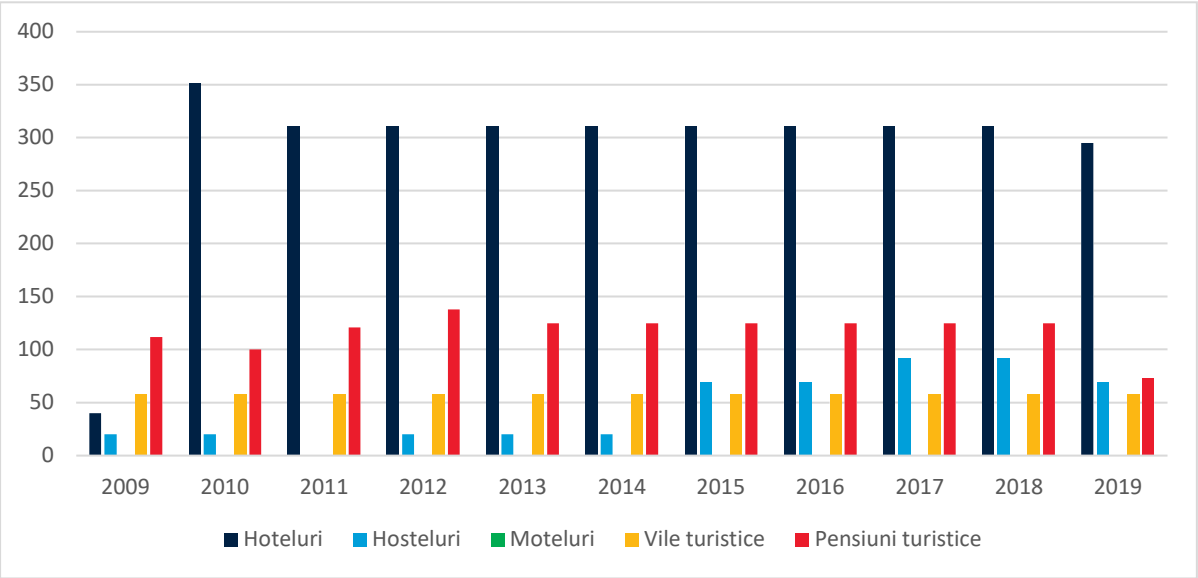
Figura 45. Evoluția numărului de structuri de primire turistică cu funcțiuni de cazare în Zona Urbană Funcțională Târgu Secuiesc, în perioada 2009-2019

Sursa: Institutul Național de Statistică, INS-TEMPO

Zona Urbană Funcțională a Târgului Secuiesc prezintă o capacitate de cazare de 648 de locuri în anul 2019, în scădere cu 11% comparativ cu anul 2015. La nivelul municipiului Târgu Secuiesc existau numai 243 locuri de cazare, majoritatea în hoteluri (91) si pensiuni tursitice (73).

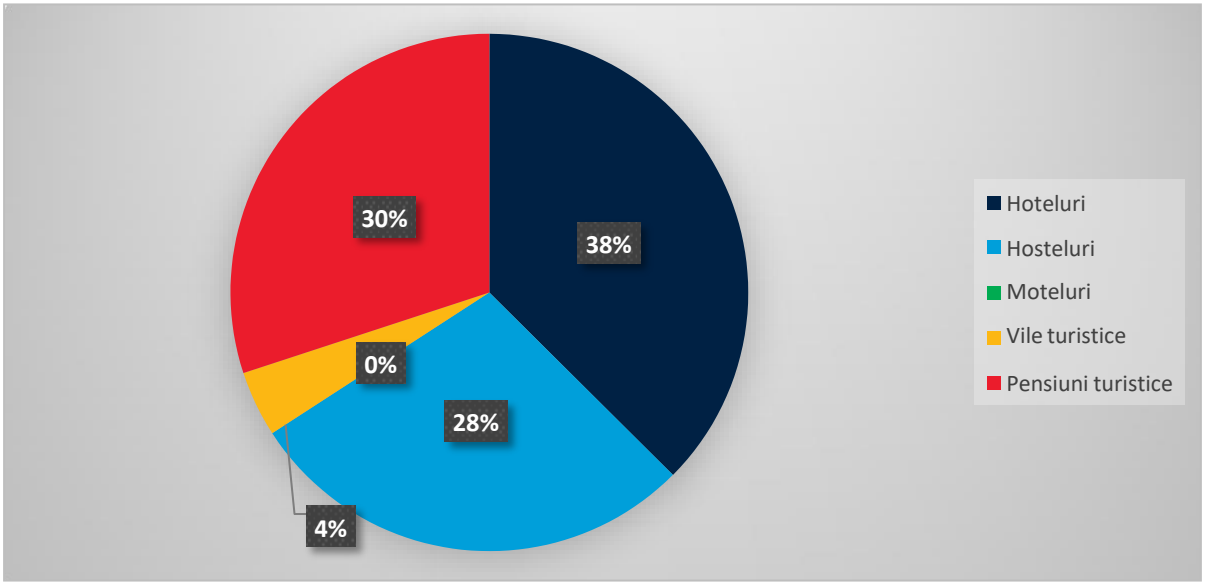
Figura 46. Evoluția capacității de cazare turistică (număr de paturi) în Zona Urbană Funcțională Târgu Secuiesc după tipul structură de primire turistică, în anul perioada 2009-2019

Sursa: Institutul Național de Statistică, INS-TEMPO

Așa cum se poate observa în graficul de mai sus, capacitatea de cazare a rămas relativ stabilă la nivelul zonei urbane funcționale Târgu Secuiesc, iar în 2019 a înregistrat o scădere destul de importantă. Este posibil ca pandemia Covid-19 să aibe de asemenea un impact negativ asupra infrastructurii turistice din zonă.

Figura 47. Capacitatea de cazare turistică (număr de paturi) în Târgu Secuiesc după tipul structură de primire turistică, în anul 2019

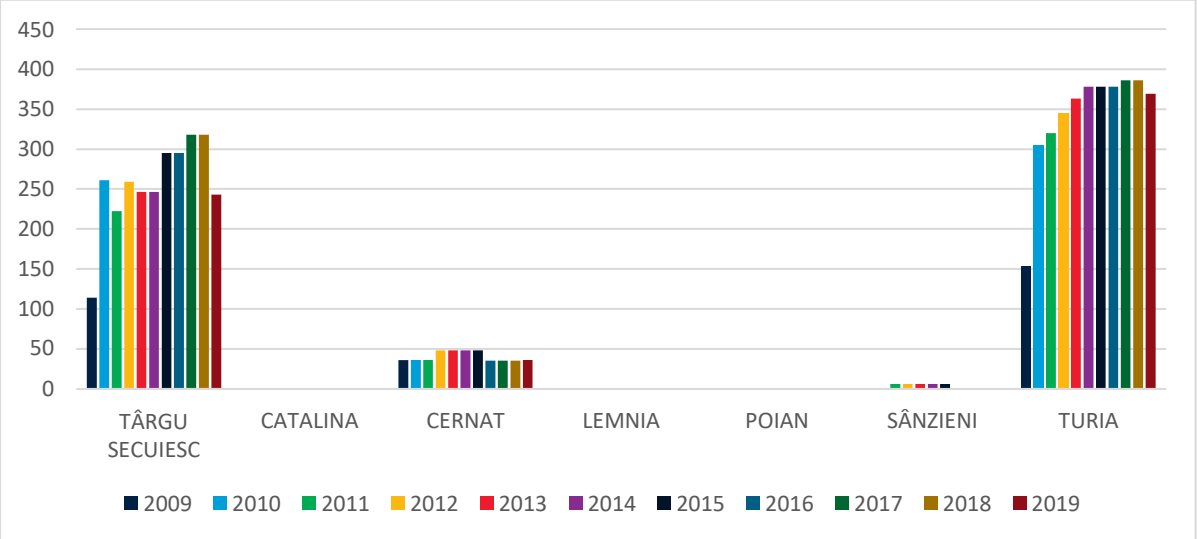

Sursa: Institutul Național de Statistică, INS-TEMPO

Tendința de dezvoltare a structurilor de primire de tip hotel din ultima perioadă se poate observa în graficul de mai sus, unde 68% din totalul capacității de cazare turistică la nivelul zonei urbane funcționale Târgu Secuiesc este acoperit de hoteluri și pensiuni. Numărul locurilor de cazare în hoteluri a crescut subit, de la 40 în 2009 la 351 în 2010. De atunci, numărul de locuri în hoteluri a fost în scădere, potențial datorită concurenței dintre unitățile de cazare. Locurile de cazare în pensiuni au fost mai stabile și în ușoară creștere în anii trecuți. Rezortul Balvanyos din Comuna Turia, în proximitatea Lacului Sfânta Ana (una din principalele atracții în regiune) este cel mai mare complex turistic din zona

urbană funcțională Târgu Secuiesc. Băile Tușnad, se află de asemenea în apropiere. Turia dispune de cele mai multe locuri de cazare în zona urbană funcțională (369) urmată de Târgu Secuiesc (243) și Cernat (36). Celelalte localități din zona urbană funcțională nu dispun de capacități de cazare turistică.

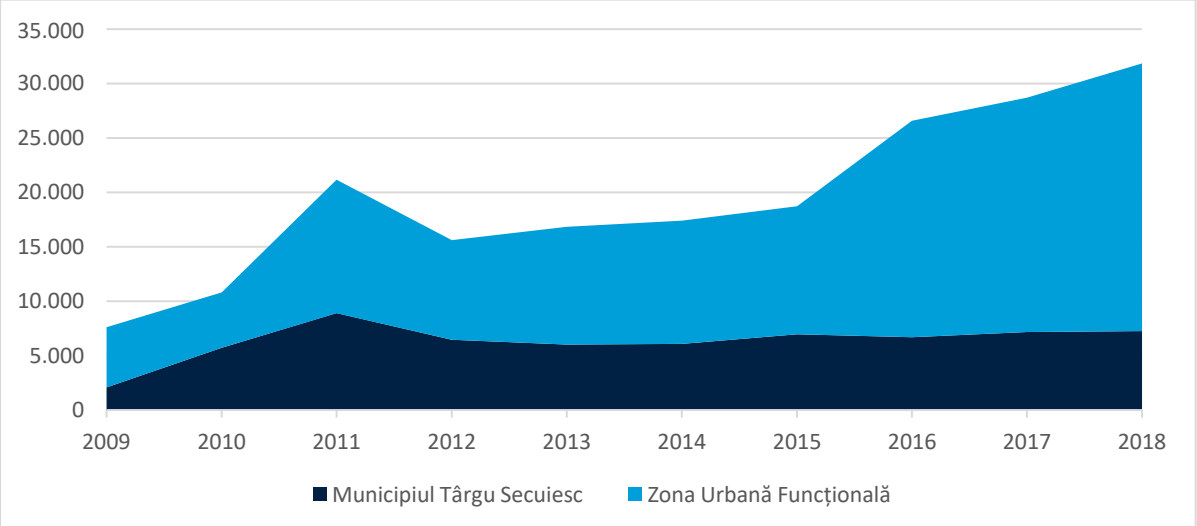
Figura 48. Distribuția capacității de cazare turistică existentă în Zona Urbană Funcțională Târgu Secuiesc în perioada 2009-2019

Sursa: Institutul Național de Statistică, INS-TEMPO

În ceea ce privește evoluția numărului de sosiri ale turiștilor, Târgu Secuiesc a înregistrat o dublare a sosirilor din 2009 în 2010, în urma investițiilor făcute în infrastructura turistică. În urma unui an cu sosiri record (anul 2011, cu aproximativ 9000 sosiri), numărul de sosiri s-a stabilizat în jurul cifrei de 7000 sosiri pe an. Pe de altă parte, numărul sosirilor din Turia au fost în continuă creștere – de la aproximativ 5000 sosiri în 2009 la aproape 25.000 sosiri în 2019.

Figura 49. Evoluția anuală a numărului de sosiri ale turiștilor în structurile de primire din Zona Urbană Funcțională Târgu Secuiesc, în perioada 2009-2018

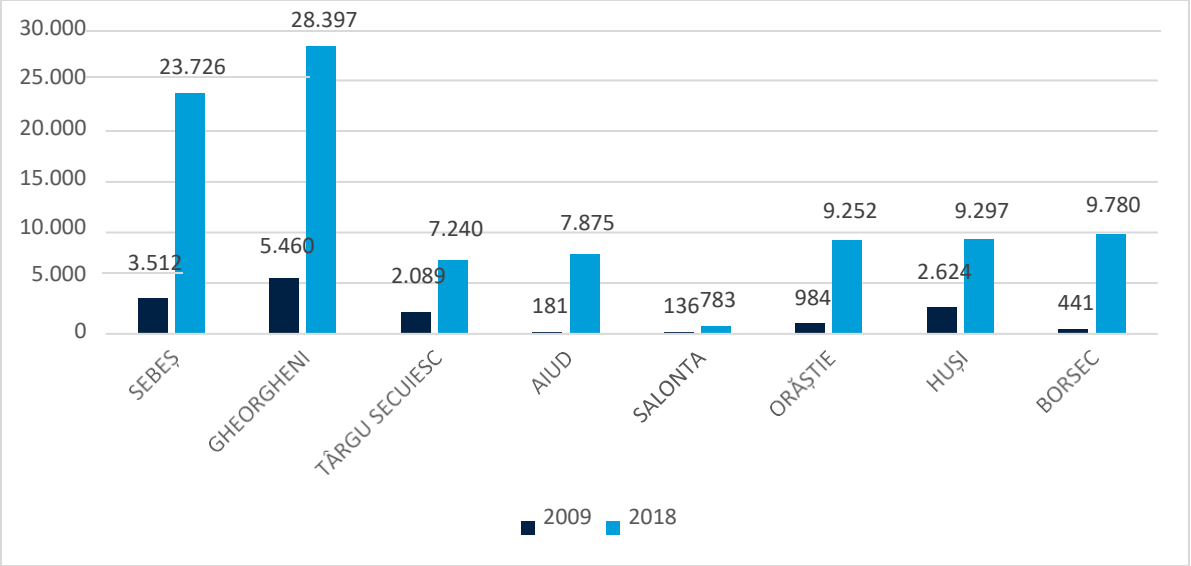

Sursa: Institutul Național de Statistică, INS-TEMPO

Zona urbană funcțională prezintă un potențial turistic puternic pentru următorii ani, căci oferă o mulțime de atracții la nivel regional. De importanță pentru municipiul Târgu Secuiesc sunt Băile Fortyogo, ce necesită investiții de reabilitare și pot deveni o importantă destinație turistică în regiune.

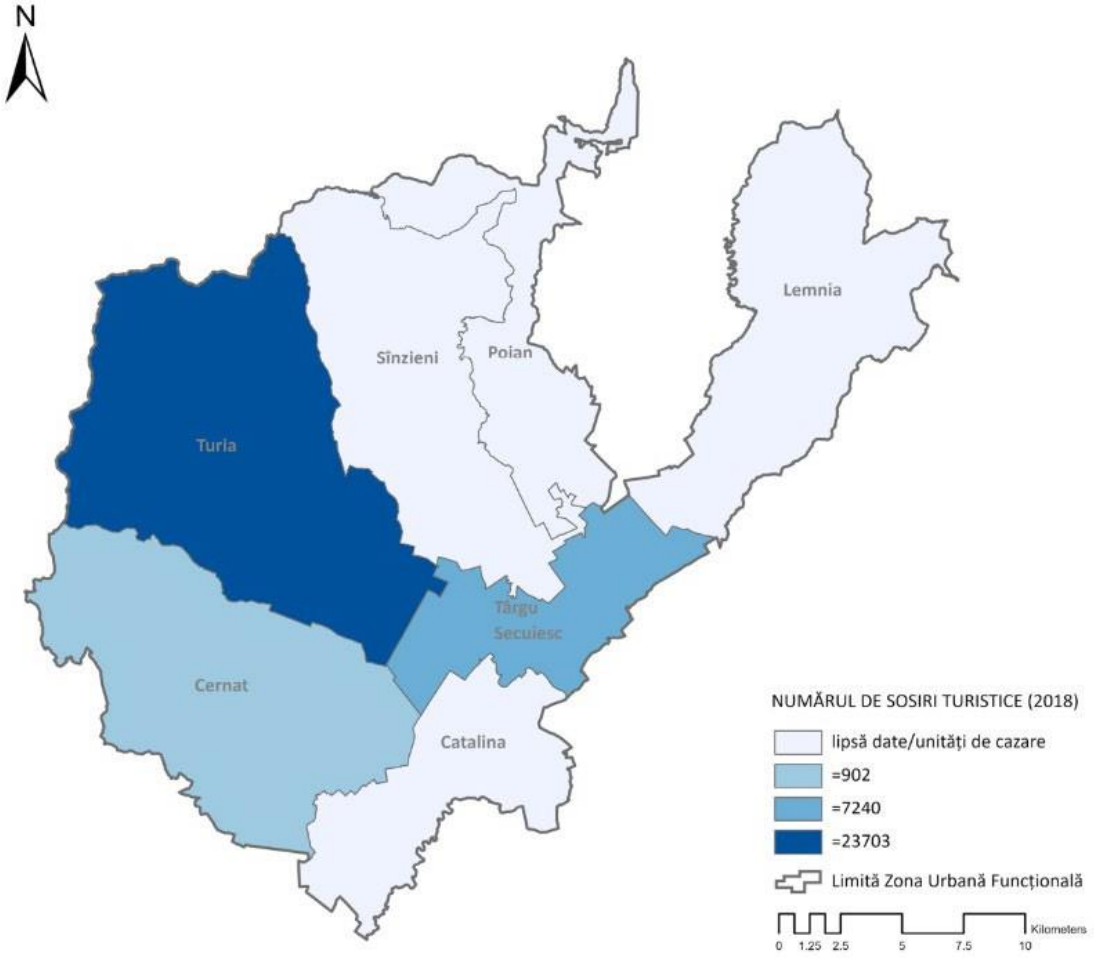
O comparație a Târgului Secuiesc cu municipii similare din țară indică o performanță scăzută. Localități precum Gheorgheni sau Borsec, din apropierea Târgului Secuiesc, au o performanță mai bună și în ceea ce privește numărul de sosiri turistice cât și în ceea ce privește rata creșterii între 2009 și 2018. De asemenea, municipii precum Sebeș, Orăștie, Huși sau Aiud, au avut de asemenea o performanță absolută și dinamică mai bună decât Târgu Secuiesc. Ca perspectivă, este clar că sectorul turismului are spațiu pentru a crește în Târgu Secuiesc, iar investiții strategice în acest sector pot aduce mai mulți vizitatori pe viitor.

Figura 50. Numărul de sosiri turistice în orașele comparative în perioada 2009-2018

Sursa: Institutul Național de Statistică, INS-TEMPO

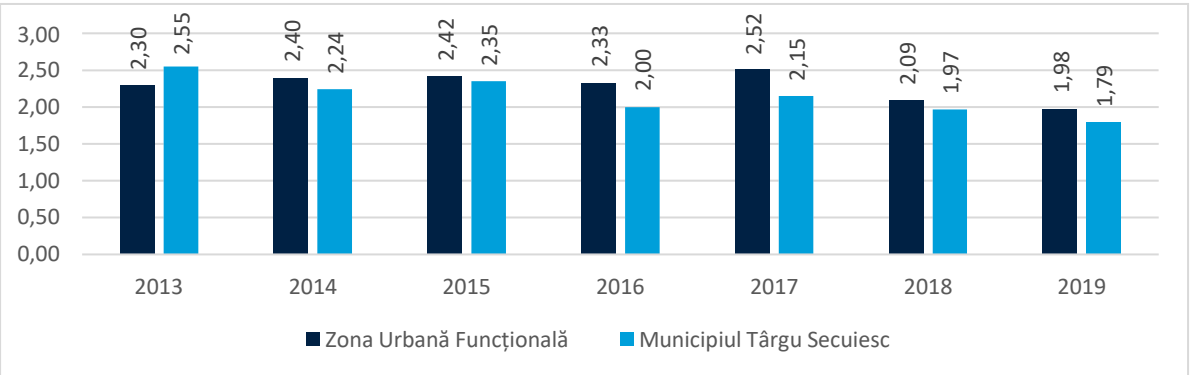
Figura 51. Numărul de sosiri ale turiștilor în structurile de primire din Zona Urbană Funcțională Târgu Secuiesc (2018)

Sursa: prelucrare proprie, pe baza datelor INS

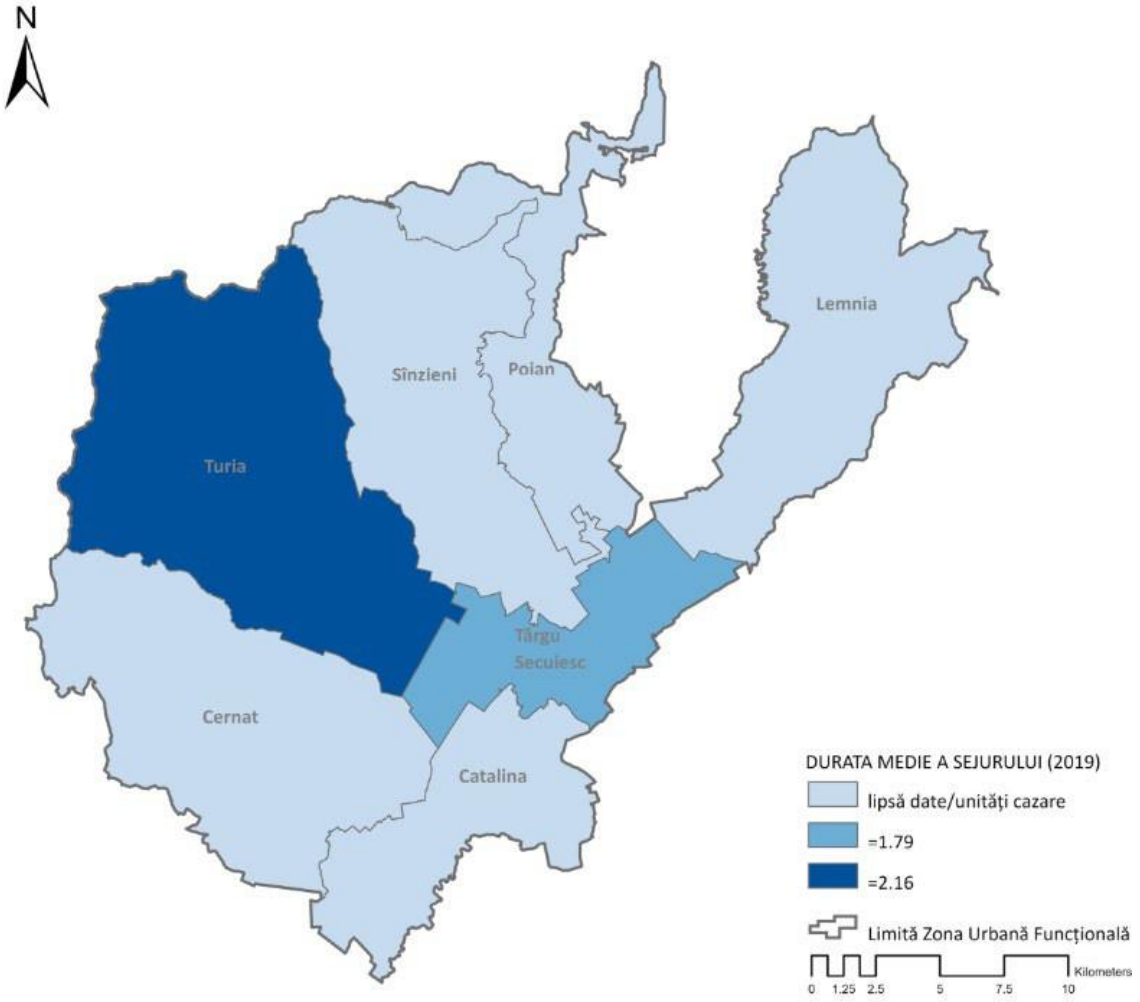
Durata medie de ședere în structurile turistice din zona urbană funcțională Târgu Secuiesc este una ridicată, comparată cu media națională, și se datorează probabil complexului turistic balnear din Turia, ce atrage turiști pentru sejururi mai lungi. Dezvoltarea infrastructurii turistice în și în jurul Băilor Fortyogo poate fi o altă atracție turistică ce va atrage vizitatori pentru sejururi mai lungi. Cu toate acestea, între 2017 și 2019 s-a înregistrat o scădere a duratei medie de ședere, iar pandemia Covid-19 va afecta probabil operatorii de turism din zonă.

Figura 52. Durata medie de ședere în structurile turistice din Zona Urbană Funcțională Târgu Secuiesc, în perioada 2013-2019

Sursa: Institutul Național de Statistică, INS-TEMPO

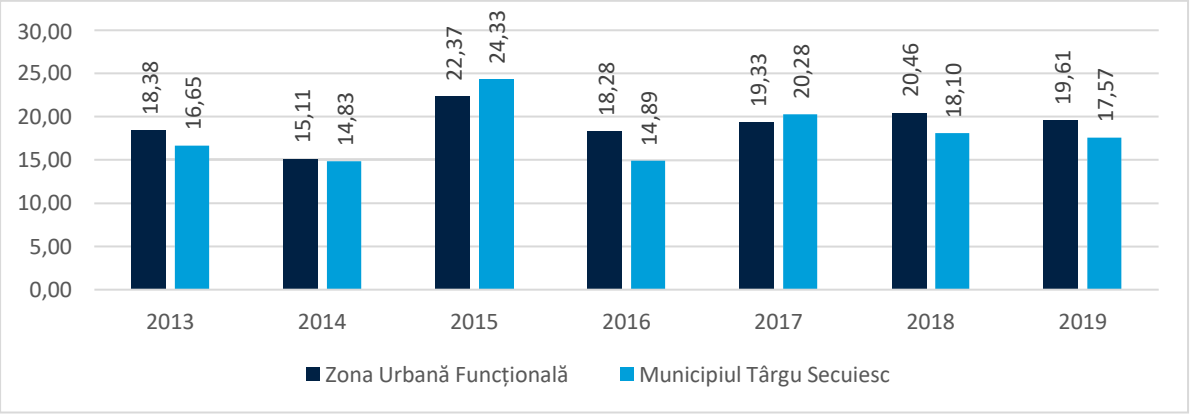
Figura 53. Durata medie de ședere în structurile turistice din Zona Urbană Funcțională Târgu Secuiesc (2019)

Sursa: prelucrare proprie, pe baza datelor INS

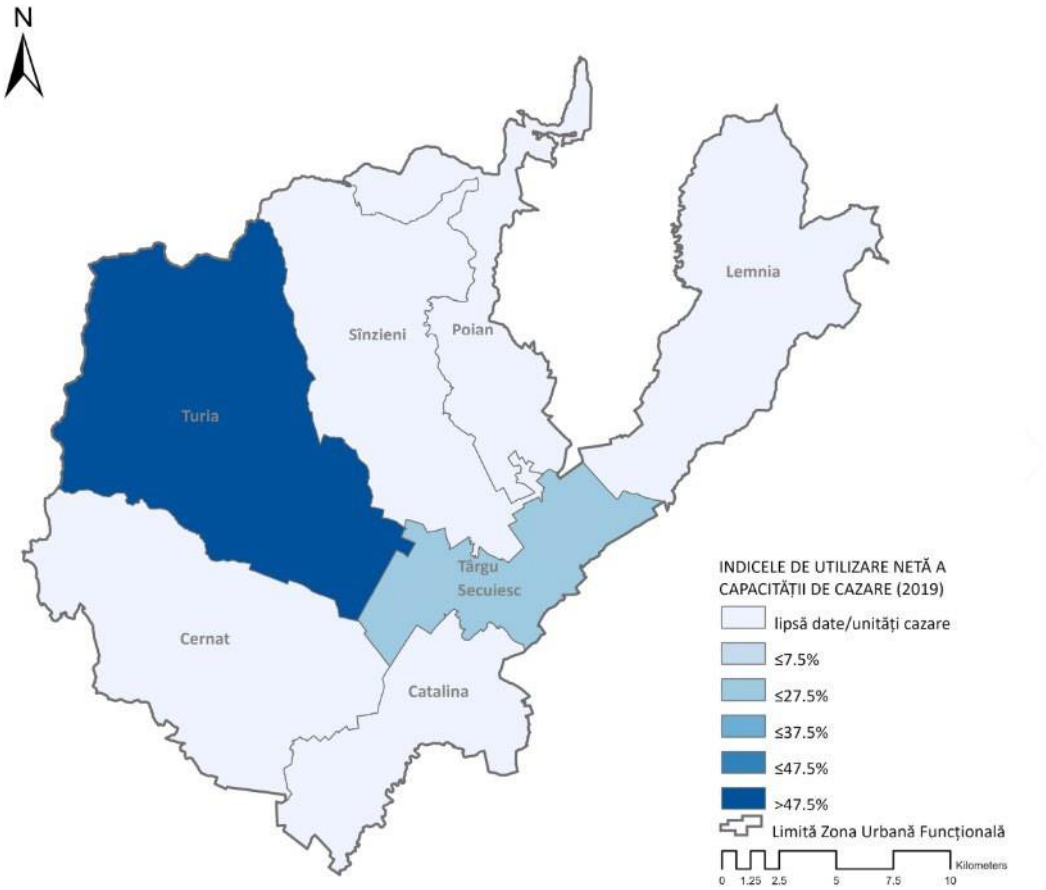
Indicele de utilizare a capacității de cazare turistică în funcțiune arată procentul în care capacitatea de cazare în funcțiune a fost utilizată într-o perioadă turistică. În graficul de mai jos se poate observa faptul că utilizarea netă a capacității de cazare turistică a rămas relativ constantă în ultimii ani, la valori relativ reduse, indicând o sezonalitate pronunțată – atât pentru Târgu Secuiesc cât și pentru Turia.

Figura 54. Indicele de utilizare netă a capacității de cazare turistică în funcțiune din Zona Urbană Funcțională Târgu Secuiesc, în perioada 2013-2019

Sursa: Institutul Național de Statistică, INS-TEMPO

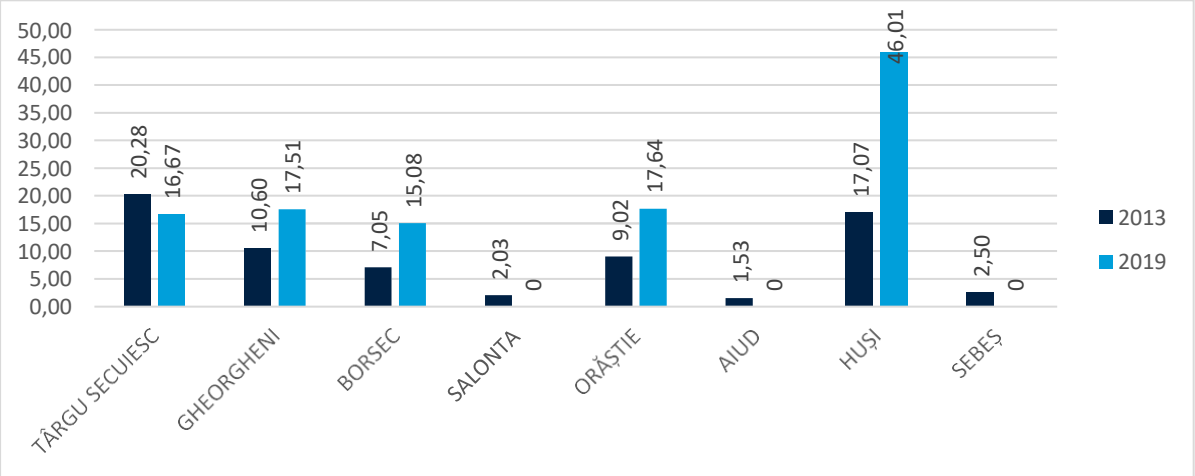
Figura 55. Indicele de utilizare netă a capacității de cazare turistică în funcțiune din Zona Urbană Funcțională Târgu Secuiesc (2019)

Sursa: prelucrare proprie, pe baza datelor INS

Comparat cu alte municipii similare din România, Târgu Secuiesc are însă o performanță bună. Mai exact, indicele de utilizare netă a capacității de cazare turistică este mai ridicat decât în municipii precum Sebeș, Aiud, Salonta sau Borsec. Numai Huși a avut o performanță clar mai bună, iar Gheorgheni și Orăștie au avut o performanță similară.

Figura 56. Indicele de utilizare netă a capacității de cazare turistică în funcțiune in orașele comparative din România in perioada 2013-2019

Sursa: Institutul Național de Statistică, INS-TEMPO

Analiza potențialului de atractivitate al ofertei turistice la nivelul Municipiului Târgu Secuiesc

Conform analizei potențialului de atractivitate al ofertei turistice, Târgu Secuiesc se situează pe locul 76 la nivel național, cu un scor total de 41,85 din 100 de puncte posibile.

Potențialul turistic (grupând componentele atractive naturale şi antropice) al unui teritoriu este sinonim ofertei sale turistice primare sau potențiale, iar împreună cu infrastructura generală și cea cu specific turistic (care grupează echipamentul de producție a serviciilor turistice, respectiv structurile de primire, alimentație, agrement-divertisment), dublate de calitatea, varietatea și condițiile de comercializare a produsului turistic și forța de muncă din domeniu formează oferta turistică reală (efectivă) sau patrimoniul turistic.

Potențialul turistic reprezintă „materia primă" a fenomenului turistic, a cărui prezentă și caracteristici calitative sau cantitative se constituie în premise esențiale în organizarea și amenajarea spațiului turistic, în afirmarea sau, dimpotrivă, inexistența unor tipuri și forme de turism și, nu în ultimul rând, în polarizarea fluxurilor turistice în măsură să consume produsul turistic rezultat din prezenta și amenajarea turistică a elementelor de atractivitate.

Resursele turistice joacă un rol diferit în motivarea cererii turistice spre o anumită destinație, în funcție de calitatea, structura și complexitatea lor, oricare dintre componentele resurselor turistice naturale sau antropice, singure sau în asociere, fiind în măsură să genereze dezvoltarea unuia sau a mai multor forme de turism (desigur, pe fondul existenței resurselor financiare reclamate de echiparea turistică necesară asigurării condițiilor optime de afirmare a acestora).

Pe acest fond, analiza din această secțiune vizează o abordare selectivă, pe tipuri de obiective (parcurgând în succesiune logică și cronologică pașii impuși de un asemenea demers: identificarea, inventarierea și reliefarea particularităților resurselor atractive strict individualizate), aceasta permițând realizarea unei estimări mai facile și mai apropiate de realitate a gradului de atractivitate a resurselor cu valențe turistice și realizarea unei ierarhizări valorice a acestora.

Acest demers va permite cuantificarea potențialului turistic pe categorii de resurse și asamblarea lor – prin însumarea valorii atractive a tuturor elementelor de interes recreativ, curativ sau culturalizant inventariate – într-un tot unitar sinonim ofertei atractive, relevat de indicele global al atractivității turistice propriu fiecărei UAT urbane care au făcut obiectul prezentei analize.

Ierarhizarea valorică a resurselor atractive permite identificarea tipului sau tipurilor de turism și activităților turistice practicate sau a căror afirmare este posibilă în cadrul Zonei Urbane Funcționale a municipiului Târgu Secuiesc.

Urmând metodologia elaborată de către Banca Mondială[25] cu ocazia realizării primei strategii de Politică Urbană a României, în colaborare cu Ministerul Lucrărilor Publice, Dezvoltării și Administrației, primul indicator analizat privește resursele turistice naturale. Acesta se prezintă sub forma unui punctaj calculat la nivelul cadrului natural, a reprezentării ca stațiune de interes național, și a ariilor protejate.

Punctajul total obținut de Municipiul Târgu Secuiesc este de 5.5 puncte, realizată prin prisma cadrului său natural. Datorită faptului că nu este o stațiune de interes națională intrată în circuitul internațional, Târgu Secuiesc nu a obținut punctaj în această secțiune.

[25] Regăsită în Anexa 1 a prezentului document

Tabel 17. Analiza potențialul de atractivitate al ofertei turistice la nivelul unităților administrativ-teritoriale urbane din România, secțiunea Resurse Turistice Naturale

Denumire	A. RESURSE TURISTICE NATURALE (max. 25 p)			TOTAL A.
	Cadrul natural (max. 10 p)	Areale naturale protejate (max. 5 p)	Stațiuni de interes național intrate în circuitul internațional, stațiuni de interes național general și local, localități cu factori naturali terapeutici (max. 10 p)	
BORSEC	10	5	6	**21**
GHEORGHENI	9.5		3	**12.5**
SEBES	6	5		**11**
AIUD	5	4		**9**
HUSI	8			**8**
ORASTIE	6			**6**
TÂRGU SECUIESC	5.5			**5.5**
BAILESTI	4.5			**4.5**
SALONTA	3			**3**

Sursa: Analiza potențialului de atractivitate al ofertei turistice la nivelul unităților administrativ-teritoriale urbane din România – metodologie elaborată pentru Politica Urbană a României

Tabel 18. Analiza potențialul de atractivitate al ofertei turistice la nivelul unităților administrativ-teritoriale urbane din România, secțiunea Resurse Turistice Antropice

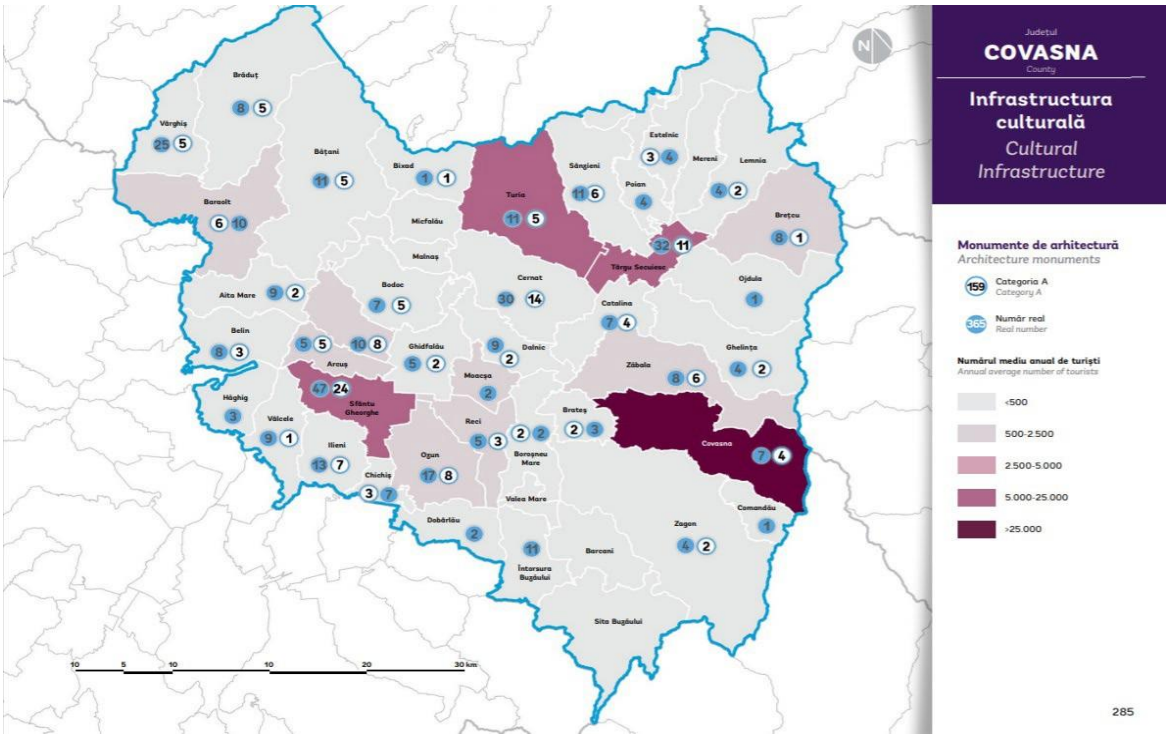
Denumire	B. RESURSE TURISTICE ANTROPICE (max. 30 p)				TOTAL B.
	Monumente istorice - clasa A (max. 8 p)	Muzee, case memoriale și colecții publice, galerii de artă (max. 8 p)	Manifestări culturale anuale / repetabile (max. 8 p)	Instituții de spectacole și concerte (max. 6 p)	
TÂRGU SECUIESC	8	3	4	2	**17**
ORASTIE	7	2	6		**15**
GHEORGHENI	7	2	3	2	**14**
SEBES	8	4	2		**14**
HUSI	6	6	2		**14**
AIUD	4	3	5		**12**
BAILESTI		4	5		**9**
SALONTA		4	4		**8**
BORSEC			1		**1**

Sursa: Analiza potențialului de atractivitate al ofertei turistice la nivelul unităților administrativ-teritoriale urbane din România – metodologie elaborată pentru Politica Urbană a României

Cu privire la resursele turistice antropice, Municipiul Târgu Secuiesc a obținut un punctaj ridicat în metodologia Băncii Mondiale, beneficiind de o structură importantă de monumente istorice, cu multe monumente de Clasa A. De asemenea, un rol important în obținerea scorului este l-au jucat

manifestările culturale din municipiu, muzee și instituții de spectacole. Figura de mai jos arată că atât Târgu Secuiesc cât și Turia au o concentrație mare de monument de arhitectură.

Figura 57. Monumente de arhitectură în județul Covasna

Sursa: Banca Mondială, Ghid de investiții pentru proiecte locale - Drumuri comunale și infrastructură socială

Tabel 19. Analiza potențialul de atractivitate al ofertei turistice la nivelul unităților administrativ-teritoriale urbane din România, secțiunea Infrastructură Specific Turistică

Denumire	C. INFRASTRUCTURĂ SPECIFIC TURISTICĂ (max. 30 p)						TOTAL C.
	Structuri de primire turistică cu funcțiuni de cazare (max. 15 p)	Instalații de tratament (max. 4 p)	Săli de spectacole, concerte, conferință (max. 3 p)	Pârtii de schi (max. 4 p)	Alte instalații și dotări de agrement-divertisment (max. 3 p)	Centre naționale de informare turistică (max. 1 p)	
BORSEC	7.2	3		2		1	**13.2**
SEBES	7.5			3.5	0.75		**11.75**
TÂRGU SECUIESC	7.1		1.25			1	**9.35**
ORASTIE	7.1				2		**9.1**
GHEORGHENI	7.6		0.5		0.5		**8.6**
AIUD	7.1						**7.1**
HUSI	3						**3**
BAILESTI	0						**0**
SALONTA	0						**0**

Sursa: Analiza potențialului de atractivitate al ofertei turistice la nivelul unităților administrativ-teritoriale urbane din România – metodologie elaborată pentru Politica Urbană a României

Punctajul total obținut de Târgu Secuiesc pentru infrastructura specific turistică este de 9.35 dintr-un total de 30 de puncte. Investiți în Băile Fortyogo pot ajuta la consolidarea unui centru de tratament în municipiu și pot aduce Târgului Secuiesc o atractivitate turistică mai mare pe viitor.

Tabel 20. Analiza potențialul de atractivitate al ofertei turistice la nivelul unităților administrativ-teritoriale urbane din România, secțiunea Accesibilitate la infrastructură majoră de transport

Denumire	D. Accesibilitatea la infrastructura majoră de transport (max. 15 p)				TOTAL D.
	Port (1 P)	Aeroport (5 p)	Acces la drum european / autostradă (max. 5 p)	Acces la drum național / cale ferată (max. 5 p)	
SEBES	0	0	1	1	**10**
TÂRGU SECUIESC	0	0	1	1	**10**
ORASTIE	0	0	1	1	**10**
GHEORGHENI	0	0	1	1	**10**
AIUD	0	0	1	1	**10**
HUSI	0	0	1	1	**10**
SALONTA	0	0	1	1	**10**
BORSEC	0	0	0	1	**5**
BAILESTI	0	0	0	0.5	**2.5**

Sursa: Analiza potențialului de atractivitate al ofertei turistice la nivelul unităților administrativ-teritoriale urbane din România – metodologie elaborată pentru Politica Urbană a României

Târgu Secuiesc nu are acces la port sau aeroport, dar construcția Aeropotului Brașov, la aproximativ 60 km, poate să facă zona mai ușor accesibilă pentru un număr mai mare de potențiali turiști.

Tabel 21. Analiza potențialul de atractivitate al ofertei turistice la nivelul unităților administrativ-teritoriale urbane din România - centralizator

Denumire	A. RESURSE TURISTICE NATURALE (max. 25 p)	B. RESURSE TURISTICE ANTROPICE (max. 30 p)	C. INFRASTRUCTURĂ SPECIFIC TURISTICĂ (max. 30 p)	D. Accesibilitatea la infrastructura majoră de transport (max. 15 p)	TOTAL A+B+C+D
SEBES	**11**	**14**	**11.75**	**10**	**46.75**
GHEORGHENI	**12.5**	**14**	**8.6**	**10**	**45.1**
TÂRGU SECUIESC	**5.5**	**17**	**9.35**	**10**	**41.85**
BORSEC	**21**	**1**	**13.2**	**5**	**40.2**
ORASTIE	**6**	**15**	**9.1**	**10**	**40.1**
AIUD	**9**	**12**	**7.1**	**10**	**38.1**
HUSI	**8**	**14**	**3**	**10**	**35**
SALONTA	**3**	**8**	**0**	**10**	**21**
BAILESTI	**4.5**	**9**	**0**	**2.5**	**16**

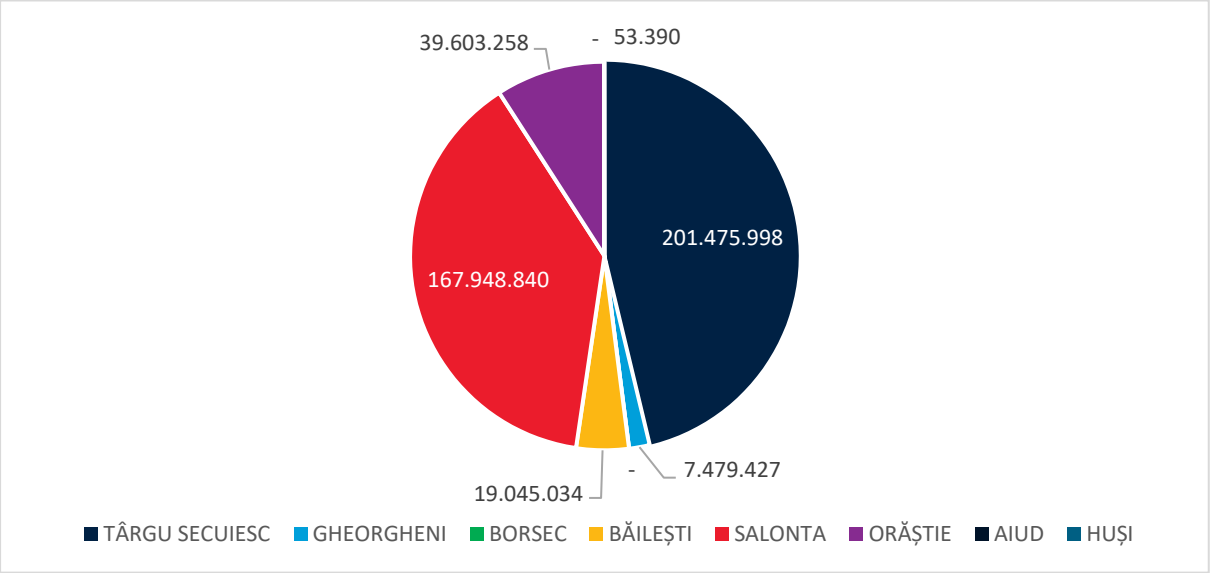
Sursa: Analiza potențialului de atractivitate al ofertei turistice la nivelul unităților administrativ-teritoriale urbane din România – metodologie elaborată pentru Politica Urbană a României

Conform analizei potențialului de atractivitate al ofertei turistice, **Târgu Secuiesc se situează pe locul 76 la nivel național**, cu un scor total de 41,85 din 100 de puncte posibile, o poziționare bună printre municipiile cu dimensiune similară, dar cu un potențial mai redus față de Sebeș sau Gheorgheni.

Pregătirea forței de muncă este unul dintre principalele atuuri ale Târgului Secuiesc în ceea ce privește indicele de atractivitate, și poate fi un factor important în atragerea capitalului străin.

Pentru luna iunie 2020, datele ONRC indicau că în România exista un total de 108,84 miliarde de lei în cuantum de capital social subscris străin în cadrul primelor 50 de companii active din fiecare județ, ordonate descrescător în funcție de participarea străină la capitalul social subscris. Din această valoare, **Județul Covasna înregistra doar 0,63 miliarde de lei, respectiv 0.58% din valoarea totală.**

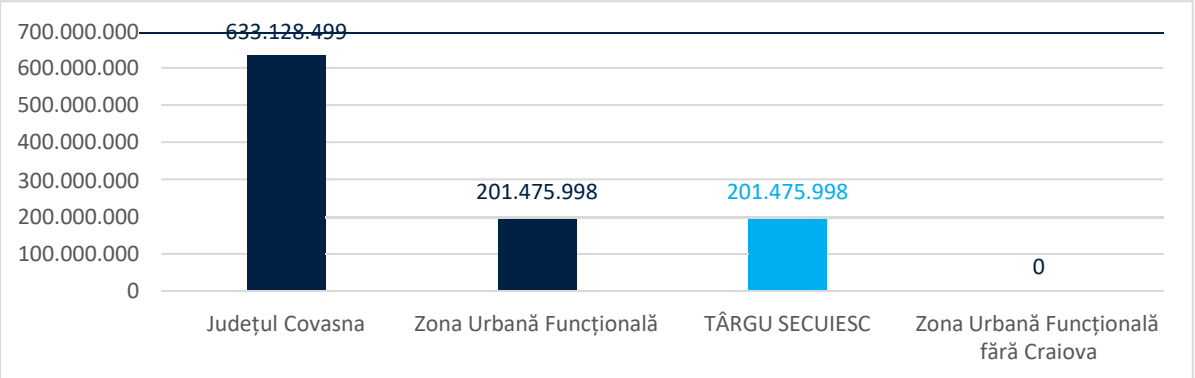
Figura 58. Valoarea capitalului social subscris străin (RON) în anul 2020

Sursa: Oficiul Național al Registrului Comerțului

O pondere semnificativă a aportului de capital străin subscris în județul Covasna se regăsește în municipiul Târgu Secuiesc, cu aproximativ 32% din totalul județean. În celelalte localități din Zona Urbană Funcțională, nu există firme cu capital străin.

Figura 59. Valoarea capitalului social subscris străin în Zona Urbană Funcțională Târgu Secuiesc

Sursa: Oficiul Național al Registrului Comerțului

Bune practici în atragerea investițiilor străine

Investițiile străine directe (ISD) reprezintă una dintre principalele surse de stimulare a dezvoltării întreprinderilor private, având un efect multiplicator prin creșterea verticală în economia rezidentă. Complementar cu investițiile publice, ISD reprezintă cea mai mare sursă de finanțare externă pentru majoritatea țărilor în curs de dezvoltare. ISD au, de asemenea, un potențial semnificativ de a transforma economiile prin crearea de locuri de muncă mai bine plătite și mai stabile în țările gazdă[26]. În plus, pot contribui la profesionalizarea mediului de afaceri local, prin impunerea unor standarde ridicate în interacțiunile lor cu furnizorii, concurenții și partenerii de afaceri.

Pe lângă contribuția la dezvoltarea întreprinderilor și contribuția la dezvoltarea capitalului uman, investițiile străine directe reprezintă o sursă importantă de tehnologii inovatoare care contribuie la stimularea competitivității și a productivității muncii. Relația directă cu mediul extern conduce în mod invariabil la dezvoltarea comerțului internațional pentru țara gazdă, facilitând la integrarea sa în economia globală și în mod direct la creșterea PIB-ului prin producție incrementală și exporturi.

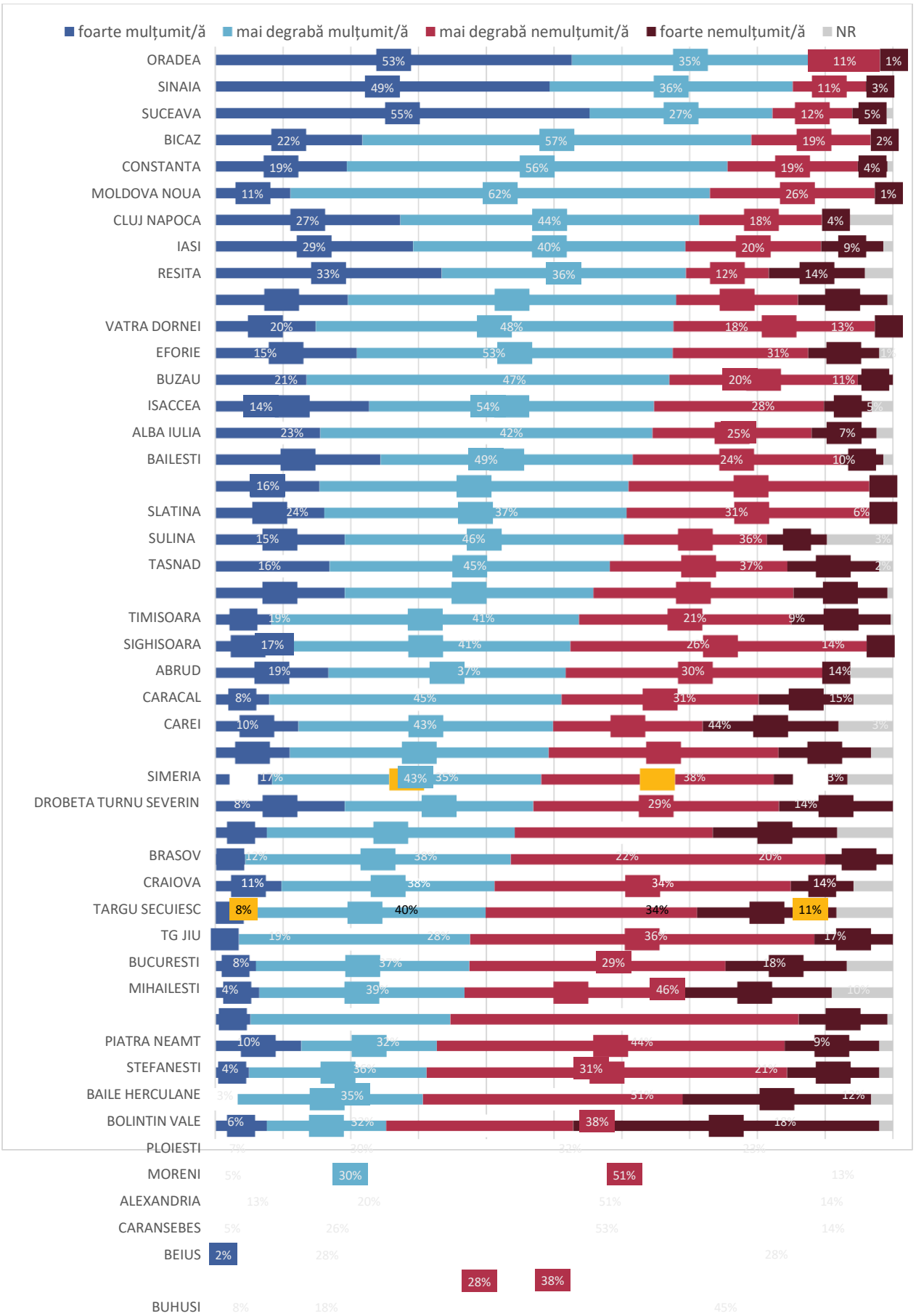
Astfel, cea mai rapidă cale de a impulsiona o economie locală este atragerea de investiții străine. Totuși, acest lucru trebuie realizat într-un mod strategic, prin căutarea de companii cu valoare adăugată mare, productivitate ridicată și salarii mari. Din păcate, administrațiile locale adoptă rareori un rol activ și strategic în promovarea regiunii lor către investitori cu valoare adăugată mare. De cele mai multe ori, ei se limitează la a primi pe primul venit. Este evident că orice investiție este preferabilă lipsei de investitori, dar dacă autoritățile locale ar fi mai proactive în a căuta, comunica și negocia cu potențialii investitori, acestea ar putea oferi și perspective economice mai bune pentru comunitatea pe care o reprezintă.

Conform Barometrului Urban efectuat de către Banca Mondială cu ocazia elaborării Politicii Urbane a României, respondenții au avut ocazia de a răspunde la un set de întrebări cu privire la investițiile din orașul lor. Printre aceste întrebări regăsim informații despre satisfacția cetățenilor legată de investițiile realizate de primărie și despre prezența și atragerea investițiilor private.

54% din respondenți au fost s-au declarat mulțumiți de atragerea investițiilor private în orașele în care locuiesc. Satisfacția față de atragerea investițiilor private corelează semnificativ cu aprecierea investițiilor realizate de către Primărie. Peste 70% grad de mulțumire s-a înregistrat în Iași (71%), Timișoara (71%), Constanța (76%), Cluj-Napoca (76%) și Oradea (82%); Sub 40% nivel de mulțumire s-a înregistrat în Piatra Neamț (37%), Caransebeș (37%), Alexandria (32%) și Buhuși (21%).

[26] *Raportul privind competitivitatea investițiilor globale 2017/2018*, Banca Mondială, 2018

Figura 60. În ce măsură sunteți mulțumit de proiectele de investiții realizate de către primărie?

Sursa: Barometrul Urban 2020, Banca Mondială

Rezultatele acestui sondaj duc către următoarele concluzii:

- 55% din populația urbană este mulțumită de proiectele de investiții realizate de către administrația locală;
- Mulțumirea cetățenilor este mai ridicată în orașele cu peste 50.000 de locuitori (63%), cu excepția Bucureștiului și mai scăzută în orașele între 10-50.000 de locuitori (46%);
- Cota de mulțumire este mai ridicată în regiunile Nord-Vest (68%) și Sud-Est (70%) și mai scăzută în Muntenia (41%) și București-Ilfov (44%);
- Trei orașe înregistrează un nivel de mulțumire de peste 80%: Suceava (82%), Sinaia (85%) și Oradea (88%). Nouă orașe înregistrează un nivel de mulțumire sub 40%, Ploiești (37%) și Alexandria (33%) fiind în acest segment;
- Persoanele cu vârste între 18-24 ani tind să fie mai mulțumite decât restul populației (60%). De asemenea, un nivel mai ridicat de satisfacție a fost înregistrat în rândul angajaților din sistemul public (60%) și al persoanelor cu venituri individuale de peste 3000 lei/lună (66%).

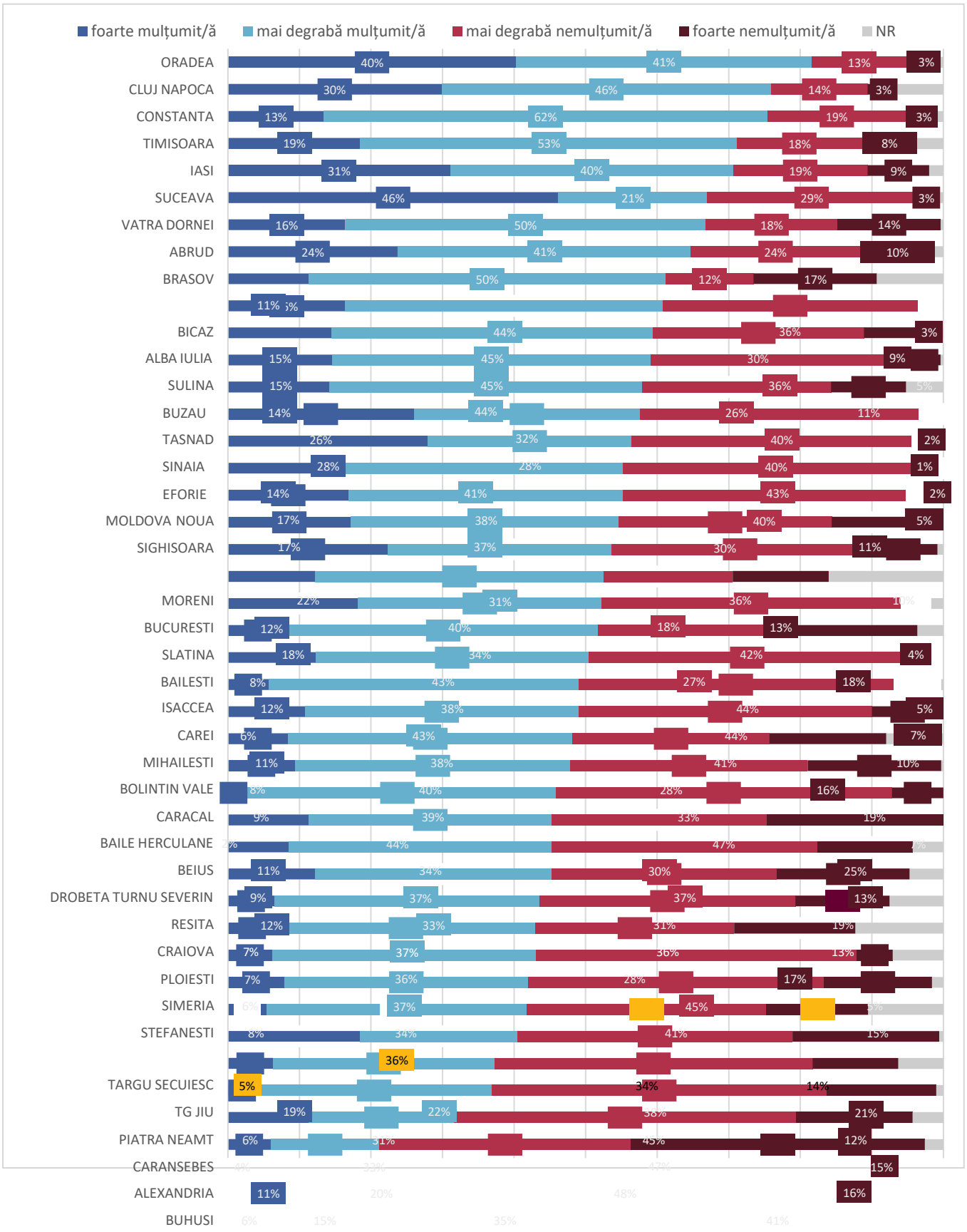
8% dintre respondenți din municipiul Târgu Secuiesc s-au declarat foarte mulțumiți de investițiile realizate de către primărie, iar 40% s-au declarat mulțumiți. 45% dintre respondenții din Municipiul Târgu Secuiesc sunt mai degrabă nemulțumiți sau foarte nemulțumiți cu privire la acest aspect.

Respondenții din Municipiul Târgu Secuiesc au înregistrat un grad de mulțumire privind prezența și atragerea investițiilor private de doar 41%, unul dintre cele mai mici la nivel național. Având în vedere că la nivelul zonei urban au fost dezvoltate două zone industriale, este important ca adminstrația locală să se gândească la o abordare pro-activă pentru atragerea investitorilor privați.

Concluziile răspunsurilor referitoare la satisfacția respondenților privind investițiile private:

- 54% din respondenți s-au declarat mulțumiți de atragerea investițiilor private în orașele în care locuiesc;
- Locuitorii din orașele medii (20-50.000 locuitori) sunt semnificativ mai puțin mulțumiți decât restul populației (medie 43%-total mulțumire);
- La nivel regional se înregistrează disparități semnificative între regiunile Nord-Vest (68%) și Sud- Vest Oltenia (46%) respectiv, Sud-Muntenia (43%);
- Tinerii (18-24 ani) și persoanele cu venituri peste medie tind să fie mai mulțumite decât restul populației;
- Peste 70% grad de mulțumire s-a înregistrat în Iași (71%), Timișoara (71%), Constanța (76%), Cluj-Napoca (76%) și Oradea (82%); Sub 40% nivel de mulțumire s-a înregistrat în Piatra Neamț (37%), Caransebeș (37%), Alexandria (32%) și Buhuși (21%).

Figura 61. În ce măsură sunteți mulțumit de prezența, atragerea investițiilor private?

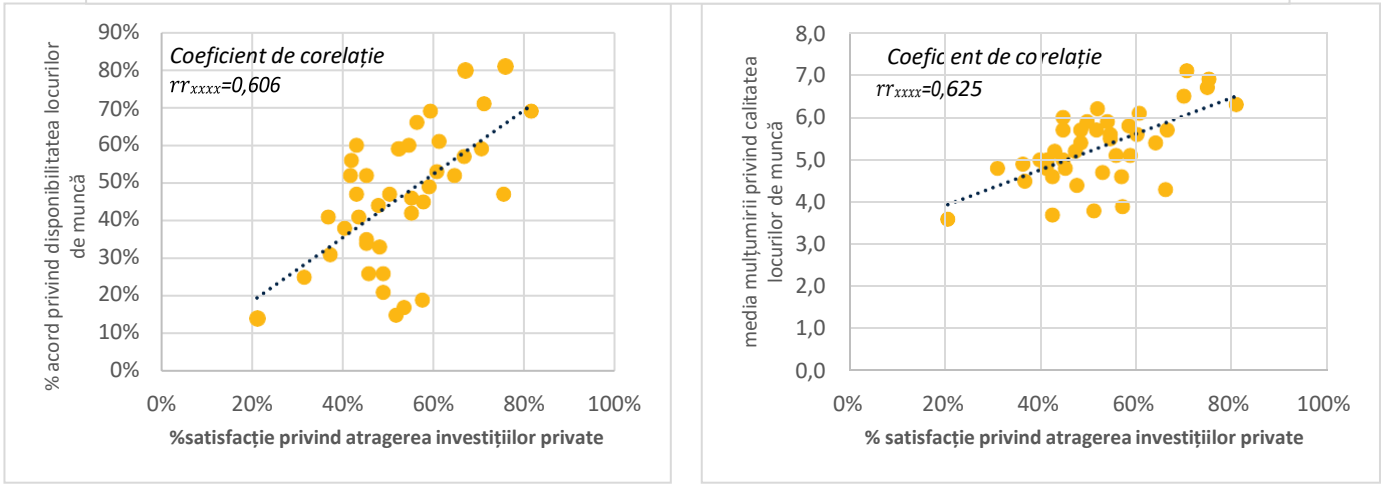
Sursa: Politica Urbană a României, Barometru privind Calitatea Vieții, 2020

Satisfacția față de atragerea investițiilor private corelează semnificativ cu aprecierea investițiilor

realizate de către Primărie, așa cum poate fi observat în graficul de mai sus și în figura de mai jos

privind răspunsurile la întrebarea legată de satisfacția privind prezența și atragerea investițiilorprivate.

Figura 62. Corelație între mulțumire privind atragerea investirilor private și mulțumire privind invențiile realizate de către primărie

Sursa: Politica Urbană a României, Barometru privind Calitatea Vieții, 2020

De asemenea, atât percepția privind disponibilitatea locurilor de muncă în localitatea în care trăiesc, cât și media aprecierii calității locurilor de muncă din oraș corelează semnificativ cu nivelul de mulțumire privind prezența / atragerea investițiilor private în localitate.

În ultimii douăzeci de ani, ritmul accelerat al fenomenului globalizării a condus la creșterea competiției dintre orașele europene în domeniul promovării către fluxurile de capital sau de comerț, concurând în mod invariabil pentru obținerea de investiții.

Astfel se pune întrebarea cum autoritățile naționale, regionale și locale pot identifica o configurație optimă pentru a organiza promovarea investițiilor străine directe în cel mai eficient mod, generând un mediu potrivit de inovare și un ecosistem optim pentru a-și consolida avantajele specifice și investițiile strategice.

În vederea atragerii investițiilor străine directe, piețele locale întreprind o serie amplă de inițiative pentru a genera condiții investiționale favorabile. Printre acestea se regăsesc diverse stimulente precum reduceri de impozite, reforme administrative, investiții în infrastructuri logistice, parteneriate comerciale, sau centre pentru reconversie profesională. Cu toate acestea, rezultatele fluxului ISD din cele mai performante centre urbane europene arată o corelație clară a rezultatelor pozitive cu capacitatea de a se face vizibile pentru a se „vinde" drept gazde viabile pentru proiecte de investiții.

Revenind la principalele centre urbane europene, principalul mecanism de facilitare a accesului la potențialii investitori este realizat prin crearea unei Agenții de Promovare a Investițiilor (API). Concentrarea sporită asupra promovării și facilitării localizării este evidentă în estimările care sugerează că ar putea exista mai mult de 10.000 de API – cuprinzând API regionale, naționale, precum și niveluri subnaționale diferite (județe, zone metropolitane, orașe, comune)[27].

Evaluarea a 30.000 de proiecte de investiții străine directe relevă faptul că asistența directă oferită de autoritățile locale au influențat major deciziile investitorilor străini de a-și extinde operațiunile în diferite economii[28].

Model de organizare: intern vs. extern

Organizarea activităților de sprijinire și atragere a investitorilor pe plan local se poate face prin trei modele diferite, care vizează atât variante interne, cât și externe.

Modelul 1: Departament intern în cadrul primăriilor

Având o medie de 68 de firme înregistrate la fiecare 1.000 de locuitori[29] și cu un total de 1,93 miliarde de euro atrase în anul 2017, Biroul de Relații Externe și Investitori din cadrul Primăriei și Consiliului Local Cluj-Napoca este unul dintre cele mai performante departamente de atragere a investițiilor străine la nivel național și chiar regional. Biroul de Relații Externe și Investitori din Cluj își desfășoară activitatea în cadrul Primăriei municipiului Cluj-Napoca și este subordonat primarului.

Biroului de Relații Externe și Investitori are ca principal obiectiv „creşterea din punct de vedere calitativ şi cantitativ a investiţiilor în municipiu prin întărirea capacităţii de absorbţie a investiţiilor străine[30]". Obiectivul este urmărit prin platforma web dedicată[31] denumită Cluj Business, care conține o serie de informații utile, promovată intens în oportunitățile de abordare a investitorilor străini.

Modelul 2: Agenții municipale

La nivel european, cele mai importante destinații de investiții străine directe sunt reprezentate la nivel local și regional de agenții municipale specializate. Acestea au rolul de a menține contactul cu investitorii și de a extinde activitățile antreprenoriale în locațiile de investiții.

Una dintre cele mai importante agenții municipale de atragere a investițiilor străine la nivel european este *Choose Paris Region,* agenția Consiliului Regional din Ile-de-France care se ocupă de atragerea

[27] Estimări OCO Global, 2013
[28] Kusi Hornberger, Joseph Battat, Peter Kusek, Atragerea ISD: Cât de mult contează climatul investițional? World Bank Group, nr. 327, August 2011.
[29] Sursa: Institutul Național de Statistică
[30] A se vedea: https://primariaclujnapoca.ro/organigrama/primar/biroul-relatii-externe-si-investitori/
[31] A se vedea: http://clujbusiness.ro/

investițiilor străine, cu birouri în Paris, Statele Unite (San Francisco și New York) și China (Shanghai și Beijing). Agenția implementează strategia de atractivitate regională în coordonare cu actorii economici publici și privați.

Choose Paris Region este unul dintre principalii poli magnetici pentru investițiile străine în Franța, ajutând Parisul să atragă mai mult de 1.000 de investiții în perioada octombrie 2012 - septembrie 2017, devenind astfel câștigătorul regional în categoria „orașe și regiuni europene ale viitorului" din cadrul studiului realizat de publicația Financial Times[32].

Modelul 3: Colaborarea cu companii dedicate de atragere a investitorilor

Al treilea de atragere a investitorilor include o externalizare a eforturilor API și a departamentelor de atragere a investitorilor din cadrul primăriilor și consiliilor locale. Acest model constă în strânsa colaborare dintre agențiile de promovare a investițiilor și companii private dedicate atragerii investițiilor străine.

Raportul *The Financial Times fDi* arată că Marea Britanie și-a menținut în anul 2018 prima poziție în calitate de destinație de investiții în Europa[33], cu o cotă de piață de 22% din ISD (o valoare de 38 miliarde de lire sterline). Londra își păstrează prima poziție în clasamentul european al atragerii investițiilor străine, în pofida incertitudinilor declanșate de Brexit. Alături de Invest UK (agenția guvernamentală a Regatului Unit de atragere a investițiilor străine), compania Fitzgerald&Law a contribuit în mod semnificativ la crearea celor 1.600 de noi locuri de muncă pe săptămână în UK.[34]

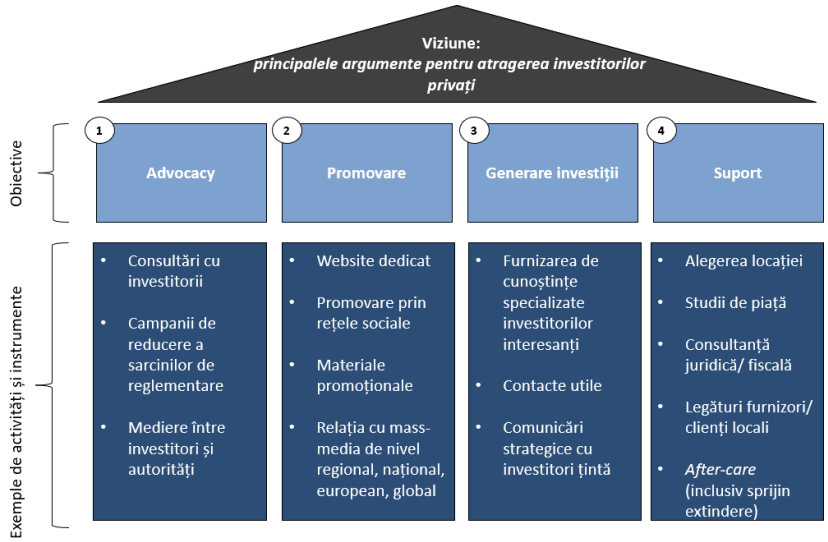
Obiectivele API

În general, API urmărește patru obiective majore, fiecare dintre ele cu un set de activități specifice. Cele mai bune practici internaționale în domeniul API-urilor[35] sugerează următoarele obiective:

- *Acțiuni de advocacy* la nivel local și central pentru eliminarea obstacolelor administrative;
- *Crearea unei imagini favorabile* pentru promovarea comunității ca destinație de investiții;
- *Generarea de investiții* prin abordarea activă a investitorilor pe baza planurilor naționale, regionale sau locale de dezvoltare.
- *Servicii de facilitare a investitorilor*, pentru a ajuta la rezolvarea problemelor cu care se confruntă investitorii existenți sau potențiali.

[32] Raportul FDI European Cities & Regions of the Future 2018/19, Financial Times
[33] idem
[34] Comunicat de presă F&L, martie 2017
[35] Raport OECD – *Policy Framework for Investment User's Toolkit*, 2011

Figura 63. Model structură API: viziune, obiective, activități

Sursa: Îndrumar Atragerea Investițiilor Străine - UrbanizeHub

Activitățile API

A. Interacțiuni cu autoritățile pentru eliminarea obstacolelor administrative

- Identificarea barierelor în calea investițiilor prin consultarea investitorilor străini și autohtoni, prezentând recomandări de politici și programe specifice administrațiilor locale și centrale.
- Sprijinirea eforturilor de reducere a birocrației, ajutând la preluarea de bune practici și idei inovatoare de la investitorii străini.
- Stabilirea de consultări între mediul privat și sectorul public, oferind o platformă de dialog cu investitorii străini și ajutând astfel administrația locală să își optimizeze procesele de atragere a ISD.

B. Crearea unei imagini favorabile pentru promovarea comunității ca destinație de investiții

- Materiale de marketing: API produce și distribuie o serie de materiale de marketing, precum: broșuri, buletine de știri, prezentări pe internet și materiale video, atât în limba engleză, cât și în alte limbi de circulație internațională.
- Prezentări: Prezentările pot fi furnizate investitorilor potențiali fie de către membrii API, fie direct prin autoritățile locale. Prezentările sunt modulare, astfel încât acestea să poată fi modificate în conformitate cu audiența investitorilor: interesul lor special, sectorul, țara/regiunea de unde provin etc.
- Website-ul API. Agențiile de promovare a investițiilor mențin prezența online printr-o platformă web dedicată, cu informații legate de oportunitățile de investiții, stimulentele de stat, fondurile europene disponibile, modalitățile de înregistrare a întreprinderilor, precum și calitatea vieții din comunitățile reprezentate.
- Media. Reprezentanții API au apariții constante în mass-media locală, națională și internațională, distribuind comunicate de presă cu privire la evoluțiile investițiilor și a companiilor prezente la nivel local.
- Prezență în cadrul comunității și la evenimente internaționale. API au rolul de a participa, organiza sau sponsoriza evenimente de business cu investitori și oficiali guvernamentali, în scopul promovării activității de investiții.

C. Generarea de investiții prin abordarea activă a investitorilor pe baza planurilor naționale, regionale sau locale de dezvoltare.

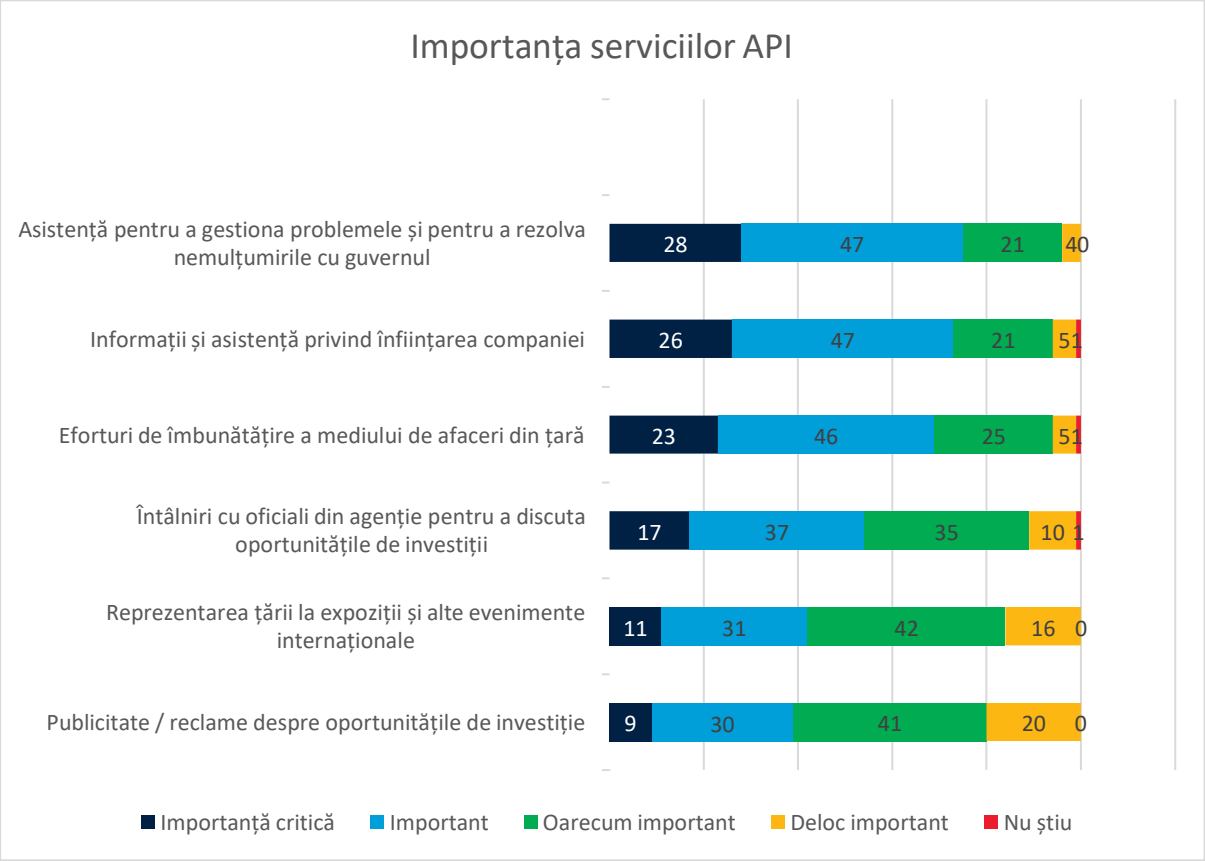
- Întâlniri și asistență. Reprezentanții API se întâlnesc cu investitorii potențiali și discută despre avantajele competitive ale comunității, oferind informații cu privire la procedurile legate de investiții și date de contact ale autorităților locale.
- Generarea de contacte. Una dintre principalele preocupări ale API reprezintă crearea și contactarea de liste cu potențiali clienți, prin discuții cu ambasadele străine și asociațiile de afaceri, cu agențiile regionale de promovare a investițiilor, cu misiunile diplomatice ale României în străinătate, precum și participarea activă la evenimente de business internaționale.
- Misiuni de investiții. API organizează misiuni de investiții în străinătate, concentrându-se pe cele mai atractive sectoare, locații și investitori potențiali.
- Comunicarea strategică cu investitorii din principalele sectoarele economice vizate de municipalitate.

D. *Servicii de facilitare a investițiilor*, pentru a ajuta la rezolvarea problemelor cu care se confruntă investitorii existenți sau potențiali. Aceste servicii includ, dar nu se limitează la: asistență pentru înregistrarea întreprinderilor, informații despre amplasament, asistență pentru extinderea investițiilor, legătura cu furnizorii de utilități și infrastructură, raportări către autoritățile publice și publicul larg, suport și răspunsuri pentru cereri de informații.

Conform sondajului Băncii Mondiale *Global Investment Competitiveness Survey 2017-2018*[36], investitorii apreciază diferitele servicii oferite de API în proporții diferite: asistență pentru gestiunea problemelor în relația cu autoritățile publice (75%), informații privind înregistrarea companiei (73%), îmbunătățirea mediului de afaceri (69%), întâlniri pentru identificarea oportunităților de afaceri (54%), reprezentarea țării la evenimente externe de tipul expozițiilor și târgurilor (42%) și publicitate/reclame despre oportunitățile de investiții (39%).

[36] Notă: Întrebările privind serviciile API au fost adresate către 632 de respondenți. Acești respondenți au răspuns oarecum important, important sau extrem de important cu privire la întrebarea: „Cât de importante sunt serviciile de înaltă calitate și sprijinul din partea API al țării în decizia de a investi în țările în curs de dezvoltare?".

Figura 64. Investitorii apreciază ajutorul API în rezolvarea problemelor (ponderea procentuală a respondenților)

Sursa: Banca Mondială, Global Investment Competitiveness Survey, 2017-2018

Dezvoltarea economică la nivel local și regional este susținută prin crearea de structuri de afaceri în cadrul cărora firmele se bucură de anumite facilități și servicii specifice. În ultimii 15-20 ani, în Regiunea Centru s-au creat mai multe structuri de sprijinire a dezvoltării afacerilor (parcuri industriale, incubatoare de afaceri, centre de afaceri)[37]**.** Actuala infrastructură de sprijinire a afacerilor din regiune acoperă doar parțial nevoile investitorilor. Geografic, infrastructura de afaceri este inegal răspândită (dacă luăm ca exemplu doar situația parcurilor industriale, se constă că majoritatea dintre acestea sunt amplasate în județul Brașov), iar rezultatele, privite în ansamblu, obținute de aceste structuri de sprijinire a afacerilor sunt încă destul de modeste, volumul investițiilor atrase și numărul de locuri de muncă create fiind sub așteptări în cazul unora dintre aceste structuri. Pentru a impulsiona dezvoltarea unor noi afaceri în regiune trebuie avute în vedere extinderea infrastructurii actuale de sprijinire a afacerilor precum și diversificarea gamei de servicii oferite de către aceasta.

[37] ADR Centru. 2020. „*Strategia de Dezvoltare a Regiunii Centru 2021-2027*”. Link.

Parcuri industriale

Municipiul Târgu Secuiesc dispune de două parcuri industriale moderne, cu acces facil prin drumul european 574 și utilități complete pentru investitori. Aceștia pot alege între diferite suprafețe sau hale de producție, în funcție de necesitățile lor, beneficiind de scutire de impozit pe terenuri și clădiri.

Parcul industrial este definit prin Legea 186/2013, privind constituirea și funcționarea parcurilor industriale, ca „zonă delimitată în cadrul căreia se desfășoară activități economice, de cercetare științifică, de valorificare a cercetării științifice și/sau de dezvoltare tehnologică, agroindustriale, logistice și inovative, industriale etc., într-un regim de facilități specific." Situația parcurilor industriale din România, întocmită de Ministerul Lucrărilor Publice, Dezvoltării și Administrației la data 13.04.2020, indică prezența unui număr de 92 de parcuri industriale pe teritoriul țării.

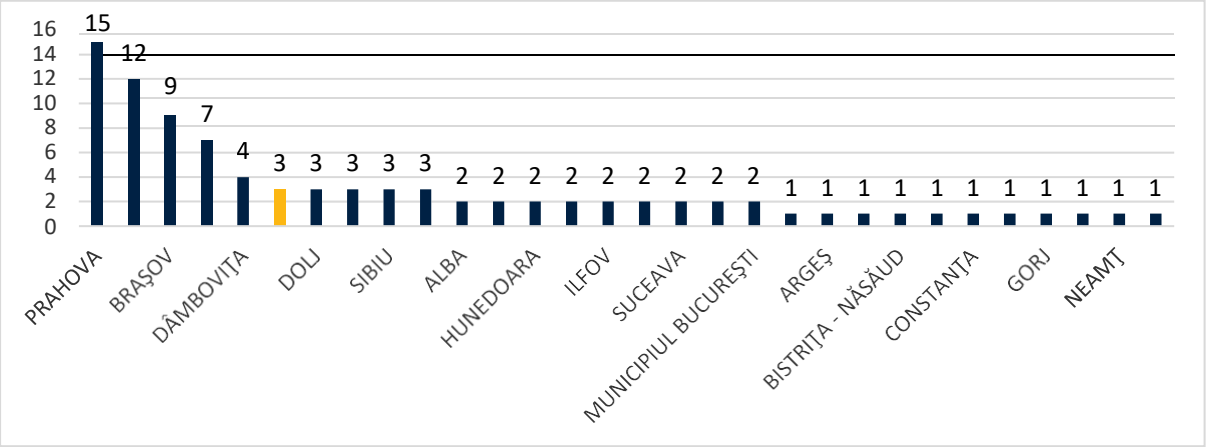
Parcurile industriale asigură infrastructura necesară pentru inițierea rapidă a investițiilor (drumuri, electricitate, alimentare cu apă și drenaj, eliminarea și epurarea apelor uzate, furnizarea gazului, încălzire, servicii de telecomunicații), precum și facilități fiscale (scutire de impozit pe terenuri și clădiri parc). Parcurile industriale sunt, de asemenea, o soluție pentru companiile care doresc să mute activitățile de producție, în conformitate cu legislația care impune transferul capacităților de producție în afara zonelor urbane.

Ca instrumente de dezvoltare regională și locală, parcurile industriale au ca scop atragerea de investiții și reprezintă o direcție strategică importantă a României, susținută la nivel guvernamental. În 2014, prin Hotărârea Guvernului nr. 959/2014, a fost înființat un Comitet interministerial pentru stimularea și facilitarea înființării de noi parcuri industriale, care include un reprezentant al Ministerului Economiei, Dezvoltării Regionale și Administrației Publice, Finanțelor Publice, Fondurilor Europene și Educației Naționale.

În Regiunea Centru sunt constituite **18 parcuri industriale**, fiind a treia regiune cu cele mai multe astfel de facilități. Dintre acestea, 3 sunt localizate în județul Covasna: Parcul Industrial Sfântu Gheorghe, Parc Industrial Târgu-Secuiesc 1 și Parc Industrial Târgu-Secuiesc 2. Ambele situri din municipiul Târgu Secuiesc au obținut titlul de parc industrial prin Ordinul VPM MDRAP nr. 5426/2018.

1. Parc Industrial Zărneşti (BV)
2. Parc Industrial Săcele (BV)
3. Parc Industrial Făgăraş (BV)
4. Parc Industrial Carfil Braşov (BV)
5. Parc Industrial Metrom Braşov (BV)
6. Parc Industrial Victoria (BV)
7. Parc Industrial Prejmer (BV)
8. Parc Industrial Braşov (BV)
9. Parc Industrial Mureş (MS)
10. Parc Industrial Cugir (AB)
11. Parc Industrial Sibiu (SB)
12. Parc Industrial Sibiu - Şura Mică (SB)
13. Parc Industrial Mediaş (SB)
14. Parc Industrial WDP Codlea (BV)
15. Parc Industrial Ocna Mures (AB)
16. **Parc Industrial Sfântu Gheorghe (CV)**
17. **Parc Industrial Târgu-Secuiesc 1 (CV)**
18. **Parc Industrial Târgu-Secuiesc 2 (CV)**

Figura 65. Distribuția parcurilor industriale pe județe (2020)

Sursa: MDLPA

Parcul industrial nr.1 „IFET”

Parcul Industrial nr. 1 din municipiul Târgu Secuiesc a fost amenajat pe platforma unei foste fabrici de prelucrare și industrializare a lemnului (IFET), în cadrul Axei prioritare 4.2. al POR 2007-2013. Parcul are în prezent pe o suprafață de **7.28 ha**, având 4 hale industriale și teren liber, cu utilitățile asigurate, cu capacitatea de a găzdui minimum 6 investitori. Terenul este în proprietatea municipiului. Obiectivul principal al creării sitului industrial a fost atragerea de investitori şi susţinerea mediului de afaceri local, având ca rezultat direct crearea de noi locuri de muncă.

Figura 66. Parcul Industrial nr. 1 din Târgu Secuiesc

Sursa: https://www.investintargusecuiesc.ro/

Accesul la amplasament este posibil dinspre DN11 ȘI DJ121 pe strada Soarelui (aproximativ 150 m, respectiv 200 m). În conformitate cu planul urbanistic zona aprobat și cu reglementările urbanistice aprobate pentru aplasament, suprafețele disponibile în situl industrial ”IFET” au două destinații: teren fără clădiri și teren cu hale industriale. Primăria oferă investitorilor posibilitatea de a construi propriile hale de producţie în concordanţă cu obiectivele şi necesităţile lor.

Infrastructura de utilități constă în:

– energie electrică: stații compacte de transformare PTC20/0.4kV şi 2x1000kVA, fiecare hală alimentată cu cablu subteran de 0.4 kV de tip 2xACYAbY;
– alimentare cu apă: din sistemul urban, cu țevi PEID Dn=110 mm;
– sistemul de canalizare, conectat cu sistemul urban cu conducte PVC KG Dn=200 mm
– sistemul de drenaj al apelor pluviale cu conducte PVC KG DN=110, 315 mm
– gaz de presiune joasă cu conducte PE 80 SDR11 Dn=63 mm, randament=300m3/ora (75 m3/h pentru fiecare hală).

Parcul industrial nr. 2 „EPURARE”

Parcul Industrial nr. 2 „EPURARE” din municipiul Târgu Secuiesc, amenajat prin reabilitarea unei stații de epurare poluate și abandonate (Axa prioritară 4.2. al POR 2007-2013), are în prezent o suprafață de 6.49 ha, suprafața totală utilă fiind de **4.85 ha**.Terenul este integral proprietatea municipiului Târgu Secuiesc. Parcul dispune de două hale de producţie, din care una reabilitată şi una nou construită, conectate la utilităţi şi la drumuri de acces interioare. Prin oferirea a două suprafețe de S=, investitorii potenţiali pot alege între suprafețe de 320 mp (hală existentă), respectiv 835 mp.

Infrastructura de utilități a parcului industrial nr. 2 este compusă din:

- energie electrică: stații compacte de transformare 630 kVA
- alimentare cu apă: din sistemul urban, cu țevi Dn=160 mm;
- pompă de căldură sol – apă
- sistemul de canalizare, conectat cu sistemul urban
- gaz de presiune joasă.

Sursa: https://www.investintargusecuiesc.ro/

Parcul Industrial Sfântu Gheorghe

Parcul Industrial Sepsipark din Sfântu Gheorghe este situat lângă DN E13, la 3 km distanță de Sfântu Gheorghe, în direcția Târgu Secuiesc. DN E574 care leagă Brașovul de jud. Bacău este la 5 km, iar cea mai apropiată stație de cale ferată, în Sfântu Gheorghe, se află la 3 km de parcul industrial. Parcul Industrial are o suprafață de 28,79 ha

Utilitățile oferite includ: energie electrică, telecomunicaţii, gaze naturale, alimentare apă, retea de hidranți, canalizare, drumuri interioare asfaltate.

Figura 67. Planul de situație al parcului industrial din Sfântu Gheorghe, august 2019

Sursa: Parc Industrial Sepsi Park Sfântu Gheorghe

Parc Industrial Cugir

Orașul Cugir, recunoscut pentru tradiția sa în industria de apărare, este un exemplu excelent pentru transformarea unui teren tip *brownfield* într-un parc industrial modern, reușind să-și folosească

activele existente pentru a atrage investiții majore. Până în 1989, Cugir a fost un oraș monoindustrial, foarte dependent de fabrica siderurgică mecanică înființată în 1799. La sfârșitul anilor 90, Fabrica Mecanică Cugir avea peste 18.000 de angajați și producea bunuri pentru industria de apărare, precum și pentru cusut mașini, mașini de spălat etc. „Orașul era identificat cu uzina și uzina era identificată cu orașul", a împărtășit Emil Muntean, directorul Parcului Industrial Cugir. Această tradiție a stat la baza renașterii ulterioare a localității și diversificării activităților sale industriale și economice care au urmat în cele din urmă.

Conform Strategiei de dezvoltare a orașului Cugir (2014-2020), principalele puncte forte sunt infrastructura industrială disponibilă, o cultură tehnică de peste 200 de ani și resursele sale umane bine instruite. Valorificând aceste resurse, administrația locală și județeană a făcut investiții majore în reamenajarea sitului industrial (în special în eficiența rețelelor sale de distribuție) și au stabilit parteneriate puternice cu instituțiile academice și agenții economici pentru promovarea inovației, transferului tehnologic și dezvoltarea forței de muncă locale.

Parcul Industrial Cugir a fost înființat în 2002, având ca acționar unic Consiliul Județean Alba. Parcul se întinde pe o suprafață de 6,2 hectare și vizează crearea mai multor locuri de muncă în urma scăderii activității uzinei mecanice Cugir. Parcul oferă spații de birouri, precum și spații de producție și depozitare, găzduind 36 de companii și cca. 370 de angajați.

Figura 68. Vedere aeriană a parcului industrial Cugir

Sursa: apitsiar.ro

Asigurarea eficienței rețelelor de utilități

Parcul industrial Cugir este una dintre puținele investiții *brownfield* care a reușit să reducă pierderile pentru companiile rezidente prin construirea propriilor rețele de distribuție pentru electricitate, gaz, apă și o rețea de canalizare parțial proprie. Drept urmare, nu numai că asigură toată infrastructura necesară dezvoltării afacerii, dar asigură, de asemenea, o eficiență ridicată și minimizarea costurilor pentru companiile rezidente. Din cauza lipsei de activitate pe platforma civilă, eficiența redusă a transformatoarelor a dus la pierderi foarte mari, până la 60%. S-au făcut investiții majore pe o perioadă de 6 ani pentru a aduce aceste pierderi aproape de zero, prin construirea unei rețele de distribuție proprii (rețea de distribuție a energiei electrice cu o stație de transformare, rețele de distribuție a gazului și apei), precum și rețea de canalizare). Costurile infrastructurii de utilități și drumuri de acces

au fost acoperite parțial de veniturile din vânzarea de terenuri din parcul industrial către Daimler-Chrysler, precum și de împrumuturi și contribuții proprii ale Consiliului Județean.

Alte servicii oferite companiilor rezidente includ un punct de control, securitate la incendiu, salubrizare, parcare, promovare, publicitate, întreținerea rețelelor de utilități, consultanță juridică, o bibliotecă tehnică și săli de conferințe.

Clustere

Orașele competitive au nevoie de companii competitive, dar și de un mediu colaborativ în care acestea să se dezvolte. Companiile private au de câștigat di a avea alte companii din același sector, co-locația ușurând fluxul de idei, accesul la o forță de muncă calificată și o productivitate mai mare determinată de concurența locală. Un pas important pe care îl pot face administrațiile publice în această direcție este crearea de clustere, precum și centre de inovare și transfer de tehnologie, permițând astfel un parteneriat strâns între agenții economici și instituțiile academice și de cercetare și administrațiile publice, încurajând competitivitatea.

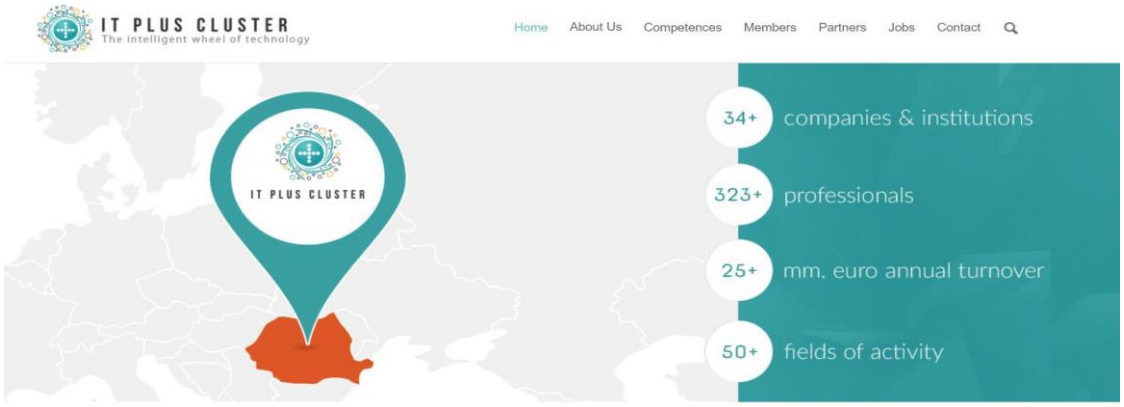
În Regiunea Centru funcționează în prezent peste 20 clustere, o parte dintre ele în cadrul Incubatorului de afaceri din Sfîntu Gheorghe. Printre acestea se numără:

- Clusterul Regional al Lemnului PRO WOOD
- Clusterul Inovativ al Biomasei GREEN ENERGY
- Clusterul Regional al Produselor și a Industriei Agroalimentare-AGROFOOD
- Clusterul Regional Transylvania Textil&Fashion
- Clusterul Inovativ Regional Ambalaje-Tipografie-Design
- Clusterul Regional Balneoturistic TRANSYLVANIA
- Clusterul Eco Turistic

Un alt cluster este ITP Cluster [38], Sfântu Gheorghe / Miercurea Ciuc

A fost înființat în 2013 prin asocierea a 14 companii de IT, a Consiliului Județean Harghita, a Primăriei Miercurea Ciuc, a facultății de Științe Economice și Umane a Universității Sapientia, a liceului theoretic "Márton Áron" și a Agenției de Dezvoltare Regională Centru.

Figura 69. IT Plus Cluster

Sursa: https://www.itpluscluster.ro/en

Începând din anul 2014, efectivul societăților membre ale clusterului a crescut de la 14 la 46, alăturându-ne în special întreprinderi din județele Harghita, Covasna, Braşov, Mureș și Cluj. În prezent, administrarea organizației este asigurată de Asociația IT Plus din Sfântu Gheorghe.

[38] https://www.itpluscluster.ro/en

Incubatoare de afaceri

Conform celor mai recent date din 2020, în Târgu Secuiesc există un incubator de afaceri deschis în 2013 și un altul în construcție.

Incubatorul de Afaceri Târgu Secuiesc[39]

Înființat în 2014, incubatorul de Afaceri din Tg.Secuiesc a fost finanțat prin fonduri europene pe platforma unei foste centrale termice. Construcția a fost preluată de Municipiul Tg.Secuiesc în noiembrie 2013, valoarea investiției a fost de 584.000 de lei din care jumătate a fost investiţie proprie, iar cealaltă parte bani europeni, în cadrul Axei prioritare 4.1. al POR 2007- 2013. Primăria a mai contribuit cu 130.000 de lei pentru diferite lucrări sau plăți neeligibile.

Clădirea cu mansardă are 478 de metri pătrați suprafață utila și cuprinde săli de birouri, grupuri sanitare, centrala termică, sala mică cu anexă, sală de conferințe.

Figura 70. Incubatorul de afaceri din Târgu Secuiesc

Sursa: http://kkv.ro/

Amenajarea incubatorului de afaceri Municipiul Tg.Secuiesc a avut ca obiectiv stimularea antreprenoriatului, sprijinirea firmelor nou înființate. Societățile rezidente pot închiria sedii cu prețuri foarte avantajoase, prin achitarea costurilor de întreținere și de energie ale clădirii de către primăria Municipiului Tg. Secuiesc. Condiția pentru a primi aceste facilități este crearea de noi locuri de muncă.

Primele 4 firme incubate s-au instalat în martie 2014. În prezent, sunt incubate 6 firme și o asociație (Asociația KKV), dar mai există spațiu liber, de închiriat, potrivit pentru puncte de lucru. Sala de conferințe se poate închiria cu prețuri avantajoase pentru organizarea diferitelor evenimente. În perioada ce a trecut în sala de conferințe au avut loc diferite evenimente: prezentări, ședințe marketing, conferințe, concursuri, întâlniri, cursuri, traininguri.

Având în vedere că obiectivele mai sus amintite se regăsec în domeniul de activitate a Asociației Întreprinderilor Mici și Mijlocii din Județul Covasna (Asociația KKV, partener ASIMCOV), precum și

[39] http://kkv.ro/incubatorul-de-afaceri/

pentru a asigura o administrare cât mai eficientă a spațiului amenjat prin proiect, Consiliul Local a decis delegarea administrării către Asociație. Principalele obiective ale asociației sunt: organizarea de cursuri, traininguri și alte forme de pregătire pentru întreprinzători și angajații lor, organizarea întâlnirilor de club, a evenimentelor sportive și culturale, a diferitelor prezentări, transmiterea informațiilor utile membrilor, administrarea Incubatorului de Afaceri, asigurarea sediului social cu preț avantajos firmelor nou înființate.

În 2020 au fost organizate cursuri de manager proiect, manager de îmbunătățiri procese, manager resurse umane, două cursuri de inspector resurse umane, cursuri care s-au desfășurat în sala de conferințe a Incubatorului pentru Afaceri. La aceste cursuri au fost instruite 106 persoane.

CERCETARE-DEZVOLTARE-INOVARE – PERSPECTIVĂ REGIONALĂ

Dezvoltarea sectorului cercetare - dezvoltare - inovare (CDI) este unul dintre factorii care pot cataliza competitivitatea la nivelul Regiunii Centru. La nivel regional se simte necesitatea întăririi legăturii dintre mediul de cercetare și cel de afaceri în perspectiva dezvoltării economiei bazate pe cunoaștere.

Conform *Strategiei de Dezvoltare a Regiunii Centru 2021-2027*[40], în ceea ce privește România, finanțarea acordată sectorului intern al cercetării-dezvoltării este încă la un nivel insuficient pentru a face față competitivității firmelor la nive regional. **În 2018, România a alocat doar 0,6% din PIB domeniului cercetării, dezvoltării și inovării, ocupând astfel ultima poziție din cadrul Uniunii Europene. În Regiunea Centru fondurile alocate cercetării-dezvoltării au reprezentat doar 0,26% din P.I.B.-ul regional**.

Cercetarea autohtonă joacă încă un rol redus în dezvoltarea economică, transferul rezultatelor și aplicarea lor în economie făcându-se încet și cu dificultate[41]**.** Conform celor mai recente date statistice, ponderea la nivel regional a firmelor inovatoare a scăzut în 2016 la 9,6% din totalul firmelor, fiind sub valoarea indicatorului înregistrată la nivel național de 13,7%. Totalul cheltuielilor pentru cercetare-dezvoltare reprezentau în 2017 doar 0,26% din PIB-ul regional, în creștere, totuși, față de anul 2013 când s-a înregistrat o pondere de doar 0,13% din PIB-ul regional.

Dezvoltarea entităților economice bazate pe cercetare și pe valorificarea rezultatelor cercetării (e.g. spin-off-uri, start-up-uri inovative, companii active în domeniul cercetării) se găsește într-un stadiu incipient în Regiunea Centru. Pornind de la rezultate obținute de cercetători și uneori cu sprijinul unor investitori dispuși să mizeze pe succesul acestor investiții, pot lua naștere diverse companii care se bazează în totalitate sau în cea mai mare parte pe valorificarea comercială, pe piață a invențiilor și inovațiilor. Pentru că, de regulă, succesul comercial apare după minim un an este necesar ca la începutul perioadei de funcționare, firmele bazate pe cercetare să primească un sprijin financiar astfel încât rata de supraviețuire a acestora să crească.

Cu toate că există resurse semnificative la nivel regional în domeniul cercetării (câteva institute de cercetare, universități puternice), rezultatele din cercetarea teoretică și aplicată ajung greu în sfera economică. Transferul tehnologic, în general, către potențialii beneficiari din sectorul economic este la un nivel nesatisfăcător, acest lucru afectând competitivitatea economică a firmelor din Regiunea Centru. Pornind de la această situație și de la prioritatea asumată la nivel național și european de a crește contribuția cercetării-inovării în economie, se impune ca prioritate regională pentru următorii

[40] Ibid.
[41] Ibid.

ani, **dezvoltarea și susținerea activității entităților de transfer tehnologic în domeniile de interes pentru regiune.**

În anul 2018, la nivelul județului Covasna au fost identificate 4 firme având ca obiect principal de activitate codul CAEN 7219 – Cercetare-dezvoltare în alte științe naturale și inginerie, și o firmă cu codul CAEN Cercetare-dezvoltare în științe sociale și umaniste din totalul de 84 de firme la nivelul regiunii[42].

Domeniile de cercetare la nivelul regiunii Centru variază de la agrofood, biologie, industrie, IT, inginerie, ştiinţe exacte şi mediu construit sustenabil la medicină, ştiinţe umaniste, textile-confecţii.

Conform informațiilor centralizate de pe platforma ERRIS (Engage in the Romanian Research Infrastructure System), la finalul anului 2017, la nivelul Regiunii Centru exista un total de **85 de entităţi de CDI**, incluzându-le aici pe cele din institutele de cercetare-dezvoltare și subunitățile acestora și pe cele din cadrul universităților. **Domeniile de cercetare vizate de aceste infrastructuri variază de la** agrofood, biologie, industrie, IT, inginerie, ştiinţe exacte şi mediu construit sustenabil (37 infrastructuri de cercetare), medicină (26 infrastructuri de cercetare), ştiinţe umaniste, la textile-confecţii.

În prezent, în Regiunea Centru, funcționează 10 instituții de învățământ superior care însumează 63 de facultăți. La nivel regional numărul total de studenți înscriși în anul universitar 2017-2018 era de peste 56.000, dintre care peste o treime la Universitatea Transilvania din Brașov. Celelalte centre universitare de cercetare funcționează în cadrul instituțiilor de învățământ superior: Universitatea ”Lucian Blaga” din Sibiu, Universitatea de Medicină și Farmacie și Științe și Tehnologie ,,George Emil Palade” din Târgu Mureș, Universitatea ”1 Decembrie 1918” din Alba Iulia, etc. Infrastructura de cercetare, formată din facultăți, centre și institute de cercetare, acoperă o gamă largă domenii printre care cele mai importante sunt: științe economice, inginerie și tehnologii avansate, energii regenerabile și biotehnologii, electrotehnică, mecanică, farmacie, medicină, dezvoltare teritorială, dezvoltare durabilă, topografie și geodezie, sociologie, științe exacte (matematică, fizică, chimie, etc.), tehnologia informației și comunicațiilor, ingineria mediului, etc.

În plus, fundația Sapientia a inițiat un proiect de construire a unui campus universitar pentru circa 500 de studenți, la ieșirea din Sfântu Gheorghe spre Miercurea Ciuc. „*Pe lângă specializările agronomie și silvicultură care se vor muta în noua locație, aici va fi înființat și un program de studiu dedicat sportului. Conducerea Fundației speră ca odată cu realizarea investiției, cât mai mulți tineri să decidă să își urmeze studiile acasă, la Sfântu Gheorghe*”[43].

La nivelul județelor Covasna, Mureș și Harghita există următoarele instituții de învățământ universitar:

Extensiile universitare ale Universităţii Babeş-Bolyai[44]

- **Târgu Secuiesc (Facultatea de Psihologie şi Ştiinţe ale Educaţie - Pedagogia învăţământului primar şi preşcolar)**

[42] Codurile CAEN 7211, 7219, 7220 - INT101U Unitati locale active, pe Activități ale economiei nationale la nivel de clase CAEN Rev.2, clase de marime dupa numarul de salariati, macroregiuni, regiuni de dezvoltare si judete, INS 2018

[43] https://covasnamedia.ro/stirea-zilei/campus-universitar-realizat-cu-bani-din-ungaria

[44] https://www.ubbcluj.ro/ro/structura/unitati/extensii

- **Sf. Gheorghe (**Facultatea de Ştiinţe Politice, Administrative și ale Comunicării, Facultatea de Științe Economice și Gestiunea Afacerilor și Facultatea de Știința și Ingineria Mediului)
- **Târgu Mureș** (Facultatea de Psihologie şi Ştiinţe ale Educaţiei, Pedagogia învăţământului primar şi preşcolar)
- **Odorheiu Secuiesc** (Facultatea de Psihologie şi Ştiinţe ale Educaţiei - Pedagogia învăţământului primar şi preşcolar)
- **Gheorgheni**, Județul Harghita (Facultatea de Geografie - Geografia turismului).

Universitatea Sapientia[45]

- **Miercurea Ciuc** (nouă specializări universitare şi mai multe specializări de master);
- **Târgu Mureș** (domenii de licență în cadrul Facultă de Agronomie, a Facultății de Silvicultură și a Facultății Tehnice)
- **Sfântu Gheorghe** (Facultatea de Științe Tehnice și Umaniste)
- **Târgu Mureș** (Universitatea de Medicină, Farmacie, Științe și Tehnologie „George Emil Palade” [46])

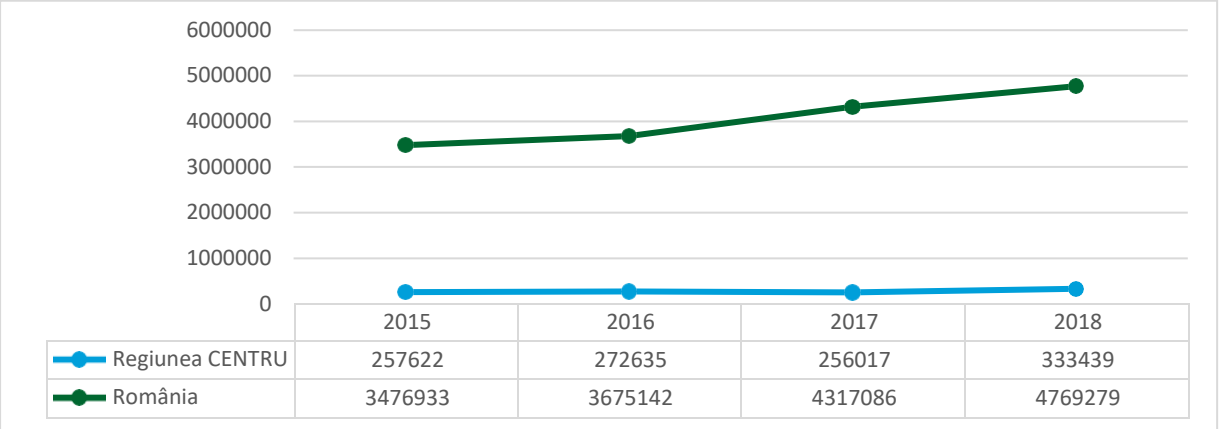
Infrastructura de cercetare are nevoie în continuare de investiții semnificative în modernizarea de laboratoare de cercetare, amenajarea și dotarea de centre de cercetare și pentru construirea sau extinderea de campusuri universitare. Este important să amintim faptul ca în ultimii ani a crescut din ce în ce mai mult importanța cercetării, acest fapt resimțindu-se în creșterea numărului de salariați din activitatea de cercetare.

Valoarea cheltuielilor cu cercetarea-dezvoltarea a crescut în ultimii ani atât la nivel național, cât și la nivelul regiunii Centru, însă este redusă, comparativ cu media de la nivelul UE. Dacă la nivel european, valoarea medie a cheltuielilor cu CDI din PIB a fost de 2%, România a cheltuit doar 0.5% din PIB, conform datelor Eurostat 2017.

Comparativ cu anul 2010, valoarea totală a cheltuielilor din activitatea de cercetare-dezvoltare de la nivel național în anul 2018 s-a dublat, fiind de 4.769.279 mii lei, conform datelor INS. În regiunea Centru s-a folosit 7% (333.439 mii lei) din totalul cheltuielilor cu activitatea de cercetare-dezvoltare de la nivel național, iar la nivelul județului Covasna, 0,1% din cheltuielile naționale.

[45] https://ms.sapientia.ro/ro/studii-de-licenta/programe-de-studiu

Figura 71. Evoluția cheltuielilor cu activitatea de cercetare-dezvoltare

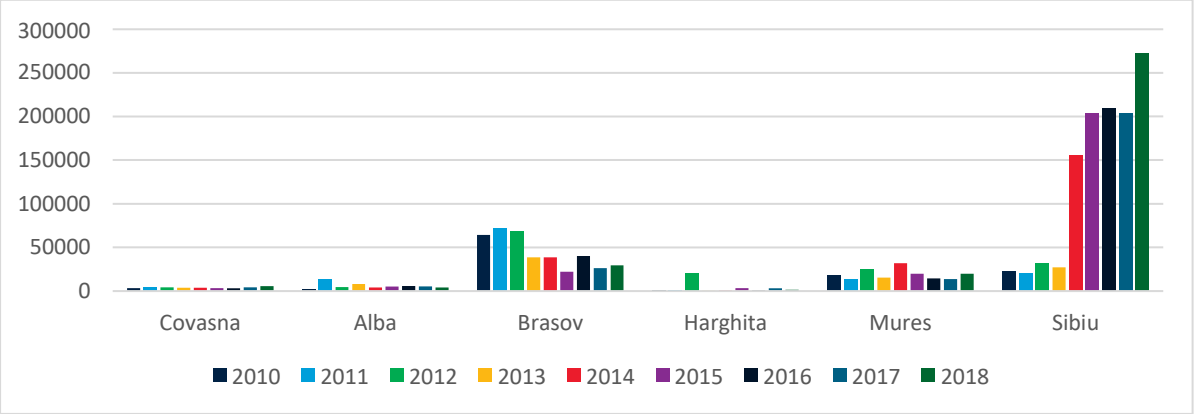

	2015	2016	2017	2018
Regiunea CENTRU	257622	272635	256017	333439
România	3476933	3675142	4317086	4769279

Sursa: Institutul Național de Statistică, INS-TEMPO

La nivelul județului Covasna s-a înregistrat o creștere ușoară a cheltuielilor alocate cercetării și dezvoltării între 2010-2018, cu o creștere cu 35% în 2018 comparativ cu anul precedent. În comparație cu județele din regiune, județul Covasna este pe locul trei, după Harghita și Alba, valoarea cheltuielilor reprezentând însă doar 29% din cele ale județului Mureș și 2,12% din cele ale județului Sibiu, care a înregistrat cele mai mari creșteri din regiune. Evoluția cheltuielilor la nivel de regiune[47] este prezentată mai jos:

Figura 72. Evoluția cheltuielilor cu cercetarea-dezvoltarea la nivelul regiunii Centru

Sursa: Institutul Național de Statistică, INS-TEMPO

În 2018, **numărul total al salariaților din activitatea de cercetare-dezvoltare** a României a fost de 44.733 persoane, în creștere cu 14,5% față de 2010, conform datelor INS. La nivelul regiunii Centru, numărul salariaților din acest sector a crescut constant, cu 33% față de 2010, la nivelul regiunii regăsindu-se **4140 d**e salariați în domeniul CD, față de 3113 în 2010. Ponderea salariaților din sectorul cercetare-dezvoltare înregistrați la nivelul regiunii Centru din totalul la nivel național este de 9,2%. În județul Covasna activează 66 de salariați în domeniul cercetării-dezvoltării.

La nivelul regiunii centru existau în 2018 **429 de întreprinderi inovatoare, identificate printr-o gamă mai largă de coduri CAEN.**

[47] Cu excepția județului Mehedinți: lipsă date INS pentru acest indicator

Dintre acestea, 288 erau în industrie și 141 în domeniul serviciilor. Conform definiției INS, „întreprinderi inovatoare sunt întreprinderile care au lansat produse (bunuri sau servicii) noi sau semnificativ imbunatatite pe piata sau au introdus procese noi sau semnificativ imbunatatite sau noi metode de organizare sau de marketing. Termenul acoperă toate tipurile de inovatori, inovatori de produs, de proces, de metode de organizare sau de metode de marketing, precum si intreprinderile cu inovatii nefinalizate sau abandonate si se refera la intreprinderile active" (INS).

Conform indicatorilor de inovare colectați la nivel european, România este un inovator modest, regiunea Centru înregistrând un scor mediu la nivel național, între 2011-2019. Diferențele regionale din perspectiva inovării sunt ridicate în România, cu cea mai performantă regiune, București - Ilfov, având o peformanță de aproape două ori mai mare decât regiunea Centru în 2019. Performanța regiunii a scăzut de la 39.40 în 2011 la 28.58 în 2019.

Tabel 22. Evoluția indicatorilor privind inovarea la nivel regional (2011-2019)

Regiune	2019	2017	2015	2013	2011
Bucuresti - Ilfov*	54,08	48,30	48,38	60,50	61,97
Vest	34,35	29,30	26,87	32,20	40,01
Nord-Vest	31,06	29,61	26,88	39,02	40,83
Centru	28,58	27,15	24,32	35,48	39,40
Sud-Est	23,14	23,62	28,75	35,72	42,68
Nord-Est	22,52	19,21	29,74	38,17	41,54
Sud - Muntenia	19,29	22,68	26,23	33,93	36,11
Sud-Vest Oltenia	14,98	13,92	14,63	26,68	31,38

Sursa: Regional Innovation Scoreboard

Cele mai mari valori la nivelul regiunii Centru valorile sunt pentru indicatorul Angajare în producție de tehnologie medie și înaltă și servicii intensive în cunoștințe (102,74), situându-se pe locul trei după regiunea Vest și București-Ilfov și Aplicații de proiectare și **populația cu studii superioare**, pe locul doi după București-Ilfov.

Tabel 23. Indicatorii inovării la nivelul regiunii Centru

Indicator	Regiunea Centru	Ranking
Aplicații de proiectare	58,88	2
Angajare în producție de tehnologie medie și înaltă și servicii intensive în cunoștințe	102,74	3
Cereri de brevet EPO	14,35	4
Indicele inovației	28,58	4
IMM-uri inovatoare care colaborează cu alții	3,24	8
Învățarea pe tot parcursul vieții	4,95	3
Inovatori de marketing sau organizaționali	9,44	6
Publicațiile cele mai citate	28,47	8
Cheltuieli de inovare non-C&D	36,42	4
Populația cu studii superioare	51,9	2
Inovatori de produse sau procese	8,81	5
Co-publicații public-private	27,01	2
Cheltuieli pentru cercetare și dezvoltare – sectorul de afaceri	44,83	4
Cheltuieli pentru cercetare și dezvoltare - sectorul public	14,04	8
Vânzări de inovații noi pe piață și noi pentru firme	27,14	3

Co-publicații științifice	49,83	5
IMM-uri care inovează intern	10,13	4
Aplicații pentru mărci comerciale	38,25	3

Sursa: Regional Innovation Scoreboard, 2019

Tabel 24. Indicatorii inovării la nivel regional - comparație

Indicator	Nord-Vest	Centru	Nord-Est	Sud-Est	Sud - Muntenia	Bucuresti - Ilfov*	Sud-Vest Oltenia	Vest
Aplicații de proiectare	49,8	58,88	30,88	6,83	21,11	86,37	14,71	35,3
Angajare în producție de tehnologie medie și înaltă și servicii intensive în cunoștințe	62,6	102,74	14,25	52,56	84,49	157,47	37,47	209,47
Cereri de brevet EPO	14,83	14,35	11,13	10,03	13,12	19,45	9,69	17,88
Indicele inovației	31,06	28,58	22,52	23,14	19,29	54,08	14,98	34,35
IMM-uri inovatoare care colaborează cu alții	20,95	3,24	14,21	7,87	4,23	19,42	19,91	8,89
Învățarea pe tot parcursul vieții	4,95	4,95	4,95	0	7,92	6,93	0,99	4,95
Inovatori de marketing sau organizaționali	27	9,44	24,46	20,05	3,89	15,02	0	14,87
Publicațiile cele mai citate	48,34	28,47	42,97	41,64	35,06	41,41	31,36	55,44
Cheltuieli de inovare non-C&D	35,61	36,42	43,05	81,39	28,21	44,89	12,72	35,74
Populația cu studii superioare	51,48	51,9	17,3	9,7	6,33	157,81	30,8	43,04
Inovatori de produse sau procese	15,97	8,81	9,13	29,29	4,48	12,69	6,4	4,48
Co-publicații public-private	18,2	27,01	11,46	13,19	11,9	82,97	0	0
Sectorul de afaceri al cheltuielilor pentru cercetare și dezvoltare	20,03	44,83	11,69	1,62	50,27	64,86	5,79	50,27
Cheltuieli pentru cercetare și dezvoltare - sectorul public	45,52	14,04	45,52	25,67	17,35	84,22	36,57	34,59
Vânzări de inovații noi pe piață și noi pentru firme	18,59	27,14	33,21	41,14	21,98	23,42	13,88	14
Co-publicații științifice	80,59	49,83	52,85	26,06	14,92	120,54	29	65,65
IMM-uri care inovează intern	17,99	10,13	8,86	31,4	3,85	12,35	7,4	4,63
Aplicații pentru mărci comerciale	46,46	38,25	30,26	11,78	18,71	72,99	20,06	38,02

Sursa: Regional Innovation Scoreboard, 2019

PIAȚA FORȚEI DE MUNCĂ

Oamenii sunt resursa cheie a oricărei comunități. Importanța dezvoltării forței de muncă pentru a construi orașe echitabile și incluzive este asumată tot mai puternic ca responsabilitate de către administrațiile locale, județene și regionale. Pentru a dezvolta o forță de muncă care să răspundă nevoilor actuale și viitoare ale pieței muncii, e necesar să înțelegem mai întâi profilul persoanelor angajate, șomerilor și tinerilor. Astfel, această secțiune evidențiază datele cheie pe care le cunoaștem despre forța de muncă din Municipiul Târgu Secuiesc, respectiv celelalte localități componente ale Zonei Urbane Funcționale.

Cele mai recente date statistice arată că **populația după domiciliu din Municipiul Târgu Secuiesc reprezintă 8,7% din populația județului.**

Tabel 25. Populația după domiciliu la 1 iulie 2019

Indicator	România	Regiunea CENTRU	Covasna	Mun. Târgu Secuiesc
Populația rezidentă la 1 iulie 2019	19.370.448	2.316.825	201.893	-
Populația după domiciliu la 1 iulie 2019	22.154.572	2.625.974	226.027	19.689
	10.821.333	1.285.066	111.358	9.378
Masculin	11.333.239	1.340.908	114.669	10.311
Feminin				

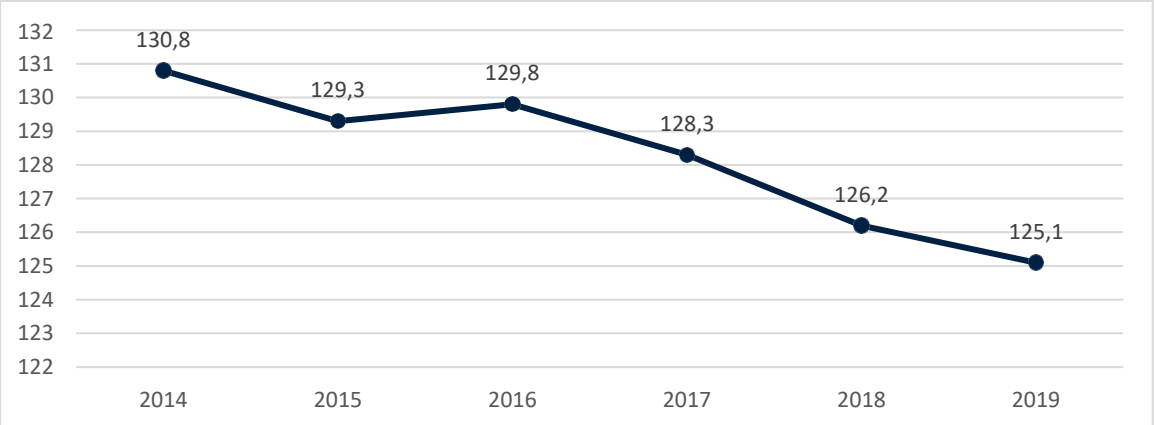
Sursa: Institutul Național de Statistică, INS-TEMPO

Așa cum sunt definite de către INS, **resursele de muncă** reprezintă acea categorie de populație care dispune de ansamblul capacităților fizice și intelectuale care îi permit să desfășoare o muncă utilă în una din activitățile economice naționale. Resursele de muncă includ: populația în vârstă de muncă, aptă de a lucra, precum și persoanele sub și peste vârsta de muncă aflate în activitate.

Vârstele de muncă diferă în funcție de perioada de analiză, astfel:

- 2011-2015: 16-59 ani pentru femei, respectiv 16-64 ani pentru bărbați;
- 2016-2019: 16-60 ani pentru femei, respectiv 16-65 ani pentru bărbați.
- 2020: 16-61 ani pentru femei, respectiv 16-65 ani pentru bărbați.

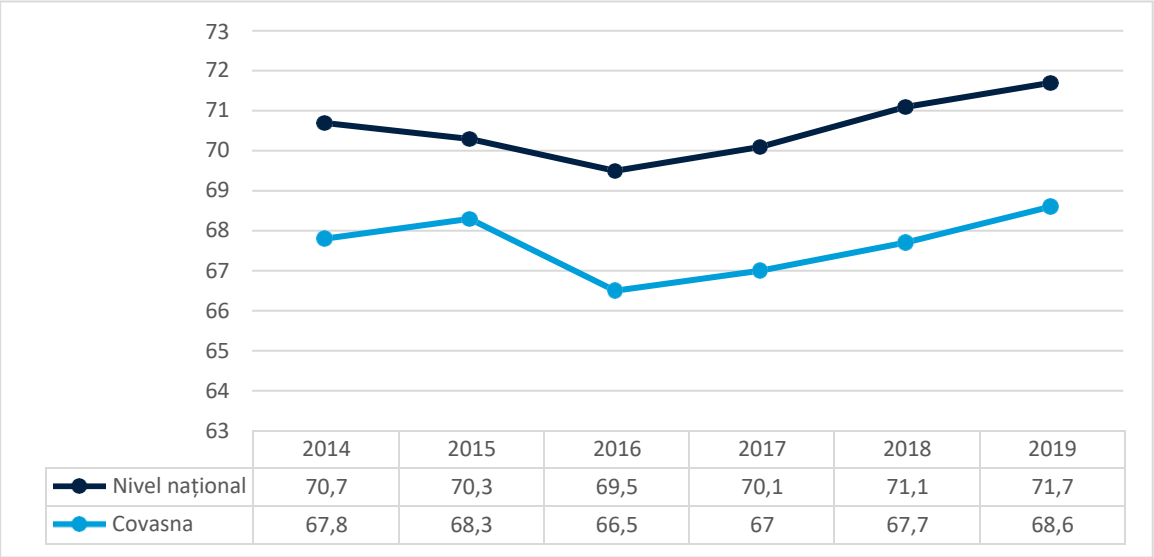
Figura 73. Evoluția resurselor de muncă în județul Covasna

Sursa: Institutul Național de Statistică, INS-TEMPO

Rata de activitate a resurselor de muncă reprezintă raportul, exprimat procentual, dintre populația activă civilă (populația ocupată civilă și șomerii înregistrați) și resursele de muncă. În județul Covasna, aceasta a fost în creștere din anul 2016 până în 2019, ajungând la 68,6%, față de 71,7% la nivel național.

Figura 74. Rata de activitate a resurselor de muncă în județul Covasna

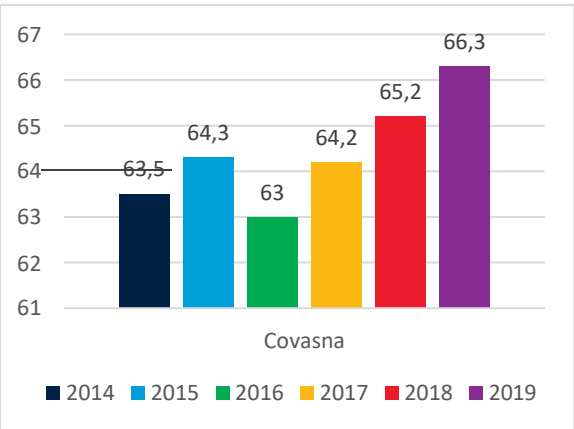

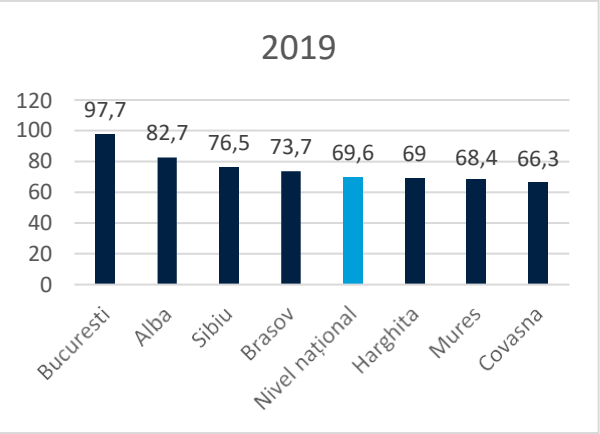
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Nivel național	70,7	70,3	69,5	70,1	71,1	71,7
Covasna	67,8	68,3	66,5	67	67,7	68,6

Sursa: Institutul Național de Statistică, INS-TEMPO

În 2019, la nivelul județului Covasna, **rata de ocupare a resurselor de muncă**[48] a **fost de 66,3%,** înregistrând o creștere continuă din anul 2016, însă fiind cea mai redusă de la nivelul regiunii Centru. De asemenea, rata de ocupare de la nivelul judeţului Covasna este sub cea de la nivel naţional, de 69,6%, cu 3,3 puncte procentuale. de

Figura 75. Evoluția ratei de ocupare a resurselor de muncă în județul Covasna

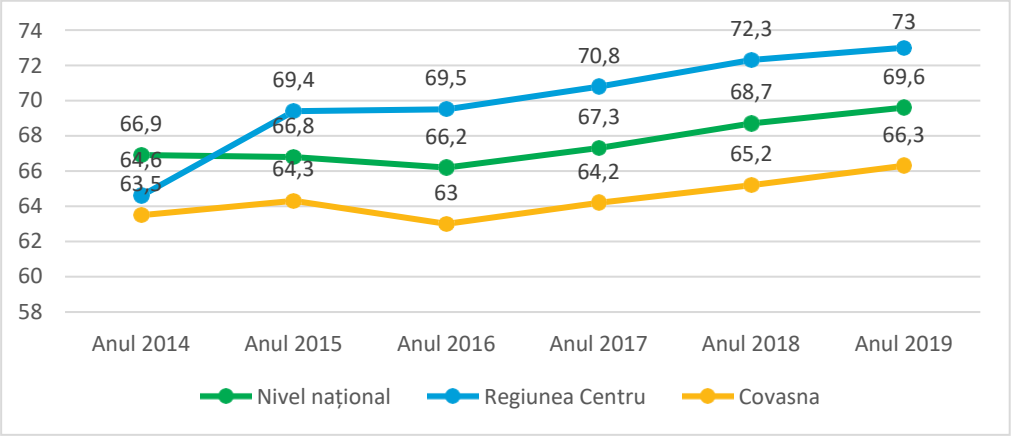

Sursa: Institutul Național de Statistică, INS-TEMPO

Rata de ocupare la nivel de regiune în 2019 este de 73%, peste media națională de 69,6%. Astfel, județul Covasna este cu 6,7 puncte procentuale sub nivelul regiunii în ceea ce privește rata de ocupare.

[48] Rata de ocupare a resurselor de munca reprezinta raportul, exprimat procentual, dintre populatia ocupata civila si resursele de munca.

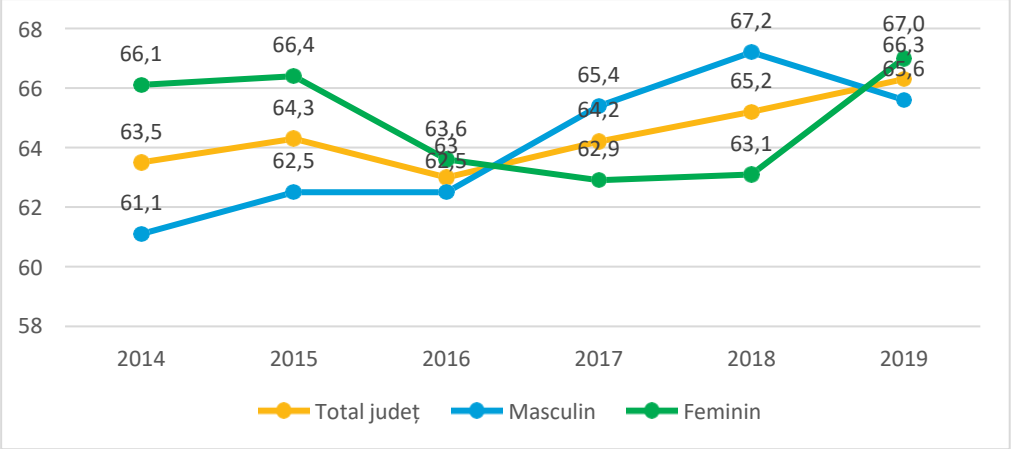
Figura 76. Rata de ocupare a resurselor de muncă – nivel național, regional și județean

Sursa: Institutul Național de Statistică, INS-TEMPO

Pe sexe, se observă că raportul dintre rata de ocupare a femeilor și cea a bărbaților în județul Covasna s-a inversat în 2019 față de 2017 și 2018, astfel că populația feminină are o rată de ocupare mai ridicată, de 67%, față de 66,3% din populația masculină. Cea mai mare diferență din ultimii 6 ani s-a înregistrat în 2014, rata de ocupare pentru femei fiind cu 5 puncte procentuale mai mare.

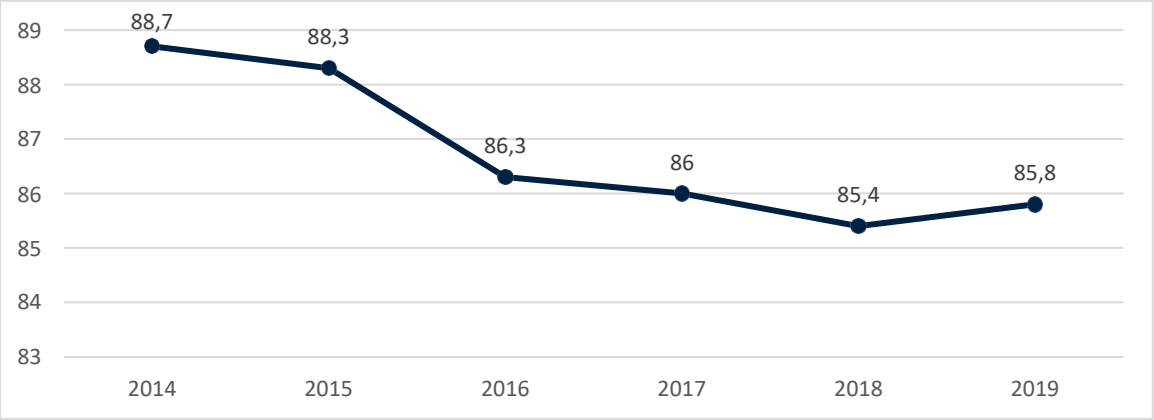
Figura 77. Rata de ocupare, pe sexe, județul Covasna

Sursa: Institutul Național de Statistică, INS-TEMPO

Populația activă civilă cuprinde populația ocupată civilă și șomerii înregistrați, caracterizând potențiala forta de munca și gradul de ocupare a populației. Populația activă civilă de la nivelul județului Covasna este de 85.800 persoane, din care 52,3% sunt bărbați și 47,7% femei. Distribuția pe sexe este replicată și la nivel regional, 55,6 din populația activă civilă fiind de sex masculin. Județul concentrează 7,9% din populația activă civilă a regiunii. Evoluția din ultimii ani relevă o scădere constantă a populației active civile din 2014 până în 2019, când a înregistrat o ușoară creștere.

Figura 78. Evoluția populației active civile (mii persoane) în județul Covasna

Sursa: Institutul Național de Statistică, INS-TEMPO

Conform recensământului din 2011, **populația activă** (persoane ocupate și șomeri) era de 8899 în municipiul Târgu Secuiesc, 96320 în județul Covasna și 1.022.614 în regiunea Centru.

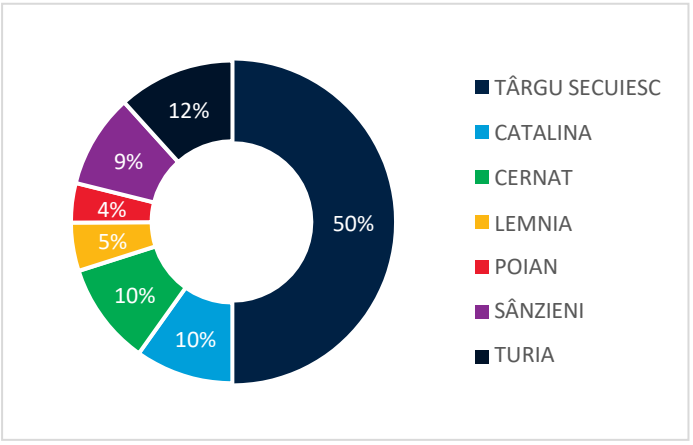
Tabel 26. Populația activă și inactivă din localitățile componente ale ZUF Târgu Secuiesc

Localitate	Categorie localitate	Populația ocupată	Șomeri	Elev/student	Pensionar	Populația casnică	Populația întreținută	Altă situație economică
TÂRGU SECUIESC	Mun. reșed. de județ	8303	596	2465	4157	627	1995	348
CATALINA	Comună	1825	37	442	574	161	323	16
CERNAT	Comună	1894	77	519	682	243	422	141
LEMNIA	Comună	897	31	264	368	109	212	55
POIAN	Comună	734	44	235	367	92	194	102
SÂNZIENI	Comună	1744	108	579	1011	262	682	196
TURIA	Comună	2168	122	445	639	166	422	65
TOTAL ZUF	-	17565	1015	4949	7798	1660	4250	923

Sursa: INS, 2011

La nivelul ZUF Târgu Secuiesc, numărul persoanelor ocupate era de 17.565, din care 50% era reprezentat de locuitori ai municipiului Târgu Secuiesc.

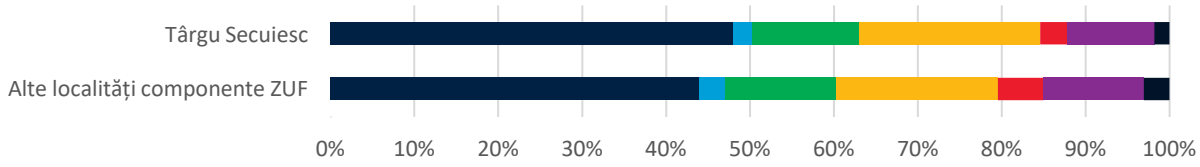
Figura 79. Numărul persoanelor ocupate în ZUF Târgu Secuiesc

Sursa: INS (RPL 2011)

În 2011, la nivelul ZUF se regăsea un număr de **5910 persoane casnice și întreținute**, (2622 în Târgu Secuiesc și 3288 la nivelul celorlalte localități din ZUF), care ar putea constitui o resursă valoroasă pentru acoperirea nevoilor de dezvoltare ale zonei, dacă ar fi activată.

Figura 80. Statut ocupare la nivelul ZUF Târgu Secuiesc

	Alte localități componente ZUF	Târgu Secuiesc
Ocupat	8303	9262
Șomeri	596	419
Elev/student	2484	2465
Pensionar	3641	4157
Casnica	1033	627
Populația întreținută	2255	1995
Alta situatie economica	575	348

Sursa: INS, 2011

În 2019, **numărul mediu al salariaților** la nivelul Zonei Urbane Funcționale este de 10.312, din care 91,4% în municipiul Târgu Secuiesc. După acesta, comuna cu cei mai mulți salariați este Turia (205), restul localităților găzduind sub 200 de salariați.

Tabel 27. Numărul mediu de salariați în ZUF Târgu Secuiesc (2019)

Localități componente ZUF Târgu Secuiesc	Număr mediu de salariați (2019)
TÂRGU SECUIESC	9431
CATALINA	90
CERNAT	155
LEMNIA	176
POIAN	66
SÂNZIENI	189
TURIA	205
TOTAL ZUF	10312

Sursa: Institutul Național de Statistică, INS-TEMPO

Referitor la evoluția **numărul de şomeri înregistraţi** în județul Covasna, Târgu Secuiesc și localitățile componente ale zonei urbane funcționale, în perioada 2010-2019, situaţia se prezintă astfel:

- numărul șomerilor înregistrați a scăzut cu 72,3% la nivelul municipiului Târgu Secuiesc, în comparație cu 68,1% la nivel de județ, față de numărul înregistrat în 2010
- în cadrul celorlalte localități componente ale zonei urbane funcționale, scăderea este de 77,7%.

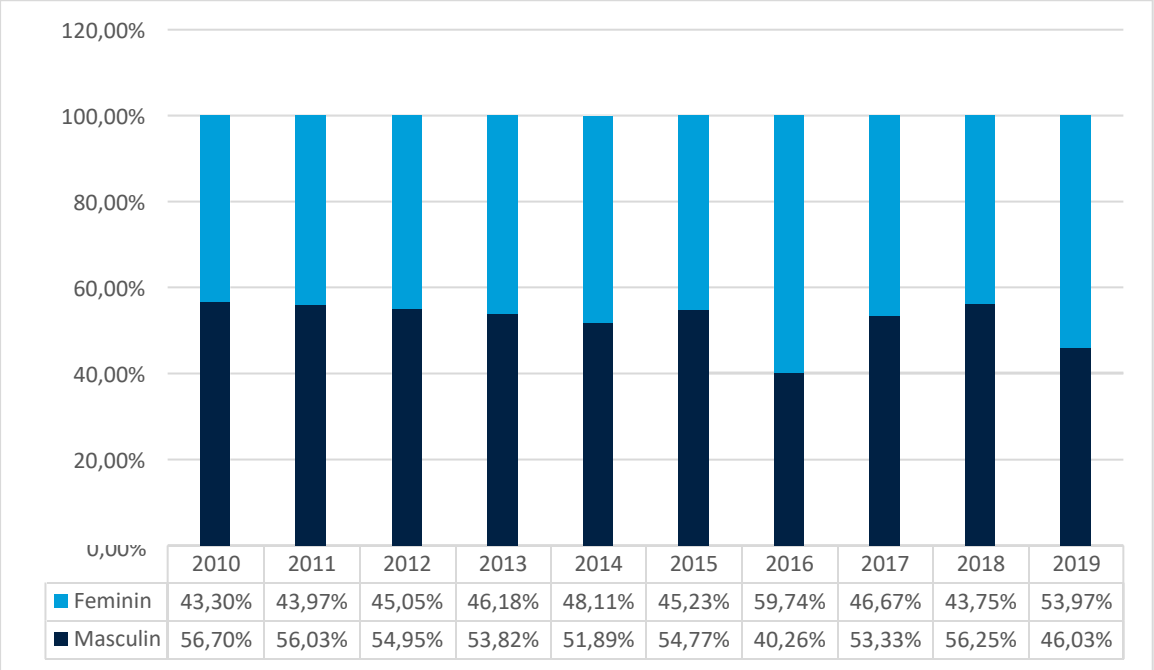
În anul 2019, numărul şomerilor înregistraţi la nivelul Regiunii de Dezvoltare Centru (28.277) reprezintă 10,9% din numărul şomerilor înregistraţi la nivel naţional (257.865), iar **numărul şomerilor înregistraţi la nivelul judeţului Covasna (2852) reprezintă aproximativ 10% din numărul acestora la nivel regional**. Distribuția numărului șomerilor între Târgu Secuiesc și localitățile zonei funcționale este de egală (126). La nivelul ZUF, cei mai mulți șomeri, după municipiul Târgu Secuiesc (126, 50% dintotal), se regăsesc în localitățile Turia (39) și Sânzieni (35), conform datelor INS pentru anul 2019.

Tabel 28. Evoluția numărului de șomeri înregistrați (2010-2019)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
TOTAL JUDEȚ	8959	7690	6981	6613	5746	5048	4497	3612	3104	2852
MUNICIPIUL TARGU SECUIESC	455	348	273	288	212	199	154	150	112	126
Alte localități componente ZUF	565	384	353	303	253	220	162	158	185	126
TOTAL ZUF	1020	732	626	591	465	419	316	308	297	252

Sursa: Institutul Național de Statistică, INS-TEMPO

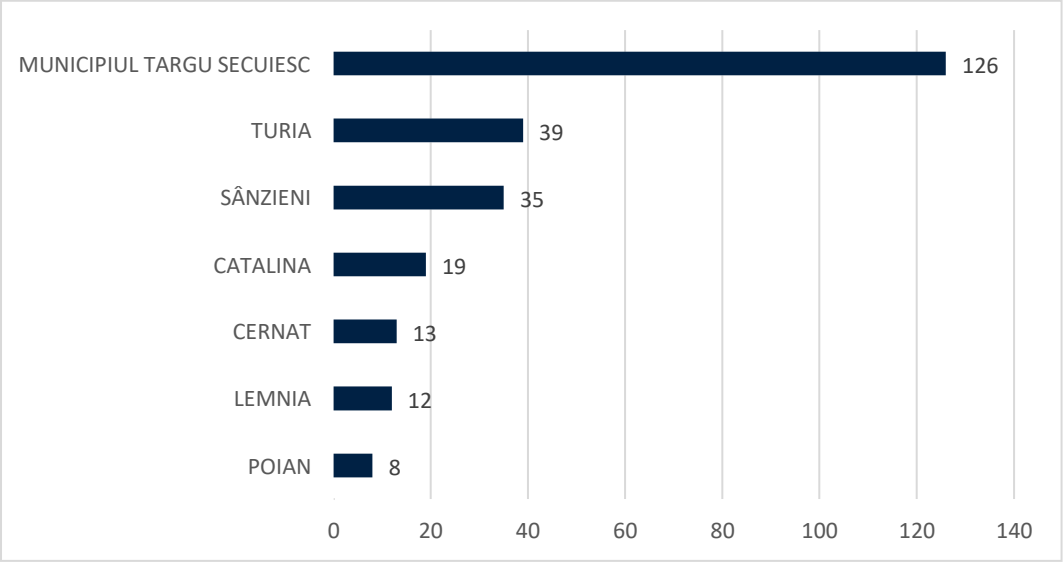
Figura 81. Evoluția numărului de șomeri, pe sexe (2010-2019), în mun. Târgu Secuiesc

Sursa: Institutul Național de Statistică, INS-TEMPO (date provizorii pentru anul 2019)

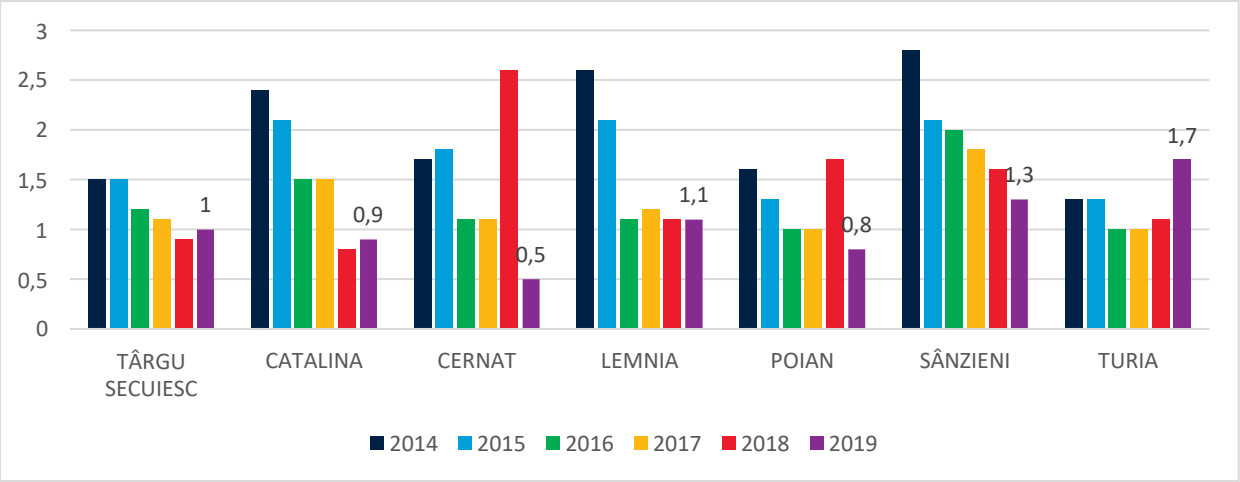
În Zona Urbană Funcțională a municipiului Târgu Secuiesc, cea mai mare pondere a șomerilor din totalul resurselor de muncă se înregistrează în 2019 în localitatea Turia, cu 1,7%, unde aceasta a crescut de la 1,1 în anul precedent, urmată de Sânzieni, cu 1,3%, care a înregistrat o scădere constantă în ultimii ani. Aceste localități înregistrează și cei mai mulți șomeri, după Mun. Târgu Secuiesc.

Figura 82. Numărul șomerilor înregistrați în ZUF Târgu Secuiesc

Sursa: Institutul Național de Statistică, INS-TEMPO

Figura 83. Evoluția ponderii șomerilor înregistrați la sfârșitul lunii în totalul resurselor de muncă (ZUF)

*Sursa: Institutul Național de Statistică, INS-TEMPO (*date provizorii pentru anii 2018 și 2019)*

Tabel 29. Evoluția ponderii șomerilor înregistrați în totalul resurselor de muncă

An	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Municipiul Târgu Secuiesc	1,5	1,5	1,2	1,1	0,9	1
Jud. Covasna	3,9	3,5	3,1	2,5	2,2	2

*Sursa: Institutul Național de Statistică, INS-TEMPO (*date provizorii pentru 2019)*

Rata șomajului înregistrat reprezintă raportul dintre numărul șomerilor înregistrați la agențiile pentru ocuparea forței de muncă și populația activă civilă (șomeri și populație ocupată civilă, definită conform metodologiei INS a balanței forței de muncă. În 2019, **rata șomajului la nivelul județului** Covasna a **fost de 3,3%** (3,5% pentru bărbați și 3,2% pentru femei), înregistrând un tren descendent în ultima decadă.

Figura 84. Rata şomajului pe sexe, jud. Covasna

An	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Total	10	8,6	7,6	7,4	6,5	5,7	5,2	4,2	3,6	3,3
Masculin	11,1	9,6	8,8	8,4	7,2	6,4	5,8	4,6	3,8	3,5
Feminin	8,7	7,4	6,4	6,3	5,7	5	4,6	3,8	3,4	3,2

Sursa: Institutul Național de Statistică, INS-TEMPO

În 2019, judeţul Covasna înregistrează o rată a şomajului mai ridicată decât cea de la nivel regional şi naţional cu 0,7, respectiv 0,4 puncte procentuale. Evoluția ratei şomajului la nivelul judeţului Covasna, comparativ cu situaţia de la nivel regional şi naţional este prezentată mai jos:

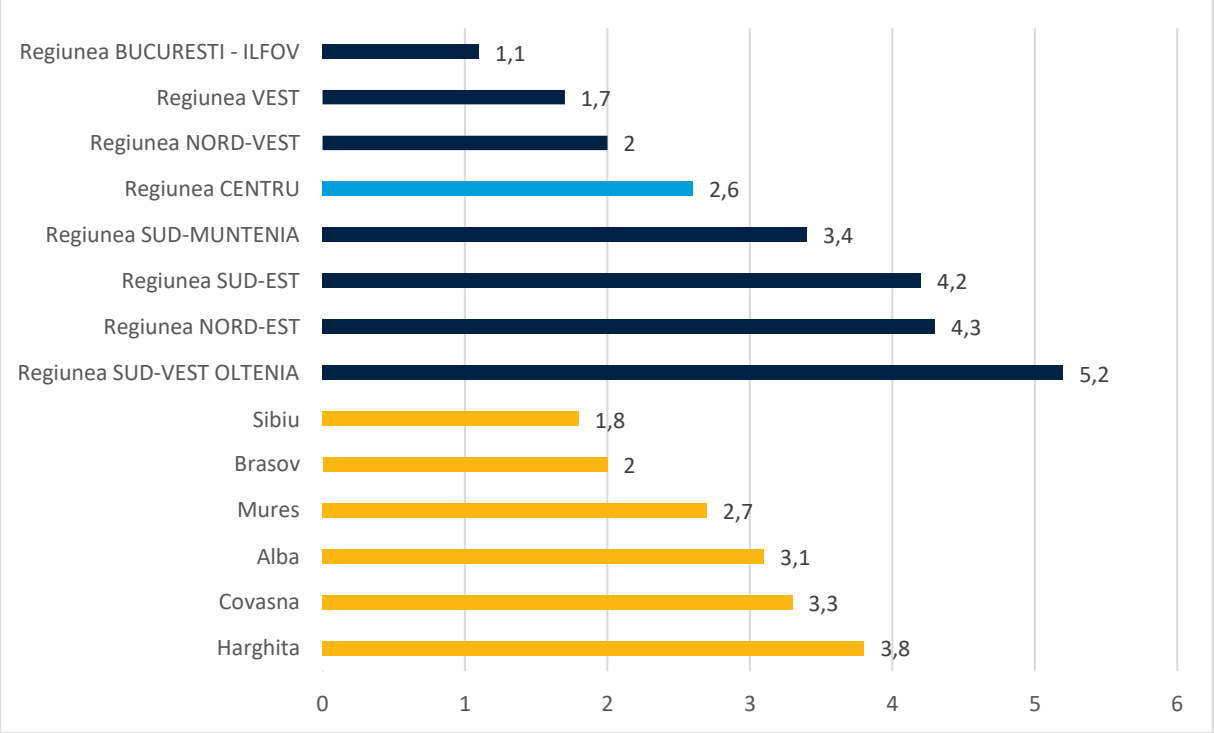
Tabel 30. Evoluția ratei şomajului la nivel județean, regional și național

An	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Nivel național	7%	5,0%	5,4%	5,7%	5,4%	5%	4,8%	4%	3,3%	2,9%
Regiunea Centru	8%	6,1%	6,20%	6,3%	5,5%	4,7%	4,4%	3,5%	2,9%	2,6%
Judeţul Covasna	10%	8,6%	7,6%	7,4%	6,5%	5,7%	5,2%	4,2%	3,6%	3,3%

Sursa: Institutul Național de Statistică, INS-TEMPO

În comparație cu celelalte regiuni de dezvoltare, regiunea Centru este a patra cu cea mai mică rată a șomajului, după regiunile București-Ilfov, Vest și Nord-Vest. Analizând situația la nivelul celor șase județe ale Regiunii Centru (Alba, Brașov, Covasna, Harghita, Mureș, Sibiu), judeţul Covasna este însă al doilea județ cu cea mai ridicată rată a șomajului în 2019, după judeţul Harghita.

Figura 85. Rata șomajului la nivelul regiunilor de dezvoltare (2019)

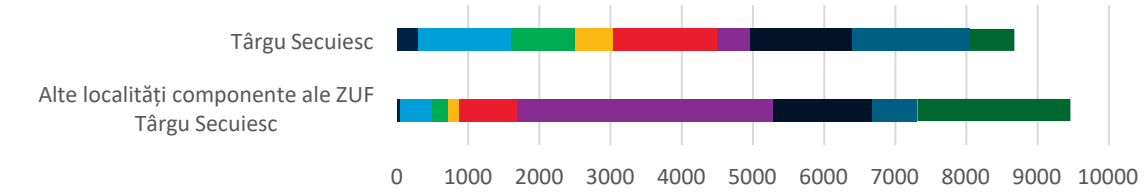

Sursa: Institutul Național de Statistică, INS-TEMPO

Analizând **structura ocupațională a populației**, la nivelul Municipiului Târgu Secuiesc cea mai mare pondere o au **operatorii la instalatii si masini și asamblorii de masini si echipamente**, cu 19% din totalul ocupațiilor. A doua catagorie de ocupații din punct de vedere al numărului de persoane este reprezentată de **lucrătorii în domeniul serviciilor, cu 16,8%, urmată de muncitorii calificați și asimiliați (16,4%**). Specialiștii în diverse domenii de activitate reprezintă 15,2%, comparativ cu 4,6% în celalalte localități componente ale ZUF. De asemenea, este important de menționat faptul că la nivelul municipiului Târgu Secuiesc, un procent de 23,3% dintre angajați (2024) sunt în domeniul serviciilor care necesită un nivel avansat de cunoștințe (*knowledge intensive services*).

Cei mai mulți locuitori din localitățile parte a zonei urbane funcționale sunt lucrători calificați în agricultură, silvicultură și pescuit (37,8%), urmați de muncitori necalificați (22,7%) și muncitori calificați și asimilați (14,86%).

Figura 86. Structura ocupațională, după COR (2011)

	Alte localități componente ale ZUF Târgu Secuiesc	Târgu Secuiesc
MEMBRI AI CORPULUI LEGISLATIV, AI EXECUTIVULUI, AI ADMINISTRATIEI PUBLICE, FUNCTIONARI SUPERIORI	52	293
SPECIALISTI IN DIVERSE DOMENII DE ACTIVITATE	443	1318
TEHNICIENI SI ALTI SPECIALISTI DIN DOMENIUL TEHNIC	222	902
FUNCTIONARI ADMINISTRATIVI	160	519
LUCRATORI IN DOMENIUL SERVICIILOR	817	1463
LUCRATORI CALIFICATI IN AGRICULTURA, SILVICULTURA SI PESCUIT	3583	468
MUNCITORI CALIFICATI SI ASIMILATI	1406	1430
OPERATORI LA INSTALATII SI MASINI; ASAMBLORI DE MASINI SI ECHIPAMENTE	627	1647
MUNCITORI NECALIFICATI	2151	632

Sursa: INS (RPL 2011)

Marginalizare pe ocupare și capital uman

Potrivit datelor din *Atlasul zonelor Urbane Marginalizate din România* realizat de Banca Mondială folosind date de la Recensământul Populației și al Locuințelor din 2011, 10,8% din populația județului Covasna trăiește în zone dezavantajate pe ocupare. **În municipiul Târgu Secuiesc, rata este de 16,77%.** Este de remarcat că majoritatea locuitorilor din aceste zone au un nivel de educație mediu și dețin diverse calificări profesionale, în general, în domeniul industriei, aceștia având dificultăți în privința angajării ca urmare a închiderii întreprinderilor socialiste după 1990 și nivelului redus de investiții private.

Zone dezavantajate pe ocuparea forței de muncă

„Zonele dezavantajate pe ocuparea forței de muncă sunt, prin definiție, sectoare de recensământ în care locuitorii nu prezintă un deficit educațional, însă nu reușesc să găsească un loc de muncă în sectorul formal, indiferent de condițiile lor de locuit (condițiile de locuit variază și nu definesc zona). Această categorie se referă în general la zone care au avut în perioada comunistă o concentrare mare de întreprinderi. Majoritatea locuitorilor din aceste zone au un nivel de educație mediu și dețin diverse calificări profesionale, în general, în domeniul industriei. Însă, după 1990 aceștia s-au confruntat cu închiderea fostelor întreprinderi socialiste. În ciuda existenței unei forțe de muncă profesional calificată, aceste zone au avut parte de puține investiții private în ultimii douăzeci de ani și, drept consecință, există oportunități reduse de angajare în sectorul formal."[49]

De asemenea, 11,6% din populația județului Covasna trăiește în zone dezavantajate pe capital uman, procentul fiind de **3,4% la nivelul municipiului Târgu Secuiesc.**

Zone dezavantajate pe capital uman

„Zonele dezavantajate pe capital uman includ persoane cu un nivel scăzut de educație formală care pot avea un loc de muncă sau nu, dar ale căror condiții de locuit sunt considerate standard pentru zonele urbane din România. Aceste zone urbane sunt locuite de persoane necalificate, care lucrează în agricultură, construcții sau alte sectoare, în multe cazuri, informal. Nivelul de ocupare în sectorul formal este de regulă scăzut, dar spre deosebire de tipul 2, acesta este cauzat de nivelulscăzut de capital uman. Prin urmare, intervențiile în acest tip de zone trebuie să se concentreze pecalificarea forței de muncă." [50]

Tabel 31. Tipologia zonelor urbane dezavantajate pe ocupare și capital uman

	Criterii primare		
	Nivel scăzut de capital uman	**Nivel scăzut de ocupare în sectorul formal**	**Locuire precară**
Zone dezavantajate pe ocupare	Nu	Da	Da/Nu
Zone dezavantajate pe capital uman	Da	Da/Nu	Nu

Sursa: Atlasul Zonelor Urbane Marginalizate, Banca Mondială

O analiză a zonelor urbane marginalizate și localizării lor la nivelul municipiului Târgu Secuiesc se regăsește în secțiunea *Profil Socio-demografic.*

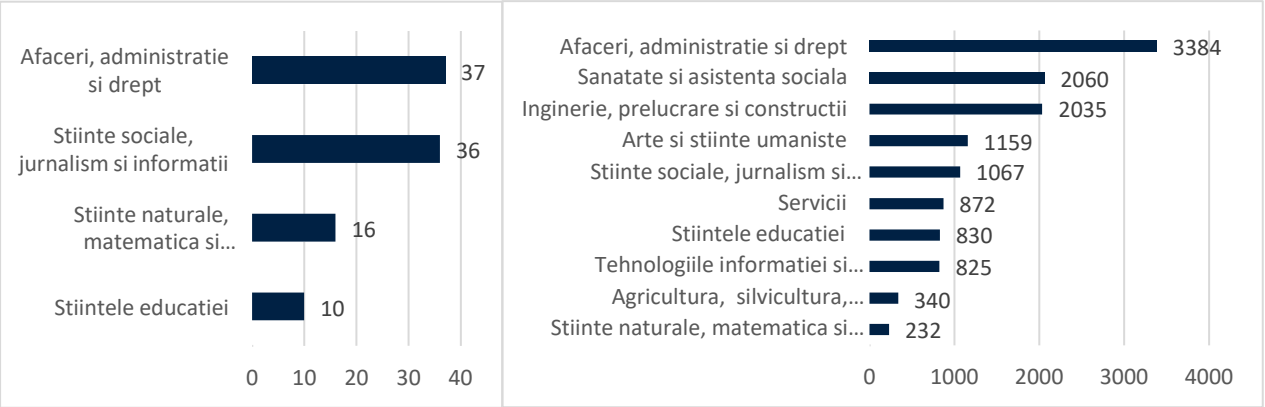
În județul Covasna, numărul absolvenților de învățământ universitar a fost 99, din care 10 absolvenți în Târgu Secuiesc. La nivelul județului, cei mai mulți absolvenți au fost în cadrul specializărilor Afaceri, administrație și drept

[49] *Atlasul Zonelor Urbane Marginalizate*, Banca Mondială
[50] idem

și Științe sociale, jurnalism și informații. În Târgu Secuiesc funcționează o extensie a Universității Babeş-Bolyai, prin Facultatea de Psihologie şi Ştiinţe ale Educaţie - Pedagogia învăţământului primar şi preşcolar (3 ani, IF - M).

Regiunea Centru a înregistrat un număr de 12.804 absolvenți în 2018, în creștere ușoară față de anul precendent (12.474). Specializările cu cei mai numeroși absolvenți sunt Afaceri, administrație și drept, sănătate și asistență socială și inginerie, prelucrare și construcții.

Figura 87. Numărul de absolvenți de învățământ universitar în județul Covasna și la nivelul regiunii, pe grupe de specializări (2018)

Sursa: Institutul Național de Statistică, INS-TEMPO

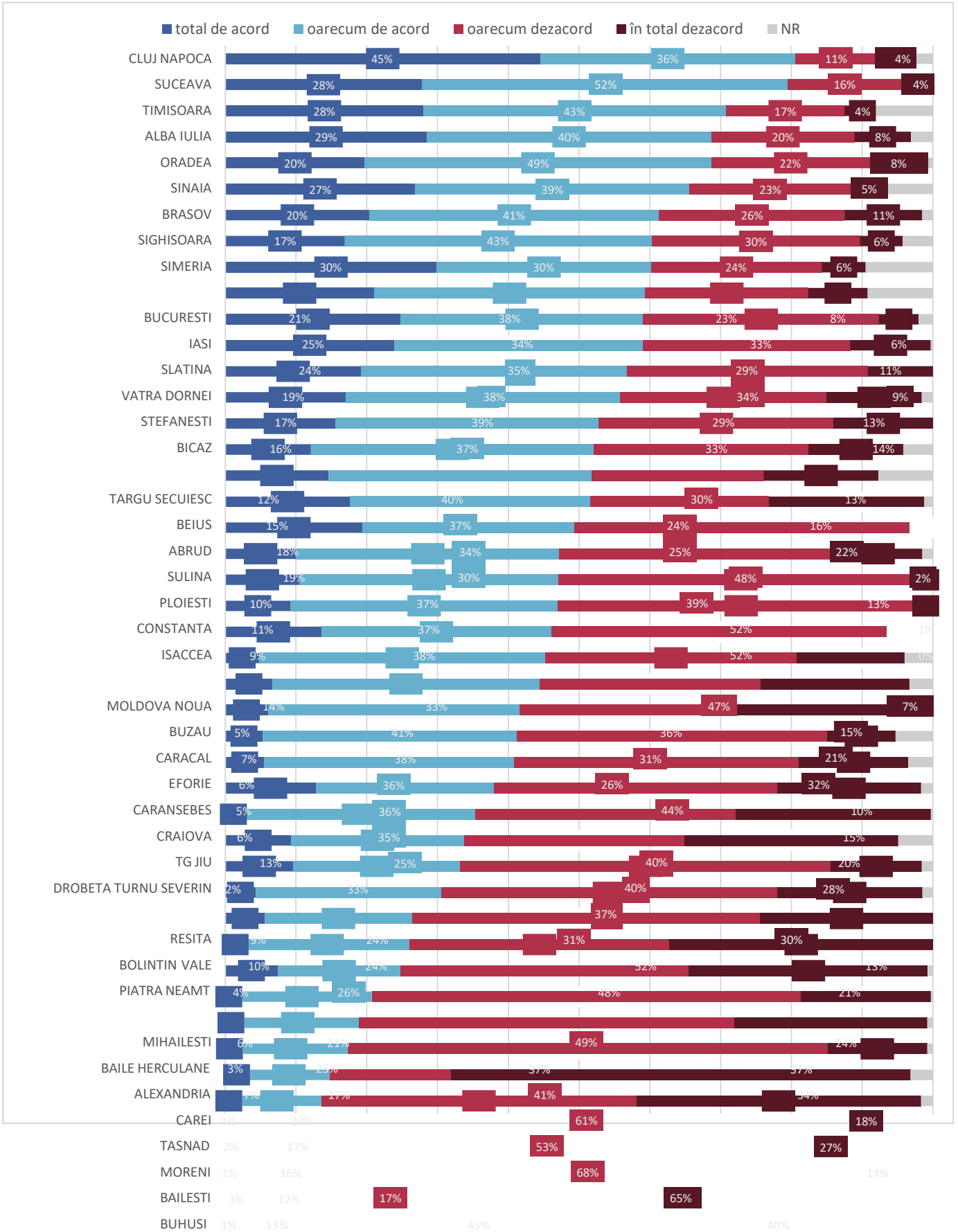
Tinerii NEET sunt definiți în România ca fiind tinerii cu vârsta cuprinsă între 16 și 24 de ani care nu au un loc de muncă, nu urmează o formă de învățământ și nu participă la activități de formare profesională. Datele Eurostat din 2019 privind situația NEET (încadrați ca vârstă între 15-34[51]) situează România pe locul șapte între țările europene cu cea mai ridicată rată, de 17.3% (3.3. puncte procentuale peste media europeană). **La nivelul municipiului Târgu Secuiesc, 13,6% dintre tinerii cu vârsta cuprinsă între 16-24 ani se încadrau în categoria NEET**, confom datelor Recensământului Populației și al Locuințelor din 2011, o proporție mai redusă decât media națională cu 4,3 puncte.

43% dintre rezidenții municipiului Târgu Secuiesc consideră că nu le este ușor să găsească un loc de muncă în oraș.

Conform Barometrului Urban 2020, elaborat în cadrul Politicii Urbane a României, la nivel național, 50% din populația urbană este de acord cu afirmația „la mine în oraș este ușor să găsești un loc de muncă”. **Regiunea Centru înregistrează cota cea mai ridicată de disponibilitate (61%), urmată de București-Ilfov (59%) și Nord-Vest (57%)**. În ce privește Municipiul Târgu Secuiesc, 52% dintre locuitorii participanți la sondaj au răspuns că le este ușor sau oarecum ușor să își găsească un loc de muncă, 30% sunt mai degrabă în dezacord și 13% sunt în total dezacord.

[51] Conform Legii 76/2002, 2002 privind sistemul de asigurări de șomaj și stimularea ocupării forței de muncă, cu modificările și completările ulterioare, „tânăr NEET” este persoana cu vârsta cuprinsă între 16 ani și până la împlinirea vârstei de 25 de ani, care nu are loc de muncă, nu urmează o formă de învățământ și nu participă la activități de formare profesională.

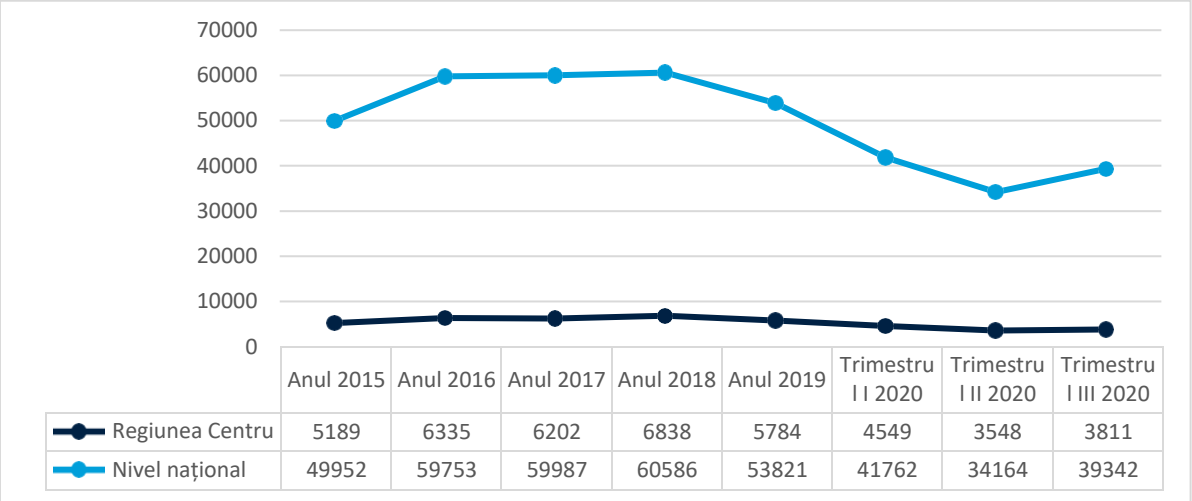
Figura 88. În ce măsură sunteți de acord cu afirmația „în orașul meu este ușor să găsești un loc de muncă”?

Sursa: Politica Urbană a României, Barometru privind Calitatea Vieții, 2020

Analizând situația existentă a **locurilor de muncă vacante** la nivelul Regiunii Centru, în anul 2019 se înregistra un număr de 5.784 locuri de muncă vacante, în scădere cu 15% față de anul precedent, potrivit datelor furnizate de INS.

Figura 89. Evoluția numărului de locuri de muncă vacante la nivelul regiunii Centru și la nivel național

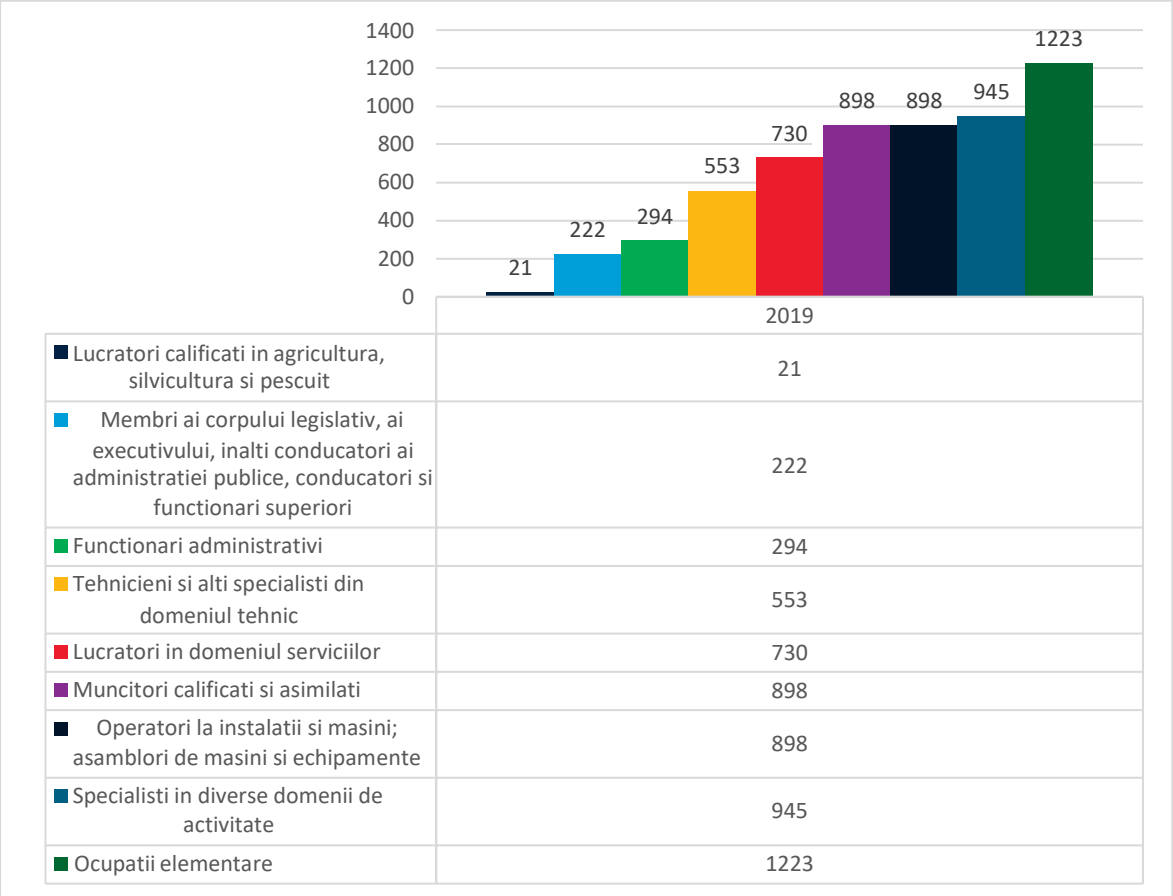

	Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019	Trimestrul I 2020	Trimestrul II 2020	Trimestrul III 2020
Regiunea Centru	5189	6335	6202	6838	5784	4549	3548	3811
Nivel național	49952	59753	59987	60586	53821	41762	34164	39342

Sursa: Institutul Național de Statistică, INS-TEMPO

În 2019, **cele mai multe locuri de muncă vacante din regiunea Centru au fost în industria prelucrătoare** (2652, 45,8% din totalul locurilor vacante), urmate de cele din sectiunea comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor si motocicletelor (9,7%), administrație publică si aparare; asigurari sociale din sistemul public (8,1%), sănătate și asistență socială (7,4%). Cea mai mare nevoie de resurse umane se înregistrează, la nivel regional, în ceea ce privește ocupațiile elementare, specialiștii din diverse domenii de activitate și operatori la instalații și mașini; asamblori de mașini și echipamente, respectiv muncitorii calificați și asimilați. Situația detaliată este disponibilăîn graficul de mai jos.

Figura 90. Locuri de muncă vacante în regiunea Centru, pe grupe majore de ocupații (2019)

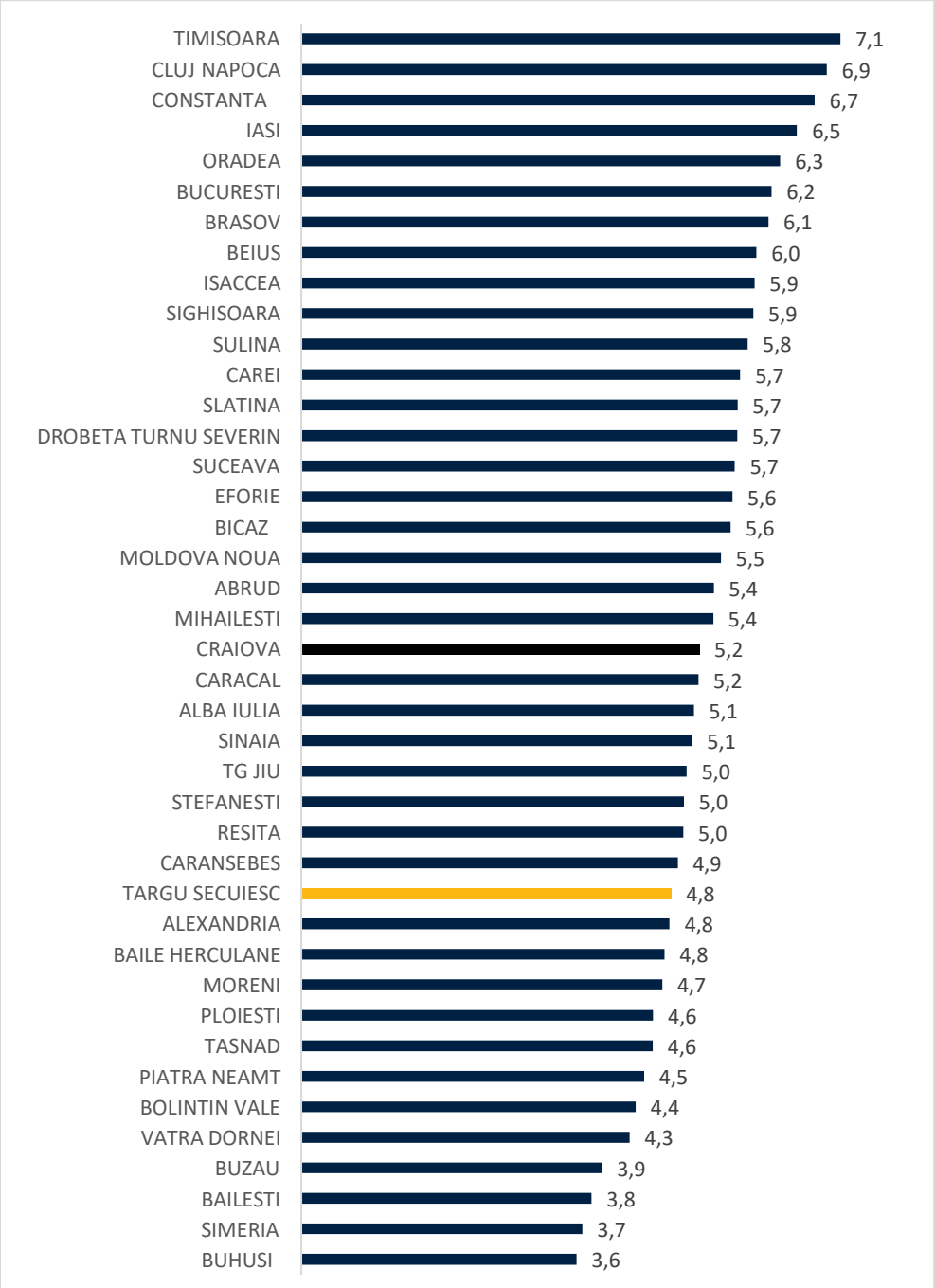

Sursa: Institutul Național de Statistică, INS-TEMPO

Cu privire la calitatea locurilor de muncă din oraș, locuitorii din Târgu Secuiesc au acordat, în medie, nota 4,8 din 10.

Locuitorii municipiului au fost chestionați și cu privire la gradul de mulțumire față de calitatea locurilor de muncă. Media națională a aprecierii calității locurilor de muncă la nivel urban a fost de 5,6, pe o scală de la 1 (foarte nemulțumit) la 10 (foarte mulțumit). Târgu Secuiesc se situează ușor sub media națională, cu o medie a notelor acordate de 4,8.

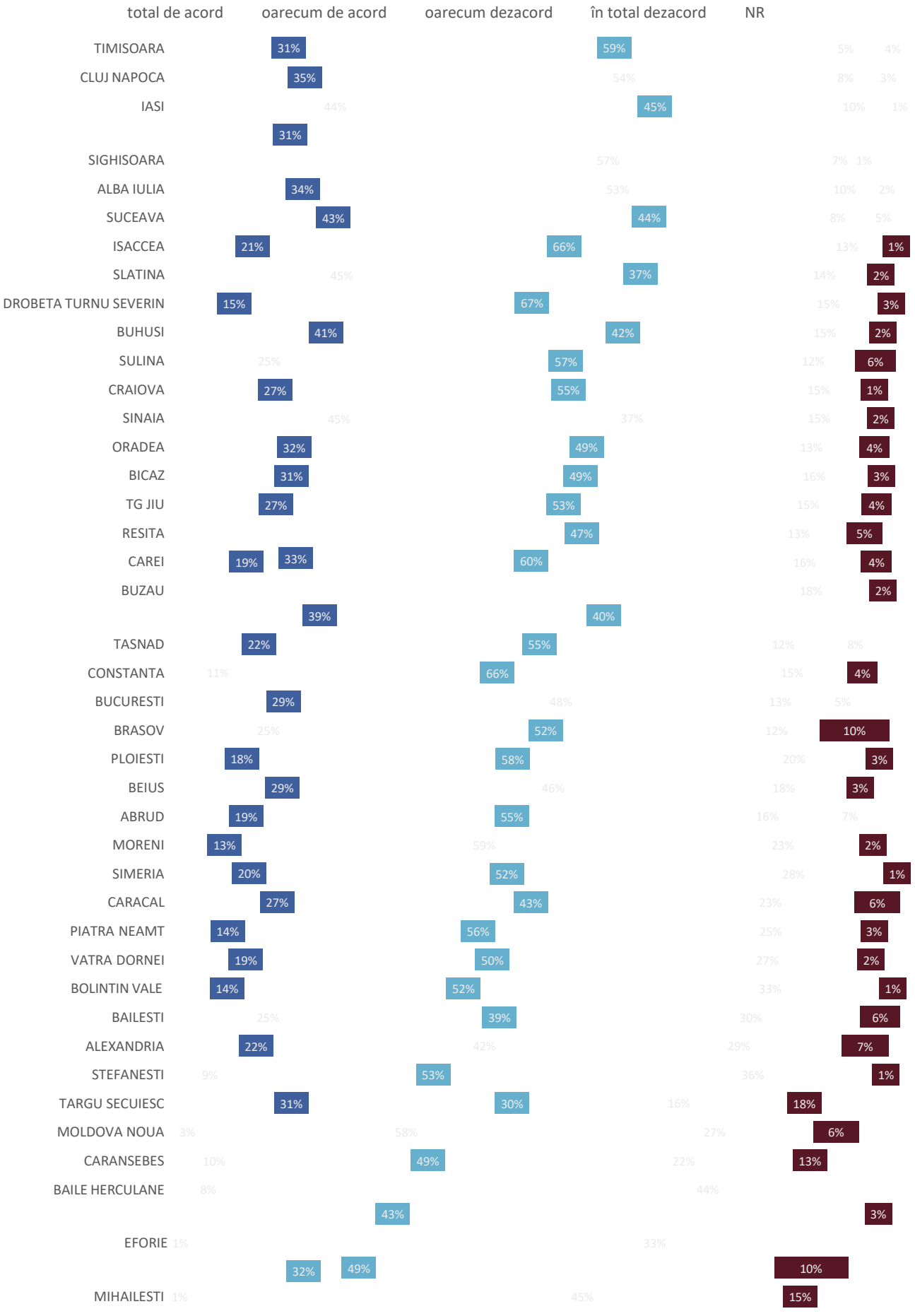
Figura 91. Pe o scală de la 1 (foarte nemulțumit) la 10 (foarte mulțumit) cat de mulțumit sunteți de calitatea locurilor de muncă din orașul dvs.? (media aprecierilor)

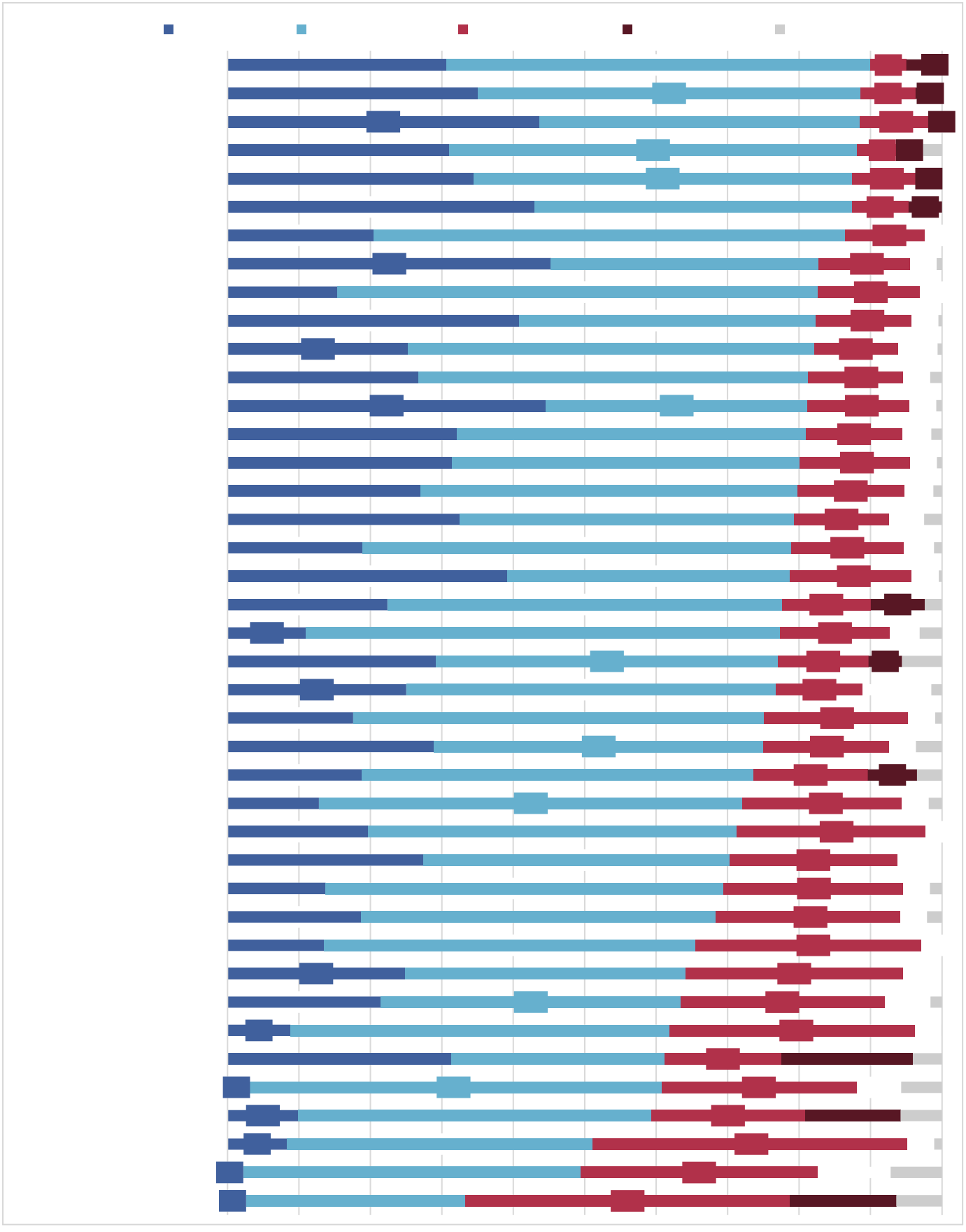
Sursa: Politica Urbană a României, Barometru privind Calitatea Vieții, 2020

La nivel național, 78% din populația urbană ocupată s-a declarat mulțumită sau foarte mulțumită de locul de muncă. Din acest punct de vedere, municipiul Târgu Secuiesc se situează sub media națională, **61% dintre respondenți declarând că sunt mulțumiți sau foarte mulțumiți** de situația locului de muncă actual.

Figura 92. În general, cât de mulțumit sunteți de situația locului dvs. de muncă?

Sursa: Politica Urbană a României, Barometru privind Calitatea Vieții, 2020

ANALIZA DIAGNOSTIC: CONCLUZII, PROVOCĂRI, TENDINȚE ȘI RECOMANDĂRI

Provocări, tendințe și nevoi identificate	Recomandări
Context economic național, regional și județean	
• Municipiul Târgu Secuiesc are un rol secundar din punct de vedere economic, la nivelul județului și regiunii și nu este conectat la coridoarele majore de transport • la nivel național, dezvoltarea economică este limitată de migrația externă accentuată a forței de muncă, precum și de îmbătrânirea demografică	• Dezvoltarea brandului de oraș și investiții în calitatea vieții, în vederea menținerii și atragerii forței de muncă, precum și dezvoltarea turismului • Lobby la nivel central pentru a accelera procesul de dezvoltare și modernizare a infrastructurii rutiere din regiune (dezvoltarea Autostrăzii A13 Bacău-Brașov poate crește competitivitatea și atractivitatea Târgului Secuiesc pentru investitori)
Motoare economice și potențial de specializare	
• Municipiul se confruntă cu o scădere semnificativă a veniturilor firmelor în ultimii ani, cu lipsa activităților economice cu valoare adăugată ridicată și a investițiilor străinemajore, economia bazându-se pe o singură ramură - a confecțiilor. • Potențial neexploatat în domeniul turistic.	• Dezvoltarea inteligentă a industriei ușoare, prin programe la nivel de regiune, formarea și dezvoltarea de clustere în acest domeniu • Atragerea de investiții străine în parcurile industriale • Valorificare potențialului turistic reprezentat de monumentele istorice, centrul istoric, tradiții meșteșugărești • Atragerea unor investitori în domeniul hotelier și dezvoltarea Băilor Fortyogo.
Mediul și dinamica antreprenorială	
• Mediul antreprenorial din Târgu Secuiesc este dominat de micro-întreprinderi, concentrând doar 9,3% din agenții economici din județ. Intrarea în insolvență sau faliment a unor firme cu un număr ridicat de salariați a avut un impact major, în special în zona urbană funcțională.	• Creșterea contribuției serviciilor la constituirea valorii adăugate brute din județ, creșterea densității antreprenoriale prin programe de susținere, cursuri de formare, dezvoltarea activității din cadrul incubatoarelor de afaceri existente.
Atragerea de investiții, servicii și infrastructura suport pentru afaceri și inovare	
• Provocările municipiului în a atrage investitori sunt datorate infrastructurii rutiere deficitare și distanței față de coridoarele majore de transport; în ceea ce privește infrastructura suport pentru afaceri și inovare (parcuri industriale, incubatoare de afaceri, clustere), municipiul deține avantaje majore, ce nu sunt însă valorificate complet.	• Constituirea unei structuri de atragere a investitorilor străini în cadrul aparatului administrativ local (departament sau agenție). • Eficientizarea aparatului și procedurilor administrative pentru asigurarea rezolvării cât mai rapide a cererilor (autorizații de construcție, certificate de urbanism), și nu doar încadrarea în termenul maxim cerut de lege.

	• Modernizarea rețelei de drumuri locale, lobby la nivel central pentru a accelera procesul de modernizare a infrastructurii rutiere din regiune. • Promovarea parcurilor industriale, organizarea de programe anuale de susținere a startup-urilor în cadrul incubatoarelor de afaceri.
Cercetare-dezvoltare-inovare	
• Cheltuielile reduse cu activitatea de cercetare-dezvoltare în județ, precum și transferul tehnologic redus sunt principalele provocări în acest domeniu-cheie, ce poate cataliza competitivitatea la nivelul regiunii.	• Dezvoltarea de parteneriate la nivel regional, în vederea conectării mediului privat local la noile tehnologii și la rezultatele activității de CDI.
Piața forței de muncă	
• O pondere ridicată din populația municipiului este dezavantajată pe ocupare, nereușind să se angajeze, în ciuda deținerii unei calificări profesionale. Conform Barometrului Urban, aproape jumătate dintre respondenții locuitori ai Târgului Secuiesc consideră că nu le este ușor să își găsească un loc de muncă. • Migrația forței de muncă și îmbătrânirea demografică sunt, de asemenea, provocări cu care se confruntă o mare parte din zonele urbane din România.	• Atragerea de investiții străine, dezvoltarea inteligentă a industriei ușoare la nivelul regiunii și dezvoltarea domeniilor cu valoarea adăugată ridicată pentru crearea de locuri de muncă bine plătite la nivel local • Activarea populației casnice și întreținute din întreaga zonă urbană funcțională poate reprezenta o resursă importantă pentru dezvoltarea economică a municipiului • Dezvoltarea de programe de instruire și reconversie profesională, precum și de învățământ dual • Asigurarea unui transport public eficient la nivelul zonei urbane funcționale, care să conecteze populația rezidentă în ZUF la oportunitățile din municipiu.

ANEXE

ANEXA 1 – metodologia analizei potențialului de atractivitate al ofertei turistice la nivelul unităților administrativ-teritoriale urbane din România

I. Repere teoretice și conceptuale generale

Potenţialul turistic (grupând componentele atractive naturale şi antropice) al unui teritoriu este sinonim ofertei sale turistice primare sau potenţiale, iar împreună cu infrastructura generală și cea cu specific turistic (care grupează echipamentul de producţie a serviciilor turistice, respectiv structurile de primire, alimentaţie, agrement-divertisment), dublate de calitatea, varietatea şi condiţiile de comercializare a produsului touristic și forţa de muncă din domeniu formează ***oferta turistică reală (efectivă) sau patrimoniul turistic***.

Potențialul turistic reprezintă „materia primă" a fenomenului turistic, a cărui prezenţă şi caracteristici calitative sau cantitative se constituie în premise esenţiale în organizarea și amenajarea spaţiului turistic, în afirmarea sau, dimpotrivă, inexistenţa unor tipuri şi forme de turism şi, nu în ultimul rând, în polarizarea fluxurilor turistice în măsură să consume produsul turistic rezultat din prezenţa şi amenajarea turistică a elementelor de atractivitate.

Resursele turistice joacă un rol diferit în motivarea cererii turistice spre o anumită destinaţie, în funcţie de calitatea, structura şi complexitatea lor, oricare dintre componentele resurselor turistice naturale sau antropice, singure sau în asociere, fiind în măsură să genereze dezvoltarea unuia sau a mai multor forme de turism (desigur, pe fondul existenţei resurselor financiare reclamate de echiparea turistică necesară asigurării condiţiilor optime de afirmare a acestora).

Pe acest fond, analiza noastră vizează o abordare selectivă, pe tipuri de obiective (parcurgând în succesiune logică și cronologică pașii impuși de un asemenea demers: identificarea, inventarierea și reliefarea particularităţilor resurselor atractive strict individualizate), aceasta permițând realizarea unei estimări mai facile și mai apropiate de realitate a gradului de atractivitate a resurselor cu valențe turistice și realizarea unei ierarhizări valorice a acestora, datorită comparării aceloraşi elemente concrete sau însuşiri,

Acest demers va permite cuantificarea potenţialului turistic pe categorii de resurse și asamblarea lor – prin însumarea valorii atractive a tuturor elementelor de interes recreativ, curativ sau culturalizant inventariate – într-un tot unitar sinonim ofertei atractive, relevat de indicele global al atractivității turistice propriu fiecărei UAT urbane care au făcut obiectul prezentei analize.

Cunoaşterea detaliată și ierarhizarea valorică resurselor atractive permite decelarea facilă a tipului sau tipurilor de turism pentru care aceasta relevă cele mai numeroase facilităţi și posibilități, precum și creionarea formelor și activităților turistice practicate sau a căror afirmare este posibilă în cadrul fiecărei UAT urban în parte. Astfel, decelarea atractivității turistice centrelor urbane ale României are astfel menirea de a oferi factorilor decizionali, informaţia necesară luării deciziilor oportune, nu numai în ceea ce priveşte priorităţile amenajării, ci şi a diversificării ofertei turistice, prin includerea în exploatare a cât mai multor atracţii cât mai variate. Totodată, favorizează delimitarea locațiilor și arealelor pretabile și rentabile care pot și trebuie să facă obiectul viitoarelor demersuri de amenajare turistică, respectiv etapizarea punerii lor în valoare şi, implicit, concentrarea eforturilor de investiţii în teritoriile cu potenţial mai ridicat și a căror includere în circuitele turistice poate fi realizabilă în urma transpunerii în practică a acțiunilor de amenajare turistică creionate cu ajutorul și prin raportare la rezultatele demersului întreprins. Astfel, se creează premisele ca viitoarele inițiative de amenajare să nu devină cazuri izolate, iniţiative strict localizate, ci un element al unei matrici teritoriale sistemice, cu un rol bine definit şi funcţii corect precizate.

II. Metodologia privind evaluarea potenţialului turistic din unitaţile administrativ-teritoriale de bază urbane din România

În pofida formulării în timp de către diverşi cercetători a mai multor metode de bonitare şi estimare (apreciere) a valorii atractive a resurselor turistice aferent unor teritorii de extensiuni variabile ca extindere şi complexitate a resurselor atractive grupate în cadrul acestora, metodologia demersului nostru are ca și repere majore cadrul conceptual oficial agreat de către autoritățile superioare de profil în cadrul Planului de Amenajare a Teritoriului Național (validat prin articolul 9 din cadrul Legii nr. 190/25 mai 2009 prin care s-a legiferat Ordonanța de urgență a guvernului nr. 142/2810.2008 privind aprobarea Planului de Amenajare a Teritoriului Național, secțiunea a VIII-a – ZONE TURISTICE și publicată în M.O. al României, Partea I, nr. 781 din 21 noiembrie 2008), care a vizat componentele turistice grupate la nivelul UAT-urilor fiecărui județ din România.

În vederea evaluării şi ierarhizării unităţilor – administrativ teritoriale urbane s-a utilizat, luând în considerare întreaga gamă de elemente componente ale ofertei turistice generale, metoda arborilor de analiză pe criterii de bază şi subcriterii, atribuirea nivelurilor de estimare valorică făcându- se prin ponderarea unui total de 100 de puncte.

În urma analizării şi evaluării-reevaluării în raport cu dinamica resurselor antropice, infrastructurii turistice şi infrastructurii și având în vedere structura și caracteristicile unora dintre componentele specifice care alcătuiesc oferta turistică entităților administrative-teritoriale urbane (cu impact semnificativ, în multe cazuri chiar decisiv, asupra atragerii de fluxuri turistice convergente consistente), a impus actualizarea și adaptarea metodologiei menționate pentru asigura surprinderea cu o acuratețe cât mai ridicată a rolului și ponderii participative la alcătuirea ofertei turistice actuale a acestora, demers care a vizat o serie de aspecte, după cum urmează:

- alocarea unui punctaj mai ridicat resurselor turistice antropice, de 30 de puncte (datorită ponderii ridicate și rolului major al resurselor patrimoniului cultural material și imaterial în conturarea atractivității majorității centrelor urbane), în comparație cu cele 25 de puncte rezervate resurselor atractive naturale (a căror pondere participativă la alcătuirea zestrei atractive globale relevă o consistență mai limitată în cazul majorității orașelor țării, cu excepția majorității stațiunilor climaterice, balneoclimaterice și balneare și a orașelor amplasate în proximitatea sau în cadrul unor zone montante); de asemenea, infrastructurii cu specific turistic, datorită rolului său de factor decisiv în fixarea și reținerea și fixarea cererii turistice pentru o perioadă cât mai ridicată, i s-a alocat o pondere similară resurselor turistice antropice, respectiv 30 de puncte;
- eliminarea unor indicatori aferenți infrastructurii tehnico-edilitare ai căror relevanță pentru conturarea potențialului de dezvoltare turistică a centrelor urbane s-a diminuat considerabil (cazul furnizării de servicii publice de gospodărie comunală - deşi la nivel unor centre urbane sau a unor zone din cadrul acestora aceasta poate fi, pe alocuri, deficitară, situaţie ce nu poate fi însă evaluată din cauza lipsei datelor - și a celor de telecomunicații/gradul de acoperire cu servicii GSM, pe considerentul că acestea accesul la acestea este cvasigeneralizat la nivelul centrelor urbane). S-a renunțat, de asemenea, la inventarierea și evaluarea meșteșugurilor tradiționale, deoarece prezența acestora în spectrul ocupațional al populației centrelor urbane este mai puțin reprezentativă, menținându-se doar componenta aferentă manifestărilor cultural-artistice anuale/repetabile (integrând un spectru larg de evenimente și manifestări de profil cu impact atractiv ridicat și generatoare de fluxuri turistice convergente consistente, precum festivalurile, serbările, sărbătorile, târgurile etc.);
- introducerea în cadrul componentei alocate accesibilităţii la infrastructura majoră de transport a unui indicator care vizează accesul la autostradă, care constituie un avantaj major pentru includerea mai facilă a unui centru urban/teritoriu în circuitul turistic;
- adăugarea unor noi subcategorii și indicatori cu importanță tot mai ridicată în promovarea ofertei turistice, precum existența centrelor naționale de informare turistică (și a site-urilor

aferente), dedicate promovării ofertei turistice generale a centrelor urbane și a arealelor din proximitate.

În pofida acestor modificări/ajustări, am păstrat logica de ansamblu a ”mecanismului” de abordare a resurselor care alcătuiesc potențialul de atractivitate al ofertei turistice, respectând succesiunea logică de abordare a categoriilor și subcategoriilor implicate în conturarea indicelui de atractivitate secvențial (al potențialului turistic natural, potențialului turistic antropic, infrastructurii generale/tehnice și a celei cu specific turistic) și general (cumulat) al ofertei turistice a UAT-urilor vizate de demersul întreprins.

A. RESURSE TURISTICE NATURALE

A1. Cadrul natural grupând 6 componente:

- Poziția în raport cu marile unități (trepte) majore de relief
- Elemente geomorfologice cu impact turistic, component biogeografică (vegetaţie și fauna de interes turistic)
- Elemente hidrografice cu impact turistic
- Peisaje de interes touristic

A2. Factori naturali terapeutici cuprinzând următoarele componente:

- ape minerale terapeutice
- lacuri terapeutice
- nămoluri terapeutice (sapropelice, minerale, de turbă etc.)
- emanaţii naturale de gaze terapeutice (mofete, solfatare, fumarole)
- ansamblul elementelor fizico-chimice ale litoralului marin
- ansamblul elementelor climatice ale litoralului marin;
- factorii sanogeni ai principalelor tipuri de bioclimă regăsite pe teritoriul României, inclusiv de la nivelul peşterilor şi salinelor (bioclimat tonic–stimulant, bioclimat sedativ–indifferent sau de cruţare, bioclimat excitant-solicitant etc.) etc.

A3. Arii protejate cuprinzând următoarele componente:

- rezervaţii ale biosferei
- parcuri naţionale
- parcuri naturale
- alte rezervaţii şi monumente ale naturii

B. RESURSE TURISTICE ANTROPICE

B1. Monumente istorice, cu următoarele categorii*:* monumente, ansambluri situri arheologice, de arhitectură, monumente de for public, respective monumente memoriale-funerare

B2. Muzee şi colecţii publice, cu următoarele categorii:

- muzee, case memoriale
- colecţii publice, galerii de artă

B3. Manifestări culturale anuale/repetabile, cu următoarele componente: festivaluri, serbări, sărbători, târguri etc.

B4. Instituţii de spectacole şi concerte

C. INFRASTRUCTURĂ SPECIFIC TURISTICĂ

C1. Structuri de primire cu funcțiuni de cazare turistică

C2. Instalaţii de tratament

C3. Săli de spectacole, concerte, săli de conferinţă etc.

C4. Pârtii de schi

C5. Alte instalaţii și dotări de agrement – divertisment

C6. Centre naționale de informare turistică

D. ACCESIBILITATEA LA INFRASTRUCTURA MAJORĂ DE TRANSPORT

În vederea evaluării şi ierarhizării unităţilor-administrativ teritoriale s-a utilizat metoda arborilor de analiză pe criterii de bază şi subcriterii, atribuirea nivelurilor de apreciere făcându-se prin ponderarea unei valori maximale de 100 de puncte, fiecărei componente alocându-i-se un punctaj variabil în funcție de ponderea lor participativă în alcătuirea ofertei turistice globale.

A. RESURSE TURISTICE NATURALE

Resurselor turistice naturale li s-au acordat un maxim de 25 puncte, repartizate la nivelul următoarelor categorii:

CATEGORIE	PUNCTAJ MAXIM
A1. Cadrul natural	10
A2. Factori naturali terapeutici	10
A3. Areale naturale protejate	5
TOTAL	**25**

Având la bază criteriile de mai sus, **cadrului natural (categoria A1)** aferent fiecărei unităţi administrativ-teritoriale de bază i s-a alocat un punctaj diferențiat, cuprins între 1 şi 10 (valoarea minimă fiind 1, iar 10 valoarea maximă, acordată UAT cu potențial turistic natural excepţional).

• ELEMENTE	
Poziţia pe trepte de relief	
câmpie	1
Dealuri şi podişuri	2
Subcarpaţi	3
Munţi	4
Litoral şi Delta Dunării	4
Elemente geomorfologice de interes/atractive (prezenţa unor chei, abrupturi, relief carstic, vecinătatea unor unităţi de relief	1
Vegetatie	
Pădure peste 30%	1
Pădure sub 30%	0,5
Fauna	
Interes cinegetic mare	1
Interes cinegetic mediu	0,5
Prezenţa unor lacuri, amenajări piscicole, izvoare minerale, cascade	1
Peisaj	
Interes ridicat	2
Interes mediu	1

Al doilea doilea criteriu în evaluarea resurselor turistice naturale (**UAT cu staţiuni turistice şi UAT cu factori naturali terapeutici naturali terapeutici – categoria A2**) a vizat următoarele repere:

- Categorii de UAT cu factori terapeutici naturali:
  - UAT cu staţiuni de interes național – în această categorie intră staţiunile cu maximum de factori naturali terapeutici tradiţional valorificaţi, dotări pentru tratament, cazare şi agrement.
  - UAT cu staţiuni de interes local - sunt staţiunile cu minimum de factori naturali terapeutici, dotări pentru satisfacerea cerinţelor de tratament şi cazare pentru un număr relativ redus de pacienţi, proveniţi de obicei din zone apropiate.
  - UAT care dețin factori naturali terapeutici - sunt UAT cu anumiţi factori naturali terapeutici - de obicei ape minerale, fără dotări de tratament speciale sau cu dotări sumare.

UAT cu staţiuni turistice au fost grupate în patru categorii ce determină de fapt şi importanța turistică a acestora: Categoria I: UAT cu staţiuni de interes național intrate în circuitul international:10 puncte

Categoria II: UAT Staţiuni de interes național general: 6 puncte
Categoria III: UAT cu staţiuni de interes local: 3 puncte
Categoria IV: UAT cu factori naturali terapeutici: 1 punct

Cel de al treilea **c**riteriu pentru analiza și evaluarea resurselor turistice naturale este reprezentat de **Arealele naturale protejate (categoria A3),** căruia i s-a alocat un pucntaj cuprins între 1-5 puncte, valoarea 5 reprezentând punctajul maxim (acesta fiind acordat unităţilor administrativ-teritoriale care al căror teritoriu integrează rezervaţii ale biosferei, parcuri naţionale, parcuri naturale sau rezervaţii/areale protejate cu valoare deosebită).

Evaluarea s-a făcut pe baza următoarelor criterii:

- gradul de reprezentativitate al ariei naturale protejate: 1 p
- suprafaţa totală protejată (ca pondere din suprafaţa UAT): 1 p
- gradul de conservare şi starea actuală a rezervaţiei: 1 p
- valoarea peisagistică a ariei naturale protejate: 1 p
- posibilitatea practicării unei forme de turism: 1 p

Pornind de la punctajul acordat fiecărui areal cu statut de protecție, în final s-a acordat un punctaj general fiecărei unităţi administrative-teritoriale care include o arie naturală protejată.

În cazul în care o unitate administrativ-teritorială grupează două sau mai multe areale natural protejate, punctajul final acordat acesteia este cel mai mare punctaj acordat uneia dintre arealele protejate.

B. RESURSE TURISTICE ANTROPICE

Evaluarea resurselor antropice ale unităţilor administrativ-teritoriale de bază are la bază un punctaj maxim de 30 puncte repartizate diferențiat pe categorii, astfel:

CATEGORIE/SUBCATEGORIE/ELEMENTE	PUNCTAJ MAXIM
B1. Monumente istorice de interes naţional	8
I-arheologie	
II-arhitectura	
III-monumente de for public	
IV-memoriale	
B2. Muzee si colecţii publice	8
I. Muzee, case memoriale	
II. Colecţii publice, galerii de artă	

B3. Manifestări culturale anuale/repetabile	8
I. Festivaluri, serbări, sărbători, târguri etc.	
B4. Instituţii de spectacole şi concerte	6
I. Teatru, operă, filarmonică etc.	
TOTAL	**30**

În prima categorie integrate resurselor turistice antropice au fost supuse evaluării monumentele istorice ce se clasează conform legislaţiei în grupa A - monumentele istorice de interes național (cf. Legii 422/2001 cu modificările şi adăugirile ulterioare, inlsusiv lista anexă la Ordinul ministrului culturii nr. 2.828/2015, pentru modificarea anexei nr. 1 la Ordinul ministrului culturii şi cultelor nr. 2.314/2004 privind aprobarea Listei monumentelor istorice, actualizată şi a Listei monumentelor istorice dispărute, cu modificările ulterioare din 24.12.2015, ordin în Monitorul Oficial al României, Partea I, Nr. 113 bis, 15.02.2016), valoarea maximă alocată acestei categorii fiind alocat de 8 puncte. Unităţilor administrativ-teritoriale de bază ce deţin monumente UNESCO, metodologia le-a rezervat punctajul maxim, respectiv 30 puncte.

Punctajele din cadrul categoriei muzee, case memoriale, colecții publice și galerii de artă, acre pot atinge, de asemenea, o valoare maximă de 8 puncte, au fost acordate prin ponderarea mai multor indicatori (numărul unor astfel de instituții existente pe teritoriul administrativ, notorietatea, valoarea și diversitatea obiectelor/exponatelor și numărul mediu de vizitatori atrași).

Categoria ”Manifestări culturale anuale/repetabile” (B2) include evenimente sau activități cu un spectru și adresabilitate (public-țintă) mai diversificate, punctajele acordate fiecărei categorii și subcategorii fiind obținute, de asemenea, prin ponderarea mai multor indicatori (numărul unor astfel de evenimente și manifestări derulate pe teritoriul administrativ, diversitatea activităților și exponatelor, notorietatea acestora, numărul mediu de vizitatori atrași și impactul economic generat).

Astfel, punctajul pentru fiecare subcategorie care se regăsește în categoria B3 (Manifestări culturale anuale/repetabile) a fost acordat într-o manieră similară, astfel încât însumate acestea să obţină maxim 8 puncte, asemenea subcategoriilor asimilate categoriilor B1 și B2, considerate, în termenii prezentei metodologii, ca furnizoare de ”materie primă” similară ca pondere și importanță în alcătuirea zestrei atractive a UAT-urilor cu profil urban. Instituțiilor care găzduiesc și organizează spectacole și concerte li s-a alocat un maxim de 6 puncte, criteriile de alocare vizând numărul, diversitatea și notorietatea, coroborate cu numărul mediu de vizitatori atrași.

C. INFRASTRUCTURA SPECIFIC TURISTICĂ

Etapa a doua a evaluării a constat in evaluarea infrastructurii specific turistice și tehnice, indispensabile derulării eficiente și de calitate a activităţilor turistice, fixării și reținerii cererii turistice pentru o perioadă cât mai mare de timp.

Evaluarea *infrastructurii specific turistic* din cadrul unităţilor administrativ-teritoriale de bază a pornit de la acordarea unui punctaj maxim de 30 puncte, distribuit pe categoriile următoare:

	PUNCTAJ
C1. Structuri de primire turistică cu funcțiuni de cazare	15
C2. Instalații de tratament	4
C3. Săli de spectacole, concerte, conferinţă	3
C4. Pârtii de schi	4
C5. Alte instalații și dotări de agrement-divertisment (parcuri de distracții/aventură, parcuri acvatice, facilități și instalații de agrement nautic, centre echitație, teren golf, grădină zoologică, grădină botanică	3
C6. Centre de informare turistică	1

TOTAL	**30**

În cadrul grilei de evaluare a infrastructurii specific turistice, structurilor de primire turistică cu funcțiuni de cazare li s-a atribuit un punctaj maxim cumulat de 15 puncte.

Datorită a complexității și relevanței mai ridicate pentru scopul analizei noastre a indicatorilor urmăriți (gradul de confort, numărul de camere al structurilor de primire, dar și a luării în evidență a întregii tipologii a structurilor de cazare, inclusiv cea temporară/sezonieră) și actualizării cu o ciclicitate lunară a informațiilor statistice centralizate, demersul nostrum a utilizat datele statistice oficiale ale ministerului care integrează și gestionează domeniul turistic (Ministerul Economiei, Energiei si Mediului de Afaceri - http://turism.gov.ro/web/autorizare-turism/ (data de referință a informațiilor statistice utilizate fiind 13.03.2020). Setul de date statistice gestionate de INSSE și disponibile prin aplicația TEMPO ONLINE (http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table) au fost prelucrate la nivelul tuturor categoriilor relevante de indicatori disponibili, oferind posibilitatea urmăririi evoluției acestor indicatori în profil temporal, pe intervale de timp varibile.

În funcţie de distribuţia numărului total de locuri regăsit la nivelul tipurilor de structuri de primire turistică, au fost atribuite următoarele punctaje:

- hotel (inclusiv hostel și hotel-apartament): 4 puncte
- pensiune turistică (inclusiv pensiune agroturistică, pensiune turistică urbană, pensiune turistică rurală) și vilă turistică: 2 puncte
- alt tip de structură de cazare excepţia hotelurilor şi a pensiunilor turistice: cabană turistică, motel, popas turistic, sat de vacanță, camping turistic, spații tip camping, bungalowuri, spații și parcele de campare, apartamente și camere de închiriat, nave fluviale și pontoane plutitoare: 1 punct

Acordarea punctajelor la nivelul fiecărei unităţi administrativ-teritoriale a fost realizată însumând punctajul acordat fiecăreia dintre cele grupe de structuri de cazare individualizate mai sus cu valoarea ponderală aferentă locurilor decazare care revine fiecărei tip de structură de cazare din totalul locurilor de cazare existente la nivelul mediului urban din România.

Aceste punctaje au fost corectate în plus sau în minus (cu valori cuprinse între 0,1 și 1 punct) în funcţie de distribuţia numărului de locuri, respectiv a numărului de camere pe categorii de confort ale structurii(-lor) de primire, dar și al diversității tipologice a structurilor de primire, a numărului de categorii de structuri de cazare autorizate existente în UAT-ul în cauză.

În situaţia în care există o diversitate a distribuţiei numărului de locuri de cazare și camerelor de categorii superioare de confort, o pondere mai ridicată a structurilor de cazare de tip hotel în totalul ofertei de cazare a centrului urban, dar și o diversitate tipologică mai ridicată a structurilor de primire turistică cu funcțiuni de cazare de care dispune UAT-ul în cauză, punctajele au fost rotunjite în plus, în caz contrar acestea au fost rotunjite în minus, distribuirea punctajelor realizându-se în mod proportional.

Pentru *instalaţiile de tratament* s-a alocat un punctaj maxim de 4 puncte. Criteriile care au stat la baza procesului de evaluare a acestor instalaţii au urmărit numărul și diversitatea instalaţiilor de tratament, respectiv a procedurilor pe care le realizează acestea.

Punctajul maxim acordat *pârtiilor de schi omologate* a fost de 4 puncte, criteriile care au stat la baza procesului de evaluare a acestora vizând numărul, lungimea și gradul de diversitate, UAT cu cele mai multe pârtii de schi distanța față de principalele zone furnizoare de turiști, precum și durata intervalului mediu în care este posibilă practicarea spoarturilor de iarnă (în funcție regimul temperaturii aerului, îndeosebi numărul mediu anual al zilelor cu îngheț la sol și, în legătură cu aceasta, de durata de menținere a stratului de zăpadă.

Pentru *infrastructura turistică reprezentată de săli de spectacole, concerte și conferinţe* au fost acordate 3 puncte, plecând de la premisa că turismul de evenimente, pe de o parte, dar și cel de afaceri și congrese, pe de altă parte, sunt aducătoare de venituri mai ridicate comparativ cu alte tipuri sau forme de turism.

Criteriile care au stat la baza procesului de evaluare a infrastructurii pentru spectacole, conferinţe, reuniuni etc. au fost următoarele:

- capacitatea totală spaţiilor existente exprimată în număr de locuri
- UAT cu cea mai capacitate pentru organizarea de evenimente

Nr. locuri în săli	Punctaj
Peste 10.000 locuri	3,00
5000–9999 locuri	2,50
3000–4999 locuri	2,00
1500–2999 locuri	1,50
500–1499 locuri	1,00
100–499 locuri	0,50
Sub 100 locuri	0,25

În categoria instalaţii și facilități de agrement-divertisment și sportive au fost incluse acele facilități ce motivează deplasarea turiştilor și consumul produsului turistic specific acestora, respectiv: parcuri acvatice și instalaţii de agrement nautic, parcuri de distracţii/aventură, centre de echitație/herghelii, terenuri de golf, grădini botanice, grădini zoologice etc. Punctajul maxim acordat pentru acestea este de 3. Prezenţa facilităţilor pentru wellness/SPA a constituit un avantaj pentru UAT evaluată, primind un punctaj suplimentar, dar fără a depăşi cele 3 puncte maxim posibile. Criteriile care au stat la baza procesului de evaluare a instalaţiilor de agrement-divertisment au fost numărul acestora și diversitatea instalațiilor și facilităților oferite.

Datorită rolului important în promovarea a ofertei turistice și, implicit, în constituirea unei imagini pozitive a destinațiilor, a diferitelor obiective turitsice și a produselor turistice care leintegrează, existența centrelor naționale de informare turistică a fost ”recompensată” cu 1 punct.

D. ACCESIBILITATEA LA INFRASTRUCTURA MAJORĂ DE TRANSPORT

Evaluarea *accesibilităţii la infrastructura majoră de transport* a avut în vedere prezenţa pe teritoriul UAT-urilor urbane a unor căi/noduri majore de transport de călători, condiţie esenţială pentru ca un teritoriu să poată fi integrat în circuitul turistic, acestei componente alocându-i-se un punctaj maxim de 15 puncte.

Cei patru indicatori care au fost luaţi în considerare pentru a evalua accesul direct al unităţilor administrativ-teritoriale la reţeaua majoră de transport au fost ponderaţi în funcţie de importanţa acestora în reţeaua națională și internaţională de transport, precum şi de intermodalitatea în transportul de călători.

ACCESIBILITATEA LA INFRASTRUCTURA MAJORĂ DE TRANSPORT: 15 PUNCTE				
	Denumire	**Punctaj**		**Evaluare**
Criteriu	Accesul direct la infrastructura majoră de transport	15		
Indicatori	Port	1	Da Nu	1 0
	Aeroport național/internaţional	5	Da Nu	1 0
	Acces la drum European (E)/ autostradă (A)	5	Da Nu	1 0

	Acces la drum national/cale ferată (DN/CF)	5	Acces la DN/E şi CF Acces la DN sau CF Fără acces la reţeaua	1 0,5 0

Punctajul s-a obținut după înmulţirea punctelor de evaluare (între 0 şi 1) pe fiecare indicator cu punctajul de ponderare pe indicatori din cele 15 puncte ale criteriului, astfel:

- din cele 15 de puncte prin care s-a evaluat importanţa accesibilității la infrastructura majoră de transport a unei UAT pentru desfăşurarea unei activităţi turistice, 5 au fost direcţionate către criteriul accesibilităţii la un aeroport național/internațional;
- pentru accesul la drum national, european sau autostrada şi cale ferată s-au acordat 5 puncte din totalul de 15, dar acestea nu sunt acordate decât dacă UAT are acces la cel puțin două modalităţi de transport;
- dacă unitatea administrativ-teritorială de bază are acces doar la la drum național sau cale ferată atunci acesta va primi doar jumătate din punctaj (adică 0,5x5 =2,5).

ANEXA 2 – metodologie de calcul a competitivității și a atractivității orașelor

1. Indicele de competitivitate (IC)

- Calculat ca o medie ponderată a trei indicatori: economic, social și tehnologic. La rândul lor, fiecare din acești indicatori sunt calculați ca medie ponderată a variabilelor selectate din cele 3 categorii de interes major – economic, social, tehnologic.

- Ponderile utilizate pentru fiecare dintre cei trei indicatori (suma ponderilor fiecărui indice este 100%) sunt prezentate mai jos:

o Indicatorul economic (Ie)

- E1 = PIB/locuitor (estimat pentru 2018, INS) – 30
- E2 = Productivitatea muncii (estimată pentru 2018, INS) – 40
- E3 = Venitul net/cap de locuitor (2018, MDRAP) – 30

o Indicatorul social (Is)

- S1 = Rata de ocupare pentru populația cu vârsta cuprinsă între 20-64 ani (2018, INS) – 60
- S2 = Rata de dependență a vârstnicilor (Dumitru Sandu) – 40

o Indicatorul tehnologic (It)

- T1 = Populația ocupată în industriile inovatoare (2018, calculat pe baza INS) – 40
- T2 = Absolvenții de studii universitare (2017, INS) – 30
- T3 = Utilizare internet (RPL, 2011) – 30

Modelul de calcul este:

Indicatorul economic Ie = (30*E1+40*E2+30*E3)/100

Indicatorul social Is = (60*S1+40*S2)/100

Indicatorul tehnologic It = (40*T1+30*T2+30*T3)/100

Valoarea indicelui de competitivitate este dată de următoarea medie ponderată a celor trei indicatori, după cum urmează:

Ic = (40*Ie+30*Is+30*It)/100

Mai departe, am normalizat (am raportat la medie) fiecare indicator la media urbană și i-am calculat, obținând, în final, indicele de competitivitate.

2. Indicele de atractivitate generală (IA)

- Calculat ca o medie ponderată a trei indicatori: accesibilitate, abundența de forță de muncă și calificarea populației. Indicatorul referitor la calificarea forței de muncă este compus.

o Indicatorul referitor la accesibilitate (Ia)

- Acesta a fost normalizat diferit, întrucât o valoare mică a indicatorului semnifică o accesibilitate ridicată. În această situație, am normalizat datele după formula:

X normalizat = (X-Xmin)/(Xmax-Xmin)

S-a luat în calcul max și min nu după valoarea efectivă, ci după semnificația indicatorului. Astfel, max = București (deși are cea mai mică valoare, dar atractivitatea este mare), min = Sulina.

o Indicatorul referitor la forța de muncă excedentară tradusă prin ponderea șomerilor în totalul resurselor de muncă (INS, 2019)

o Indicatorul referitor la calificarea forței de muncă

 ICFM1 = Pregătirea forței de muncă (persoanele absolvente de studii liceale, postliceale și universitare, 2017, INS) – 50

 ICFM2 = Ocupații (persoanele cu ocupații de manageri și specialiști cu studii superioare, tehnicieni și muncitori calificați, RPL 2011) - 50

Valoarea indicelui de atractivitate este dată de următoarea medie ponderată a celor trei indicatori, după cum urmează:

IA = (30*Ia+35*IFEXC+35*ICFM)/100

3. Indicele de atractivitate sectorială (IAS)

Acest indicator a fost calculat pentru ramurile industriale și serviciile care vor oferi o creștere pe termen lung, la nivel național, deoarece dependența de piața europeană este foarte mare:

- Industria automotive (CAEN 29 și 30 – fabricarea autovehiculelor de transport rutier, a remorcilor și a semiremorcilor, a altor mijloace de transport)

- Industria chimică (CAEN 17, 19, 20, 21 și 22 – fabricarea hârtiei și a produselor din hârtie, fabricarea produselor de cocserie, fabricarea substanțelor și a produselor chimice, fabricarea produselor farmaceutice, fabricarea produselor din cauciuc și mase plastice)

- Industria echipamentelor electrice (CAEN 27 – fabricarea echipamentelor electrice)

- IT&C (CAEN 58, 60, 61, 62, 63, 95 – activități de servicii în tehnologia informației, activități de difuzare și transmitere de programe, telecomunicații, activități de servicii informatice, activități de editare)

- Transport & Logistică (CAEN 49, 50, 51, 52, 53 – transporturi terestre și transporturi prin conducte, transporturi pe apă, transporturi aeriene, depozitare și activități auxiliare pentru transporturi, activități de poștă și de curierat).

Pentru calculul acestor indici de atractivitate sectorială s-a ținut cont, în principal, de următoarele caracteristici specifice:

- Pentru ramurile industriale: accesibilitatea, forța de muncă disponibilă, precum și relevanța profilului funcțional al zonei, înțeles ca un indice de industrializare (cât la sută din cifra de afaceri realizată în zona respectivă provine din activități industriale).

- Pentru serviciile cu valoare adăugată mare (IT&C): forța de muncă, număr de absolvenți.

- Pentru transport & logistică: mai ales accesibilitatea și proximitatea la infrastructura mare sau noduri de transport.

Indicatorii luați în calcul pentru fiecare domeniu sunt:

1. Industria automotive:

- Indice de accesibilitate (explicația de mai sus se menține)

- Accesibilitatea rutieră la granița de Vest (în minute)

- Forța de muncă (salariați, 2018)

- Vânzările companiilor (cifră de afaceri, 2018)

- Indice de industrializare (CA sector/CA totală, 2018)

- Elevii calificați în școli profesionale, licee tehnologice cu profil: electric, electronic, electronică automatizări, mecanică (nr. de elevi, 2019)

Toți indicatorii au fost normalizați prin raportarea la medie, cu excepția indicelui de accesibilitate, care a fost normalizat după valorile minime și maxime.

IAS auto = (20*indice de accesibilitate normalizat+15*min of travel timp+20*salariați+10*cifra de afaceri+15*indice de industrializare+20*nr. de elevi calificați)/100

2. Industria chimică

- Forța de muncă (salariați, 2018)
- Vânzările companiilor (cifră de afaceri, 2018)
- Elevii calificați în școli profesionale, licee tehnologice cu profil de chimie industrială (nr. de elevi, 2019)
- Indice de accesibilitate (explicația de mai sus se menține)
- Accesibilitatea rutieră la granița de Vest (în minute)
- Indice de industrializare (CA sector/CA totală, 2018)

Toți indicatorii au fost normalizați prin raportarea la medie, cu excepția indicelui de accesibilitate, care a fost normalizat după valorile minime și maxime.

IAS industria chimică = (20*indice de accesibilitate normalizat+15*min of travel timp+20*salariați+10*cifra de afaceri+15*indice de industrializare+20*nr. de elevi calificați)/100

3. Industria echipamentelor electrice

- Forța de muncă (salariați, 2018)
- Vânzările companiilor (cifră de afaceri, 2018)
- Elevii calificați în școli profesionale, licee tehnologice cu profil de electronică automatizări și electric (nr. de elevi, 2019)
- Indice de accesibilitate (explicația de mai sus se menține)
- Accesibilitatea rutieră la granița de Vest (în minute)
- Indice de industrializare (CA sector/CA totală, 2018)

Toți indicatorii au fost normalizați prin raportarea la medie, cu excepția indicelui de accesibilitate, care a fost normalizat după valorile minime și maxime.

IAS echipamente electrice = (20*indice de accesibilitate normalizat+15*min of travel timp+20*salariați+10*cifra de afaceri+15*indice de industrializare+20*nr. de elevi calificați)/100

4. IT&C

- Forța de muncă (salariați, 2018)
- Vânzările companiilor (cifră de afaceri, 2018)
- Indice de accesibilitate (explicația de mai sus se menține)
- Pregătirea forței de muncă (indicatorul se interpretează ca nr. persoanelor absolvente de studii liceale, postliceale și universitare, 2017)
- Absolvenți de studii universitare (2017)

Toți indicatorii au fost normalizați prin raportarea la medie, cu excepția indicelui de accesibilitate, care a fost normalizat după valorile minime și maxime.

IAS IT&C = (25*indice de accesibilitate normalizat+25*salariați+25*pregătirea forței de muncă+25*nr. de absolvenți)/100

5. Transport & Logistică

- Forța de muncă (salariați, 2018)
- Vânzările companiilor (cifră de afaceri, 2018)
- Indice de accesibilitate (explicația de mai sus se menține)
- Accesibilitatea rutieră la granița de Vest (în minute)
- Indice de industrializare (CA sector/CA totală, 2018)

Toți indicatorii au fost normalizați prin raportarea la medie, cu excepția indicelui de accesibilitate, care a fost normalizat după valorile minime și maxime.

IAS transport&logistică = (20*indice de accesibilitate normalizat+20*salariați+20*cifra de afaceri+20*min of travel+20*indice de industrializare)/100

STRATEGIA INTEGRATĂ DE DEZVOLTARE URBANĂ A ZONEI URBANE TÂRGU SECUIESC 2021 - 2030

PROFIL SPAȚIAL ȘI FUNCȚIONAL 1

Relațiile teritoriale și funcționale 1
Identificarea dinamicilor spațiale și a zonelor de dezvoltare 7

Importanța monitorizării dinamicilor spațiale 7
Dinamicile spațiale: analiza statistică 9
Dinamicile spațiale: principalele zone de expansiune 17

Locuirea la nivelul municipiului Târgu Secuiesc 18

Locuirea în România în raport cu contextul European 18
Dinamica locuirii: contextul național, regional și local 19
Dinamica locuirii: Municipiul Târgu Secuiesc și inelul său periurban 21
Calitatea locuințelor – gradul de aglomerare 23

Regenerarea urbană integrată a municipiului Târgu Secuiesc 27

Importanța regenerării urbane în dezvoltarea durabilă a orașelor 27
Regenerarea urbană a spațiilor publice reprezentative 31
Regenerarea urbană integrată a cartierelor 47

Analiza diagnostic: concluzii, provocări, tendințe și recomandări 49

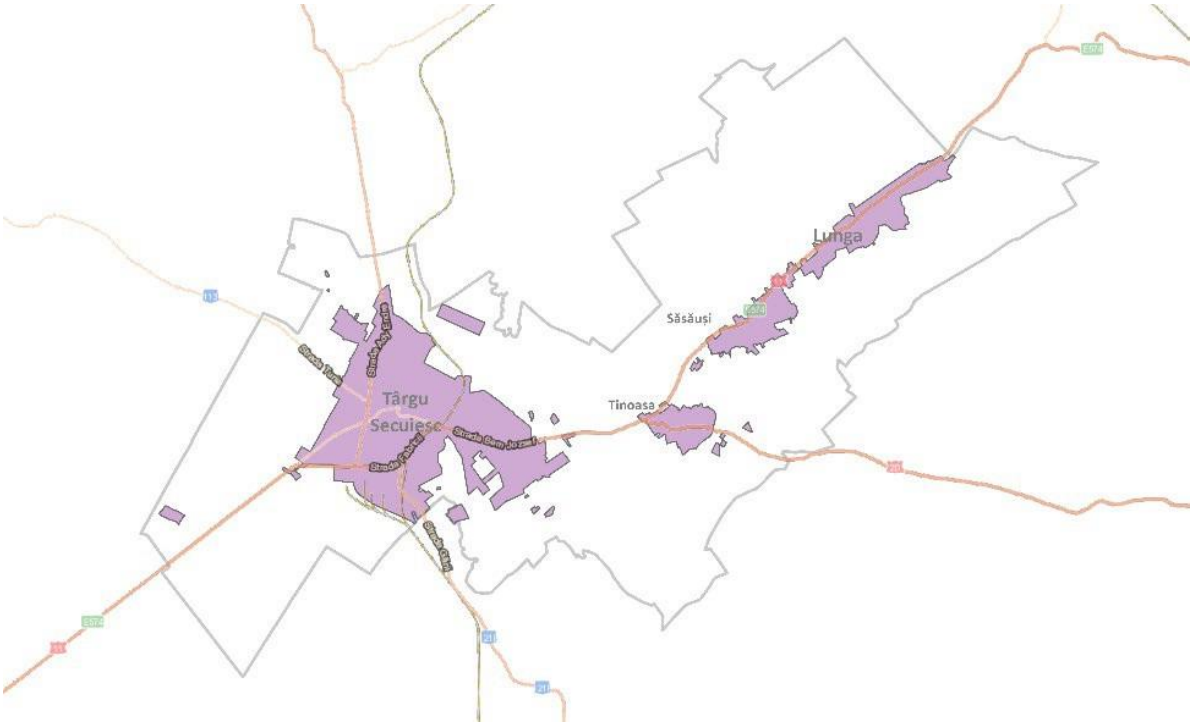
PROFIL SPAȚIAL ȘI FUNCȚIONAL

RELAȚIILE TERITORIALE ȘI FUNCȚIONALE

Municipiul Târgu Secuiesc este un municipiu de rang II prin clasificarea definită în cadrul legii nr. 351 / 2001, al doilea municipiu din județul Covasna, după reședința de județ Sfântu Gheorghe, ce la ultimul recensământ din 2011 avea o populație stabilă de 18.491 de locuitori, cu 9.75% mai puțin față de anul 2002 iar la 1 ianuarie 2020 număra 19.648 de locuitori cu domiciliul, cu 6,5% mai puțin față de anul 2010. Conform indicatorilor minimali propuși în noul PATN pentru schimbarea statutului comunelor, orașelor și municipiilor, municipiul Târgu Secuiesc nu mai îndeplinește pragul de populație minim pentru statutul de municipiu, setat la 40.000 de locuitori, însă recensământul din 2021 va reflecta situația reală a populației stabile din municipiu.

Unitatea teritorial administrativă a municipiului Târgu Secuiesc are o suprafață de 4.925 ha (49.25 km^2) și are în gestiune, pe lângă orașul propriu-zis, satul Lunga, cu așezările Lunga, Săsăuși și Tinoasa, localitate la estul municipiului, pe E574 și respectiv DN2D. Conform datelor puse la dispoziție de ANCPI pentru anul 2020, perimetrul construit al municipiului Târgu Secuiesc este de 7,76 km^2 din care 6,16 km^2 este amprenta construită a orașului și 1,6 km^2 a satului Lunga. Densitatea suprafeței construite în municipiu este de 2.532 locuitori / km^2, amprenta construită a nucleului urban fiind una compactă, cu excepția zonei de sud-est, unde există o așezare rezidențială cu un grad de dispersare și fragmentare mai mare - Ruseni.

Figura 1. Așezările din componența UAT Târgu Secuiesc

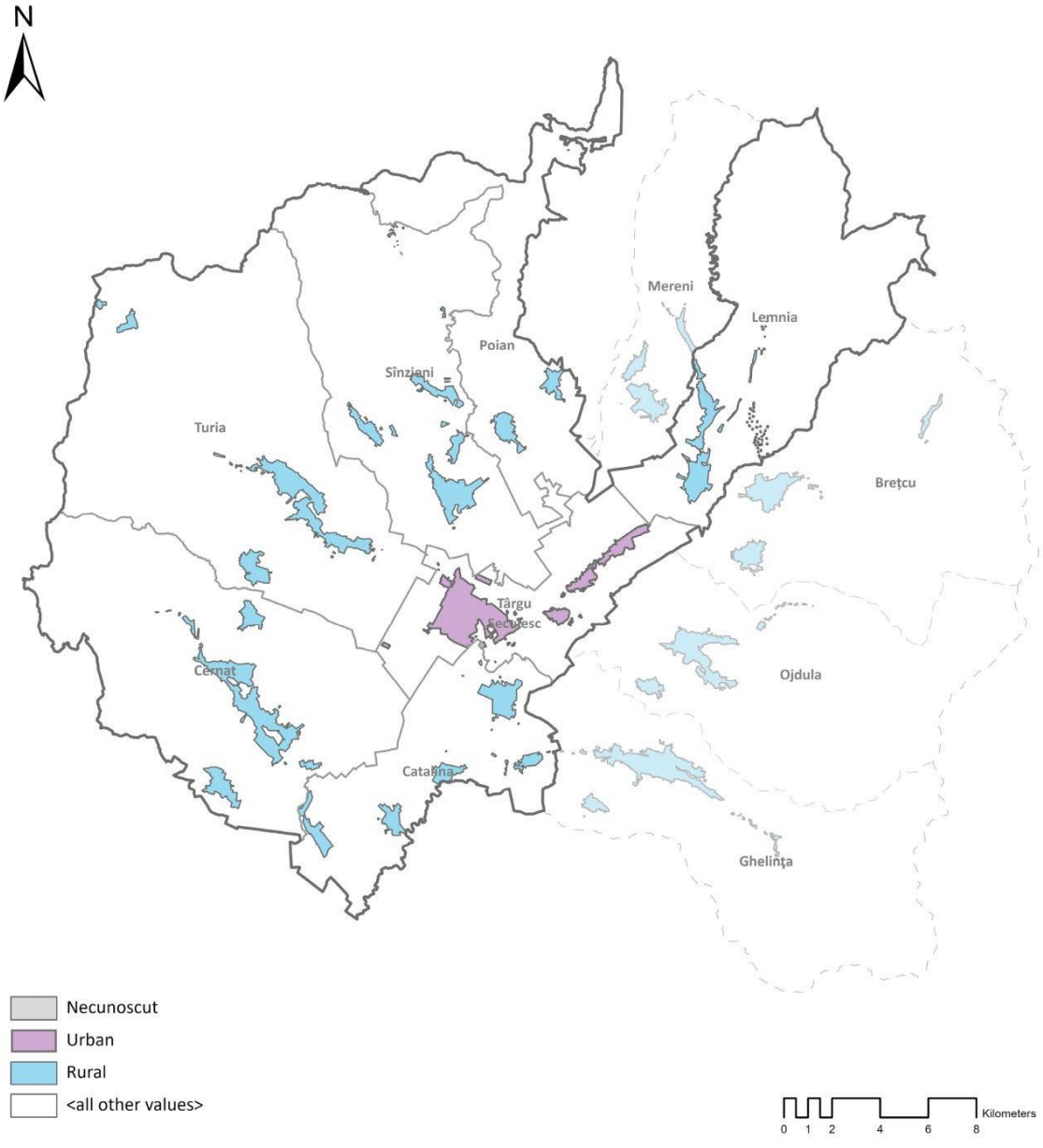

Sursa: autorii, prelucrare și vizualizare date ANCPI.

Zona urbană funcțională are o suprafață totală de 61.659 ha (616,59 km^2), reprezentând 16,6% din suprafața județului Covasna, din care municipiul Târgu Secuiesc are o pondere de doar 1,32%. Cele mai întinse localități sunt Turia cu o suprafață de 147,19 km^2 și o pondere de 23,8% din ZUF și Cernat, cu o suprafață de 114.39 km^2 și o pondere de 18,5% din ZUF. Municipiul Târgu Secuiesc are o suprafață mai mica față de celelalte localități învecinate, cu excepția localității Mereni (43.8 km^2), ce nu face parte din zona urbană funcțională.

Suprafața construită a municipiului Târgu Secuiesc reprezintă 15,7% din totalul suprafeței UAT-ului, în timp ce la nivelul ZUF Târgu Secuiesc procentul este de 5,6% - cel mai mare în Catalina (8,3%) și cel mai mic în Poian (2,6%). Localitățile învecinate au o amprentă construită fragmentată, fiecare fiind constituită din mai multe așezări rurale ce urmăresc principale căi de transport ce radiază dinspre municipiul Târgu Secuiesc. Aceste așezări, de regulă, nu trec granițele unităților administrative teritoriale, cu excepția unor așezări puțin dense dintre Lemnia și Mereni.

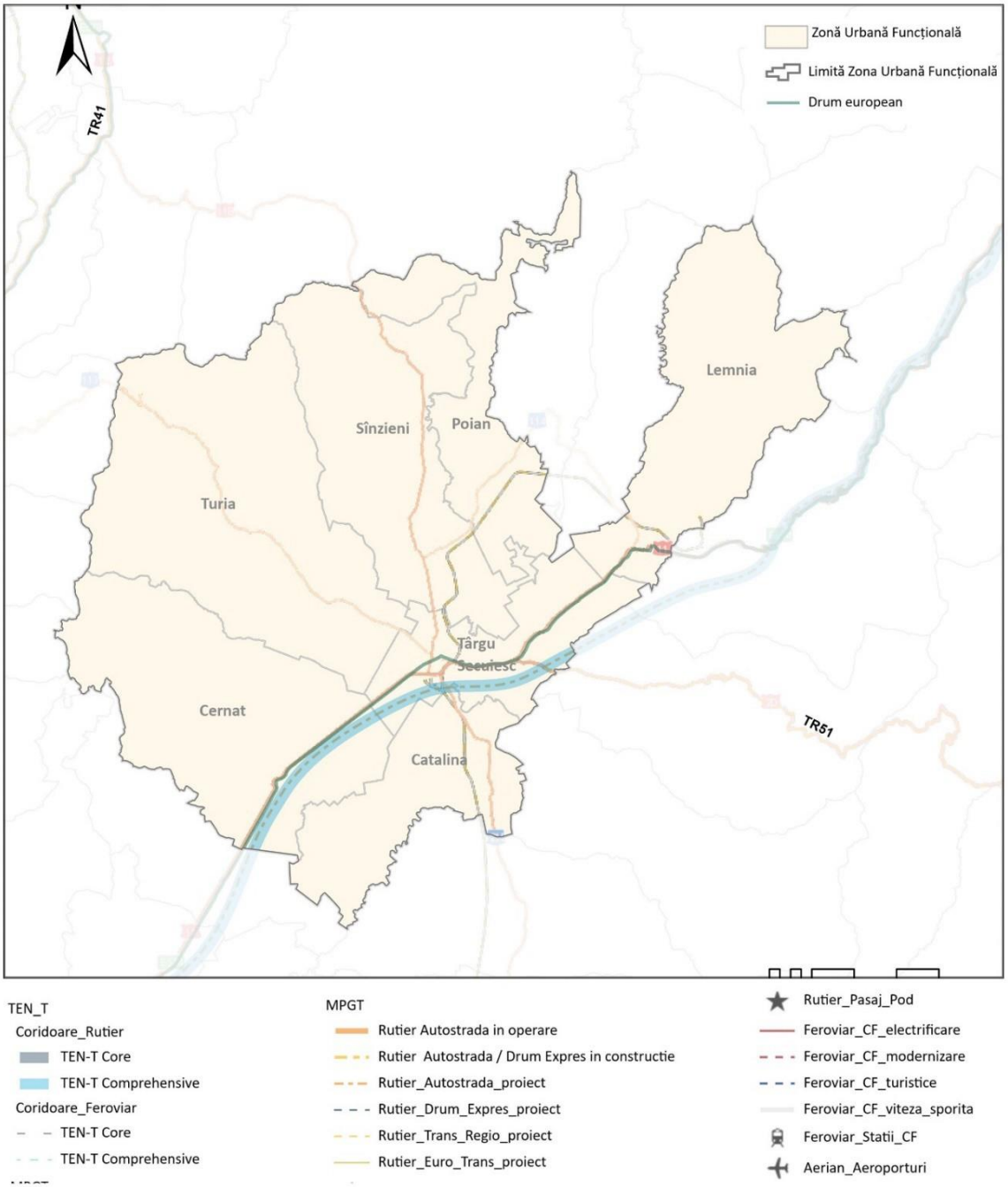
Figura 2. Amprenta construită a UAT-urilor din ZUF Târgu Secuiesc

Sursa: autorii, prelucrare și vizualizare date ANCPI.

Municipiul Târgu Secuiesc este amplasat în regiunea Centru a României, la 45° 59’ 44” latitudine nordică și 26° 08’ 16” longitudine estică, în estul Depresiunii Brașovului, mai exact în depresiunea Târgu Secuiesc, denumită și Râului Negru sau Bretcului. Municipiul și localitățile învecinate ocupă o zonă de câmpie înaltă delimitată de Munții Bodoc la nord-vest, Munții Nemirei la nord-est, Munții Bretcului la est și Munții Întorsurii la sud. Așezarea ei în teritoriu o situează în apropierea polului de creștere Brașov (60 km) și la o dinstanță relativ egală față de București (240 km) și Iași (248 km). Principalul coridor rutier care străbate Municipiul Târgu Secuiesc și face legătura cu teritoriul este drumul european E574: Craiova – Pitești – Brașov – Târgu Secuiesc – Bacău, ocolind zona construită prin sudul acesteia.

Figura 3. Infrastructura rutieră din Târgu Secuiesc

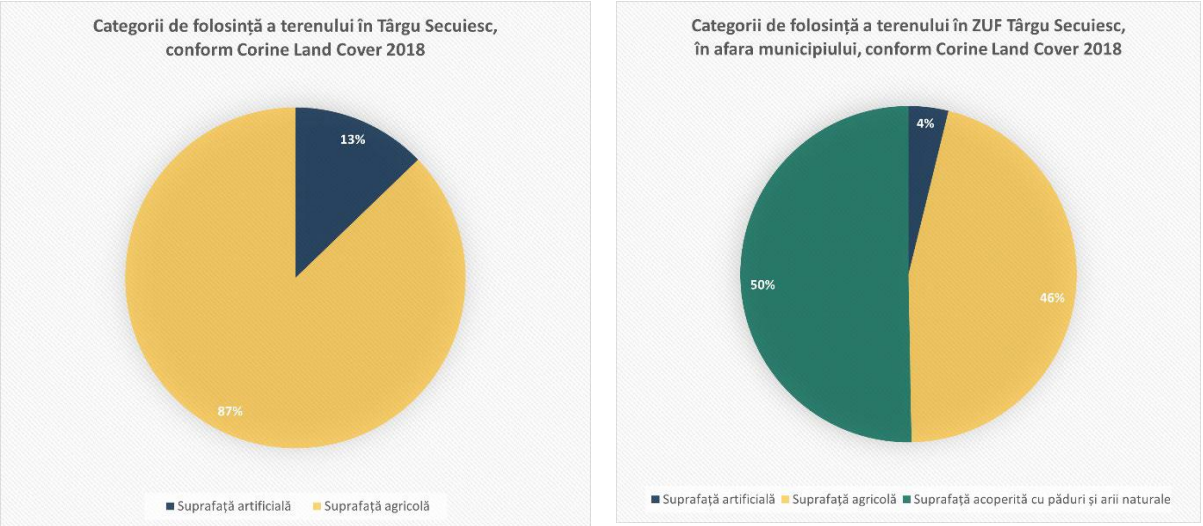

Sursa: autorii.

Categoriile de folosință a terenurilor din municipiului Târgu Secuiesc și din zona urbană funcțională indică principalele zone rezidențiale, puncte de atracție dar și resurse naturale – agricole și forestiere. Aceste informații sunt disponibile din doua surse: suprafața fondului funciar după modul de folosință, puse la dispoziție anual de INS, în intervalul 1990-2014 și categoriile de folosință identificare în baza de date Corine Land Cover conform datelor satelitare Landsat și Sentinel.

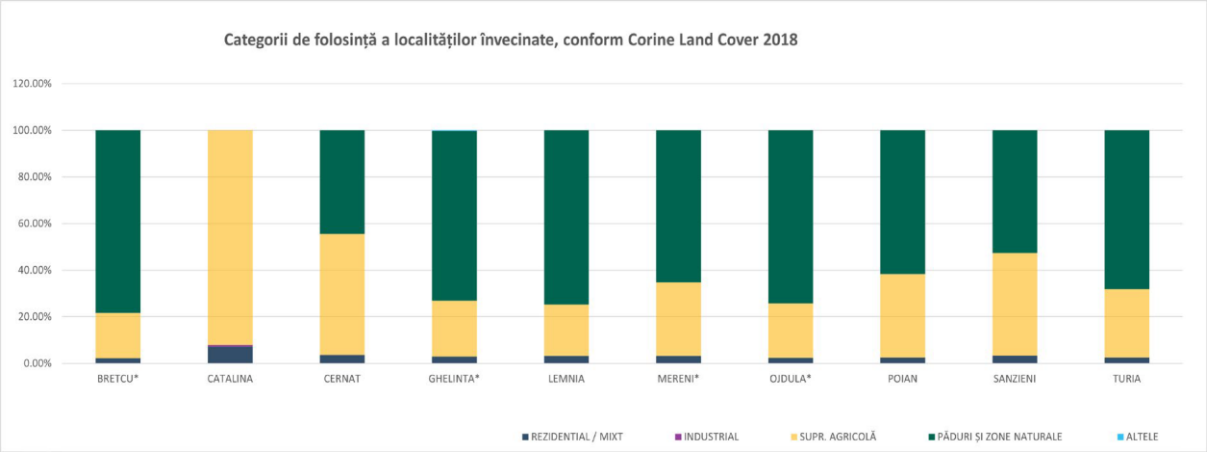
Categoriile de folosință identificate de Corine Land Cover în 2018, indică la nivelul municipiului Târgu Secuiesc o pondere a suprafeței artificiale de 13%, restul de 87% fiind acoperit cu suprafață agricolă. În același timp, în celelalte localități din zona urbană funcțională, ponderea suprafeței artificiale este de doar 4%, restul fiind acoperit în proporție de 46% de suprafață agricolă ș de 50% suprafață acoperită cu păduri și arii naturale.

Figura 4. Categorii de folosință ale terenului în Municipiul Târgu Secuiesc și ZUF Târgu Secuiesc.

Sursa: prelucrare date CORINE Land Cover 2018.

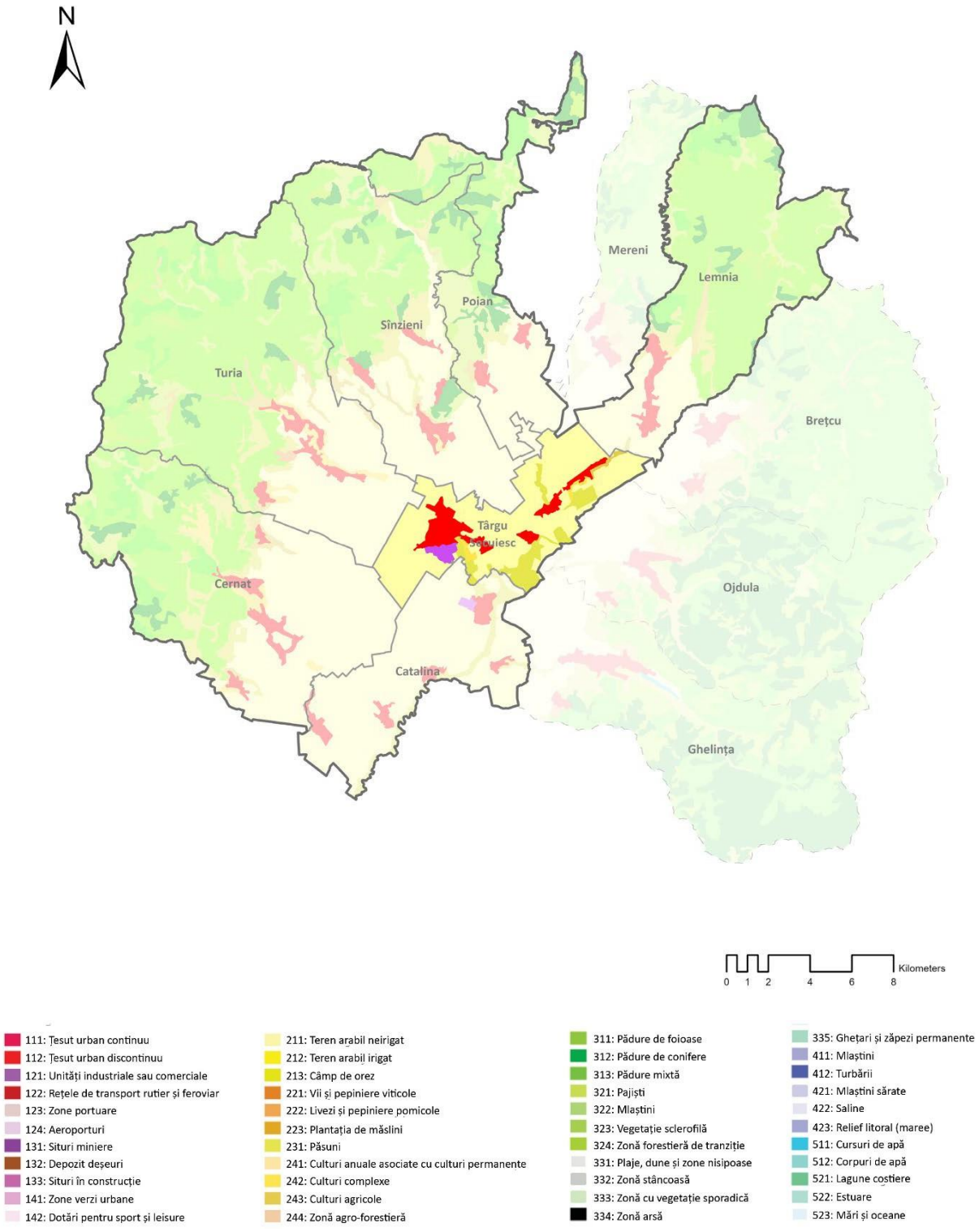
Figura 5. Categorii de folosință în localitățile din ZUF Târgu Secuiesc, conform CORINE Land Cover 2018.

Sursa: prelucrare date CORINE Land Cover 2018.

Distribuția categoriilor de folosință a terenului este influențată de poziționarea geografică a municipiului în podișul Târgu Secuiesc, ceea ce face ca suprafața neconstruită din jurul acestuia să fie acoperită cu suprafețe agricole, în timp ce pădurile și ariile naturale se situează spre limita exterioară a inelului peri-urban, în zona de tranziție spre relieful montan ce delimitează podișul.

Figura 6. Categorii de folosință a terenurilor în ZUF Târgu Secuiesc, conform CORINE Land Cover 2018.

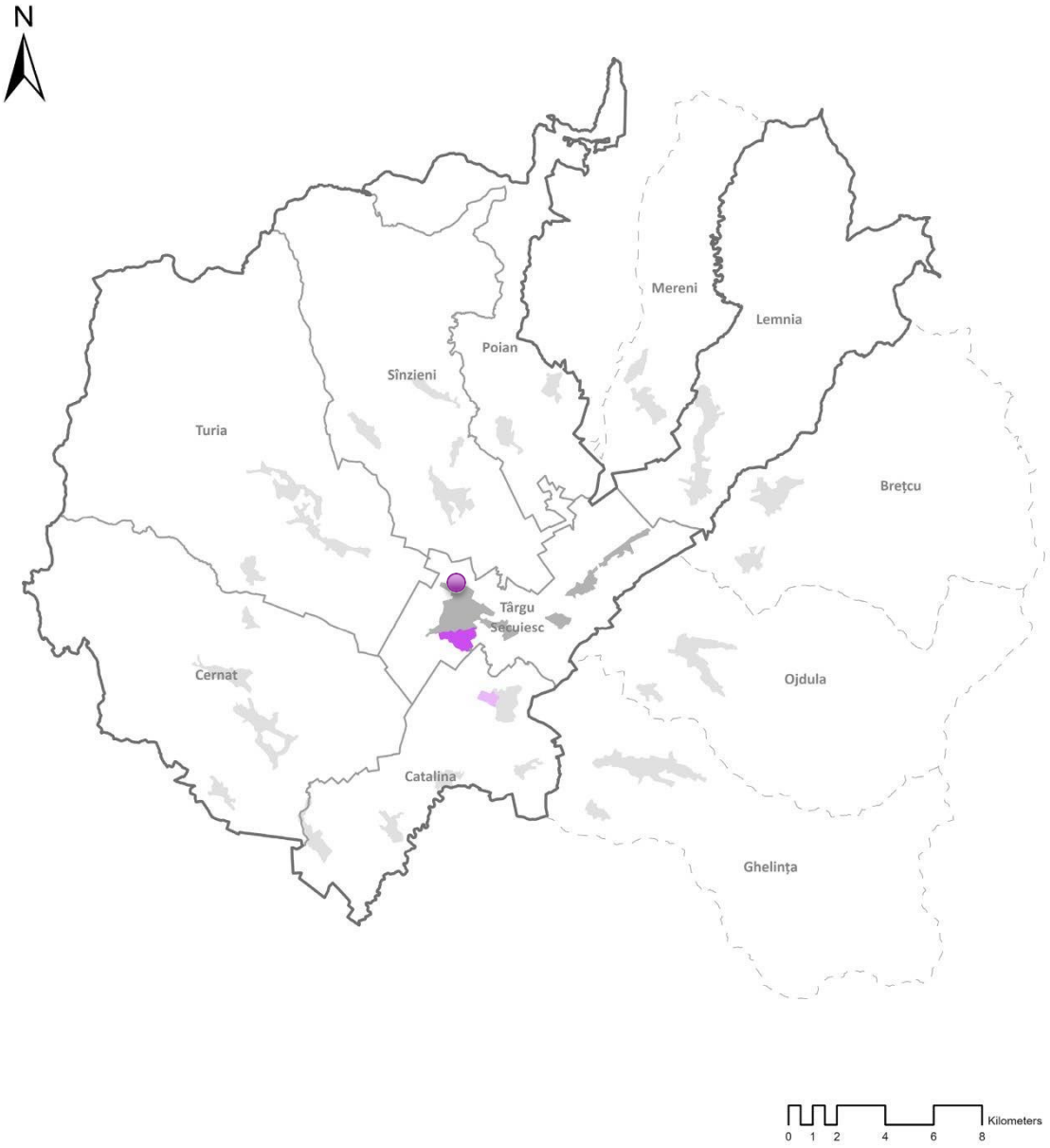

Sursa: autorii, vizualizare date din CORINE Land Cover 2018.

Din suprafața artificială identificată conform categoriilor de folosință a terenurilor în baza de date Corine Land Cover, **în municipiul Târgu Secuiesc, suprafața industrială are o pondere de 14,91% din totalul suprafeței artificiale**, în timp ce în celelalte localități, există o singură zonă industrială, în Catalina, cu o pondere de 3% din total.

Principala zonă comercială și industrială din Municipiul Târgu Secuiesc se află în sudul municipiului (marcată cu violet pe hartă), amenajată printr-un proiect cu finanțare europeană și cuprinde Parcul Industrial nr. 1 *IFET* ce se întinde pe o suprafață de 7.28 ha și Parcul Industrial nr. 2 *Epurare*, ce se întinde pe o suprafață de 6.49 ha, din care 5.76 ha spațiu verde. În nord-vestul municipiului mai există o zonă cu caracter industrial ce cuprinde spații logistice, ce are o suprafață mai restrânsă și în consecință nu este identificată prin scanările satelitare făcute de Corine Land Cover.

Figura 7. . Principalele zone industriale și comerciale din Târgu Secuiesc și ZUF Târgu Secuiesc.

Sursa: autorii, vizualizare date din CORINE Land Cover 2018.

IDENTIFICAREA DINAMICILOR SPAȚIALE ȘI A ZONELOR DE DEZVOLTARE

Importanța monitorizării dinamicilor spațiale

Este important pentru toate localitățile, dar în special pentru cele urbane și peri-urbane să monitorizeze dinamicile de expansiune urbană și să faciliteze dezvoltarea sustenabilă și integrată a zonei metropolitane, încurajând utilizarea productivă a resurselor de teren, conectarea și diversificarea funcțională a fragmentelor urbane și peri-urbane și regenerarea urbană, limitând astfel expansiunea necontrolată. Dezvoltarea urbană și forma așezărilor au o influență importantă asupra consumului excesiv de combustibili fosili, atât prin ponderea sectorului construcțiilor ca un principal consumator de energie și generator de CO^2 dar și prin facilitarea unui anumit stil de viață pentru locuitorii săi, tipare ce sunt strâns legate de amprenta de carbon individuală. Dincolo de obiectivele Europene legate de consumul de combustibil și poluare, forma și calitatea fondului construit al orașelor influențează calitatea vieții și atractivitatea unui oraș atât pentru locuitorii săi, cât și pentru investitori.

O parte din orașele României se confruntă cu fenomenul de expansiune necontrolată, în timp ce altele se confruntă cu un declin demografic și economic, cu consecințe asupra fondului construit. În perioada 2000-2018, 94 din orașele României au înregistrat expansiune spațială, 189 au stagnat, iar 37 au înregistrat o contracție a suprafeței construite, luând în considerare dinamica suprafeței construite, așa cum este ea suprinsă de CORINE Land Cover și totalul numărului de autorizații de construire eliberate. Expansiunea spațială a fost susținută de o creștere demografică mai mare de 5% în doar 28 dintre orașe, în timp ce 123 din cele în care amprenta construită a stagnat au înregistrat un declin demografic mare mare de 5%, în 47 din acestea populația a rămas statică (între -5% și 5%) și doar în 19 din ele a crescut.

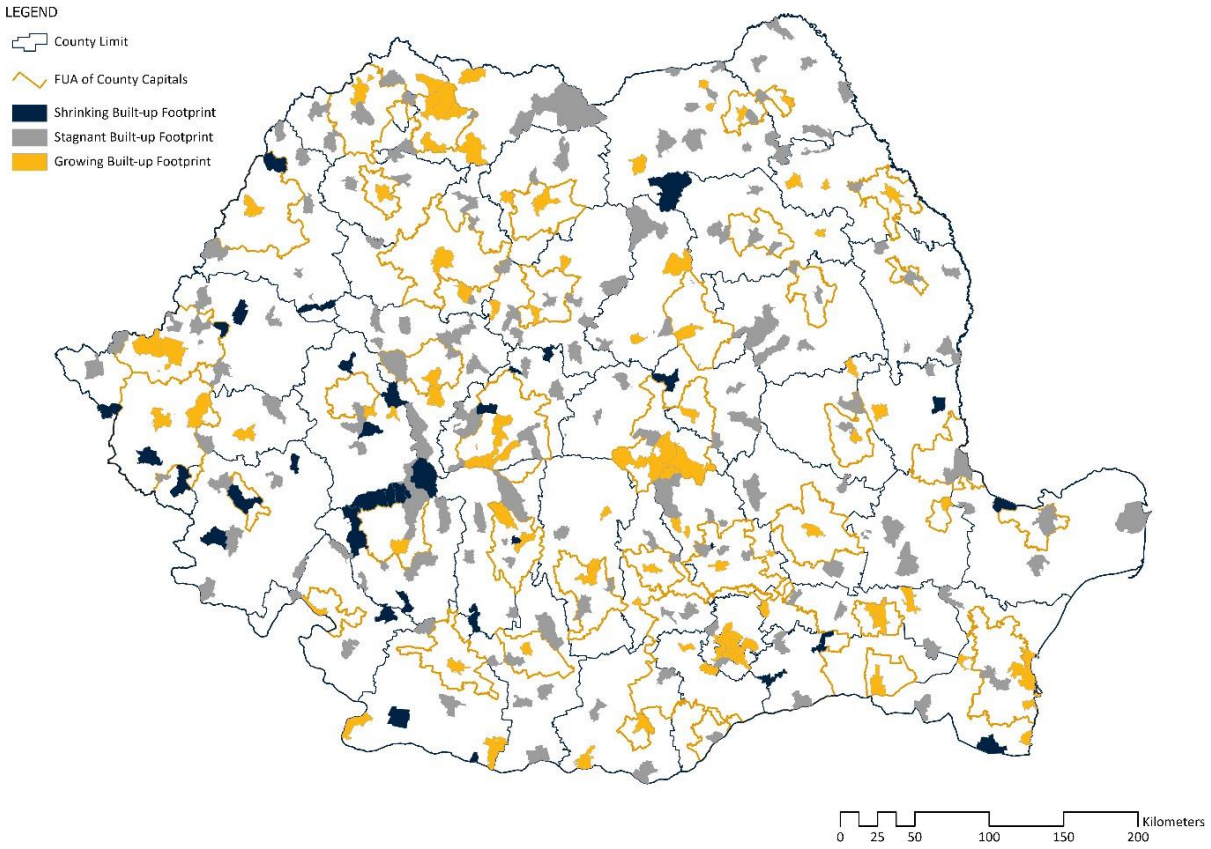
- Pe de o parte, dezvoltarea dispersată, la periferia orașelor, fără a fi justificată de un grad mare de utilizare a zonelor deja urbanizate și de reconversie funcțională a terenurilor neproductive, de tip *brownfield* sau de o conectare eficientă la o rețea de transport public, consumă mai multe resurse economice prin presiunea pusă asupra infrastructurii de transport și utilități și facilitează un stil de viață nesustenabil, centrat pe utilizarea automobilului personal. Cu toate astea, procesul de peri-urbanizare și consumul accelerat de teren a caracterizat dezvoltarea urbană din ultimele decenii atât la nivel global și european, cât și la nivelul principalelor orașe din România, în ciuda tentințelor de declin demografic.
- Pe de altă parte, fenomenul de orașe în contracție sau orașe în declin - *shrinking cities,* se manifestă nu doar prin declinul demografic, prin lipsa unei economii locale suficient de puternice sau scăderea efectivă a suprafeței construite, dar și prin creșterea numărului de spații vacante ca urmare a populației în scădere și îmbătrânirea fondului construit. Acest fenomen este specific în special fostelor orașe industriale și orașelor mici, ce nu au în proximitate un pol de creștere.

Pentru dezvoltarea rezilientă a orașelor și creșterea calității vieții, orașele în expansiune și cele în contracție se confruntă cu provocări distrince, dar și cu particularități locale pe care fiecare oraș le poate exploata pentru a-și creea specificul local și identitatea. Relațiile teritoriale și zonele urbane funcționale devin cu atât mai importante și pot ajuta la regenerarea economiei în unele centre urbane mici, fără o economie locală puternică, însă pe lângă crearea de locuri de muncă, fiecare oraș trebuie să își păstreze locuitorii și să atragă alții noi prin asigurarea unei bune calități a vieții, a locuirii și a spațiului construit. De regulă, orașele cu o expansiune rapidă trebuie să gestioneze problema cartierelor rezidențiale noi, unde lipsește adesea infrastructura tehnico-edilitară de calitate, spațiile publice și transportul public, în timp ce orașele statice și cele în contracție, pot spori atractivitatea și calitatea vieții prin intervenții de regenerare urbană a spațiilor publice. Regenerarea urbană a cartierelor rezidențiale construite în perioada socialistă, rămâne o temă importantă pentru toate orașele României, întrucât ea are un impact atât asupra calității vieții și poate crește atractivitatea centrului urban, reducând fenomenul de suburbanizare.

În timp ce principiul universal de dezvoltare urbană sustenabilă trebuie să fie cel al orașelor compacte, regenerate și conectate, este important ca dinamicile spațiale, de dezvoltare și de locuire să fie analizate la nivel local, pentru a identifica provocările și a principalele obiective ale fiecărui oraș în parte. Zonele urbane formate din așezări contigue, dense și cu un procent ridicat de mixitate funcțională, ce respectă principiile conceptului de orașe compacte - *compact cities*, sunt considerate a fi mai sustenabile prin utilizarea productivă a resurselor de teren din zonele deja urbanizate, eficiența crescută a infrastructurii tehnico-edilitare și distribuția serviciilor publice.

Pe lângă analiza statistică, două instrumente critice de monitorizare și planificarea spațială, ce contribuie la gestionarea eficientă a resurselor de teren sunt **planul urbanistic general și un sistem integrat de tip GIS**, care să incorporeze toate informațiile necesare unei bune planificări și colaborări între administrația publică, investitori și cetățeni. Actualizarea planurilor urbanistice generale este critică pentru aplicarea obiectivelor de dezvoltare compactă, PUG-ul reprezentând cadrul de implementare și planificare. O dată cu elaborarea unui nou PUG, este importantă și dezvoltarea sistemului integrat de tip GIS, pentru a facilita planificarea spațială și dezvoltarea integrată pornind de la o evaluarea corectă a resurselor existente de teren, în special cele din fostele zone industriale, a zonelor intravilane sub-dezvoltate și a activelor publice cu potențial de reconversie funcțională, poate contribui la dezvoltarea spațială sub formă compactă a orașelor prin promovarea acestor resurse de teren înainte de a extinde suprafața intravilană. Extinderea excesivă a acesteia poate facilita expansiunea necontrolată și fragmentată, înspre periferie.

Figura 8. Orașe în expansiune, statice și în contracție din România.

Sursa: Politica Urbană a României, Livrabilul 3 – Document Însoțitor 1: Cadrul de planificare spațială pentru dezvoltarea durabilă.

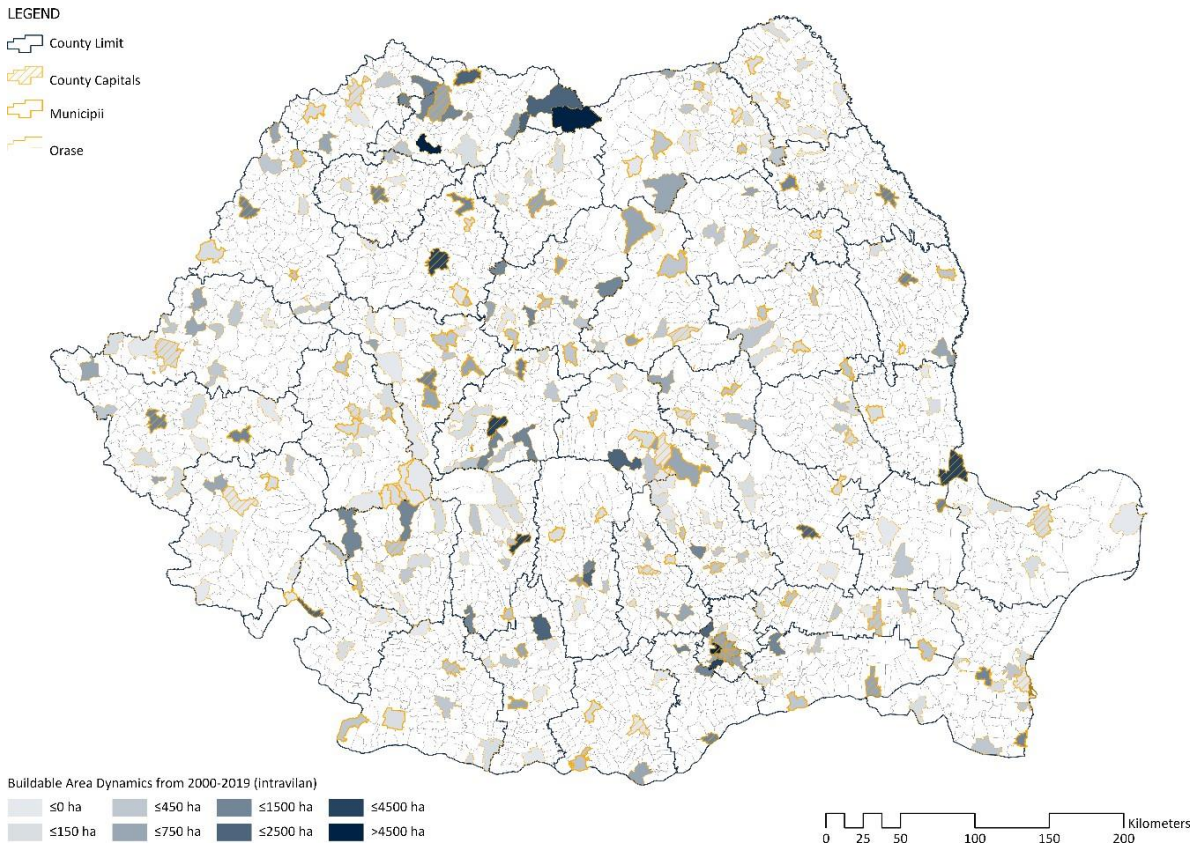
Dinamicile spațiale: analiza statistică

Intravilanul municipiului Târgu Secuiesc este de 908 ha (9.08 km^2) și a crescut cu 53.6% față de anul 2000, de la 591 ha și cu 85,3% față de anul 1993, când acesta măsura 490 ha, conform datelor puse la dispoziție de INS. Cea mai mare creștere s-a înregistrat între 2006 și 2007, atunci când suprafața intravilanului a fost extinsă de la 591 ha la 822 ha.

Extinderea excesivă a suprafeței intravilanului, poate facilita expansiunea fragmentată și necontrolată, și în consecință poate accentua fenomenul de peri-urbanizare, în special atunci când această creștere nu este susținută de o utilizare eficientă a resurselor de teren din zonele deja urbanizate și bine conectate la infrastructura de transport și de utilități. La nivel național, în intervalul 1993-2019, cele 319 orașe și-au dublat suprafața intravilană, o creștere procentuală de 107%, în timp ce în intervalul 2000 – 2018, suprafața intravilanului a crescut cu 91%. De cele mai multe ori expansiunea intravilanului nu este justificată de o nevoie reală survenită din dinamicile pieței imobilier și de epuizarea resurselor de teren din interiorul orașului, ci vine organic, din dorința de a stimula dezvoltarea sau sub influența legii finanțelor publice (legea nr. 273 / 2006), care condiționează distribuția finanțelor publice de suprafața intravilanului.

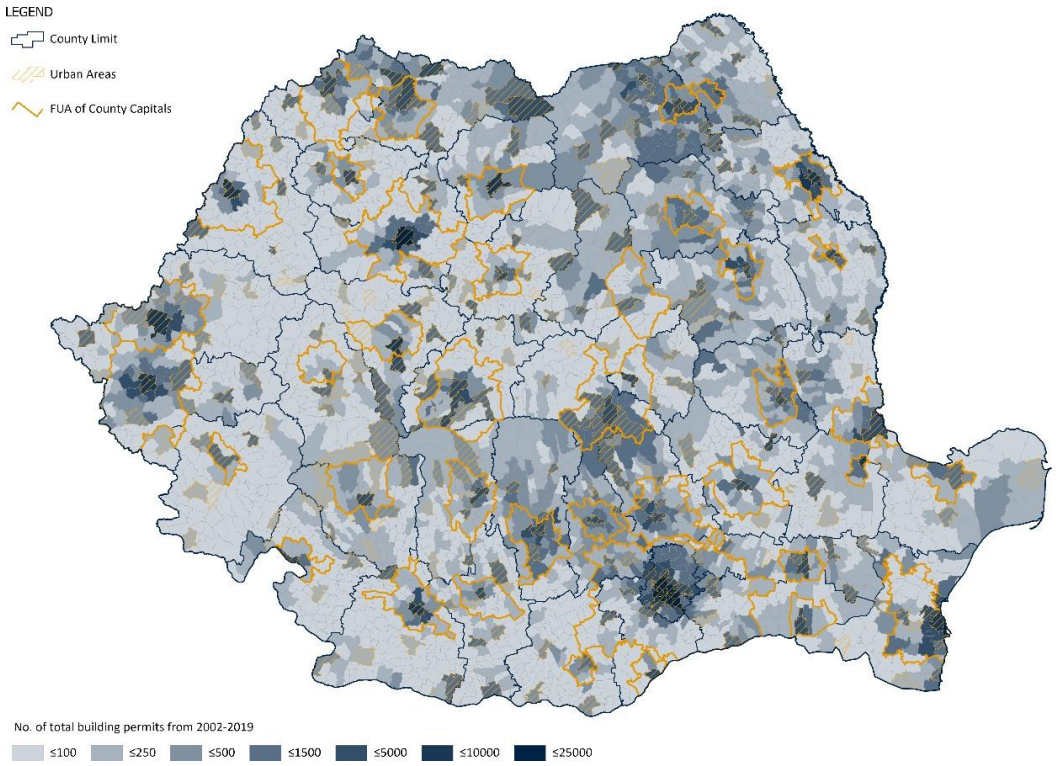
Planul Urbanistic General revizuit se află în curs de avizare, însă cel în vigoare a fost elaborate în anul 2000 și prelungit succesiv în 2014 și 2015, până la avizarea documentației. Suprafața intravilanului specificată în acest document era de 640,12 ha, în timp ce varianta revizuită, în curs de avizare, propune extinderea intravilanului la 759,30 ha (anul 2016), în următoarele proporții: 51,19% zone pentru locuințe, 24,75% zone pentru unități industriale și servicii, 3,88% pentru instituții publice, servicii și comerț, 8,38% zone pentru spații verzi, protecție și sport.

Figura 9. Dinamica suprafeței intravilane în România în intervalul 2000 – 2019.

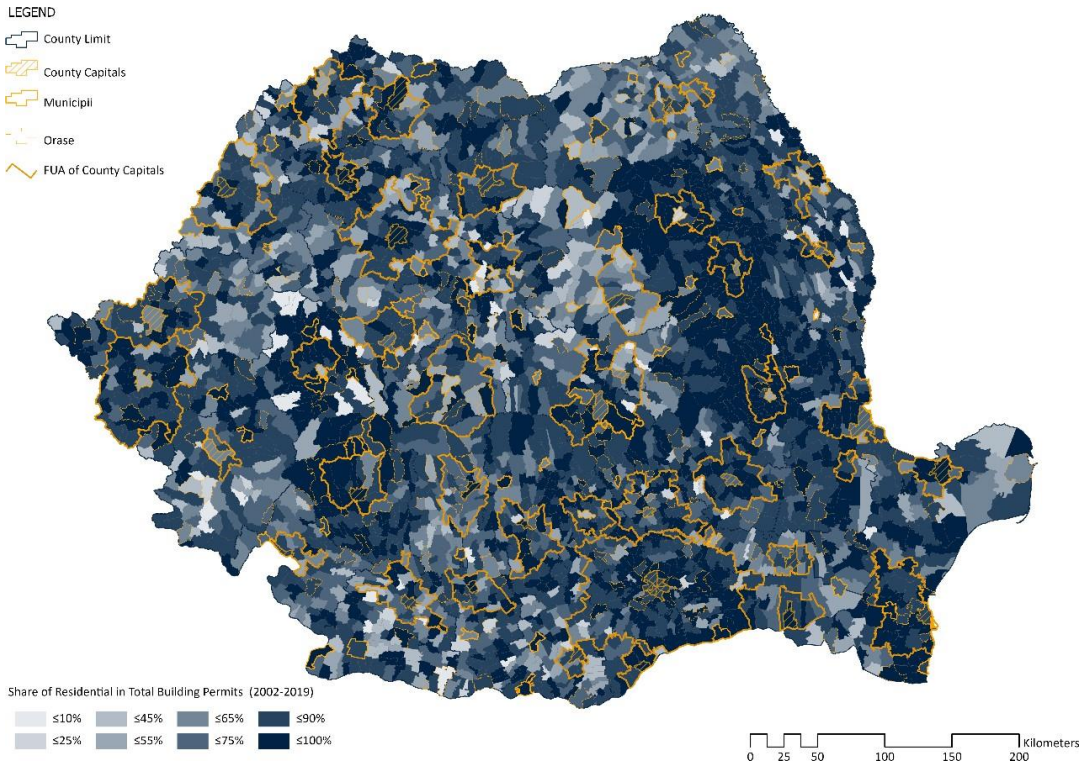
Sursa: Politica Urbană a României, Livrabilul 3 – Document Însoțitor 1: Cadrul de planificare spațială pentru dezvoltarea durabilă.

Figura 10.Numărul total de autorizații de construcție la nivel de UAT între 2002 – 2019.

Sursa: Politica Urbană a României, Livrabilul 3 – Document Însoțitor 1: Cadrul de planificare spațială pentru dezvoltarea durabilă.

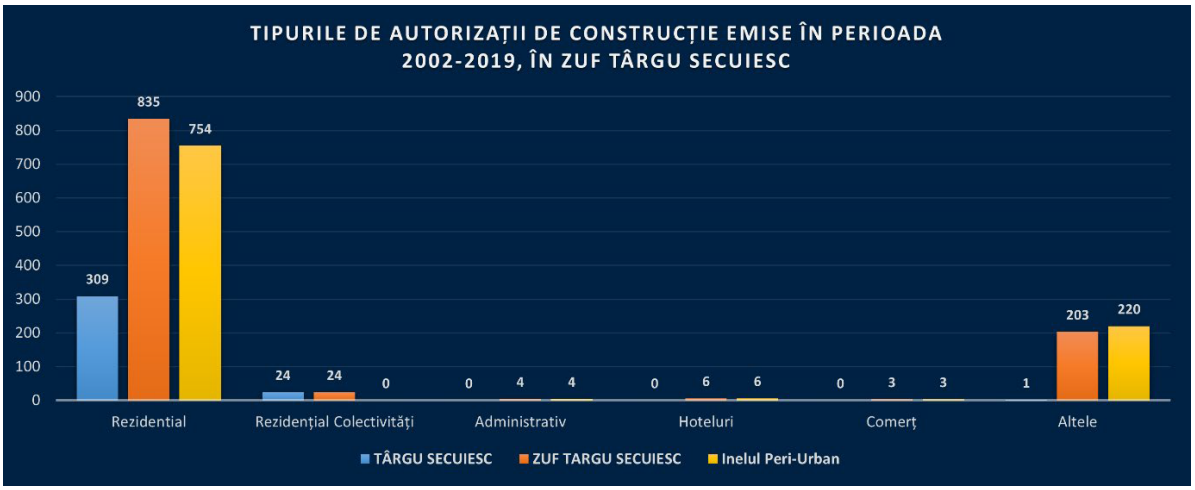
Figura 11. Ponderea autorizațiilor pentru clădiri rezidențiale din totalul autorizațiilor 2002 – 2019.

Sursa: Politica Urbană a României, Livrabilul 3 – Document Însoțitor 1: Cadrul de planificare spațială pentru dezvoltarea durabilă.

Numărul de autorizații de construire emise în municipiul Târgu Secuiesc, în intervalul 2002-2019 a fost de 334 autorizații, în ZUF Târgu Secuiesc de 1075 autorizații iar în localitățile din inelul peri-urban de 987 autorizații de construire. Așadar din totalul de 1321 de autorizații emise în localitățile din zona urbană funcțională, plus Brețcu, Mereni, Ojdula și Ghelința, doar 25,3% au fost emise în municipiul Târgu Secuiesc, indicând o dinamică de dezvoltare ușor mai activă în afara municipiului.

Figura 12. Tipurile de autorizații de construire emise în perioada 2002 – 2019 în ZUF Târgu Secuiesc.

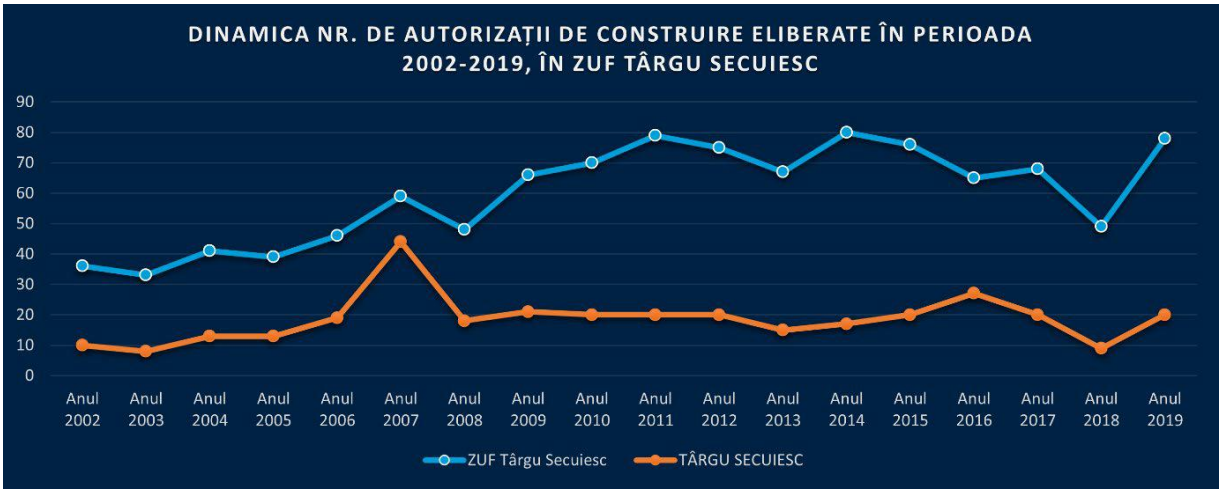

Sursa: Prelucrare date INS Tempo, LOC108B.

Intervalul 2002-2019 surprinde atât dezvoltarea accelerată din perioada anterioară crizei economice, cât și o relativă stagnare în perioada ce a urmat. Municipiului Târgu Secuiesc urmărește tendințele naționale, atingând vârful autorizațiilor de construire eliberate în anul 2007 și rămânând sub acesta în anii următori - chiar dacă numărul de autorizații emise chiar și în anul de vârf a fost modest - 44.

Dinamica din zona urbană funcțională după anul 2007 este oarecum atipică dinamicilor din municipiu dar și celor naționale, ea urmărind un trend general ascendent, și atingând mereu noi vârfuri față de anii anteriori. În timp ce dinamica din interiorul municipiului Târgu Secuiesc a fost una relativ constantă în următorii ani, oscilând între 9 și 27 de autorizații pe an, zona urbană funcțională a înregistrat în fiecare an de după 2010 un număr mai mare față de cel din 2007 și și-a atins vârful în anul 2014 – 80 autorizații, număr de care s-a apropiat și în 2011 – 79 și 2019 – 78.

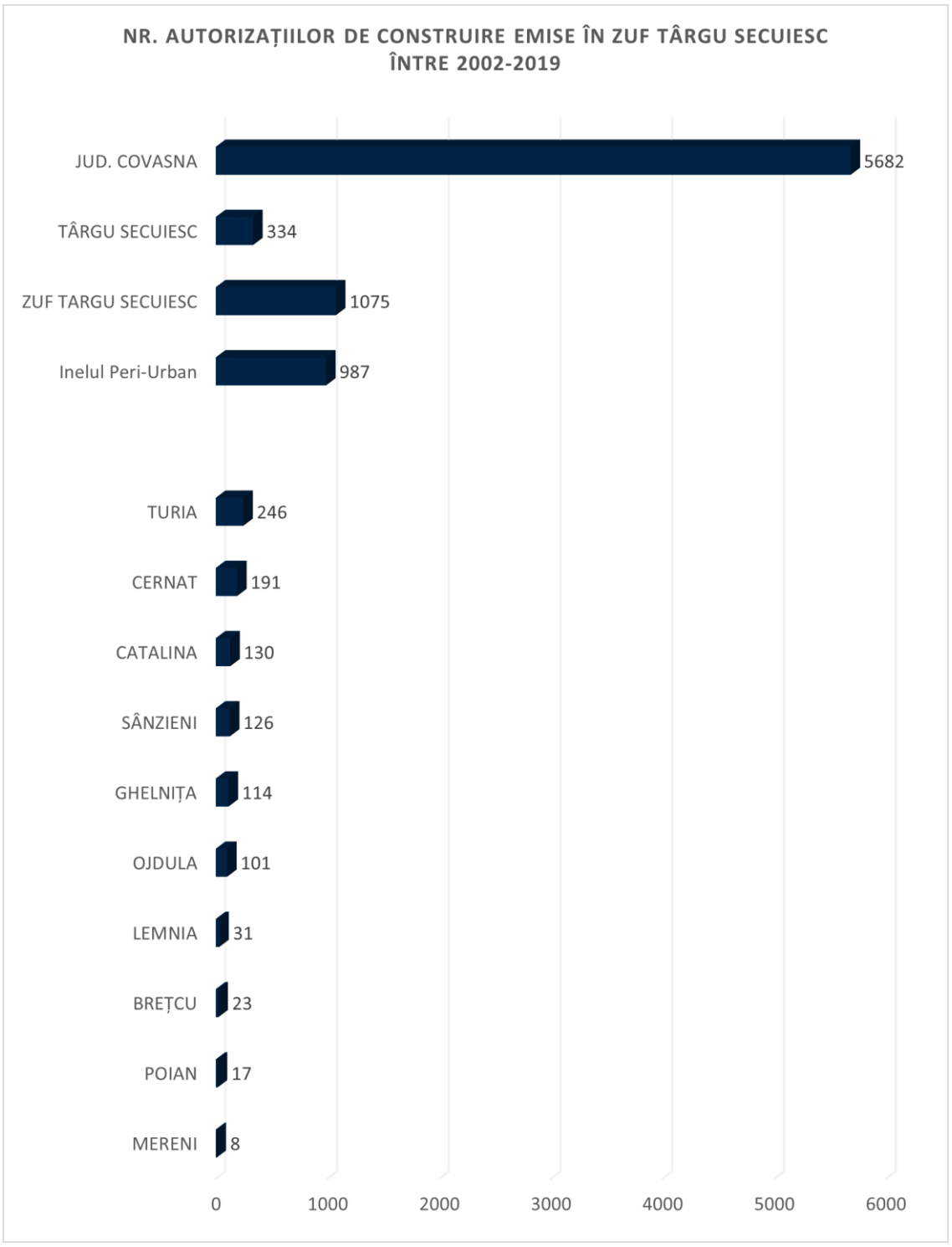
Figura 13. Dinamica numărului de autorizații de construire eliberate în perioada 2002 – 2019

Sursa: Prelucrare date INS Tempo, LOC108B.

Se remarcă localitățile Turia și Cernat cu un total de 246 și respective 191 de autorizații, cifre appropriate de totalul din municipiu, localități unde turismul este mai dezvoltat: Turia – turism balneo-climateric prin reabilitarea unor resorturi din stațiunea Balvanyos, Cernat – localitate cu bogat patrimoniu architectural, unde este localizat muzeul etnografic Haszmann Pal. La polul opus se află localitatea Mereni unde în intervalul 2002-2019 au fost emise doar 9 autorizații de construire și Poian cu 17 autorizații.

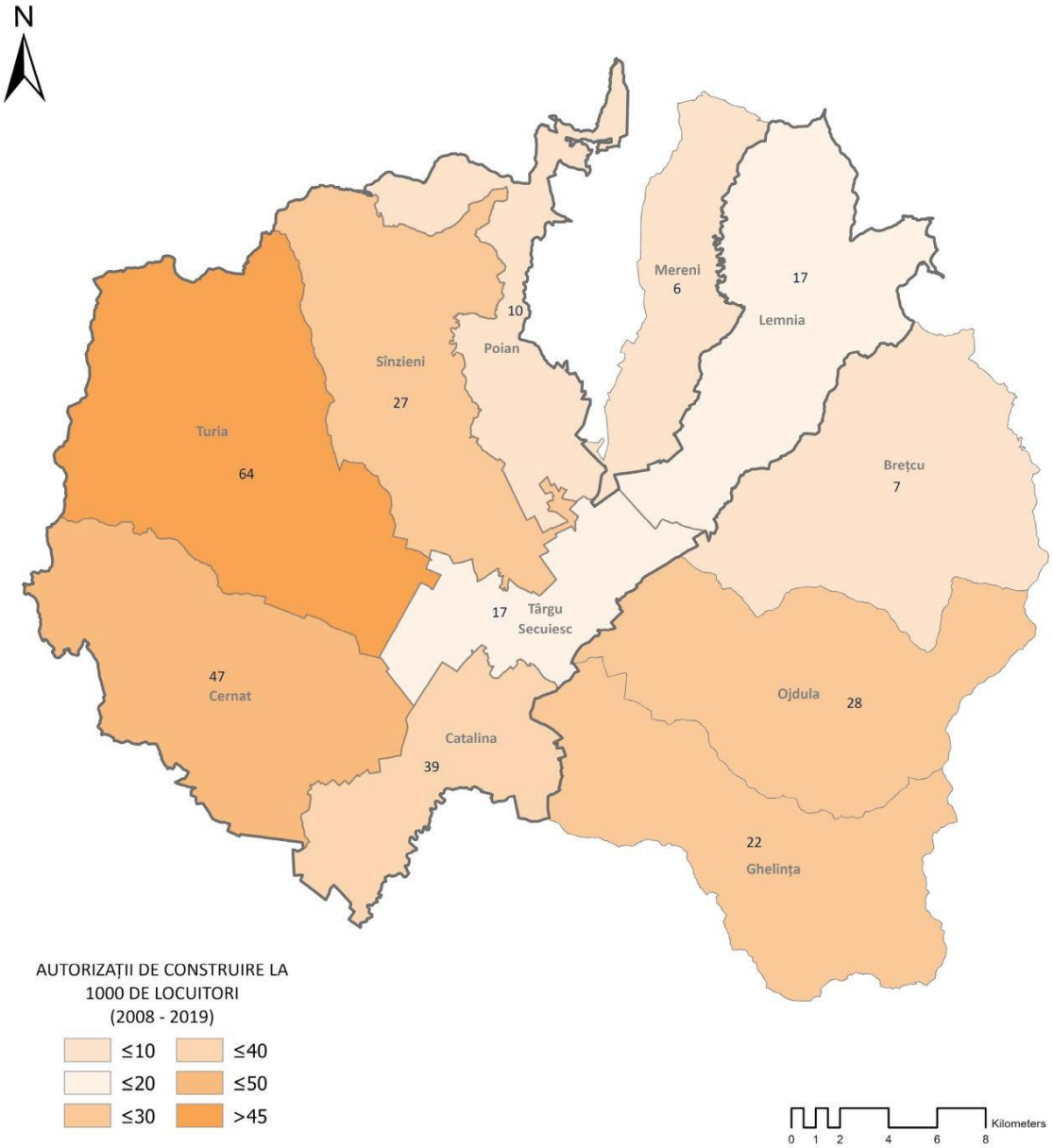
Figura 14. Distribuția autorizațiilor de construire emise în ZUF Târgu Secuiesc între 2002 și 2019.

Sursa: Prelucrare date INS Tempo, LOC108B.

Între 2002 și 2019, numărul total de autorizații de construcție emise la 1000 de locuitori, raportat la cele mai recente date ale populației cu domiciliul era în municipiul Târgu Secuiesc de 17‰, la egalitate cu Lemnia și al doilea cel mai mic din ZUF Târgu Secuiesc, după Poian cu un indice de 10‰. Cel mai mare indice este în localitățile Turia (64‰) și Cernat (47‰). Se observă un indice ușor mai mare în sudul municipiului, față de zona de nord a acestuia, iar localitățile din sud-est, ce nu sunt parte din zona urbană funcțională, au fost mai dinamice față de cele din nordul municipiului, aflate în interiorul ZUF.

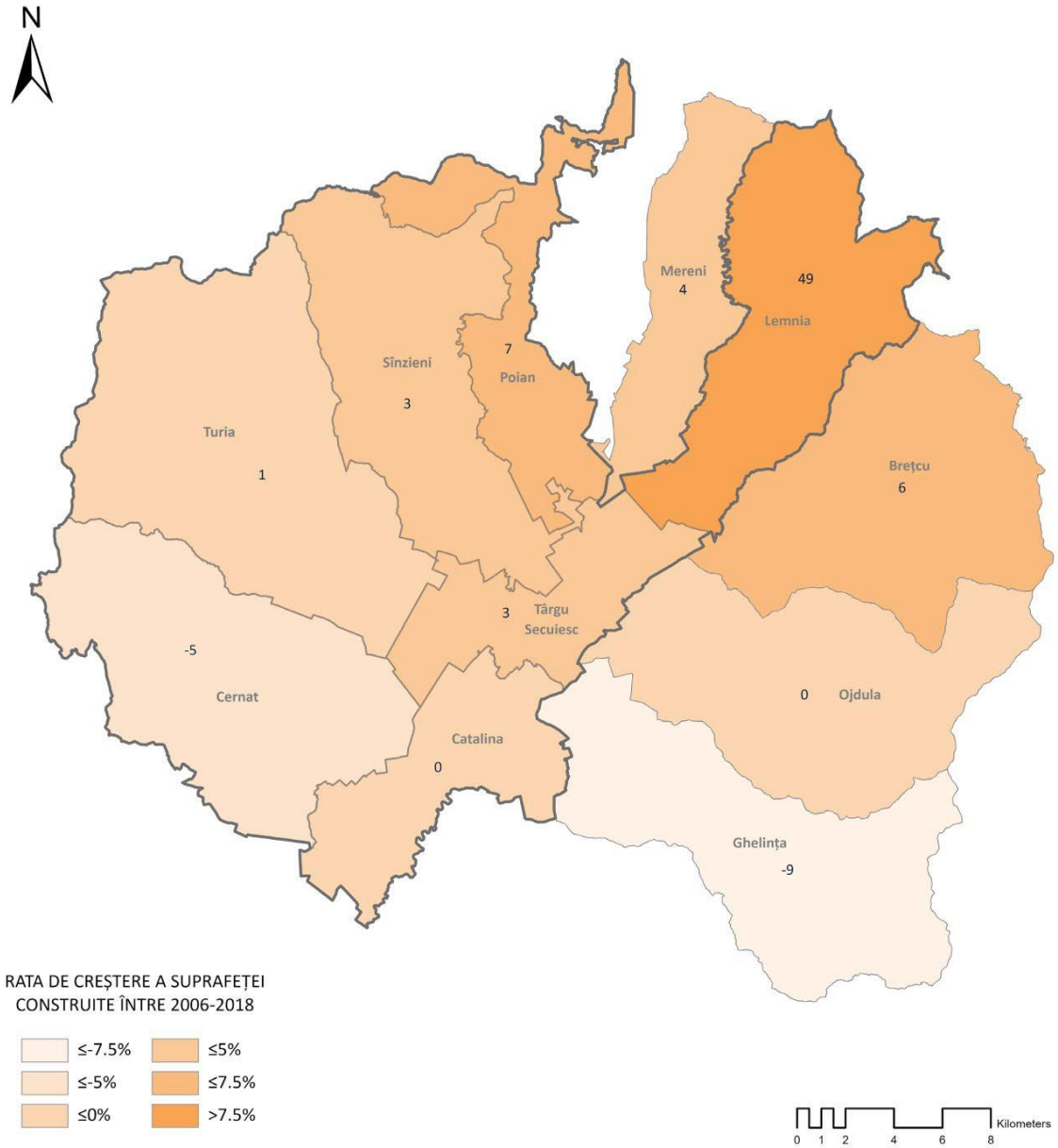
Figura 15. Numărul de autorizații de construire emise raportate la 1.000 de locuitori, în 2018.

Sursa: autorii, prelucrare și vizualizare date INS TEMPO, LOC108B.

Dinamica suprafeței construite a municipiului Târgu Secuiesc indică faptul că acesta și-a păstrat amprenta construită relativ statică față de anul 2000, datele culese de CORINE Land Cover pe bază de scanări satelitare înregistrând un procent de creștere de doar 2,81% (0.17 km^2). Cea mai mare rată de creștere a suprafeței construite s-a înregistrat în localitatea Lemnia. Totuși, având în vedere suprafețele reduse ale acestor localități, trebuie luat în calcul și gradul de acuratețe mai scăzut al citirii automate a imaginilor satelitare în rândul așezărilor de mici dimensiuni, ce uneori nu sunt înregistrate fiind mascate de suprafețe de pădure de exemplu, dar și marja de eroare a diferențelor mai mici de 0.5 km^2, aceste date trebuie privite cu prudență.

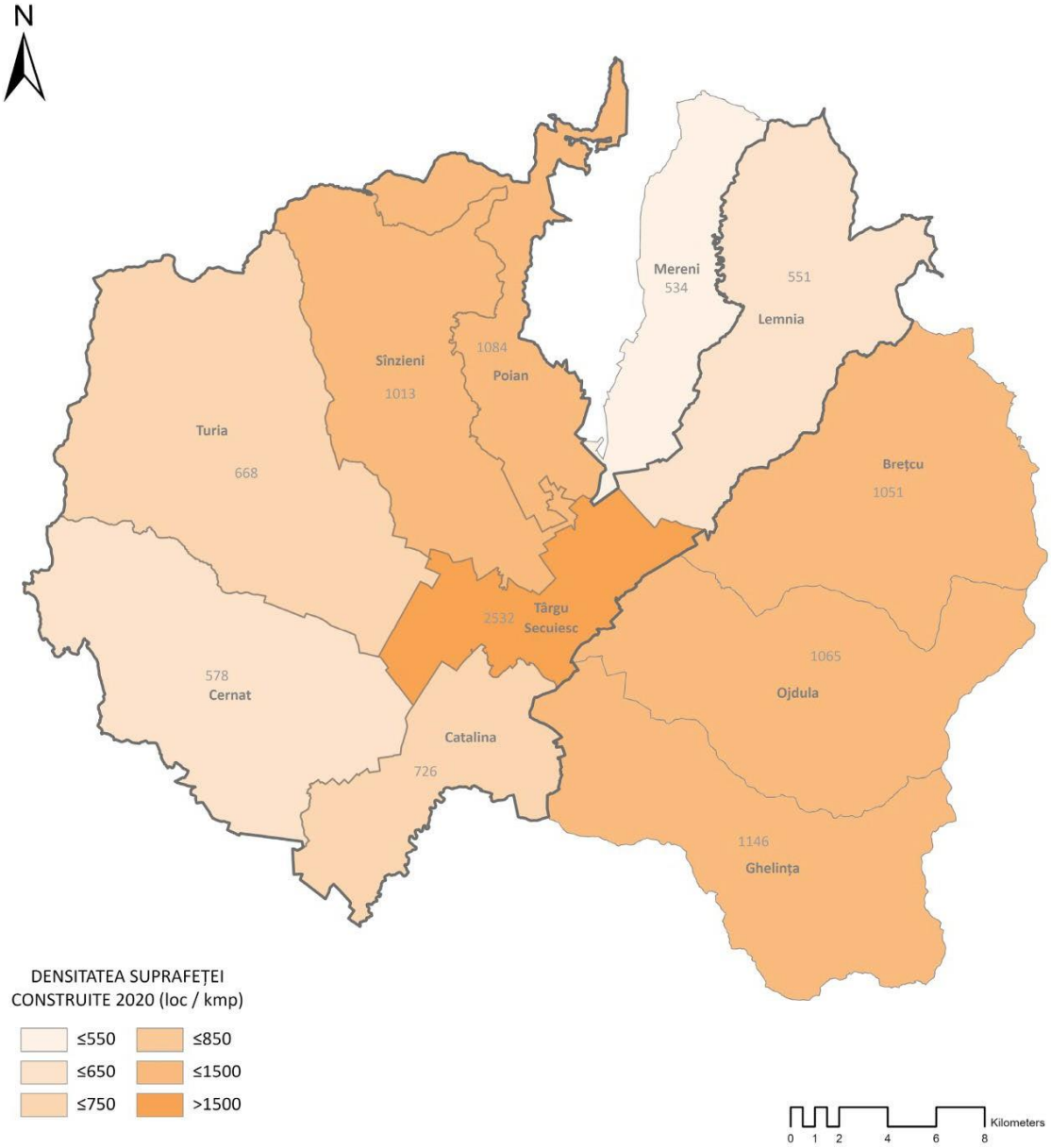
Figura 16. Dinamica suprafeței construite în intervalul 2006 – 2018.

Sursa: autorii, prelucrare și vizualizare date Corine Land Cover.

Densitatea populației raportată la suprafața construită[1] ne indică principalele aglomerări urbane și peri-urbane dar și gradul de eficiență al utilizării terenurilor. Municipiul Târgu Secuiesc are o densitate de 2.532 loc / km^2, peste pragul de 2.000 loc / km^2 setat pentru municipii în indicatorii minimali pentru schimbarea statutului comunelor, orașelor și municipiilor în propunerea pentru noul Plan de Amenajare a Teritoriului Național. Media din zona urbană funcțională a municipiului Târgu Secuiesc este relativ mare, de 1.022 loc / km^2 – pragul setat în PATN pentru orașe este de 1.000 loc / km^2. Se observă o densitate mai mică a localităților din nordul municipiului – Mereni (534 loc / km^2) și Lemnia (551 loc / km^2) dar și a celor din sud-vestul municipiului, Cernat (578 loc / km^2) și Turia (668 loc / km^2). Localitățile din afara ZUF sunt în medie mai dense față de cele din interiorul zonei urbane funcționale, având o medie de 948.9 loc / km^2 față de 769.9 loc / km^2.

Figura 17. Densitatea suprafeței construite 2020.

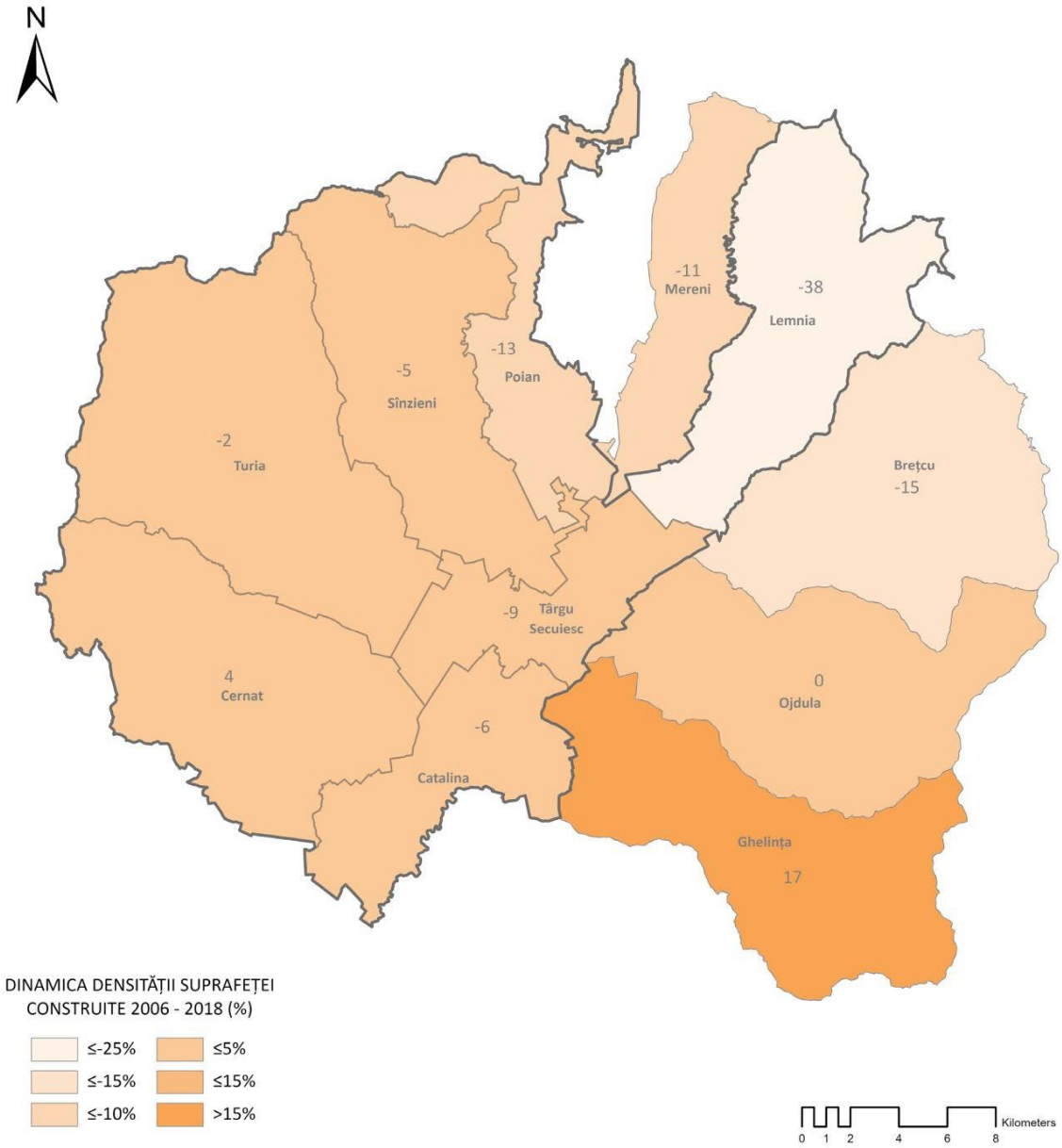

Sursa: autorii, prelucrare și vizualizare date ANCPI și INS TEMPO.

[1] ANCPI pentru 2020

Dinamica densități populației raportată la suprafața construită reflectă principalele forme de expansiune, de densificarea sau de dispersie și raportul dintre rata de consum a terenului și cea a populației. Analiza comparativă ne indică pentru intervalul 2006-2018 o scădere cu 8,6% a densității din municipiul Târgu Secuiesc – ca urmare a declinului demografic și o scădere medie de 6.22% la nivelul zonei urbane funcționale – excluzând scăderea de 38% înregistrată în Lemnia, unde acuratețea datelor spațiale surprinse de CLC este sub semnul întrebării. O creștere a densității s-a înregistrat în Ghelința, acolo unde și populația a crescut în acest interval dar și în Cernat, ca urmare a unei ușoare contracții a suprafeței construite și a unei scăderi mai ușoare a populației.

Figura 18. Dinamica densității suprafeței construite 2006 – 2018.

Sursa: autorii, prelucrare și vizualizare date CORINE Land Cover și INS TEMPO.

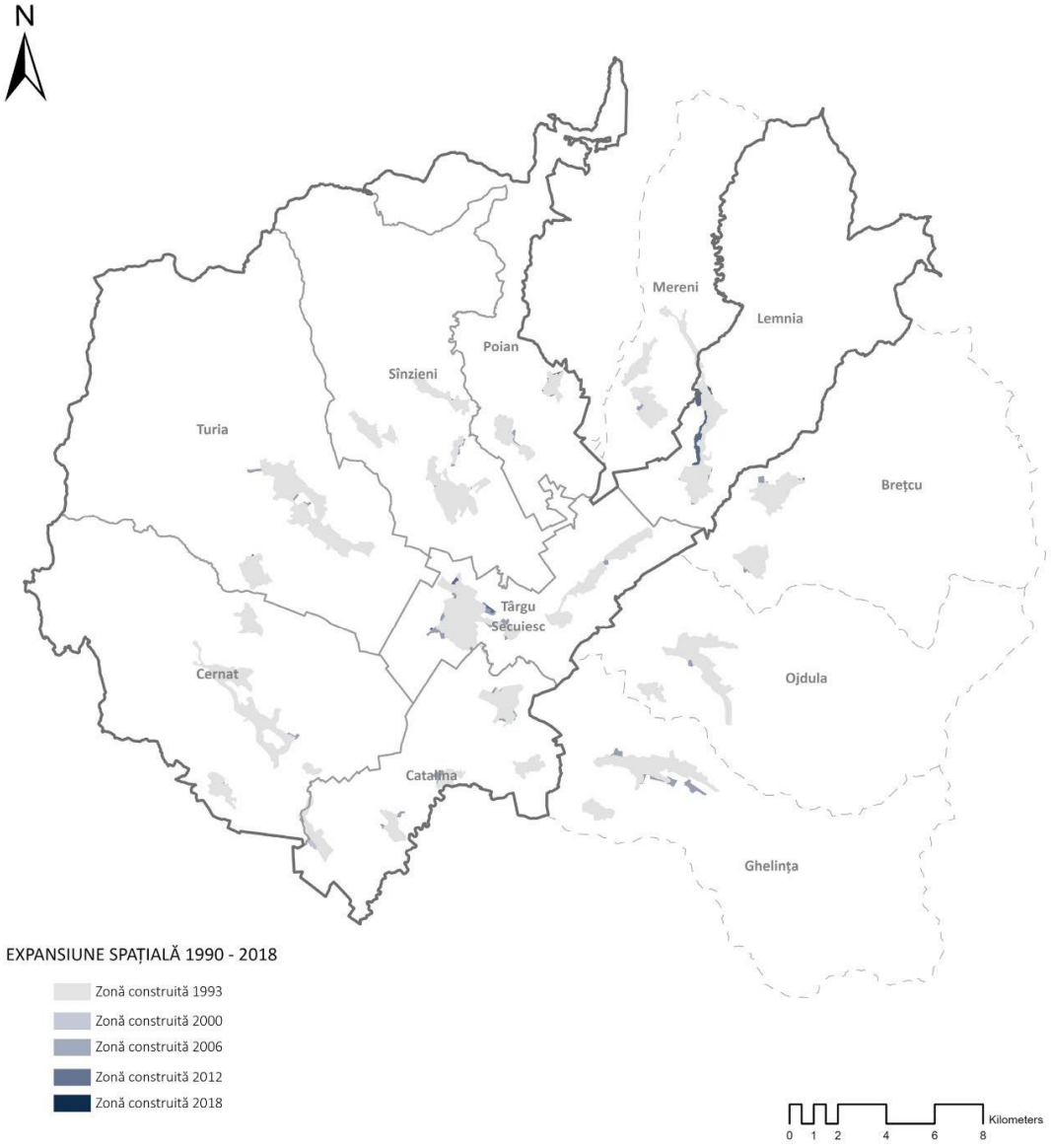
Dinamicile spațiale: principalele zone de expansiune

Analiza statistică ne indică faptul că municipiul Târgu Secuiesc și-a păstrat amprenta construită relativ egală față de cea din anul 1990, fapt confirmat și de analiza CORINE Land Cover, care a identificat câteva zone restrânse de expansiune la marginea amprentei construite a nucleului urban:

- Zona cu spații comerciale din sud-vestul municipiului, la ieșirea spre E574 (zona Kaufland, Lidl, blocurile de pe strada Cernatului nr. 33)
- Zona cu funcțiuni mixte (hotel, spații logistice) din nord-estul nucleului (zona hotelului Atrium, pe Str. Abator)
- Zonă cu spații logistice / industriale în nord-estul municipiului (Str. Orban Balazs, zona autogarii)

În afara municipiului, a fost identificată o zonă de dezvoltare mai extinsă în localitatea Lemnia, de-a lungul DJ114, acolo unde a apărut un nou spațiu cu destinația de fermă agricolă.

Figura 19. Zonele de expansiune spațială din Târgu Secuiesc și localitățile componente ZUF

Sursa: autorii, prelucrare și vizualizare date CORINE Land Cover.

LOCUIREA LA NIVELUL MUNICIPIULUI TÂRGU SECUIESC

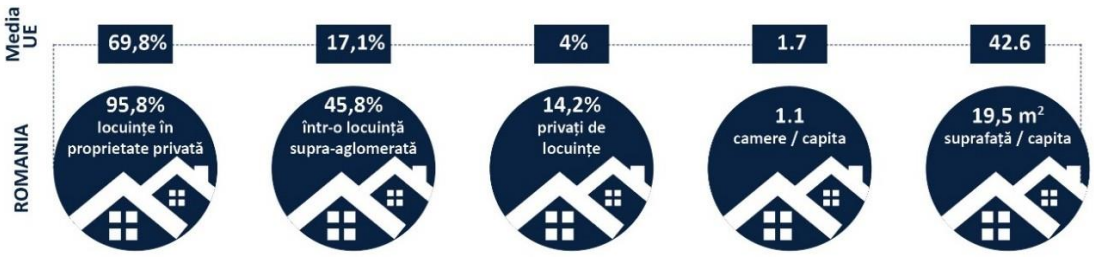
Locuirea în România în raport cu contextul European

Accesul cetățenilor la locuințe de calitate este un drept fundamental, iar dinamica fondului locativ ne poate indica atât gradul de accesibilitate al locuințelor, cât și atractivitatea anumitor zone pe piața imobiliară și un eventual fenomen de expansiune necontrolată sau dispersie, atunci când dinamica suprafeței locuibile este coroborată cu dinamica demografică. La nivel European, acest indicator a fost analizat în cadrul celui mai recent Flash Eurobarometer, publicat în 2016, prin evaluarea gradului de satisfacție cu privire la *ușurința de a găsi o locuință bună la un preț rezonabil* în 83 de orașe, incluzând toate capitalele europene – în România au fost analizate orașele București, Cluj-Napoca și Piatra-Neamț. Din cei intervievați, peste 50% se declară satisfăcuți / oarecum satisfăcuți, însă nivelul de satisfacție este mai scăzut în rândul locuitorilor din capitalele Europei, majoritatea populației fiind satisfăcută doar în Atena (62%) și Zagreb (50%), iar în 15 capitale mai puțin de 20% din populație s-a declarat satisfăcută. Totodată, locuitorii din centrul orașelor s-au declarat în general mai puțin satisfăcuți față de cei din zona metropolitană. Rezultatele colectate pentru România indică faptul că aproximativ 48,6% din respondenți s-au declarat satisfăcuți / oarecum satisfăcuți, cel mai mare procent fiind înregistrat în Piatra Neamț (60%) iar cel mai redus în Cluj-Napoca (44%). De asemenea, barometrul a evaluat *gradul de satisfacție față de locuința actuală,* iar 63 din 83 de orașe au înregistrat un procent de satisfacție mai mare de 90%. La nivelul României, gradul de satisfacție parțială sau totală a fost de 87,6%, mai scăzut în București (81%) față de Cluj Napoca (93%) și Piatra Neamț (89%).

Conform statisticilor Eurostat pentru 2019, România înregistra cel mai mare procent al populației care locuiește într-o locuință proprietate privată (95,8%) – față de media EU-27 de 69,8%, **dar și cel mai mare procent al populației care trăiește într-o locuință supra-aglomerată (45,8%)** – față de media EU-27 de 17,1% și cel mai mare procent al populației private de locuințe de calitate (14,2%) – față e media EU-27 de 4%. Este important de menționat totuși că România a înregistrat o rată mare de îmbunătățire a acestor indicatori în perioada 2012-2018. În ceea ce privește calitatea locuirii, România alături de Polonia și Croația înregistrau cel mai mic număr de camere pe cap de locuitor (1.1) din Uniunea Europeană – EU 27, unde se înregistra o medie de 1.7 camere, dar și cea mai mică suprafață locuibilă pe cap de locuitor (19,5 m^2) – față de media UE de 42,56 m^2.

Raportul The State of Housing in EU 2019 evidențiază faptul că Uniunea Europeană trece în continuare printr-o criză locativă ce se manifestă mai puternic la nivelul zonelor urbane, în special în sectorul locuințelor sociale/accesibile ca preț, ceea ce adâncește gradul de diviziune socială. La nivel european, în 2019, 10,1% din gospodării și 37,1% din gospodăriile vulnerabile, cu risc ridicat de sărăcie, foloseau mai mult de 40% din venituri pentru cheltuieli legate de locuință. România se sita sub media europeană, cu o rată de 8,6% din populația generală, o ameliorare semnificativă față de anu 2012, când la nivel european media era de 11,4% iar România înregistra o rată de 18,4%. De asemenea, în cadrul populației vulnerabile, România înregistra în 2019 o pondere de 29,7%, sub media Europeană și valoarea de 45% înregistrată în anul 2012, atunci când se situa peste media UE de 38,1%.

Figura 20. Indicatori privind locuirea – analiza comparativă dintre media EU și România.

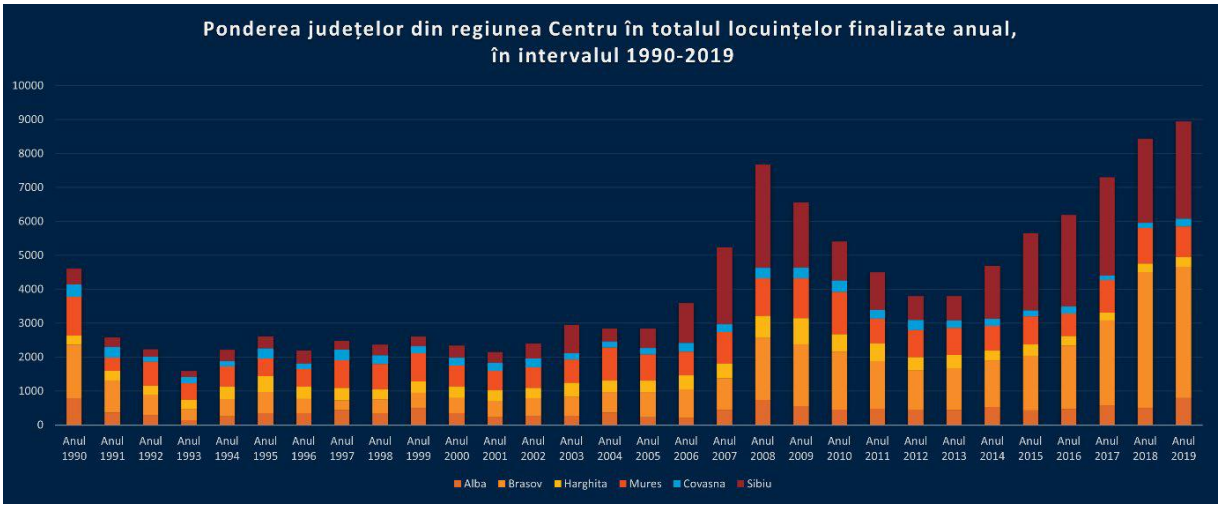
Sursa: INS TEMPO și EUROSTAT.

Dinamica locuirii: contextul național, regional și local

Totalul numărului de locuințe finalizate în cursul anului 2019 la nivel național era conform celor mai recente date puse la dispoziție de INS de 67.488 unități, depășind pentru prima dată foarte pragul maximal de 67.255 unități, înregistrat în anul 2008. Vârful imobiliar înregistrat înainte de instalarea crizei economice din 2008, a fost urmat de o perioadă în care numărul locuințelor noi a scăzut brusc între 2008-2010, cu -27,3% față de vârful din 2008, iar apoi moderat dar continuu până la pragul de 43.587 unități în 2013. La nivelul regiunilor, cea mai mare pondere din totalul unităților înregistrate la nivel național o avea regiunea București-Ilfov (22%), urmată de regiunea Nord-Vest (19%). **Ponderea regiunii de dezvoltare Centru în numărul total de locuințe finalizate în 2019 a fost de 9,5% (4.602 unități),** clasându-se pe locul trei în ierarhia regiunilor. Este de remarcat ca până în anul 2006, această regiune avea cea mai mică pondere, sau a doua cea mai mică pondere din totalul locuințelor finalizate la nivel național.

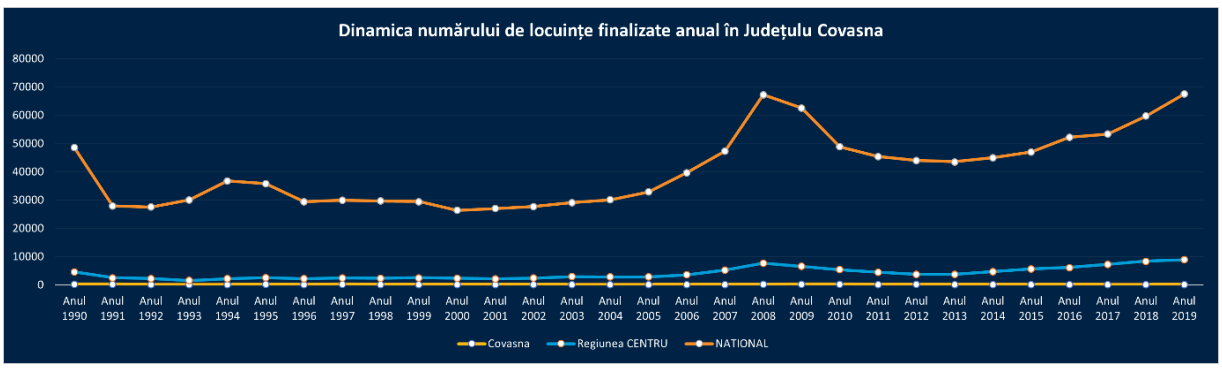
Județul Covasna are cea mai mică pondere din totalul regiunii Centru, de doar 2,6% în anul 2019, atunci când în județ au fost finalizate doar 231 noi unități, față de județul Brașov, cel cu cea mai mare pondere, unde au fost finalizate 8.946 de unități, dar relativ la egalitate cu județul Harghita, unde în 2019 au fost finalizate 279 de unități. Județul Covasna s-a clasat constant pe una din ultimele două poziții împreună cu județul Harghita, cu excepția anului 1993 și 2006, când acestea au surclasat județul Alba.

Figura 21. Ponderea județelor din regiunea Centru în totalul locuințelor finalizate între 1990 – 2019.

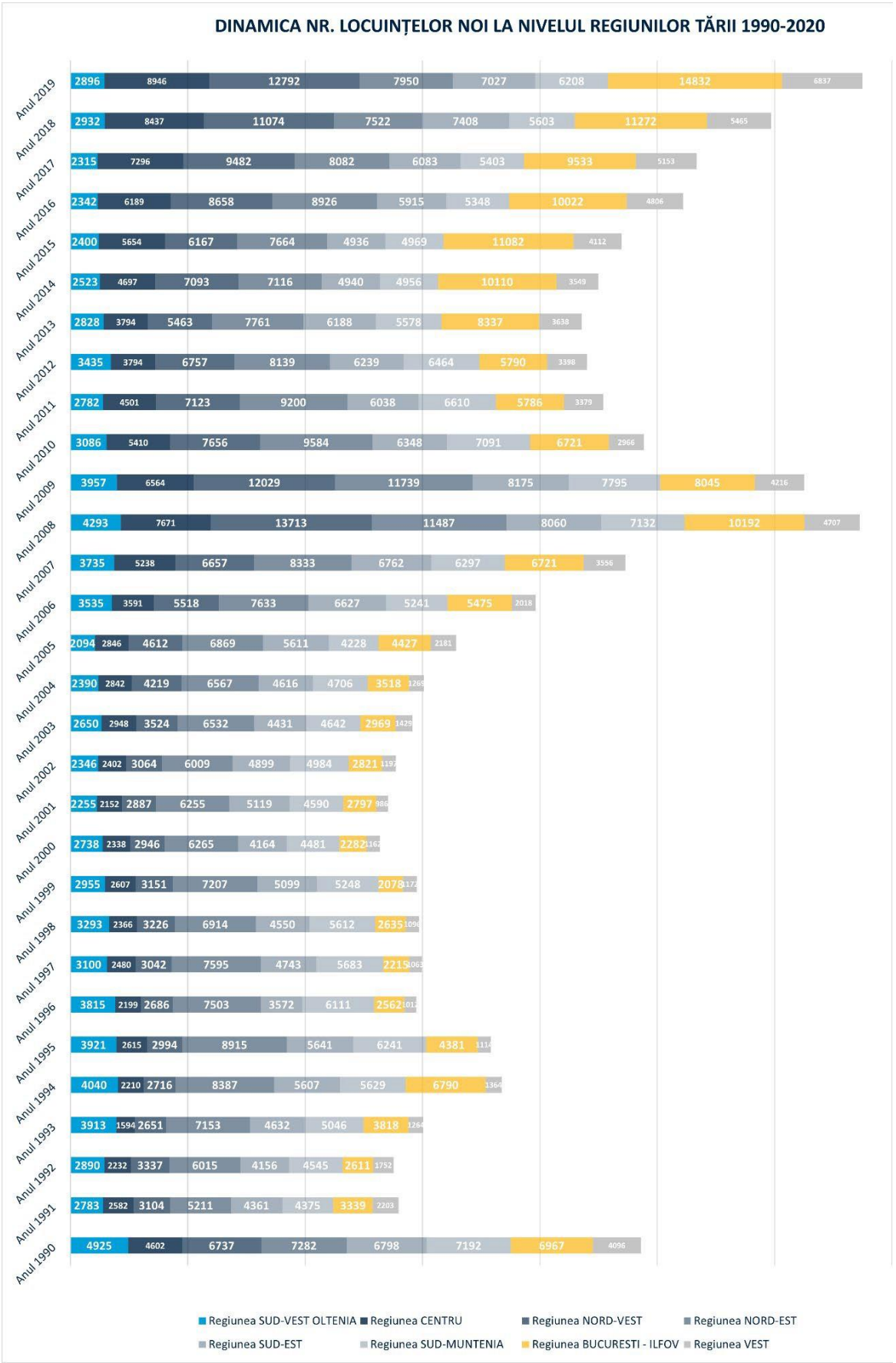
Sursa: prelucrare date INS TEMPO.

Figura 22. Dinamica numărului de locuințe finalizate anual între 1990-2020 – analiza comparativă.

Sursa: prelucrare date INS TEMPO.

Figura 23. Dinamica locuințelor finalizate anual în regiunile țării, în perioada 1990-2020.

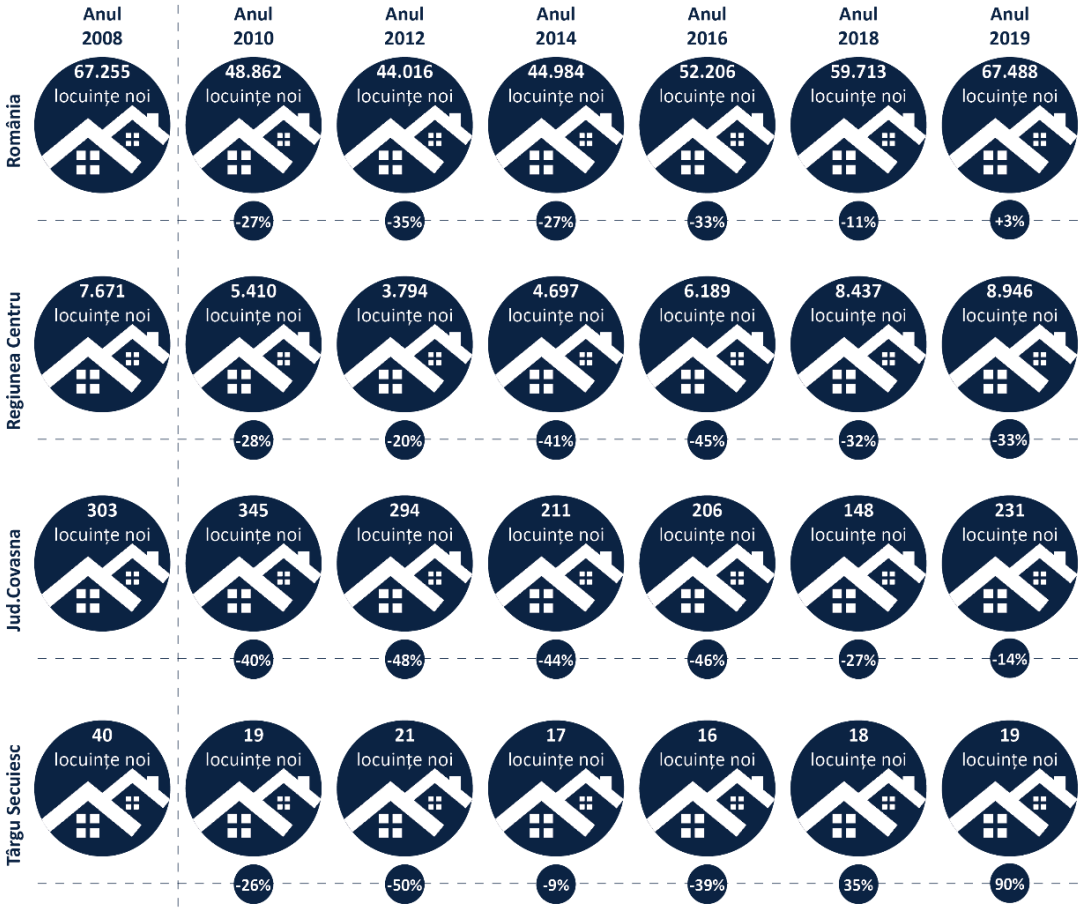

Sursa: prelucrare date INS TEMPO.

Dinamica locuirii: Municipiul Târgu Secuiesc și inelul său periurban

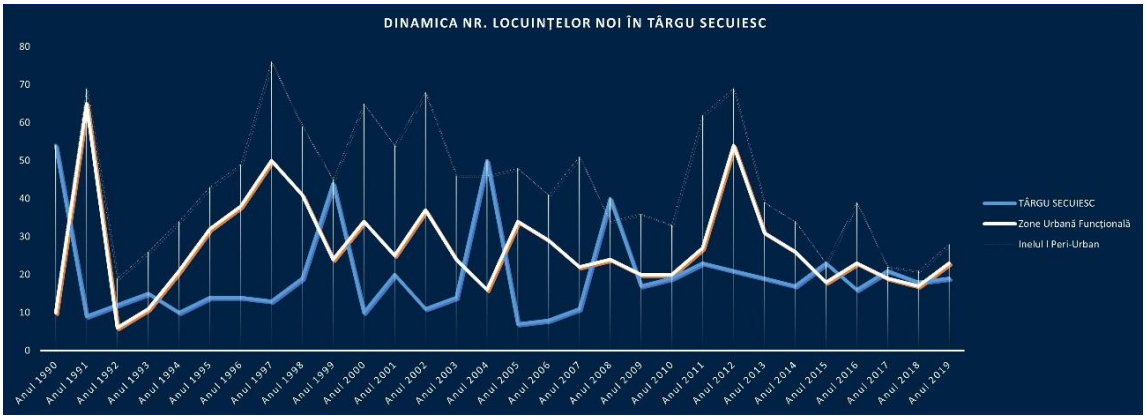
În municipiul Târgu Secuiesc în 2019 existau în total 8.093 de locuințe, dintre care 19 finalizate în anul 2019, cu 31 mai puține față de vârful atins în anul 2004, de 50 de unități. La nivelul celorlalte localități componente zonei urbane funcționale Târgu Secuiesc, în 2019 au fost finalizate 23 de unități, cu 31 mai puține față de vârful de 54 de unități atins în anul 2012. Din cauza numărului mic de locuințe finalizate pe an, dinamica locală și perioadele de vârf nu corespund cu dinamicile regionale și naționale.

Figura 24. Dinamica locuințelor terminate – evoluție comparativă la nivel național, regional și județean.

Sursa: prelucrare date INS TEMPO.

Figura 25. Dinamica locuințelor finalizate anual în Târgu Secuies și ZUF, în perioada 1990-2020.

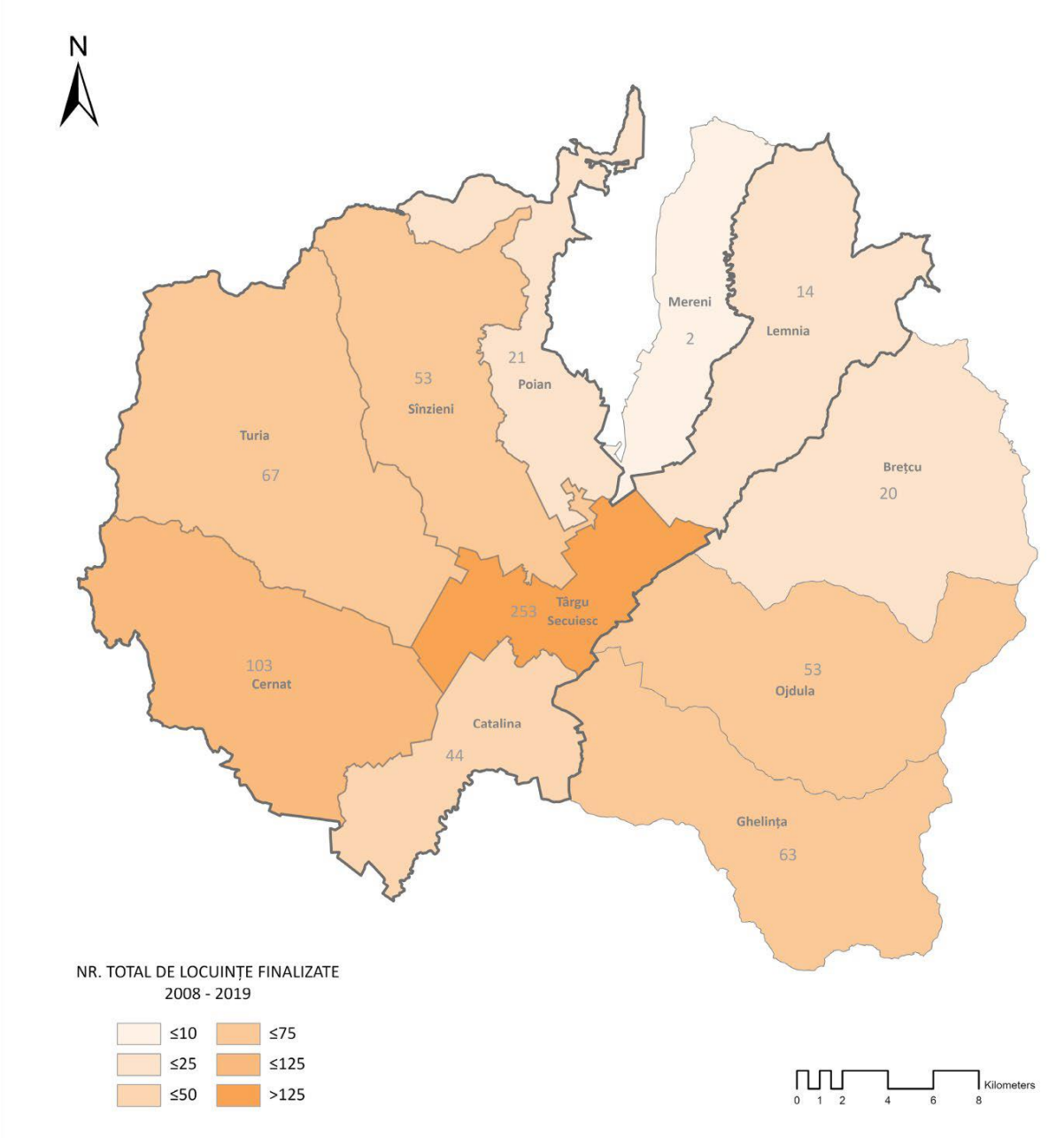

Sursa: prelucrare date INS TEMPO.

Numărul total de locuințe a crescut în intervalul 2008-2019 cu doar 0,2%, de la 8.078 la 8.093 de unități, însă se remarcă o scădere a numărului de unități în anul 2011 – anul celui mai recent recensământ, atunci când cel mai probabil s-a preluat informația corectă. Astfel, raportat la pragul de 7.988 unități din anul 2011, creșterea înregistrată la nivelul municipiului este de 1,3%, sau de 105 unități. Media de creștere a numărului de localități din zona urbană funcțională a municipiului este de 4,3%, mai mica față de media județeană de 4,9%, cea a regiunii Centru de 8,7% și cea națională, de 9,1%.

La nivelul UAT-urilor, cele mai multe unități au fost construite în municipiul Târgu Secuiesc (253), urmat de localitățile Cernat (103) și Turia (67), în timp ce la polul opus se situează localitatea Mereni, cu doar 2 noi unități, construite în acest interval.

Figura 26. Număr total locuințe construite în Târgu Secuiesc și inelul peri-urban.

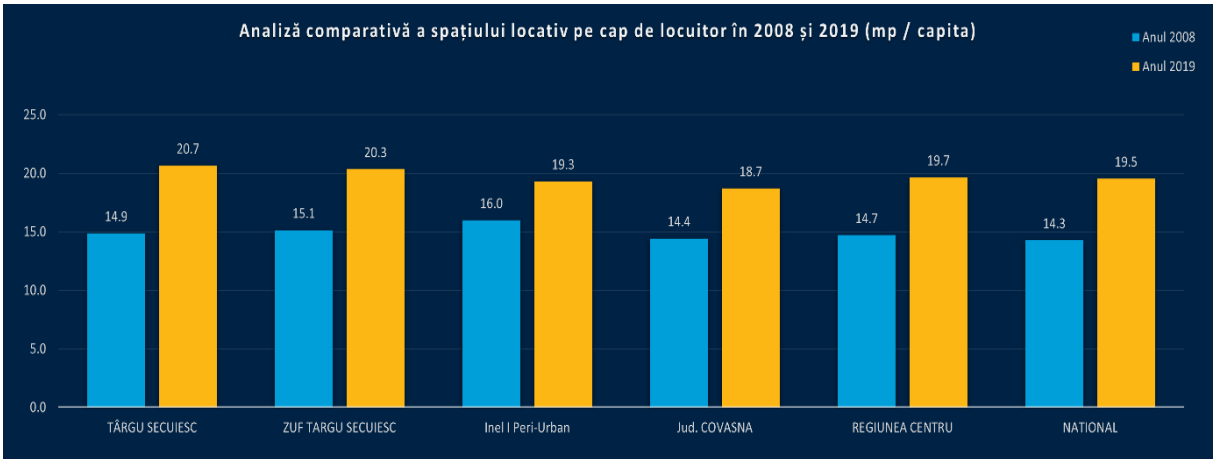

Sursa: autorii, prelucrare și vizualizare date INS TEMPO, LOC108B.

Calitatea locuințelor – gradul de aglomerare

Suprafața medie locuibilă pe cap de locuitor era în 2019 de 20.7 m² în municipiul Târgu Secuiesc și de 20.3 m² în ZUF Târgu Secuiesc, ambele fiind mai mari față de media UE de 19.5 m², de media județeană de 18.7 m², cea regional de 19.7 m² și de cea națională de 19.5 m², datorită specificului orașului conservat dinaintea perioadei socialiste, majoritatea populației trăind la casă. Spațiul localiv raportat la numărul de locuitori ne indică atât calitatea locuirii, prin gradul de aglomerare, dar poate reflecta și dinamicile de expansiune spațiale, mai exact consumului de teren excesiv și dezvoltarea spațială de densitate mică. În același timp, în intervalul 2008-2019, suprafața locuibilă a municipiului Târgu Secuiesc și a zonei sale de influență a crescut cu 29,7% și respect 27,6%, mai puțin accelerat față de media regională de 32,6% și de cea națională de 34,7% dar mai mult decât media județeană de 26,4%.

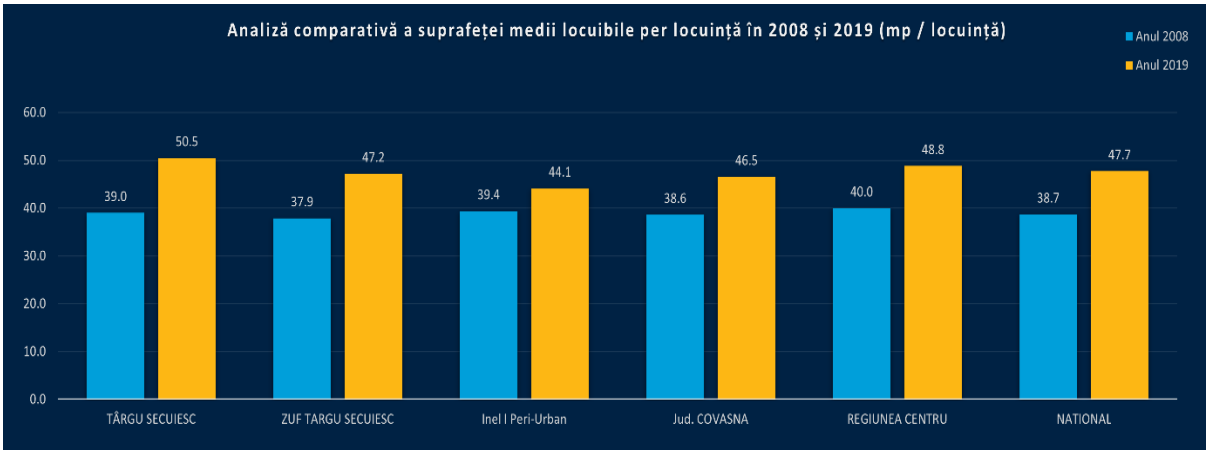
Figura 27. Analiza comparativă a evoluției spațiului locativ pe cap de locuitor

Sursa: prelucrare date INS TEMPO, LOC103B.

Suprafața medie locuibilă per locuință a fost în 2019 de 50.5 m² în municipiul Târgu Secuiesc, mai mare față de media zonei urbane funcționale și a inelului peri-urban, ce au înregistrat o medie de 47.2 și respectiv 44.1, dar și mai mare față de media județeană, regională și națională. Aceeași ierarhie se înregistra și în anul 2008, însă față de aceste valori s-a înregistrat o creștere de 2914% în municipiu și de 24,5% în județ. Acest lucru indică faptul că locuințele construite în intervalul 2008-2019 pe plan local, au urmat preferința națională pentru spații de locuit mai generoase.

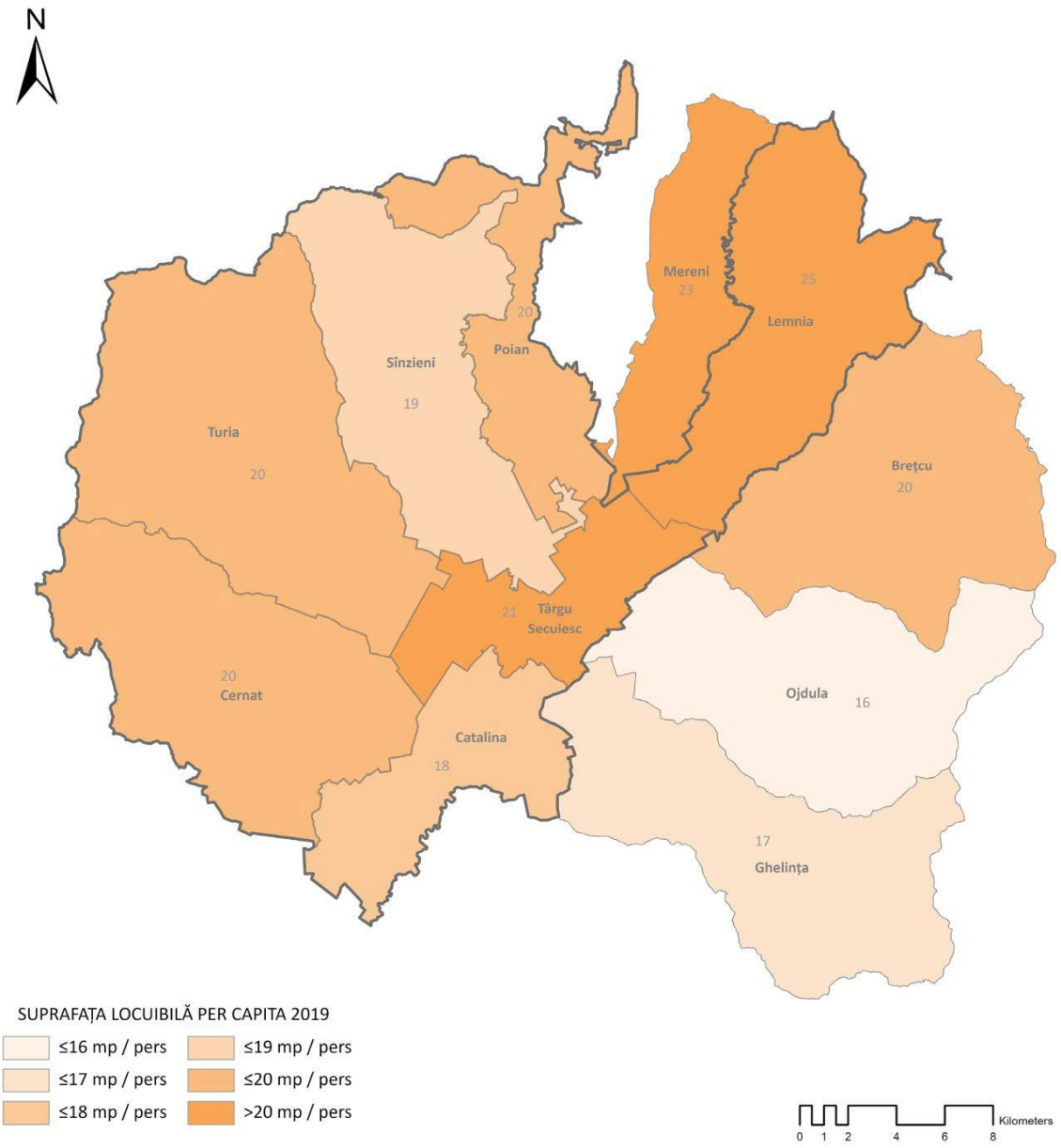
Figura 28. Analiza comparativă a evoluției suprafeței medii locuibile per locuință.

Sursa: prelucrare date INS TEMPO, LOC103B.

Numărul mediu de camere pe cap de locuitor, era în 2019 la nivelul județului Covasna de 0,97 camere /persoană, iar la nivelul regiunii Centru de 1.02 camere / persoană, față de media națională de 1.11 camere / persoană – comparativ media UE este de 1,7 camere / persoană. De asemenea, numărul mediu de camere per locuință la nivelul județului era de 2.41 camere / locuință, mai mic față de media regională de 2.53 camere / locuință și de cea națională de 2.73 camere / locuință. Acești indicatori reflectă faptul că la nivelul județului, există un număr mai mic de camere pe cap de locuitori și per locuință față de media națională, în ciuda spațiilor mai generoase de locuit, determinat fie de specificul rezidențial al zonei sau de numărul mai mic de persoane ce trăiesc într-o gospodărie.

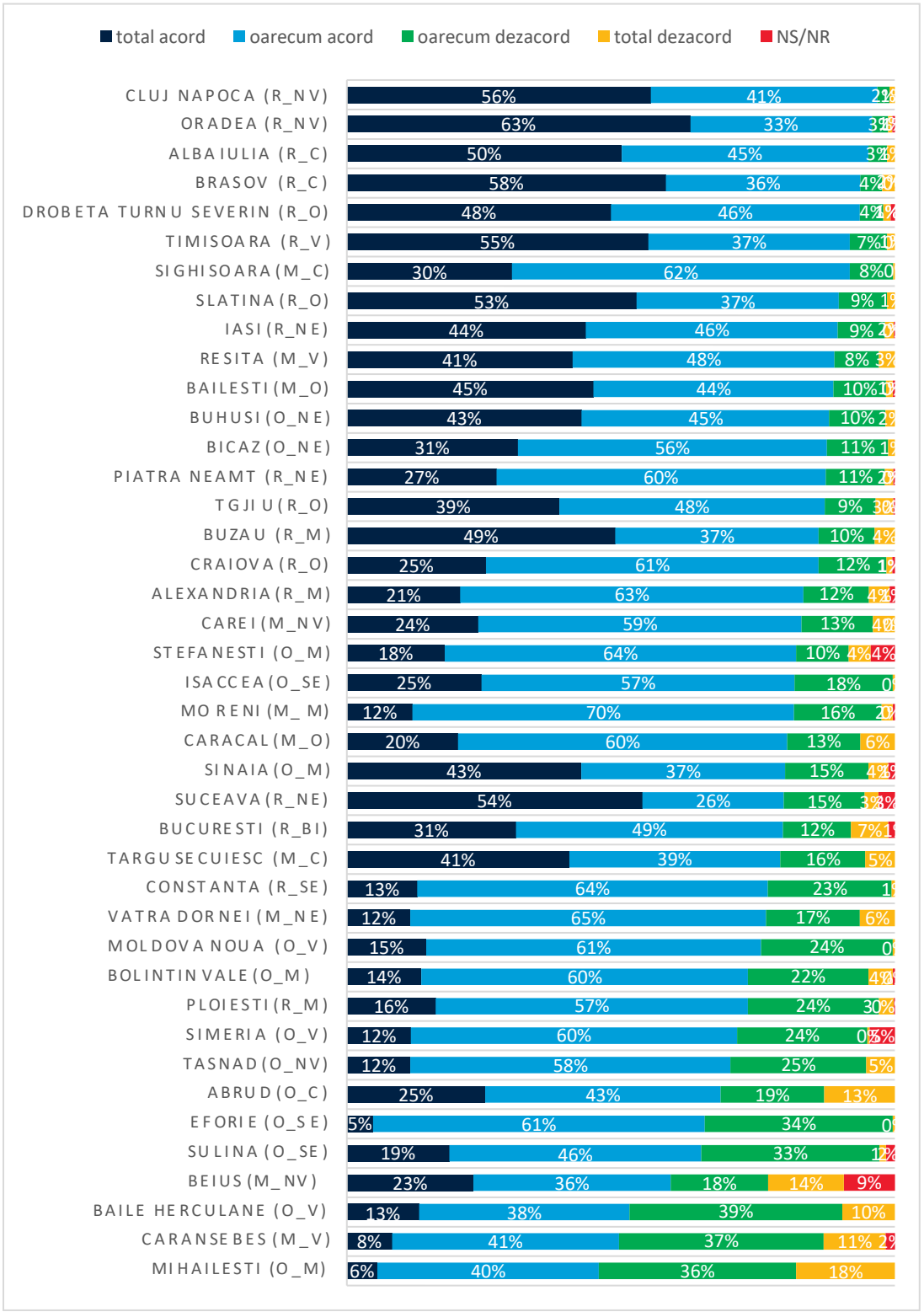
Figura 29. Spațiu locativ pe cap de locuitor în 2020.

Sursa: autorii, prelucrare și vizualizare date INS TEMPO, LOC103B.

Gradul de satisfacție față de locuirea în orașul Târgu Secuiesc, analizat în cadrul Barometrului Urban realizat în cadrul proiectului prin care este elaborată Politica Urbană a României, poziționează orașul pe locul 27 din 41 de orașe analizate, 41% declarându-se total mulțumiți însă 21% oarecum nemulțumiți sau total nemulțumiți

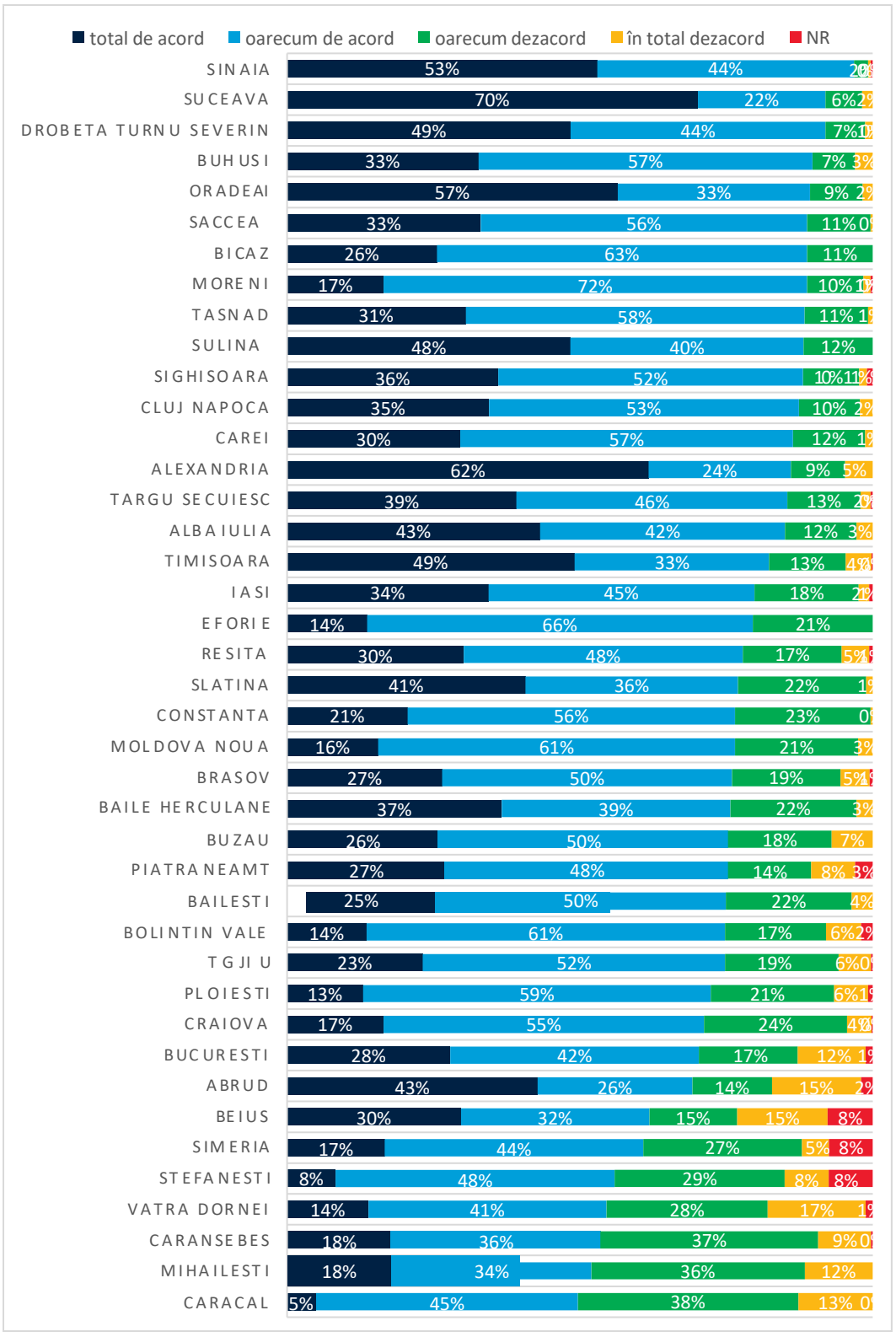
Figura 30. În ce măsură sunteți de acord cu următoarea afirmație: sunt mulțumit/ă să locuiesc în…[orașul dvs.]-comparație

Sursa: Politica Urbană a României, Barometrul privind Calitatea Vieții 2020.

În ceea ce privește siguranța în cartiere, Târgu Secuiesc se situează pe locul 15 în ierarhia celor 41 de orașe analizate în cadrul Barometrului Urban, cu 39% din populație fiind total de acord cu afirmația 'mă simt în siguranță în cartieru meu' și 46% din populație fiind oarecum de acord, în timp ce doar 2% din populație a fost în total dezacord.

Figura 31. În ce măsură sunteți de acord cu afirmația „mă simt în siguranță în cartierul meu".

Sursa: Politica Urbană a României, Barometrul privind Calitatea Vieții 2020.

REGENERAREA URBANĂ INTEGRATĂ A MUNICIPIULUI TÂRGU SECUIESC

Importanța regenerării urbane în dezvoltarea durabilă a orașelor

Spațiul public este o componentă definitorie a atractivității unui oraș și a calității vieții pe care acesta o asigură locuitorilor, reprezentând locul în care oamenii își pot petrece timpul liber, se pot întâlni și unde pot construi spiritul de comunitate. Calitatea și gradul de accesibilitate al spațiului public joacă un rol important pentru calitatea vieții din oraș. Termenul general de spațiu public nu include doar spațiile publice bine definite, precum parcurile, piețele publice sau locurile de joacă, dar și străzile sau fațadele clădirilor, toate jucând un rol important pentru vitalitatea și atractivitatea unui oraș.

Spațiile publice se împart în trei categorii principale:

- ***Spații publice de tip suprafață***: spații publice ample, cu rol de coagulare, ce reprezintă un punct de atracție la nivelul orașului, precum parcurile, grădinile publice sau centrul civic.
- ***Spații publice punctuale:*** de dimensiuni reduse (mai puțin de 3 ha), preponderent de interes local, precum scuaruri, piațete sau locuri de joacă pentru copii, ce preiau rolul unor dotări de proximitate, importante în calitatea locuirii din cartiere.
- ***Spații publice liniare:*** elemente de legătură între punctele de atracție ale unui oraș, precum zonele pietonale, bulevardele, străzile amenajate cu mobilier urban pentru activități deodihnă sau socializare.

Având în vedere că regenerarea urbană este o prioritate la nivel european și o direcție de acțiune finanțabilă din fonduri externe nerambursabile (Fondul European de Dezvoltare Regională și Mecanismul de Redresare și Reziliență) cu un buget estimat de 1,5 mld. Euro, autoritățile publice trebuie să adopte o abordare proactivă în identificarea oportunităților de regenerare de la nivelul orașelor pe care le reprezintă sau de la nivelul zonelor metropolitane din care fac parte, caz în care proiectele se pot dezvolta în parteneriat cu consiliile județene.

Urmărind o abordare integrată, administrația publică trebuie să stabilească zonele prioritare de regenerare urbană. Intervențiile asupra spațiului public trebuie gândite într-o viziune de ansamblu, pentru a evita intervențiile punctuale și a maximiza impactul investițiilor asupra tuturor nivelurilor ierarhice (municipal, cartier, punctual), având în permanență ca scop îmbunătățirea calității vieții.

Lista completă a spațiilor eligibile pentru regenerare urbană, prin proiecte finanțabile din fonduri externe nerambursabile, conform ordonanței de urgență ce reglementează măsurile pentru aceste proiecte, include:

a) zonele centrale;
b) zonele istorice și zonele construite protejate;
c) spațiile publice din interiorul ansamblurilor de locuințe colective, respectiv, ansambluri de locuințe sau zone cu locuințe de tip condominiu;
d) zona autogărilor și gărilor centrale și secundare, feroviare și portuare, situate în interiorul sau la limita localităților urbane, indiferent dacă sunt în uz, abandonate, sau au altă destinație;
e) falezele, malurile și insulele râurilor, fluviului și lacurilor din interiorul localităților urbane;
f) haldele de steril și depozitele de deșeuri închise de pe raza localităților urbane;
g) zonele rezidențiale periferice destructurate, zonele de blocuri degradate și așezări informale din mediul urban;
h) siturile industriale dezafectate, zonele cu infrastructuri majore dezafectate, situri militare dezafectate;
i) grădinile și parcurile publice urbane, parcurile dendrologice, grădinile botanice;
j) piețele agroalimentare urbane.[2]

[2] Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene, *OUG privind stabilirea unor măsuri pentur proiectele de regenerare urbană finanțabile din fonduri externe nerambursabile*.

Regenerarea urbană are ca scop îmbunătățirea cadrului fizic, al vitalității și dinamicilor socio-economice din mediul urban, prin modernizarea, reabilitarea sau extinderea unor spații sau clădiri neperformante, degradate, slab utilizate sau abandonate, cu scopul creșterii atractivității orașului și a calității vieții urbane. Sintetizând literatura de specialitate dar și exemplele de bună practică din domeniul regenerării urbane, se disting următoarele **principii directoare:**

- ***principiul regenerării urbane integrate***
- ***principiul conectivității și al unității de vecinătate***
- ***principiul mixității funcționale***
- ***principiul inclusivității și al coeziunii sociale***
- ***principiul calității și autenticității în reabilitarea spațiului public***

Regenerarea spațiului public trebuie să fie un obiectiv prioritar atât al orașelor dinamice, aflate în expansiune, cât și al celor aflate în contracție, care se confruntă cu provocări demografice, economice sau spațiale, deși prioritizarea acțiunilor poate diferi în funcție de tipologia orașului și particularitățile contextului local. Regenerarea urbană are un impact direct asupra primelor trei obiective strategice din Politica Urbană a României:

- ***orașe verzi și reziliente***, prin intervențiile de scădere a dependenței față de automobil și de promovare a deplasărilor nemotorizate, dar și prin intervențiile de integrare, regenerare și valorificare a spațiilor verzi și a infrastructurii verzi-albastre, pentru a crește accesul cetățenilor la spații verzi și pentru a asigura un mediu verde și curat;

- ***orașe competitive și productive***, prin crearea unor spații publice de calitate, care să stimuleze atractivitatea orașului pentru locuire, muncă și investiții, dar și prin valorificarea eficientă a clădirilor și terenurilor bine amplasate pentru investițiile strategice;

- ***orașe echitabile și incluzive,*** prin creșterea accesului echitabil la utilități, servicii și dotări publice, prin accesibilizarea domeniului public pentru toți cetățenii – inclusiv cei vârstnici sau cu dizabilități și prin crearea unor spații comunitare incluzive, care să stimuleze spiritul comunitar.

Următoarele instrumente pregătitoare pot facilita procesul de prioritizare și elaborare a proiectelor, maximizând totodată impactul investițiilor:

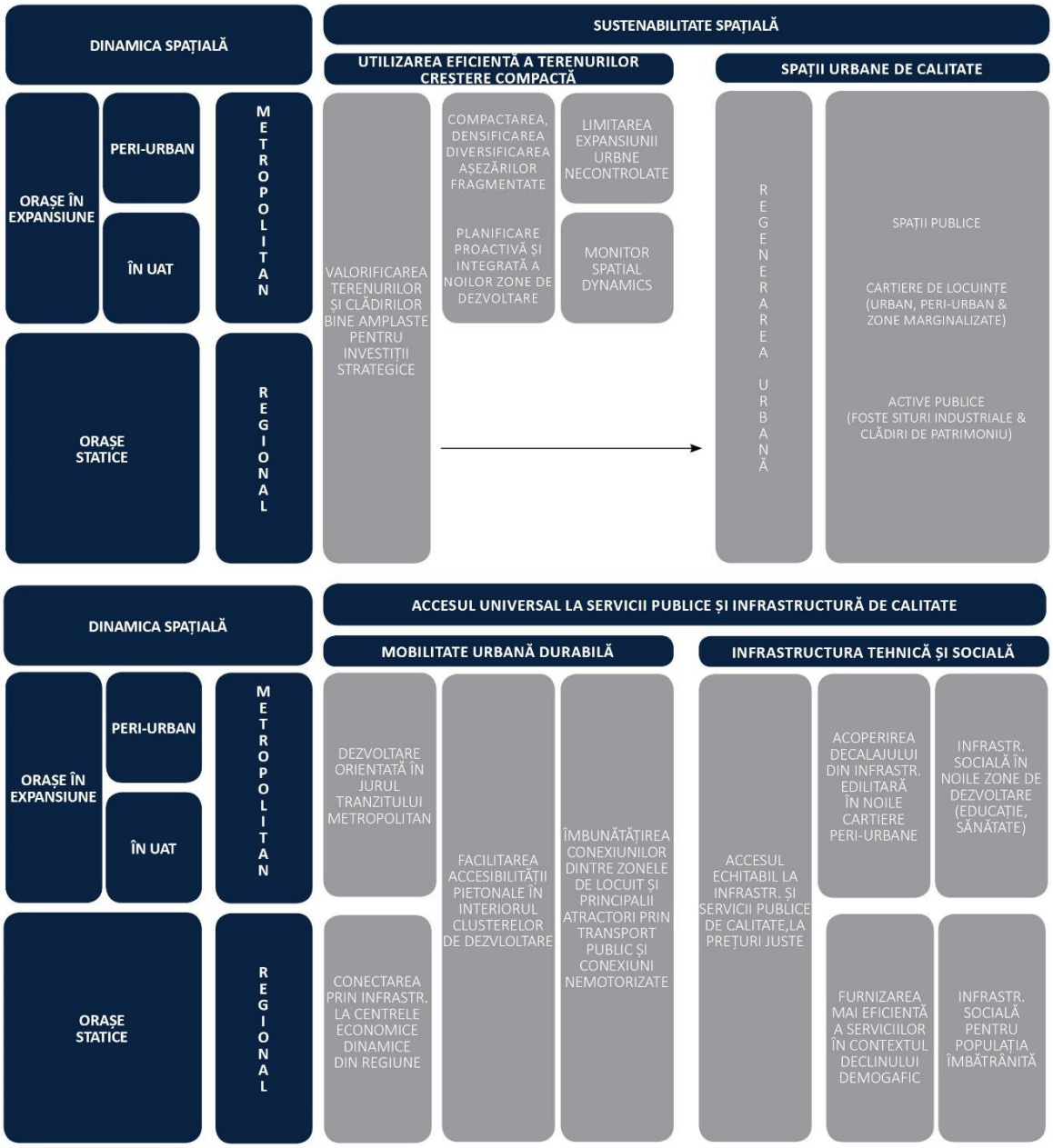
- Inventarierea comprehensivă și actualizată a spațiilor verzi, a spațiilor publice, a clădirilor de patrimoniu și a activelor publice cu potențial de reconversie funcțională (situri industriale dezafectate, situri militare dezafectate) pentru protejarea, regenerarea și valorificarea lor.
- Colaborarea cu alte entități publice sau private, dar și cu administrațiile învecinate sau cu consiliul județean, pentru a facilita valorifica resursele strategice ce nu se află în administrația primăriei (ex. infrastructura verde-albastră, situri industriale sau militare dezafectate).
- Coordonarea proiectelor de regenerare cu alte obiective și investiții strategice, ca de exemplu corelarea reabilitării unui spațiu public cu planurile de mobilitate sau stimularea investițiilor private într-o zonă prioritară prin investiții în calitatea spațiilor publice.
- Organizarea unor concursuri de soluții de urbanism și arhitectură pentru promovarea calității proiectelor și a caracterul inovativ al soluțiilor.

Intervențiile de regenerare trebuie să fie prioritizate în funcție de nevoile diferite ale cartierelor, așa cum reies ele din analiza atentă a acestora. Municipiul Târgu Secuiesc are o dinamică spațială statică și se confruntă cu îmbătrânirea fondului construit, calitatea scăzută a spațiului public și îmbătrânirea demografică, necesitând:

- intervenții de reabilitare a fondului construit,
- accesibilizare a clădirilor și spațiului public
- infrastructură socială necesară pentru o populație îmbătrânită
- dotări și spații publice în proximitatea locuinței și infrastructură pietonală sigură.

Așadar procesul de regenerare urbană se va ghida atât după măsurile recomandate de Politica Urbană a României – obiectivele prioritare ale *sustenabilitatea spațiale* și *accesului echitabil la infrastructură și servicii publice de calitate*, cât și după **nevoile și oportunitățile specifice fiecărui cartier**.

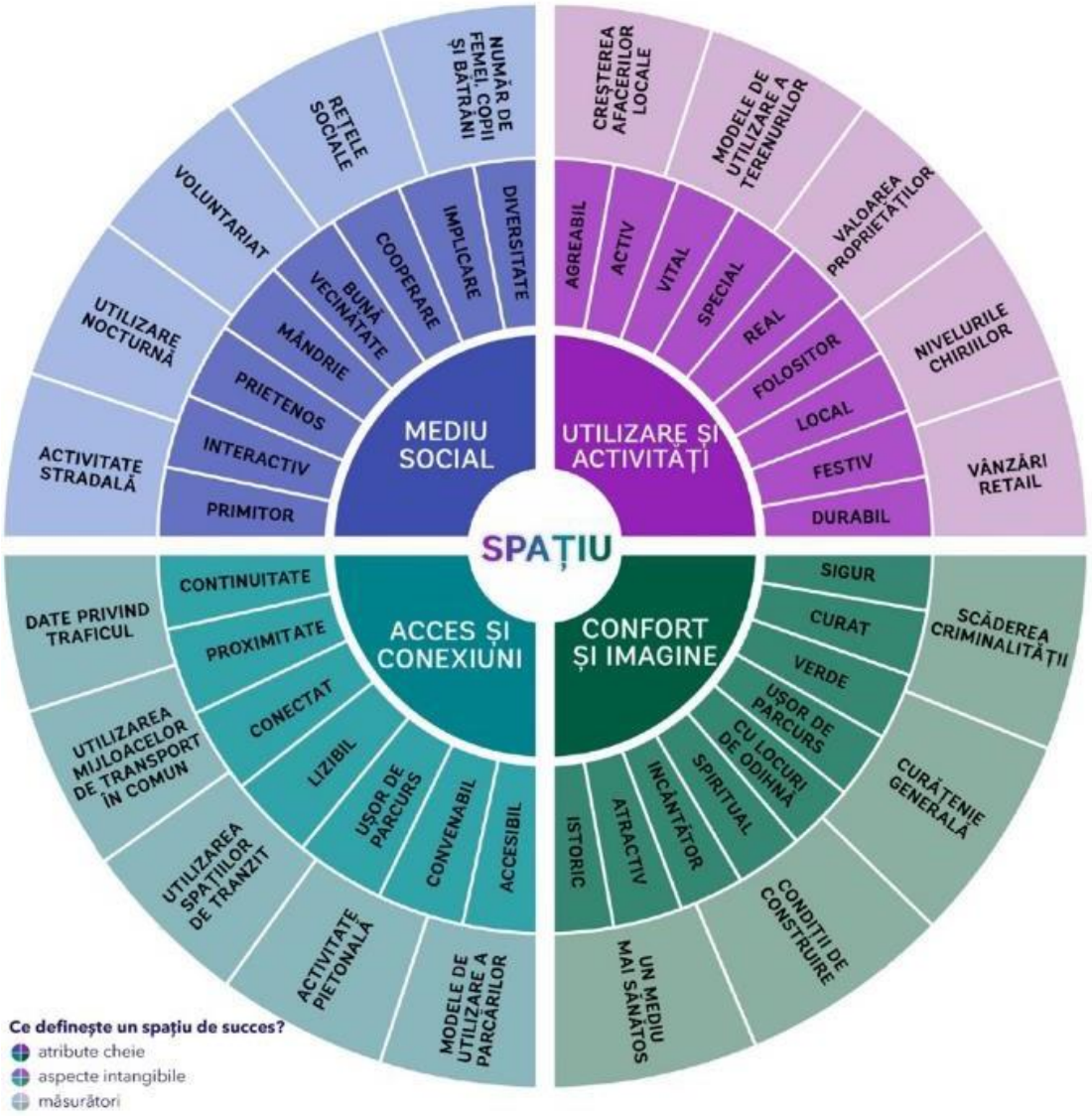
Figura 32. Prioritizarea măsurilor de regenerare conform principiilor sustenabilității și a dinamicilor spațiale.

Sursa: Autorii

Gradul de atractivitate și impactul unui spațiu asupra comunității depind de calitatea spațiului public, de accesibilitatea, imaginea, funcționalitatea și gradul de incluziune al acestuia. Așadar, în conturarea unui spațiu public de calitate trebuie luat în considerare un spectru larg de paliere, dincolo de arhitectura și planificarea spațiului, urmărind patru paliere generale: 1) accesul și conectivitatea, 2) utilizarea și activitățile propuse, 3) confortul și imaginea, 4) impactul asupra mediului social.

Figura 33. Elemente definitorii pentru un spațiu public de succes

Sursa: Prelucrare date Project for Public Spaces, în SIDU București.[3]

[3] Project for Public Spaces, *What makes a great place?*, https://www.pps.org/article/grplacefeat

Regenerarea urbană a spațiilor publice reprezentative

Regenerarea spațiilor publice reprezentative necesită analizarea concomitentă a următoarelor componente și abordarea integrată a revitalizării și interconectării acestora:

- spațiile verzi și elementele cadrului natural;
- zonele centrale ale orașului / zonele istorice și a zonele construite protejate;
- patrimoniul construit - cultural, arhitectural, industrial și clădirile de utilitate publică;
- principalele coridoare de mobilitate de la nivelul orașului.

Identificarea spațiilor verzi și a resurselor cadrului natural a fost realizată cu ajutorul platformei Google Maps, al bazei de date Corine Land Cover și al bazei de date Natura 2000 a Agenției Europene de Mediu[4]. Analizarea resurselor s-a axat pe următoarele criterii de evaluare:

- cuantificarea suprafeței spațiilor verzi, din prisma suprafeței pe cap de locuitor, raportat la standardul de 26 m^2 reglementat la nivel național și european – acest pas reprezintă primul nivel de analiză, ce ne ajută să identificăm oportunitățile și provocările în asigurarea accesului echitabil la spațiu public;

- identificarea spațiilor verzi accesibile publicului larg, precum parcurile și grădinile publice - un pas important având în vedere că multe din suprafețele cuantificate la pasul anterior, nu sunt amenajate ca spații publice propriu-zise sau nu au o calitate satisfăcătoare;

Principalele coridoare de mobilitate la nivelul orașului au fost identificate prin analizarea empirică a structurii țesutului urban, Străzile cu un grad mare de accesibilitate coincid cu arterele mari de circulație, însă dincolo de intensitatea traficului auto, aceste artere deschid anumite oportunități:

- sunt propice desfășurării de activități economice, datorită gradului mare de accesibilitate și al traficului pietonal generat, însă pentru asta ele trebuie să îndeplinească anumite criterii calitative, care să le facă propice mobilității pietonale și activităților de promenadă;

- profilul stradal permite reconfigurarea lor sub forma unor coridoare ecologice care să conecteze și să integreze principalele spații verzi, elementele cadrului natural sau punctele de atracție de importanță municipală.

Pe lângă acestea, s-au analizat principalele spații publice din zona centrală – spații de tip suprafață (ex. parcuri, piețe civice), spații liniare (ex. zona pietonală, elementele de legătură), spațiile punctuale (ex. scuaruri) **și patrimoniul construit, cultural, architectural și industrial**, identificat prin lista monumentelor istorice realizată de Ministerul Culturii dar și alte obiective de interes local, ce nu sunt incluse formal în această listă.

Pentru a prioritiza și a detalia măsurile de regenerare urbană, aceste spații trebuie analizate din punct de vedere calitativ, prin evaluarea unor aspecte cheie:

- conectivitatea la principalele rețele pietonale, de transport public și nemotorizat;
- gradul de reprezentativitate al spațiului public și scara umană a elementelor urbanistice;
- existența și calitatea mobilierului urban, iluminatului public, gradului de umbrire etc.;
- gradul de acces al persoanelor cu mobilitate redusă în spațiul public și contribuția acestuia la coeziunea socială.

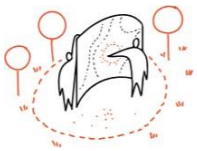
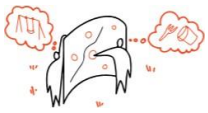
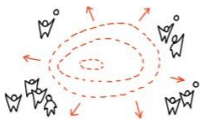
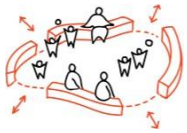
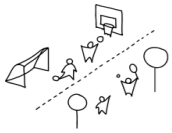
[4] https://natura2000.eea.europa.eu/

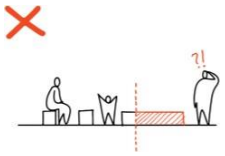
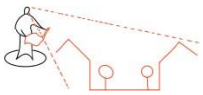
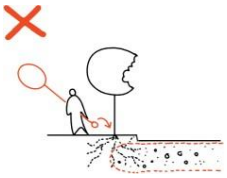
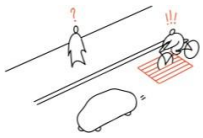
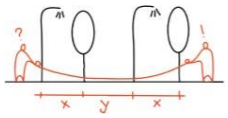
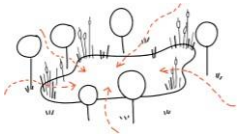
Bune practici de reabilitare a spațiului public

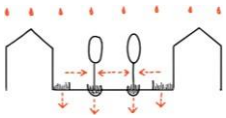
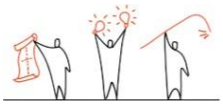
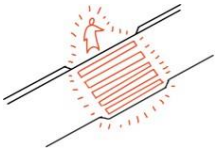
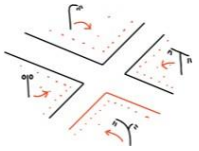
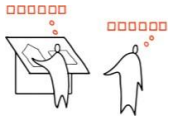
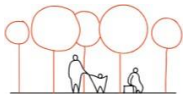
Există o serie de principii pentru amenajarea spațiilor publice, în funcție de destinația acestora. Extragem în tabelul de mai jos măsuri propuse pentru spații publice în general, spațiile verzi, locurile de joacă pentru copii, spații publice în cartiere istorice și spații publice în cartiere noi, referindu-ne la estetică, materialitate, elemente vegetale, elemente edilitare, managementul apelor pluviale sau mobilier urban.

Spațiile publice sunt eminamente pietonale, cu posibilitatea accesului bicicletelor (diferențiere între deplasarea în viteză și cea lentă a acestora din urmă). Un spațiu public este, de asemenea, definit de calitatea limitelor lui, de felul în care arată clădirile din jur și de cât de mult este construit între aceste limite (în raport cu cât este de deschisă).

Tabel 1. Măsuri propuse pentru spațiile publice de suprafață și cele punctuale

	Ideograme	Măsuri	LJ	ZI	CN	PA	SP
1		Locurile de joacă ar trebui integrate în amenajarea generală a spațiului public	x				
2		Când se alege amplasamentul pentru un loc de joacă, trebuie analizate contextul urban și dorințele locuitorilor	x				
3		Scara amenajărilor trebuie adaptată la context. Proporțiile, zonificarea și capacitatea locului de joacă trebuie să reiasă din caracteristicile sitului ales.	x				
4		Un loc de joacă îngrădit trebuie implementat doar în situațiile în care anumite măsuri de siguranță impun acest lucru.	x				
5		Rolul locurilor de joacă este acela de a încuraja libertatea copilului și autocunoașterea.	x				
6		Pentru a integra comunitatea locală, locurile de joacă trebuie să atragă persoane din mai multe categorii de vârstă. În amenajare, trebuieintegrate mese de picnic, jocuri pentru toate vârstele și locuri de ședere.	x				

	Ideograme	Măsuri	LJ	ZI	CN	PA	SP
7		Orice element pentru siguranța traficului trebuie să aibă un caracter urban. Faptul că acestea sunt temporare, nu trebuie să fie o scuză pentru o formă strict utilitară, care nu are un design potrivit.					x
8		Înainte ca infrastructura tehnică să fie plasată sub pământ, este necesar un studiu compoziţional şi funcţional al spaţiului public care urmează să fie modificat.		x	x		x
9		Traseele de utilităţi subterane trebuie să fie poziţionate în funcţie de aliniamentele de copaci existente. Ele trebuie să permită plantarea arborilor în viitor, în funcţie de caracteristicile fiecărui spaţiu public. Rădăcinile trebuie împiedicate să străpungă fâşia plantată şi să afecteze zona de siguranţă a utilităţilor. Rădăcinile şi infrastructurile tehnice pot fi protejate prin mijloace tehnologice diverse, nu doar prin separarea lor fizică.	x	x	x	x	x
10		Grilajele de scurgere şi alte elemente deschise trebuie poziţionate cu gratiile perpendiculare pe direcţia de mers, nu paralele.					x
11		Pentru a păstra ritmul străzii şi aliniamentul de copaci, toate cerinţele tehnice pentru iluminatul stradal, liniile aeriene şi nevoile biologice ale copacilor trebuie luate în calcul în planurile dedicate infrastructurilor tehnice şi de transport.	x	x	x	x	x
12		Managementul apelor pluviale poate fi aplicat în orice spaţiu public. Dacă absorbţia nu poate fi realizată de străzi, apele pot fi direcţionate spre parcurile adiacente.	x	x	x	x	x
13		Orice luciu de apă planificat în parcuri sau piese ornamentale cu apă trebuie să ia în considerare managementul apelor pluviale.	x	x	x	x	x

	Ideograme	Măsuri	LJ	ZI	CN	PA	SP
14		Un sistem de canalizare descentralizat necesită un concept integrat de peisagistică în cadrul spațiului public, luând în considerare caracterul local.	x	x	x	x	x
15		Iluminatul stradal trebuie gândit într-un context mai larg, pentru a ține seama atât de aspectele legate de siguranța traficului, cât și de aspectele arhitecturale, urbane și estetice, precum și de efectele obositoare ale iluminării excesive.					x
16		În cazul trecerilor de pietoni, este important ca pietonii să fie iluminați pentru șoferi, și viceversa.					x
17		Proiectarea unei surse de lumină ar trebui aleasă în funcție de caracterul general al zonei. Pentru spațiile de categorii mai importante pot fi utilizate surse de lumină cu aspect fizic diferit față de cele folosite în mod regulat.		x			
18		Dacă designul mobilierului stradal nu face parte din proiectul arhitectural general al unui spațiu, autoritățile locale și alți manageri trebuie să aleagă mobilierul standard dintr-un catalog de mobilier pentru spații publice. În cazul în care un astfel de catalog nu există, el ar trebui elaborat.	x	x	x	x	x
10		Administrațiile locale ar trebui să încerce să standardizeze chioșcurile și să conceapă un design unic pentru diferite mărimi pe care acestea le pot avea		x	x		x
20		Reabilitarea unei străzi trebuie să aibă ca parte integrată reînnoirea aliniamentului. Copacii utilizați în conturarea aleilor trebuie să aibă trunchiul drept, să permită cosmetizare și să reziste la condițiile mai dure din mediul urban. Dispunerea corectă a pomilor dintr-un masiv vegetal poate să contribuie pozitiv la crearea unei compoziții, cu coroane intercalate, care să contureze un spațiu public unitar, umbrit.	x	x	x	x	x

Sursă: Ghidul de reabilitare a spațiilor publice urbane, Banca Mondială, 2020[5]

[5] Legendă: LJ – locuri de joacă, ZI – zone istorice, CN – cartiere noi, PA – parcur și spații verzi, SP – orice spațiu public

Regenerarea spațiilor verzi și valorificarea cadrului natural

Amenajările de tipul spațiilor verzi sunt importante nu doar pentru rolul lor estetic și în petrecerea timpului liber, dar și pentru impactul pe care spațiul verde îl joacă în crearea unui mediu sănătos și plăcut pentru oameni. Totodată spațiile verzi pot contribui la ameliorarea calității aerului, la combaterea efectului de insula de căldură urbană, la reducerea zgomotului urban sau la managementul riscului de inundații.

Accesul la spații verzi de calitate influențează direct calitatea vieții din oraș, bunăstarea și sănătatea locuitorilor, așadar conservarea și extinderea suprafețelor acoperite cu verdeață și facilitarea accesului tuturor cetățenilor la spații publice verzi, în proximitatea locuinței trebuie să fie o prioritate în dezvoltarea urbană, în ciuda unor eventuale politici de densificare a anumitor zone urbane.

Totodată, infrastructura verde-albastră reprezintă o resursă importantă pentru creșterea calității vieții din orașe, iar municipalitățile ar trebui să acorde mai multă atenție valorificării inteligente a acestor resurse, atât în scopuri recreative dar și în adaptarea la schimbările climatice și combaterea poluării urbane. Adesea pe teritoriul orașelor sau în inelul periurban se află resurse importante de vegetație, ce ar trebui privite în ansamblu ca un ecosistem urban ce poate fi valorificat pentru agrement și turism.

Conform prevederilor legislative de la nivel național și european, orașele trebuie să dispună de un minim de 26 m^2 de spațiu verde pe cap de locuitor, prag pe care 73,4% din orașele din România nu îl respectă. Totuși, chiar și în cazul celor care îndeplinesc acest minim, este importat de evaluat calitatea acestor spații și din punct de vedere al accesibilității și al dotărilor. În extinderea rețelei de spațiu verde sau regenerarea spațiilor existente, este important să se urmeze principiul accesibilității echitabile, facilitând accesul pietonal al tuturor locuitorilor la un spațiu verde – Politica Urbană a României recomandă setarea unui standard de 15 m^2 / capita într-o rază de 10 minute de mers pe jos (800 m).

Suprafața spațiilor verzi de care dispune Municipiul Târgu Secuiesc este de 36 ha (360.000 m^2), conform datelor puse la dispoziție de INS în 2019, ceea ce înseamnă o medie de 18.32 m^2 / capita raportat la populația cu domiciliul de la 1 ianuarie 2020, respectiv 19.46 m^2 capita dacă raportăm la populația stabilă de la ultimul recensământ din 2011. Așadar, municipiul Târgu Secuiesc are dificultăți în a îndeplini necesarul de 26 m^2 de spațiu verde pe cap de locuitor.

Suprafața parcurilor urbane din Municipiul Târgu Secuiesc este de 2.35 ha (23.500 m^2), ceea ce înseamnă o medie de 1.27 m^2 raportat la populația stabilă din 2011 sau 1.20 m^2 raportat la populația cu domiciliul din anul 2020. Acesta este un indicator ce reflectă mai exact accesul populației la spații publice verzi de calitate, întrucât în suprafața totală a spațiilor verzi intră și proprietăți ce nu pot fi efectiv utilizate ca spațiu public. Media spațiului verde accesibil publicului de la nivelul Uniunii Europene este de 18.2 m^2 conform unui studiu din 2019, medie ce nu este îndeplinită de nici unul din orașele României incluse în studiu. Acesta este un indicator ce reflectă mai exact accesul populației la spații publice verzi de calitate, întrucât în suprafața totală a spațiilor verzi intră și proprietăți ce nu pot fi efectiv utilizate ca spațiu public. Media spațiului verde accesibil publicului de la nivelul Uniunii Europene este de 18.2 m^2 conform unui studiu din 2019, medie ce nu este îndeplinită de nici unul din orașele României incluse în studiu.

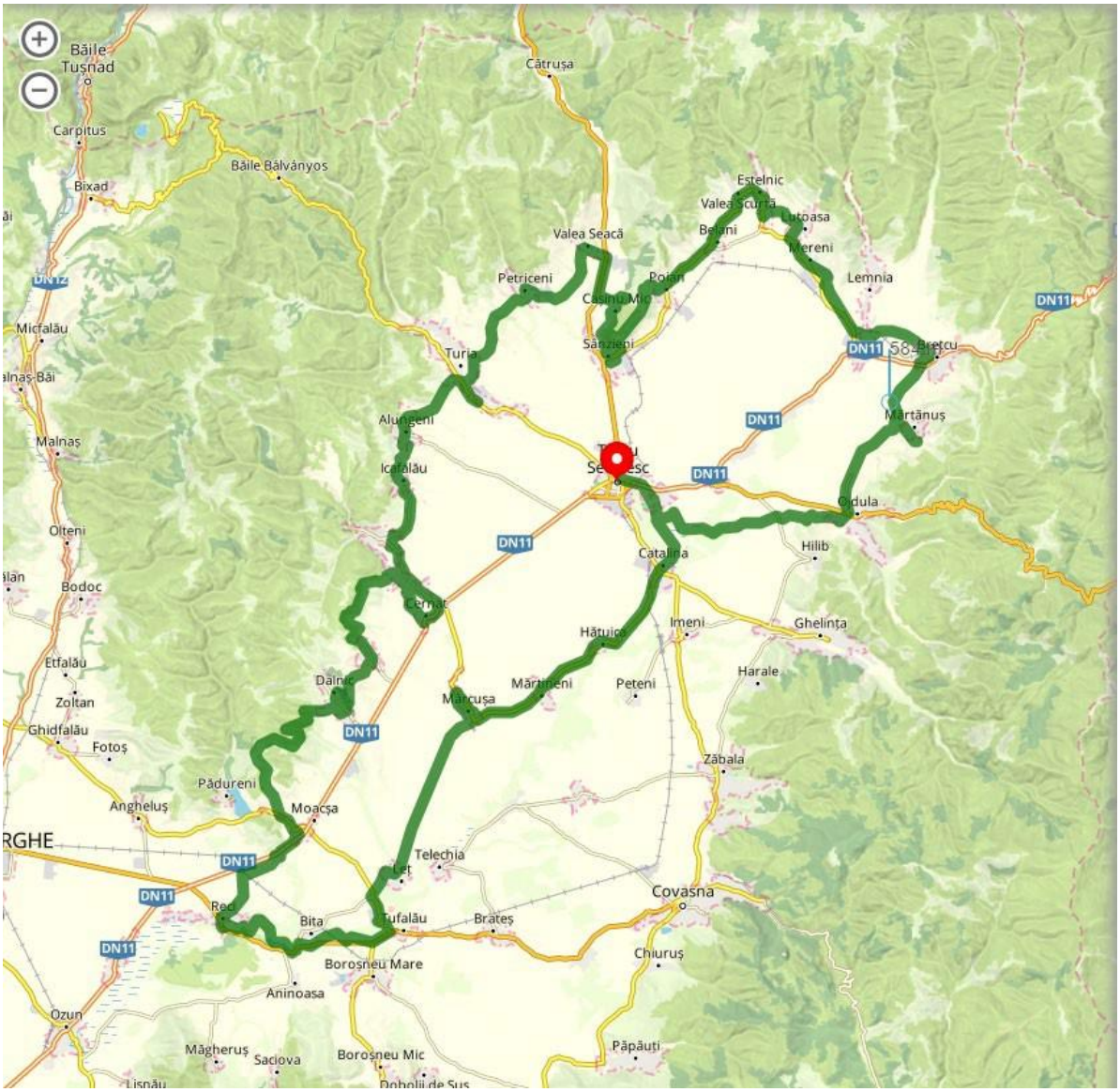
În Municipiul Târgu Secuiesc există două parcuri municipale, Parcul Molnar Jozsias, unde se organizează diverse târguri și festivaluri, precum festivalul Urbanize Garden și Parcul Wegener, inaugurat în anul 2019. Parcul Jozsias este amenajat cu alei și suprafețe verzi generoase, ce ar putea fi activate prin mobilier urban și activități recreative (ex. hamace, cinema în aer liber etc.). Tot aici este amenajat și un loc de joacă și un teren de tenis. Având în vedere suprafața redusă a spațiilor verzi, forma construită compactă a municipiului, dar și distanța mică din centru până la periferia acestuia**, trebuie să fie căutate resurse de teren sau arii naturale ce pot fi transformate în zone recreative și de agrement, care să deservească zonele de locuințe.**

Chiar dacă în imediata apropiere a municipiului Târgu Secuiesc nu există resurse de pădure, aria sa peri-urbană cuprinde resurse naturale vaste - 624.15 ha de pădure în raza de 10 km. Astfel există un dublu potențial:

- cel de extindere al spațiului verde urban printr-o rețea de parcuri și spații recreative în jurul nucleului orașului, care să deservească direct cartierele de locuințe
- o mai bună conectare la resursele naturale din zona peri-urbană prin rețeaua de piste de biciclete (Drumul Nemirei).

Traseul actual al Drumului Nemirei pornește și se termină în Târgu Secuiesc și se desfășoară astfel: Târgu Secuiesc – Ojdula – Brețcu – Lemnia – Mereni – Poian – Sânzieni – Turia – Cernat – Albiș – Dalnic – Moacșa – Reci – Leț – Mărcușa – Mărtineni – Hătuica – Catalina – Târgu Secuiesc. Adăugarea unor conexiuni radiale dinspre oraș ar putea crește gradul de accesibilitate și utilizare al traseului, în momentul de față lungimea toală de 145 km a turului fiind un impediment pentru scopul pur recreativ. Prin amenajarea unor zone de agrement, leisure și promenadă la capătul acestor conexiuni radiale, locuitorii din Târgu Secuiesc ar putea beneficia de noi spații publice verzi, la o distanță mai accesibilă – aproximativ 10 km. este raza cercului cu centrul în Târgu Secuiesc ce ajunge în Turia, Poian, Ojdula.

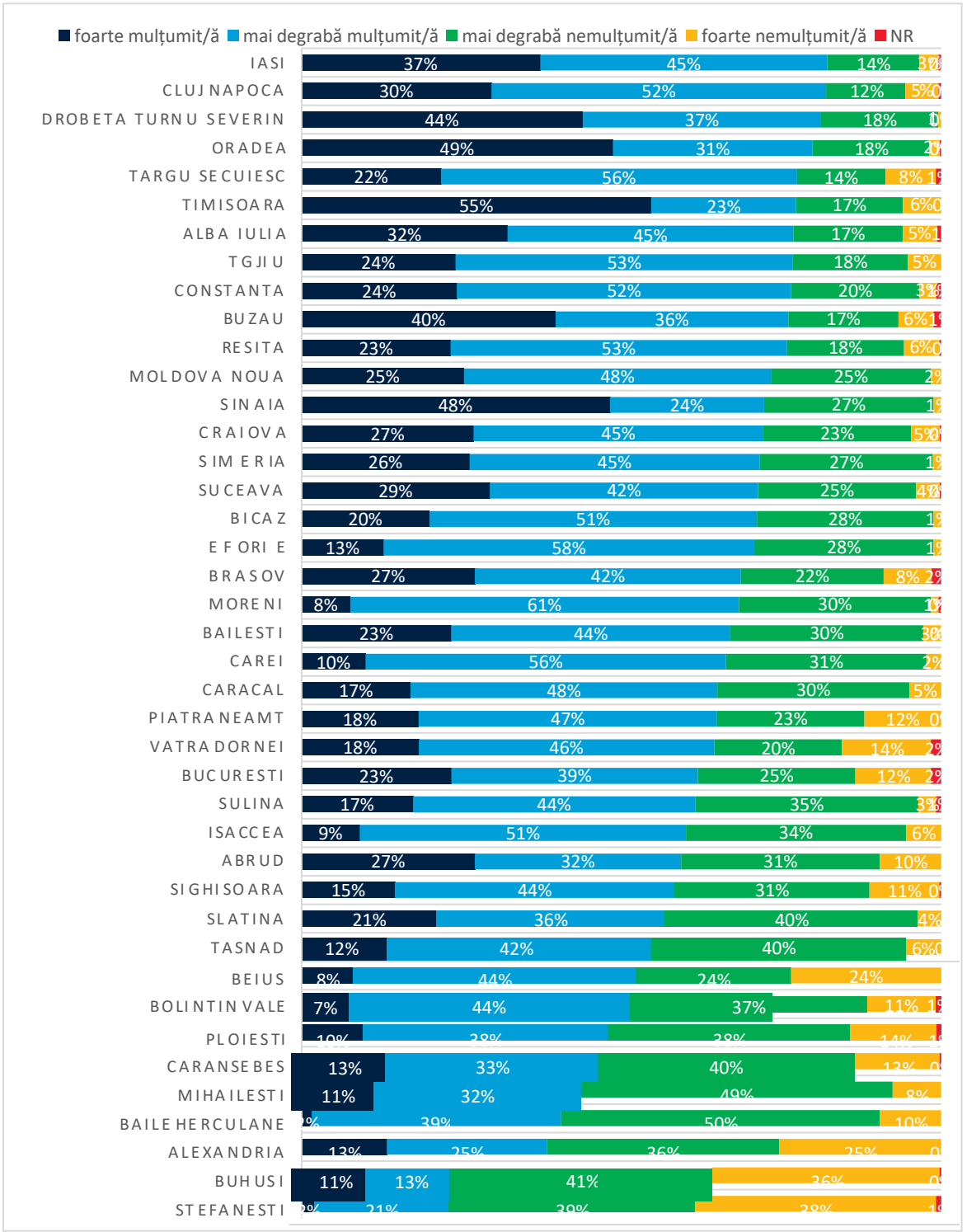
Figura 34. Traseul de biciclete Drumul Verde Nemira

Sursa: Visit Covasna.com și FuniQ.hu

Gradul de satisfacție al cetățenilor municipiului Târgu Secuiesc cu privire la spațiile verzi, analizat în cadrul Barometrului Urban realizat în cadrul proiectului prin care este elaborată Politica Urbană a României, a indicat că un **procent de 78% din populație este mulțumită sau mai degabă mulțumită**, în timp ce 8% s-au declarat foarte nemulțumiți, astfel plasând orașul pe locul 5 din cele 41 de orașe analizate.

Figura 35. Cât de mulțumiți sunteți de spațiile verzi, precum parcurile și grădinile din orașul dvs…..[orașul dvs.]-comparație

Sursa: Politica Urbană a României, Barometrul privind Calitatea Vieții 2020.

Regenerarea spațiilor liniare – principalele coridoarele de mobilitate

Spațiile publice liniare cuprind atât spațiile dedicate activităților de promenadă și loisir, precum zonele pietonale reprezentative, malurile amenajate ale râurilor sau porțiunile din bulevarde amenajate cu mobilier urban, cât și toate străzile orașului, ce în esență sunt spații publice, chiar dacă prea puține sunt valorificate.

Străzile au potențialul de a fi reconfigurate, astfel încât ele să stimuleze activitatea economică, să faciliteze un mediu sigur și plăcut pentru promenadă sau alte deplasări nemotorizate, să fie coridoare ecologice și chiar să funcționeze ca un spațiu public propriu-zis, prin implementarea unor politici de partajare sau prin amenajarea trotuarelor cu mobilier urban. Măsurile de regenerare urbană a acestor spații ar trebui să urmărească concomitent următoarelor direcții de acțiune:

- **îmbunătățirea calității spațiilor publice liniare reprezentative**, precum aleile pietonale, ca parte integrată a regenerării zonelor centrale sau a coridoarelor verzi;
- **regenerarea principalelor coridoare de mobilitate de importanță municipală**, îmbunătățind conectivitatea în mediul urban și schimbând paradigma prioritizării modurilor de deplasare, de la autoturism, la pieton și mijloacele nemotorizate: pieton > biciclist > transport în comun > autovehicul personal;
- **reconfigurarea străzilor din cartierele de locuit**, facilitând deplasările pietonale, partajarea străzilor și dinamizarea fațadelor și a activităților de la parterul blocurilor – măsurile vor fi elaborate în capitolul dedicat regenerării integrate a cartierelor.

La nivelul orașelor din România există pentru categorii de străzi, în funcție de intensitatea traficului auto și a rolului pe care îl au în structura tramei stradale și a orașului. Fiecare categorie în parte prezintă diferite oportunități și limitări pentru regenerarea urbană, însă o caracteristică dominant a acestora, în momentul actual, este orientarea cu prioritate a măsurilor și intervențiilor către confortul automobilului, în detrimentul pietonilor și al celorlalte mijloace de transport.

- Străzile de categoria I – magistralele:
- Străzile de categoria a II-a – de legătură:
- Străzile de categoria a III-a – colectoare:
- Străzile de categoria a IV-a – de folosință locală:

Străzile din categoriile I și II au un rol important în conectivitatea de la nivelul orașului, preluând fluxurile majore ale orașului și asigurând conexiunea între zonele funcționale și de locuit. Adesea ele coincid cu artere importante pentru activitatea economică a orașului și pentru conectarea principalelor spații publice sau obiective culturale, așadar necesitând o atenție sporită asupra siguranței și confortului pietonilor sau bicicliștilor. O stradă configurată cu atenție pentru scara umană, cu vegetație, iluminat public adecvat și mobilier urban, va avea un impact pozitiv asupra activității economice și va deveni un spațiu pentru promenadă și socializare.

Dimensiunea economică și dimensiunea socială se consolidează reciproc, însă ambele sunt condiționate de calitatea amenajării spațiului public - o stradă cu magazine, dar neprietenoasă circulației pietonale, ori una amenajată cu grijă pentru pieton însă căreia îi lipsește mixitatea funcțională nu va genera fluxul pietonal necesar pentru ca activitatea economică să prospere. O stradă sigură, cu spații pentru odihnă și socializare și cu diversitatea economică, va fi mereu atractivă și va avea un mare potențial economic.

Este necesară o schimbare de paradigmă în prioritizarea mijloacelor de transport, printr-o abordare axată în primul rând pe scăderea dependenței față de automobil și facilitarea mijloacelor nemotorizate de deplasare, pentru a atinge obiectivele sustenabilității și rezilienței și a construit un oraș verde, cu spații publice de calitate.

Regenerarea zonei centrale și a patrimoniului arhitectural

Zonele istorice, cele protejate și centrele civice ale orașelor au un rol important în consolidarea identității locale, prin autenticitatea și bogăția lor arhitecturală, fiind elemente ce trebuie protejate și valorificate. Tot în zona centrală se regăsesc de regulă principalele spații publice reprezentative ale orașului, precum piețele publice și străzile pietonale, concentrând astfel activități economice și recreative ce conferă dinamism vieții publice.

Calitatea spațiilor publice este esențială atractivității zonei centrale, atât pentru activități de *loisir* orientate spre localnici, cât și pentru turiști. Calitatea clădirilor, a spațiilor publice și conexiunile facile între acestea sunt importante în valorificarea zonelor istorice și a specificului cultural în scopuri turistice, dar și în crearea unui mediu atractiv pentru investitori. Pentru a proteja specificul locului, este necesar să se reglementeze și să se implementeze măsuri care să asigure respectarea contextului arhitectural în intervențiile și construcțiile viitoare. Jan Gehl identifică următoarele elemente esențiale unui spațiu public de calitate, care să dinamizeze viața publică[6]:

- **Siguranța** – *Protection*
  - Protecția față de traficul auto
  - Siguranța spațiului public (prevenirea criminalității)
  - Protecția împotriva elementelor senzoriale neplăcute (ploaie, vânt, arșiță)
- **Confortul** – *Comfort*
  - Spațiu potrivit pentru promenadă
  - Spațiu potrivit pentru staționare (staying & standing)
  - Spațiu potrivit pentru a sta jos
  - Spațiu potrivit pentru a observa mediul înconjurător
  - Spațiu potrivit pentru a interacționa (hearing & talking)
  - Spațiu potrivit pentru joacă și recreere
- **Calitatea spațiului public** / Plăcerea – *Enjoyment*
  - Spațiu dimensionat la scara umană
  - Valorifică aspectele pozitive ale climatului (soare, umbră etc.)
  - Calitățile estetice

Piețele tradiționale ale zonelor istorice și compacte ale unui oraș, definite de clădirile care le înconjoară, sunt, de obicei, printre spațiile publice de cea mai înaltă calitate. Calitatea unei piețe este, de asemenea, dependentă de proporțiile ei (de exemplu raportul suprafeței și al înălțimii clădirilor din jur). Adesea, spațiile publice (re)gândite în perioada socialistă nu au fost concepute la o scară umană, ci ca spații deschise întinse, care creează un mediu ostil pentru activitățile recreative. Structurile de dimensiuni reduse, mobilierul urban și copacii pot crea o tranziție plăcută de la nivelul străzilor până la înălțimile clădirilor din jur. Totodată, ar trebui să existe o conectivitate pietonală continuă în interiorul și între spațiile publice, deoarece barierele în calea mișcării naturale a pietonilor fragmentează spațiul public, reduc dinamismul spațiilor izolate și au un impact negativ asupra percepției calității spațiului public.

Municipiul Târgu Secuiesc are o structură și un specific arhitectural deosebit, fiind influențat de istoria sa de important centru meșteșugăresc și comercial din zona centrală a României, statut dobândit în perioada dintre secolele XVI și XVII, atunci când au apărut breslele. De atunci orașul a mai fost cunoscut și sub denumirea de „Orașul Breslelor”, aici fiind înființate breslele tăbăcarilor – în 1572, a cizmarilor – în 1638, cojocarilor și olarilor – în 1649, dar și multe alte bresle (turtarilor, măcelarilor, pălărierilor, pantofarilor, tâmplarilor, fierarilor și lăcătușilor, croitorilor, curelarilor și căldărarilor) ce au marcat înfățișarea orașului și modul de viață al locuitorilor.

[6] Gehl Institute, The Public Life Diversity Toolkit 2.0, 2016

Municipiul Târgu Secuiesc s-a format în jurul centrului – Piața Gábor Áron ce a avut inițial funcția de piață, având un stil specific, cu o formă trapezoidală și o structură radială, cu tradiționalele curți (asemenea unor străduțe înfundate) ce radiază din această piață centrală. Această piață este amenajată ca un parc cu alei, în mijlocul căruia se află statuia lui Gábor Áron. Gradul de utilizare al pieței ar putea fi crescut prin amplasarea mai multor elemente de mobilier urban, fix sau mobil, convențional – de tipul băncilor sau neconvențional – elemente multifuncționale de peisagistică.

O situație aparte este creată de intersecția mai multor artere principale, ce fac legătura între municipiu și regiune, chiar la Piața Gábor Áron, generând astfel un trafic mai intens în zonă la anumite momente din zi, ceea ce poate pune dificultăți vieții pietonale dar și unei eventuale transformări a centrului în zonă pietonală. De asemenea, piața este înconjurată cu locuri de parcare, care fragmentează întreg ansamblul pieței și dialogul dintre spațiul public și fațadele clădirilor.

Centrul administrativ, istoric, educațional și cultural al municipiului Târgu Secuiesc, cuprinde Piața Gabor Aron și zona adiacentă acesteia și se află pe lista monumentelor istoric de interes național. Acesta este delimitat de Str. Kanta, Str. Vasarhelyi Peter, strada Matko Istvan, strada Bem Jozsef, strada Fabricii, strada 1 Decembrie 1918, strada Cernatului, strada Ady Endre. Aici sunt concentrate majoritatea monumentelor istorice, administrative, culturale, a spațiilor publice și a spațiilor pentru servicii ce activează viața civică și publică (cafenele, terase) dar zona cuprinde și zone de locuințe.

Figura 36. Propuneri pentru proiectul de regenerare al zonei centrale Târgu Secuiesc

Sursa: Primăria Municipiului Târgu Secuiesc.[7]

[7] https://www.kezdi.ro/ro/stiri/a-fost-finalizat-planul-de-aranjare-a-centrului-din-targu-secuiesc/

Având în vedere dimensiunea redusă a orașului, gradul de accesibilitate al locuitorilor la zona centrală este unul ridicat, 17% fiind la o distanță de cel mult 10 minute de mers pe jos de centru, 35% la o distanță între 10 și 15 minute, 37% între 20 și 30 minute, și doar 6% la o distanță de 60 de minute sau mai mult.

Amprenta spațială a istoriei sale ca târg și oraș al breslelor o reprezintă rețeaua de curți interioare din jurul pieței centrale, ce oferă orașului Târgu Secuiesc unicitate în Europa, chiar dacă la 29 iulie 1834 localitatea a fost distrusă parțial de un incendiu. Curțile sunt dispuse sub forma a două inele în jurul pieței centrale și iau forma unor alei înguste cu o lățime de 2-4 m și lungimi ce variază între 25 – 180 m. Astfel clădirile din această zonă formează două tipologii de spații publice și semi-publice: piața centrală delimitată de fațadele clădirilor și curțile delimitate de fațadele interioare ale acestora, deschizând atât noi oportunități de regenerare urbană prin caracterul urbanistic unic dar și provocări, prin gradul de complexitate mai mare al reabilitării acestor fațade. În timp ce clădirile supraetajate din jurul pieței au o valoare arhitecturală deosebită, ele fiind construite la finele secolului XIX pentru locuitorii mai înstăriți din piatră sau cărămidă, cele din jurul curților sunt în general de mici dimensiuni, clădiri fără un caracter stilistic deosebit dar care dau naștere unor spații inedite din punct de vedere urbanistic.

Patrimoniul construit joacă un rol important în consolidarea identității și autenticității locale, atât patrimoniul cultural și monumentele istorice protejate, cât și alte clădiri reprezentative pentru comunitatea locală sau istoria orașului, fie ele parte din patrimoniul industrial al unui oraș sau clădiri ce găzduiesc funcțiuni publice de interes municipal, precum gările, autogările sau piețele agro-alimentare. Analiza atentă a acestora în contextul urban este necesară procesului de prioritizare a proiectelor de regenerare urbană, iar ea trebuie să urmărească următoarele direcții:

- **identificarea obiectivelor și clădirilor de patrimoniu vulnerabile**, ce au nevoie de reabilitare, modernizare sau de reglementări urbanistice suplimentare asupra zonei, pentru a proteja valoarea lor arhitecturală, a le crește funcționalitatea și a le integra mai bine în țesutul urban;
- **spațializarea și conectarea obiectivelor culturale** prin coridoare pietonale, velo sau prin liniile de transport public, pentru a unifica modul în care acestea sunt prezentate și a cristaliza identitatea culturală a orașului, având astfel un impact direct asupra atractivității turistice;
- **reconversia funcțională a clădirilor de patrimoniu abandonate**, urmărind valorificarea lor în folosul comunităților locale (ex. centre de cartier) și accelerarea procesului de regenerare, prin stabilirea de parteneriate public-private cu investitori interesați să le reabiliteze și să desfășoare activități economice / civice sau prin alte instrumente fiscale care să stimuleze reabilitarea clădirilor de valoare aflate în proprietate privată.

Conform datelor puse la dispoziție de Ministerul Culturii, Târgu Secuiesc are un număr de 39 de monumente naționale, printre acestea fiind 14 monumente de interes național sau universal, reprezentând un procent de 35,9% din total, în timp ce celelalte 25 cu o pondere de 64,1% sunt de interes local. Din punct de vedere structural, monumentele se împart în patru patru categorii în funcție de natura lor, iar la nivelul municipiului Târgu Secuiesc ele se împart astfel: 3 monumente de arheologie - de tip I și 36 monumente de arhitectură - de tip II. Dintre monumentele de patrimoniu se disting 11 case și curți patrimoniu arhitectural, 12 clădiri de culte, situl arheologic și o serie de clădiri ce au avut destinație publică, precum Judecătoria, fosta școală militară, fostul Casino, sau fosta Casa de Economii. O bună parte din clădirile de patrimoniu au nevoie de reabilitare pentru a le fi pusă în valoarea arhitectura specifică, iar curțile ar beneficia de includerea lor într-un circuit pietonal.

Din casele vechi ce au rezistat incendiului din 1834, ce sunt caracterizate de împărțirea în spații pentru atelierele meșteșugărești la parterul înalt și încăperile pentru locuit la etaj și prin acoperișul înalt, învelit cu șindrilă, se remarcă **Casa Roșie**, amplasată pe latura vestică a pieței Gabor Aron și **Casa Hahn** Jakab, de pe Str. Apafi. Stilul arhitectural al caselor construite după incendiu este unul eclectic, uneori cu motive decorative secesioniste, din care se distinge **Casa de Cultură Vigado**, construită în 1903-

1904, ce îndeplinește diverse funcțiuni culturale și sociale – sala de spectacole, de expoziție, clubul pensionarilor. **Clădirea primăriei** este amplasată pe latura nordică a Pieței Gabro Aron și datează din 1907, fiind construită în stil secesionist, având inițial funcțiunea de Casă de Economii. Clădirea veche a primăriei, construită în stil neoclasic în sec XIX a fost transformată în **Muzeul Breslelor din Târgu Secuiesc**.

Figura 37. Piața Gabor Aron și Casa de Cultură Vigado.

Sursa: CNIP Târgu Secuiesc[8]

Figura 38. Curte tradițională din Municipiul Târgu Secuiesc.

Sursa: Curțile orașului Târgu Secuisc.[9]

[8] http://www.cnipttargusecuiesc.ro/#obiective-turistice

[9] https://7minuni-transilvania.ro/minune/curtile-orasului-targu-secuiesc

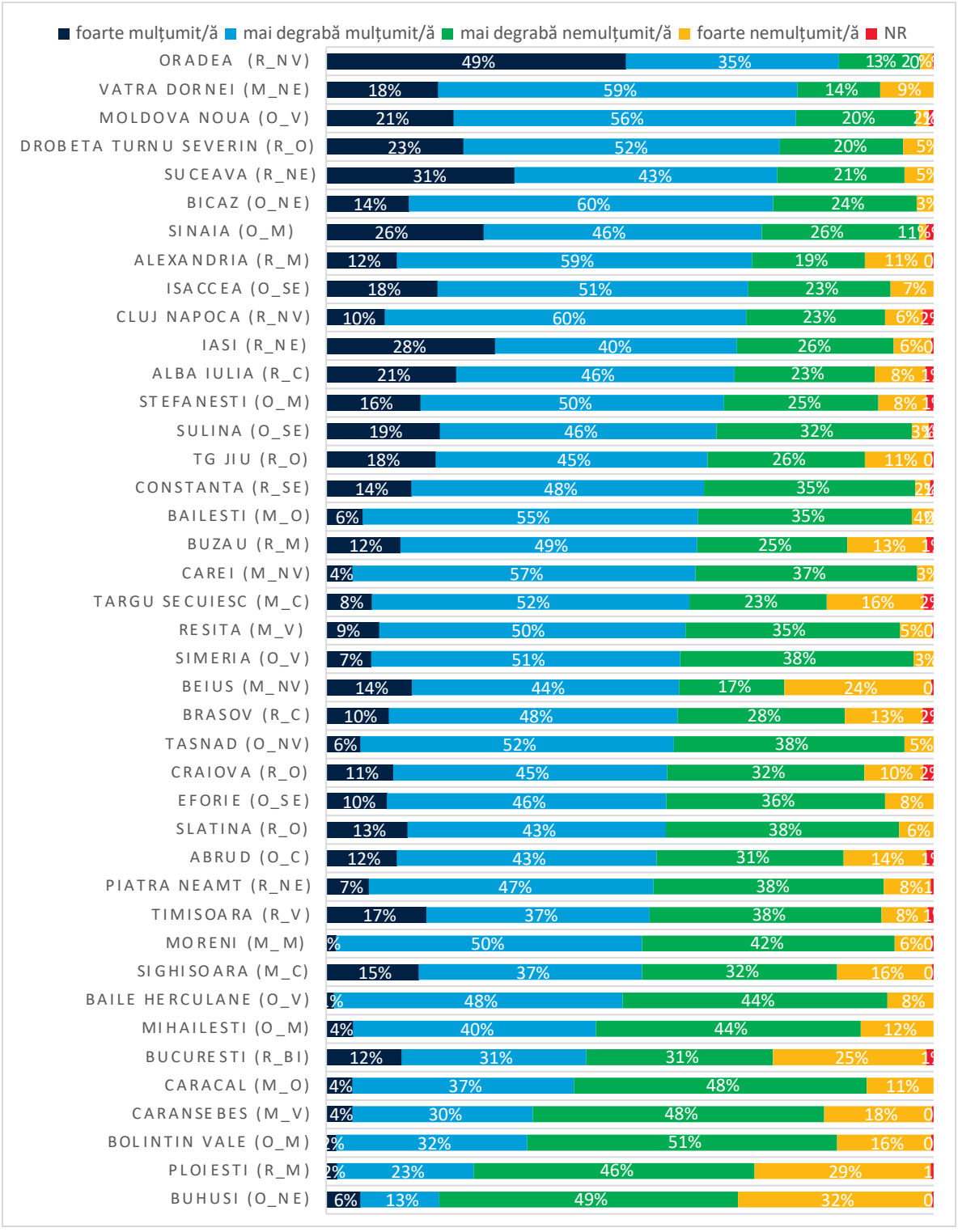
Tabel 2. Obiectivele de patrimoniu din Municipiul Târgu Secuiesc.

Cod LMI	Denumire	Adresă
CV-I-s-B-13080	**Situl arheologic de la Târgu Secuiesc**	Centrul oraşului
CV-I-m-B-13080.01	**Apeduct**	Centrul oraşului
CV-I-m-B-13080.02	**Necropolă**	Centrul oraşului
CV-II-a-A-13237	**Ansamblul bisericii romano-catolice**	Str. Principală 351
CV-II-s-A-13273	**Centrul istoric**	Piaţa Gabor Aron şi zonaadiacentă pieţii: SV - între str. Kossuth Lajos 3 şi str. Şcolii 1; V - str. Şcolii; N - între str. Meseriaşilor, Episcop Márton Áron 15-24, Vasarhelyi Peter 5, Apafi Mihaly 7,Dâmbului; E - str. Körösi Csoma Sandor; S - între str. Independenţei 6, str. Gării 2, str. Petöfi Sandor. Cf. PUG nr.12/1997
CV-II-a-B-13274	**Ansamblul "Str. Primăverii" (Degécia)**	Str. Primăverii şi Curţile 62, 63
CV-II-m-B-13275	**Judecătorie**	Str. Ady Endre 5
CV-II-a-B-13276	**Ansamblul fostului Orfelinat de Fete**	Str. Ady Endre 13
CV-II-m-B-13277	**Şcoala Pedagogică**	Str. Ady Endre 20
CV-II-m-B-13278	**Casa de lemn Hán Jakab,**	Str. Apafi Mihály 1
CV-II-m-B-20307	**Casa de lemn Finta**	Curtea 12/1
CV-II-m-B-13279	**Casa de lemn Jancsó Mózes**	Curtea 51/ 2
CV-II-m-B-13280	**Biserica reformată**	Piaţa Gábor Aron
CV-II-m-B-13281	**Casa Túróczi Mózes**	Piaţa Gábor Aron 9
CV-II-m-B-13282	**Casa Roşie (Veres)**	Piaţa Gábor Aron 19
CV-II-m-B-13283	**Casa Szõcs Mátyás**	Str. Gării 16
CV-II-m-B-13284	**Casa Nagy Jáfet**	Str. Gării 21
CV-II-m-B-13285	**Casa Wertán**	Str. Gării 24
CV-II-m-B-13286	**Fostul Azil de Bătrâni, azi Spitalul de neuropsihiatrie**	Str. Gării 35
CV-II-m-B-13287	**Fostul sediul al Org. Meşteşugăreşti a Cizmarilor**	Str. Independenţei 4
CV-II-m-A-13288	**Fosta şcoală militară**	Str. Independenţei 6
CV-II-m-B-13289	**Fostul Gimnaziu catolic din Kanta**	Str. Kanta 8
CV-II-a-A-13290	**Mănăstirea Minoriţilor**	Str. Kanta 10
CV-II-m-B-13291	**Fosta Casă de Economii ,**	Str. Kossuth Lajos 10
CV-II-m-B-13292	**Casă**	Str. Petõfi Sándor 11
CV-II-m-B-13293	**Casă**	Str. Petõfi Sándor 28
CV-II-m-B-13294	**Fostul Casino - sediul primei tipografii**	Str. Şcolii 1
CV-II-a-A-13295	**Ansamblul bisericii "Adormirea Maicii Domnului"**	Str. Vásárhelyi Péter 1

Sursa: Ministerul Culturii

Gradul de satisfacție al locuitorilor din Târgu Secuiesc cu privire la starea clădirilor din oraș, analizat în cadrul Barometrului Urban realizat în cadrul proiectului prin care este elaborată Politica Urbană a României, a indicat un procent de doar **8% din respondenți ce se declară foarte mulțumiți,** însă 52% sunt mai degrabă mulțumiți, ceea ce plasează orașul pe locul 20 în ierarhia celor 41 de orașe analizate. Se evidențiază totuși un procent de 16% din respondenți ce se declară foarte nemulțumiți.

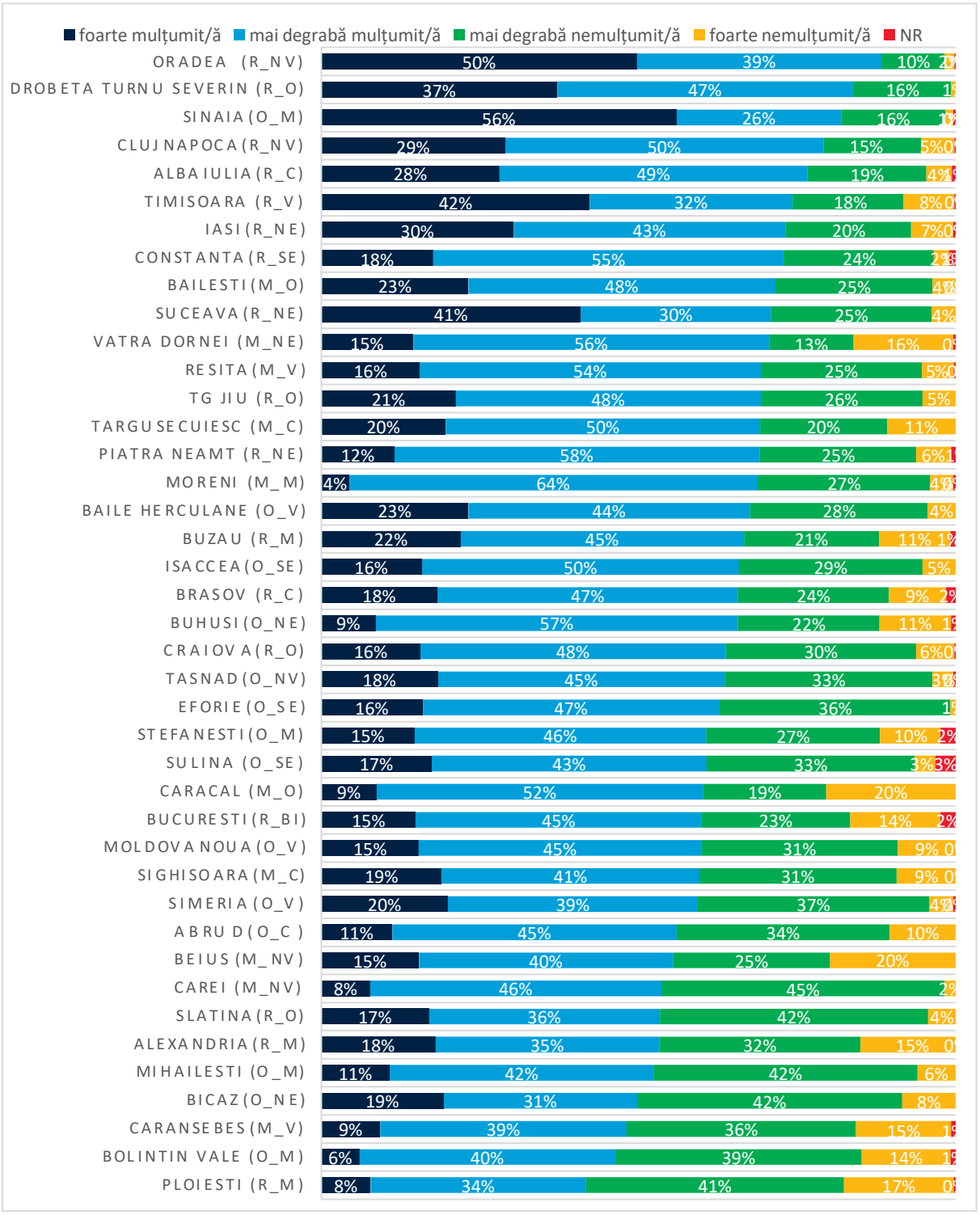
Figura 39. Cât de mulțumiți sunteți de starea clădirilor din orașul dvs.....[orașul dvs.]-comparație

Sursa: Politica Urbană a României, Barometrul privind Calitatea Vieții 2020.

Gradul de satisfacție al locuitorilor din Târgu Secuiesc cu privire la starea spațiilor publice din oraș, analizat în cadrul Barometrului Urban realizat în cadrul proiectului prin care este elaborată Politica Urbană a României, a indicat că un procent **de 70% din respondenți sunt foarte mulțumiți sau mai degrabă multumiți**, 20% din aceștia fiind foarte mulțumiți, dar și 11% ce sunt foarte nemulțumiți, astfel clasând Târgu Secuisc pe poziția 14 din cele 41 de orașe analizate.

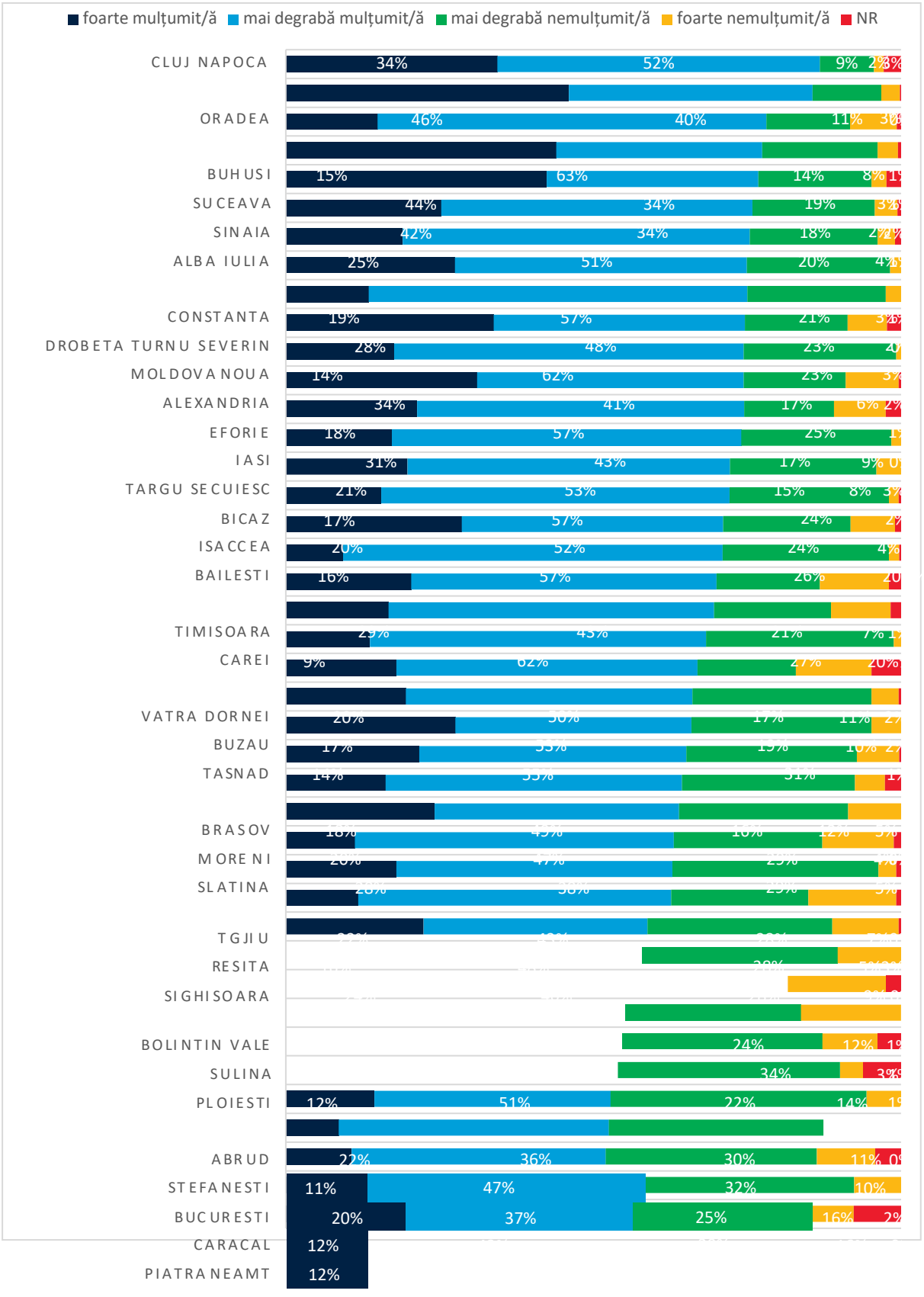
Figura 40. Cât de mulțumiți sunteți de spațiile publice, precum piețele publice, zonele pietonale din orașul dvs - comparație

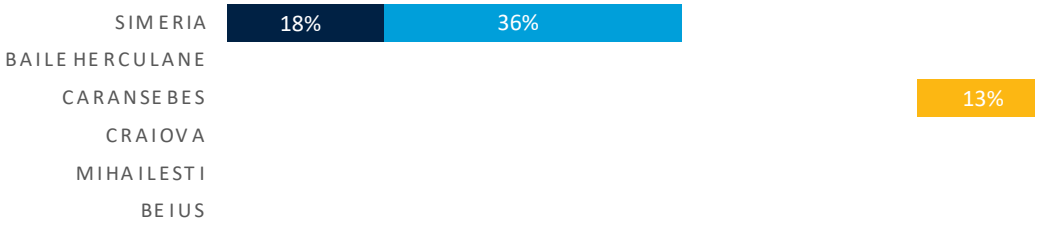

Sursa: Politica Urbană a României, Barometrul privind Calitatea Vieții 2020.

În ceea ce privește siguranța în spațiile publice, Târgu Secuiesc se situează pe locul 12 din 41, cu un procent de 74% al populației declarându-se foarte mulțumită sau mai degrabă mulțumită, 8% fiind foarte nemulțumiți și 15% mai degrabă nemulțumiți.

Figura 41. În ce măsură sunteți mulțumiți de siguranța în spațiile publice din orașul dvs. - comparație

Sursa: Politica Urbană a României, Barometrul privind Calitatea Vieții 2020.

Regenerarea urbană integrată a cartierelor

Îmbătrânirea fondului construit și declinul demografic semnificativ au avut un impact negativ asupra calității vieții din cartierele de locuințe. În cartiere, se disting două problematici generale:

- accesul limitat la dotări de cartier și spații publice în proximitatea locuințelor, conform principiului accesibilității pietonale;
- prioritizarea traficului auto în fața deplasărilor nemotorizate și parcările ce sufocă domeniul public, problematici ce se răsfrânge asupra calității spațiului public și al mobilității pietonale.

Totodată provocările și oportunitățile sunt nuanțate în funcție de tipologia cartierelor, astfel impunându-se o abordare diferențiată pentru:

1. **ansamblurile de locuințe colective din perioada socialistă**, ce cuprind 69,7% din locuințele urbane, unde trebuie prioritizate cu precădere regenerarea blocurilor, rezolvarea problematicii parcărilor și creșterea accesului la dotări și spațiu public de calitate;
2. **zonele de locuințe unifamiliale din interiorul nucleul urban**, cu un țesut urban dens, unde trebuie prioritizată facilitarea accesibilității pietonale și creșterea gradului de acces la dotări de cartier.
3. **așezările rurale aflate în administrarea orașului** unde trebuie asigurat accesul la servicii publice de bază și conexiunea cu nucleul urban.

Zonele marginalizate și așezările informale necesită o abordare adaptată la condițiile de trai din comunitățile identificate, atât prin investiții în infrastructura - de la asigurarea serviciilor publice de baza la prețuri accesibile, la managementul deșeurilor și la regenerarea fondului construit sau construirea de noi locuințe sociale, cât și prin programe de dezvoltare comunitară și integrare socială – programe de recalificare, asistență socială, accesul la educație.[10]

Abordarea regenerării cartierelor trebuie să urmărească analizarea fondului construit și identificarea oportunităților de revitalizare într-o manieră structurată, conform următoarelor principii:

- ***Principiul abordării integrate a spațiilor verzi,*** ce vizează valorificarea tuturor spațiilor verzi din interiorul cartierului, de la buzunare verzi la parcuri, și interconectarea lor, prin consolidarea unor coridoarelor ecologice de-a lungul principalelor axe de mobilitate, care vor defini totodată limitele cartierelor.
- ***Principiul mixității funcționale și al complementarității dotărilor de cartier***, ce vizează conturarea unor *cartiere complete de 15-20 minute,* un concept urbanistic ce urmărește facilitarea accesului în proximitatea locuinței la un set complet de dotări - transport public, școală, grădiniță, teren de sport, loc de joacă, spații de socializare, magazin de proximitate etc. Principiul ghidează prioritizarea intervențiilor de regenerare urbană din cadrul unui cartier, urmărind obținerea unei complementarități a activităților și serviciilor oferite.
- ***Principiul unităților de vecinătate***, ce vizează facilitarea accesibilității pietonale a tuturor rezidenților la servicii și spații publice de calitate, prin structurarea intervențiilor în jurul unor *unități de vecinătate,* ce urmează principiul accesibilității pietonale într-o rază de 400 m (5 minute), distanța optimă pe care un om o parcurge confortabil pietonal[11]. După implementarea acestui principiu, intervențiile pot merge chiar mai departe, prin densificarea dotărilor în jurul unor comunități locale, cu o rază de deservire de aproximativ 200 m (2.5 minute).
- ***Principiul ierarhizării spațiului public***, ce vizează configurarea unor insule urbane, în cadrul cărora să se desfășoare reorganizarea locurilor de parcare și structurarea spațiului deschis conform gradului de accesibilitate, conturând atât spații publice cât și private.

[10] Politica Urbană a României, Livrabilul 3 – Contribuții la Politica Urbană 2020-2035, Document însoțitor 8: *Marginalizare, sărăcie și excluzune în orașele românești.*
[11] Gehl, Places for People

Accesul la dotările de cartier în proximitatea locuinței contribuie la creșterea calității vieții în cartiere, iar regenerarea urbană a cartierelor urmărind principiile complementarității și al unităților de vecinătate va contribui la scăderea dependenței de automobil, prin asigurarea facilităților necesare vieții de zi cu zi la o distanță confortabilă de parcurs pietonal.

Reabilitarea integrată a blocurilor din perioada socialistă, la nivelul imobilului, al cartierului și al palierului de intervenție (eficiență energetică, arhitectură și structură), va contribui calitatea spațiului public și deopotrivă a locuirii, făcând aceste cartiere și clădiri opțiuni competitive pentru locuire. O atenție deosebită trebuie acordată accesibilizării clădirilor de locuințe, atât pentru a asigura accesul facil pentru persoanele cu dizabilități, a celor cu cărucioare pentru copii și a vârstnicilor, încurajând un stil de viață mai activ și implicarea în comunitate.

Figura 42. Măsuri de regenerare urbană a cartierelor din orașele statice.

Sursa: Autorii

ANALIZA DIAGNOSTIC: CONCLUZII, PROVOCĂRI, TENDINȚE ȘI RECOMANDĂRI

Provocări, tendințe și nevoi identificate	Recomandări
Dinamicile spațiale și principalele zone de dezvoltare	
• Municipiul Târgu Secuiesc se înscrie în categoria orașelor statice din punct de vedere spațial, ce se confruntă cu declin demografic, populația cu domiciliul scăzând cu 10,17% în perioada 2000-2020, asemenea multor orașe medii și mici din România. • Scăderea demografică accelerată, coroborată cu provocările de natură economică și îmbătrânirea fondului construit, poate duce la apariția de spații vacante temporare sau permanente, publice sau private ce trebuie gestionate, deoarecele ele pot avea un impact negativ, estetic dar și social, asupra împrejurimilor. • Volumele de trafic generate de cele două parcuri industriale din sudul municipiului și de zona industrială / logistică din nordul orașului în lipsa unei centuri ocolitoare, pot limita accesibilitatea sau siguranța pietonală.	• Inventarierea resurselor de teren și a patrimoniului construit pentru identificarea celor cu potențial de dezvoltare și valorificare în scop economic, rezidențial sau de utilitate publică - atât active publice din gestiunea primăriei, cât și a celor din gestiunea altor instituții publice. • Inventarierea proprietăților vacante și colaborarea cu proprietarii pentru a facilita reabilitarea clădirilor degradate sau reutilizarea, chiar și temporară în scopuri publice a terenurilor vacante. • Încurajarea activităților economice și atragerea investitorilor în parcurile industriale printr-o abordare proactivă din partea administrației publice în dezvoltarea zonelor de interes: ○ facilitarea conectivității la infrastructură edilitară și de transport în cazul spațiilor industriale / logistice, ○ parteneriate public-private în reconversia funcțională a unor clădiri din zona centrală sau în regenerarea spațiului public pentru stimularea activităților economice și atragerea de angajatori (spații de birouri).
Dinamica locuirii și calitatea fondului locativ	
• Gradul de satisfacție relativ scăzut al locuitorilor cu privire la calitatea locuirii din orașul Târgu Secuiesc – doar 41% total mulțumiți, locul 27/41 orașe studiate • Nevoie de adaptare a fondului construit și a spațiului public la nevoile unei populații îmbătrânite, prin implementarea standardelor de accesibilitate, atât la nivelul trotuarelor – intervenție relativ simplă, dar și la nivelul clădirilor publice și a celor de locuințe – intervenție cu grad mare de complexitate. • Îmbătrânirea țesutului urban de pe străzile secundare (locuințe individuale, proprietate privată) are un impact direct asupra calității spațiului public, asupra vitalității socio-economice a zonei și asupra calității locuirii. • Reabilitarea locuințelor individuale fără să se respecte o viziune de ansamblu asupra cartierului și al specificului arhitectural, poate duce la pierderea caracterul specific al orașului / al identității spațiale.	• Elaborarea unor ghiduri de bune practici pentru reabilitarea locuințelor individuale și colaborarea cu proprietarii, pentru a găsi soluții de finanțare pentru reabilitarea proprietăților degradate / vacante. • Reabilitarea fondului construit îmbătrânit, printr-o abordare comprehensivă, care să includă: ○ intervenții arhitecturale la nivelul fațadelor, pentru a construi o imagine coerentă și plăcută din punct de vedere estetic. ○ reabilitare termică, eficientizarea energetică și adoptarea obiectivelor nZEB. ○ adaptarea clădirilor la nevoile unei populații aflate în proces de îmbătrânire prin facilitarea accesibilității persoanelor cu dizabilități și a vârstnicilor, astfel încât ei să fie încurajați să aibă o viață cât mai activă. ○ amenajarea teraselor blocurilor pentru folosirea în activități recreative . • Aplicarea unor politici fiscale care să stimuleze restaurarea patrimoniului arhitectural aflat în proprietate privată.

Provocări, tendințe și nevoi identificate	Recomandări
Regenerarea spațiului public și a resurselor de patrimoniu antropic și natural	
• Nevoia de regenerare urbană a clădirilor istorice, a spațiilor publice reprezentative și a infrastructurii sociale, precum școli, spitale, centre culturale. • Locurile de parcare amenajate împrejurul pieței Gabor Aron fragmentează ansamblul arhitectural și dialogul dintre spațiul public și fațadele clădirilor, gândite unitar la origine. • Intersecția mai multor artere principale în Piața Gábor Áron ce generează un volum de trafic mai intens în zonă, fapt ce poate pune dificultăți calității de spațiu public al pieței dar și unei eventuale transformări a centrului în zonă pietonală. • Degradarea rapidă a unor clădiri de patrimoniu și limitarea capacității administrației publice de a desfășura operațiuni de reabilitare din cauza ambiguităților asupra statutul juridic al proprietății sau din cauza dialogului deficitar dintre instituțiile ce dețin active publice. • Dificultăți în asigurarea minimului de spațiu verde pe cap de locuitor de 26 m^2, cu o medie de 18.32 m^2/capita. • Numărul redus de parcuri și spații publice reprezentative, care să deservească comunitățile, dincolo de zona centrală. • Vulnerabilitatea la dezastre dată de accesibilitatea greoaie a vehiculelor de intervenție – (pompieri), dată de țesutul urban dens, construit în jurul 'curților'.	• **Abordarea integrată asupra proiectelor de regenerare a spațiului public și de valorificare a cladirilor de patrimoniului:** ○ Inventarierea și cartografierea activelor publice și a resurselor naturale și de patrimoniu, incluzând amplasare, condiția în care se află și informații despre statutul juridic al proprietății. ○ Colaborarea cu alte instituții ale statului pentru valorificarea obiectivelor aflate în proprietatea / administrația acestora. (ex. Ministerul Culturii) ○ Respectarea legislației și a standardelor de bună practică în asigurarea accesibilității persoanelor cu dizabilități motorii și a nevăzătorilor în proiectele de regenerare. ○ Activarea / creșterea ofertei culturale și a utilizării spațiilor reabilitate prin parteneriate cu ONG-urile, teatrele private etc. • **Reamenajarea pieței Gabor Aron și a zonei centrale printr-o abordare integrată, orientată asupra pietonilor.** ○ Modernizarea piațetei și pietonizarea pieței - organizarea unui concurs de soluții pentru a stimula creativitatea în amenajarea urbanistică. ○ Rețeaua curților interioare din jurul pieței centrale are potențialul de a crea o rețea de spații publice sau semipublice intime, inedite din punct de vedere urbanistic ce pot fi integrate într-un circuit pietonal. ○ Punerea în valoare a arhitecturii zonei centrale și conservarea patrimoniului arhitectural prin restaurarea și reabilitarea clădirilor de patrimoniu: ▪ Clădiri ce au avut destinație publică: Judecătoria, fosta școală militară, fostul Casino, fosta Casa de Economii ▪ Case vechi, reprezentative pentru orașul meșteșugăresc: Casa Roșie, Casa Hahn Jakab • **Extinderea suprafeței de spațiu verde și creșterea gradului de accesibilitate din oraș la Drumul Nemirei - rețeaua velo.** Extinderea conexiunilor radiale la rețeaua de piste de biciclete (Drumul Nemirei) poate oferi o mai bună conectare la resursele naturale din zona periurbană, având atât scop recreativ pentru locuitorii zonei cât și potențial turistic.

Provocări, tendințe și nevoi identificate	Recomandări
Regenerarea integrată a cartierelor	
• Nevoia de regenerare a cartierului de locuințe, prin reabilitarea termică și structurală a blocurilor și îmbunătățirea calității și accesului la spații verzi, de socializare, locuri de joacă dar și a infrastructurii pietonale. • Oportunități limitate de petrecere a timpului liber și lipsa a piețelor, magazinelor alimentare sau farmaciilor dincolo de zona centrală, astfel încât ele să fie ușor accesibile, îngreunând astfel accesul la servicii în special pentru persoanele vulnerabile și cele vârstnice. • Infrastructură pietonală deficitară de pe arterele secundare (trotuare înguste, inaccesibile, discontinue).	• **Regândirea zonelor rezidențiale printr-o abordare integrată de regenerarea urbană** o Implementarea principiului cartierelor complete și al accesibilității pietonale de 15-20 minute, rază în care locuitorii să aibă acces la spații de recreere și socializare, locuri de joacă, terenuri de sport, piață sau magazin alimentar, farmacie. o Modernizarea dotărilor existente și extinderea spațiilor publice astfel încât noile dotări să fie variate și să răspundă nevoilor tuturor grupelor de vârstă – locuri de joacă, terenuri de sport, zone de promenadă, zone de socializare, mese de șah etc. o Curțile școlilor pot fi deschise, în afara orelor de curs, pentru comunitatea locală, pentru a suplini nevoia unor spații de agrement, a terenurilor de sport și pistelor de alergare în contextul unor cartiere foarte dense. o Valorificarea spațiilor vacante / virane prin amenajarea lor temporală – proiecte de tip *guerilla.* • **Extindere, reabilitarea și menținerea în stare bună a infrastructurii pietonale** în toate zonele rezidențiale, cu o atenție deosebită asupra curților interioare din zona centrală.

STRATEGIA INTEGRATĂ DE DEZVOLTARE URBANĂ A ZONEI URBANE TÂRGU SECUIESC 2021 - 2030

INFRASTRUCTURA DE TRANSPORT ȘI MOBILITATE 1

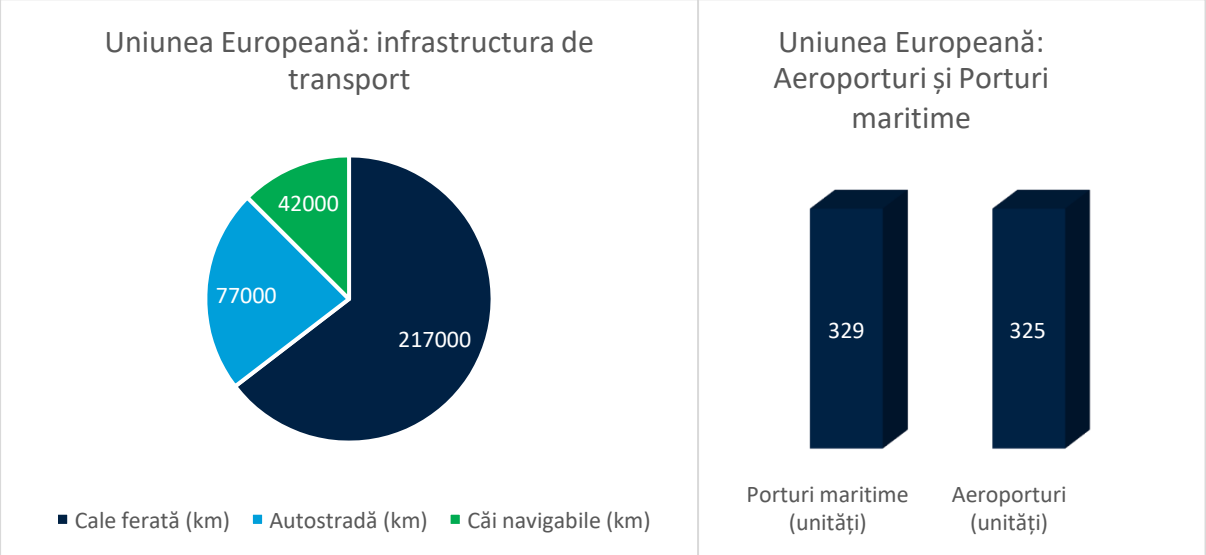
Conectare la coridoarele majore de transport existente și propuse 12
Accesibilitate rutieră 14
Starea drumurilor 19
Parcare 25
Accesibilitate ferată 29
Accesibilitate aeriană 30
Infrastructura pentru deplasări nemotorizate 31
Transportul în comun 51
Transport intermodal 59
Siguranța în trafic 61
Transportul de mărfuri 65
Concluzii, provocări, resurse și tendințe 69

INFRASTRUCTURA DE TRANSPORT ȘI MOBILITATE

Unul dintre factorii esențiali care duc la dezvoltare economică și o calitate a vieții ridicată pentru cetățeni este infrastructura de transport și mobilitate. România și orașele românești trebuie să fie cât mai bine conectate între ele și cu celelalte state membre ale Uniunii Europene atât pe cale rutieră, feroviară și aeriană, iar potențialul căilor navigabile și maritime trebuie exploatat real. Mobilitatea din interiorul localităților, precum și conectivitatea între întreaga rețea de localități a României trebuie să se alinieze standardelor de eficiență, siguranță și creștere a calității vieții, să respecte principiile transportului durabil și mobilității urbane durabile inclusiv prin protecția mediului și eficiență energetică.

Uniunea Europeană urmărește să construiască un sistem modern de transport integrat atât pentru cetățeni, cât și pentru bunuri, astfel încât provocările ce țin de sustenabilitate și creștere inteligentă și incluzivă să fie întâmpinate, iar competitivitatea globală a Uniunii Europene să crească. Având în vedere impactul mobilității urbane atât asupra creșterii economice, cât și asupra mediului, UE promovează dezvoltarea unor strategii care să stimuleze trecerea la moduri de transport mai curate și mai durabile, precum transportul nemotorizat (mersul pe jos, mersul cu bicicleta), transportul publicși noi modele de deținere și de utilizare a autovehiculelor. Astfel, încă de la aderarea României la UE, Comisia Europeană a adoptat o serie de documente de politici privind transportul durabil și mobilitatea: Cartea verde: Către o nouă cultură a mobilității urbane (2007), Planul de acțiune privind mobilitatea urbană (2009), Cartea albă privind transporturile: Foaie de parcurs pentru un spațiu european unic al transporturilor – Către un sistem de transport competitive și eficient din punct de vedere al resurselor (2011), Pachetul privind mobilitatea urbană: Împreună pentru o mobilitate urbană competitivă care utilizează eficient resursele (2013), Europa în mișcare: O agendă pentru o tranziție echitabilă din punct de vedere social către o mobilitate curată, competitivă și conectată pentru toți (2017). Fondurile structurale și de investiții principale prin care Uniunea Europeană susține mobilitatea urbană durabilă și transportul curat sunt Fondul European de Dezvoltare Regională (FEDR)și Fondul de coeziune. De asemenea, alte fonduri care susțin mobilitatea și transportul sunt Orizont 2020 în domeniul cercetării și inovării și Mecanismul pentru interconectarea Europei (MIE) pentru transporturi.

Figura 1. Infrastructura conectivă de transport a Uniunii Europene (2017)

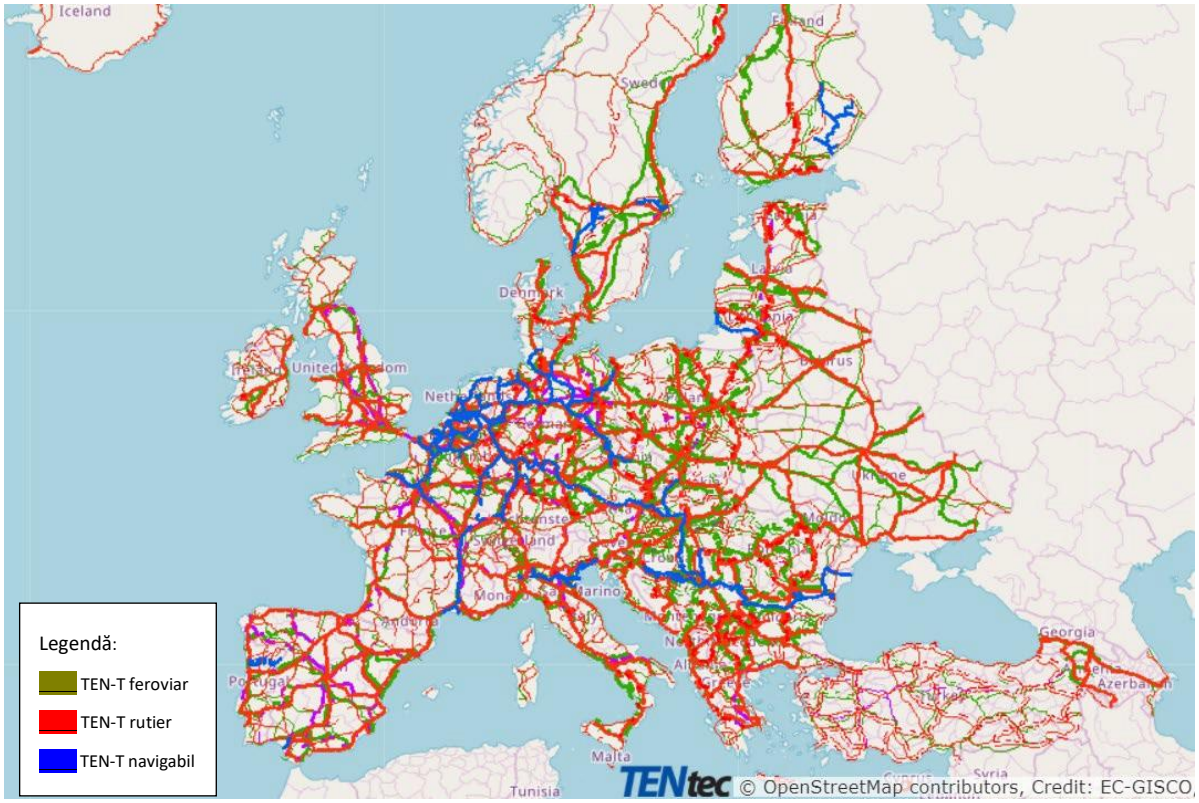

Sursa: Prelucrare date Eurostat

Infrastructura fizică de transport a Uniunii Europene număra, în 2017, peste 217.000 km de cale ferată, 77.000 km de autostradă, 42.000 km de căi navigabile interne, 329 de porturi maritime și 325 de

aeroporturi. Prin rețeaua transeuropeană de transport (TEN-T) UE vizează realizarea unei rețele europene de căi ferate, drumuri, căi navigabile, inclusiv maritime, porturi, aeroporturi și terminale feroviare. Politica TEN-T se bazează pe Regulamentul UE nr. 1315/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 decembrie 2013 privind orientările Uniunii pentru dezvoltarea rețelei europene de transport, regulament care subliniază printre obiectivele specifice ale documentelor strategice ale Uniunii Europene, de asemenea, permiterea mobilității neîntrerupte, sigure și durabile a persoanelor și a mărfurilor, asigurarea accesibilității și conectivității pentru toate regiunile din Uniune, precum și contribuirea la creșterea economică și a competitivității la nivel mondial[1]. Prin această rețea de transport se are în vedere, pentru asigurarea la standarde mai ridicate a mobilității internaționale a călătorilor și a mărfurilor, optimizarea capacității și utilizării rețelei, prin eliminarea blocajelor de infrastructură, remedierea legăturilor lipsă în interiorul statelor membre, precum și între acestea și țările vecine, inclusiv legăturile cu țările candidate și potențial candidate. În figura de mai jos sunt reprezentate coridoarele TEN-T la nivel european în ce privește căile ferate (culoarea verde), rețeaua rutieră (culoarea roșie) și canalele navigabile (culoarea albastră).

Figura 2. Rețeaua TEN-T feroviar, rutier și navigabil la nivel european

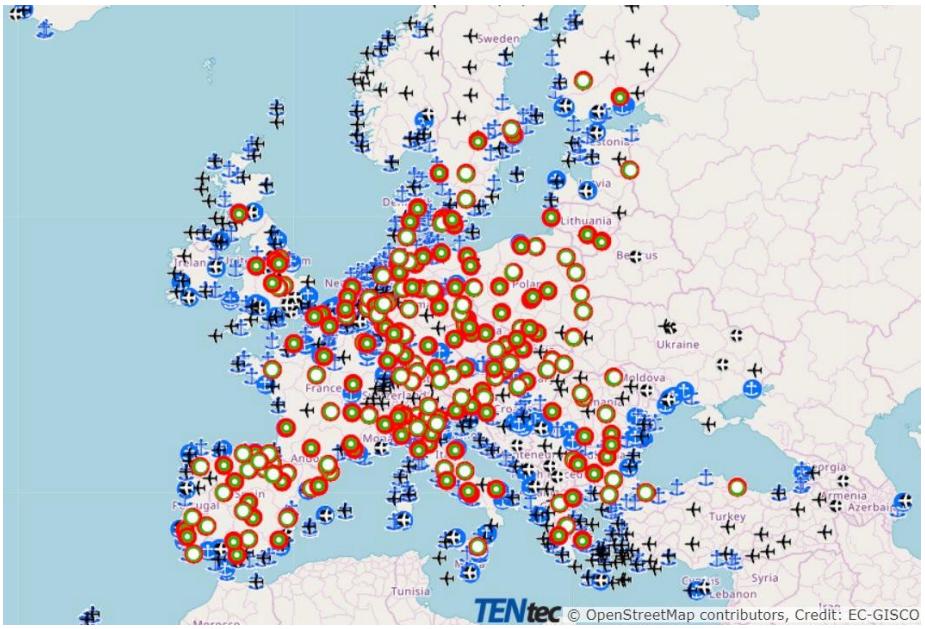

Sursa: Comisia Europeană, Rețeaua TEN-T, Harta interactivă (https://ec.europa.eu/transport/infrastructure/tentec/tentec-portal/map/maps.html)

Porturile, aeroporturile și terminalele feroviare incluse în TEN-T la nivel european sunt reprezentate în Figura 3 de mai jos.

[1] Regulamentul UE nr. 1315/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 decembrie 2013 privind orientările Uniunii pentru dezvoltarea rețelei europene de transport

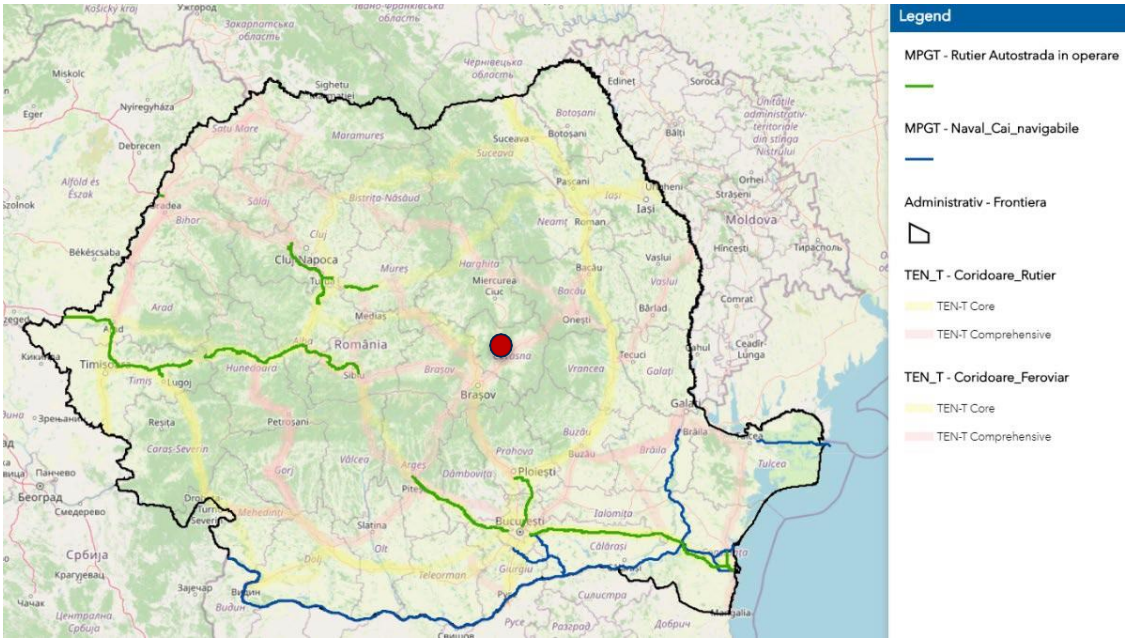
Figura 3. TEN-T porturi, aeroporturi și terminale feroviare la nivel european

Sursa: Comisia Europeană, Rețeaua TEN-T, Harta interactivă (https://ec.europa.eu/transport/infrastructure/tentec/tentec-portal/map/maps.html)

Rețeaua TEN-T cuprinde o structură pe două niveluri, constând într-o rețea globală, care include legăturile cele mai importante, planificată să fie construită până în anul 2030, precum și o rețea centrală stabilită pe baza rețelei globale și care acoperă toate regiunile europene, planificată să fie finalizată până în 2050. Fondurile alocate rețelei TEN-T pentru perioada de programare 2014-2020 se ridică la 24 mld. euro. Rețeaua de transport globală și cea centrală planificate în România sunt evidențiate în figura de mai jos prin liniile de culoare galbenă, respectiv de culoare roz, pentru coridoarele rutiere și feroviare. Linia de culoare albastră reprezintă canalele navigabile menționate în TEN-T pentru țara noastră. Linia verde existentă pe hartă reprezintă traseul finalizat al autostrăzilor în operare.

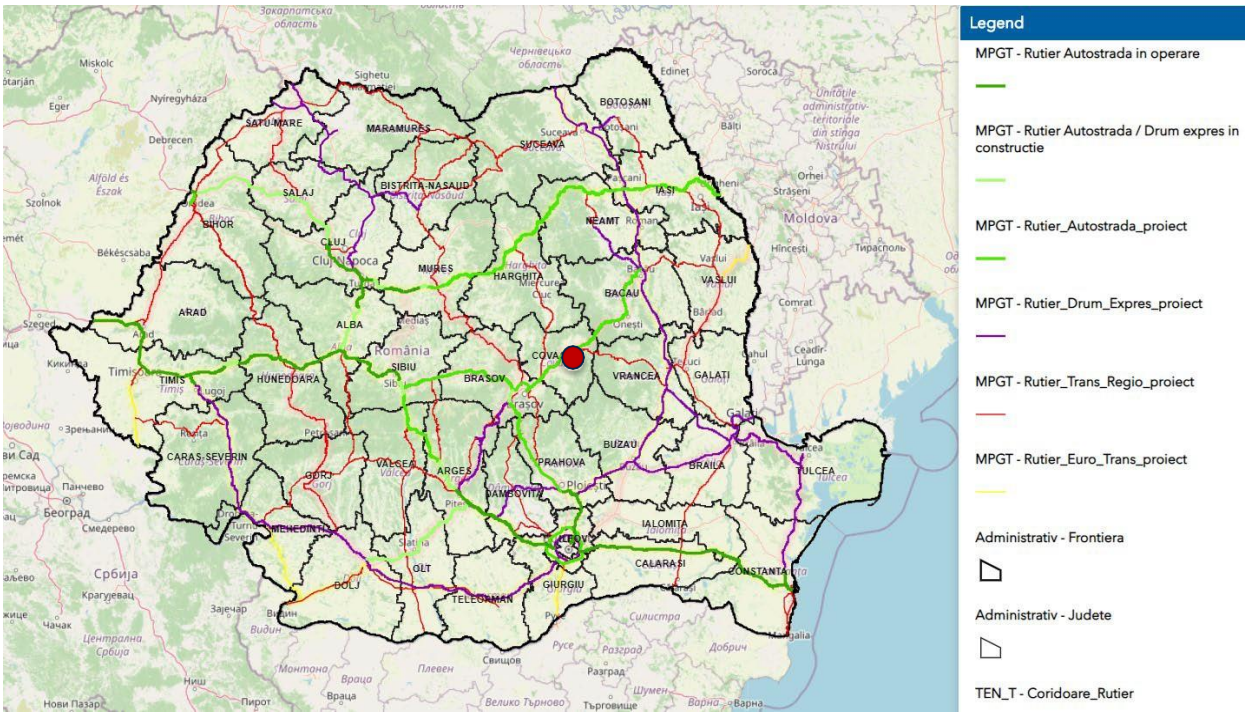
Figura 4. Coridoarele TEN-T rutier, feroviar și navigabil din România

Sursa: Master Planul General de Transport al României – Harta interactivă

România beneficiază de o prezență slabă a autostrăzilor și a drumurilor expres care tranzitează țara noastră. Autostrăzile în operare au o lungime de 873 km și multe întreruperi. Conform raportului publicat de Comisia Europeană pe 28 august 2020, referitor la progresul implementării rețelei TEN-T în 2016-2017, pe plan rutier s-a îndeplinit 100% din ceea ce era planificat. Cu toate acestea, Comisia menționează faptul că acest raport nu evaluează și calitatea construcției autostrăzilor și a drumurilor expres respective și că există cazuri în care anumite porțiuni nu prezintă calitatea dorită, mentenența nu este cea necesară, iar astfel porțiunile respective nu respectă standardele de operare și de siguranță. Până în 2030, pe teritoriul țării noastre sunt prevăzuți să fie dați în folosință 5.343 km de autostradă și drum expres[2]. Harta de mai jos evidențiază principalele coridoare rutiere planificate să fie operabile până în 2030.

Figura 5. Principalele coridoare rutiere ale României (existent, în construcție și în proiect)

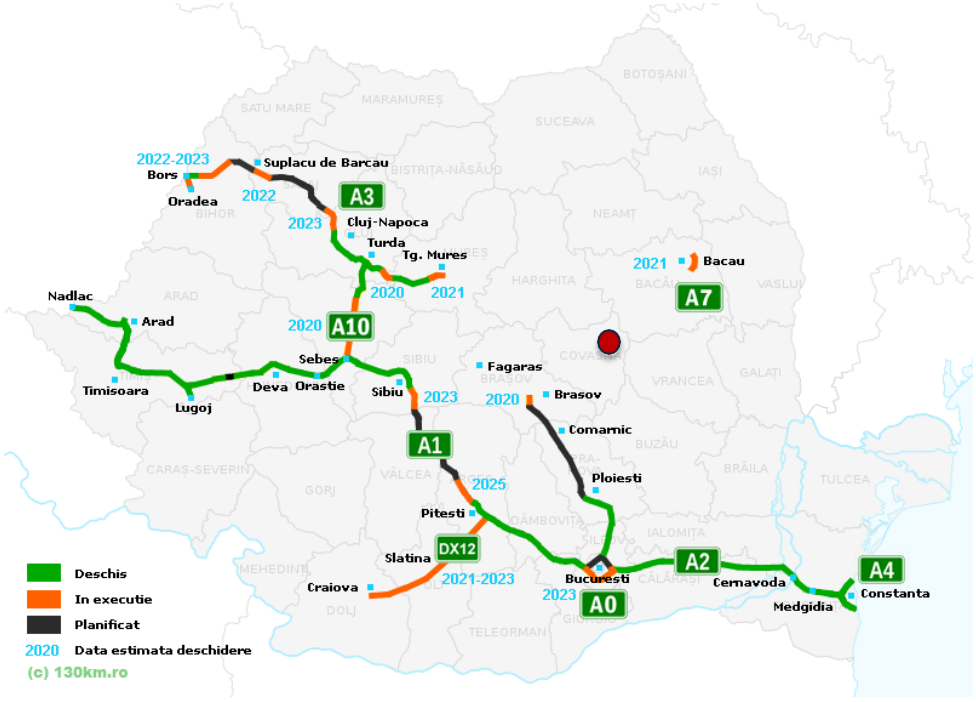

Sursa: Master Planul General de Transport al României – Harta interactivă

Termenele din Master Planul General de Transport al României nu au fost îndeplinite în totalitate, iar stadiul actual al lucrărilor de autostradă și drum expres, inclusiv cu anul la care este prevăzută finalizarea, sunt prezentate în figura de mai jos. Astfel, până în anul 2023 este estimat să fie date în folosință tronsoanele aflate în execuție (culoarea portocalie) și cele planificate (reprezentate în negru).

[2] Wikipedia: https://en.wikipedia.org/wiki/Highways_in_Romania

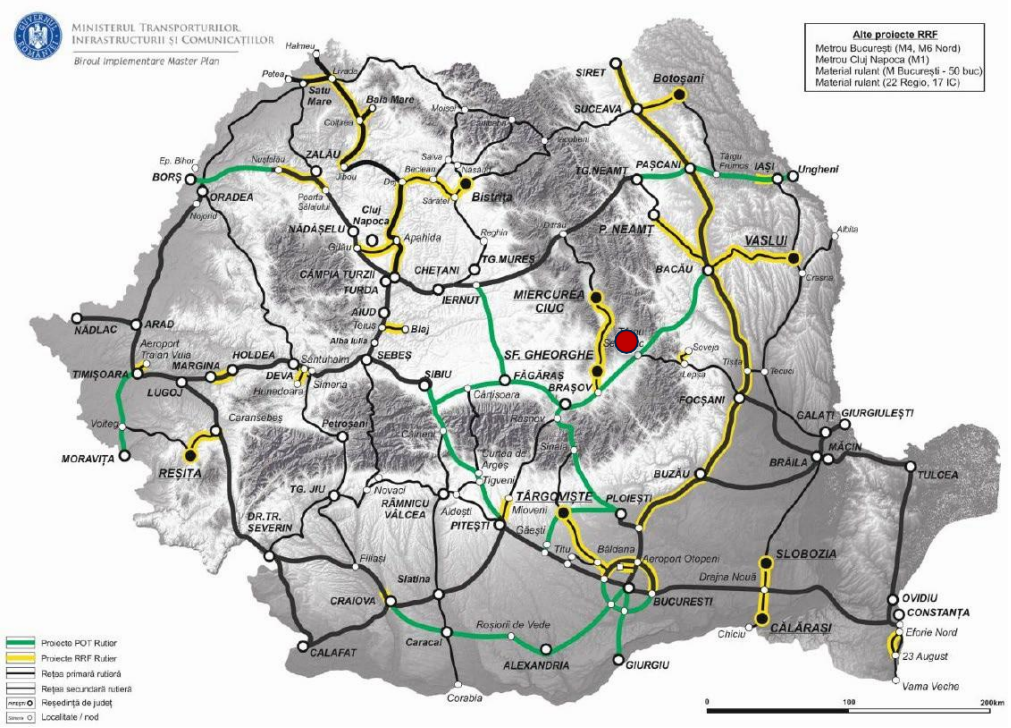
Figura 6. Harta actuală a proiectelor de autostradă și drum expres din România

Sursa: Platforma www.130km.ro

Pentru Perioada de Programare 2021-2027, Ministerul Fondurilor Europene a anunțat proiectele majore de infrastructură ce vor fi finanțate prin intermediul Programului Operațional Transport (POT) 2021-2027 și Programul Național de Redresare și Reziliență. De importanță majoră este Autostrada A13 Bacău-Brașov, ce va conecta Târgul Secuiesc la rețeaua de autostrăzi a României și va deturna traficul greu în afara orașului (autostrada va funcționa și ca o centură pentru traficul pe ruta est-vest).

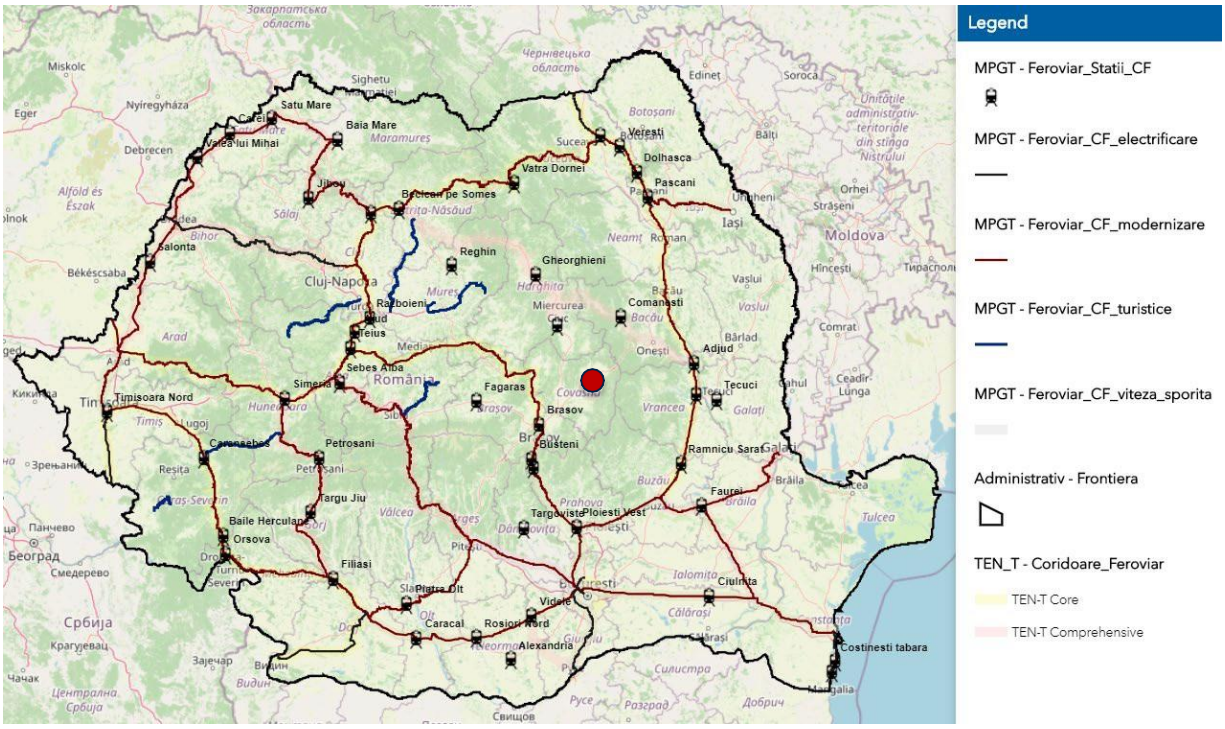
Figura 7. Proiectele majore de transport propuse prin Programul Operațional Transport 2021-2027 și Programul Național de Redresare și Reziliență

Sursa: Ministerul Transportului Infrastructurii și Comunicațiilor

Rețeaua de căi ferate din țara noastră acoperă uniform suprafața României și deservește majoritatea centrelor urbane și economice ale țării, după cum poate fi observat în harta de mai jos (Figura 6). Rețeaua feroviară din România are o lungime totală de 20.077 km de linii de cale ferată (10.621 km lungime rețea), fiind a șaptea rețea ca mărime din Uniunea Europeană și a 23-a la nivel mondial, conform CIA World Factbook. Rețeaua cuprinde 17.945 de poduri și podețe, 176 de tuneluri și 11.473 km de terasamente.[3]

Figura 8. Principalele coridoare feroviare din România

Sursa: Master Planul General de Transport al României – Harta interactivă

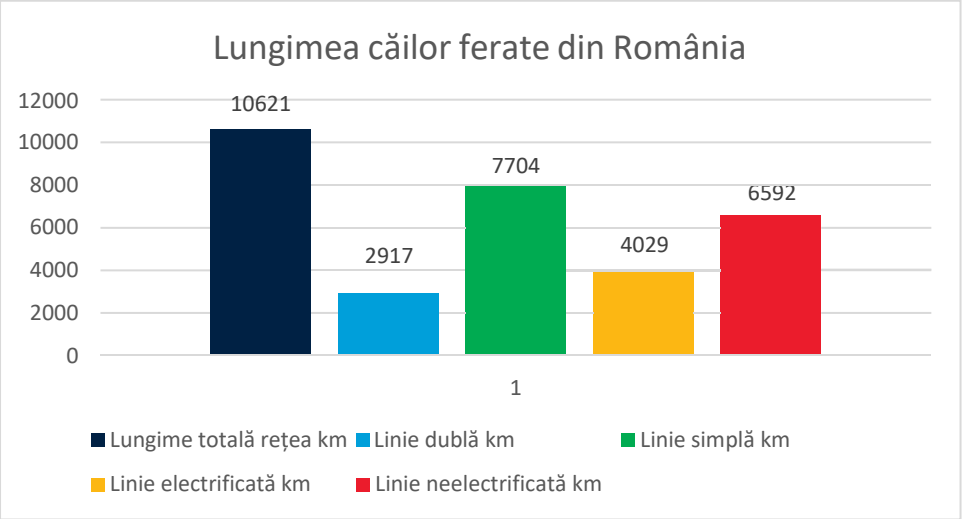
Deși transportul pe cale ferată este mai eficient, mai curat și mai sigur decât cel rutier, infrastructura feroviară în România se află într-o stare continuă de degradare, iar bugetul alocat pentru reparații și întreținere a scăzut continuu, accentuând regresul major al țării noastre, prin comparație cu evoluția ascendentă din Europa în acest domeniu. Termenul pentru modernizarea și electrificarea liniilor ferate specificate în Master Planul General de Transport este tot 2030, de asemenea.

Din lungimea rețelei de cale ferată, România deține 4.029 km de linie electrificată, 6.592 km fiind linie neelectrificată. Linia ferată dublă se întinde pe o lungime de 2.917 km, ceilalți 7.704 km fiind linie simplă de cale ferată (Figura 7 de mai jos). Lungimea căilor ferate românești s-a aflat în continuă scădere în ultimii zeci de ani. În 2017/2018 Raportul de competitivitate WEF referitor la calitatea infrastructurii rutiere și feroviare a clasificat infrastructura rutieră și feroviară din România drept cea mai slabă din UE[4].

[3] Căile Ferate Române: www.cfr.ro

[4] Banca Mondială, Politica Urbană a României, 2020

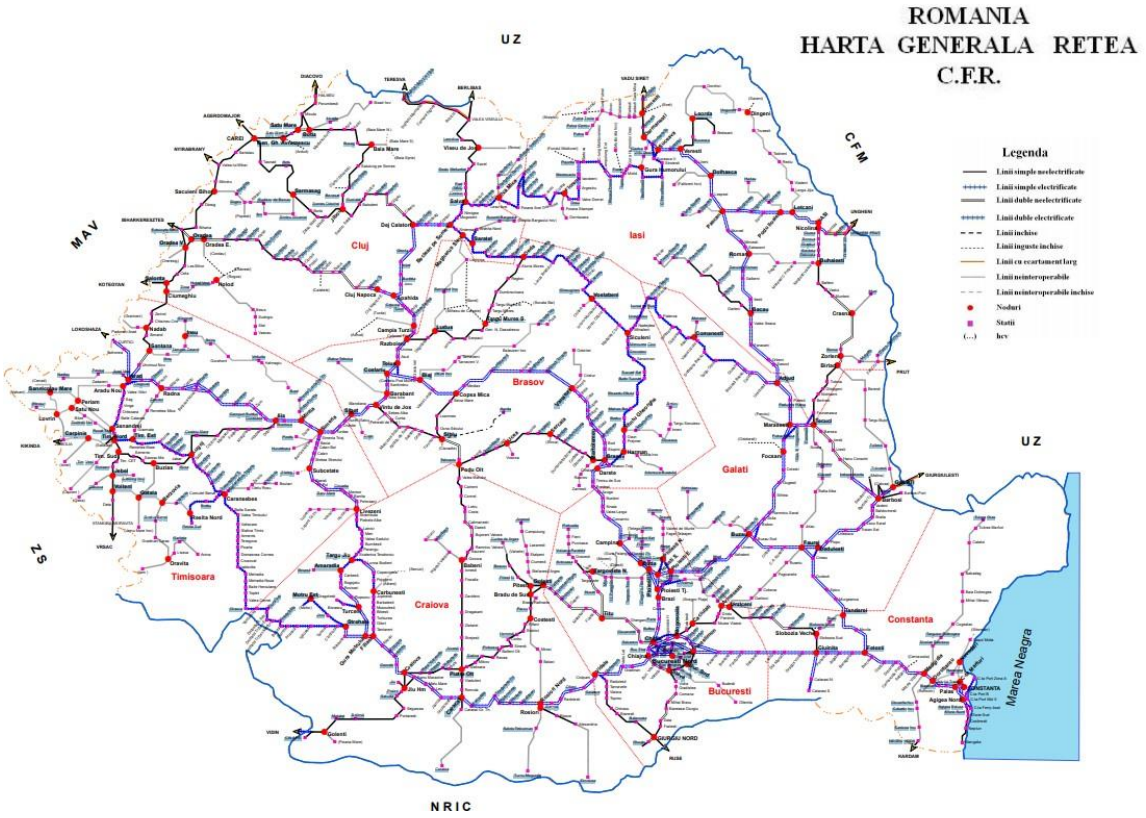
Figura 9. Lungimea căilor ferate din România

Sursa: Prelucrare indicatori INS, 2019

Harta din Figura 9 de mai jos reprezintă rețeaua detaliată de căi ferate românești, toate tipurile de linii de cale ferată fiind incluse.

Figura 10. Harta generală CFR (detaliat)

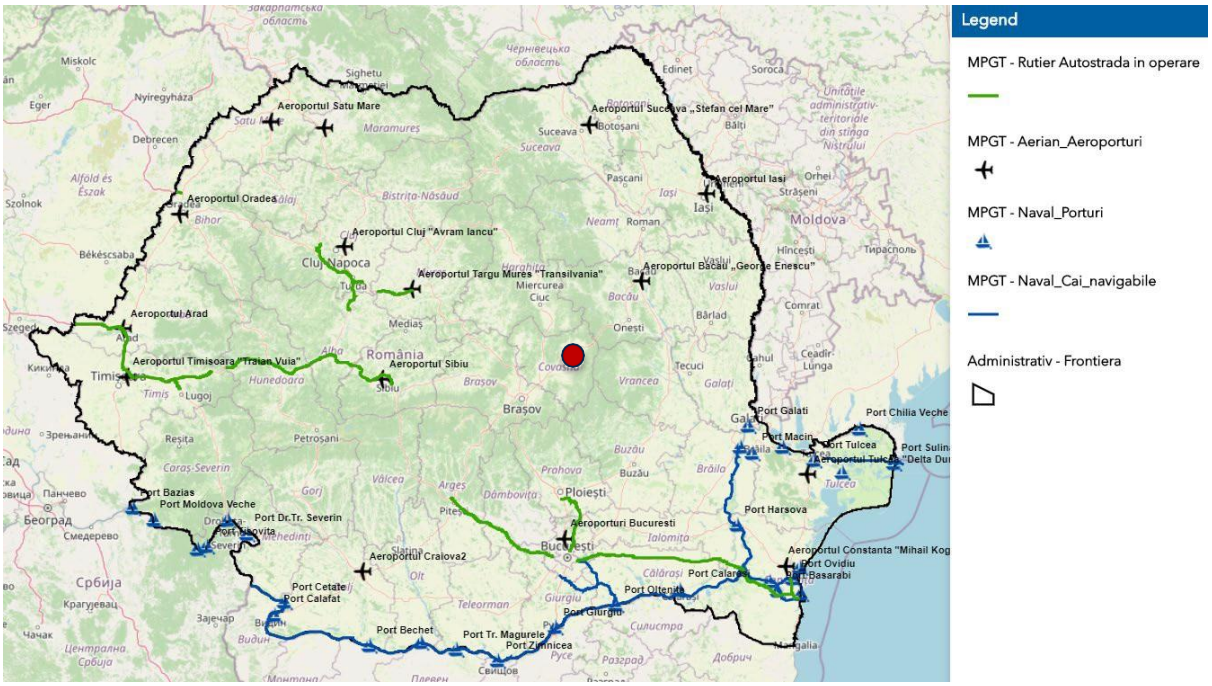

Sursa: Căile Ferate Române (www.cfr.ro)

În ceea ce privește rețeaua navigabilă, progresul din ultimii zeci de ani nu este semnificativ, infrastructura navigabilă fiind mult lăsată în urmă și foarte slab valorificată. Transportul de marfă pe canalele navigabile ar contribui major la reducerea costurilor de transport, reducerea emisiilor și decongestionarea traficului, având în vedere capacitatea de încărcare considerabil mai mare (echivalentul a sute de camioane). În anul 2019, căile navigabile din țara noastră măsurau o lungime

de 2.635 km, dintre care 2.453 km râuri (inclusiv Dunărea) și lacuri navigabile, și 182 km de canale navigabile. În prezent, în România se operează pe Canalul Dunare - Marea Neagră, cu derivația Poarta Albă - Midia Năvodari. Canalele navigabile nefinalizate sau în conservare sunt Canalul Dunăre - București, Râul Olt (între Dunăre și Slatina), Canalul Siret - Buzău și Canalul Bega. Costurile pentru finalizarea canalelor navigabile în România au fost estimate într-un raport al Curții Europene de Conturi din 2015[5] la aproximativ 2 mild. EUR.

Figura 11. Canale navigabile, porturi și aeroporturi

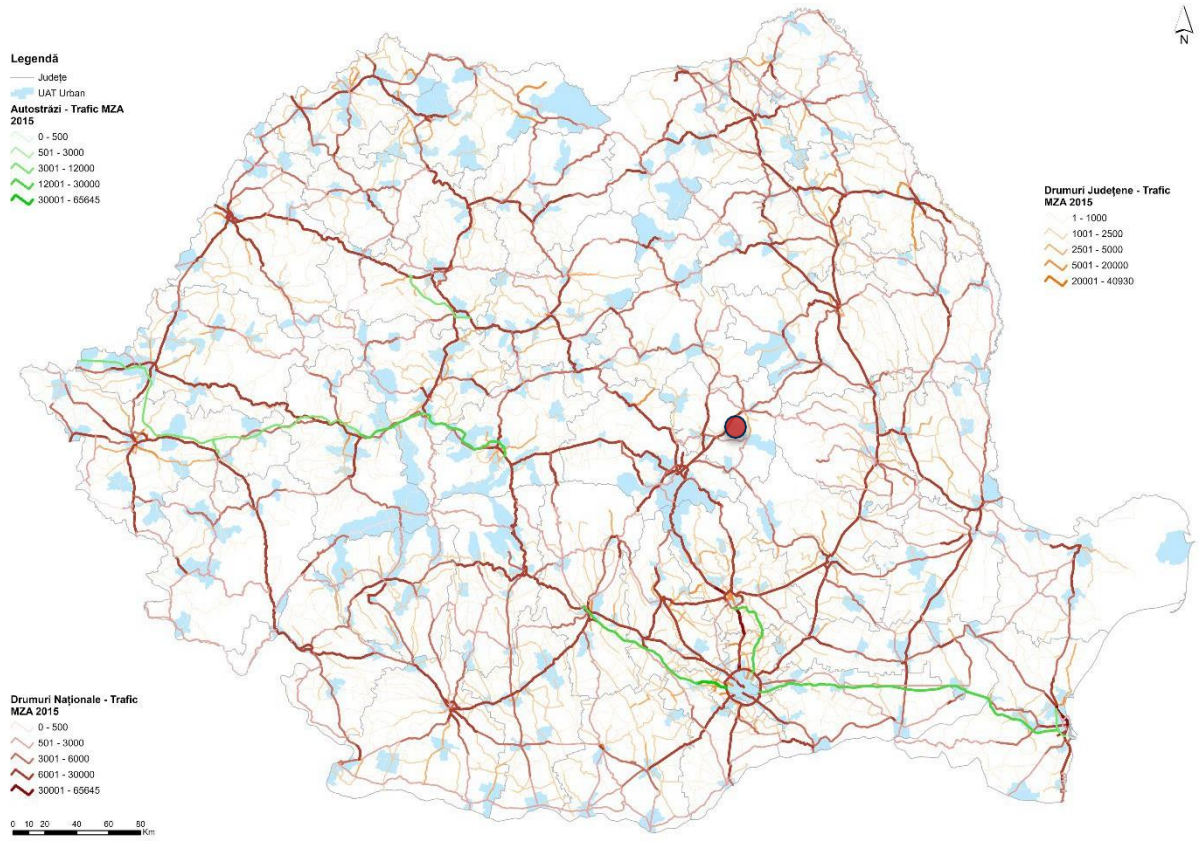
Sursa: Master Planul General de Transport al României – Harta interactivă

Transportul aerian în România este redus semnificativ în comparație cu alte țări din Europa și se desfășoară între marile centre urbane românești și extern. 15 aeroporturi românești sunt considerate de importanță conform rețelei TEN-T, 7 dintre acestea situându-se aproape de o autostradă, în prezent, de cele mai multe ori întreruptă. De importanță pentru Târgu Secuiesc este construcția și finalizarea în anul 2021 a Aeroportului Internațional Brașov, aflat la 65 km, sau 55 minute cu mașina. Acest aeroport, împreună cu Autostrada A13 Bacău-Brașov, nu numai că vor conecta mai bine Târgul Secuiesc cu restul lumii, ci vor și face zona mai atractivă pentru potențiali investitori.

Mobilitatea în țara noastră se desfășoară în cea mai mare parte pe cale rutieră. Densitatea traficului pe principalele drumuri din România (autostradă, drum național și drum județean) este reprezentată prin harta de mai jos. Se poate observa că drumurile de conectivitate cu zona urbană funcțională a municipiului Târgu Secuiesc se află printre cele mai aglomerate din țară.

5 Curtea Europeană de Conturi, Raport special: Transportul pe căile navigabile interioare din Europa

Figura 12. Densitatea traficului pe principalele drumuri din România

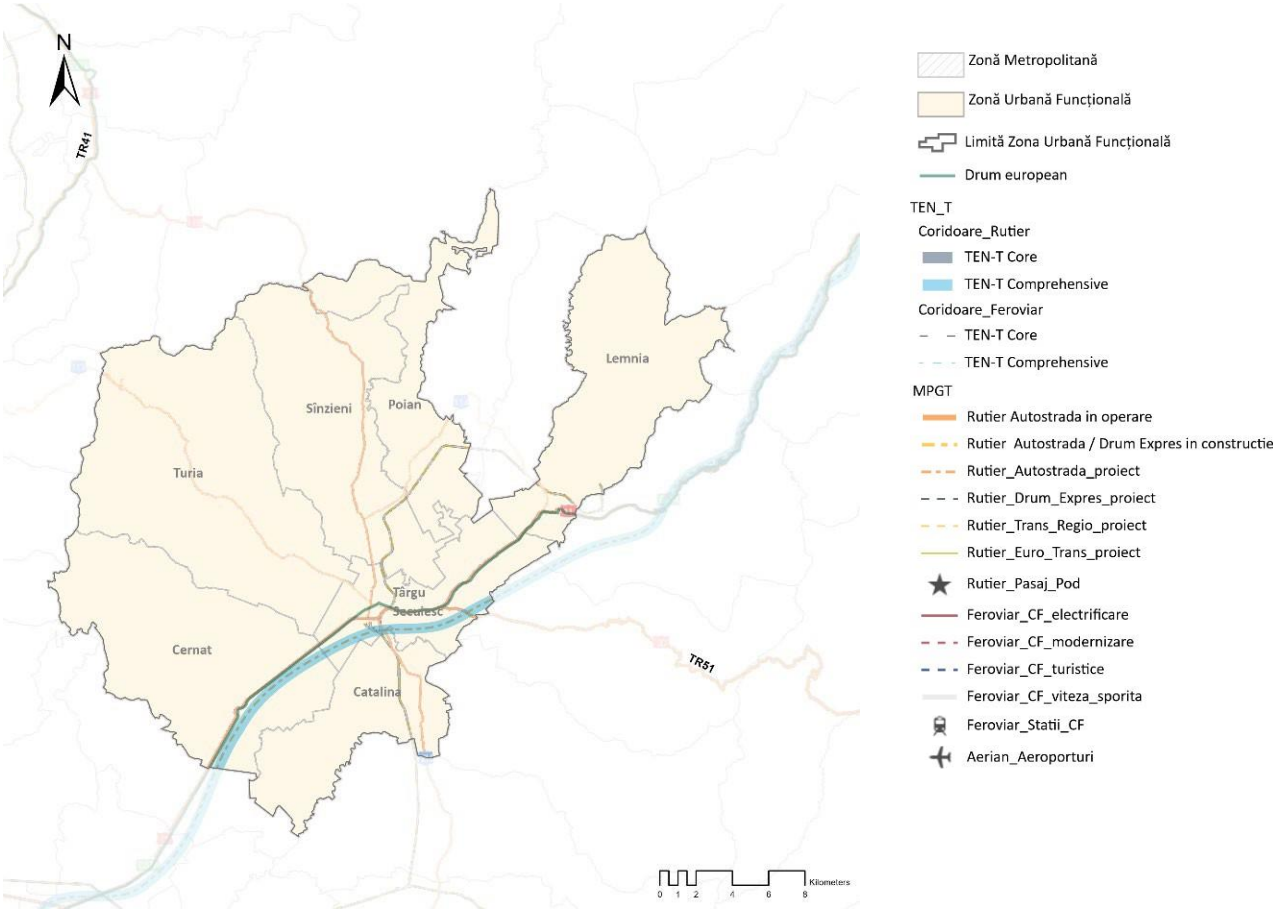
Sursa: Politica Urbană a României. Prelucrare date recensământ trafic 2011

Având în vedere că majoritatea europenilor, precum și 76% dintre români, trăiesc în zone urbane, subiectul mobilității urbane a devenit din ce în ce mai important de-a lungul anilor. Un număr mare de cetățeni europeni sunt sensibili la timpul petrecut călătorind și la cheltuielile pe care le au cu transportul. De asemenea, peste jumătate dintre aceștia consideră că cea mai gravă problemă care afectează mobilitatea este congestia traficului. Mobilitatea urbană este responsabilă, totodată, de 40% din emisiile de dioxid de carbon produse de transportul rutier, precum și de până la 70% din poluarea produsă de alți poluanți din transport. Astfel, provocarea majoră în ceea ce privește transportul urban este cum să eficientizăm mobilitatea, reducând, în același timp, aglomerarea, accidentele și poluarea. Pentru perioada de programare 2014-2020 Comisia Europeană a alocat fonduri în valoare de peste 16 mld. euro pentru mobilitate urbană durabilă (cca. 13 mld. euro pentru transport urban curat). Cu toate acestea, raportul de audit publicat în 2020 a constatat că nu există o tendință clară prin care statele membre să se îndrepte către moduri de transport mai durabile. Pentru ca mobilitatea urbană să înregistreze îmbunătățiri considerabile, angajamentul statelor membre în acest proces este extrem de important. Drept urmare, una dintre propunerile Comisiei în urma raportului de audit al Curții Europene de Conturi este condiționarea finanțării în funcție de existența unor planuri solide de mobilitate urbană. Recomandările specifice făcute de către Comisia Europeană în 2019 României acoperă probleme de congestie, mobilitate urbană și transport durabil, iar propunerea CE pentru următoarea perioadă de programare (2021-2027) este ca utilizarea finanțării UE să fie strâns legată de aceste recomandări.

Prin documentele strategice în vigoare, Târgu Secuiesc își propune să dezvolte un mediu urban viabil complementat de modernizarea și dezvoltarea infrastructurii rutiere și de utilități publice, precum și de reducerea emisiilor de CO2. Astfel infrastructura de transport este o prioritate pentru municipalitate, aceasta urmărind fluidizarea traficului, reducerea poluării fonice și creșterea calității

aerului prin construirea unei centuri ocolitoare, amenajarea de intersecții cu sens giratoriu și construcția unei rețele integrate de piste pentru bicicliști.

Figura 13. Zona Urbană Funcțională a Municipiului Târgu Secuiesc

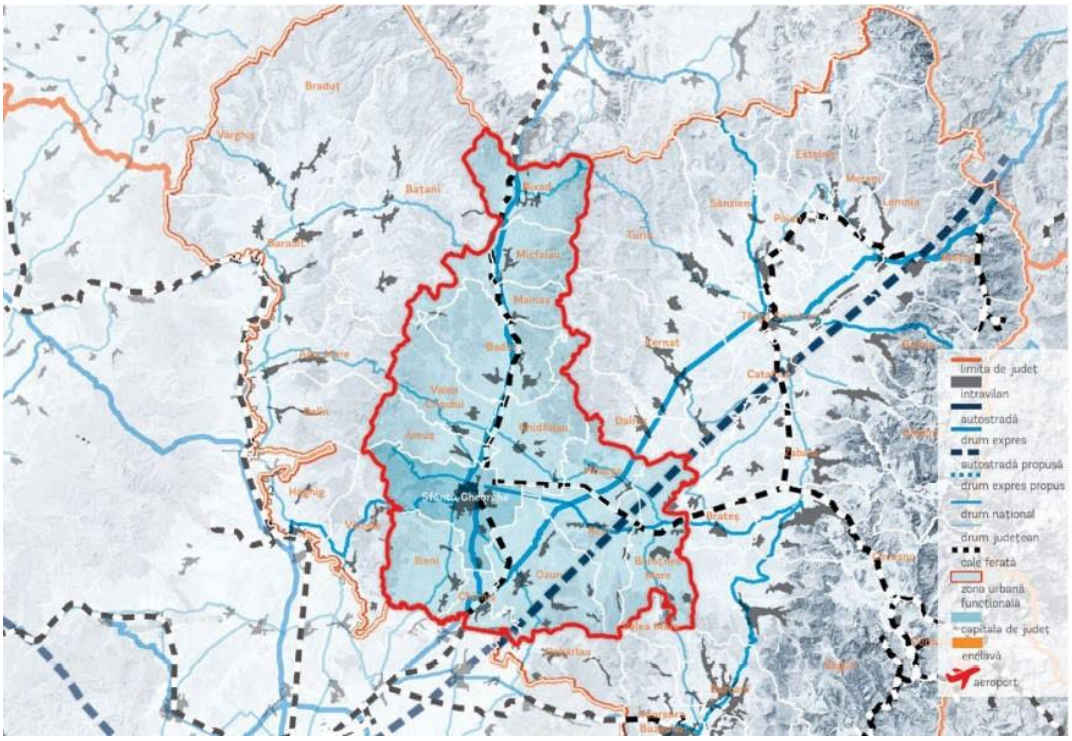

Sursa: Prelucrare informații conform Raportului metodologic de definire a tipologiei localităților și zonelor urbane funcționale din România, precum și conform rețelei TEN-T și Master Planului General de Transport al României

Târgu Secuiesc nu face parte din zona urbană funcțională a reședinței de județ Sfântu Gheorghe, însă conform studiului Orașe Magnet. Migrație și Navetism în România[6], elaborat de Banca Mondială, 258 de locuitori din Târgu Secuiesc fac naveta zilnic către Sfântu Gheorghe, iar 259 de persoane au migrat în reședința județului Covasna, conform datelor colectate la ultimul recensământ al populației din 2011.

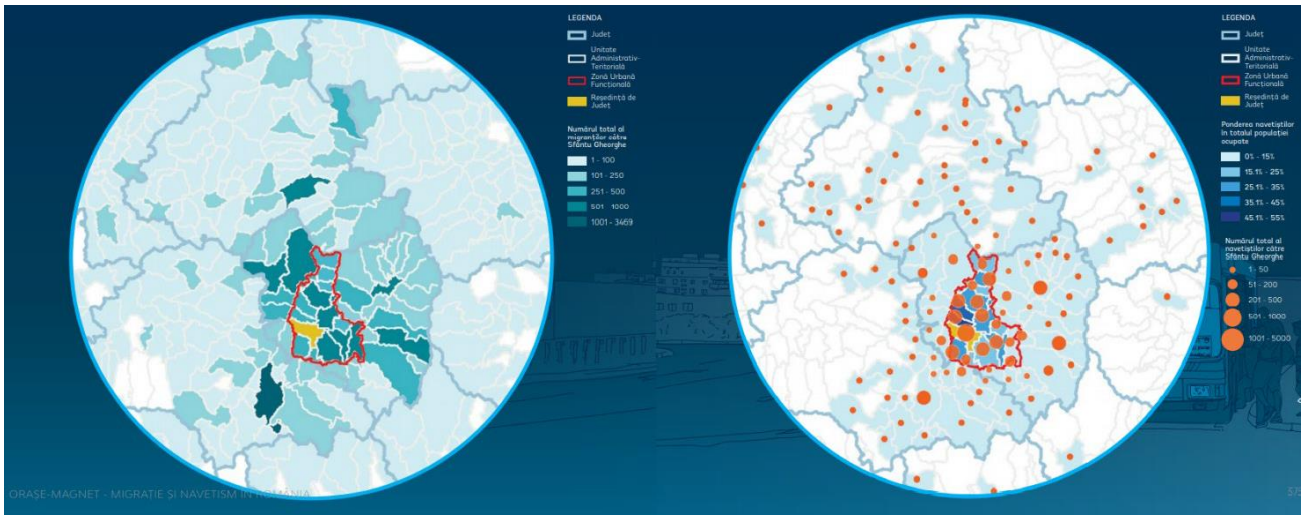
[6] Banca Mondială, Orașe Magnet. Migrație și Navetism în România, 2017

Figura 14. Zona Urbană Funcțională a municipiului Sfântu Gheorghe

Sursa: Orașe Magnet. Migrație și Navetism în România, 2017: https://citadini.ro/rapoarte-banca-mondiala/

Figura 15. Migrație (stânga) și navetism (dreapta) spre Sfântu Gheorghe

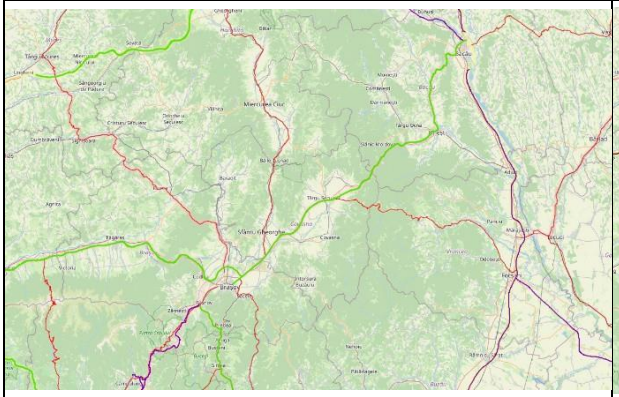
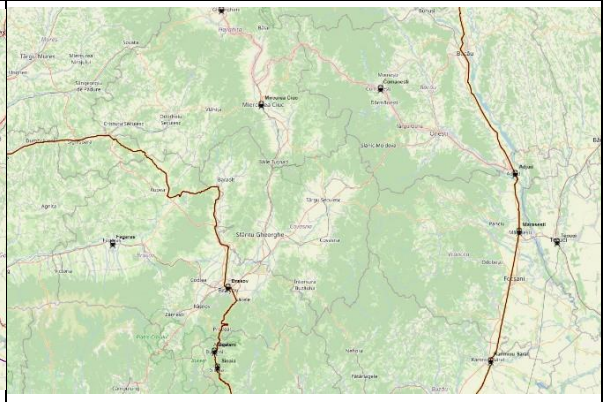

Sursa: Orașe Magnet. Migrație și Navetism în România, 2017: https://citadini.ro/rapoarte-banca-mondiala/

Cu toate că nu este inclus în zona urbană funcțională a municipiului reședință de județ Sfântu Gheorghe, în imaginile de mai sus se poate observa că din Târgu Secuiesc spre Sfântu Gheorghe au migrat și fac naveta un număr important de cetățeni. Pentru a le spori acestora calitatea vieții sunt necesare măsuri de eficientizare a transportului între Târgu Secuiesc și capitala de județ.

CONECTARE LA CORIDOARELE MAJORE DE TRANSPORT EXISTENTE ȘI PROPUSE

Zona Urbană Funcțională Târgu Secuiesc se află pe unul dintre coridoarele rutiere secundare ale rețelei transeuropene de transport (TEN-T). Autostrada A5, cu termen de finalizare în 2026 ar urma să conecteze localitatea la rețeaua europeană de autostrăzi. În ce privește rețeaua de căi ferate, nu sunt prevăzute, pentru moment, proiecte de dezvoltare a infrastructurii feroviare care trece prin Târgu Secuiesc.

Figura 16. Coridoare TEN-T rutier	Figura 17. Coridoare TEN-T feroviar
	
Sursa: Master Planul General de Transport al României	**Sursa: Master Planul General de Transport al României**

Proiectele planificate și în construcție care conectează Târgu Secuiesc și zona sa urbană funcțională cu centrele urbane și regiunile învecinate, sunt propuse în Master Planul General de Transport al României după cum sunt prezentate în tabelul de mai jos.

Tabel 1. Proiecte propuse prin Master Planul General de Transport al României

Denumire	Tronson / Sector	Lungime km	Stadiu	Cost estimat (mil. euro)	Data estimată finalizare
Autostrada A5 Moldova	Brașov – Bacău	159 km	Proiect	1,845.46	2021-2026
Trans Regio Putna (TR51)	Focșani - Târgu Secuiesc	114 km	Proiect	80.30	2021-2023

Sursa: Master Planul General de Transport al României – Harta interactivă

Figura de mai jos evidențiază traseele prin care aceste proiecte traversează Zona Urbană Funcțională a Municipiului Târgu Secuiesc.

Figura 18. Coridoarele TEN-T, proiecte planificate și în derulare

Sursa: Master Planul General de Transport al României – Harta interactivă

Cele mai apropiate aeroporturi de Târgu Secuiesc sunt Aeroportul Internațional Sibiu și Aeroportul Internațional Transilvania Târgu Mureș. Aeroportul Internațional Sibiu operează zboruri regulate către 9 destinații din Europa (Frankfurt, Dortmund, Londra, Memmingen, Madrid, Viena, Stuttgart, Nurnberg, Baden-Baden). Distanța rutieră până la Aeroportul Internațional Sibiu este de 210 km. Aeroportul Internațional Transilvania Târgu Mureș operează zboruri regulate către 4 destinații din Europa (Budapesta, Dortmund, Londra, Memmingen). Distanța rutieră până la Aeroportul Internațional Transilvania Târgu Mureș este de 215 km.

ACCESIBILITATE RUTIERĂ

Târgu Secuiesc este conectat rutier cu capitala București prin DN11 si DN1. Timpul mediu efectuat între capitală și Târgu Secuiesc este de aproximativ 3h30min, pentru un traseu de 225 km.

Principalele trasee rutiere prin care se poate ajunge în zona urbană funcțională Târgu Secuiesc sunt prezentate în tabelul de mai jos.

Tabel 2. Principalele trasee de accesibilitatea rutieră pentru Zona Urbană Funcțională Târgu Secuiesc

Denumire	Traseu complet
DN11	Brasov – Chichiș – Cernat - Târgu Secuiesc
E578-Dn11B	Miercurea Ciuc – Cașinu nou – Valea Seacă - Târgu Secuiesc
DJ113	Bixad – Turia - Târgu Secuiesc
DN11	Brețcu – Lemnia – Lunga – Tinoasa - Târgu Secuiesc
Dn2D	Ojdula – Tinoasa - Târgu Secuiesc
DJ121	Covasna – Zăbala – Imeni – Catalina - Târgu Secuiesc

Sursa: Google Maps

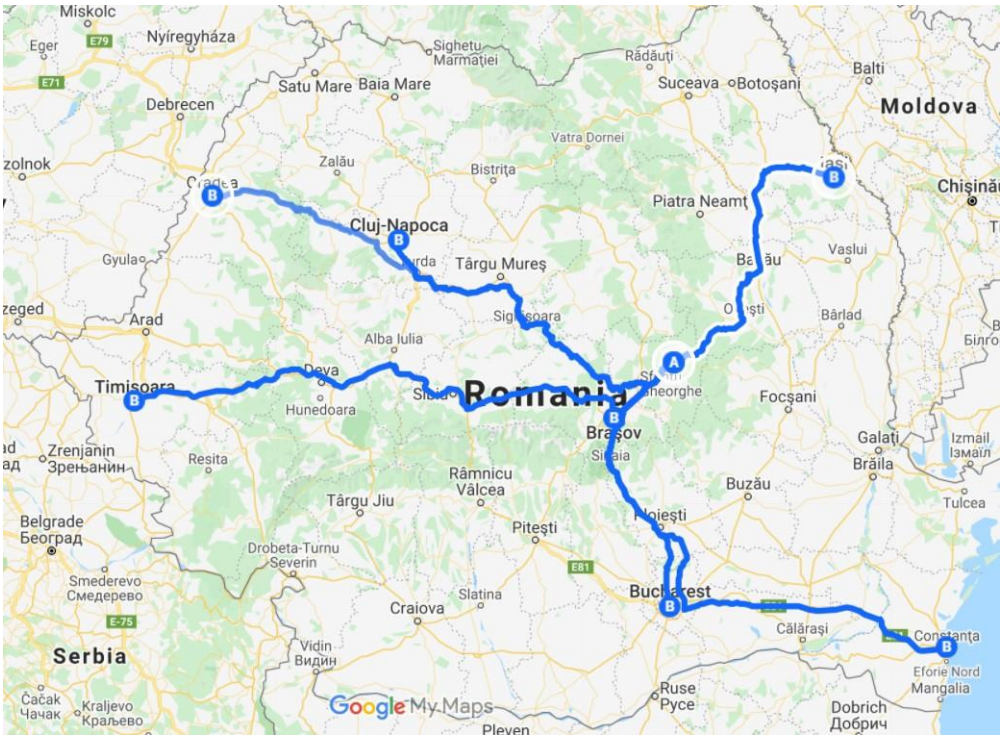
Distanța rutieră dintre municipiul Târgu Secuiesc, amplasat aproximativ în centrul zonei urbane funcționale și cele mai mari centre urbane din România este prezentată în tabelul de mai jos.

Tabel 3. Distanța rutieră dintre Târgu Secuiesc și centrele urbane mari din România

Ruta	Distanța în km	Timpul estimat
Târgu Secuiesc – București	225km	3h20min
Târgu Secuiesc – Iași	249 km	3h50min
Târgu Secuiesc – Brașov	260 km	55min
Târgu Secuiesc – Constanța	453 km	5h20min
Târgu Secuiesc – Timișoara	368 km	4h45min
Târgu Secuiesc - Cluj Napoca	311 km	6h
Târgu Secuiesc – Oradea	457 km	6h30min

Sursa: Estimare Google Maps

Figura 19. Distanța rutieră între Târgu Secuiesc și centrele urbane mari din România

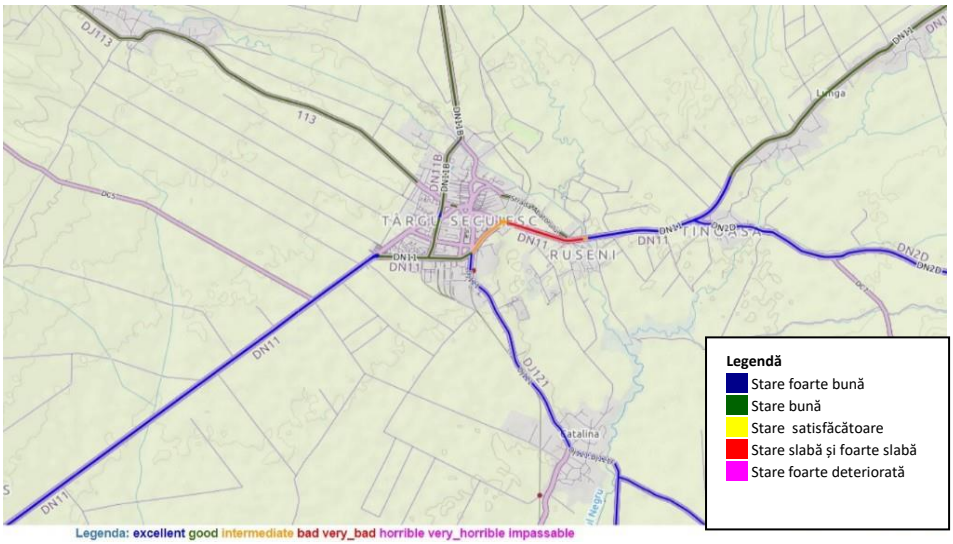

Sursa: Google Maps

Rețeaua rutieră principală care conectează municipiul Târgu Secuiesc cu localitățile componente ale zonei urbane funcționale şi cu marile centre urbane ale României este compusă din 3 segmente de autostradă, 7 segmente drumuri europene şi 4 segmente de drumuri județene. Conexiunea dintre Târgu Secuiesc și localități din zona urbană funcțională, precum Cernat, Săsăuși, Lunga și Lemni este asigurată de drumul național DN11. Conexiunea cu Turia se face pe DJ113, cu Sânzieni pe DN11B, iar cu Catalina pe DJ121.

Rețeaua rutieră este în principal dispusă radial, orașul având o intrare principală de pe DN11 în partea de sud-vest și DJ121 în partea de sud-est prin DJ700A. Intrarea nordică se face pe DN11B, cea vestică pe DJ113, iar cea estică pe DN11. Cele mai mari dificultăți legate de starea drumurilor județene sunt sesizabile în vecinătatea estică a municipiului Târgu Secuiesc pe Strada Fabricii.

Figura 20. Starea drumurilor în Zona Urbană Funcțională Târgu Secuiesc

Sursa: Prelucrare Harta interactivă www.proinfrastructura.ro

În acest sens Primăria din Târgu Secuiesc are în plan construirea unui drum de centură pe DN11, direcția Sfântu Gheorghe spre Focșani, drum care să deservească traficului greu și de tranzit. De asemenea, se urmărește construcția unui alt drum de centură între Târgu Secuiesc și Sânzieni, drum care să ocolească porțiunea din oraș ce cuprinde drumul DN11B.

În urma consultărilor publice, membrii ai societății civile și a mediului de afaceri din municipiu au propus realizarea a 2 drumuri de ocolire pe direcția Brașov-Bacău și Brașov-Miercurea Ciuc precum și a unui parcări dedicate turiștilor, cu rolul de a reduce traficul auto din interiorul municipiului, precum poate fi văzut în imaginea de mai jos.

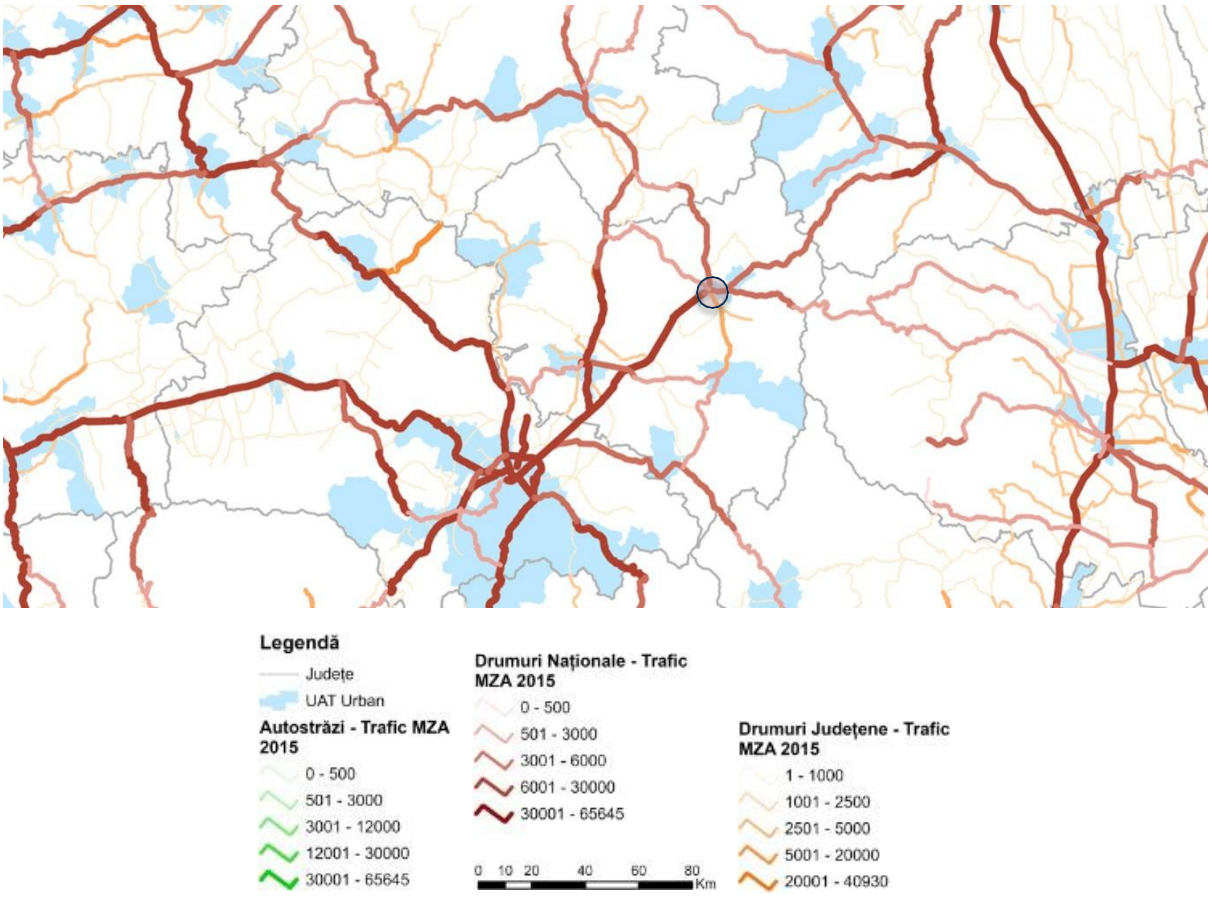
Figura 21. Propunere de centuri ocolitoare venită din partea societății civile și a mediului de afaceri în urma consultărilor publice

Sursa: Consultări publice pentru evaluarea Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană a Târgu Secuiesc

În ceea ce privește fluxurile de pe drumurile naționale și județene, unul dintre cele mai încărcate tronsoane este DN11, la sudul orașului, care înregistrează valori de peste 30.000 mașini pe zi, urmat de DN11B în partea de nord și DN11 în partea de est, care înregistrează valori de peste 6.000 de autovehicule pe zi. DJ113 în nord-vest, urmat de DJ121 în sud-est înregistrează valori de peste 3.000 și respectiv peste 2.500 mașini pe zi (conform Recensământului General de Circulație Rutieră 2010, efectuat de Cestrin).

Figura 22. Densitatea rutieră în Zona Urbană Funcțională a municipiului Târgu Secuiesc

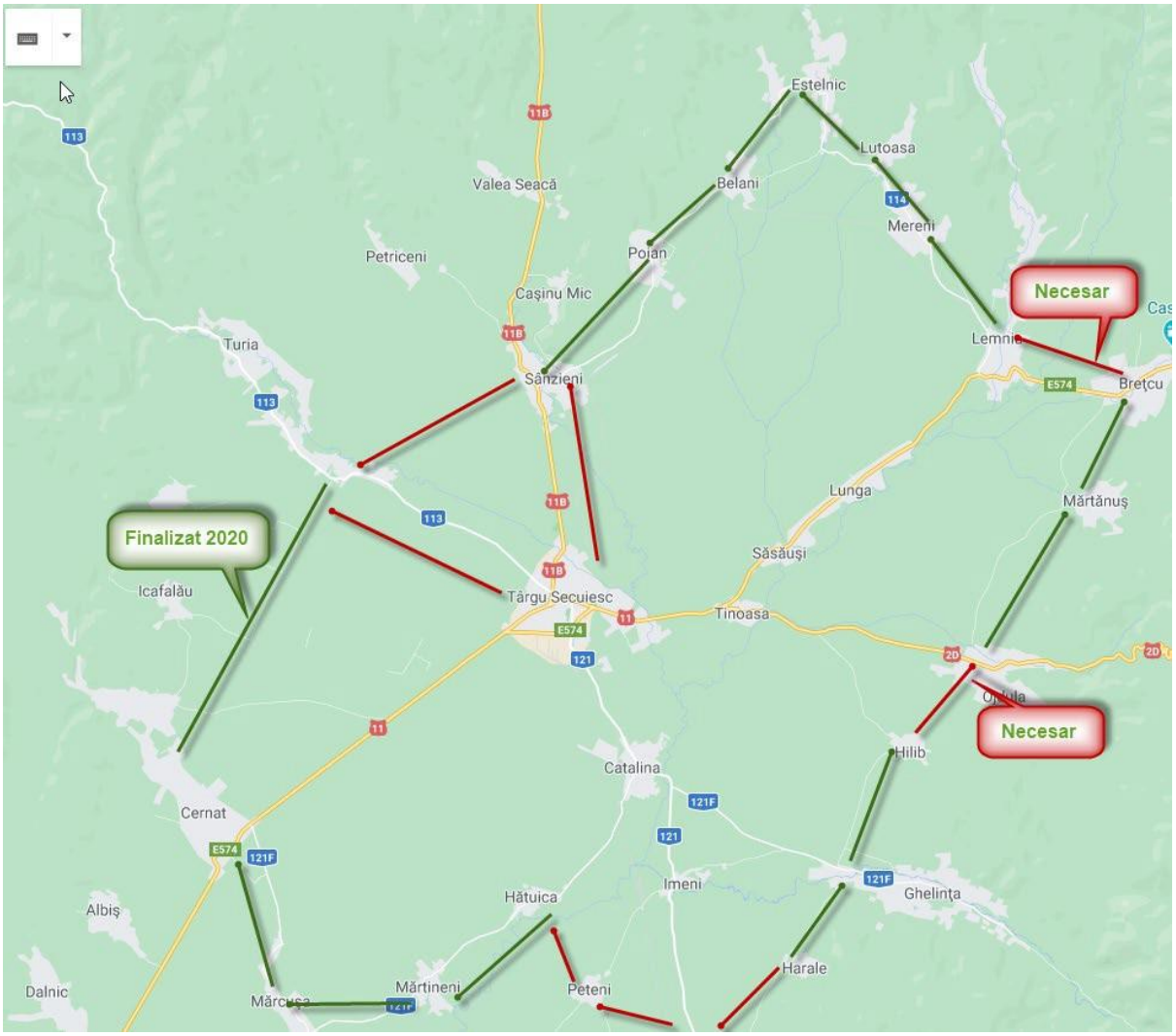

Sursa: Politica Urbană a României. Prelucrare date Recensământ de trafic 2011

Datorită unei încărcări destul de scăzute a drumurilor naționale, nu apar blocaje în exteriorul localităților. Tronsonul mai dens din punct de vedere al traficului este către reședința de județ Sfântu Gheorghe, distanță de 35 km parcursă în mod obișnuit în 40 de minute.

Tot în urma consultărilor publice, reprezentanți ai societății civile și ai mediului de afaceri au propus realizarea unor conexiuni mai eficiente între comunele și satele din apropierea Târgului Secuiesc în scopul dezvoltării ZUF. Propunerile care au ca scop creșterea mobilității motorizate și dezvoltarea economică a ZUF se găsesc în imaginea de mai jos.

Figura 23. Propunere consultări publice: Drumuri asfaltate (verde) și drumuri ce necesită asfaltare (roșu) în Zona Urbană Funcțională a municipiului Târgu Secuiesc

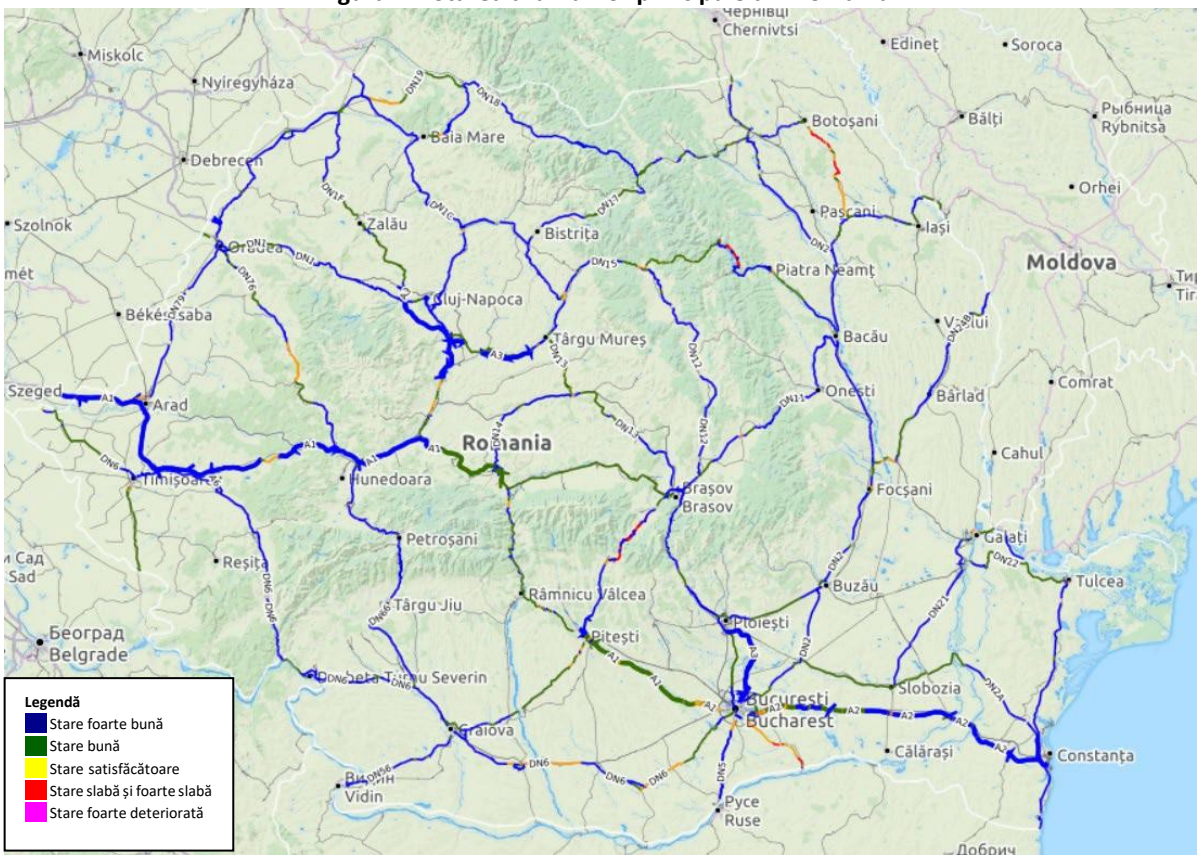

Sursa: Consultări publice pentru evaluarea Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană a Târgu Secuiesc

STAREA DRUMURILOR

Starea drumurilor în România este una precară, infrastructura rutieră fiind declarată cea mai slabă din Uniunea Europeană. Acest lucru contribuie semnificativ la rata deceselor în urma accidentelor rutiere, aceasta fiind cea mai ridicată la nivel UE.

Figura 24. Starea drumurilor principale din România

Sursa: Prelucrare Harta calității drumurilor Proinfrastructura (http://proinfrastructura.ro/harta-calitatii-drumurilor)

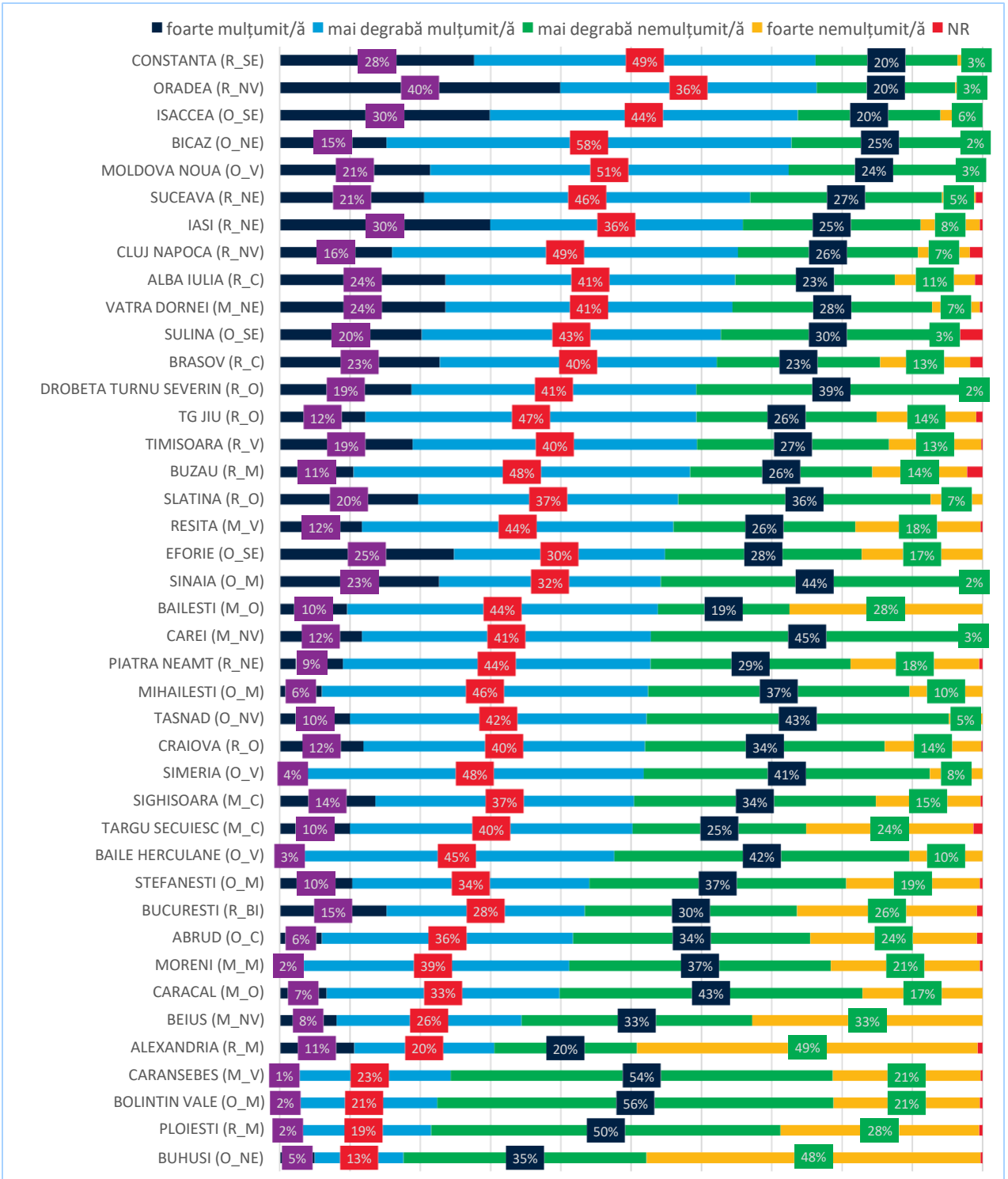
În localitățile românești starea străzilor lasă loc mult pentru îmbunătățiri. Un procent de doar 52% din populația urbană s-a declarat mulțumită de starea străzilor din localitatea în care locuiesc, gradul de mulțumire fiind mai mare în reședințele de județ (cu câteva excepții) și semnificativ mai redus în orașele de dimensiuni medii (10.000 - 50.000 de locuitori), ajungând la 40% satisfacție față de starea străzilor. Orașele cu populație între 20.000 - 30.000 locuitori manifestă un nivel al satisfacției de doar 32%. Figura de mai jos prezintă gradul de satisfacție al cetățenilor în ceea ce privește starea străzilor din localitățile în care trăiesc, în urma unui sondaj realizat de Banca Mondială în 2020[7].

[7] Politica Urbană a României. Barometrul privind calitatea vieții, 2020

Figura 25. Gradul de mulțumire al cetățenilor cu privire la calitatea străzilor

R= reședință, M= municipiu altul decât reședință, O=orașe, altele decât municipii și reședințe

Regiuni: BI=București-Ilfov, C=Centru, M=Muntenia, NE=Nord-Est, NV= Nord-Vest, O=Oltenia, SE=Sud Est, V=Vest

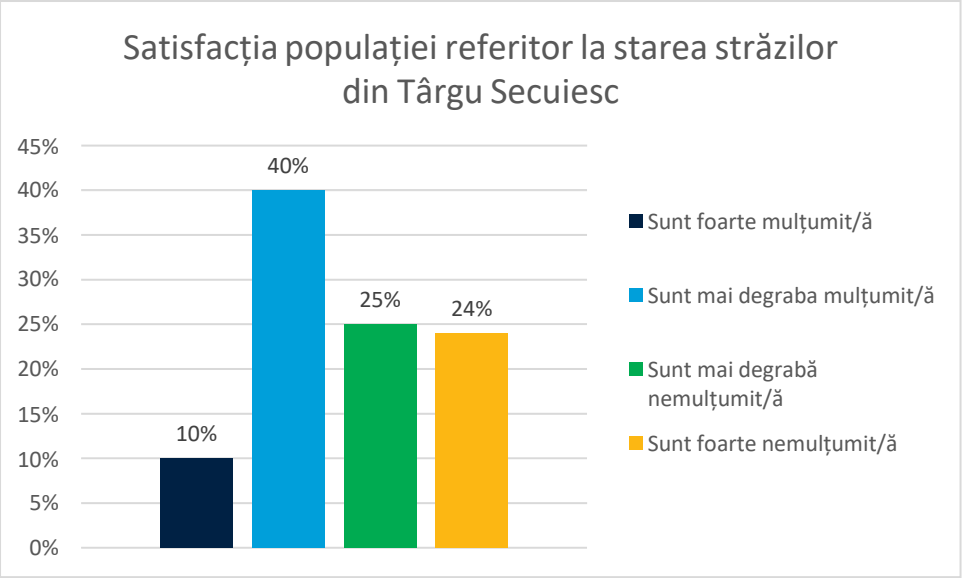

Sursa: Banca Mondială, Barometru privind Calitatea Vieții, 2020: https://citadini.ro/barometru-urban-2020/

Persoanele cu vârste peste 55 de ani tind să fie mai mulțumite de starea străzilor (55%), iar persoanele cu vârste între 25-44 ani mai puțin mulțumite (49% apreciere). Persoanele cu studii universitare sunt mai puțin apreciative decât restul populației (49% mulțumire); persoanele angajate în mediul privat sunt mai puțin apreciative decât cele angajate în mediul public (51% vs. 54%); starea străzilor mulțumește în mai mică măsură bărbații (49%) decât femeile (53%).

Târgu Secuiesc se aliniază mediei naționale în ce privește gradul de mulțumire cu privire la calitatea străzilor. Doar 10% din populație se declară foarte mulțumită de calitatea străzilor din Târgu Secuiesc, iar 40% sunt mai degrabă mulțumiți, în vreme ce 25% se declară mai degrabă nemulțumiți, iar 24% sunt foarte nemulțumiți de calitatea străzilor.

Figura 26. Nivelul de satisfacție a populației referitor la starea străzilor din Târgu Secuiesc

Sursa: Politica Urbană a României. Barometrul urban: https://citadini.ro/barometru-urban-2020/

În ultimii ani municipiul Târgu Secuiesc a investit în infrastructura rutieră, iar arterele principale ale orașului sunt de o calitate relativ bună. Cu toate acestea, există multe străzi care oferă o calitate extrem de slabă. Imaginile de mai jos reflectă străzi din Târgu Secuiesc încadrate în categoria de calitate foarte slabă și stare foarte deteriorată.

Figura 27. Imagine starea străzilor din categoria foarte slabă și foarte deteriorată

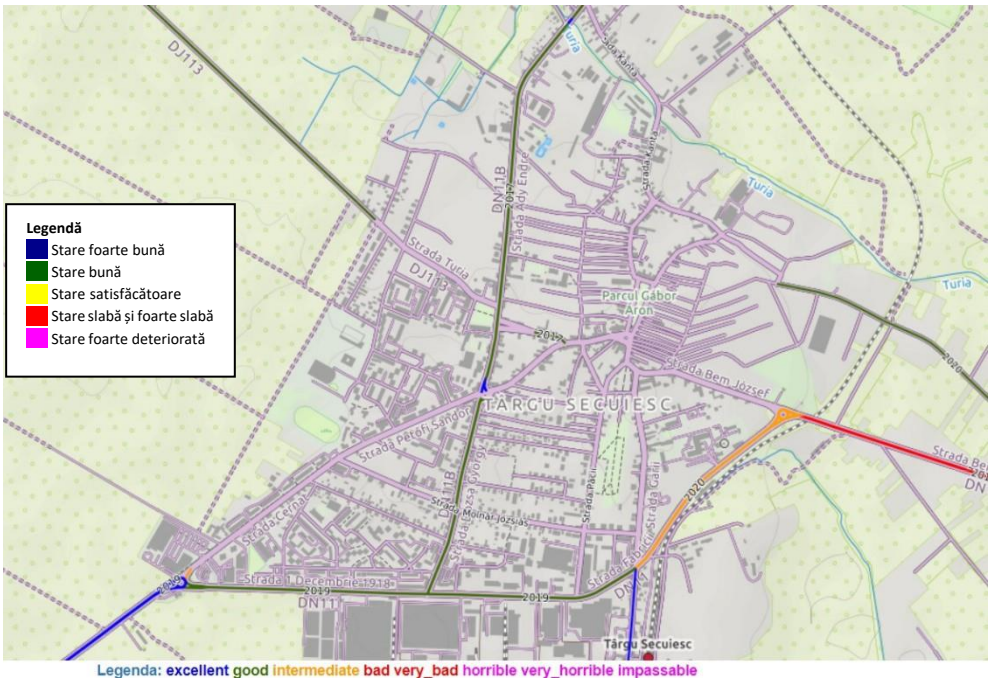

Sursa: Google Maps, Strada Ráczok (stânga) și Strada Brazilor (dreapta), Târgu Secuiesc

Figura de mai jos reprezintă evaluarea realizată de Asociația Pro Infrastructura[8] pentru majoritatea străzilor din Târgu Secuiesc.

[8] Asociația Pro Infrastructura – pentru dezvoltarea infrastructurii rutiere: https://www.proinfrastructura.ro/

Figura 28. Calitatea străzilor în Târgu Secuiesc

Sursa: Prelucrare Harta interactivă www.proinfrastructura.ro

Harta privind calitatea drumurilor, oferită de Asociația Pro Infrastructura evaluează un număr redus de străzi din Târgu Secuiesc. În realitate un număr mare de străzi ale orașului se află într-o stare de degradare avansată și nu pot oferi locuitorilor confortul dorit. Rețeaua extinsă de străzi ale orașului apare în harta de mai jos.

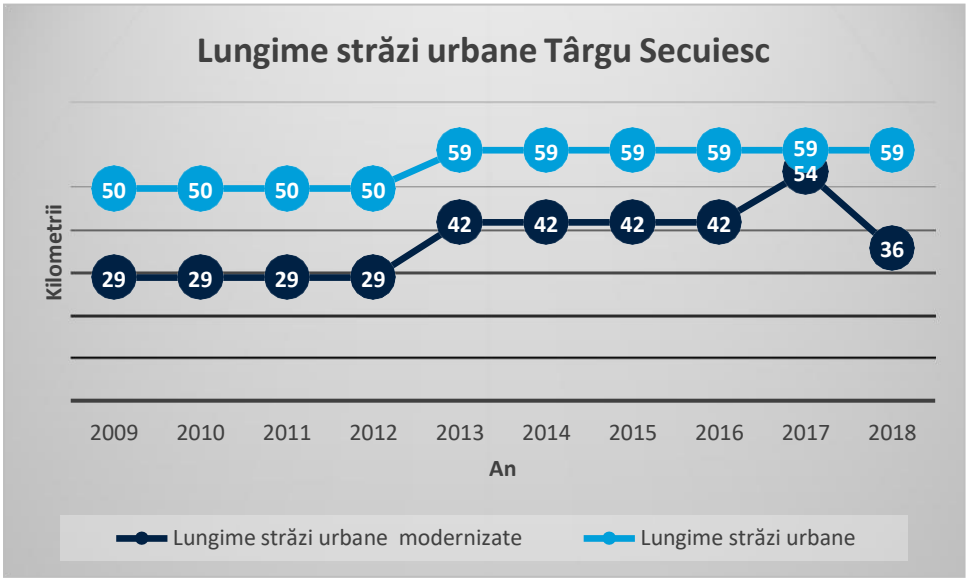
Figura 29. Trama stradală Târgu Secuiesc

Sursa: GoogleMaps, StreetView, 2020

În Târgu Secuiesc, în 2018, existau 36 km străzi urbane modernizate (străzi cu îmbrăcăminți din piatră fasonată, asfalt sau beton), din totalul de 59 km străzi urbane, ponderea străzilor modernizate necrescând deloc din 2013 până în 2016, dar înregistrând creștere în anul 2017. Primăria Municipiului are în plan modernizarea străzilor Fabricii, 1 Decembrie 1918, Ady Endre dar și modernizarea porțiunilor de drum aflate în administrația Târgu Secuiesc a DN 11 și DN 11B. Modernizarea străzilor din localitățile aparținătoare Municipiului se află de asemenea în plan.

Figura 30. Străzi modernizate în Târgu Secuiesc

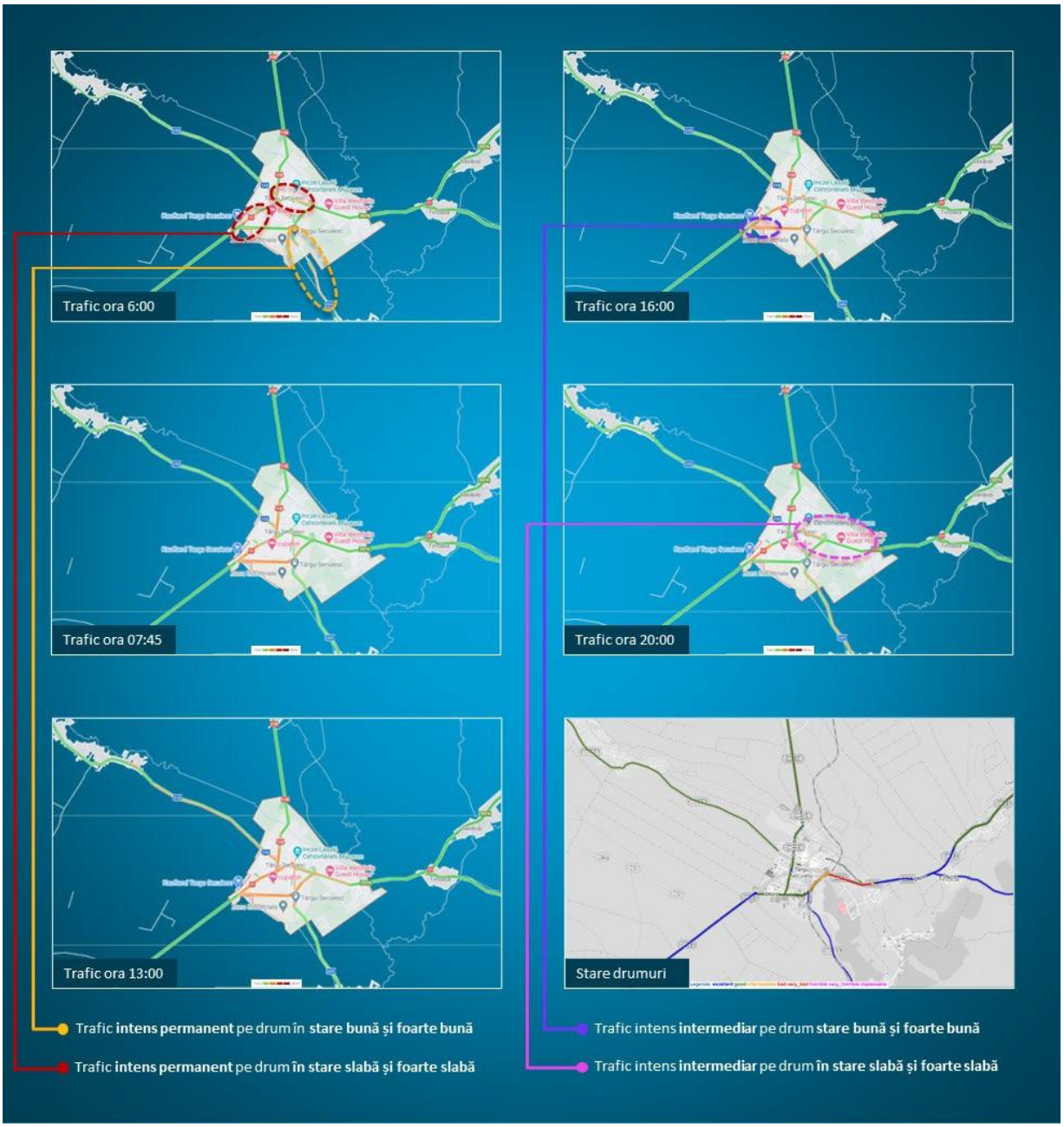

Sursa: Politica Urbană a României. Prelucrare Indicatori Urbani: https://citadini.ro/baza-de-date-urbane/

În urma procesului de modernizare a străzilor confortul de exploatare a acestora devine mai ridicat, calitatea circulației pe drumuri se îmbunătățește, accesibilitatea devine una mai bună, iar timpii parcurși scad. Modernizarea străzilor contribuie inclusiv la reducerea poluării și îmbunătățirea calității vieții.

Figura de mai jos prezintă densitatea traficului în funcție de starea drumurilor în municipiul Târgu Secuiesc. Se pot observa zone cu trafic intens permanent pe Strada Cernatului, dar și pe Strada 1 Decembrie 1918. Trafic intens permanent, însă pe drumuri în stare bună sau intermediară, se observă pe Strada Ben Jozsef și pe Strada Petofi Sandor.

Figura 31. Densitatea traficului în funcție de starea drumurilor

Sursa: Prelucrare date Google Maps

PARCARE

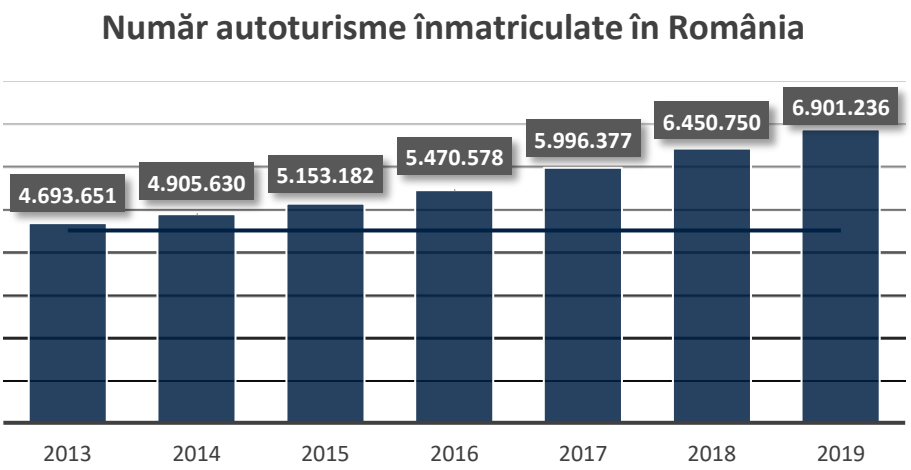
”Dacă un oraș vrea în același timp să reducă aglomerația în trafic, să scadă costurile de trai, să îmbunătățească calitatea aerului, să atenueze efectele schimbărilor climatice, să eficientizeze administrația publică și să stimuleze economia, ar trebui să se axeze pe politicile de parcare.” [9]

Jeffrey Tumlin, Directorul Agenției Municipale de Transport din San Francisco

În condițiile în care parcul auto privat înregistrează o creștere constantă, politicile de parcare din Europa au fost formulate pentru a veni în întâmpinarea unei cereri din ce în ce mai mari. Deoarece un autoturism ocupă în medie un spațiu de parcare de aproximativ 8m^2 și este staționar în 96,5% din timp, impactul asupra unui oraș și al spațiului public este semnificativ[10]. În contextul creșterii rapide a numărului de proprietari și a utilizării de vehicule private odată cu inițierea tranziției către o economie de piață în România, asigurarea de locuri de parcare adecvate în orașele românești a devenit o chestiune presantă, acestea fiind adesea insuficiente pentru a acoperi cererea. Prin urmare, se recurge de multe ori la soluții de parcare informale, cum ar fi pe trotuare, pe pistele de biciclete și în spațiile publice, dar și pe fiecare metru de parcare disponibil la marginea drumului. Pe lângă faptul că provoacă dificultăți pietonilor, cicliștilor și altor utilizatori ai infrastructurii rutiere, această situație intensifică problemele de congestionare a traficului. Conform legislației în vigoare, o mașina parcată pe prima bandă de circulație putea fi ridicată de autorități, dar una parcată de trotuar nu putea fi ridicată. Această omisiune a fost rezolvată printr-o nouă inițiativă legislativă intrată în vigoare la finalul anului 2020. Conform inițiativei, vor putea fi ridicate atât mașinile parcate nereglementar pe drumurile publice cât și cele parcate neregulamentar pe trotuar. Amenda minimă pentru parcările neregulamentare este de 290 RON, iar cea maximă de 725 RON.

În majoritatea orașelor din România administrarea parcărilor este rudimentară sau inexistentă, cu o implementare precară sau total absentă a regulilor de parcare. În aceste orașe inițiativele de limitare a parcării prin taxe sau aplicarea de restricții ca un instrument de gestionare a cererii sunt aproape inexistente. Totuși, în unele orașe, noile sisteme de administrare a parcărilor preiau controlul și permit șoferilor să plătească taxele de parcare de pe telefonul mobil. Eficacitatea acestor sisteme, însă, nu a fost încă evaluată.

Figura 32. Număr autoturisme înmatriculate în România

Sursa: Preluare date Direcţia Regim Permise de Conducere şi Înmatriculare a Vehiculelor

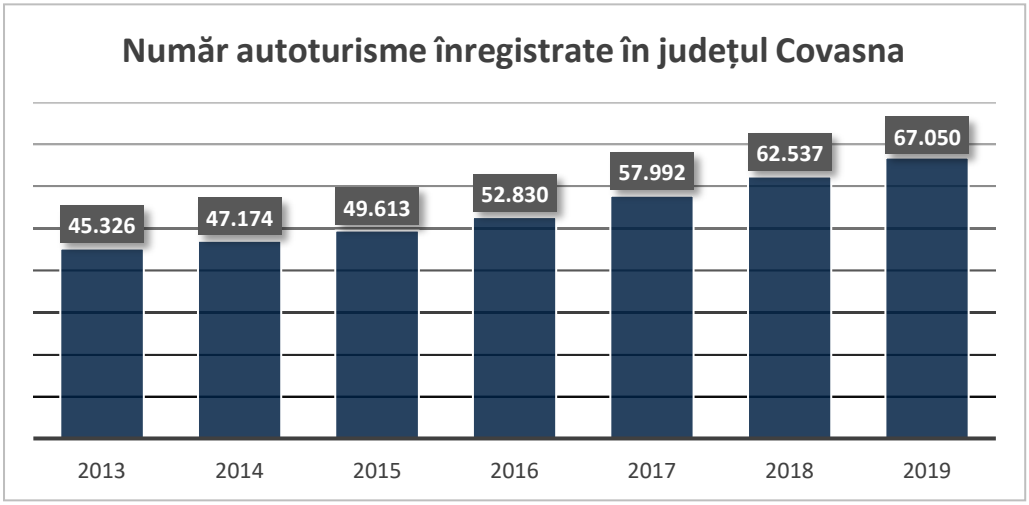
[9] Tumlin, J. (2012), Sustainable Transportation Planning: Tools for Creating Vibrant, Healthy, and Resilient Communities, p. 173, Wiley & Sons.

[10] Politica Urbană a României

La începutul anului 2020, România avea un parc auto privat de 6.901.236 de autoturisme înmatriculate, în creștere continuă în ultimii ani, cu o creștere de 7% în 2019 față de 2018. Conform unui studiu realizat de Vegacomp Consulting, în prezent există în jur de 1.200.000 locuri de parcare publice, dintre care aproximativ 600.000 sunt parcări rezidențiale[11]. Numărul parcărilor inventariate de pe stradă (on-street) este de 403.148, dintre care 128.735 sunt parcări cu plată, 252.742 sunt parcări fără plată, iar 13.728 sunt parcări pentru persoane cu dizabilități. Numărul de parcări din afara străzii (off-street) este de 155.052. Sub 1% din numărul total de parcări din România sunt parcări inteligente, acestea având alocate 9.742 de locuri, conform studiului menționat anterior. Mașinile electrice beneficiază de doar 124 locuri de parcare publice la nivel național. Doar 16 orașe din România au hărți publice ale parcărilor, iar parcarea se poate plăti prin aplicație online în 49 de orașe, în vreme ce prin SMS poate fi plătită în 47 de orașe. Parcometre există în 19 orașe din țară[12].

Veniturile totale obținute de primării din utilizarea parcărilor publice în 2019 au fost de aproximativ 140.000.000 lei.

Figura 33. Număr autoturisme înregistrate în județul Covasna

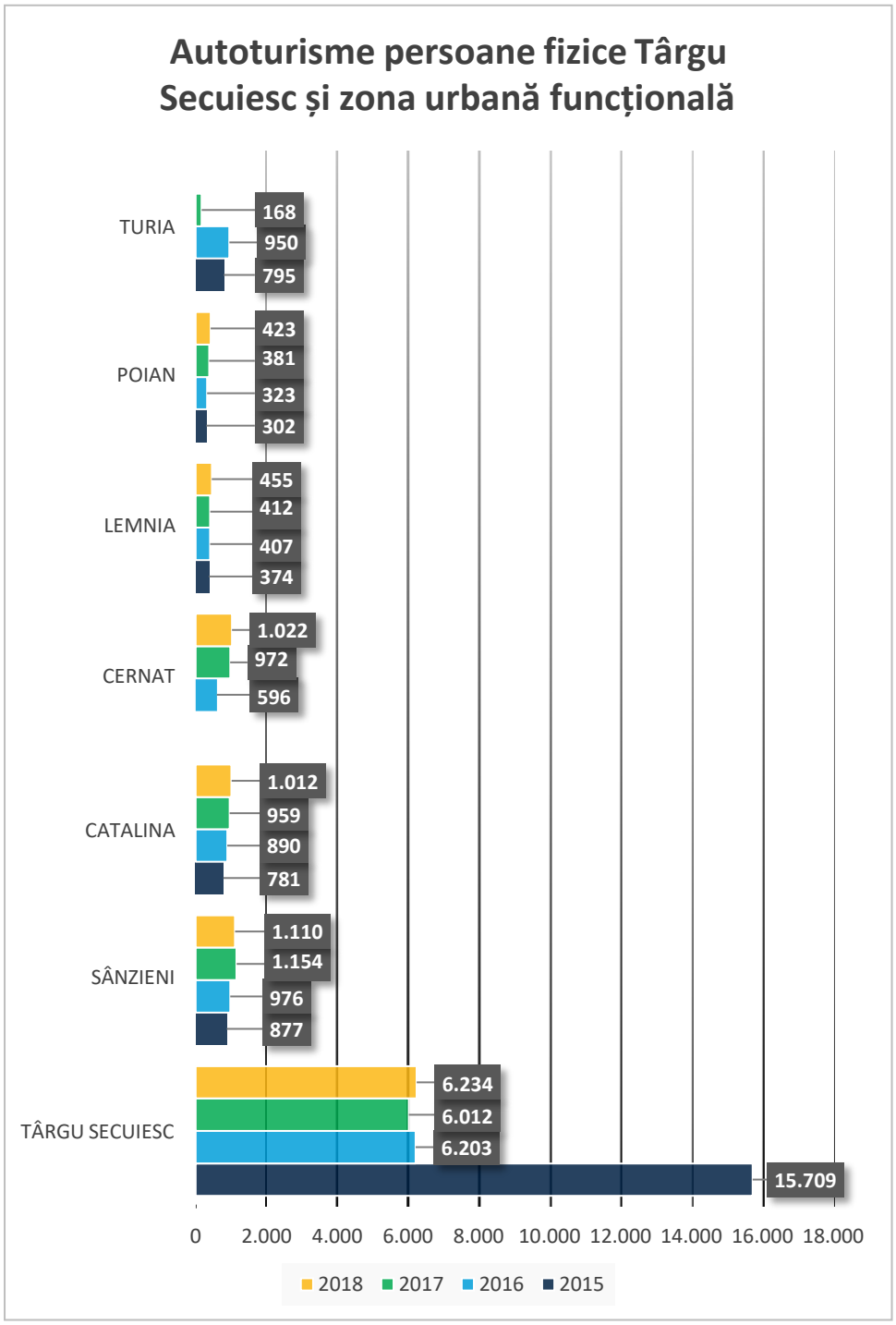

Sursa: Preluare date Direcţia Regim Permise de Conducere şi Înmatriculare a Vehiculelor

În anul 2018 au fost înregistrate un număr de 6.234 de autoturisme înregistrate pe persoană fizică în Târgu Secuiesc și 62.537 în județul Covasna. În Sânzieni au fost înregistrate în aceeași perioadă un număr de 1.110 de autoturisme, iar în Catalina un număr de 1.012 autoturisme.

[11] Vegacomp Consulting, Inventarul parcărilor din România, 2020
[12] Studiu Vegacomp Consulting: https://vegacomp.ro/public-parking-inventory-in-romania-in-2020/

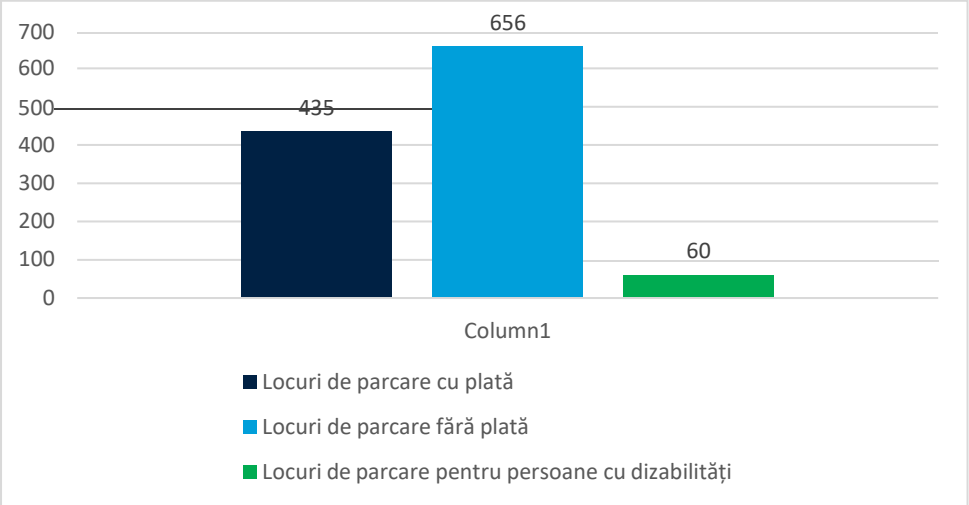
Figura 34. Pacul auto privat în orașele din Zona Urbană Funcțională Târgu Secuiesc

Sursa: Politica Urbană a României. Prelucrare Indicatori Urbani: https://citadini.ro/baza-de-date-urbane/

În Târgu Secuiesc există 1.195 locuri de parcare publică pe stradă, dintre care 435 sunt parcări cu plată, iar 656 fără plată, 60 de locuri fiind dedicate persoanelor cu dizabilități, conform studiului efectuat de Vegacomp Consulting în 2020.

Figura 35. Locuri de parcare Târgu Secuiesc

Sursa: Vegacomp Consulting, 2020[13]

Asemenea mai tuturor orașelor din România, Târgu Secuiesc are probleme cu parcările ilegale pe trotuare (a se vedea imaginea de mai jos). În urma consultărilor publice, Primăria Târgu Secuiesc și-a manifestat intenția de a amenaja o parcare sub și supraterană în apropierea centrului istoric. O asemenea parcare ar deservi numărului mare de autoturisme înregistrate în municipiu și ar contribuii la scăderea numărului de parcări ilegale. Totuși, în lipsa unei legislații clare și în lipsa unei politici locale clare, pietonii trebuie să împartă spațiu public, care oricum este limitat, cu mașini care în medie rămân parcate cam 95% din timp, fără a plăti nimic pentru spațiul public pe care îl ocupă. Recent, Parlamentul României a promulgat o lege (Legea 273/2020) ce permite autorităților să ridice mașinile parcate pe trotuare, zone pietonale, sau pe spații verzi. Astfel, cei care parchează neregulamentar se vor alege nu numai cu amendă ci și cu plata taxei pentru ridicarea mașinii.

Figura 36. Stradă din Târgu Secuiesc, cu trotuarele ocupate de mașini parcate

Sursa: Google Maps

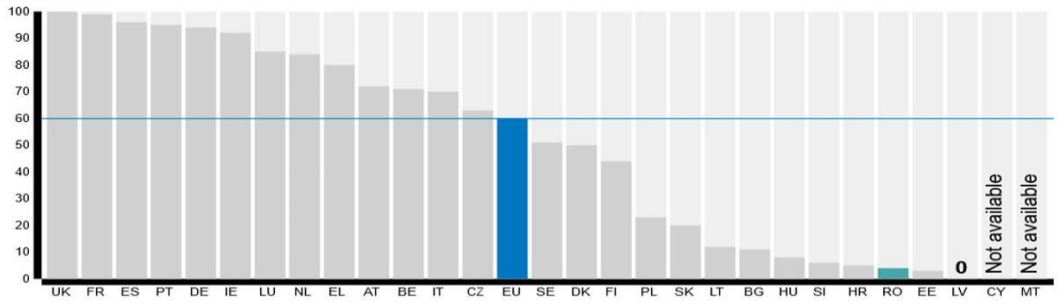
[13] https://vegacomp.ro/wpr/wp-content/uploads/2020/09/inventarul-parcarilor_2020.09.30.pdf

ACCESIBILITATE FERATĂ

Transportul feroviar este un sector de interes major pentru România inclusiv în contextul politicilor UE din ultimii 25 de ani de a crește cota modală a transportului feroviar. Pentru dezvoltarea unei industrii de transport feroviar competitivă, eforturile Comisiei Europene s-au concentrat pe deschiderea transportului feroviar către concurența de piață, îmbunătățirea interoperabilității și siguranța în transportul feroviar, precum și pe dezvoltarea infrastructurii de transport.

Majoritatea tronsoanelor care traversează țara noastră sunt planificate să fie modernizate. Planificarea precară și constrângerile bugetare au făcut ca proiectele de modernizare a acestor linii de cale ferată să nu avanseze conform estimărilor inițiale. În acest sens, România se află pe locul 24 din 26 la nivelul UE cu un scor de 4% în 2016, mult sub media UE care este de 60%. Figura de mai jos evidențiază gradul de completare al rețelei TEN-T feroviare în anul 2016.

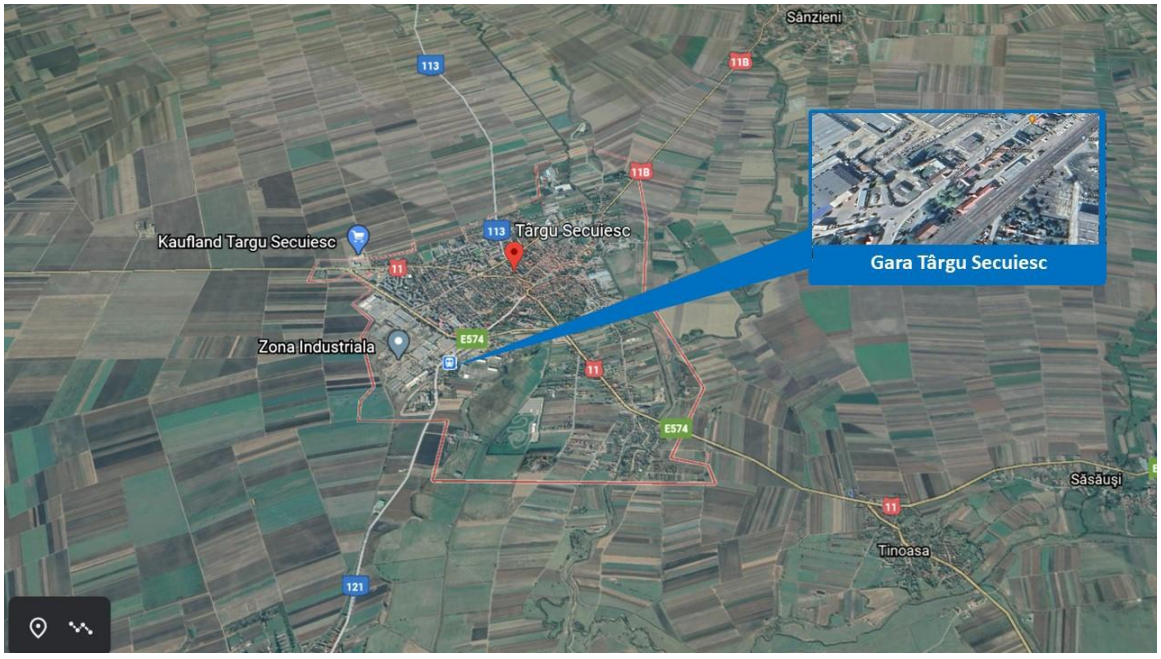
Figura 37.Nivelul de completare al rețelei TEN-T de cale ferată

Sursa: Comisia Europeană, Date Eurostat

Municipiul Târgu Secuiesc nu se află pe unul dintre coridoarele feroviare ale rețelei TEN-T. Cu toate acestea, legăturile feroviare există, în Gara Târgu Secuiesc operând zilnic 16 trenuri gestionate de RegioTrans. Rețeaua feroviară existentă ar putea fi îmbunătățită, iar un număr mai ridicat de rute operate ar eficientiza mobilitatea în zonă și ar aduce beneficii importante în special navetiștilor.

Figura 38. Localizare Gara Târgu Secuiesc

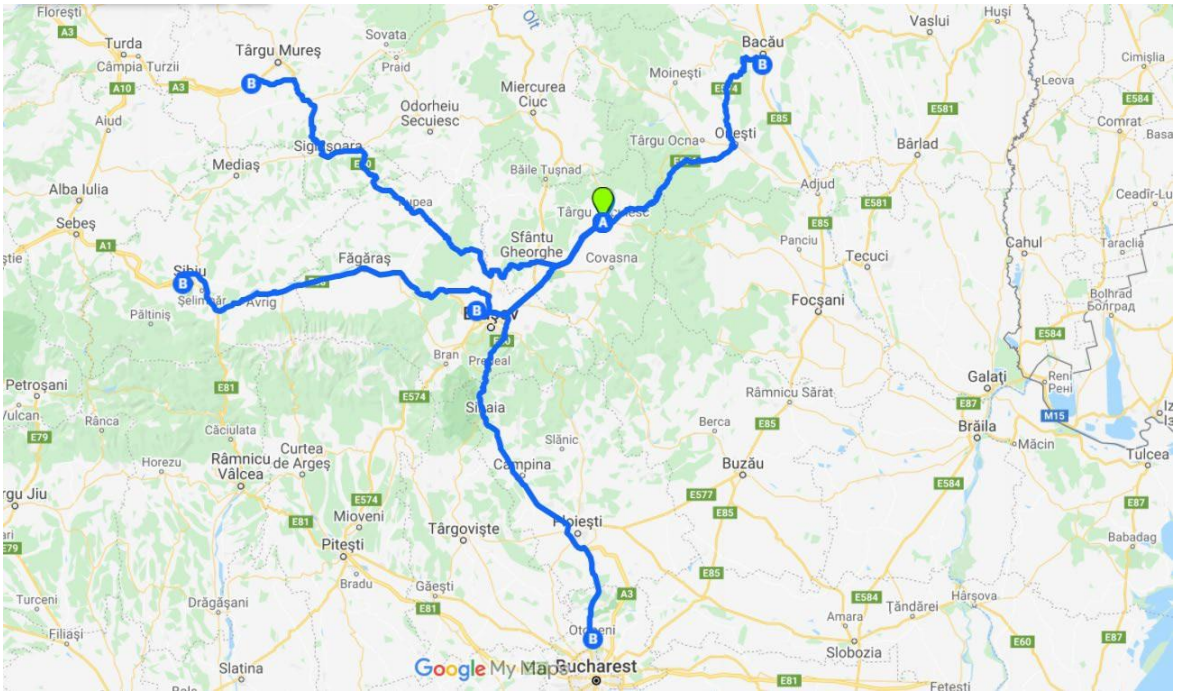

Sursa: Google Maps

ACCESIBILITATE AERIANĂ

Cel mai apropiat aeroport de Târgu Secuiesc este Aeroportul Internațional Bacău care se află la cca. 125 km, drum care poate fi parcurs în aproximativ 2 ore cu mașina pe DN11.

Figura 39. Trasee dintre Târgu Secuiesc și aeroporturile din Bacău, București, Brașov, Sibiu și Târgu Mureș

Sursa: Google Maps

Celelalte variante de transport aerian sunt oferite de aeroportul din București, aflat la o distanță de 210 km, aeroportul din Sibiu, aflat la 200 km, aeroportul din Târgu Mureș, aflat la 220 km și Aeroportul Internațional Cluj-Napoca care se află la 320 km.

În iunie 2021 se preconizează că va fi efectuat primul zbor de pe aeroportul internațional din Brașov. Aflat la o distanță de 65 km, sau 55 minute de mers cu mașina, va fi principala infrastructura aeriană pentru potențialii pasageri din județele Brașov, Covasna și Harghita. După terminarea aeroportului, sunt avute în vedere curse spre Bergamo, Budapesta, Istanbul, Tel Aviv, Iași, Oradea și Timișoara.

INFRASTRUCTURA PENTRU DEPLASĂRI NEMOTORIZATE

În spațiul public accesibil se desfășoară trei categorii de activități: necesare, opționale și sociale. Fiecare dintre acestea necesită asigurarea unor aspecte minime. Prioritatea presupune abordarea etapizată a facilităților necesare celor trei tipuri de activități. Prima categorie, *activitățile necesare*, include sarcinile zilnice uzuale, cum ar fi mersul la serviciu, la școală sau la cumpărături. Aceste activități ar avea loc pe orice tip de vreme și pe tot parcursul anului, participanții fiind condiționați de deplasare pentru a-și asigura subzistența. A doua categorie, *activitățile opționale*, apare atunci când există dorința de a efectua aceste activități și când sunt create condițiile de mediu favorabile participării la acestea. Exemplele includ plimbările, deplasările pentru mișcare fizică, activitățile de timp liber. Spre deosebire de activitățile necesare, este puțin probabil ca activitățile opționale să aibă loc atunci când condițiile de mediu nu sunt prielnice. Frecvența activităților opționale depinde, de asemenea, de calitatea spațiului public: în zonele urbane dense în care calitatea spațiului public este limitată, activitățile opționale sunt reduse la minim, dar într-un mediu construit de calitate activitățile opționale au loc cu frecvență ridicată. A treia categorie, *activitățile sociale*, apare atunci când oamenii se întâlnesc și socializează. Acest tip de activități includ copiii care se joacă, conversațiile între cunoscuți sau trecătorii care se recunosc reciproc. Aceste activități sunt adesea de natură spontană și pot avea loc într-o mare varietate de spații publice. Aceste activități evoluează frecvent din activități din primele două categorii, întrucât oamenii din același spațiu se întâlnesc, chiar dacă pentru timp scurt. În mod similar cu activitățile opționale, activitățile sociale sunt condiționate de starea fizică a spațiului public. În orașe fără o calitate ridicată a mediului construit, activitățile sociale vor avea un caracter superficial, întrucât multe interacțiuni, cum ar fi a vedea și a auzi alte persoane, pot fi clasificate doar ca sociale.

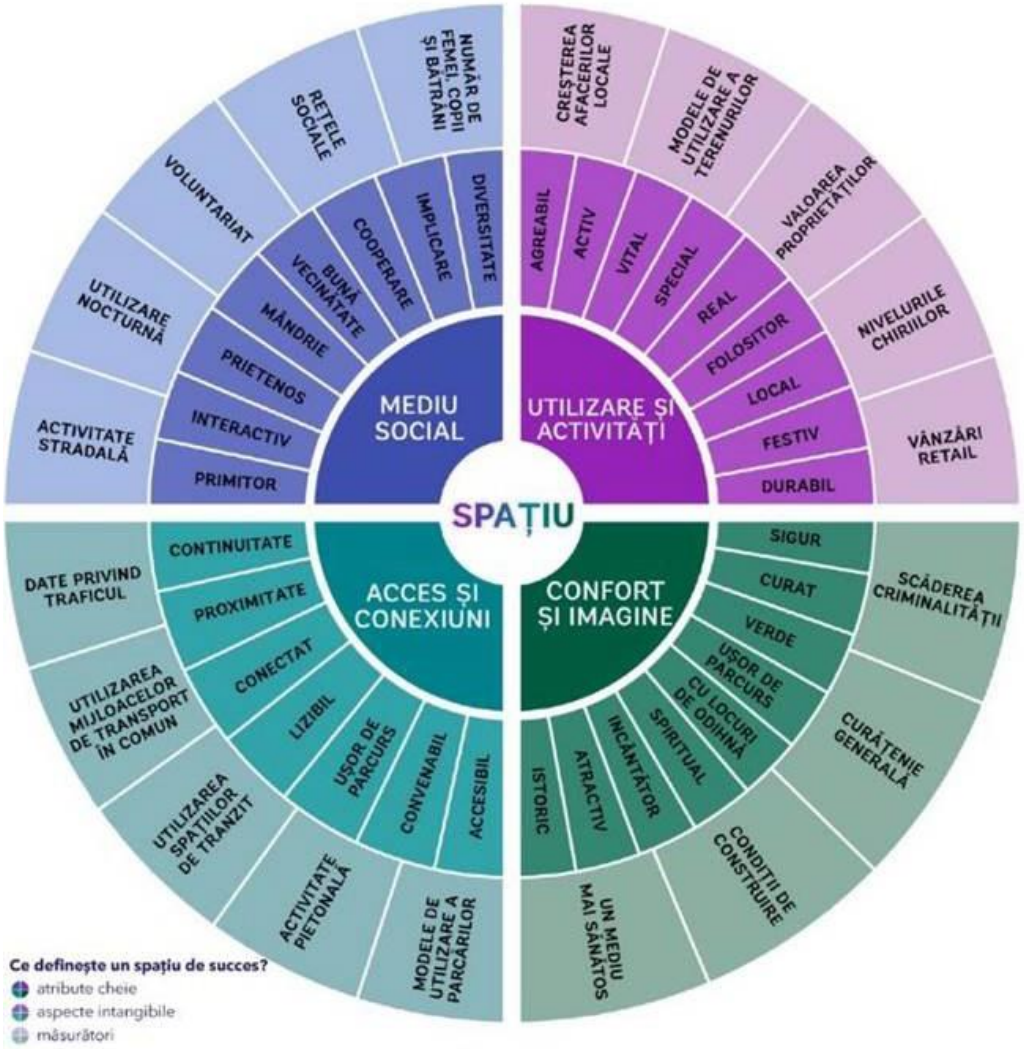
Un spațiu public de calitate, indiferent că are un caracter tranzitoriu sau de coagulare, respectă 12 criterii de calitate. Primele trei se referă la elementele de bază pentru activități necesare, următoarele șase fac referire la cele opționale, iar ultimele trei la cele sociale:

Tabel 4. Criterii de calitate pentru spațiile publice

Tipuri de activități	Criterii de calitate
Activități necesare	1. Protejează împotriva traficului și a accidentelor: traversări sigure, elemente de separare față de traficul de viteze mari.
	2. Protejează împotriva agresiunilor: mobilier urban familiar, deschiderea fațadelor spre spațiul public, funcțiuni deschise non-stop, iluminat public la scara umană.
	3. Protejează împotriva aspectelor senzoriale neplăcute: elemente verticale de protecție împotriva vântului și a curentului, elemente orizontale care protejează față de ploaie și ninsoare, separatoare care oferă protecție față de frig sau căldură, elemente pentru protecția față de poluarea fonică, olfactivă, auditivă și praf.
Activități opționale	4. Oferă opțiuni pentru diverse tipuri de mobilitate: lățime suficientă pentru deplasarea pietonală, fațade cu o estetică pozitivă, lipsa obstacolelor pe traseu, suprafețe continue, accesibilitate nediscriminatorie.
	5. Oferă oportunități pentru oprire și staționare: limite atractive și funcționale, locuri prestabilite pentru stat, obiecte pentru sprijinire, fațade cu detalii care invită la stat.
	6. Oferă oportunități pentru a ședea: obiecte destinate pentru șezut, perspective favorabile spre puncte de interes, opțiuni comerciale și necomerciale pentru șezut, oportunități pentru odihnă și așteptare
	7. Oferă oportunități de vizibilitate: distanțe vizuale rezonabile, perspective interesante și neobturate, orientare facilă, iluminat nocturn.

	8. Oferă oportunități pentru a vorbi și pentru a fi ascultat: limite pentru a reduce nivelul zgomotului în spațiul public, aranjamente ale mobilierului pentru a încuraja comunicarea.
	9. Oferă oportunități pentru joacă și activități fizice, prin stabilirea unor suprafețe și amenajări dedicate, posibilitatea de a organiza activități temporare (comerciale, culturale, comunitare).
Activități sociale	10. Dimensionarea la scara umană: dimensiunile clădirilor și spațiilor în relație cu scara umană în ceea ce privește simțurile, mișcarea, dimensiunea și comportamentul.
	11. Oferă oportunități pentru a beneficia de elementele pozitive ale climatului: deschiderea spre soare, umbrirea, protecția față de vânt.
	12. Oferă calități estetice și experiențe senzoriale pozitive prin design și detaliere de calitate, materiale de calitate, perspective favorabile spre clădiri iconice, experiențe senzoriale bogate: arbori, plante, apă.

Figura 40. Elemente definitorii pentru un spațiu public de succes

Sursa: Prelucrare date Project for Public Spaces, 2020

La nivel european, transportul motorizat atinge un nivel ridicat, iar până în 2050 se estimează o creștere de 42% a transportului rutier de pasageri, fiind un semn bun pentru economia europeană. Acest lucru, însă, va pune o presiune destul de mare pe rețeaua de transport și, de asemenea, pe

mediul înconjurător. Un angajament clar al Pactului Ecologic European este ca transportul să devină drastic mai puțin poluant, în acest sens fiind necesară dezvoltarea accelerată a combustibililor alternativi durabili (inclusiv biocombustibili avansați), hidrogen verde și electromobilitate în transport, precum și furnizarea și stocarea durabilă de energie.

Carta Albă a Transporturilor în UE, adoptată în 2011, propune reducerea progresivă a utilizării autovehiculelor care folosesc combustibil convențional. În mediile urbane, promovarea deplasărilor nemotorizate au ca efect reducerea aglomerației în trafic, a zgomotului, a impactului asupra mediului și îmbunătățirea calității vieții. Politicile care au un efect pozitiv pentru promovarea deplasărilor nemotorizate includ: îmbunătățirea trotuarelor și a rețelei de piste pentru biciclete; sisteme de închiriere publice sau private a bicicletelor; dezvoltarea spațiului public și a clădirilor în funcție de pietoni; măsuri de calmare a traficului, îmbunătățirea peisajului stradal, reducerea vitezei în trafic, restricționarea accesului vehiculelor și realocarea spațiului destinat mașinilor; educarea publicului privind siguranța în trafic sau programe de promovare a deplasărilor nemotorizate; parcăripentru biciclete integrate în sistemul de transport public; politicile de parcări ale orașului.

Mijloacele de transport verde, precum folosirea bicicletelor, a transportului în comun, a vehiculelor electrice, a mașinilor hibrid, a vehiculelor cu mai mulți ocupanți (carpooling) pot fi adoptate de tot mai mulți cetățeni în viața de zi cu zi. Mersul pe jos este modul principal de deplasare pentru o mare parte a populației și are un efect benefic asupra mediului și a sănătății oamenilor. Deși reprezintă o cotă modală importantă, deplasările pietonale sunt fragmentate de traficul rutier și de ocuparea trotuarelor cu parcarea mașinilor.

Etapele pentru a implementa un sistem de mobilitate durabilă au în vedere o creștere graduală a cantității și calității facilităților oferite pentru pietoni și bicicliști. Primii pași se referă la conversia străzilor în pietonale, implementând proiecte pilot în zonele centrale și cele cu densitate ridicată din cartiere sau în zonele cu o concentrare ridicată a activităților în spațiul public. Pot exista mai multe tipuri de abordări, manifestate prin limitările impuse mijloacelor de transport: limitarea completă sau parțială a accesului autoturismelor, mijloacelor de transport în comun, oportunitățile oferite deplasărilor cu bicicleta. Importantă este, în aceste circumstanțe, creșterea incrementală a suprafețelor pietonale și unirea acestora în rețele complete la nivelul orașului. Un al doilea pas, care presupune o activitate continuă, se referă la reducerea treptată a numărului de locuri de parcare din zona centrală a orașului, cu o rată de 2-3% anual. Spațiul eliberat se transformă în piețe publice mici, oferind oportunități pentru creșterea calității spațiului public. Aceste operațiuni sunt realizate în același timp cu procese de reglementare care oferă o scară diminuată a mediului construit și, astfel, posibilitatea de a limita prezența vântului în lunile nefavorabile reci. Scara umană este, de asemenea, un obiectiv urmărit prin reglementarea unui raport favorabil între suprafețele vitrate și cele opace ale fațadelor, precum și o tratare deosebită a unor elemente ale clădirilor sau obiectelor de mobilier urban. Pentru a asigura prezența locuitorilor în spațiul public este necesară o politică de dispersie eficientă a locuirii în spațiul urban, avantajând, acolo unde este cazul, funcțiunile mixte împreună cu locuirea. În interiorul cartierelor, etapa următoare vizează realizarea amenajărilor care permit deplasarea pietonală sau cu bicicleta a elevilor la școală sau dinspre școală spre locuințe. În ceea ce privește rețeaua comercială, este necesară facilitarea păstrării teraselor active chiar și în timpul iernilor, prin metode specifice de încălzire. Pentru mobilitatea pe distanțe medii, orașele înființează noi piste sau benzi dedicate pentru biciclete, amplasate în locul unor locuri de parcare eliminate. Acestea funcționează complementar cu sisteme de parcare și bike-sharing amplasate oportun în relație cu punctele de maximă activitate și atractivitate.

Conform *Ghidului de Reabilitare a Spațiilor Publice Urbane*[14], spațiul urban este fundalul interacțiunilor sociale care au loc pe parcursul deplasărilor, influențând deplasările pedestre prin calitatea fondului construit și a spațiului public. O distanță de 5 minute de parcurgere pe jos este considerată distanța pe care oamenii sunt dispuși să o parcurgă înainte de a opta pentru a conduce

[14] Banca Mondială, Ghidul de Reabilitare a Spațiilor Publice Urbane, 2020

automobilul propriu. Bazată pe viteză medie de mers, o plimbare de 5 minute reprezintă o rază de 400 m. Această regulă este utilizată pentru a calcula ariile de acoperire ale stațiilor de transport public, sau pentru a determina accesibilitatea destinațiilor în interiorul cartierelor – dotările, atractorii. Această rază de parcurgere este de obicei calculată în jurul unui centru comunitar sau a unei funcțiuni cum ar fi o piață publică, o școală, o conglomerare administrativă, în general spații în care găsim o concentrare socială și comercială. În urbanism, distanța de 5 minute este rezonabilă pentru a determina accesibilitatea serviciilor publice, devenind un element de cuantificare a cât de ușor este de parcurs o comunitate. În realitate, trama stradală, aspectul și configurarea trotuarelor, factorii de mediu, sentimentul de siguranță, afectează viteză de parcurgere a unui spațiu.

Datorită distanțelor relativ mici față de centru, Târgu Secuiesc este un oraș ideal pentru deplasările pietonale. Având în vedere că diametrul mediu al orașului este în jur de 2 km în 30 de minute traversabil pietonal și 15 minute cu bicicleta, locuitorii orașului ar trebui să se obișnuiască prin campanii de promovare să utilizeze biciclete sau să traverseze pe jos. Nu sunt necesare investiții specifice de drumuri sau trasee speciale pentru biciclete. În ceea ce privește majoritatea satelor din împrejurime, acestea au atracții turistice – prin asfaltarea drumurilor de câmp ar putea fi utilizate atât de tractoare cu utilajele agricole, cât și de bicicliștii turiști. În mare parte există deja drumuri deschise circulației de interes local asfaltate între sate, dar cu trafic redus.

Planul Urbanistic General al Municipiului Târgu Secuiesc oferă câteva direcții pentru planul de măsuri:

- Pentru dezvoltarea infrastructurii gospodăririi comunale şi protecția mediului se propune realizarea unui program de simulare pentru reducerea traficului de autoturisme, reamenajarea drumurilor, aleilor, parcurilor, creare de arboreți, elaborarea planului de amenajare urbanistică, reglementări prin acest document, elaborarea unui sistem modern de gestiune a domeniului public, pregătirea şi executarea unui proiect pentru realizarea unui drum ocolitor al localității, precum și amenajarea de parcări publice;
- Pentru dezvoltarea turismului se propune amenajarea unor trasee de plimbare în oraș, trasee de drumeție şi sistem de informații prin tăblițe indicatoare, precum și amenajarea unor trasee pentru biciclete în localitate;
- Pentru dezvoltarea economică şi socială generală se propune amenajarea de noi spații verzi în mai multe părți ale municipiului, precum și un proiect de reamenajare a centrului orașului în vederea creării spațiilor de parcare.

Cele prezentate mai sus arată că mobilitatea nemotorizată nu este considerată ca fiind esențială pentru rezolvarea problemelor generale de mobilitate la nivelul orașului. Totuși, specificul orașului indică o granulație la scară redusă, ce necesită o abordare punctuală, de profunzime. Specificul este determinat de patrimoniul arhitectural și urbanistic și evoluția specifică a localității, per ansamblu. Printre aceste elemente fundamentale se remarcă prezența curților interioare, element complex de particularitate urbană specifică ce trebuie valorificat prin parcurgere și integrare în rețelele de mobilitate ale așezării.

Figura 41. Patrimoniul arhitectural al Municipiului Târgu Secuiesc

Sursa: Platforma Facebook Mișună Călător

Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană 2016-2020 remarca faptul că piețele, piațetele și scuarurile mai mici pot avea o valoare deosebită din punct de vedere arhitectural și infrastructural al municipiului. Aceste piațete nu sunt amenajate corespunzător, astfel existența lor nu poate fi percepută și apreciată din perspectiva traficului pietonal. Se remarcă inexistența străzilor dedicate mobilității pietonale. De asemenea, nu sunt asigurate condițiile minime pentru circulația cu biciclete și nu sunt asigurate condițiile necesare traficului pietonal fluidizat. Nu sunt amenajate străzi pietonale și spații publice la standarde actuale.

Acțiunile prioritare ale SIDU 2016-2020 vizau:

- Realizarea de străzi pietonale în centrul istoric și în zonele de locuit;
- Remodelarea traficului în centrul istoric cu un pronunțat specific local al municipiului, unde va fi pus un accent mai pronunțat pe traficul pietonal și de biciclete;
- Revitalizarea zonei centrale prin realizarea de noi piețe, spații publice care vor fi populate datorită teraselor care contribuie la consolidarea caracterului urban al municipiului;
- Transformarea centrului istoric specific într-un spațiu urban viabil, cu trafic pietonal și cu biciclete favorizat în detrimentul traficului auto;

- Realizarea de alei şi piste pentru biciclete, precum și spații special amenajate pentru circulație pietonală şi de agrement.

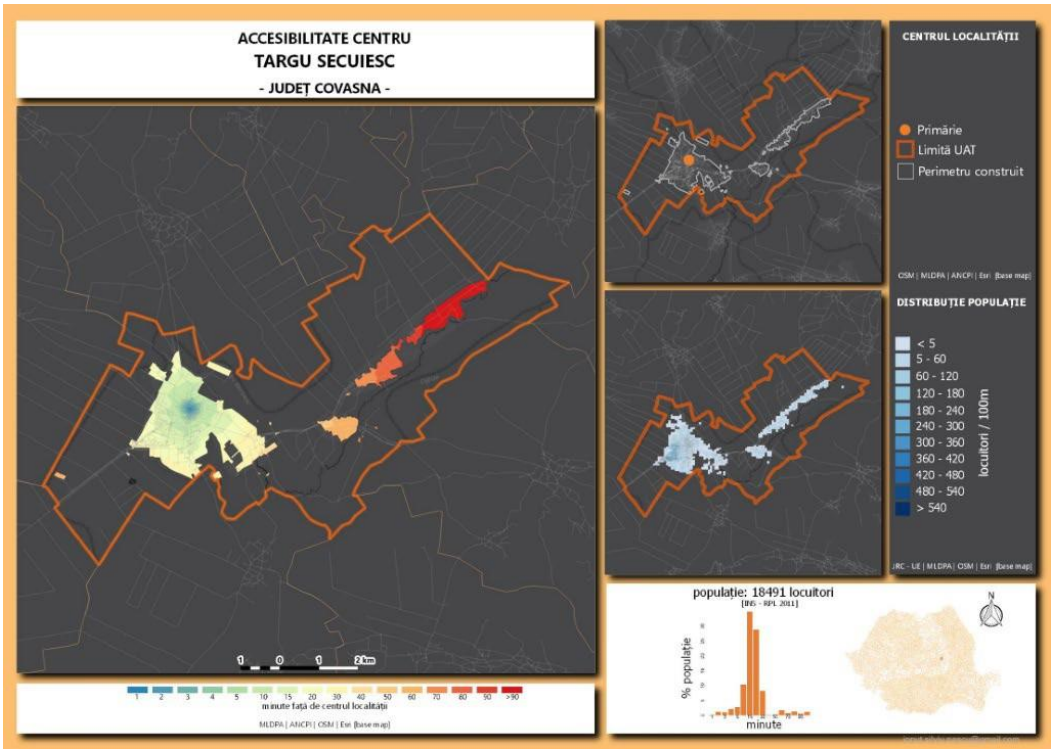
Ghidul de reabilitare a spațiilor publice urbane[15] remarcă faptul că spațiul pietonal este acea componentă de bază a spațiului public care îl face locuibil. Zonele pietonale trebuie să fie dimensionate suficient de generos încât să permită atât mobilitatea, cât și întreprinderea unor activități de petrecere a timpului liber și pentru a susține în general ideea de atractivitate a spațiului public. Partea neobstrucționată a unui trotuar este destinată mișcării. Un trotuar trebuie extins pentru a include zone de ședere, vegetație, infrastructură și alte elemente. Caracterul și parametrii spațiali ai trotuarelor ar trebui bazate pe ideea generală de spațiu locuibil. Aceste obiective nu pot fi îndeplinite, spre exemplu, dacă se configurează un trotuar ca spațiu rezidual de-a lungul unei străzi cu circulație auto, care satisface doar parametrii minimali impuși de normele de proiectare. Lățimea unui trotuar trebuie decisă în concordanță cu tipul de stradă și densitatea urbană a zonei respective. În acele locuri care au un potențial sporit de a concentra activități, un trotuar este în mod uzual mai lat decât acolo unde concentrarea nu este atât de mare.

Prezența arborilor contribuie substanțial la calitatea spațiului și a mediului înconjurător. Când se realizează dimensionarea străzilor, trebuie luate în considerare spații pentru rânduri de arbori. Aceste alei trebuie să se conformeze infrastructurii tehnice și rețelei de utilități existente. Selecția speciilor de arbori trebuie adaptată în funcție de condițiile de mediu locale. Următorii factori trebuie avuți în vedere atunci când se evaluează condițiile locale de mediu: înălțimea și tipul clădirilor, conceptul istoric și local și calitatea zonei de înrădăcinare. Este posibil să se realizeze alei de arbori și pe străzi înguste de până la 12-14 m lățime și trebuie ținut cont de faptul că gradul de confort al pietonilor trebuie să rămână la un anumit standard.

Interacțiunile care sunt importante pentru viața orașului se întâmplă la limita dintre spațiul public și privat. În consecință, dacă se dorește o îmbunătățire a calității spațiului public, zona de fronturi necesită de asemenea reabilitare. Un front stradal activ înseamnă că acolo se întâmplă mișcare, atât în interiorul, cât și în exteriorul clădirilor, și că serviciile, businessurile, cafenelele și restaurantele sunt localizate acolo. Cu alte cuvinte, spațiul din interiorul clădirilor este direct și permanent conectat cu spațiul public, atât din punct de vedere vizual, cât și fizic (ocazional, la nivel operativ). Trotuarul poate fi astfel utilizat pentru terasele cafenelelor, pentru vitrine, bănci etc. Lățimea acestor tipuri de spații trebuie să corespundă cu intensitatea la care este utilizat frontul. Orașul are nevoie să susțină activ dezvoltarea relațiilor de lungă durată. Un front activ contribuie la vitalitatea economică și la valorificarea spațiilor și aduce împreună atât interesele publice, cât și pe cele comerciale. În acest scop, trebuie îmbunătățit procesul de obținere a autorizațiilor atât din punct de vedere administrativ, cât și din punct de vedere financiar. Pe străzile importante, unde frontul este lipsit de viață, trebuie întâi depistate motivele care au dus la acest fapt. Cauzele funcționării defectuoase pot include existența traficului auto, lipsa sau calitatea slabă a spațiilor pietonale. Modalitățile de a îmbunătăți calitatea străzilor, lățimea trotuarelor și reducerea traficului trebuie identificate în vederea reabilitării străzii.

[15] Banca Mondială, Ghidul de Reabilitare a Spațiilor Publice Urbane, 2020

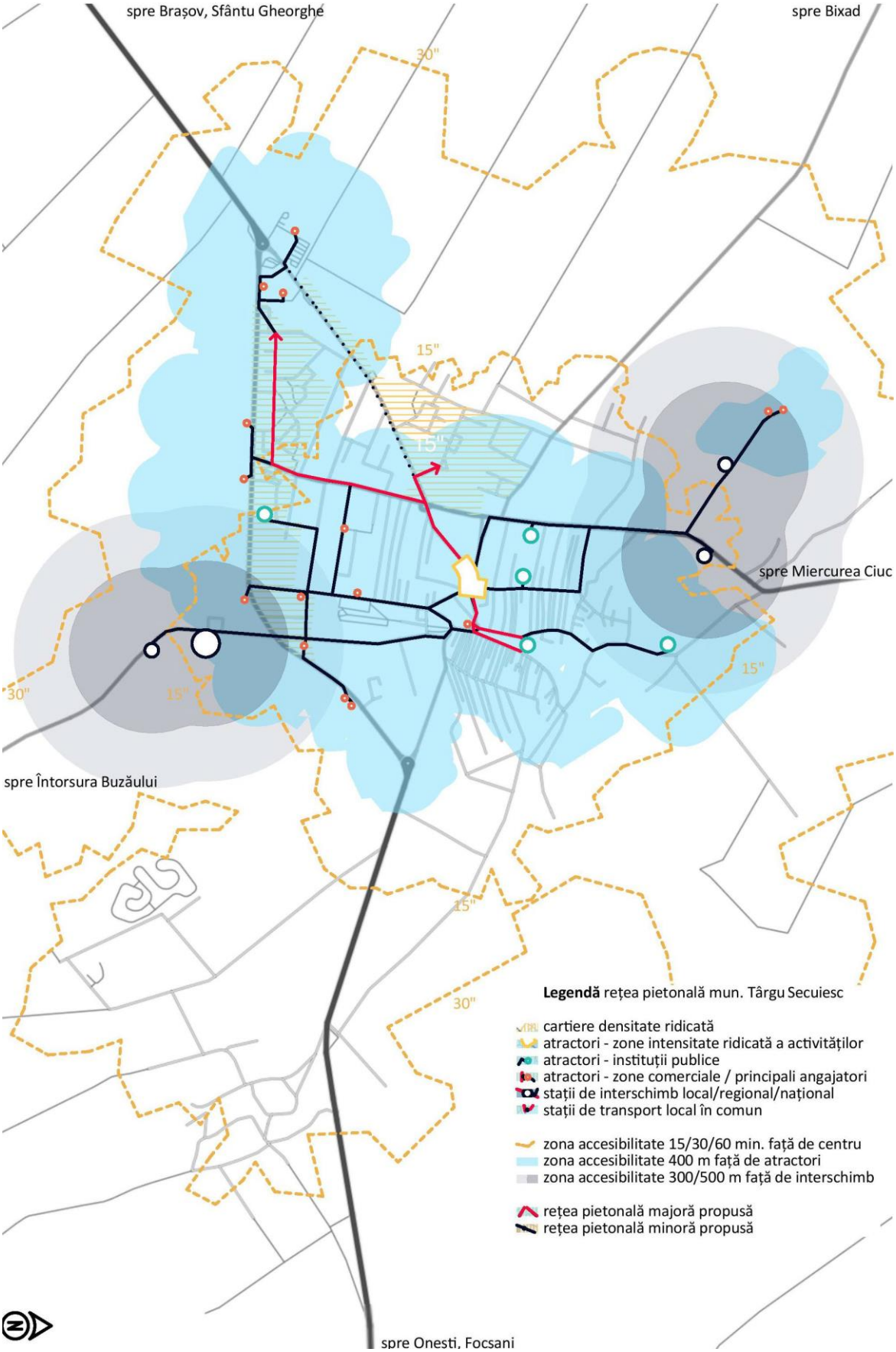
Figura 42. Accesibilitatea pietonală față de centrul municipiului Târgu Secuiesc

Sursa: Politica Urbană a României. Prelucrare Indicatori Urbani: https://citadini.ro/baza-de-date-urbane-harti/

În fapt, realizând planul accesibilității la 400 de metri față de atractorii majori la nivel de localitate, se ajunge la concluzia că întregul oraș este la cel mult 400 de metri de una dintre primele 10 companii cu sediul în oraș, față de o stație de transport în comun cu rol regional sau național sau față de o instituție publică. Acest fapt determină o abordare cu prioritate a problemelor referitoare la deplasările nemotorizate, ca fiind domeniul principal care poate influența pozitiv dezvoltarea mobilității la nivelul orașului.

Figura 43. Accesibilitatea pietonală în municipiul Târgu Secuiesc

Sursa: Prelucrare date cu caracter general, suport openstreetmap.org

Identificarea zonelor în care este necesară îmbunătățirea mobilității pietonale urmează în acest document următorii pași:

Din perspectiva activităților necesare:

- Identificarea atractorilor: zona centrală pietonală, zone active (conform GoogleMaps), interschimburile cu rețele de rang superior (județean, regional, național, internațional), zone comerciale, instituții educaționale, primele societăți comerciale în clasamentul numărului angajaților, cu razele de accesibilitate de 400 de metri aferente.
- Identificarea stațiilor de transport local în comun care se află în interiorul razelor de 300 și 500 m față de acestea.
- Trasarea celor mai facile legături între stațiile de transport în comun și atractorii cei mai apropiați.
- Trasarea rețelelor pietonale principale care îndeplinesc simultan necesitatea de accesibilitate pentru mai mulți atractori.
- Identificarea relațiilor de mobilitate (automobile personale, transport în comun) între localitatea nucleu a zonei urbane funcționale.
- Propuneri de îmbunătățire a accesibilității pietonale în localitățile aparținătoare zonei urbane funcționale, pentru o mai bună conectivitate cu localitatea nucleu.

Din perspectiva activităților opționale:

- Identificarea spațiilor verzi (scuaruri, parcuri, grădini publice) și trasarea razelor de 400 / 800 m, în funcție de suprafața acestora.
- Trasarea străzilor pe care este necesară prioritizarea accesibilității pietonale până la spațiile verzi.
- Evidențierea zonelor urbane în care este necesară suplimentarea spațiilor verzi în lipsa accesibilității față de acestea.

Din perspectiva activităților sociale:

- Propuneri pentru asigurarea calității minime a spațiilor publice de coagulare (piațete publice, buzunare aferente străzilor, străzi comerciale, spații verzi).

Târgu Secuiesc are particularitatea unui oraș bine gospodărit, de dimensiuni reduse dar compact, profitând de complementaritatea între un țesut istoric cu un caracter particular, densitatea ridicată a cartierelor de locuințe colective și amplasarea principalelor locuri de muncă pe perimetru. Orașul este ușor accesibil pietonal din centru către periferie în 15 minute de mers pe jos. Viziunea pentru mobilitatea pietonală în municipiul Târgu Secuiesc propune un oraș accesibil nemotorizat în 15 minute, al cărui spațiu public prioritizează mobilitatea pietonală în fața oricărui alt mijloc de transport pentru asigurarea unei calități ridicate a vieții.

Bicicleta este una dintre alternativele principale de înlocuire a mașinii personale pe distanțe scurte, în general de până în 7 km, datorită costurilor mici de achiziție și a beneficiilor pentru mediul înconjurător. Încurajarea deplasărilor cu bicicleta se face prin dezvoltarea infrastructurii relevante, precum crearea de piste de biciclete și a parcărilor, dar și promovarea conștientizării în rândul celorlalți participanți la trafic despre nevoia de a crea un mediu sigur pentru bicicliști.

Proiectul de ORDIN pentru aprobarea Ghidului de proiectare a infrastructurii pentru biciclete [16], elaborat de MDLPA, diferențiază traseele pentru biciclete dintr-o rețea și le clasifică în două niveluri:

- *Traseele principale care au o funcție de conectare la nivel de oraș sau de regiune. Ele conectează principalele destinații dintr-o localitate sau centrele localităților unele de altele, în afara zonei construite; rețeaua principală este formată din trasee principale*;

[16] https://www.mlpda.ro/pages/proiectordinaprobareaghidproiectareinfrstructurabiciclete

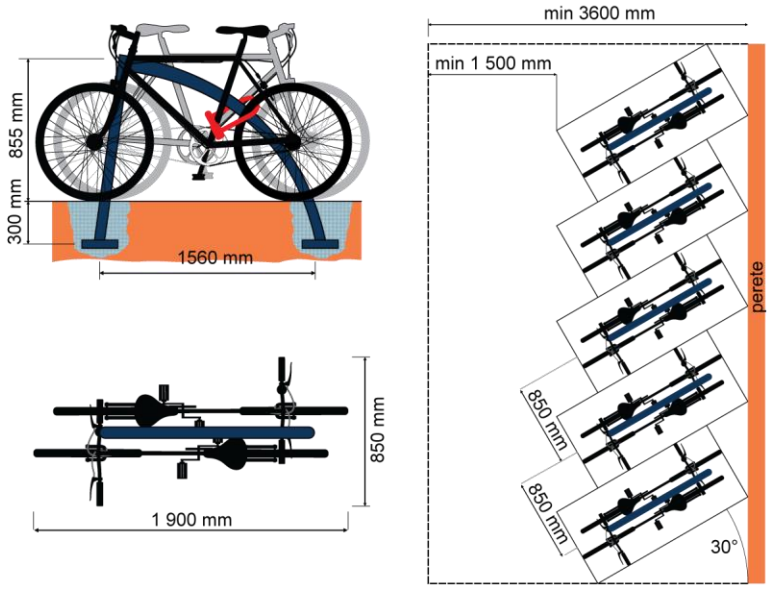
- *Traseele secundare care au rolul de preluare a fluxurilor la nivelul zonei construite. Traseele locale secundare nu sunt incluse în rețea pentru că, cel mai adesea, aceasta nu este formată din infrastructură dedicată bicicletei. Pentru aceste rute se folosesc în special măsuri de calmare a traficului, reducerea vitezei traficului motorizat sau devieri de trafic*.

Ghidul oferă o bază informativă solidă pentru tot ceea ce presupune proiectarea și dezvoltarea unor infrastructuri pentru biciclete la standardele ISO 1848/7 în diferite zone de mobilitate și este menit să stea la baza oricărei astfel de investiții.

Crearea unor spații de parcare pentru biciclete în stațiile de transport public, gări, zonele rezidențiale și la locurile de muncă este o măsură importantă pentru încurajarea acestui tip de deplasare. Directiva revizuită a UE (844/2018) cu privire la Eficiența Energetică a Clădirilor menționează faptul că statele membre trebuie să aibă în considerare „politici coerente pentru clădiri și o planificare urbană soft și verde" care să permită crearea unor parcări pentru bicicletele electrice și a vehiculelor pentru persoane cu dizabilități.

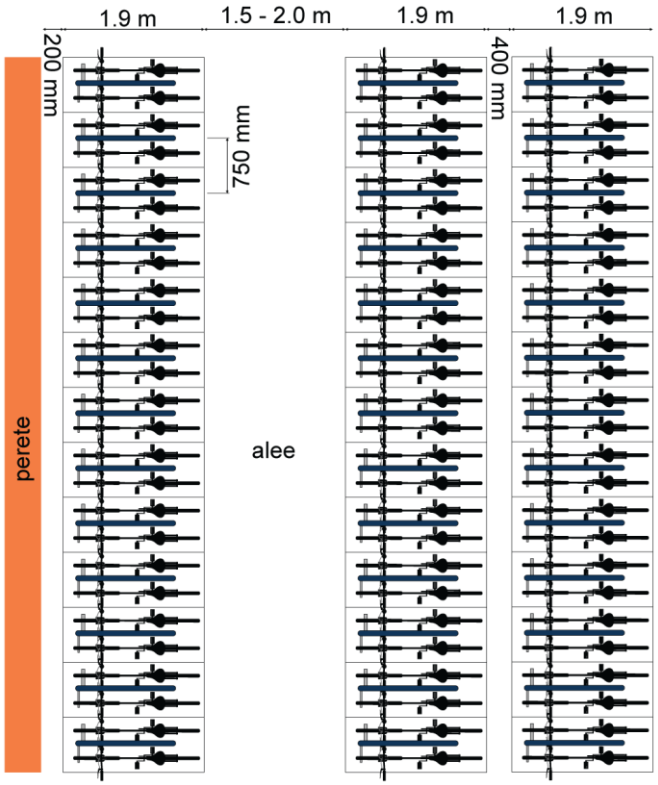
Mai mult, legea 250/2020 citată în ghidul descris mai sus, prevede construcția a minim 10 parcări pentru bicicletă complete cu mijloace de siguranță în fața tuturor instituțiilor publice din România.

Figura 44. Model de amplasare rasteluri parcări biciclete pentru puncte intermodale sau unităţi de învăţământ cu o nevoie de 10-20 locuri

Sursa: Ghidului de proiectare a infrastructurii pentru biciclete, MLPDA

Figura 45. Model de amplasare rasteluri parcări biciclete pentru noduri intermodale sau zone de birouri cu o nevoie de peste 20 locuri de parcare

Sursa: Ghidului de proiectare a infrastructurii pentru biciclete, MLPDA

Studiile care analizează relația dintre politicile de parcare și parcul auto privat arată faptul că existența unor locuri de parcare ieftine în apropierea locuinței, 155 metri fiind distanța maximă de confort, promovează folosirea mașinii pentru distanțe scurte. Crearea unui număr minim de parcări pentru biciclete în punctele cheie ale orașului ar încuraja oamenii din oraș să treacă pe acest mod de transport în detrimentul mașinii personale.

Figura 46. Țesut istoric specific Municipiului Târgu Secuiesc

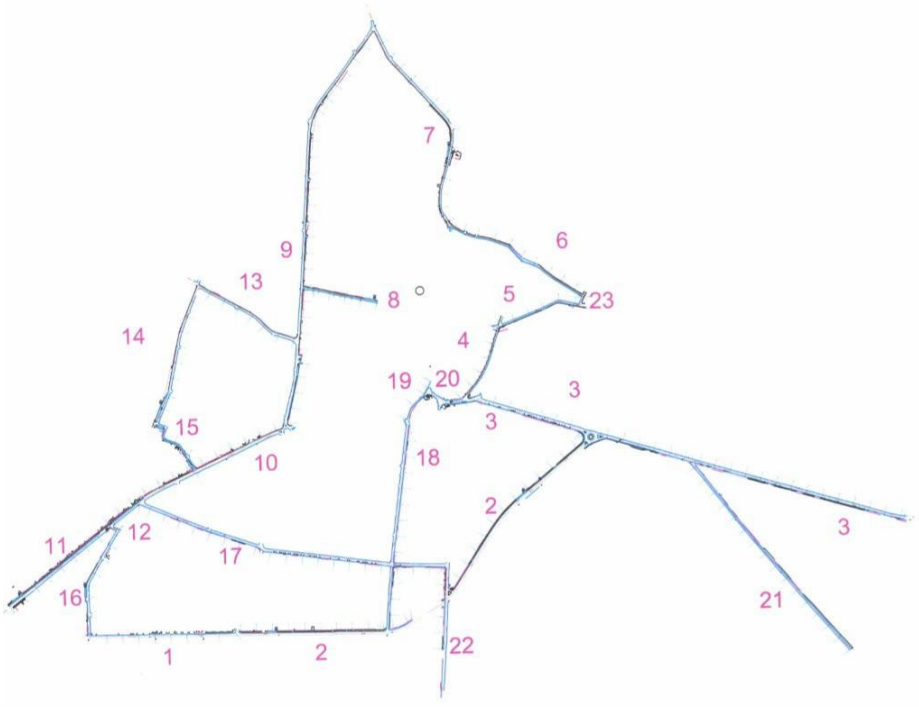
Sursa: Google Earth (2020)

Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană 2016-2020 remarca faptul că nu sunt asigurate condițiile minime pentru circulația cu biciclete și nu sunt asigurate condițiile necesare traficului pietonal fluidizat. SIDU 2016-2020 propunea următoarele sugestii și soluții:

- Dezvoltarea sustenabilă a infrastructurii de transport la nivelul municipiului prin utilizarea unor modalități de transport prietenoase cu mediul (transport în comun, biciclete, mers pe jos etc.);
- Remodelarea traficului în centrul istoric cu un pronunțat specific local al municipiului, unde va fi pus un accent mai pronunțat pe traficul pietonal și de biciclete;
- Transformarea centrului istoric specific într-un spațiu urban viabil, cu trafic pietonal și cu biciclete favorizat în detrimentul traficului auto;
- Realizarea unui sistem de închiriere de biciclete;
- Realizarea de alei şi piste pentru biciclete, precum și spatii special amenajate pentru circulaţie pietonală şi de agrement;
- Construirea unei rețele integrate de piste pentru bicicliști pe întregul teritoriu al municipiului, implementarea unui sistem municipal de închiriere de biciclete;
- Realizarea de piste pentru bicicliști către localitățile limitrofe;
- La baza măsurilor de îmbunătățire a traficului este remarcată necesitatea elaborării unui Plan de mobilitate urbană durabilă (PMUD).

În anul 2011 a fost elaborat studiul cu privire la amenajarea pistelor de bicicletă în municipiu, la comanda Primăriei Municipiului Târgu Secuiesc, proiectant S.C. Planning Office SRL. Soluția, deși ambițioasă în ceea ce privește amploarea proiectului, dovedește lacune în asigurarea accesului în zona centrală – spațiu care ar trebui să fie dedicat parcurgerii cu prioritate de către pietoni și bicicliști. Această lacună face ca întreaga rețea propusă să fie pusă la îndoială, fiind incapabilă de a asigura eficiența de deplasare între extremitățile municipiului.

Figura 47. Propunerea pentru amenajarea pistelor de bicicletă

Sursa: Primăria Municipiului Târgu Secuiesc (2011)

Propunerile din partea Asociației Zold Nap au în vedere interzicerea accesului pentru automobile în piața Gabor Aron, cel puțin în zilele de weekend. Este constatată necesitatea rastelelor pentru biciclete în fața clădirilor publice și a celor comerciale cu accesibilitate publică. O propunere inedită este de completare a celor prezentate anterior cu câteva standuri pentru repararea bicicletelor în puncte circulate din oraș, precum și cea de amplasare a unor instalații protejate de intemperii pentru parcarea bicicletelor. Aceste măsuri, împreună cu cele de promovare și conștientizare cu privire la pistele de biciclete deja existente ar face ca acest mijloc de transport să fie preferat automobilelor.

Figura 48. Propunerea pentru amenajarea rastelelor pentru reparații și a parcărilor protejate de intemperii

Sursa: Asociația Zold Nap

Propuneri similare au în vedere închiderea traficului rutier din zona centrală şi crearea unei esplanade pietonale, cu mobilier urban, propice pentru unitățile de alimentație publică (cofetării, cafenele, terase, spaţii verzi), beneficiind de iluminat public și arhitectural al clădirilor publice și dotări supraveghere video. De asemenea, posibilitatea de a amenaja sisteme de bike-sharing trebuie luată în considerare. Astfel de măsuri pentru zona centrală ar necesita completarea cu un plan detaliat de optimizare a traficului local care să includă și piste de biciclete sigure care să conducă în exteriorul orașului în diverse direcții (Vârful Filtrului – Perko, Turia, Lunga, Cătălina, Cernat) incluzând toată regiunea periurbană.

În continuare sunt prezentate o serie de măsuri aplicabile mobilității nemotorizate în general, în întreaga municipalitate, configurate în funcție de zona unde sunt implementate:

Pentru străzile de Legătură (Categoria a II-a)

Străzile de legătură preiau traficul de pe străzile colectoare. Acestea pot conține benzi de acostament pentru staționare sau parcare. Numărul benzilor, în momentul actual, este de patru (două pe fiecare sens de mers). Încadrarea străzilor de legătură este în Categoria a II-a, conform Ordinului nr. 49 din 27 ianuarie 1998 pentru aprobarea Normelor tehnice privind proiectarea şi realizarea străzilor în localitățile urbane.

Aceste tipuri de străzi conțin cel puțin următoarele elemente:

- Pomi amplasați pe marginea străzii, cu rol de a calma traficul și de a crește calitatea vieții, schimbând dimensiunea și scara spațiului (*Ghidul de reabilitare a spațiilor publice urbane*[17]);
- Delimitarea unei zone de parcaj de-a lungul unei benzi de circulație, realizată nu doar prin marcaje rutiere, ci prin extinderea trotuarului înspre stradă și prin păstrarea unei linii curate de marcaj, din punct de vedere geometric.

Pentru Străzile Colectoare (Categoria a III-a)

Străzile Colectoare sunt cele mai întâlnite și locuite/construite străzi. Majoritatea au două benzi de circulație (o bandă pe fiecare sens). Unele din aceste străzi au acostament, pe o parte sau pe ambele părți, pavat parțial sau total, continuu sau întrerupt în lungul străzii. Încadrarea străzilor colectoare

[17] Banca Mondială, Politica Urbană a României, 2020

este în Categoria a III-a, conform Ordinului nr. 49 din 27 ianuarie 1998 pentru aprobarea Normelor tehnice privind proiectarea şi realizarea străzilor în localitățile urbane.

Aceste tipuri de străzi conțin cel puțin următoarele elemente:

- Pomi amplasați pe marginea străzii, cu rol de a calma traficul și de a crește calitatea vieții, schimbând dimensiunea și scara spațiului (*Ghidul de reabilitare a spațiilor publice urbane*[18]);
- Delimitarea unei zone de parcaj de-a lungul unei benzi de circulație, realizată nu doar prin marcaje rutiere, ci prin extinderea trotuarului înspre stradă și prin păstrarea unei linii curate de marcaj, din punct de vedere geometric;
- În situații cu spațiu limitat, unde există o singură bandă de circulație, trebuie create zone de întoarcere. Acestea pot fi situate în intersecții sau în dreptul accesului auto pe proprietăți private, acolo unde pot exista lărgiri;
- O lățime de 1.75 m – lățimea pentru pista de bicicliști, când se află de-a lungul unei zone cu parcare laterală;
- Este necesară asigurarea a doar 6.00 m (2 x 3.00 m) – străzile cu dublu sens, pentru volum ridicat de trafic. Rămâne, astfel, spațiu suplimentar pentru suprafețele necesare deplasării nemotorizate și spațiilor verzi în profilul stradal.

Pentru Străzile de Folosință Locală (Categoria a IV-a)

Străzile de Folosință Locală sunt străzi cu trafic foarte redus, asigură accesul la locuințe și la servicii curente. Aceste străzi trebuie să asigure accesul mașinii de salubritate și cea a pompierilor. Aceste tipuri de alei auto sunt încadrate legal ca străzi de Categoria IV-a, conform Ordinului nr. 49 din 27 ianuarie 1998 pentru aprobarea Normelor tehnice privind proiectarea şi realizarea străzilor în localitățile urbane.

Aceste tipuri de străzi conțin cel puțin următoarele elemente:

- Pomi amplasați pe marginea străzii, cu rol de a calma traficul și de a crește calitatea vieții, schimbând dimensiunea și scara spațiului (*Ghidul de reabilitare a spațiilor publice urbane*[19]);
- Alternarea poziționării zonelor de parcaje contribuie la calmarea traficului, eliminând culoarele care sunt lungi și în linie dreaptă;
- În situații cu spațiu limitat, unde există o singură bandă de circulație, trebuie create zone de întoarcere. Acestea pot fi situate în intersecții sau în dreptul accesului auto pe proprietăți private, acolo unde pot exista lărgiri;
- Eliminarea marcajelor rutiere pe străzile cu trafic scăzut, unde circulația auto se realizează cu viteză foarte redusă, iar vehiculele împart același spațiu;
- Este necesară asigurarea a doar 5 m (2 x 2.50 m) – străzile cu dublu sens, pentru volum de trafic foarte redus. Rămâne, astfel, spațiu suplimentar pentru suprafețele necesare deplasării nemotorizate și spațiilor verzi în profilul stradal;
- Este necesară asigurarea a doar 4.00 m pentru carosabil și biciclete pe o stradă obișnuită cu sens unic. Banda pentru biciclete poate avea sens opus. Ea nu afectează traficul auto.

Pentru intersecții și traversări

Intersecțiile și traversările sunt zonele în care apar cele mai multe conflicte între modurile distincte de transport. Trecerile de pietoni presupun asigurarea unor condiții minime de siguranță în intersecții și în proximitatea stațiilor de transport în comun. În interiorul cartierelor, este necesară prioritizarea traversării pietonilor prin treceri în apropierea serviciilor esențiale sau recreative (farmacii, spitale, magazine alimentare, stații de transport în comun, spații verzi etc.), precum și în zonele mediane unde cerințele de traversare sunt semnificative.

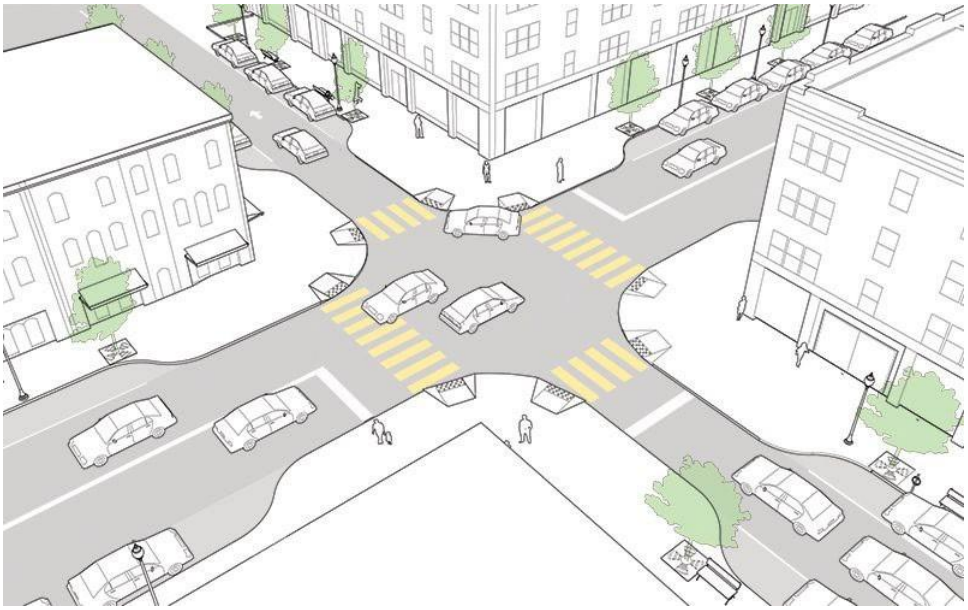
[18] Banca Mondială, Ghidul de Reabilitare a Spațiilor Publice Urbane, 2020
[19] Banca Mondială, Ghidul de Reabilitare a Spațiilor Publice Urbane, 2020

Elementele fundamentale ale unor traversări sigure presupun utilizarea elementelor verticale pentru a delimita extensiile de bordură sau refugiile mediane, scurtarea distanței de trecere și reducerea vitezei prin redistribuirea sau îngustarea benzilor destinate vehiculelor și aplicarea marcajelor sau impedimentelor constructive pentru a delimita spațiul pietonal și pentru a spori vizibilitatea de trecere.

Elementele fundamentale ale unor traversări sigure presupun utilizarea elementelor verticale pentru a delimita extensiile de bordură sau refugiile mediane, scurtarea distanței de trecere și reducerea vitezei prin redistribuirea sau îngustarea benzilor destinate vehiculelor și aplicarea marcajelor sau impedimentelor constructive pentru a delimita spațiul pietonal și pentru a spori vizibilitatea de trecere:

- În intersecțiile între străzi de categorii diferite se propune îngustarea carosabilului (de la 4 la două benzi) pentru a permite continuitatea rețelei pietonale și realizarea racordurilor între cota trotuarelor și cea a carosabilului.

Figura 49. Traversări în intersecții – Propunere de diminuare a lățimii suprafeței carosabile

Sursa: NACTO Urban Street Design Guide

- Delimitarea unei zone de parcaj de-a lungul unei benzi de circulație, realizată nu doar prin marcaje rutiere, ci prin extinderea trotuarului înspre stradă și prin păstrarea unei linii curate de marcaj, din punct de vedere geometric – aceasta poate deveni punctul de traversare lesnicioasă. În zonele cu traversări mediane se impune realizarea unor amenajări pentru ridicarea cotei carosabilului la cea a trotuarului, pentru a obliga autoturismele să încetinească și a prioritiza mobilitatea pietonală. Este esențială amplasarea unei insule intermediare, de lățime suficientă pentru a permite staționarea temporară a unei persoane adiacente unei biciclete.

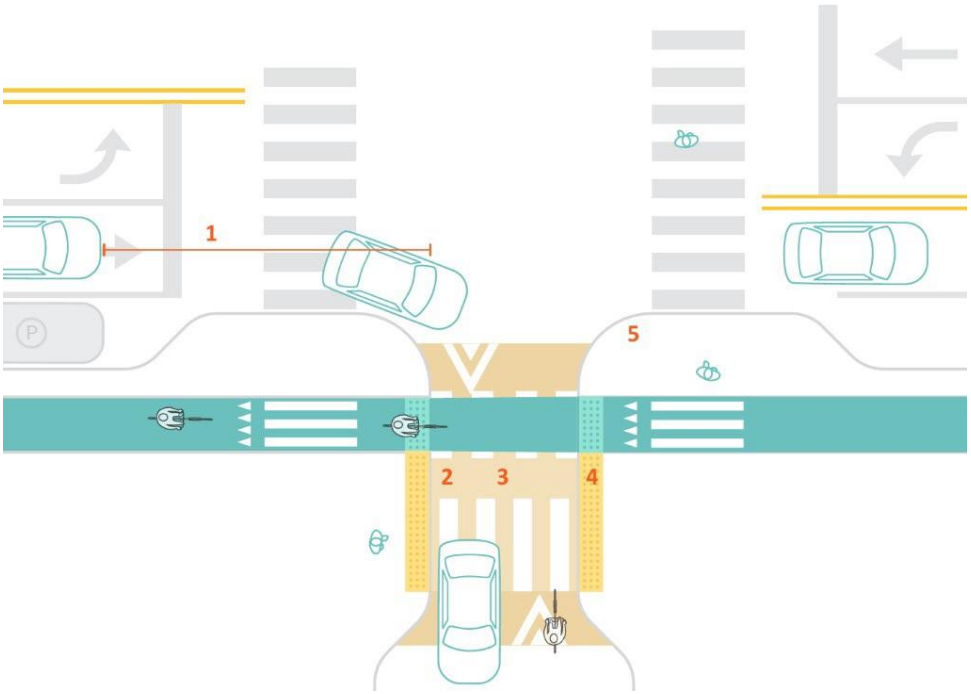
Figura 50. Traversări mediane – Propunere de ridicare a cotei carosabilului la cea a trotuarului

Sursa: NACTO Urban Street Design Guide

- La intersecția între străzi de categorii diferite, cu precădere între străzi de categoriile II-III, respectiv III-IV, se propune realizarea unei elevații a carosabilului la nivelul trotuarului, permițând continuitatea pistelor de biciclete, a marcajelor tactile pentru persoanele cu dizabilități și extinzând zona de asigurare din partea șoferului automobilului care urmează să vireze.

Figura 51. Traversări la intersecția între străzi principale și străzi secundare

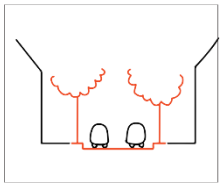
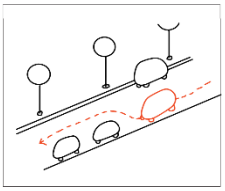
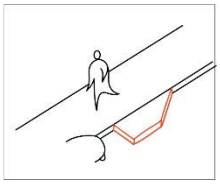
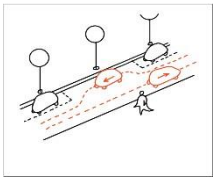
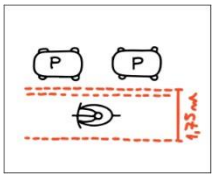
Legendă: 1 - lățime de asigurare și virare, 2 – continuitatea pistei de bicicletă, 3 – ridicarea cotei carosabilului până la cea a trotuarului, 4 – elemente de semnalizare pentru persoane cu deficiențe de vizibilitate, 5 – extinderea trotuarului în carosabil și propunerea unei zone mai largi destinate siguranței pietonilor

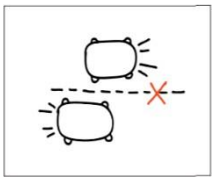
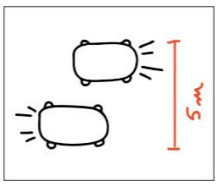
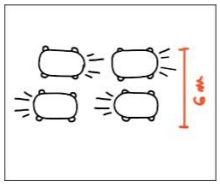
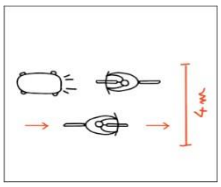
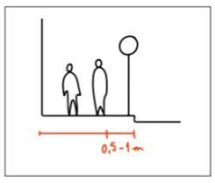
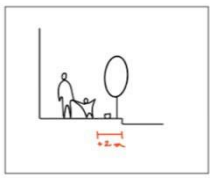
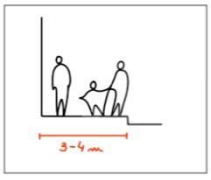
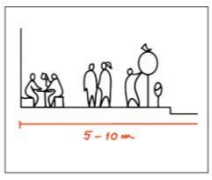
Sursa: NACTO Urban Street Design Guide

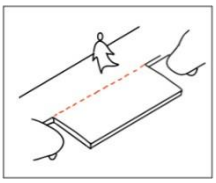
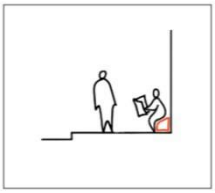
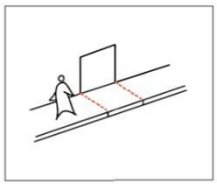
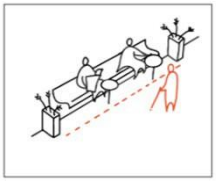
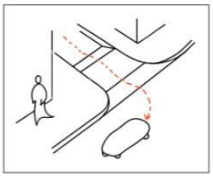
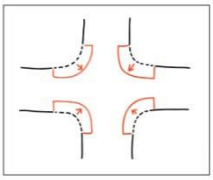
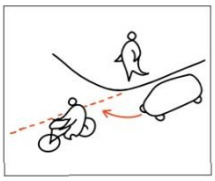
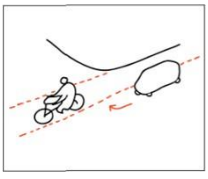
Pentru piețe publice

Piețele publice sunt eminamente pietonale, cu posibilitatea accesului bicicletelor (diferențiere între deplasarea în viteză și cea lentă a acestora din urmă). O piață este, de asemenea, definită de calitatea limitelor ei, de felul în care arată clădirile din jur și de cât de mult este construit între aceste limite (în raport cu cât este de deschisă). Piețele tradiționale ale zonelor istorice și compacte ale unui oraș, definite de clădirile care le înconjoară, sunt, de obicei, printre spațiile publice de cea mai înaltă calitate. Piețele care sunt traversate de un drum aglomerat suferă din punctul de vedere al felului în care sunt percepute și din cel al calității. Calitatea unei piețe este, de asemenea, dependentă de proporțiile ei (de exemplu raportul suprafeței și al înălțimii clădirilor din jur). Nu ar trebui să existe bariere în calea mișcării naturale a pietonilor. Structurile de dimensiuni reduse și copacii pot crea o tranziție plăcută de la nivelul străzilor până la înălțimile clădirilor din jur.

Tabel 5. Măsuri propuse în funcție de tipul de spațiu public

	Ideograme	Măsuri	II	III	IV	IT	PP
1		Pomii amplasați pe marginea străzii au rolul de a calma traficul și de a crește calitatea vieții, schimbând dimensiunea și scara spațiului.	x	x	X		x
2		Alternarea poziționării zonelor de parcaje poate ajuta la calmarea traficului, eliminând culoarele care sunt lungi și în linie dreaptă.			X		x
3		Delimitarea unei zone de parcaj de-a lungul unei benzi de circulație, realizată nu doar prin marcaje rutiere, ci prin extinderea trotuarului înspre stradă și prin păstrarea unei linii curate de marcaj, din punct de vedere geometric.		x		x	
4		În situații cu spațiu limitat, unde există o singură bandă de circulație, trebuie create zone de întoarcere. Acestea pot fi situate în intersecții sau în dreptul accesului auto pe proprietăți private, acolo unde pot exista lărgiri.		x	X		
5		Asigurarea unei lățimi de 1.75 m – lățimea pentru pista de bicicliști, când se află de-a lungul unei zone cu parcare laterală.		x			

6		Eliminarea marcajelor rutiere pe străzile cu trafic scăzut, unde circulația auto se realizează cu viteză foarte redusă, iar vehiculele împart același spațiu.			X
7		Este necesară asigurarea a doar 5 m (2 x 2.50 m) – străzile cu dublu sens, pentru volum de trafic foarte redus. Rămâne, astfel, spațiu suplimentar pentru suprafețele necesare deplasării nemotorizate și spațiilor verzi în profilul stradal.			X
8		Este necesară asigurarea a doar 6.00 m (2 x 3.00 m) – străzile cu dublu sens, pentru volum ridicat de trafic. Rămâne, astfel, spațiu suplimentar pentru suprafețele necesare deplasării nemotorizate și spațiilor verzi în profilul stradal.		x	
9		Este necesară asigurarea a doar 4.00 m pentru carosabil și biciclete pe o stradă obișnuită cu sens unic. Banda pentru biciclete poate avea sens opus. Ea nu afectează traficul auto.			X
10		Pentru trotuare trebuie alocat spațiu fiecărui element fizic ce poate perturba fluxul pietonal. Pentru semnele de circulație este nevoie de un spațiu tampon de 0,5 / 1 m.	x	x	X
11		Pentru a separa trotuarul de un spațiu verde, trebuie alocată o bandă de cel puțin 2 m zonei plantate, pentru ca aceasta să permită dezvoltarea unei vegetații consistente.	x	x	X
12		O dimensiune a trotuarului pentru un flux mediu de oameni se încadrează între 3 și 4 m.	x	x	X
13		În cazul în care pe trotuar au loc activități diverse (cafenele, fluxuri piet-onale, spațiu verde), acesta trebuie să aibă o lățime între 5 și 10 m.	x	x	X

14		Dacă un trotuar este bordat de parcări, este necesară realizarea unor spații intercalate mai ample, pentru a fragmenta limita creată de mașinile parcate.	x	x	X	
15		În parcurgerea spațiului public este necesară instalarea mobilierului urban ce activează fațadele prin încurajarea unor popasuri spontane.	x	x	X	
16		Pentru a îmbunătăți calitatea spațiului public se recomandă renunțarea la orice tip de întreruperi ale căilor de trafic pietonal.	x	x	X	
17		Zonele de relaxare și terasele situate de-a lungul unui traseu pietonal trebuie să țină cont și de necesarul de spațiu pentru persoanele cu dizabilități locomotorii. Totuși, delimitările nu trebuie să interfereze cu circulația pietonilor.	x	x	X	
18		Trecerile în cazul străzilor cu trafic redus pot fi diminuate dacă o parte a carosabilului este ridicată la cota trotuarului.	X	x	X	x
19		Extinderea trotuarelor în intersecții poate avea consecințe pozitive asupra deplasărilor pietonale.	X	x	X	
20		Străzile de tip „shared space” și razele mici de curbură contribuie la buna funcționare a unui spațiu public.			X	x
21		Pentru străzile cu trafic ridicat sunt necesare măsuri suplimentare de protecție pentru bicicliști. Acestea pot fi implementate prin marcaje rutiere suplimentare.	X	x		x

Legendă: II – stradă categoria II; III – stradă categoria III; IV – stradă categoria IV; IT – intersecții, traversări; PP – piețe publice

Sursă: Ghidul de reabilitare a spațiilor publice urbane

Târgu Secuiesc se bucură să aibă toate oportunitățile dezvoltării și adoptării mobilității nemotorizate, înainte de a se confrunta cu problema comună multor orașe, aceea a dezvoltării puternice spre periferii, a distanțelor mari de parcurs spre serviciile publice sau a pierderii spațiilor publice de însemnătate pentru localitate.

Calitatea spațiului public nu implică și nu vizează strict calitatea vieții și calitatea experienței pietonului în parcurgerea acelui spațiu, ci aduce cu sine dezvoltarea multilaterală a localității. Prin deschiderea fronturilor spre spațiul public și prin îmbunătățirea și accesibilizarea spațiului de tip buffer între serviciile comerciale sau de alte tipuri și spațiul public, se încurajează puternic și se facilitează acest schimb economic între cetățean, potențial utilizator al serviciilor și cei ce le oferă. În acest mod, se încurajează și se susțin inițiativele economice locale, antreprenorii mici și inițiativele noi. Acest aspect poate deveni foarte important pentru Târgu Secuiesc având în vedere că lipsesc străzi și spații care să fie destinate exclusiv promenadei și pietonilor.

În *Ghidul de reabilitare al spațiilor publice urbane*[20] s-au identificat priorități la nivelul a 5 puncte cheie în dezvoltarea orașelor: oraș prosper ce visează aspectul economic, societatea civilă ce vizează calitatea vieții, oraș autentic ce vizează identitatea și specificul local, coeziunea socială ce vizează aspectul comunității și protecția cetățeanului și orașul estetic ce vizează rolul oricărui oraș de landmark la nivel național, de a-și proteja și investi în buna funcționare după principii și norme actuale.

Spațiile publice au marele avantaj de a juca un rol în fiecare dintre aceste direcții de prioritate, având multiple roluri, de la bine-cunoscutul rol tehnic, la cel politic, ideologic, umanist, cultural, social și economic.

Printr-un spațiu public de înaltă calitate, care funcționează din punct de vedere structural, dar și simbolic și cultural, care pune accentul pe protecția și valorificarea cetățeanului, care aduce un plus de valoare vieții comunității și care se bazează pe principii de incluziune și accesibilitate și transparență, se contribuie substanțial la încrederea cetățenilor în autorități, construirea unui discurs liber și inovativ, se creează un mediu propice afacerilor și inițiativelor antreprenoriale, se asigură un grad al sentimentului de siguranță pentru toate comunitățile, indiferent de situația lor economică sau ereditară, ceea ce încurajează implicarea activă în viața politică și economică a urbei.

La nivelul strategiei locale, fondul construit specific orașului poate deveni un atractor turistic puternic, împreună cu contextul său geografic și rural. Aceste puncte tari pot fi cu atât mai mult exploatate cu cât intervențiile la nivelul rețelelor de piste ciclabile între localități au deja un suport stabil și ușor de accesat. Printr-o intervenție de acest tip se ating direcțiile marcate ca prioritare spre obținerea unor orașe prospere și relevante în plan regional și național.

La nivelul țesutului urban existent, caracterul lui și atractivitatea sa vin în întâmpinarea unui nou tip de turism prezent în Europa și chiar și în România, și anume slow-tourism. Pentru a putea accesa piața acestui tip de turism este însă nevoie de o reabilitare și reamenajare a spațiilor publice existente, gândite având ca utilizator principal pietonul, călătorul, cel care va parcurge spațiul și îl va experimenta la viteză redusă.

Pentru Târgu Secuiesc spațiul public și investițiile în această resursă urbană poate fi o platformă de lansare, un punct din care să se dezvolte și prin care să devină nu numai o localitate atractivă și valoroasă pentru proprii cetățeni, ci și la nivel regional și național.

[20] Banca Mondială, Ghidul de Reabilitare a Spațiilor Publice Urbane, 2020

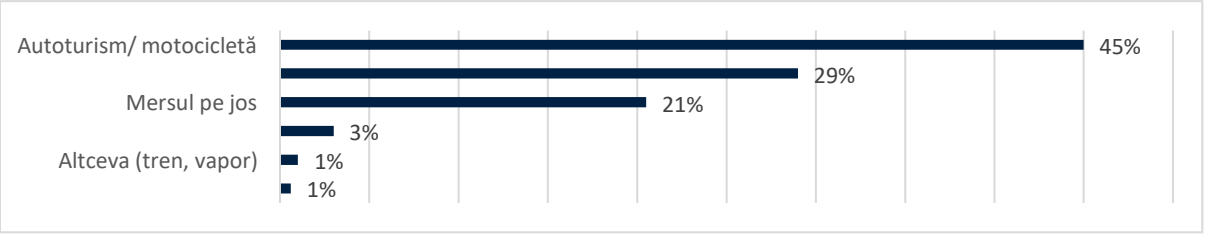
TRANSPORTUL ÎN COMUN

Pentru ca cetățenii să fie încurajați să folosească moduri de transport durabil, este necesară implementarea unei rețele de transport public eficientă. În ultimii ani, orașele europene au pus în aplicare o serie de inițiative pentru a crește calitatea transportului public și frecvența utilizării acestuia, însă până în prezent nu s-a înregistrat nicio reducere semnificativă a utilizării autoturismelor personale. Unii indicatori de calitate a aerului au cunoscut o ușoară îmbunătățire, dar emisiile de gaze cu efect de seră generate de transportul rutier au continuat să crească în mod constant și numeroase orașe depășesc în continuare pragurile de siguranță ale UE privind poluarea.

În România, transportul urban se realizează cu prioritate cu autoturismul (44%), utilizarea mașinii personale tinzând să crească pe măsura creșterii dimensiunii urbane, conform unui studiu realizat de Banca Mondială[21]. Există diferențe în funcție de regiune, în Regiunea de dezvoltare Sud-Vest Oltenia evidențiindu-se o tendință semnificativ scăzută de utilizare a transportului în comun (11%), această modalitate de transport înregistrând, de asemenea, și o cotă de satisfacție foarte scăzută (52% din populație manifestă un grad scăzut de satisfacție cu privire la transportul în comun).

Costurile pentru o rețea de transport public eficientă pot fi substanțiale, având în vedere că pe lângă costurile de infrastructură și material rulant, pentru care UE poate oferi sprijin financiar, există costuri mari operaționale și de întreținere, acoperite cu greu de orașe. Tarifele percepute pentru călătorii acoperă doar o parte dintre aceste costuri. În unele cazuri, frauda în ce privește achitarea costului călătoriei poate reprezenta un procent mare din veniturile estimate. În majoritatea localităților din România, transportul în comun tinde să includă autobuze, microbuze, troleibuze și tramvaie operate de primărie sau de un concesionar privat, capitala fiind singurul oraș din România care dispune și de o rețea de metrou. Printre dificultățile cu care se confruntă aceste sisteme de transport se numără scăderea considerabilă a numărului de pasageri. Persoanele tinere tind să utilizeze mai mult autoturismul personal în comparație cu vârstnicii. Gradul cel mai ridicat de utilizare a autoturismului s-a înregistrat în rândul populației între 25 și 44 ani (58%). După 65 de ani, este preferat transportul în comun (43%) și mersul pe jos (30%).

Figura 52. Mijloacele de transport cele mai utilizate în România

Sursa: Banca Mondială, Barometru urban. Calitatea vieții în orașele din România, 2020: https://citadini.ro/barometru-urban-2020/

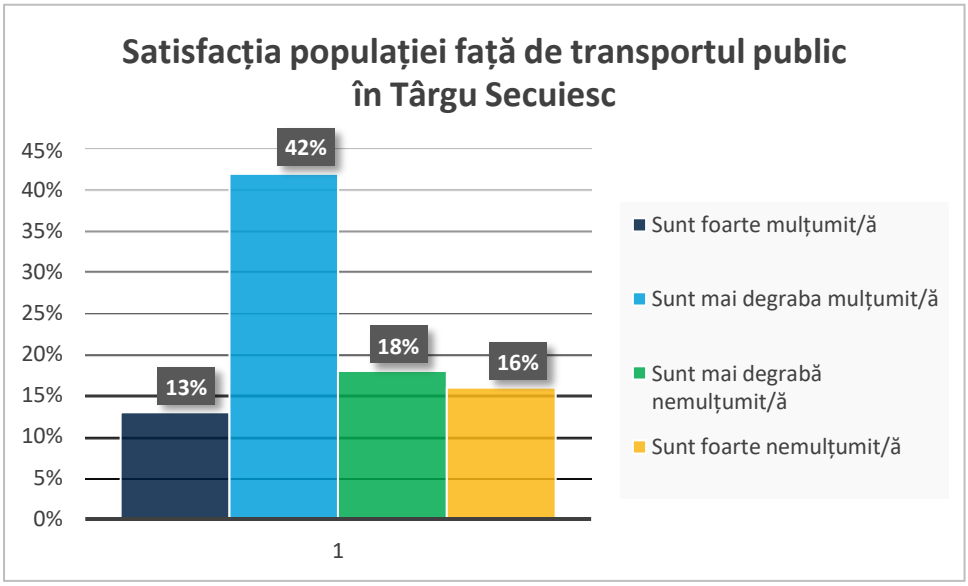
Transportul în comun este utilizat cel mai frecvent în reședințele de județ și zonele urbane funcționale ale acestora, cele mai ridicate niveluri de utilizare a transportului în comun într-o localitate ridicându-se la 48% din populația localității respective.

Cu excepția capitalei, nivelul de satisfacție față de transportul urban tinde să crească odată cu dimensiunea urbană, de la 36% mulțumire în orașele sub 5.000 locuitori, la 74% mulțumire în orașele între 300.000 - 500.000 locuitori.

Târgu Secuiesc se aliniază mediei naționale, gradul de mulțumire în legătură cu transportul în comun înregistrând un procent de 55% în rândul cetățenilor.

[21] Banca Mondială, Barometrul urban. Calitatea vieții în orașele din România, 2020

Figura 53. Satisfacția populației față de transportul public în Târgu Secuiesc

Sursa: Politica Urbană a României. Barometrul pentru Calitatea Vieții: https://citadini.ro/barometru-urban-2020/

În clasamentul orașelor intervievate cu privire la satisfacția fața de transportul în comun, Târgu Secuiesc se află în partea negativă a topului, 16% din locuitori declarându-se foarte nemulțumiți, în timp ce 18% sunt mai degrabă nemulțumiți. 42% dintre cetățenii din Târgu Secuiesc sunt mai degrabă mulțumiți de transportul public, iar doar 13% din locuitori sunt foarte mulțumiți.

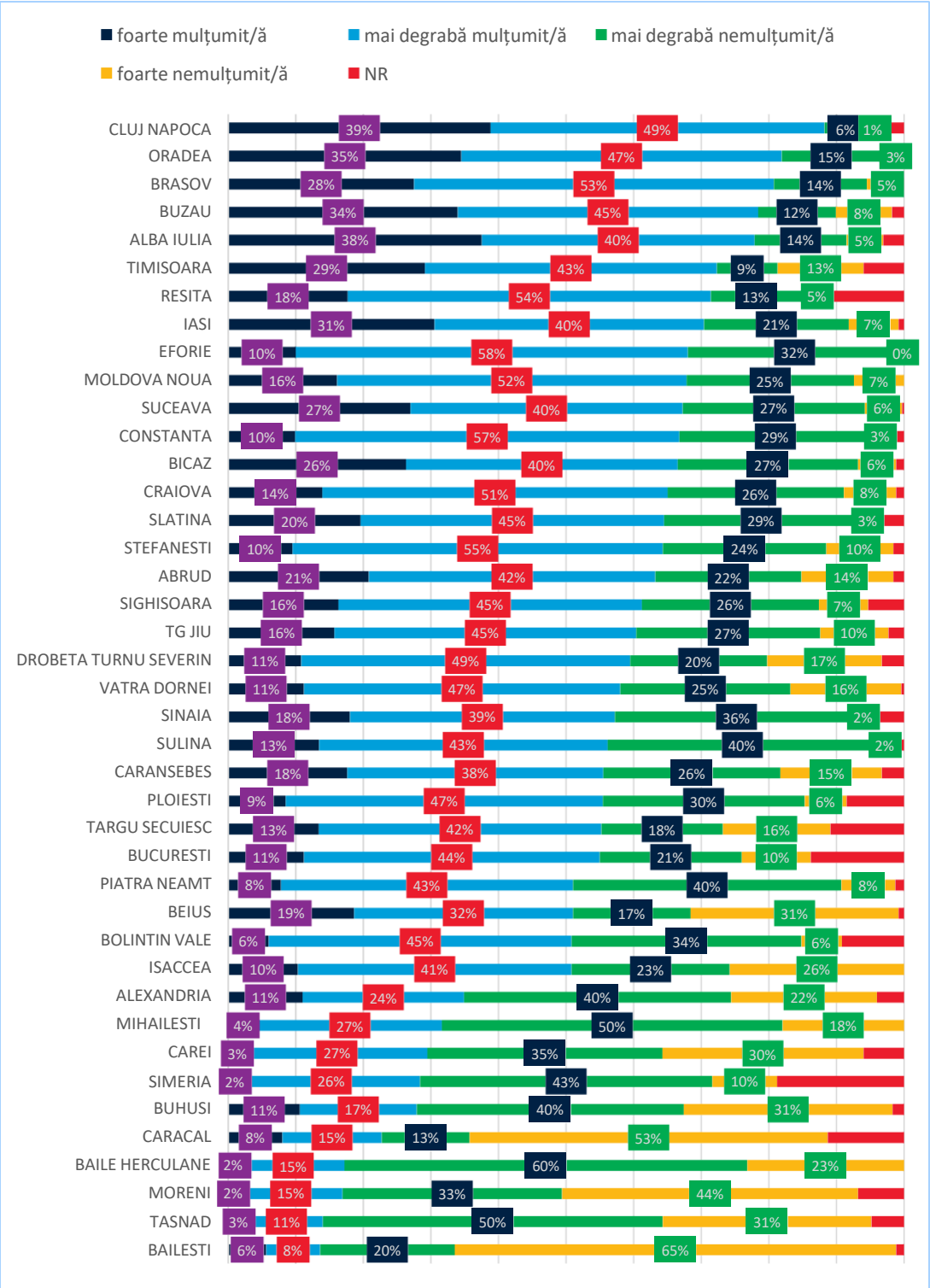
Târgu Secuiesc nu deține un sistem de transport public, transportul în comun fiind deservit de operatori la nivel județean. La nivel local, există operatori privați care deservesc Zona Industrială din Târgu Secuiesc. Platforma Autogari.ro include toate cursele operate de transportatori privați din Târgu Secuiesc, iar lista completă a curselor poate fi consultate aici: https://www.autogari.ro/TarguSecuiesc. Destinațiile cu cea mai mare frecvență a curselor includ Brașov, Sfântu Gheorghe, Aeroportul Otopeni, Cluj-Napoca și Budapesta. Totuși, Primăria are în plan înființarea transportului public local și achiziționarea unor microbuze electrice care să asigure transportul cetățenilor pe ruta Centrul istoric – stațiunea Fortyogo – satul Lunga. De asemenea este luată în vedere achiziția a unor stații de reîncărcare pentru vehiculele electrice.

Figura 54. Operatori privați de transport în comun

Sursa: Google Maps

Figura 55. Satisfacția cetățenilor cu privire la transportul în comun (autobuze, troilebuze, tramvaie, metrou)

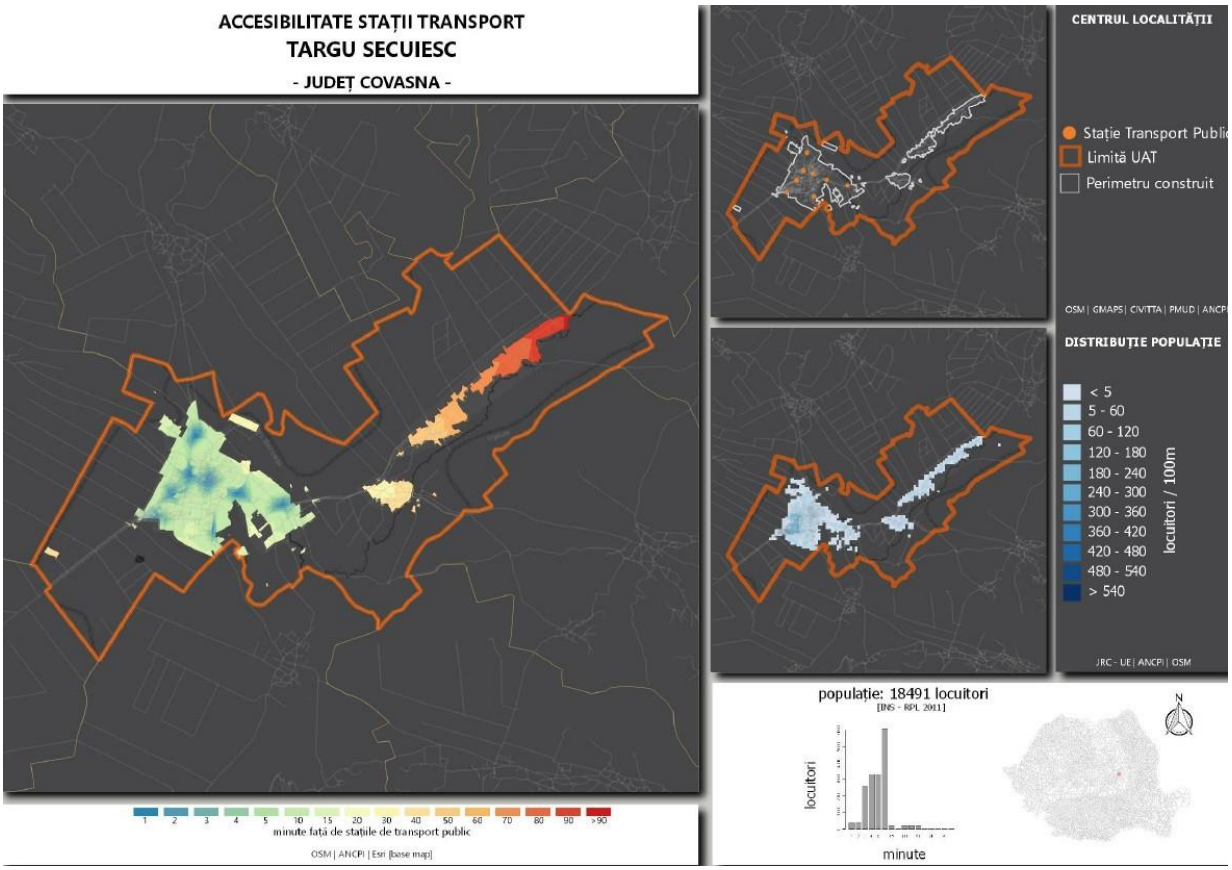

Sursa: Politica Urbană, Barometru urban. Calitatea vieții în orașele din România, 2020: https://citadini.ro/barometru-urban-2020/

Pentru a preîntâmpina tendința actuală de creștere a utilizării autoturismului privat și, în consecință, o congestie a traficului și un nivel de poluare augmentate, este necesar ca România să promoveze și să încurajeze cât mai mult modalitățile de transport durabil, precum mersul pe jos și utilizarea pistelor de biciclete.

Figura de mai jos evidențiază accesibilitatea pietonală a stațiilor de transport public existente în oraș. Se poate observa că provocările mai mari apar în satele aparținătoare municipiului Târgu Secuiesc.

Figura 56. Accesibilitate stații transport public Târgu Secuiesc

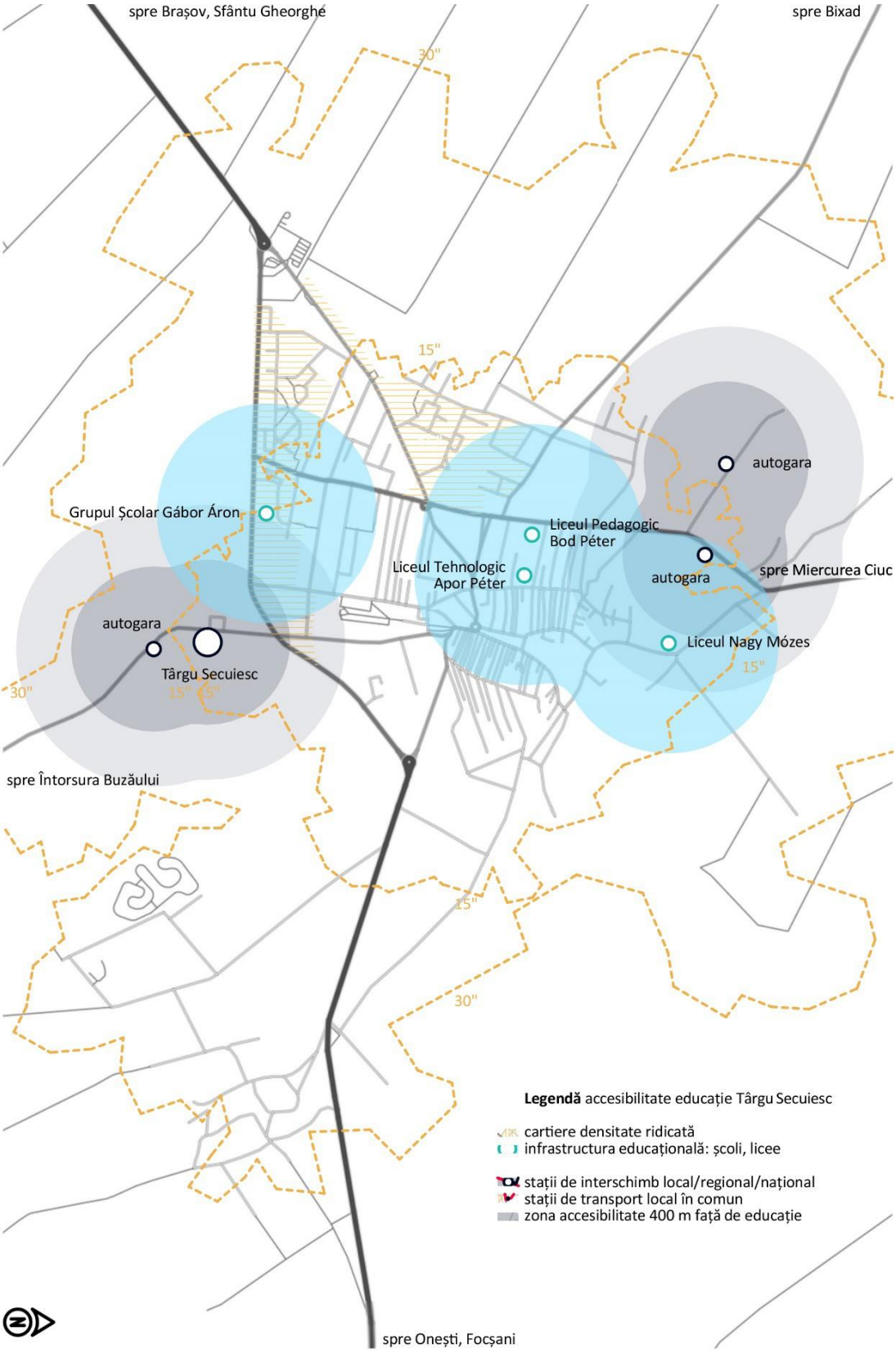

Sursa: Politica Urbană a României. Prelucrare date indicatori: https://citadini.ro/baza-de-date-urbane-harti/

Târgu Secuiesc este o localitate urbană cu o calitate ridicată a vieții, manifestată atât la nivelul dotărilor de bază, cât și al performanței în educație. Prezența unui număr relativ ridicat de unități școlare per cap de locuitor face ca municipiul să fie un atractor pentru localitățile rurale din jur. Însă, chiar și pentru locuitori, accesul la școli este de importanță majoră. Dimensiunile relativ reduse ale municipiului fac ca accesul la unitățile de educație să fie facil, cu condiția respectării condițiilor fundamentale de siguranță și securitate, cu precădere prin limitarea traficului auto.

Figura de mai jos evidențiază accesibilitatea la școlile și liceele din municipiu.

Figura 57. Accesibilitatea la infrastructura educațională din Târgu Secuiesc

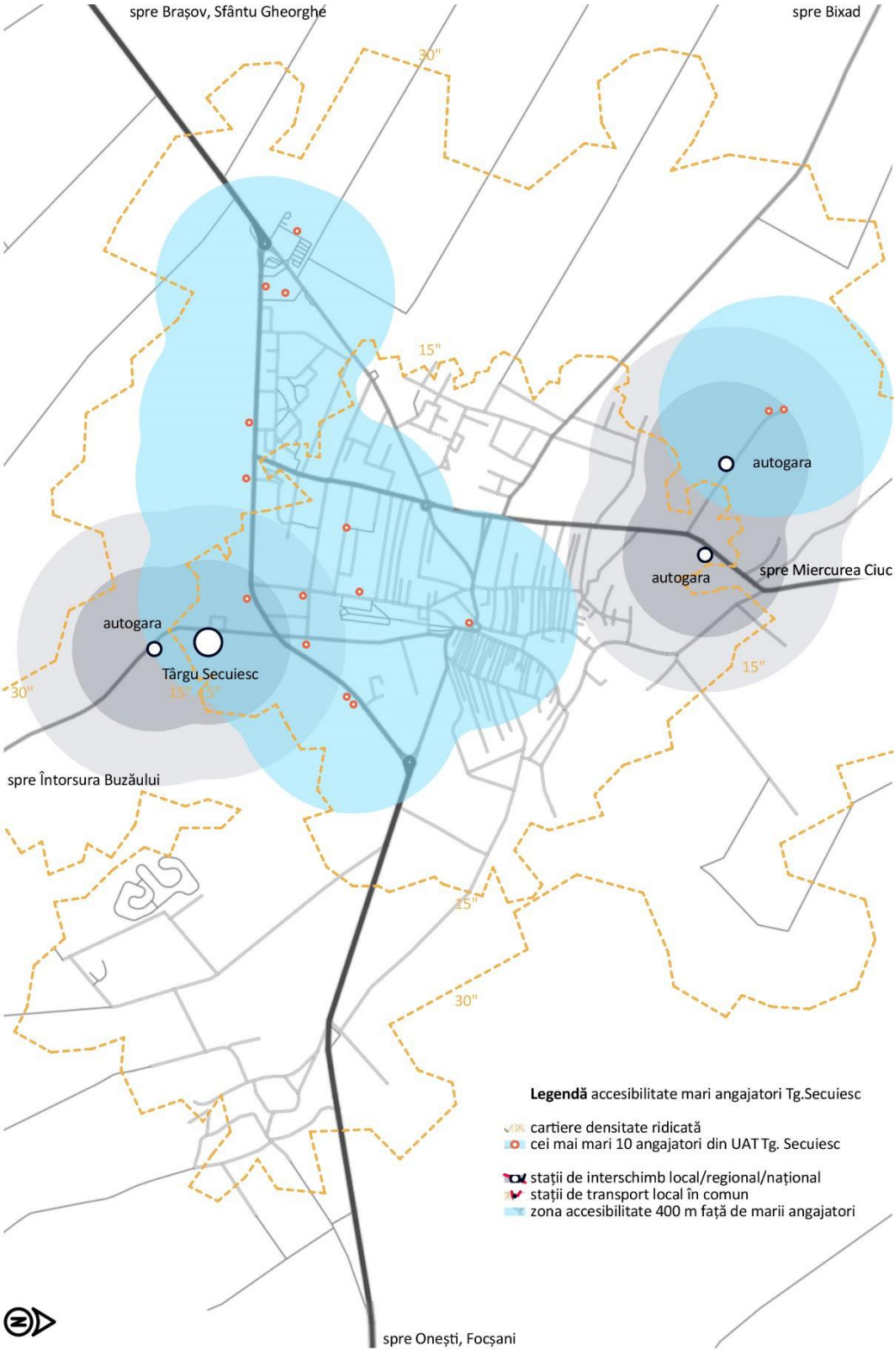

Sursa: Prelucrare date

Cei mai importanți 10 angajatori din Târgu Secuiesc sunt NEW FASHION SA, ZARAH MODEN SRL, SMODE SA, NEXXON SRL, EL CO SA, SKAT KART SRL, POLIPROD SA, JULIUS MEINL ROMANIA SRL, GOSP COM SRL și BIOFARM SRL. Dispunerea acestora urmărește o accesibilitate relativ echilibrată față de

zona centrală a localității, fiind dispersați spre sud și spre nord, cu o concentrare suplimentară de-a lungul Străzii Fabricii.

Figura 58. Accesibilitatea către cei mai mari angajatori din Târgu Secuiesc

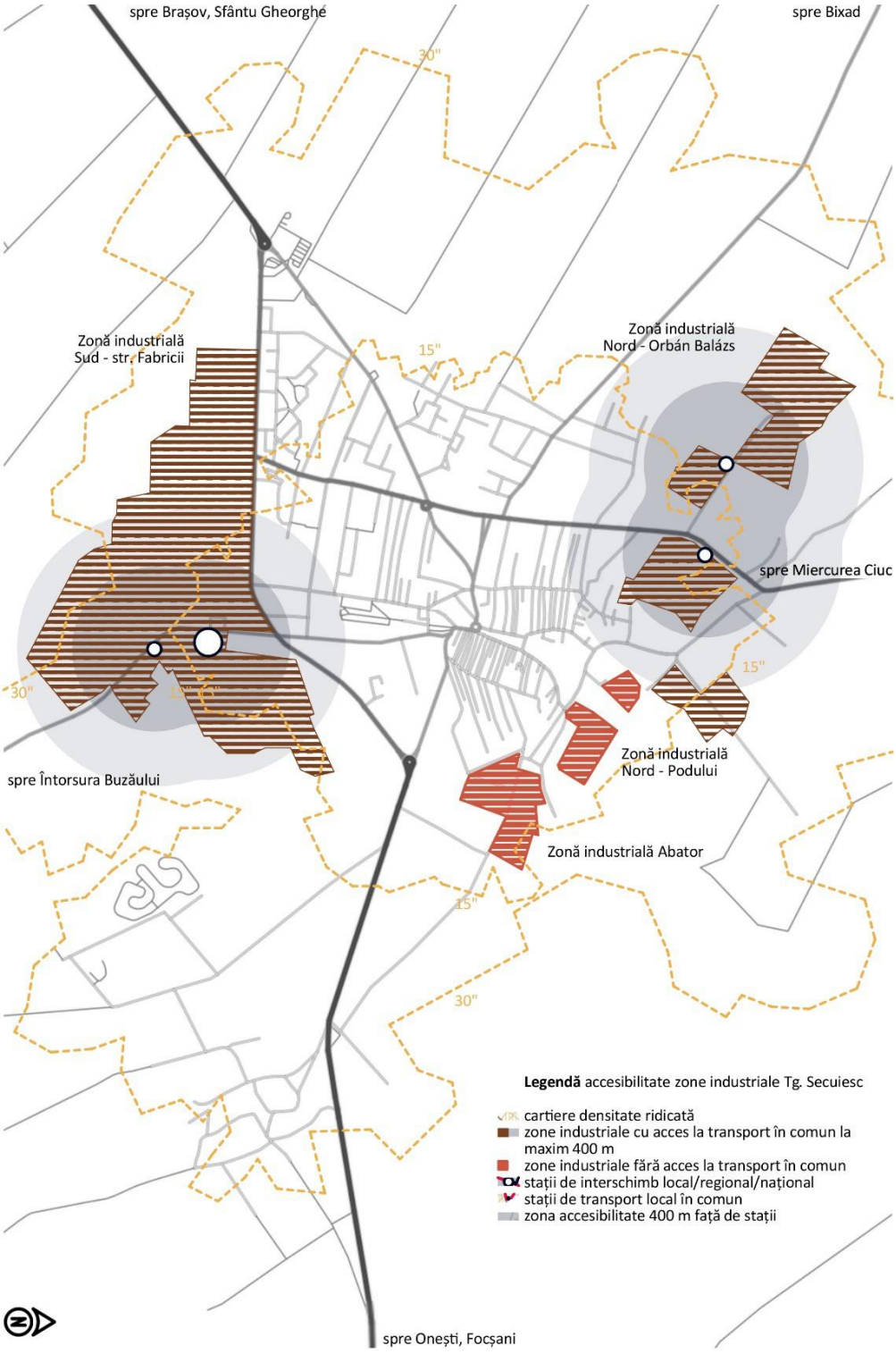

Sursa: Prelucrare date

În mare măsură, diagrama accesibilității la marii angajatori se suprapune cu cea a accesului la zonele industriale.

Zonele industriale sunt comasate în platforma dezvoltată în sud, de-a lungul Străzii Fabricii. O contrapondere a acestei concentrări se realizează oarecum dispersat în partea de nord a localității. Dispersia în două zone distincte ale localității face ca accesibilitatea la cartierele dense și la stațiile de transport public de rang superior (județean, regional, național) să fie relativ facil de atins cu cei 400 de metri considerați fezabili de către un pieton. Este necesară asigurarea condițiilor fundamentale de siguranță și securitate, cu precădere prin limitarea traficului auto, pentru accesul nemotorizat al lucrătorilor pe platformele industriale.

Figura 59. Accesibilitatea către zonele industriale din Târgu Secuiesc

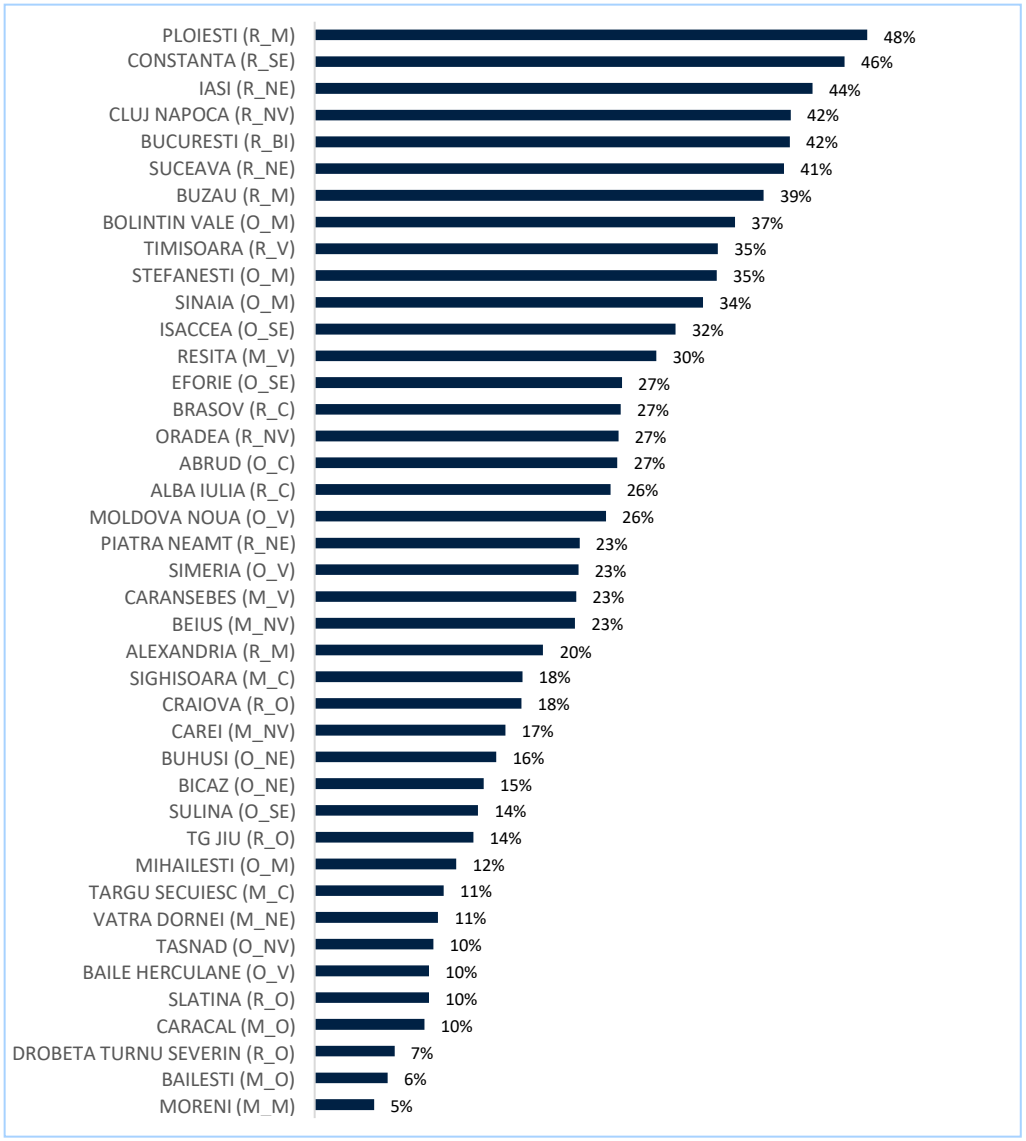

Sursa: Prelucrare date

În urma sondajului realizat de Banca Mondială cu privire la calitatea vieții, a reieșit că doar 11% din locuitorii din Târgu Secuiesc folosesc zilnic mijloacele de transport în comun.

Figura 60. Utilizarea într-o zi obișnuită a transportului în comun (autobuze, tramvaie, troleibuze, metrou)

R= reședință, M= municipiu altul decât reședință, O=orașe, altele decât municipii și reședințe

Regiuni: BI=București-Ilfov, C=Centru, M=Muntenia, NE=Nord-Est, NV= Nord-Vest, O=Oltenia, SE=Sud Est, V=Vest

Sursa: Politca Urbană, Barometru privind Calitatea Vieții, 2020: https://citadini.ro/barometru-urban-2020/

Transportul public este întotdeauna o bună alternativă la folosirea autoturismului privat. Însă pentru ca sistemul de transport public să fie preferat în locul autoturismului personal de cât mai mulți oameni, este important ca acesta să fie ușor accesibil, confortabil și omniprezent. Numărul mare de călători poate asigura o profitabilitate înaltă a companiilor de transport public, de aceea, măsurile care sporesc atractivitatea sistemului de transport public vor aduce impact pozitiv atât pentru creșterea economiei, cât și pentru îmbunătățirea calității vieții. Pentru orașele de dimensiuni mai mici, precum municipiul Târgu Secuiesc, transportul metropolitan se poate dovedi extrem de eficient atât în ce privește costurile, cât și aria deservită.

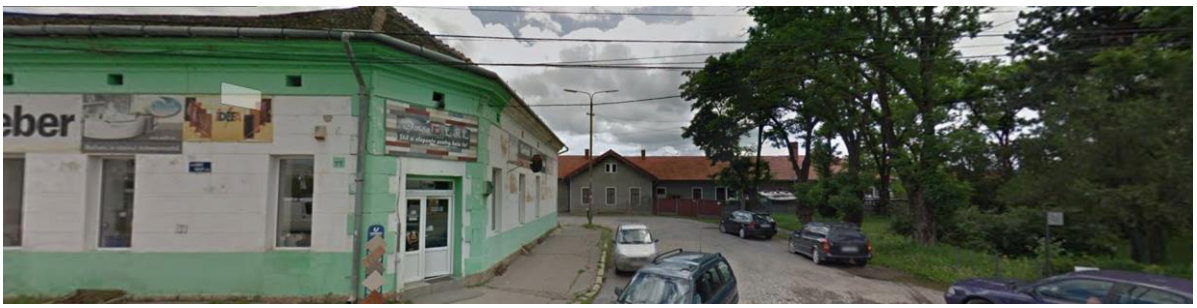
TRANSPORT INTERMODAL

Dezvoltarea nodurilor de transport intermodal pentru facilitarea transportului navetiștilor este deosebit de importantă pentru dezvoltarea economică a municipiului Târgu Secuiesc și a localităților din jur.

În Târgu Secuiesc, Gara, Autogara și Zona Industrială a municipiului sunt situate în aceeași zonă și formează un nod intermodal deja operațional. Calitatea infrastructurii lasă însă mult de dorit. Ministerul Fondurilor Europene împreună cu Ministerul Lucrărilor Publice, Dezvoltării și Administrației pregătesc o Ordonanță de Urgență pe Regenerare Urbană, cu aplicare concretă și pentru zonele gărilor și autogărilor, iar în Perioada de Programare 2021-2027, vor fi disponibili aproximativ 2 miliarde euro fonduri europene pentru intervenții de regenerare urbană, prin intermediul Programului Operațional Regional Centru și prin intermediul Programului Național de Recuperare și Reziliență.

Figura 61. Autogara (sus), Gara (mijloc) și Zona Industrială (jos) din Târgu Secuiesc

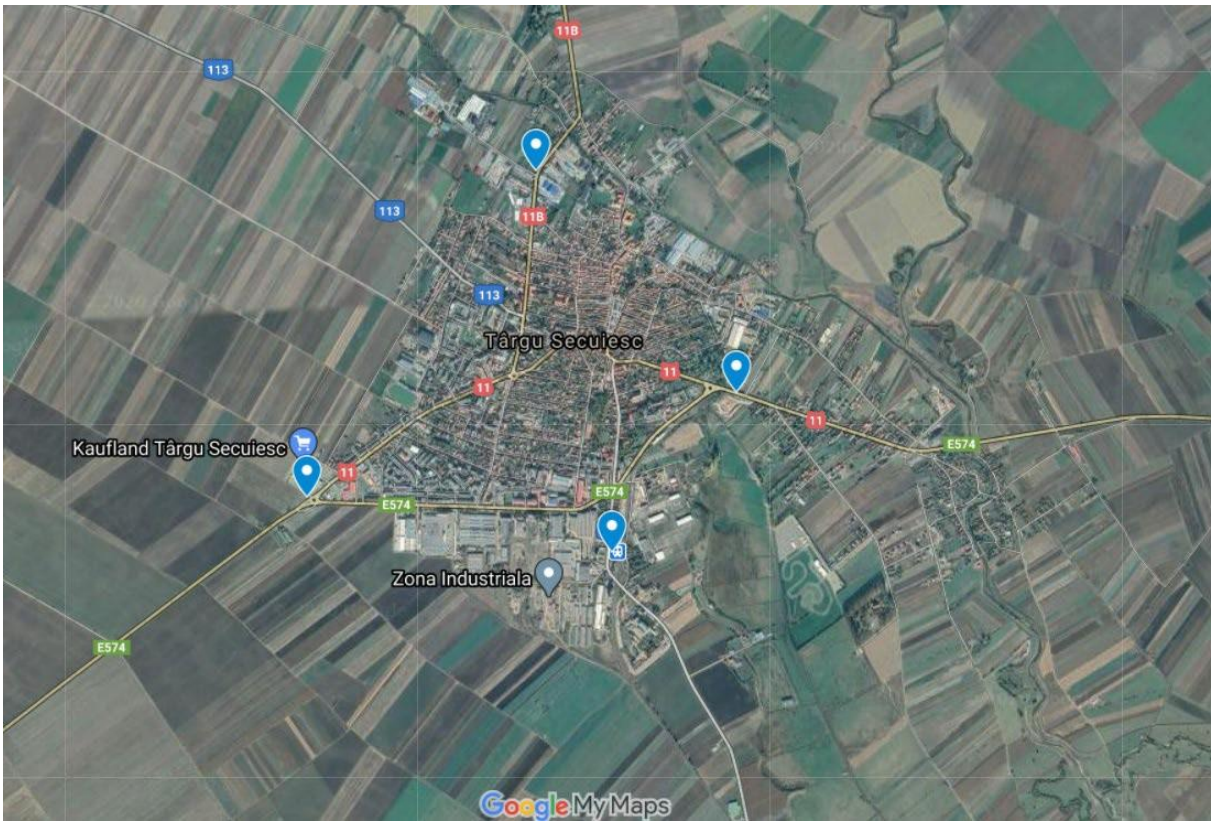

Sursa: Google Maps

Suprafața relativ mică a Municipiului Târgu Secuiesc și lipsa transportului în comun poate constitui un mare avantaj pentru crearea de puncte intermodale de tipul Park & Ride la intrările în municipiu, unde navetiștii să își parcheze mașinile și să folosească bicicleta ca mijloc de transport în interiorul orașului, sau unde aceștia să ajungă cu trenul sau cu autobuzul, iar de acolo să folosească bicicleta. Promovarea măsurilor de carsharing la nivelul ariei de influență a municipiului Târgu Secuiesc ar putea eficientiza, de asemenea, transportul intermodal.

Figura 62. Potențiale puncte intermodale în Târgu Secuiesc

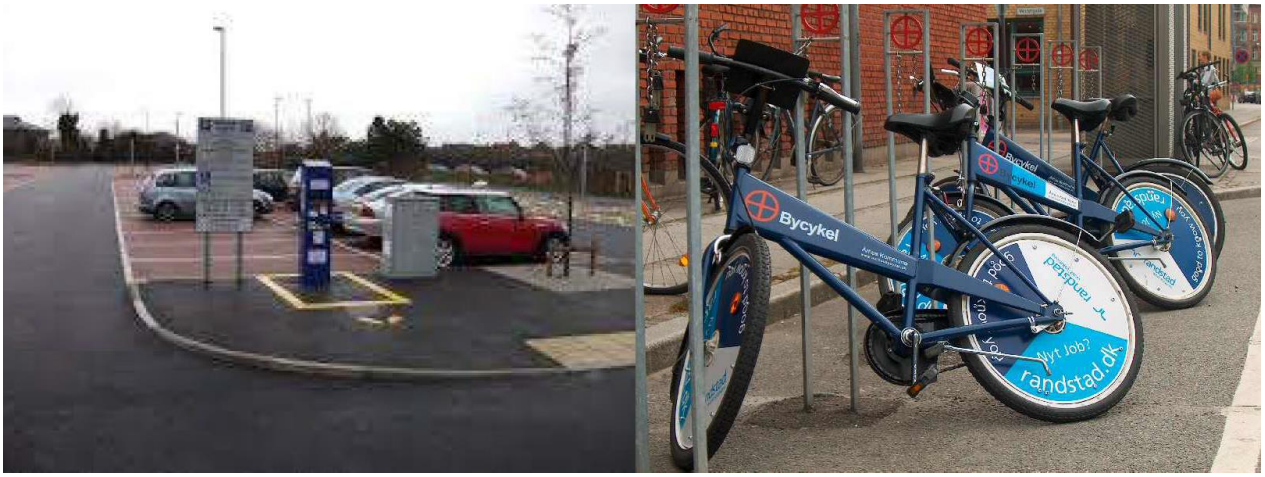

Sursa: Google Maps

Dotările minime pentru aceste facilități ar trebui să fie: platformă pentru parcări autoturisme, delimitare clară / împrejmuire, semnalizare și marcaje rutiere, panouri informare, iluminat, spațiu pentru toalete publice. Mai mult, ar putea fi integrat un sistem de bike-sharing în punctele intermodale, de unde navetiștii să poată folosi bicicletele pentru a se deplasa în interiorul orașului.

Figura de mai jos oferă un exemplu de park&ride din Marea Britanie (stânga), precum și un exemplu de bike sharing din Aarhus, Danemarca.

Figura 63. Park & Ride în Marea Britanie (stânga) și Bike Sharing în Danemarca (dreapta)

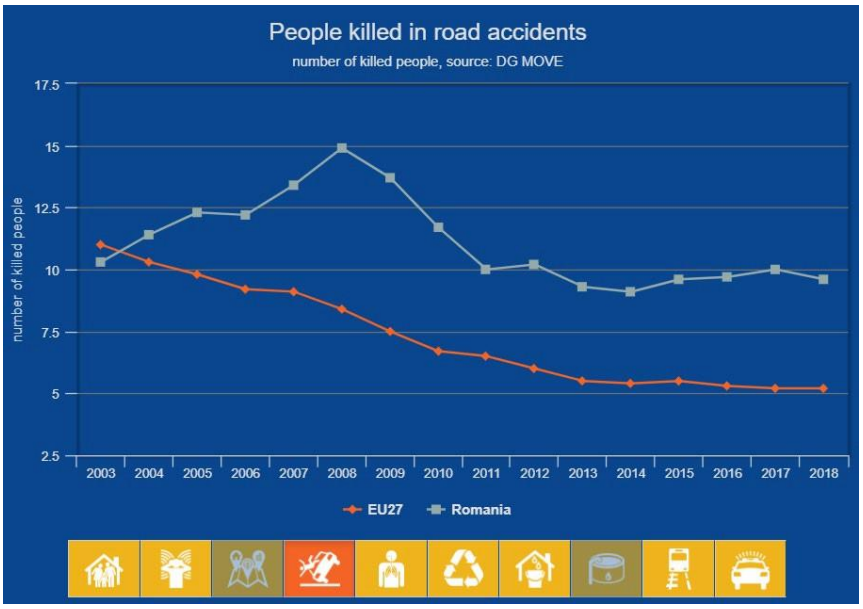
Sursa: Google Maps

SIGURANȚA ÎN TRAFIC

România trebuie să implementeze măsuri rapide pentru a spori siguranța în trafic, având în vedere că situația este extrem de alarmantă, România situându-se pe primul loc în UE în ce privește numărul deceselor în trafic.

Densitatea căilor rutiere din România este de 26% din media UE, chiar dacă investițiile per km de drum în țara noastră sunt printre cele mai ridicate din Uniunea Europeană. Performanța drumurilor este una scăzută, iar acest lucru contribuie enorm la producerea de accidente rutiere, numărul deceselor în urma accidentelor rutiere care au loc în România fiind cel mai ridicat din UE (9,6% în 2018 la nivel național, comparat cu 5,2%, media EU27).

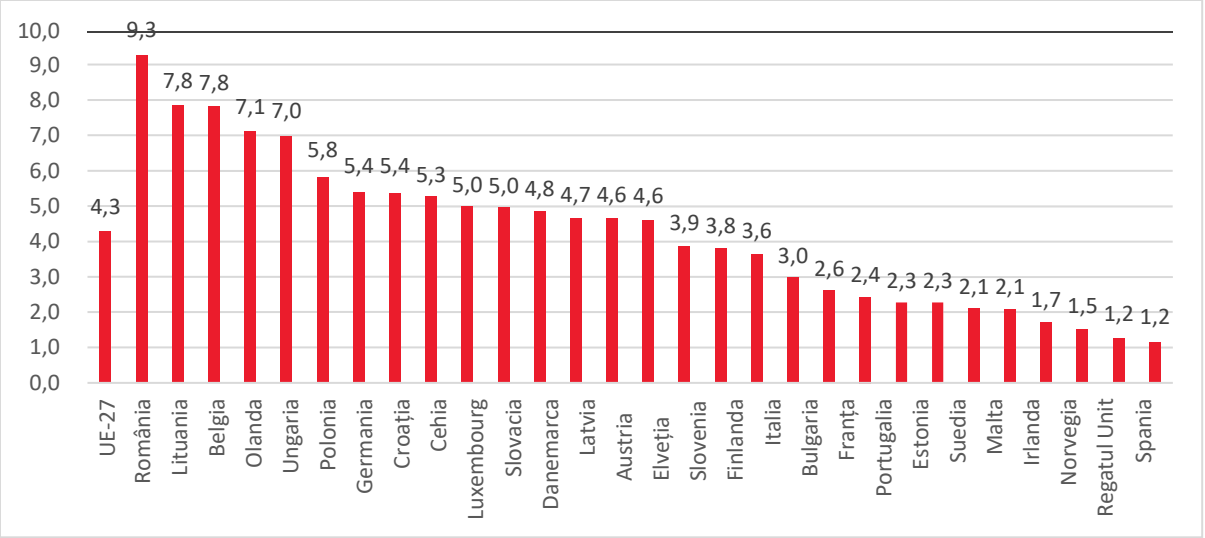
Figura 64. Procentul deceselor cauzate de accidente rutiere în România și UE

Sursa: Eurostat, DG MOVE, pe baza datelor CARE (baza de date UE pentru accidentele rutiere)

România este pe primul loc în UE la numărul de decese rezultate din accidente în rândul bicicliștilor, de asemenea, înregistrând un procent de 9 fatalități la milionul de locuitori.

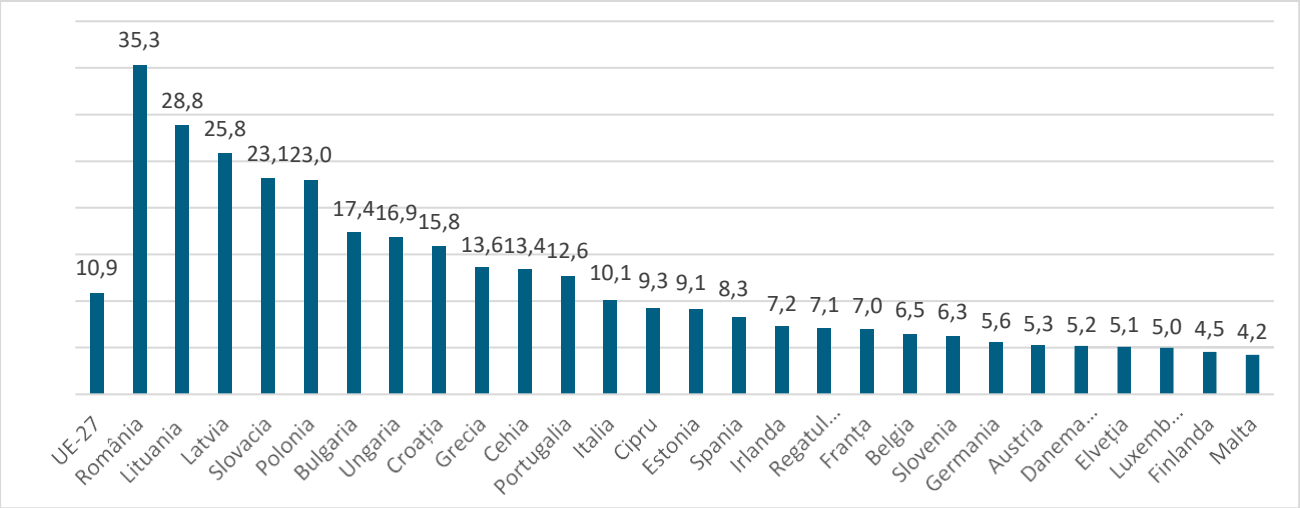
Figura 65. Numărul de decese în rândul bicicliștilor la 1 mil. de locuitori în UE

Sursa: Eurostat

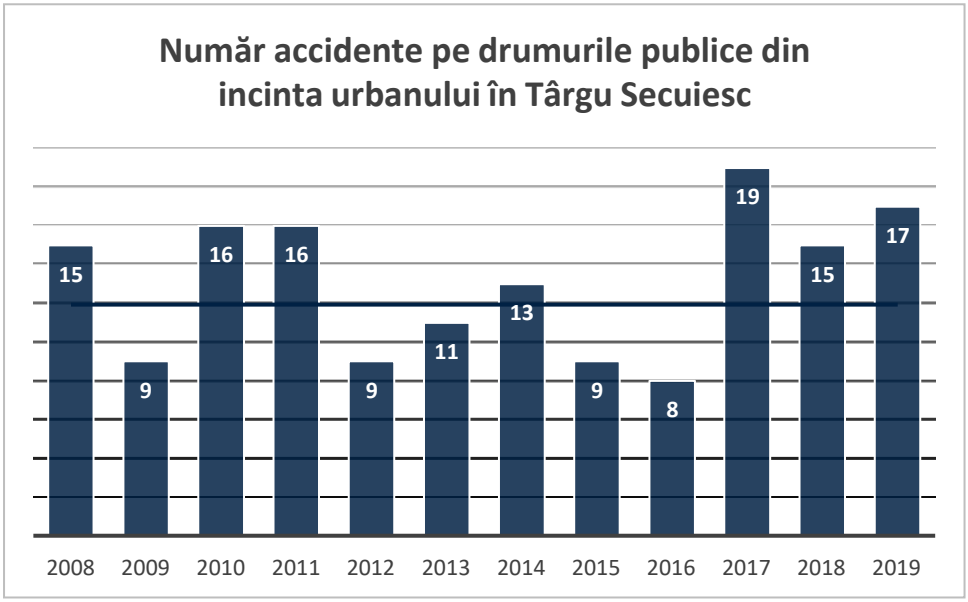
Creșterea siguranței este un element cheie în încurajarea deplasărilor pietonale. O parte însemnată a persoanelor care merg pe jos sunt copiii școlari și oamenii în vârstă, ambele grupuri situându-se în categorii vulnerabile. România are cea mai mare rată a fatalităților pietonilor din UE cu 35 de decese la 1 mil. de locuitori în 2018.

Figura 66. Numărul de pietoni decedați la 1 mil. de locuitori în UE

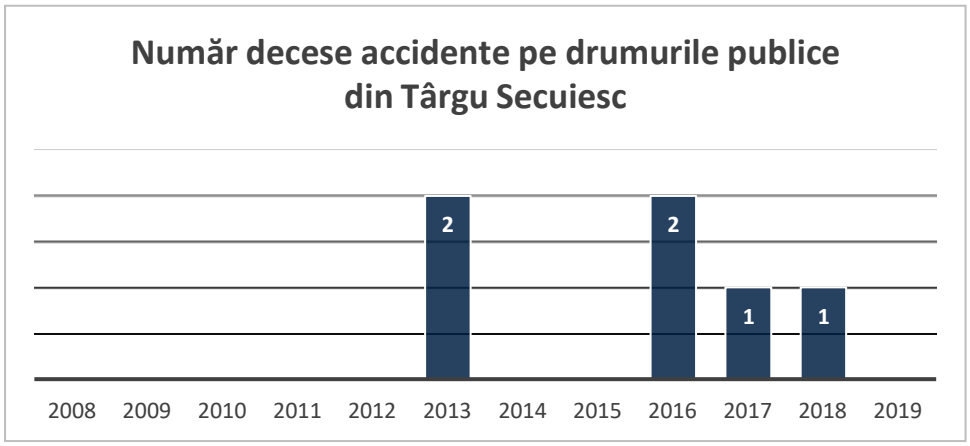
Sursa: Eurostat

Figura 67. Număr accidente pe drumurile publice din incinta urbanului în Târgu Secuiesc

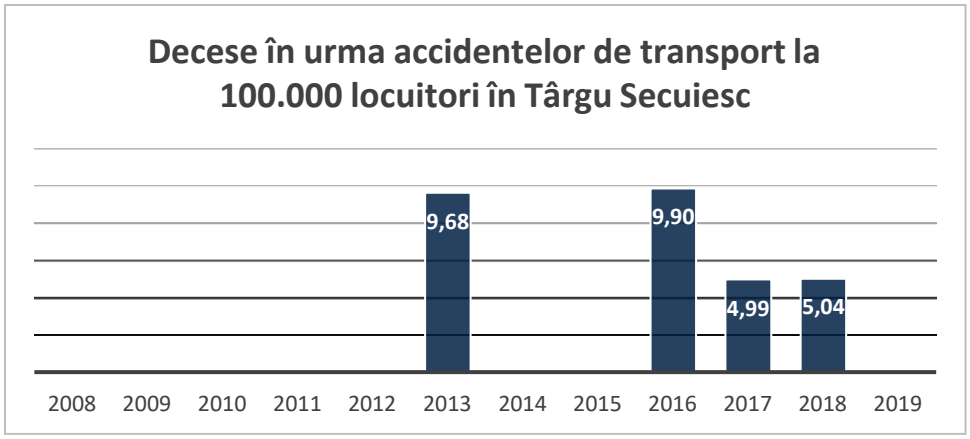
Sursa: Politica Urbană a României. Prelucrare date indicatori: https://citadini.ro/baza-de-date-urbane/

Figura 68. Număr decese accidente pe drumurile publice din incinta urbanului Târgu Secuiesc

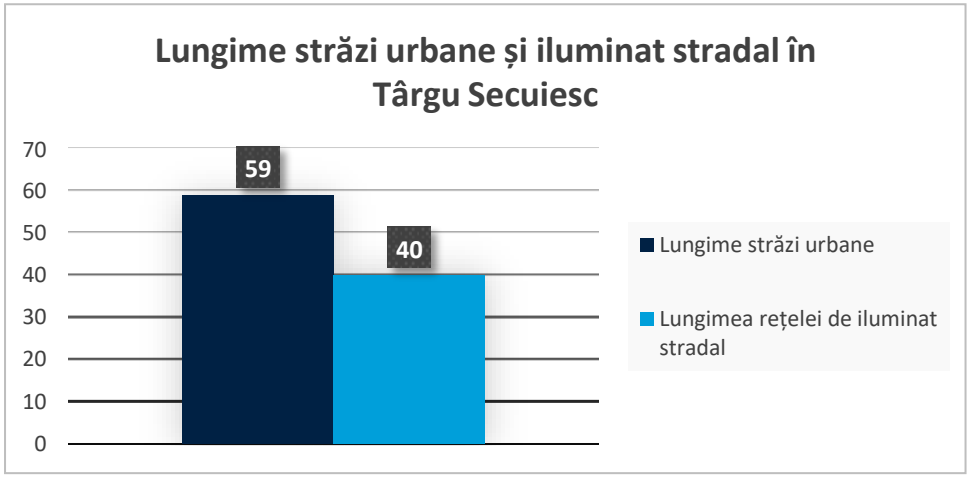
Sursa: Politica Urbană a României. Prelucrare date indicatori: https://citadini.ro/baza-de-date-urbane/

Figura 69. Decese cauzate în urma accidentelor rutiere la 100.000 locuitori în Târgu Secuiesc

Sursa: Politica Urbană a României. Prelucrare date indicatori: https://citadini.ro/baza-de-date-urbane/

Figura 70. Lungime străzi urbane și lungimea iluminatului stradal în Târgu Secuiesc

Sursa: Politica Urbană a României. Prelucrare date indicatori: https://citadini.ro/baza-de-date-urbane/

Anul 2019 a înregistrat o creștere a numărului de accidente față de 2018, iar tendința generală pe ultimii 10 ani este încă una crescătoare. Alți indicatori importanți din punct de vedere al siguranței rutiere pentru Târgu Secuiesc în anul 2019 au fost:

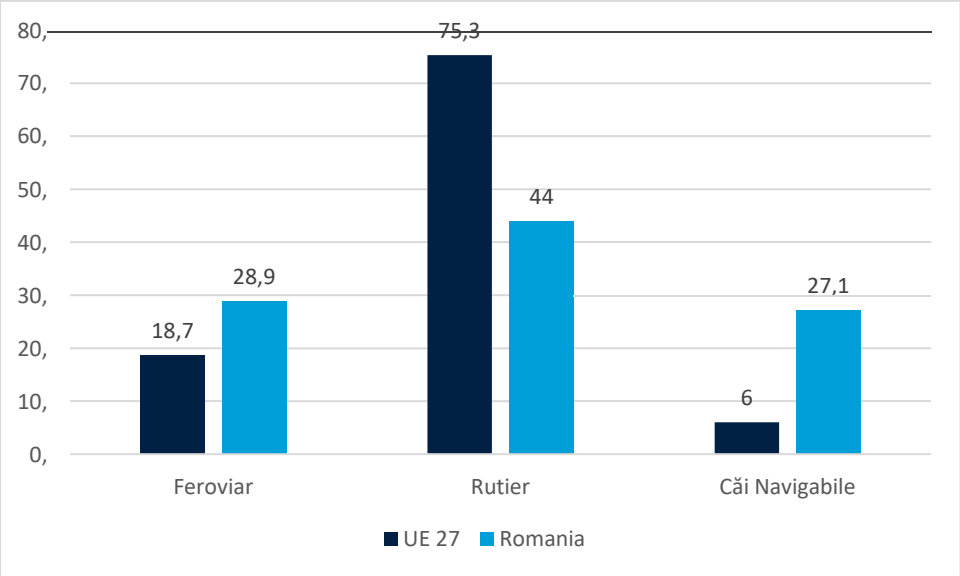
- 0,00% - Rata mortalității in accidente rutiere – această rată se calculează între numărul de persoane care și-au pierdut viața în urma accidentelor rutiere, raportat la numărul total de persoane implicate în accidente rutiere. În 2019 nu s-a înregistrat nici-un deces în urma accidentelor rutiere.
- 0,35% - Rata gravă a accidentelor rutiere – această rată se calculează între numărul de persoane implicate în accidente rutiere care suferă de răni grave, raportat la numărul total de persoane implicate în accidente rutiere
- 0,86% - Rata ușoară a accidentelor rutiere - această rată se calculează între numărul de persoane implicate în accidente rutiere care suferă de răni ușoare, raportat la numărul total de persoane implicate în accidente rutiere
- 1,16 - Accidente rutiere la 1000 locuitori

Ținând cont de numărul redus de accidente rutiere, Târgu Secuiesc are oportunitatea de a-și propune o rată de 0 accidente rutiere anual.

TRANSPORTUL DE MĂRFURI

În ceea ce privește transportul de mărfuri și facilitarea activității economice, căile rutiere românești au câștigat constant teren în fața transportului feroviar. De 3 până la 4 ori mai mulți pasageri/km și tone/km (de marfă) se realizează pe cale rutieră în dauna cele feroviare, iar 47,24% dintre veniturile firmelor din România sunt generate de o deplasare de 60 de minute cu mașina pe coridorul de autostradă A1[22]. Dezvoltarea căilor rutiere, în comparație cu cele feroviare, a fost susținută de un mediu politic favorabil, astfel încât, pentru fiecare leu investit în rețeaua feroviară a României, aproape 17 lei au fost investiți în rețeaua sa rutieră. Investițiile în infrastructura feroviară sunt cele mai scăzute din UE și, prin urmare, limitările de viteză și infrastructura deteriorată descurajează o prezență mai mare a operatoriilor internaționali de marfă și reduc calitatea serviciilor oferite pasagerilor.

Figura 71. Cota modală a transportului de mărfuri în România

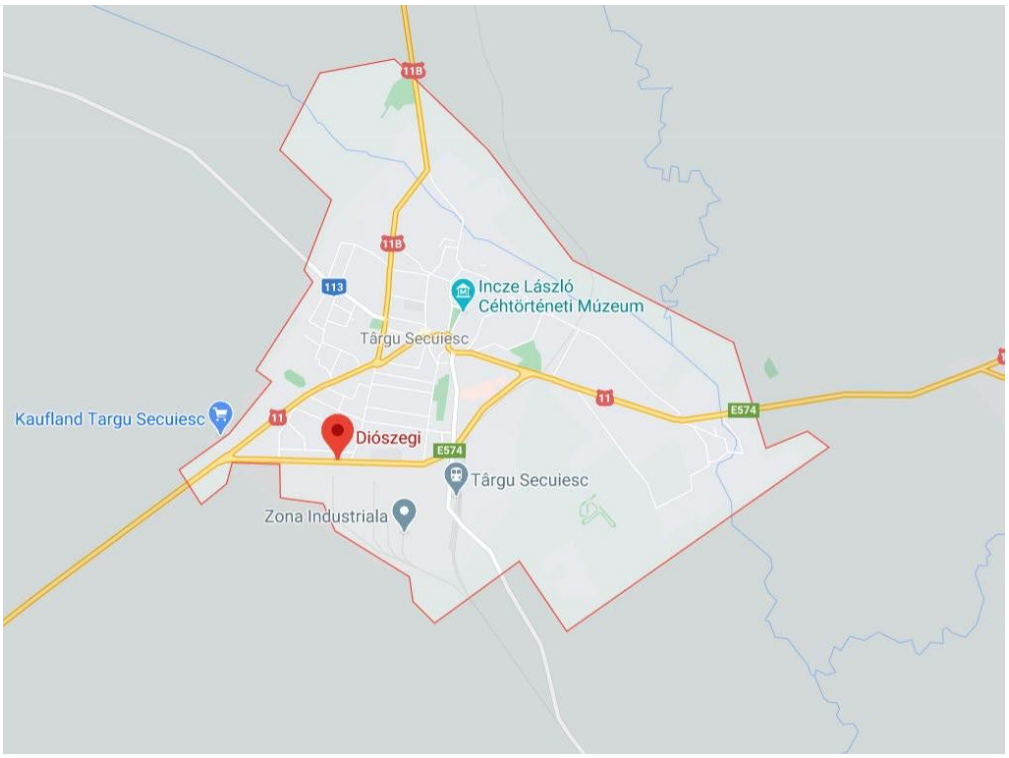

Sursa: Prelucrare date Eurostat

Pe raza municipiului Târgu Secuiesc, transportul de mărfuri se realizează rutier. Târgu Secuiesc se află la joncțiunea a două drumuri naționale, DN 11 și DN 11B, și două drumuri județene, DJ 121 și DJ 113. Având în vedere că aceste rute fac legătura dintre Miercurea Ciuc, Brașov și Bacău, orașul este un important punct de tranzit pentru transportul de mărfuri.

[22] Banca Mondială, Oraşe-magnet, Migraţie şi navetism în România

Figura 72. Drumurile care traversează orașul Târgu Secuiesc

Sursa: Google Maps

Lipsa variantei ocolitoare este principalul motiv pentru care traficul de mărfuri, cu vehicule comerciale grele, trebuie să tranziteze orașul Târgu Secuiesc. De asemenea, sunt cel puțin 3 intersecții în centrul orașului ce direcționează traficul spre oraș, mai ales pe rutele Brașov - Miercurea Ciuc și Miercurea Ciuc - Bacău. Din cauza acestui fapt, traficul suplimentar generat de vehiculele comerciale aglomerează orașul și crește nivelul poluării.

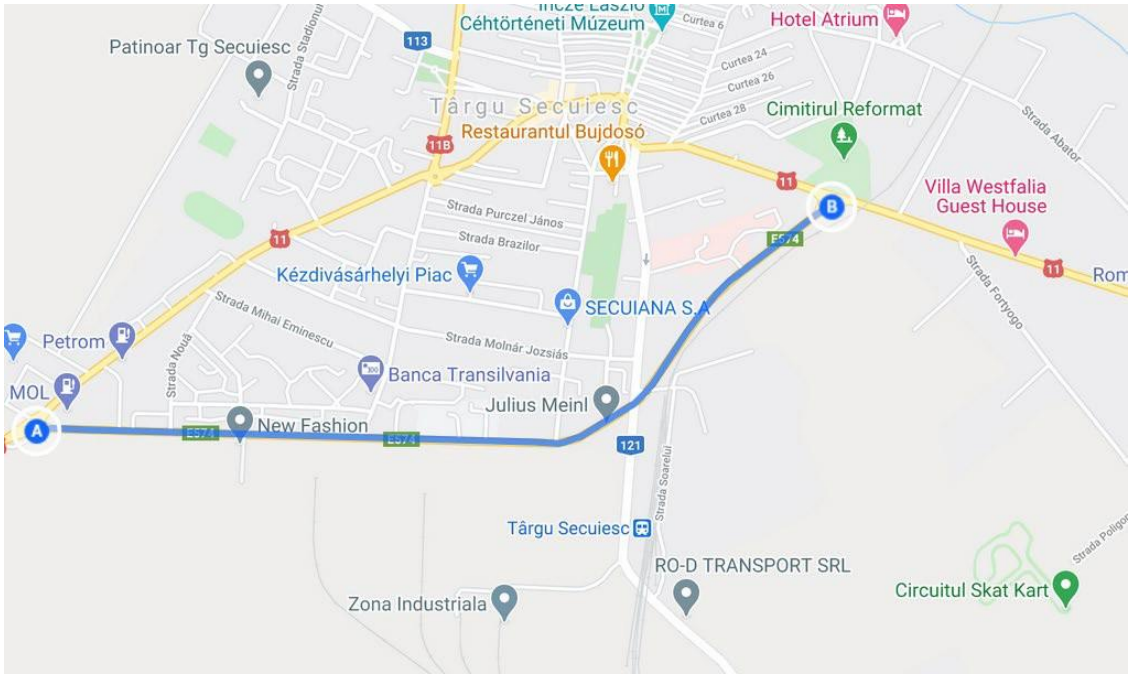
Figura 73. Intersecțiile din centrul municipiului Târgu Secuiesc

Sursa: Google Maps

Traficul de marfă cu vehicule comerciale grele se desfășoară cu precădere pe Strada 1 Decembrie 1918 și pe Strada Fabricii, care asigură tranzitul pe DN 11 (E574) pe relația Brașov - Târgu Secuiesc - Bacău. Deși partea de sud a orașului are un profil industrial, există mai multe puncte de interes care sunt puternic afectate de traficul de camioane, precum zona rezidențială de pe Strada 1 Decembrie 1918 unde se află și Liceul Gábor Áron. De asemenea, intersecția dintre Strada Fabricii și Strada Gării este un punct important unde se combină traficul local cu cel de tranzit. DN11B, drumul care asigură relația cu Miercurea Ciuc, generează un trafic de camioane mai mic față de DN11, însă faptul că nu există o variantă ocolitoare înseamnă un flux suplimentar de vehiculele care trebuie să tranziteze orașul de la nord la sud. Conform studiul de circulație pregătit pentru Planul Urbanistic General al Târgului Secuiesc, o centură ocolitoare ar îmbunătăți condițiile de circulație din interiorul municipiului prin scoaterea traficului de marfă și de tranzit în afara orașului, dar prin reducerea poluării fonice și sporirea confortului și calității vieții a populației.

Figura 74. Strada Fabricii ce asigură tranzitul de camioane pe relația Brașov-Bacău

Sursa: Google Maps

Figura 75. Intersecția dintre strada Fabricii și Strada Gării

Sursa: Google Maps (2019)

Gara Târgu Secuiesc s-ar putea adapta pentru a acomoda transportul de marfă, însă nu există terminalele care să permită descărcarea bunurilor, linia de cale ferată nu este electrificată, iar distanța până la Magistrala 400 este relativ mare (aprox. 40 km).

Dezvoltarea rețelelor TEN-T feroviare, prin care ar crește viteza de deplasare a trenurilor de marfă de la 43 km/h la 120 km/h, ar reduce considerabil traficul rutier. Pentru a spori eficiența economică, precum și pentru reducerea poluării, sunt necesare intervenții mai aplicate în ce privește transportul feroviar de marfă, precum și transportul de marfă pe canalele navigabile, care ar contribui enorm, de asemenea, și la decongestionarea traficului rutier.

Studiul de circulație pregătit pentru Planul Urbanistic General al Târgului Secuiesc (în aprobare deocamdată) propune regândirea a trei giratii din Târgu Secuiesc (a se vedea mai jos), două dintre care (Giratia 1 și Giratia 3) au un trafic zilnic mare:

- Giratie 1: DN11 (penetrație în sudul municipiului) – Str. Fabricii (1 Decembrie 1918) - Str. Cernat (Petöfi Sándor)
- Giratie 2: Str. Petöfi Sándor - Str. Gheorghe Doja - Str. Ady Endre (penetrație DN11B)
- Giratie 3: Str. Fabricii - Str. Bem József (penetrație DN11 în nordul municipiului)

Figura 76. Giratii propuse pentru reconfigurare în Târgu Secuiesc

Sursa: PUG Târgu Secuiesc (draft)

CONCLUZII, PROVOCĂRI, RESURSE ȘI TENDINȚE

Conectare la coridoarele majore de transport existente și propuse

Provocări

- ✖ Târgu Secuiesc se află pe unul dintre coridoarele rutiere TEN-T secundare, Autostrada A5 fiind planificată să fie finalizată până în 2026, însă momentan se află doar în stadiul de proiect.
- ✖ Târgu Secuiesc nu se află pe unul dintre coridoarele TEN-T feroviare, transportul pe cale ferată fiind limitat.
- ✖ Distanțe relativ mari până la cele mai apropiate aeroporturi

Recomandări

- ✓ Finalizarea Autostrăzii A5
- ✓ Dezvoltarea de linii de transport feroviar către principalele coridoarele TEN-T.
- ✓ Îmbunătățirea conectivității cu Aeroportul Internațional Bacău.

Accesibilitate rutieră

Provocări

- ✖ Lipsa unei centuri ocolitoare a orașului.
- ✖ Conexiuni rutiere ce pot fi îmbunătățite cu zona urbană funcțională

Recomandări

- ✓ Dezvoltare unei centuri ocolitoare orașului.
- ✓ Modernizarea drumurilor de legătură cu zona urbană funcțională.

Starea drumurilor

Provocări

- ✖ Există multe străzi care oferă o calitate extrem de slabă.

Recomandări

- ✓ Dezvoltarea și implementarea unui program integrat de modernizare a drumurilor din zona urbană funcțională
- ✓ Implementarea unui sistem de mentenanță predictivă a infrastructurii rutiere și corelarea acestuia cu o platformă de colectare feedback din partea cetățenilor.

Parcare

Provocări

- ✖ Spații limitate de parcare în comparație cu necesitățile actuale
- ✖ Crearea unui număr mare de parcări informale care blochează spațiul pietonal și unele stații de transport în comun.
- ✖ Existența extrem de limitată a parcărilor pentru biciclete.
- ✖ Lipsa marcajelor care delimitează locurile de parcare în zonele de case

Recomandări

- ✓ Crearea unei parcări subterane în zona centrală ar reduce intensitatea ocupării spațiului public de către automobile.
- ✓ Continuarea procesului de înlocuire a garajelor din zonele rezidențiale cu parcări amenajate la sol. Aceste garaje ocupă prea mult spațiu și sunt adesea folosite pentru alte scopuri decât parcarea. Accentul în acest caz cade pe zonele cu cea mai mare cerere de locuri

care contribuie la parcări haotice și informale.

- ✖ Lipsa parcărilor monitorizate cu senzori și a unei aplicații care să arate în timp real disponibilitatea și locația exactă a locurilor de parcare.
- ✖ Lipsa parcărilor de tip Park&Ride la porțile orașului care să permită transferul rapid către alte metode de transport (transport public, biciclete, sau taxi).

de parcare, și anume zonele de locuințe colective.

- ✓ Implementarea de măsuri mai drastice pentru sancționarea parcărilor informale.
- ✓ Dezvoltarea de parcări pentru biciclete și de garaje smart pentru biciclete.
- ✓ Cooptarea cetățenilor în identificarea zonelor ce necesită intervenții
- ✓ Parcări inteligente cel puțin pentru parcările din centrul orașului.
- ✓ Crearea de parcări Park&Ride la punctele cheie de intrare în oraș în proximitatea stațiilor de transport în comun.

Accesibilitate ferată

Provocări

- ✖ Accesibilitate modestă pe cale ferată din punct de vedere al numărului de trenuri (16 trenuri Regio spre și dinspre Brașov, Sfântu Gheorghe sau Brețcu);

Recomandări

- ✓ Rețeaua feroviară existentă ar putea fi îmbunătățită, iar un număr mai ridicat de rute operate ar eficientiza mobilitatea în zonă și ar aduce beneficii importante în special navetiștilor.
- ✓ Promovarea trenului ca mijloc de transport în comun pentru zona urbană funcțională a municipiului Târgu Secuiesc.

Accesibilitate aeriană

Provocări

- ✖ Accesul la principalele aeroporturi din România este redus, deoarece cea mai apropiată infrastructură de acest tip se află la 2 ore distanță cu mașina.

Recomandări

- ✓ Îmbunătățirea conectivității cu cele mai apropiate aeroporturi.
- ✓ Deschiderea aeroportului din Brașov, planificată pentru 2021, va permite un acces mai bun către acest tip de infrastructură pentru locuitorii din Târgu Secuiesc.

Infrastructura pentru deplasări nemotorizate

Provocări

- ✖ Amploarea scăzută a sistemuluialternativ de transport – rețea de piste pentru biciclete, sisteme de închiriere biciclete, spații partajate, trasee pietonale – raportat la scara orașului.
- ✖ Lipsa unei legislații suficient de bine adaptate la necesitățile localităților.

Recomandări

- ✓ Realizarea de străzi pietonale și extinderea celor existente în centrul istoric și în cartierele rezidențiale, cu locuințe individuale sau colective.
- ✓ Realizarea de alei și piste pentru biciclete, precum și spații special amenajate pentru circulație pietonală

✖ Lipsa unei culturi și o imagine negativă asupra mobilității active.

zilnică şi de recreere pentru conectarea zonei centrale cu cartierele de locuințe colective.

✓ Prioritizarea pietonilor și a bicicliștilor în intersecții și în traversările curente ale străzilor importante.

✓ Realizarea unor suprafețe cu pavaje cu materiale de calitate ridicată și cu marcaje pentru persoane cu dizabilități.

✓ Conectarea municipiului de localitățile din ZUF prin piste pentru bicicliști.

Transportul în comun

Provocări

✖ Târgu Secuiesc nu deține un sistem de transport public local, transportul în comun fiind deservit de operatori la nivel județean.

Recomandări

✓ Transport școlar pentru localitățile din ZUF Târgu Secuiesc

✓ Sistem de supraveghere video în stațiile de transport în comun și în autovehiculele de transport în comun din ZUF, dar și plata electronică a biletului de călătorie.

✓ Înființarea transportului public prin achiziționarea unor microbuze electrice, care să asigure transportul populației pe ruta Centrul istoric – stațiunea Fortyogó – satul Lunga și în zona urbană funcțională.

Transport intermodal

Provocări

✖ Nodul intermodal existent este ineficient pentru că nu prezintă calități suficiente în ceea ce privește infrastructura de acces și amenajarea spațiilor de interschimb între modurile distincte de transport.

Recomandări

✓ Dezvoltarea unui centru intermodal complet în zona Gării.

Siguranța în trafic

Provocări

✖ Lipsa unui sistem de management integrat al traficului la nivelul întregului municipiu.

✖ Echiparea necorespunzătoare a străzilor.

✖ Trotuare neprotejate de traficul auto.

✖ Lipsa unei infrastructuri pentru biciclete protejate de traficul auto.

Recomandări

✓ Implementarea unui sistem de management integrat al traficului, care ar contribui inclusiv la decongestionarea traficului.

✓ Instalarea de mobilier stradal cu rol de protecție a pietonilor față de traficul auto.

- ✖ Treceri de pietoni nesemnalizate corespunzător și slab iluminate.
- ✖ Deplasare limitată a pietonilor pe trotuare din cauza mașinilor parcate neregulamentar sau a lățimii reduse a trotuarelor.

- ✓ Realizarea de piste de biciclete protejate și separate de traficul auto și de traficul greu.
- ✓ Modernizarea tuturor trecerilor de pietoni de pe arterele principale.
- ✓ Elaborarea de noi politici pentru o sancționare mai dură a mașinilor parcate neregulamentar.

Transportul de mărfuri

Provocări

- ✖ Traficul de camioane este ridicat pentru un oraș ca Târgu Secuiesc. Lipsa variantei ocolitoare este principalul motiv pentru care traficul de mărfuri, cu vehicule comerciale grele, trebuie să tranziteze orașul Târgu Secuiesc.

Recomandări

- ✓ Crearea unei rute ocolitoare pentru E574 care se ocolească orașul.

STRATEGIA INTEGRATĂ DE DEZVOLTARE URBANĂ A ZONEI URBANE TÂRGU SECUIESC 2021 - 2030

ECHIPAREA TEHNICO-EDILITARĂ 1

Alimentarea cu apă potabilă 1

Prezentarea sistemului de alimentare cu apă 1
Infrastructura existentă de alimentare cu apă 3
Grad de acoperire al serviciului 7
Operare și întreținere 10
Calitatea apei potabile 12
Tarife 14

Rețeaua de canalizare 17

Infrastructura existentă de apă uzată 17
Grad de acoperire al serviciului 19
Operare și întreținere 20
Concentrații din apă uzată 21
Tarife 23

Managementul deșeurilor 25

Infrastructura existentă de salubritate 27

Depozitul Ecologic de Deșeuri Nepericuloase Covasna 27
Stația de Sortare Deșeuri Reciclabile 28
Stația de Compost 29
Stația de transfer 30

Generarea și gestionarea deșeurilor municipale 32
Gestionarea deșeurilor de echipamente electrice și electronice (DEEE) 33
Generarea și gestionarea deșeurilor de ambalaje 33

Infrastructura de producere, transport și distribuție a energiei electrice, termice și gaze naturale 35

Infrastructura existentă de energie electrică 35
Alimentare cu energie termică 37
Rețeaua de alimentare cu gaze naturale 38

Iluminatul public 41

Infrastructura existentă a sistemului de iluminat 41

Infrastructura de telecomunicații și telefonie 42

Telefonie fixă 42
Telefonie mobilă 43
Conexiuni internet 43

Analiza diagnostic: concluzii, provocĂri, tendințe și recomandĂri 48

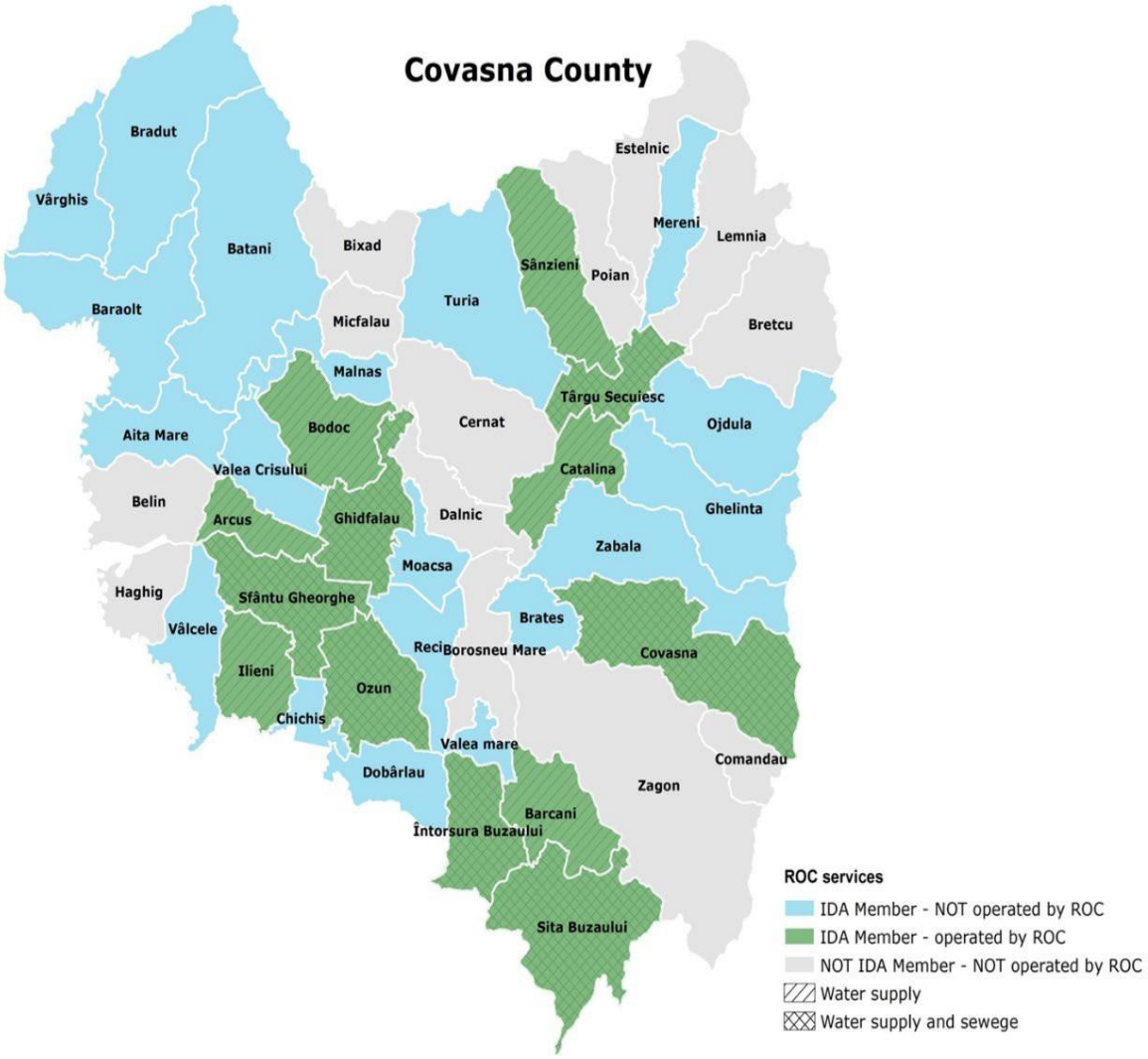
ECHIPAREA TEHNICO-EDILITARĂ

ALIMENTAREA CU APĂ POTABILĂ

Prezentarea sistemului de alimentare cu apă

Conform studiului OECD „Guvernarea Apei în Orașe”[1], o bună guvernanță urbană a apei este esențială pentru a gestiona potențialele riscuri în timp util și la un cost acceptabil.

Figura 1. Situația operatorilor membri ADI AQUACOV în județul Covasna

Sursa: Asistență tehnică pentru consolidarea sectorului de apă și apă uzată din România, Anexa 5.2. – Analiza Operatorilor Regionali si Foaie de Parcurs Inițială, EBRD, Ramboll și BDO România

Municipiul Târgu Secuiesc este membru al Asociaţiei de Dezvoltare Intercomunitară (ADI) AQUACOV. Asociația are un contract de delegare pentru serviciile de alimentare cu apă și canalizare cu S.C. Gospodărie Comunală S.A. Sfântu Gheorghe. Această societate s-a format ca operator regional (OR) în judeţul Covasna, pe structura fostei societăţi comerciale prestatoare a serviciului public de alimentare cu apă şi canalizare în municipiul Sfântu Gheorghe.

[1] Studiu disponibil la https://read.oecd-ilibrary.org/governance/water-governance-in-cities_9789264251090-en

Compania operează pe baza de contract de delegare de gestiune încheiat la data de 04.11.2009 cu Asociaţia de Dezvoltare Intercomunitara (ADI) AQUACOV, şi exploatează sistemele de alimentare cu apă şi canalizare din raza judeţului, în următoarele localităţi:

- Municipiul Sfântu Gheorghe
- Municipiul Târgu Secuiesc
- Oraşul Covasna
- Oraşul Întorsura Buzăului
- Comuna Ghidfalău
- Comuna Catalina
- Comuna Bodoc
- Comuna Ozun
- Comuna Sânzieni
- Comuna Barcani

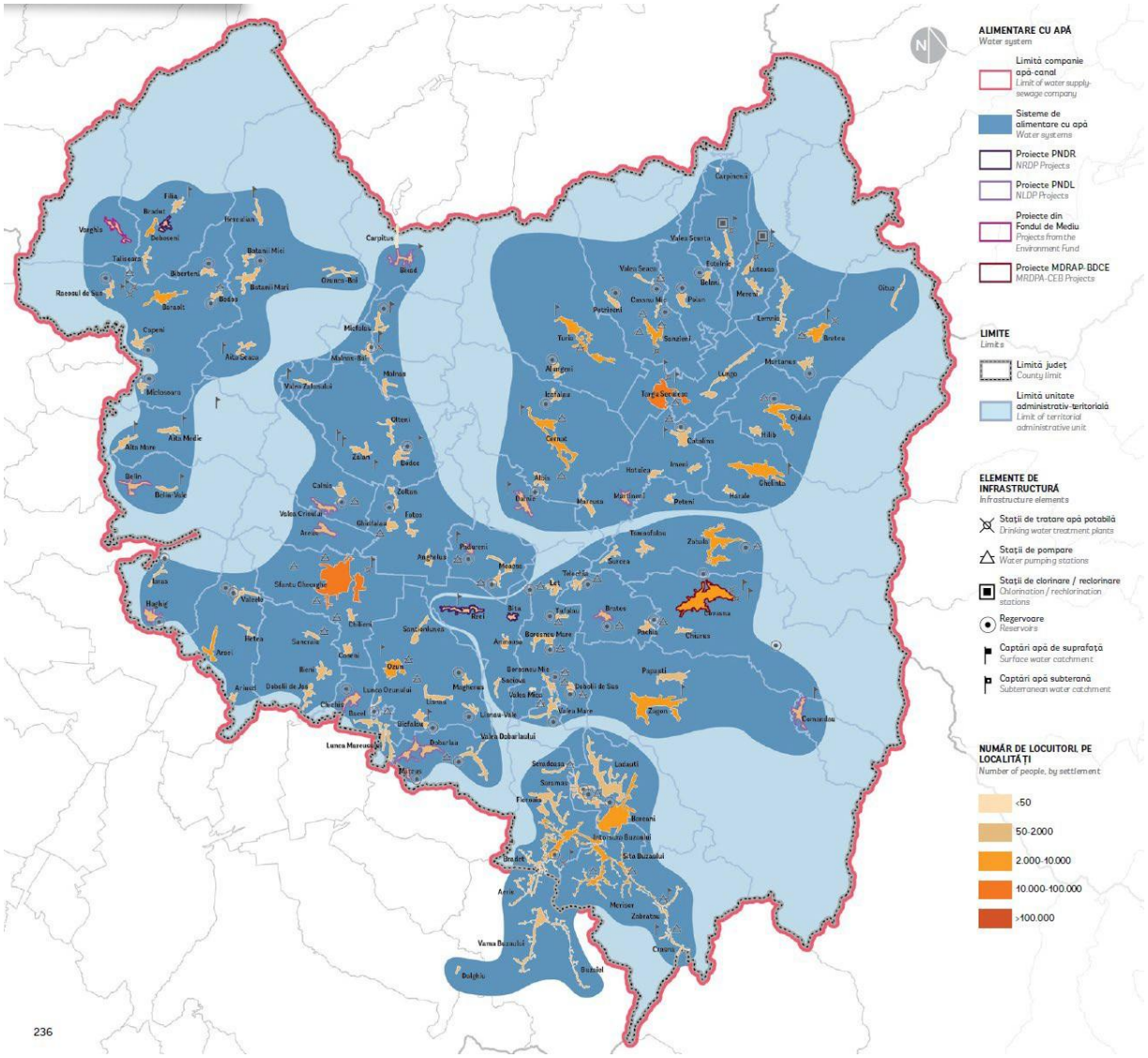
Operatorul Regional furnizează servicii de apă pentru 61,2% din populaţia membră ADI şi servicii de canalizare pentru 51,0%. Populaţia totală din judeţ este de 210.177 de persoane, în timp ce populaţia membră ADI reprezintă 85,0% din totalul populaţiei din judeţ.

Activitate principală conform codificării: 3600 - Captarea,tratarea şi distribuţia apei, 3700 - Colectarea şi epurarea apelor uzate.

Adunarea Generală a Acţionarilor OR este organul suprem de conducere a societăţii şi este formată din membrii care reprezintă acţionarii. AGA se întruneşte în şedinţe ordinare şi extraordinare şi adoptă hotărâri în conformitate cu legea societăţilor comerciale şi actul constitutiv al societăţii.

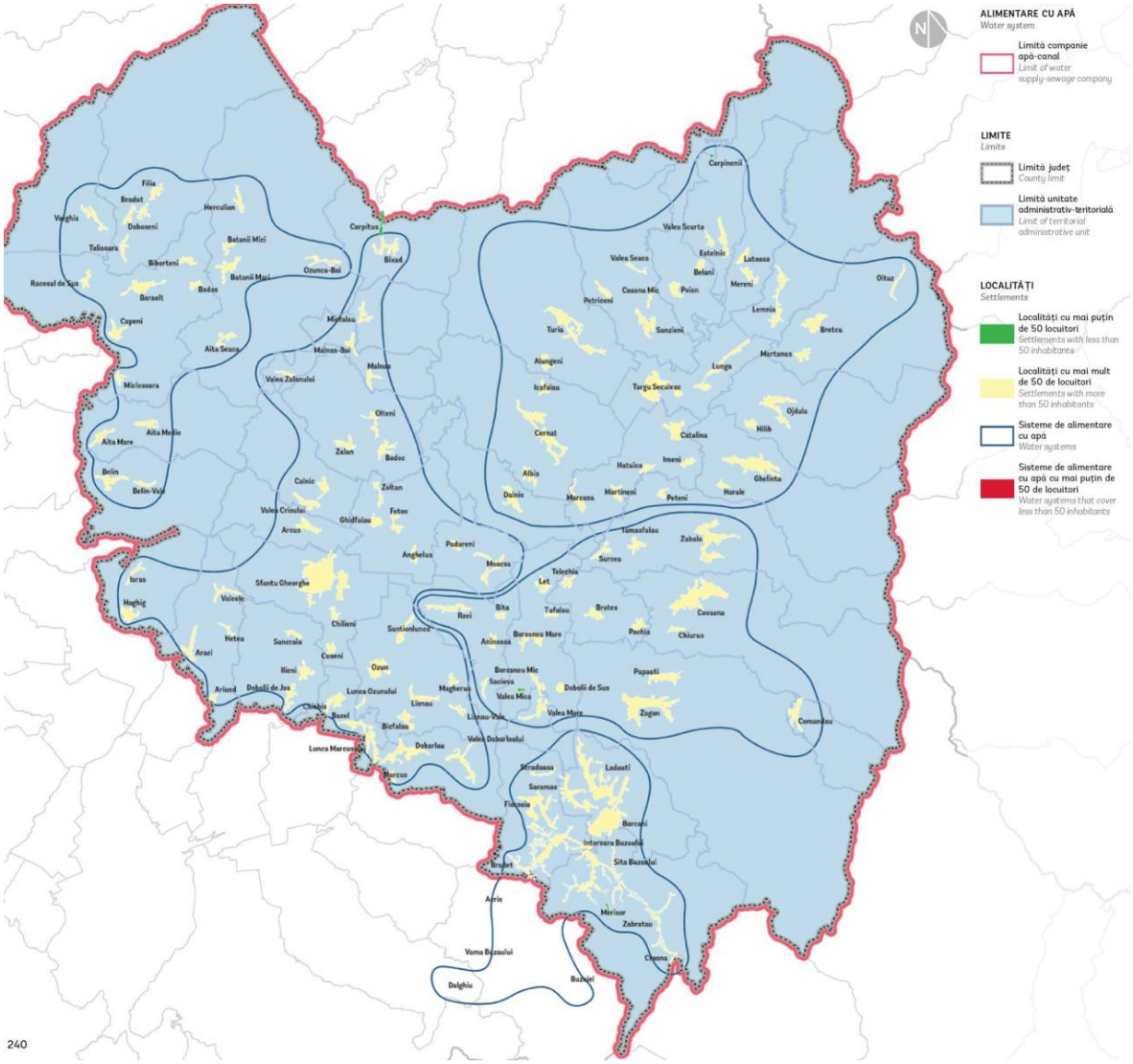
Infrastructura existentă de alimentare cu apă

Figura 2. Sistemele de apă definite în Master planul regional privind infrastructura de alimentare cu apă și de canalizare, județul Covasna

Sursa: Ghid de investiții pentru proiecte de apă și de apă uzată, Banca Mondială, 2015, disponibil la http://old.mlpda.ro/userfiles/smis48659/ghid3.pdf

Figura 3. Sisteme de alimentare cu apă potablă, județul Covasna

Sursa: Ghid de investiții pentru proiecte de apă și de apă uzată, Banca Mondială, 2015, disponibil la http://old.mlpda.ro/userfiles/smis48659/ghid3.pdf

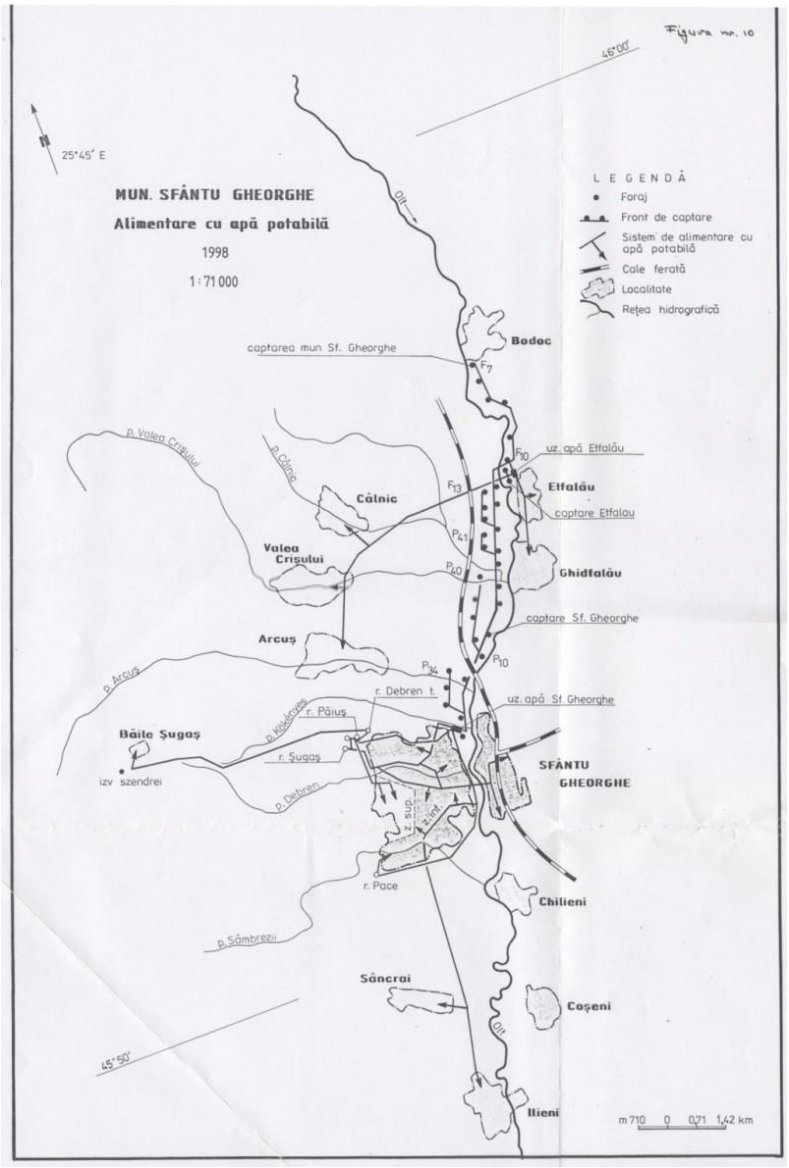
Municipiul Târgu Secuiesc este a doua cea mai mare localitate din județul Covasna, după reşedinta de județ, Sfântu Gheorghe, în ceea ce priveşte numărul de locuitori. Apa subterană este captată din puțuri de mare şi medie adâncime. Din cauza fondului natural, aceasta necesită tratare prin clorinare, deferizare şi demanganizare.

Schema tehnologică a sistemului de alimentare cu apa din municipiul Sfântu Gheorghe se compune din:

- captare
- conducte de aducţiune
- staţia de tratare
- conducte de aducţiune spre rezervoare
- rezervoare de înmagazinare
- reţele de distribuţie

Captarea apei

Figura 4. Captarea apei Gospodărie Comunală S.A.

Sursa: Operator Regional Județul Covasna, Gospodaărie Comunală S.A., disponibilă la https://www.apacov.ro/ro/captarea-apei.html

Captarea apei se realizează din două surse:

- Surse subterane: 57 de puţuri forate la medie adâncime ,amplasate la distanţe de 200-250 m între ele. Frontul de captare se întinde cca 10 km spre Bodoc , sursa de alimentare fiind situată în conul aluvionar al Oltului.
- Surse de izvor: trei izvoare amenajate amonte de Staţiunea Sugás Băi la o distanţă de 7 km de municipiul Sf. Gheorghe.

Puţurile active aflate în exploatare sunt echipate cu electropompe submersibile din import Germania de tip EMU .

Conducte de aducțiune

Apa din puţuri este colectată prin 3 conducte magistrale de aducţiune:

- I – de ø 350 mm OL
- II- de ø 400 mm OL
- III -de ø500 mm Azbociment , o parte din ea este executată din OL cu ø350 mm

Conductele de aducţiune traversează râul Olt, pârâul Arcuş şi pr. Porumbele.

Cele trei magistrale se unesc la intrarea în Staţia de apă printr-o conductă de ø 700 mm.

O parte din apa captată prin cele trei izvoare: Szendrei, Darázs şi Rozsdás este transportată prin conducte de OL în rezervorul de înmagazinare de 450 m3 construit în anul 1898 pe dealul Păiuş şi cealaltă parte (1,0 l/s) este distribuită consumatorilor de la staţinea Sugás Băi.

Staţia de tratare: Uzina de apă

Tratarea apei brute captate se realizează în Uzina de apă în mai multe trepte, ce au drept scop limpezirea apei, deferizarea şi dezinfectarea ei.

Limpezirea se realizează prin două decantoare lamelare.

Deferizarea se realizează prin 14 filtre rapide cu nisip cuarţos.

Dezinfectarea În rezervoarele de recepţie se realizează dezinfectarea apei cu ajutorul clorului dozat prin aparatele de clorinare tip ADVANCE 202, import Anglia.

În urma acestor procese tehnologice, apa tratată ajunge din punct de vedere calitativ în limitele impuse de Legea 458/2002 .

Staţia de pompare: Din cele cinci rezervoare de recepţie, apa tratată este pompată spre trei zone de presiune a oraşului cu ajutorul staţiei de pompare echipată cu 12 buc pompe EMU. Zonele de presiune au la capăt rezervoare de înmagazinare. Apa este transportată spre ele prin următoarele conducte de aducţiune magistrale.

Rezervoarele de înmagazinare

- pe dealul Păiuş sunt amplasate 2 buc.rezervoare a 2500 m 3 fiecare şi 1 buc. rezervor de 450 m 3 la cota de 595m ,funcţionând ca rezervoare de trecere .
- 1 buc.rezervor având capacitatea de 2500 m 3 amplasat lângă str. Borviz la cota de 580 m, funcţionând ca rezervor de trecere.
- 1 buc. rezervor a 5000 m 3 amplasat pe dealul Pacé la cota 565 m, funcţionând ca rezervor de capăt.

Rezerva de apă pentru incendiu este de 2000 mc conţinută în rezervoarele Păiuş şi Sugás cu câte 1000 m 3 apă intangibilă fiecare.

Distribuția apei potabile

Se realizează prin cele trei zone de presiune ale oraşului:

- zona I, cartier Simeria alimentată din rezervoarele Păius
- zona II – Gării, spre Chilieni, şi Jókai Mór, alimentată din rezervorul Pacé
- zona III- Centru alimentată din rezervorul Sugás

Pentru ridicarea presiunii la blocurile înalte ale oraşului sunt prevăzute 9 bucăți de Staţii de ridicare a presiunii, amplasate în CT-urile de cvartal.

În ceea ce privește consumul de apă potabilă, se poate constata o ușoară tendință de descreștere, înregistrându-se în anul 2015 un consum de 702.555 m3 și 663.866 m3 în 2016.

Grad de acoperire al serviciului

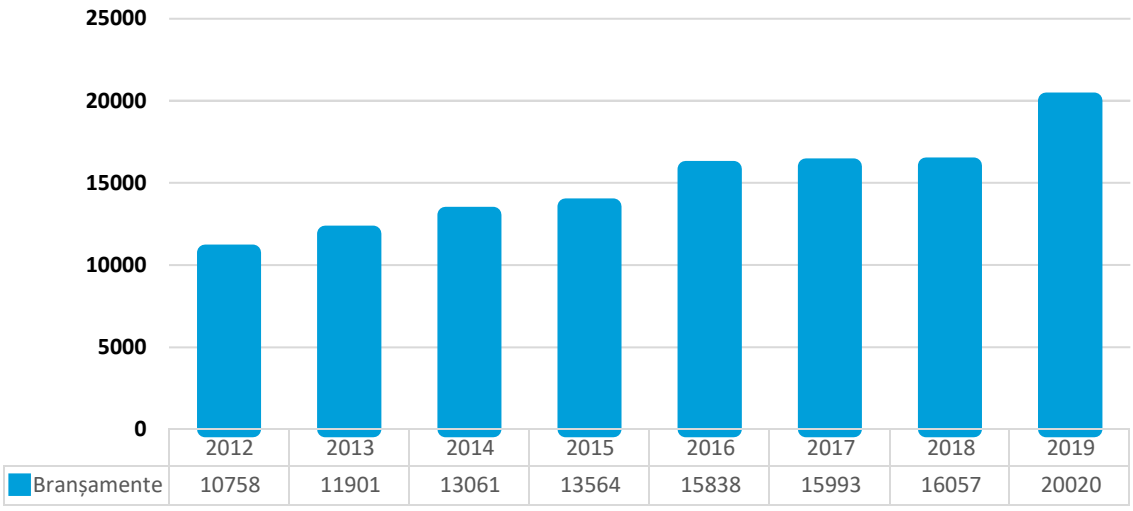
Lungimea rețelei de apă potabilă din municipiul Târgu Secuiesc este 31 km, populația fiind deservită în proporție de 90% (2.039 de racordări), iar lungimea totală a conductelor a ajuns să înregistreze o durată de viață mai mare de 20 de ani. Lungimea totală a reţelei de distribuţie este 120 km .

La reţelele de distribuţie sunt branşaţi circa 4.500 consumatori, din care 860 sunt agenţi economici şi instituţii publice.

În Târgu Secuiesc există un număr de 17.460 de abonați în anul 2019, corespunzând unui grad de acoperire de 94,42%. Cantitatea de apă potabilă consumată este contorizată în proporţie de 97%.

Conform datelor colectate în cadrul Politicii Urbane a României, numărul de locuințe racordate la sistemul de apă potabilă în Târgu Secuiesc este de 7.372 în 2019.

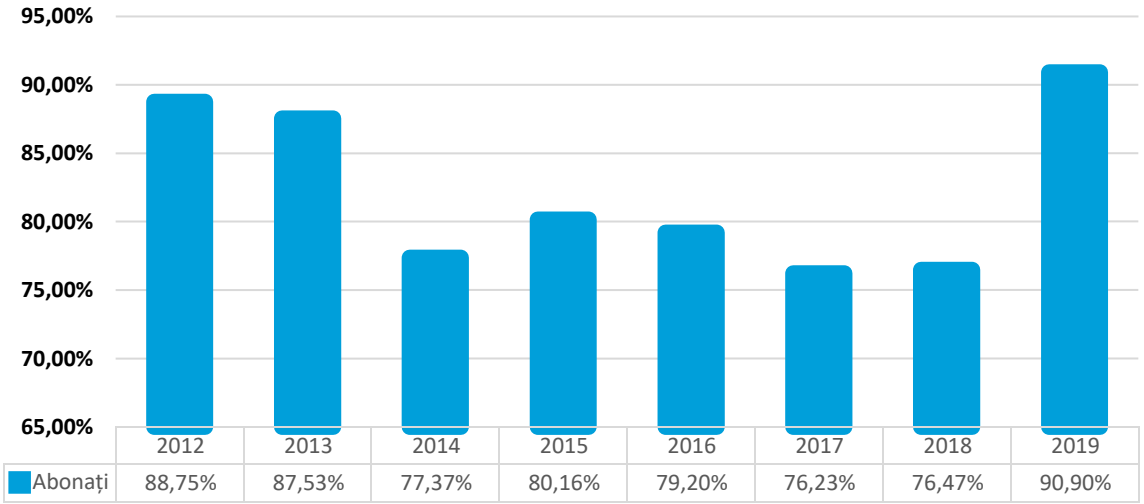
Figura 5. Evoluția numărului de branșamente pentru alimentarea cu apă în Județul Covasna

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Branșamente	10758	11901	13061	13564	15838	15993	16057	20020

Sursa: Operatorul Regional Gospodărie Comunală

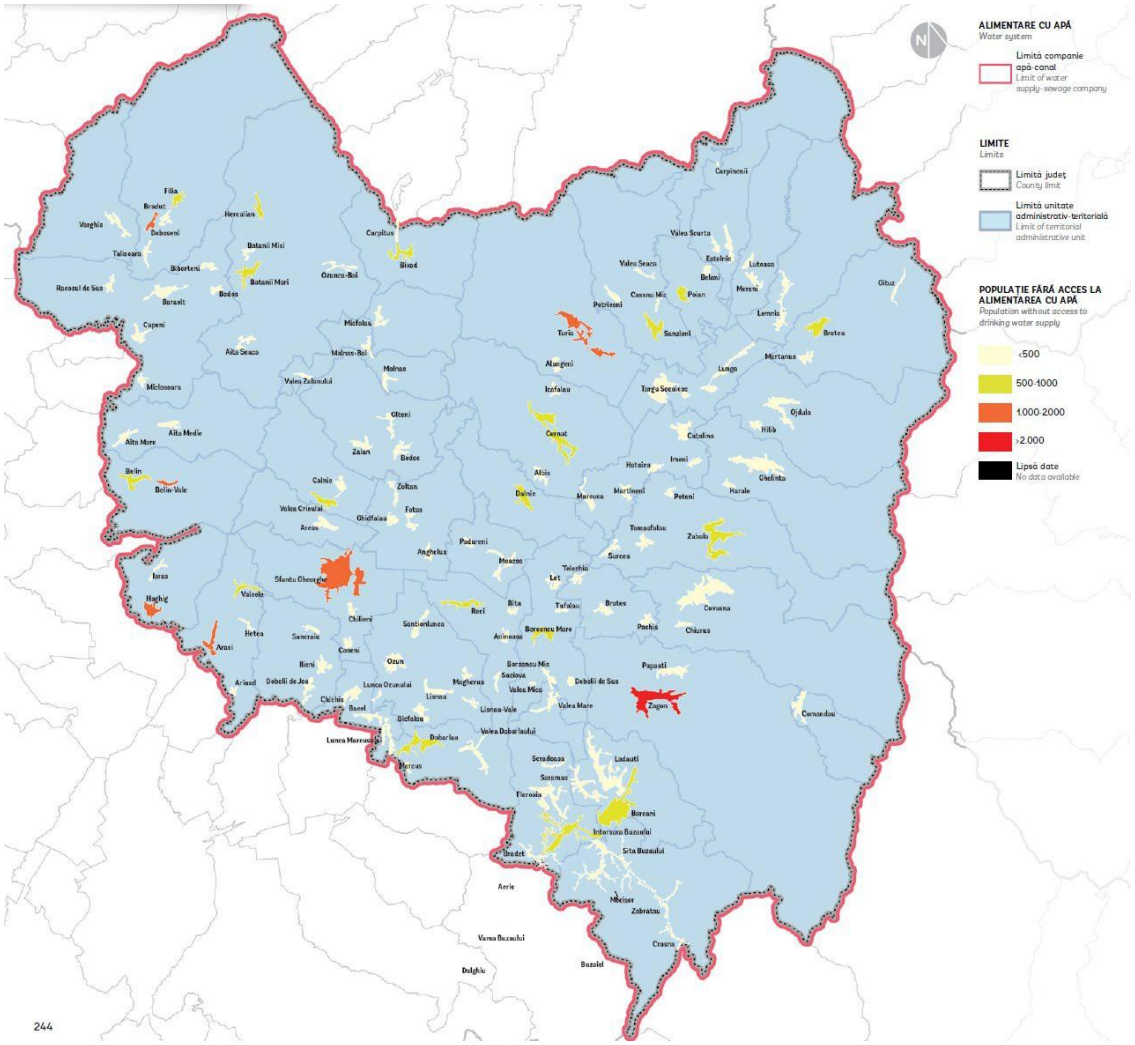
Figura 6. Evoluția gradului de conectare al populației la serviciul de apă în Județul Covasna

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Abonați	88,75%	87,53%	77,37%	80,16%	79,20%	76,23%	76,47%	90,90%

Sursa: Operatorul Regional Gospodărie Comunală

Figura 7. Populație fără acces la alimentarea cu apă potabilă la nivel de localitate

Sursa: Ghid de investiții pentru proiecte de apă și de apă uzată, Banca Mondială, 2015, disponibil la http://old.mlpda.ro/userfiles/smis48659/ghid3.pdf

Tabel 1. Populaţia conectată la sistemul public de alimentare cu apă pe regiuni de dezvoltare, în anul 2019

	Populația rezidentă a regiunii la 1 iulie	Populația conectată la sistemul public de alimentare cu apă	Grad de acoperire
BUCUREŞTI-ILFOV	2.317.504	2.032.336	87,70%
SUD-EST	2.386.654	1.963.264	82,26%
VEST	1.774.624	1.433.996	80,81%
CENTRU	2.316.825	1.798.802	77,64%
NORD-VEST	2.549.976	1.855.934	72,78%
SUD-MUNTENIA	2.915.746	1.908.428	65,45%
SUD-VEST OLTENIA	1.918.818	1.137.538	59,28%
NORD-EST	3.190.301	1.597.846	50,08%

Sursa: INS

Regiunea de Dezvoltare Centru a avut în anul 2019 un procent de 77,64% din populația rezidentă conectată la sistemul public de alimentare cu apă conform datelor INS.

Zonele urbane marginalizate necesită investiții în sectorul apei pentru a promova incluziunea socială și competitivitatea economică. În actuala criză de sănătate generată de COVID19, asigurarea accesuluila serviciile de alimentare cu apă sigură și servicii de salubrizare este cu atât mai urgentă. Absența titlurilor legale de proprietate, precum și reticența gospodăriilor de a se conecta din cauza costurilor crescute sunt principalele aspecte problematice în asigurarea serviciilor pentru zonele marginalizate.

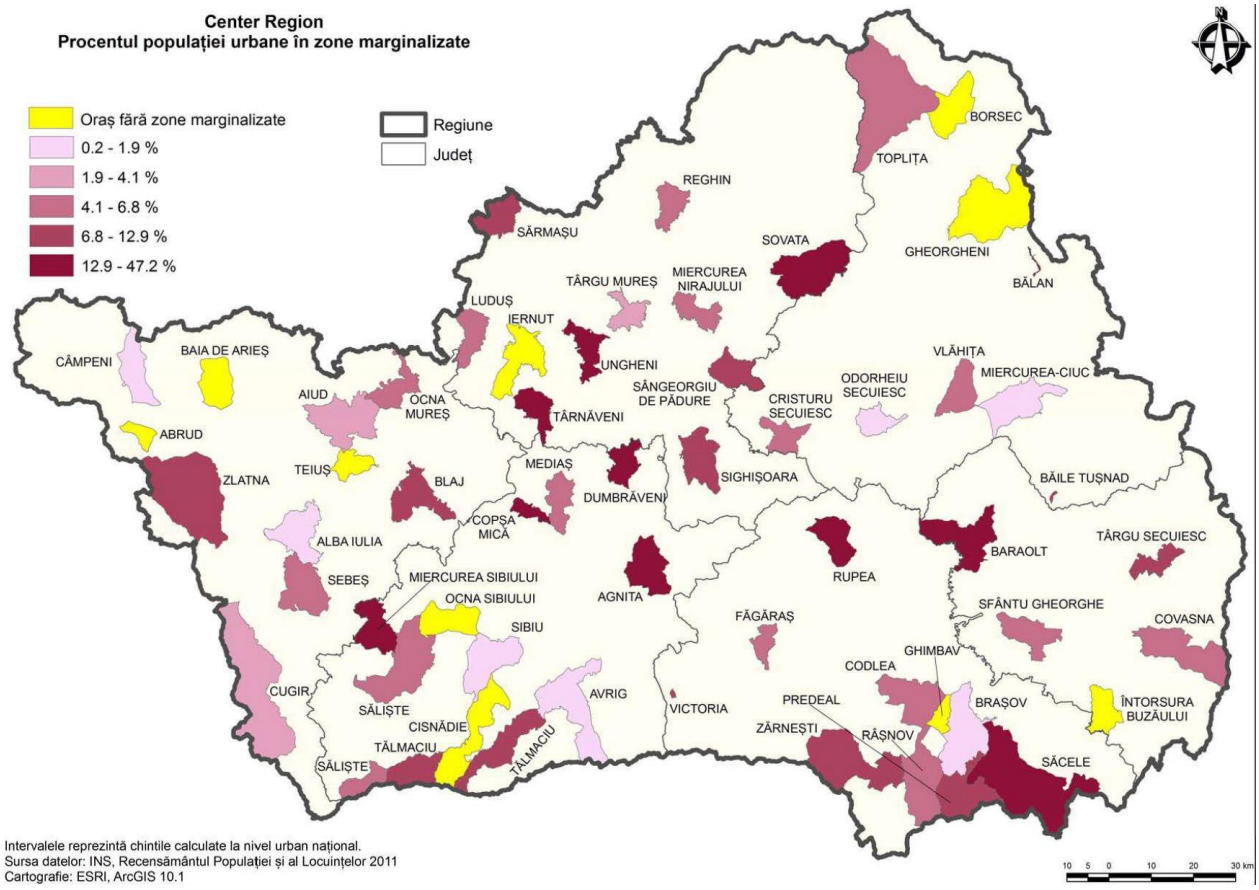
La nivelul municipiului Târgu Secuiesc, 7,98% din populație trăiește în zone marginalizate, care cumulează dezavantaje din perspectiva capitalului uman (nivel scăzut de educație formală) , ocupării forței de muncă și a locuirii.

Figura 8. Procentul populației din zone urbane marginalizate din județul Covasna

Regiune	Județ	Oraș	Populația stabilă	% populație în zone nedezavantajate	% populație în zone dezavantajate pe locuire	% populație în zone dezavantajate pe ocupare	% populație în zone dezavantajate pe capital uman	% populație în zone marginalizate	% populație în zone cu instituții sau sub 50 de locuitori
CENTRU	**CV**		**100.811**	**66,85**	**3,29**	**10,78**	**11,63**	**7,20**	**0,24**
CENTRU	CV	MUNICIPIUL SFANTU GHEORGHE	56.006	80,03	3,54	4,65	5,35	6,29	0,13
CENTRU	CV	MUNICIPIUL TARGU SECUIESC	18.491	64,07	7,22	16,77	3,44	7,98	0,51
CENTRU	CV	ORAS BARAOLT	8.672	35,46	0,00	22,74	20,28	21,23	0,29
CENTRU	CV	ORAS COVASNA	10.114	63,66	0,00	12,43	19,75	4,15	0,00
CENTRU	CV	ORAS INTORSURA BUZAULUI	7.528	16,09	0,00	25,64	57,64	0,00	0,64

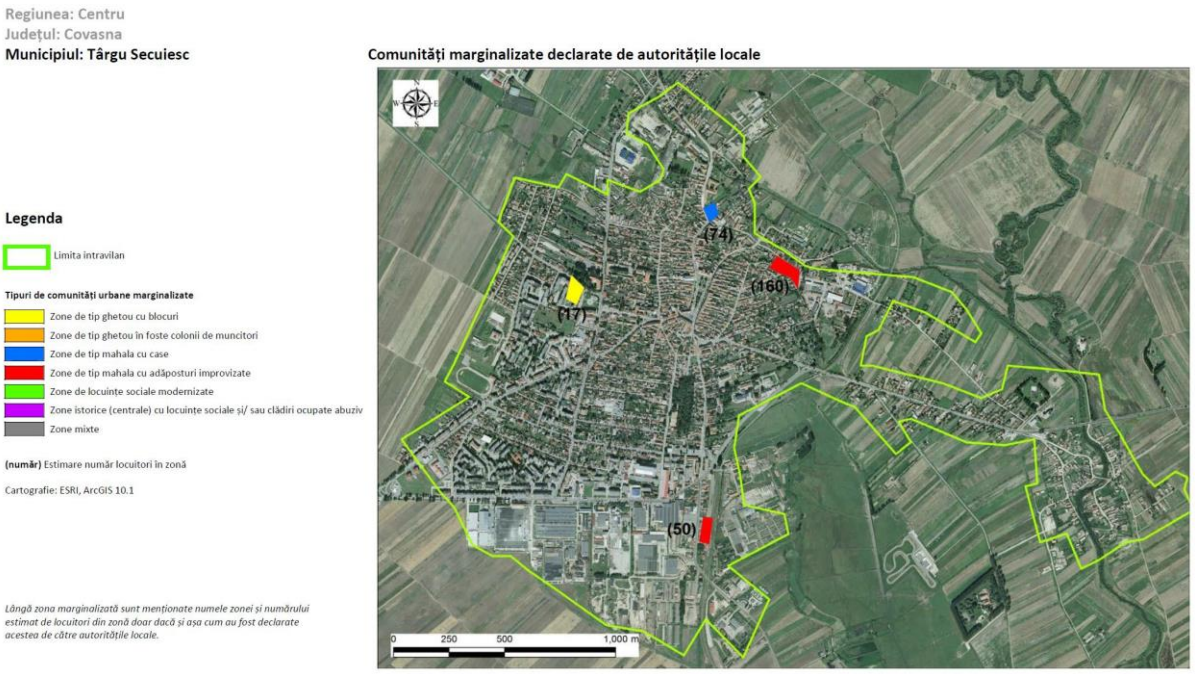
Sursa: Atlasul Zonelor Urbane Marginalizate, Banca Mondială, conform datelor INS, Recensământul Populației și al Locuințelor 2011

Figura 9. Marginalizarea urbană, la nivel de unitate administrativ-teritorială: Centru

Sursa: Atlasul Zonelor Urbane Marginalizate, Banca Mondială

Figura 10. Comunități marginalizate declarate de autoritățile locale, municipiul Târgu-Secuiesc

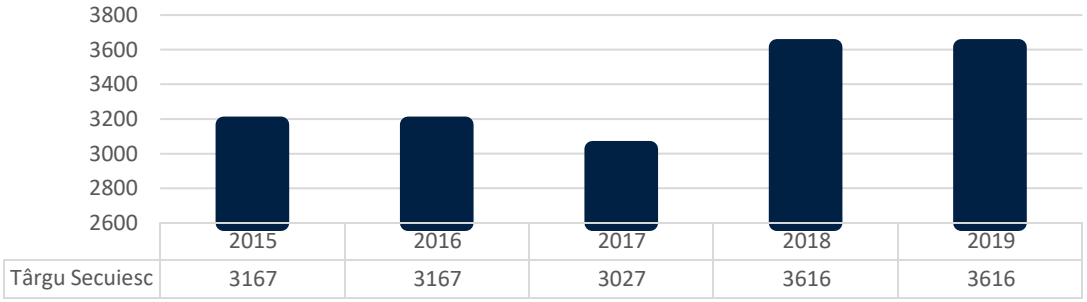
Sursa: Atlasul Zonelor Urbane Marginalizate, Banca Mondială

Operare și întreținere

Capacitatea instalațiilor de producere a apei potabile reprezintă cantitatea maximă de apă potabilă ce poate fi debitată de instalația de alimentare cu apă într-o unitate de timp. Acest indicator se determină pentru fiecare instalație de captare - tratare în parte, atât pentru apa industrială, cât și pentru apa potabilă.

Capacitatea instalațiilor de producere a apei potabile în municipiul Târgu Secuiesc a fost de 3.616 mc pe zi în anul 2019. Figura de mai jos prezintă evoluția acestui indicator între 2015 și 2019.

Tabel 2. Evoluția capacității instalațiilor de producere a apei potabile în municipiul Târgu Secuiesc

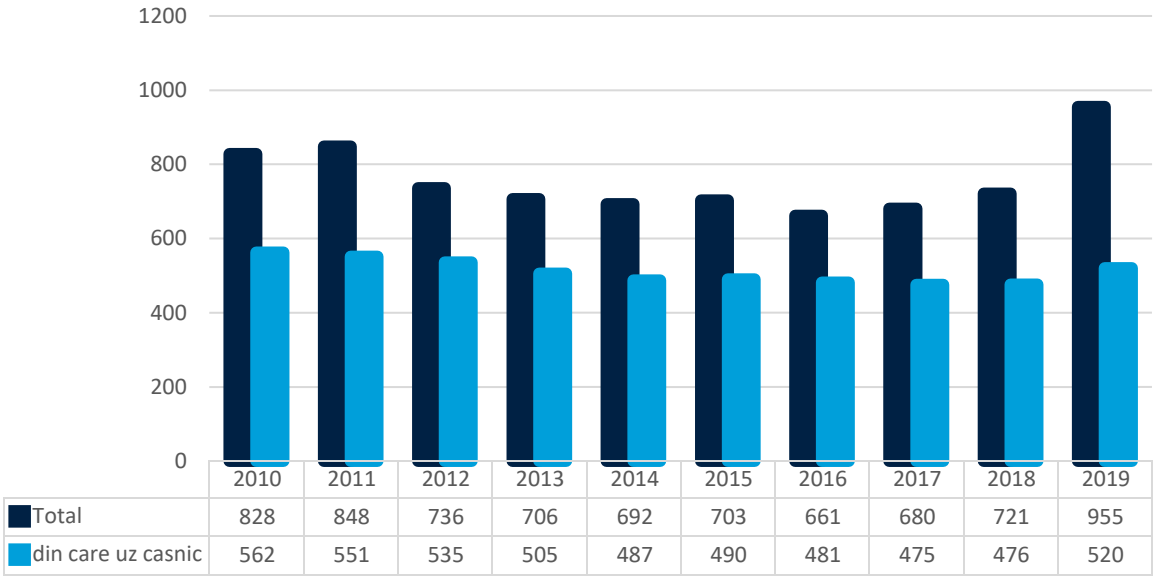
	2015	2016	2017	2018	2019
Târgu Secuiesc	3167	3167	3027	3616	3616

Sursa: Indicator GOS107A, INS, disponibil la http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table

Apa potabilă distribuită consumatorilor exprimă cantitatea totală de apă potabilă livrată efectiv tuturor consumatorilor, populației și agenților economici pentru nevoi productive și neproductive (casnice, băi publice, clădiri social-culturale și administrative, hoteluri, stropitul străzilor, spații verzi, etc.) prin rețele de distribuție sau direct prin conductele de aducțiune.

Cantitatea de apă potabilă distribuită consumatorilor în municipiul Târgu Secuiesc a fost de 955 mii mc pe zi în anul 2019, dintre care 520 mii mc pe zi pentru uz casnic. Figura de mai jos prezintă evoluția acestui indicator între 2010 și 2019.

Figura 11. Evoluția cantității de apă potabilă distribuiă în municipiul Târgu Secuiesc

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Total	828	848	736	706	692	703	661	680	721	955
din care uz casnic	562	551	535	505	487	490	481	475	476	520

Sursa: Indicator GOS108A, INS, disponibil la http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table

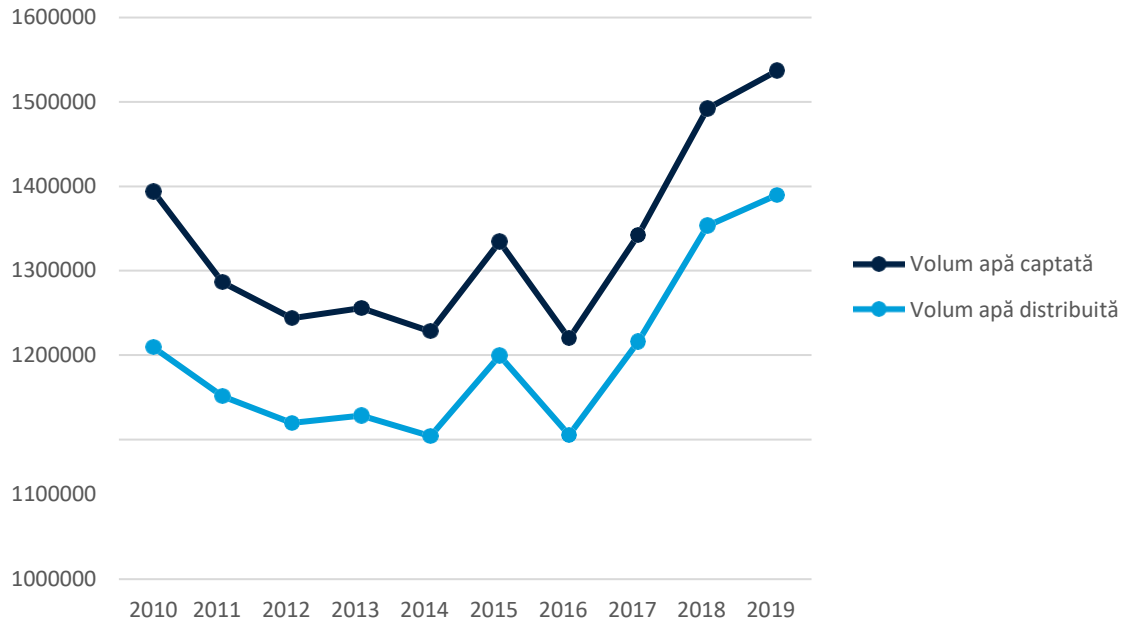
Situația principalilor indicatori privind alimentarea cu apă în Târgu Secuiesc este prezentată în tabelul de mai jos:

Tabel 3. Indicatori privind alimentarea cu apă în Târgu Secuiesc, 2019

Tip sursă	subterană
Capacitate instalații captare	315 l/s
Volum de apă captat	1.536.587 mc
Stația de tratare	Târgu Secuiesc
Aducțiuni magistrale	11,26 km
Volum de apă distribuit	1.389.663 mc
Număr de rezervoare	3
Capacitate totală rezervoare	2.500 mc
Lungimea rețelei de distribuție	48 km (*2018)
Abonați alimentare apă	17.460
Grad de conectare	94,42%
Locuințe racordate	7.372
Întreruperi apă	128

Sursa: Politica Urbană a României. Prelucrare Indicatori Urbani: https://citadini.ro/baza-de-date-urbane/

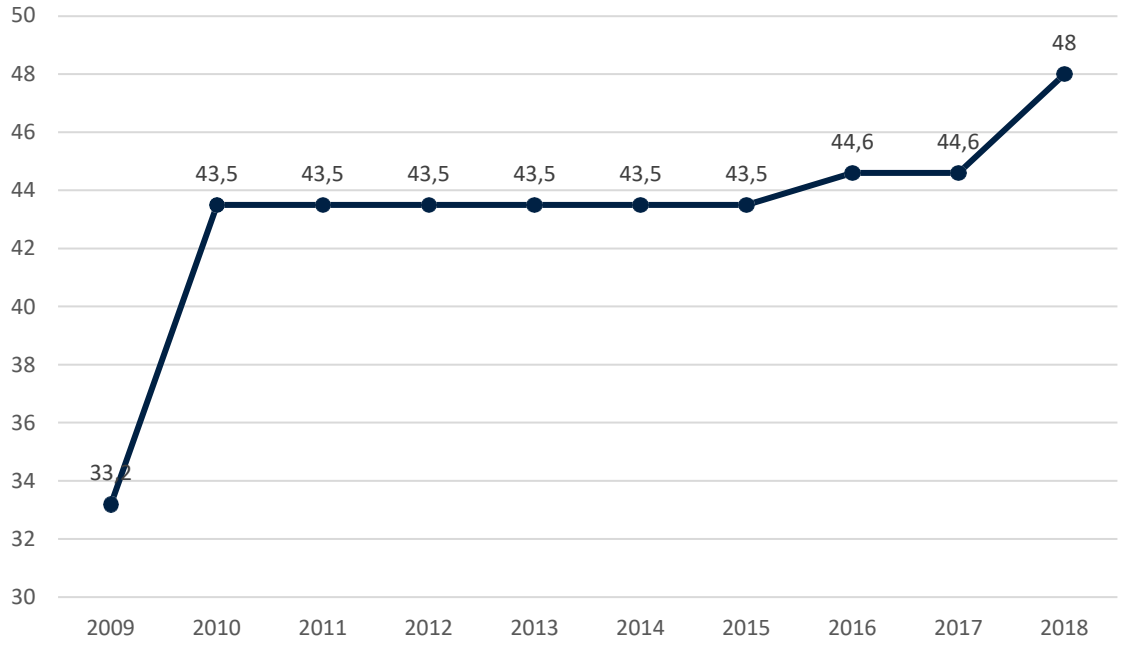
Figura 12. Evoluția volumului de apă captată și distribuită în Târgu Secuiesc (2010-2019)

Sursa: Politica Urbană a României. Prelucrare Indicatori Urbani: https://citadini.ro/baza-de-date-urbane/

În anul 2018, la nivelul orașului Târgu Secuiesc, lungimea rețelei de distribuție era de 48 km. În figura de mai jos se poate observa evoluția lungimii rețelei de distribuție între 2009 și 2018.

Figura 13. Evoluția lungimii rețelei de distribuție în Târgu Secuiesc (2009-2018)

Sursa: Politica Urbană a României. Prelucrare Indicatori Urbani: https://citadini.ro/baza-de-date-urbane/

La nivelul municipiului Târgu Secuiesc, în anul 2019 existau un număr de 17.460 abonați la alimentarea cu apă, reprezentând un grad de conectare de 94,42%.

Calitatea apei potabile

Sistemul de alimentare cu apă funcționează corespunzător, apa extrasă se încadrează în parametrii igienico-sanitari impuși de lege.

Laboratorul Staţiei de tratare (Uzina de apă) efectuează controlul potabilităţii apei în condiţiile stabilite în Programul de monitorizare avizat de către Direcţia de Sănătate Publică jud Covasna.

Se monitorizează calitatea apei pe fiecare treaptă de tratare precum şi la consumatori.

Parametrii fizico-chimice determinaţi din probele de apă potabilă în laboratorul propriu sunt următoarele: clor rezidual liber şi legat, consum chimic de oxigen, pH, fier, amoniu, nitriţi,cloruri, conductivitate, turbiditate, duritate, gust, miros, culoare.

Parametrii microbiologici sunt determinați în laboratoarele DSP Covasna.

Laboratorul Uzina de apă este înregistrat la Ministerul Sănătăţii Publice în Registrul laboratoarelor pentru monitorizarea calităţii apei potabile pentru efectuarea monitorizării de control şi prelevare de probe. Laboratorul Uzinei de apă deţine Certificatul de înregistrare ptr laboratoarele care efectuează monitorizarea calităţii apei potabile nr 28/2008 elaborat de Ministerul Sănătăţii .

Laboratorul efectuează determinări fizico-chimice din probele de apă recoltate din : sursele de apă, filtrele rapide, rezervoarele de trecere din incinta staţiei, ieşire staţie de apă, rezervoare de înmagazinare din oraş şi la consumatori.

Programul de lucru este permanent, in regim de tură, respectiv 12 ore lucrate cu 24 ore repaus.

Setul de determinări a indicatorilor de calitate ai apei şi frecvenţa determinărilor sunt stabilite de comun acord cu Autoritatea de Sănătate Publică.

Analizele care se execută in acest laborator sunt: clorul liber si total, sustanţe organice, fier, amoniu, azotiţi, duritate totală, pH, cloruri, turbiditatea, conductivitatea.

Aceste determinări sunt efectuate cu ajutorul aparatelor performante aflate în dotarea laboratorului:

- spectrofotometru Specol 10
- analizator multiparametric tip C 830 (pH-metru şi conductometru)
- balanţă analitică
- etuvă electrică UNB
- incubator FTC
- aparat de distilat apă

Calitatea apei brute şi apei tratate este controlată de şase ori pe zi prin efectuarea unui set complet de analize fizico-chimice. Determinarea clorului liber şi total din apa de ieşire din staţie se efectuează din două în două ore, asigurând astfel consumatorilor o apă cu parametrii de calitate conform cu cerinţele Legii apei potabile Nr 458/2002.

Se mai monitorizează zilnic calitatea apei după fiecare treaptă de tratare, precum şi de la consumatori.

Monitorizarea de audit , precum şi determinările microbiologice (nr de colonii la 22gr C, nr de colonii la 37gr C, bacterii coliforme, escherichia coli, enterococi) sunt efectuate de către laboratorul Direcţiei Sanitară de Sănătate Publică.

Analizele efectuate sunt evidenţiate în registre de urmărire, iar buletinele de analize cu valorile parametrilor de calitate ale apei distribuite stau la dispoziţia consumatorilor la Dispeceratul societăţii.

După cum se poate observa, nu au existat depășiri ale valorilor parametrilor analizați.

Tabel 4. Număr analize de apă în Târgu Secuiesc (2019)

Analize apă	2019
Număr analize conforme	988
Număr analize total	989
Procent conformitate	99,90%

Sursa: Politica Urbană a României. Prelucrare Indicatori Urbani: https://citadini.ro/baza-de-date-urbane/

Tarife

Prețurile pentru apă potabilă practicate începând cu luna decembrie 2019 de Gospodărie Comunală S.A. sunt prezentate mai jos. Conform prevederilor art.291, alin.(2), lit.i) din Legea nr.227/2015 privind Codul Fiscal, cota de TVA practicată pentru serviciile publice furnizate în întreaga arie de operare este de 9%. Prețurile la apă potabilă pentru populație conțin TVA în cotă de 9 %, iar pentru ceilalți utilizatori nu conțin TVA.

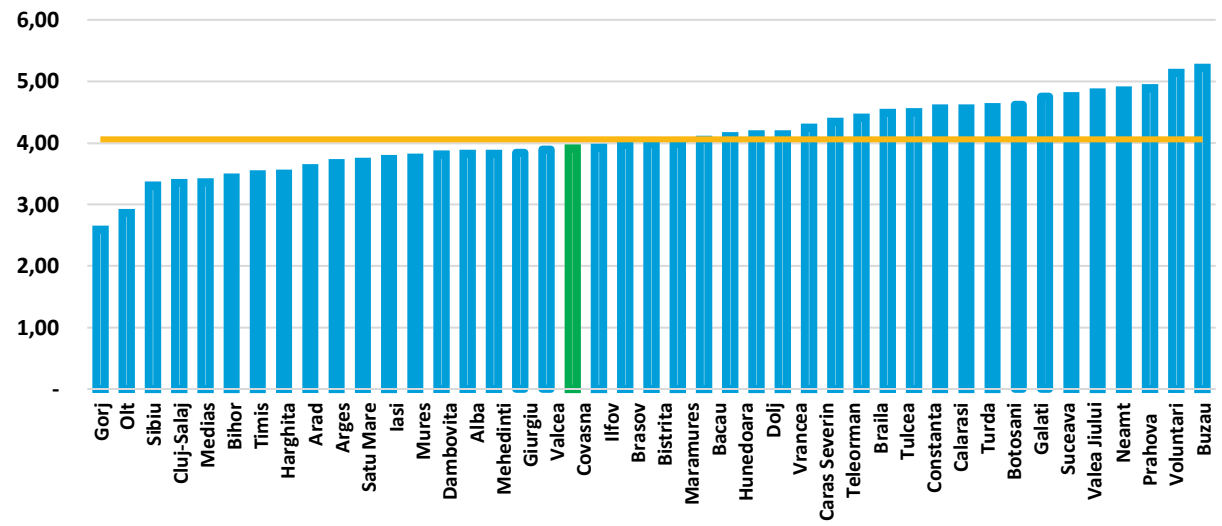
Tabel 5. Preţ apă potabilă în decembrie 2019, Gospodărie Comunală S.A.

Servicii publice furnizate de către operatorul Gospodărie Comunală pentru întreaga arie de operare	Preţ/tarif în vigoare începând decembrie 2019	
	Preț/tarif pentru populație (cu TVA) lei/m3	Preț/tarif pentru ceilalți utilizatori (fără TVA) lei/mc
Apă potabilă	4,26	3,91

Sursa: Operator Regional Județul Covasna, Gospodaărie Comunală S.A., disponibil la https://www.apacov.ro/ro/tarife.html

Tariful pentru apă potabilă în municipiul Târgu Secuiesc este de 3,91 lei/mc (fără TVA). Figura de mai jos prezintă o comparație a tarifului pentru apă potabilă cu toți operatorii regionali, cu o medie de 4,06 lei/mc (fără TVA).

Figura 14. Comparație tarif apă Operatori Regionali

Sursa: Politica Urbană a României. Prelucrare Indicatori Urbani: https://citadini.ro/baza-de-date-urbane/

Conform Hotărârii Consiliului de Administrație nr. 3 din februarie 2016, tarifele pentru analizele de apă potabilă sunt prezentate mai jos:

Tabel 6. Tarife analize apă potabilă

Nr. Crt	Parametrii analizaţi	Valoare (fără TVA) lei
1	pH	10
2	Oxidabilitate (substanţe organice)	25
3	Clor rezidual	25
4	Amoniu	25
5	Nitriţi	25
6	Fier	30
7	Cloruri	30
8	Duritate totală	25
9	Turbiditate	10
10	Conductivitate	10
11	Culoare, miros, gust	10

Sursa: Operator Regional Județul Covasna, Gospodaărie Comunală S.A., disponibil la https://www.apacov.ro/ro/tarife.html

Conform Hotărârii Consiliului de Administrație nr. 7 din iulie 2019, taxele pentru eliberarea de avize tehnice sunt prezentate mai jos:

Tabel 7. Taxe pentru eliberarea de avize tehnice

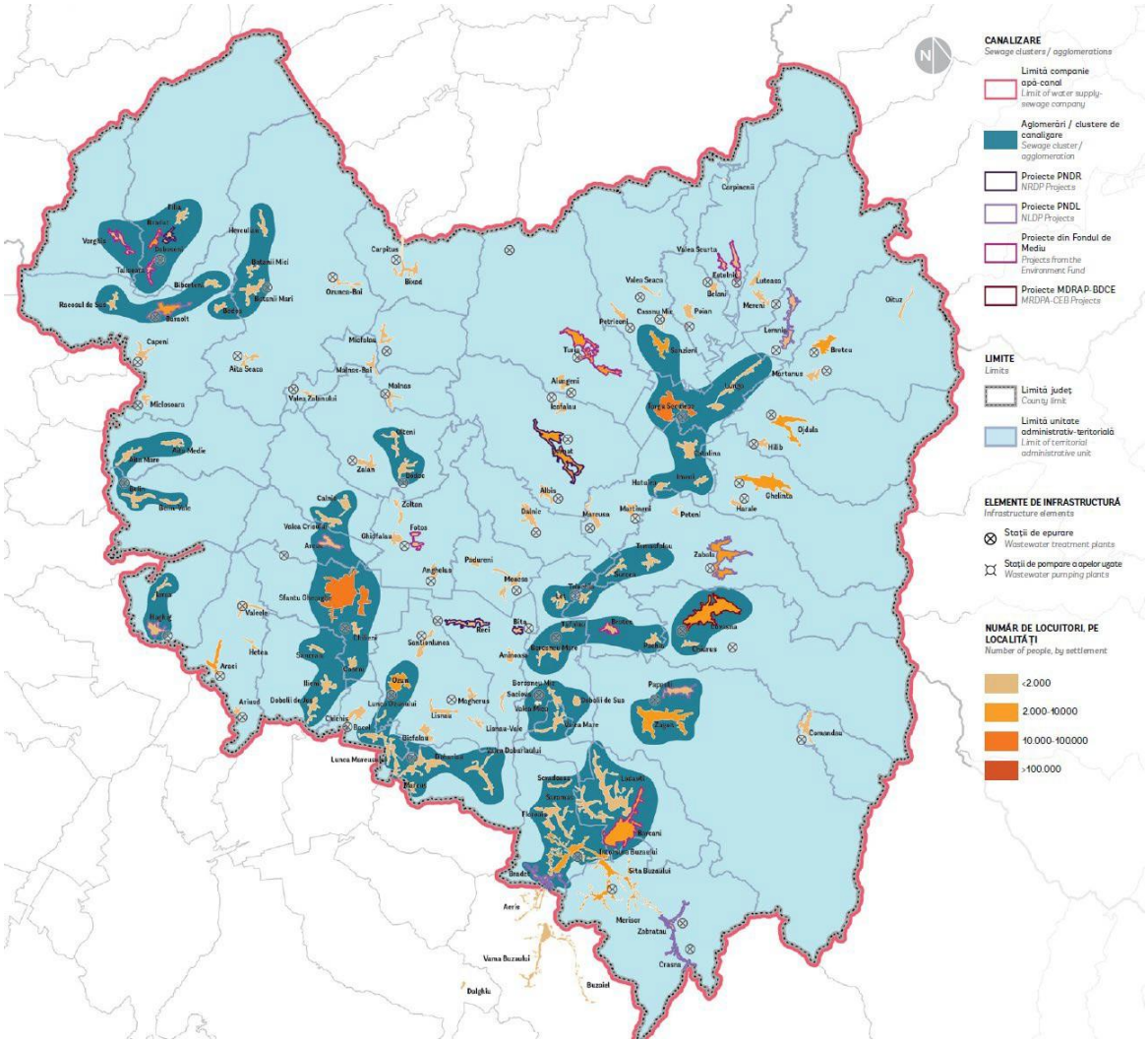
Nr crt	Denumire aviz	U/M	Valoare fără TVA lei
1	Aviz de branşare-racordare la reţeaua de apă potabilă şi canalizare	caz	70,00
2	Aviz de traseu necesar la obţinerea autorizaţiei de construire	caz	70,00
3	Aviz tehnic pentru preluare ape uzate prin vidanjare în vederea contractării serviciului	caz	70,00
4	Notificare privind transcrierea contractului de furnizare apă şi canalizare	caz	70,00
5	Eliberare copie după acte originale	caz	11.00
6	Debranşare - rebranşare contor până DN 25 mm	caz	90.00
7	Debranşare - rebranşare contor peste DN 25 mm	caz	145.00
8	Asistenţă tehnică de specialitate	oră	45.00
9	Taxă asigurare debit de incendiu	caz	70,00
10	Serviciu repartizare costuri	caz	5,00
11	Racordare la canal	buc	105,00
12	Străpungere perete cămin	buc	165,00
13	Taxa de urgenţă		+ 70%

Sursa: Operator Regional Județul Covasna, Gospodaărie Comunală S.A., disponibil la https://www.apacov.ro/ro/tarife.html

REȚEAUA DE CANALIZARE

Infrastructura existentă de apă uzată

Figura 15. Aglomerările de canalizare definite în Master planul regional privind infrastructura de alimentare cu apă și de canalizare, județul Covasna

Sursa: Ghid de investiții pentru proiecte de apă și de apă uzată, Banca Mondială, 2015, disponibil la http://old.mlpda.ro/userfiles/smis48659/ghid3.pdf

Tabelul de mai jos prezintă evoluția numărului localităților cu canalizare publică în județul Covasna, pe medii de rezidență, între anii 2010 și 2019.

Tabel 8. Evoluția numărului localităților cu canalizare publică în județul Covasna

Macroregiuni, regiuni de dezvoltare și județe	Ani									
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Urban	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
Rural	15	16	18	20	20	21	23	24	24	25

Sursa: Indicator GOS110C, INS, disponibil la http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table

Apele uzate orăşeneşti sunt colectate printr-o reţea de canalizare din tuburi de beton cu deversare în Staţia de epurare. Reţeaua de canalizare în lungime de 137 km este construită în sistem divizor, respectiv pentru ape uzate menajere şi ape pluviale.

Staţia de epurare

Capacitatea staţiei este de 350 l/s, însă datorită reducerii consumului de apă în reţea de canalizare menajeră ajunge un debit de aproxima tiv 185 l/s.

Schema generală de epurare se compune din două trepte: mecanică şi biologică cu următoarele obiective tehnologice. Statia de epurare este o staţie mecano-biologică cu treapta terţiară.

Capacitatea proiectata a sistemului de canalizare si statiei de epurare este 79.817 l.e, iar debitul este:

- Debit maxim zilnic autotizat : 208 l/s
- Debit mediu zilnic autorizat : 174 l/s
- Debit minim zilnic autorizat: 116 l/s

La staţia de epurare sunt două linii paralele de epurare, schema generală de epurare se compune din următoarele trepte:

Epurare mecanică preliminară:

- Statia gratarelor rare
- Statii de pompare apa uzata
- Bazinul de urgenta
- Statia gratarelor dese
- Deznisipator aerat cu separator de grasimi si masurarea debitului de admisie
- Bazine decantoare primare

Treapta biologică:

- Bazine anaerobe (bazine bio P)
- Bazine de denitrificare (bazine DN)
- Bazine de nitrificare (bazine N)
- Statie de suflante
- Bazine decantoare secundare
- Statie de eliminare chimica a fosfatului
- Statie de pompare namol in exces si de retur
- Dezinfectie si statie de masurare a debitului efluentului

Linia nămolului:

- Ingrosator gravitational de namol
- Ingrosator mecanic de namol
- Statie de pompare pentru namol si grasimi (SPS3)
- Fermentatoare anaeroba a namolului (metantanc)
- Bazine tampon pentru namol fermentat
- Deshidratare mecanica a namolului
- Statie de pompare supernatant

Linia biogazului:

- Gazometre
- Faclie biogaz
- Centrala termica cu bloc de cogenerare pentru recuperarea energiei si cazan de incalzire

Procesul tehnologic este complet automatizat, cu posibilitatea acţionarii manuale locale in caz de necesitate. Operaţiile sunt monitorizate și controlate prin sistemul de comandă și control automatizat (SCADA). Apa epurată prin cele două trepte de epurare, este deversată în pârâul Sâmbrezii.

Grad de acoperire al serviciului

Regiunea de Dezvoltare Centru a avut în anul 2019 un procent de 66,77% din populația rezidentă conectată la sistemul public de canalizare conform datelor INS, reprezentând al doilea cel mai mare procent de conectare dintre cele 8 regiuni de dezvoltare după regiunea București-Ilfov cu 87,20%. De asemenea, un procent de 65,29% din populația rezidentă este conectată la sistemul de epurare, acesta reprezentând, din nou, al doilea cel mai mare procent de conectare dintre regiunile de dezvoltare, după regiunea București-Ilfov cu 85,52%.

Tabel 9. Populația conectată la canalizare și la stații de epurare, pe regiuni de dezvoltare, în anul 2019

Regiuni de dezvoltare	Populația rezidentă a regiunii	Populația conectată la canalizare	Populația conectată la epurare	% Populația conectată la canalizare	% Populația conectată la epurare
București-Ilfov	2.315.173	2.018.821	1.980.041	87,20%	85,52%
Centru	2.318.272	1.547.951	1.513.693	66,77%	65,29%
Vest	1.777.474	1.079.268	1.035.402	60,72%	58,25%
Sud-Est	2.396.171	1.410.043	1.370.858	58,85%	57,21%
Nord-Vest	2.552.112	1.365.585	1.336.599	53,51%	52,37%
Sud-Vest Oltenia	1.926.860	793.430	768.315	41,18%	39,87%
Nord-Est	3.198.564	1.203.949	1.177.453	37,64%	36,81%
Sud-Muntenia	2.929.832	1.095.877	1.081.941	37,40%	36,93%

Sursa: INS

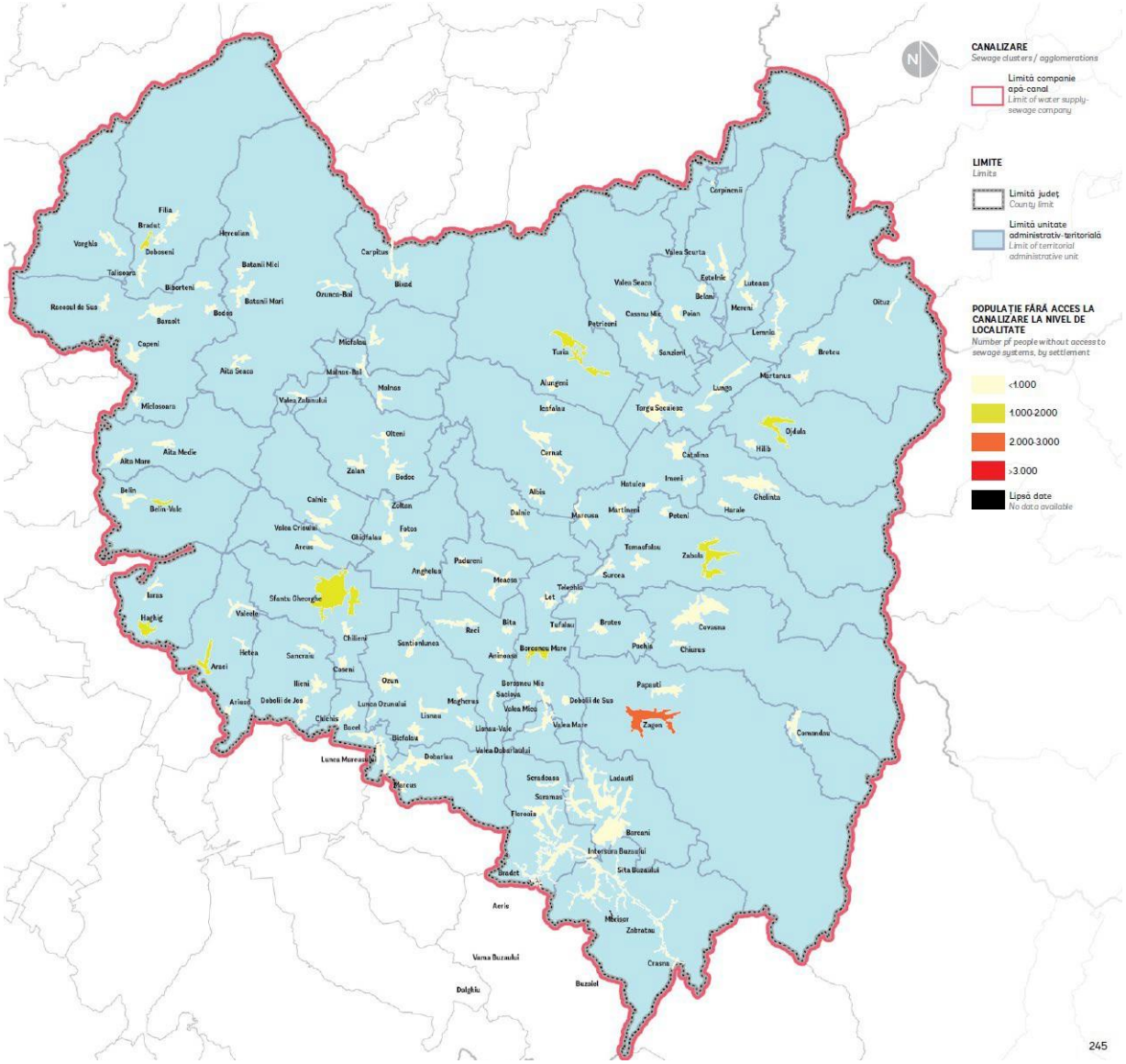
Conform datelor colectate prin Politica Urbană a României, numărul de abonați canalizare în anul 2019 în Târgu Secuiesc era de 56.807 abonați, corespunzând unui grad de acoperire de 91,60%.

Numărul de locuințe racordate la canalizare în anul 2019 în Târgul Secuiesc era de 7.221.

Rețeaua de canalizare în orașul Târgu Secuiesc are o lungime de 30,1 km. Aceasta rețea extinsă deservește nevoile populației, racordată în proporție de 90% (1.947 racordări).

Ca urmare a investițiilor din ultimii ani, sistemele de canalizare a municipiului Târgu Secuiesc sunt în stare bună și pot fi asigurate aceste servicii la un nivel calitativ ridicat pentru populația municipiului. Investițiile necesare , conform contractului de delegare, sunt stabilite de către operator, cu consultarea autorităților locale din municipiu.

Figura 16. Populație fără acces la canalizare la nivel de localitate

Sursa: Ghid de investiții pentru proiecte de apă și de apă uzată, Banca Mondială, 2015, disponibil la http://old.mlpda.ro/userfiles/smis48659/ghid3.pdf

Operare și întreținere

Rețelele de canalizare sunt constituite din tub de gresie ceramică în proporție de 95%, iar restul din tuburi PVC.

Rețeaua de canalizare este constituită în sistem divizor 42% și în sistem unitar 58%, având lungimea totală de 30,1 km.

Rețeaua de canalizare este un sistem gravitațional, atât pentru rețeaua de apă menajeră cât și în ceea ce privește apa pluvială.

Rețeaua de colectare a apelor pluviale din orașul Târgu Secuiesc este formată din șanțuri și rigolele de scurgere a apelor pluviale, însă acestea sunt parțial colmatate și există riscul ca localitatea să fie inundată de fiecare dată când va ploua mai abundent.

Principalii indicatori referitori la colectarea, transportul și epurarea apelor uzate din municipiul Târgu Secuiesc sunt prezintați în tabelul de mai jos.

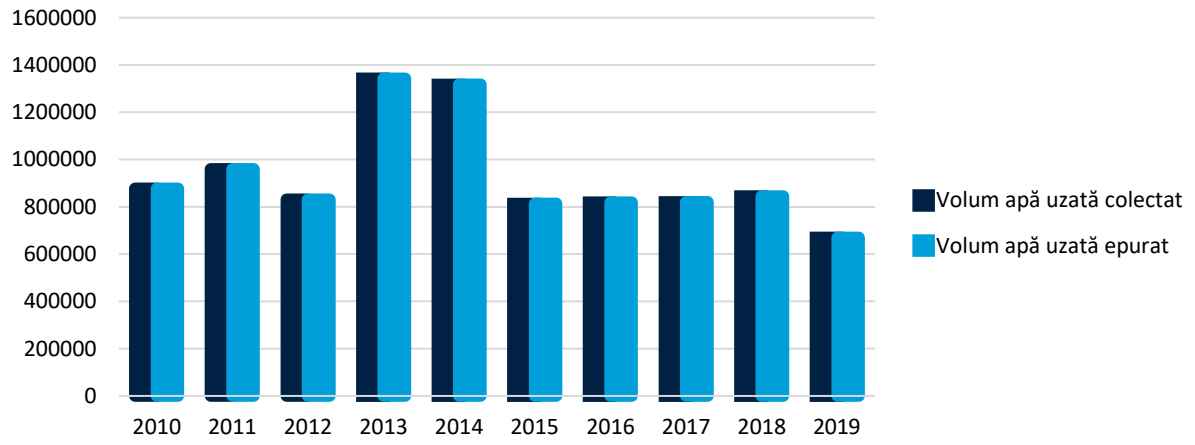
Tabel 10. Indicatori privind rețeaua de canalizare în municipiul Târgu Secuiesc, 2019

Volum de apă uzată colectată 2019	669.529 mc
Volum de apă uzată epurată 2019	669.529 mc
Procent de ape uzate epurate 2019	100%
Tip rețea canal	47 km (mixt)

Sursa: Politica Urbană a României. Prelucrare Indicatori Urbani: https://citadini.ro/baza-de-date-urbane/

După cum se poate observa din graficul următor, volumul de apă uzată epurat în Târgu Secuiesc a reprezentat 100% din volumul de apă uzată colectat în perioada 2010-2019.

Figura 17. Evoluția volumului de apă uzată colectat și epurat în Târgu Secuiesc

Sursa: Politica Urbană a României. Prelucrare Indicatori Urbani: https://citadini.ro/baza-de-date-urbane/

Concentrații din apă uzată

Laboratorul Stația de epurare urmărește zilnic indicatorii de calitate prin analize fizico-chimice.

Nămolul rezultat din procesul de epurare al apelor uzate este îngroșat , fermentat și deshidratat , după care este transportat la Rampa de deșeuri. Umiditatea nămolului deshidratat este 70-75%.

Biogazul format în urma fermentării nămolului, este acumulat în gazometru și se folosește drept combustibil pentru producere de agent termic, surplusul fiind utilizat de un generator de curent electric.

Laboratorul efectuează determinări fizico-chimice, atât pentru stația de epurare, cât și pentru agenții economici.

Pentru Stația de epurare se urmărește zilnic fluxul tehnologic de epurare prin analize fizico-chimice după următorul grafic:

Tabel 11. Fluxul tehnologic de epurare al Staţiei de epurare

din apa brută:	din apa epurată:	din bazine de aerare:	din metantanc, îngroşător şi uscător de nămol:
• substanţe organice dizolvat • CBO5 • suspensii • pH • temperatura	• substanţe organice • CBO5 • suspensii • pH • temperatura • cupru,crom,zinc • detergenţi, reziduu fix • cloruri, fosfaţi,sulfaţi • substanţe extractibile • nitriţi, amoniu	• oxigen • nămol decantabil la 30min • indicele de volum Mohlmann	• temperatura • pH • umiditate

Sursa: Operator Regional Județul Covasna, Gospodaărie Comunală S.A., disponibil la https://www.apacov.ro/ro/laborator-statia-de-epurare.html

Rezultatele acestor determinări sunt evidențiate în registrul laboratorului și sunt raportate lunar către Sistemul de Gospodărire a Apelor jud. Covasna, Agenția pentru Protecția Mediului si Garda de Mediu.

Laboratorului ii revin atribuții sporite în acțiunea de urmărire sistematică și completă a calității apelor uzate evacuate de către agenții economici, precum și monitorizarea calității apelor pluviale deversate direct în receptorii naturali.

Aceste monitorizări au o importanță deosebită în prevenirea poluărilor accidentale la folosințele de apă din aval.

Analizele fizico-chimice sunt efectuate cu ajutorul aparatelor performante aflate în dotarea laboratorului:

- spectrofotometru Specol 10
- pH-metru Inolab 720
- oxigenometru Inolab Oxi 730
- balanță analitică, termobalanță
- etuvă electrică
- incubator
- aparat de distilat apă
- baie de apă

În urma evaluării calității apei epurate putem afirma ca apa evacuată în emisar corespunde calitativ cerințelor impuse de Autorizația de gospodărire a apelor nr 45/22.07.2008.

Tabelul de mai jos prezintă numărul analizelor de apă epurată în Târgu Secuiesc pentru anul 2019, conform datelor colectate în cadrul Politicii Urbane a României.

Tabel 12. Numărul de analize apă epurată în Târgu Secuiesc, 2019

Analize apă	2019
Număr analize conforme	1.829
Număr analize total	1.844
Procent conformitate	99,19%

Sursa: Politica Urbană a României. Prelucrare Indicatori Urbani: https://citadini.ro/baza-de-date-urbane/

Conform datelor colectate în cadrul Politicii Urbane a României, volumul de nămol în Târgul Secuiesc a fost de 663,76 tone/an în 2019.

Tarife

Prețurile pentru canalizare-epurare practicate începând cu luna decembrie 2019 de Gospodărie Comunală S.A. sunt prezentate mai jos. Conform prevederilor art.291, alin.(2), lit.i) din Legea nr.227/2015 privind Codul Fiscal, cota de TVA practicată pentru serviciile publice furnizate în întreaga arie de operare este de 9%. Tarifele la canalizare-epurare pentru populație conțin TVA în cotă de 9 %, iar pentru ceilalți utilizatori nu conțin TVA.

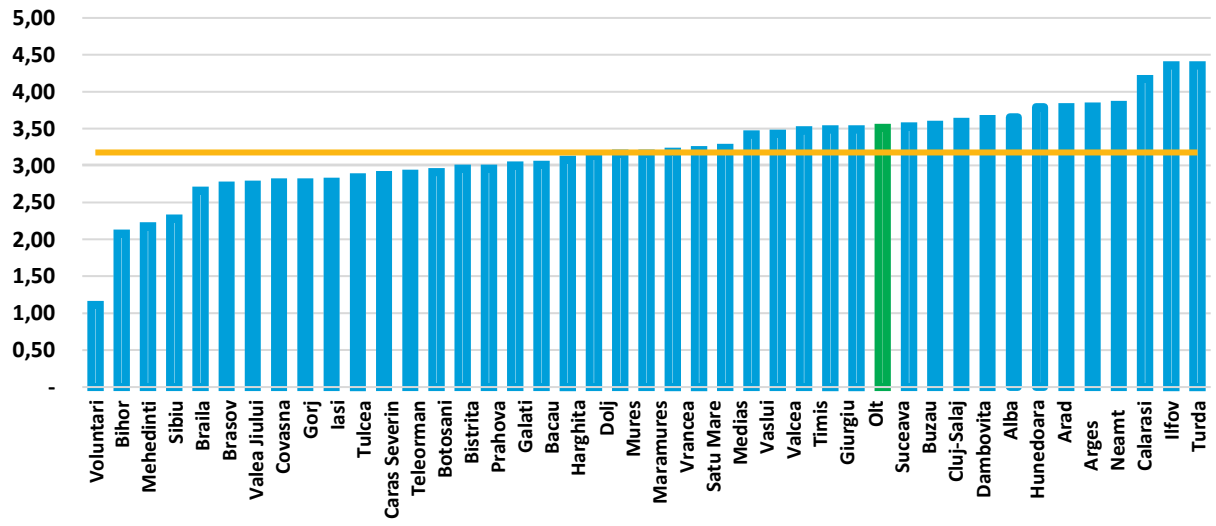
Tabel 13. Preţ canalizare-epurare în decembrie 2019, Gospodărie Comunală S.A.

Servicii publice furnizate de către operatorul Gospodărie Comunală pentru întreaga arie de operare	Preţ/tarif în vigoare începând decembrie 2019	
	Preț/tarif pentru populație (cu TVA) lei/m3	Preț/tarif pentru ceilalți utilizatori (fără TVA) lei/mc
Servicii de canalizare-epurare	3,02	2,77

Sursa: Operator Regional Județul Covasna, Gospodaărie Comunală S.A., disponibil la https://www.apacov.ro/ro/tarife.html

Tariful pentru canalizare-epurare în municipiul Târgu Secuiesc este de 2,77 lei/mc (fără TVA). Figura de mai jos prezintă o comparație a tarifului pentru canalizare-epurare pentru toți operatorii regionali, cu o medie de 3,18 lei/mc (fără TVA).

Figura 18. Comparație tarif canalizare-epurare Operatori Regionali

Sursa: Politica Urbană a României. Prelucrare Indicatori Urbani: https://citadini.ro/baza-de-date-urbane/

Conform Hotărârii Consiliului de Administrație nr.7 iulie 2019. tarifele pentru vidanjări-desfundări canale sunt prezentate mai jos:

Tabel 14. Tarife vidanjări-desfundări canale

Nr. crt	Denumire activitate	U/M	Valoare fără TVA lei
1	Desfundat canal manual	lei/caz	65.00
2	Vidanjare	lei/mc	65.00
3	Desfundat canal cu Autoutilitară de desfundat canale menajere sau pluviale	lei/oră	175.00
4	Lucrări de desfundat canal mecanic cu maşină de curăţat canale RISS-22	lei/oră	145.00
5	Neutralizare lichide vidanjate nepericuloase de la populaţie şi agenţi economici prin intermediu Staţiilor de Epurare ape uzate din aria de operare al Gospodărie Comunală S.A.	lei/mc	65.00
6	Identificarea traseului reţelelor de apă / Identificare defecte de conducta de apă	lei/oră	70.00
7	Sudura la ţevile din polietilenă	lei/buc	125.00
8	Străpungere ţevi sub presiune	lei/buc	135.00
9	Debranşare/ rebranşare consumator la contor dn 15-30 mm	lei/buc	85.00
10	Debranşare/ rebranşare consumator la contor dn 40-200 mm	lei/buc	130.00
11	Asistenţă tehnică de specialitate	lei/oră	45.00
12	Redeschidere racord canal Dn până 200 mm	lei/buc	115.00
13	Redeschidere racord canal Dn mai mare 200 mm	lei/buc	240.00
14	Inspecţie video reţele de canalizare	lei/ora	115.00
15	Curăţat manual grătar stradal	lei/buc	30.00

Notă:

1. Efectuarea acestor lucrări se face pe bază de comandă
2. Pentru informaţii suplimentare sunaţi la nr tel 0267/ 351390, 0267/315393

Sursa: Operator Regional Județul Covasna, Gospodaărie Comunală S.A., disponibil la https://www.apacov.ro/ro/tarife.html

MANAGEMENTUL DEȘEURILOR

Tranziția către o economie circulară, implementarea și creșterea gradului de reciclare a deșeurilor și a compostării bio-deșeurilor reprezintă priorități la nivel național în următorii ani. Complementar investițiilor în sisteme de management integrat al deșeurilor, campaniile de conștientizare adresate cetățenilor sunt esențiale.

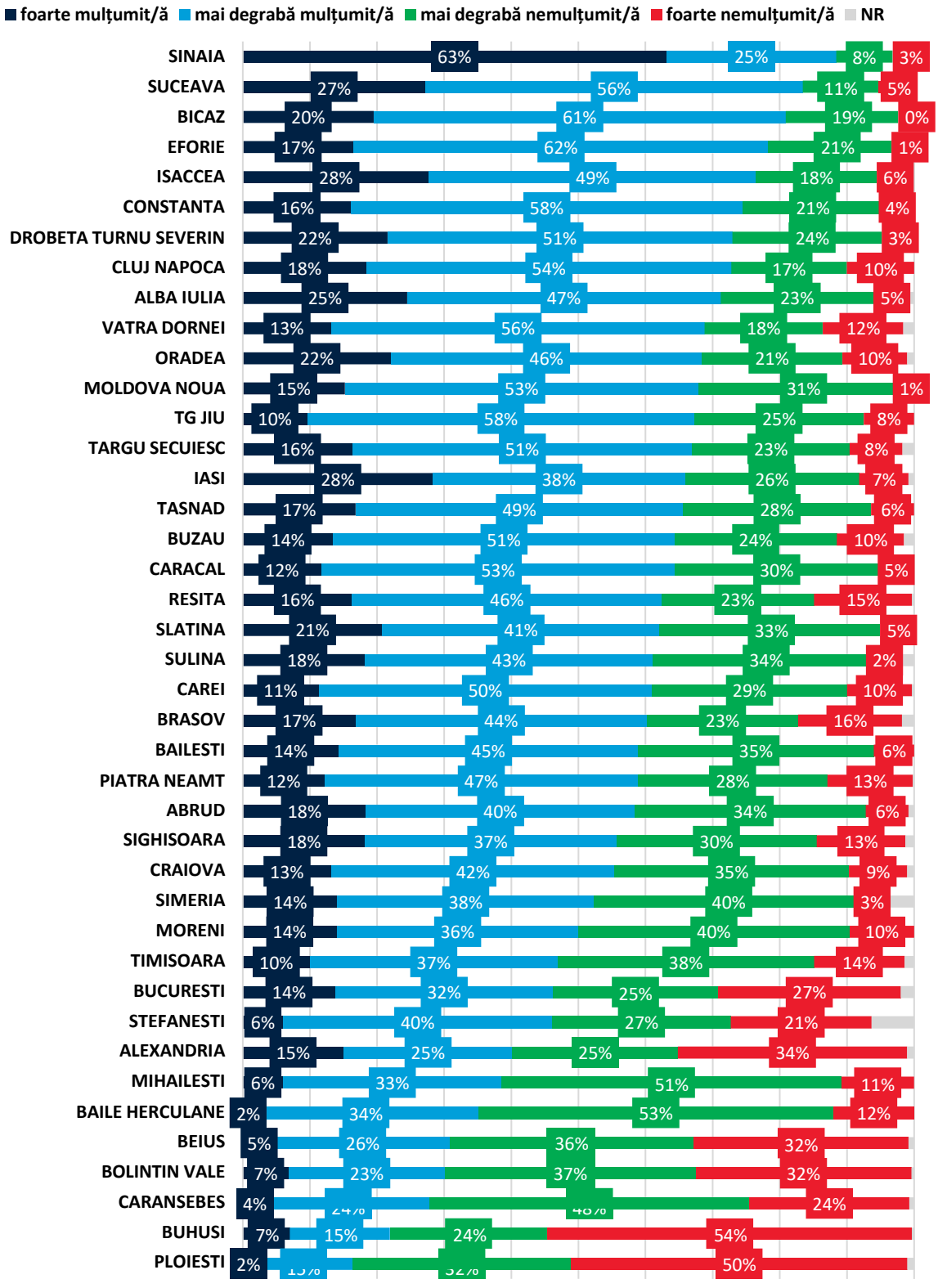
Măsurile de conștientizare privind managementul deșeurilor ale municipalității și operatorului de salubritate au ca efect descurajarea depozitării ilegale a deșeurilor, reducerea riscurilor de sănătate pentru cetățeni, creșterea calității aerului și îmbunătățirea imaginii municipiului Târgu Secuiesc și celorlalte localități deservite.

Barometrul Urban 2020, elaborat în cadrul Politicii Urban a României, a estimat gradul de satisfacție al cetățenilor pentru curățenie în 41 orașe din România (Figura 19). La nivel național, gradul de mulțumire este mai scăzut în orașele mici, sub 50.000 de locuitori, iar calitatea curățeniei tinde să nemulțumească în mai mare măsură (prin comparație cu media) persoanele cu vârste între 25-44 ani, active, din familii cu copii minori și venituri medii sau sub medie. Trei localități au înregistrat valori ale satisfacției peste 80%: Sinaia (88%), Suceava (84%) și Bicaz (81%). În Târgu Secuiesc, rezultatele indică un procent de mulțumire de 67% față de curățenia din oraș.

În ceea ce privește deșeurile menajere, cantitatea de deşeuri generată este o consecinţă a stilului de viaţă. Pentru a asigura dezvoltarea durabilă a societăţii, producţia şi consumul trebuie să se adapteze la cerinţa de minimizare a presiunii asupra mediului în care trăim. În acest scop, politicile Uniunii Europene sunt axate pe conceptul de ierarhie a deșeurilor, prin care se prioritizează opțiunile de gestionare, astfel: prevenirea deșeurilor, urmată de pregătirea în vederea reutilizării, reciclare, recuperare și, în ultimă instanță eliminare.

Pentru îmbunătățirea prevenirii și gestionării deșeurilor sunt necesare acțiuni de-a lungul întregului ciclu de viață al produselor, nu doar în faza finală, când acestea au devenit deșeuri.

Figura 19. Barometru Urban. Răspuns la întrebarea: Cât de mulțumiți sunteți de curățenia din oraș?

Sursa: Politica Urbană a României. Prelucrare Indicatori Urbani: https://citadini.ro/baza-de-date-urbane/

Infrastructura existentă de salubritate

Centrul de Management Integrat al Deșeurilor – din localitatea Leț, județul Covasna, administrat de S.C. ECO BIHOR S.R.L s-a realizat în 2017 respectând tehnologia și modalitățile de construcție, exploatare, închidere și monitorizare post-închidere a depozitului de deșeuri nepericuloase, în scopul prevenirii sau reducerii cat de mult posibil a efectelor negative asupra mediului, generate de depozitarea deșeurilor. Are o suprafață de 15.7 ha, și este amplasat la cca. 15 km de municipiul Sfântu Gheorghe și la cca. 20 km de municipiul Târgu Secuiesc. Terenul este în proprietatea Consiliului Județean Covasna.

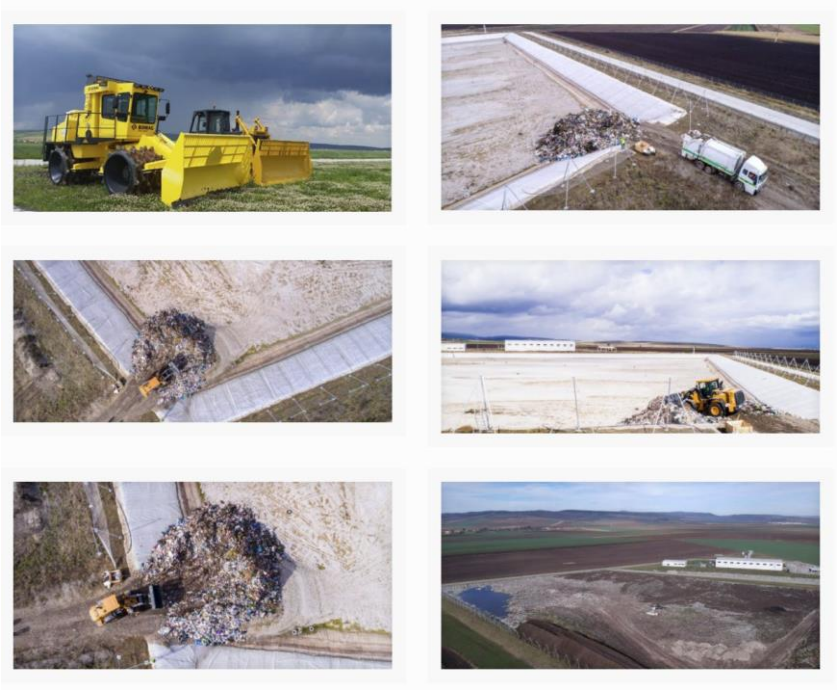
Volumul total de depozitare pe perioada 21 ani va fi 980,000 mc, iar înălțimea medie de depozitare măsurată de la nivelul mediu al solului este de cca. 25 m.

Depozitul Ecologic de Deșeuri Nepericuloase Covasna

Depozitul Ecologic de Deșeuri Nepericuloase Covasna a fost astfel realizat încât deșeurile depozitate sa nu aibă un efect negativ asupra factorilor de mediu: apă, aer, sol. Populația deservită de depozitul conform de la Centrul de Management Integrat al Deșeurilor (CMID) este de circa 197,694 locuitori, din care 89,622 locuitori din mediul urban și 108,072 locuitori din mediul rural.

Depozitul are 3 celule. Prima celulă are aproximativ 4,4 ha (suficientă pentru 8,8 ani de operare). Celelalte două celule au aproximativ 4,4 ha împreună (suficiente pentru 6,3 ani, respectiv 5,3 ani).

Figura 20. Depozitul Ecologic de Deșeuri Nepericuloase Covasna

Sursa: Eco Bihor Covasna, disponibil la http://covasna.ecobihor.ro/depozit_ecologic_covasna/

Momentan doar prima celula este deschisă. Celula de depozitare estet prevăzută cu sistem de etanşare-drenaj de bază şi taluz, precum şi cu sistem de acoperire (ulterior închiderii celulelor) şi de colectare a gazelor de fermentaţie conforme cu standardele europene şi legislaţia românească în vigoare

Celule de depozitare vor fi construite pe rând. Depozitarea deşeurilor s-a făcut începând cu celula nr.1. Când cantitatea de deşeuri depozitate ajunge la 75 % din capacitate totală de depozitare a celulei începe construirea următoarei celule de depozitare.

Fiecare autogunoieră sau vehicul ce intră în depozit este identificat și cântărit pe platforma de cântărire. Se verifica originea deșeurilor și numele transportatorului. Vehiculul este cântărit la intrare și la ieșire pentru a se verifica prin diferență, greutatea de deşeuri acceptate. Descărcarea deșeurilor acceptate la depozitare se face sub formă de grămezi. Împrăștierea și compactarea pentru reducerea volumului este realizată cu ajutorul buldozerului și compactorului cu picior de oaie.

Sistemul de drenare şi colectare a levigatului

Levigatul (apa murdară ce provine din depozitul de deșeu) produs în interiorul depozitului este drenat la baza depozitului prin intermediul stratului de drenaj. În stratul de pietriș de bază sunt puse conducte perforate pentru preluarea levigatului şi deversarea în căminele de levigat, care se află în digul de protecție.

Conducta de drenaj transportă levigatul, în căminul de levigat. Elementele sistemului de evacuare şi tratare levigat sunt următoarele:

- cămine de colectare levigat;
- canalul principal de colectare levigat;
- cămin pentru ridicarea levigatului;
- conducta de presiune pentru levigat;
- bazin pentru colectare levigat
- stația de epurare

Sistemul de colectare şi tratare a gazului de depozit

Captarea şi tratarea/valorificarea gazului de depozit se realizează cu sistemul de captare gaz existent. Elementele sistemului de recuperare gaze de depozit sunt următoarele:

- puțuri de colectare gaze;
- conducte de colectare gaze;
- staţie de reglare gaze;
- colector principal;
- separatorul de apă condens;
- casa de compresoare;
- container pentru instrumente;
- făcla de ardere gaz de depozit.

Stația de Sortare Deșeuri Reciclabile

Înființarea halei de sortare a avut drept scop de a asigura tratarea corespunzătoare a deșeurilor menajere și industriale colectate separat din județul Covasna.

Stația de sortare permite separarea deșeurilor reciclabile colectate, pentru a atinge obiectivele privind reciclarea prevăzute de legislația în vigoare. Procesul tehnologic se realizează prin sortarea mecanică și manuală cu atenție a deșeurilor colectate separat, pentru a fi transformate în materie secundară și pentru introducerea lor în circuitul industrial, pentru economisirea resurselor naturale și de energie.

Suprafața de bază a halei de sortare este de 1560 mp, fiind o hală închisă realizată pe structură metalică ușoară și este compusă din următoarele structuri funcționale:

- zonă de recepție cu o capacitate de depozitare de 35t/zi;
- zona de depozitare materii prime secundare cu o suprafață de cca. 300 – 350 mp;

- zonă de depozitare deșeuri balotate 800 mp;

Stația de sortare are o capacitate de 11,000 t/an, ce cuprinde: benzi transportoare de alimentare și de sortare, buncăre de primire, desfăcător de saci, instalație de filtrare și ventilație, cabina de sortare, cabina de sortare climatizată, separator magnetic, containere pentru materialul sortat, containere pentru depozitare, presă automată de balotare cu perforator PET, tablou de automatizare, echipamente mecanice și electrice aferente stației de sortare.

Deșeurile reciclabile sunt selectate cu mare atenție pe sortimente, culori și compoziție. Acestea includ următoarele categorii:

- flacoane PET
- folie
- materiale plastice de diferite tipuri
- hârtie
- carton
- doze de aluminiu
- sticlă
- deşeuri mixte valorificabile energetic, etc.

Stația de Compost

În cadrul CMID din localitatea Leț este prevăzută și o stație de compostare cu o capacitate de 12.000 tone/an. Populația deservită de Stația de compostare este de circa 197,694 locuitori, din care 89,622 locuitori din mediul urban și 108,072 locuitori din mediul rural. Compostul este rezultatul procesului microbial prin care iarba tunsă, frunzele și resturile de la bucătărie sunt transformate în fertilizant organic.

Proprietatile compostului:

- Ajută la menţinerea umidității în sol. Reduce cu pana la 34% cantitatea de apă folosită pentru irigare.
- Ajută la reciclarea resturilor vegetale din bucatarie, gradină, alte spații.
- Ajută la creșterea microorganismelor și aerarea solului
- Reprezintă varianta ecologică a folosirii fertilizanților de sinteză.
- Diminuează poluarea din rampele de gunoi
- Ajută la neutralizarea ph –ului din sol

La sfârșitul procesului tehnologic, care este alcătuit din mai multe etape ; tocare, învârtirea prismelor, sortarea mecanică, analize de laborator, calcule pentru determinarea aditivilor necesari etc. se obțin mai multe produse finite:

- pământ de flori universal (în diferite ambalaje 3l, 5l, 10l, 15l etc), cu conținut de compost organic de categoria I, turbă, humus, argilă și nisip de râu;
- soluție nutritivă cu extract din compost;
- compost pentru agricultură de categoria a II-a.

Staţie de compostare are in total 1,304 ha si cuprinde:

- zona de receptie;
- zona de compostare – platformă betonată compostare – 13.040 mp;
- hala depozitare compost – 651 mp;
- hala prelucrare compost – 625 mp

Stația de compostare are în dotare utilaje de ultima generație. Principalele dintre aceste sunt:

- Încărcător frontal: Hyundai HL 757 TM-A
- Tocător: Husmann HFG II
- Mixător compost: Komptech Topturn x55
- Ciur rotativ: Doppstadt SM 414 P
- Ciur rotativ + windshifter: Doppstadt SM 518

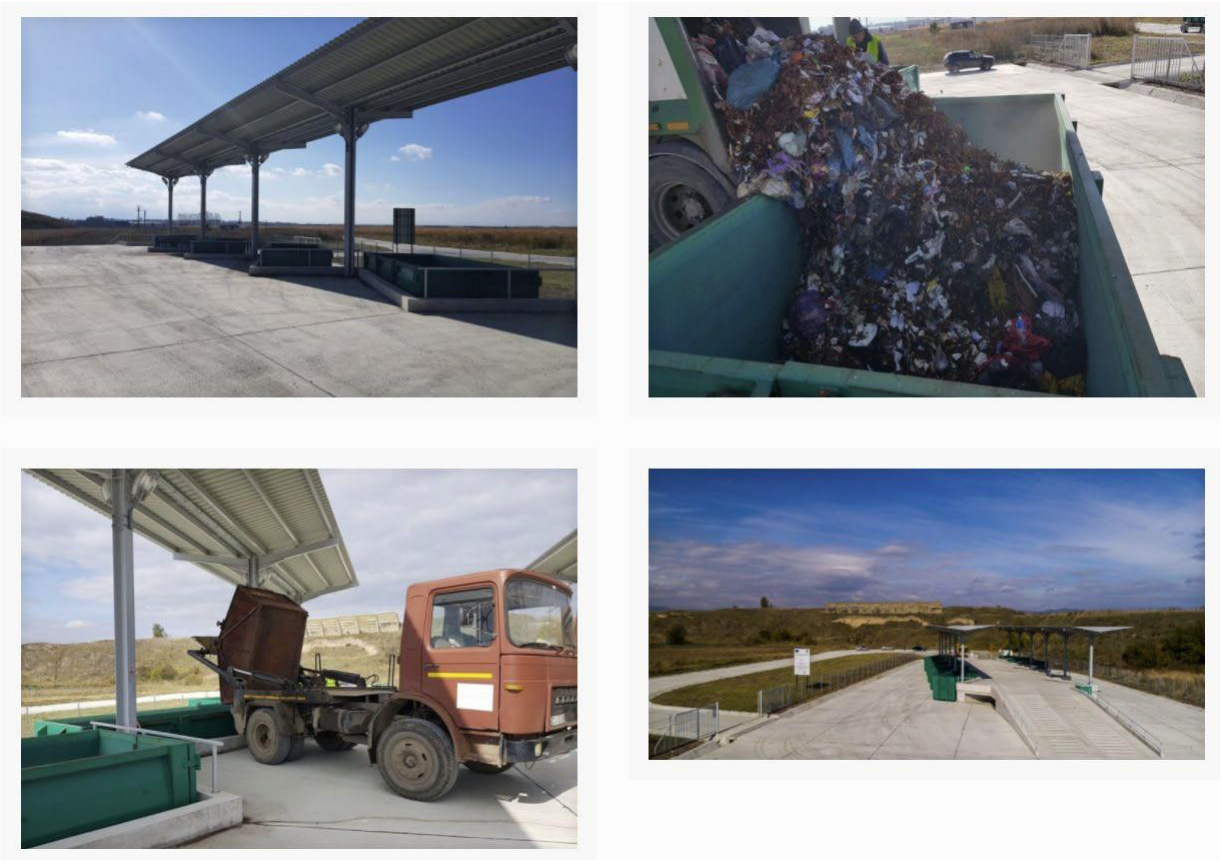
Stația de compostare este prevăzută cu un bazin de stocare a apelor colectate de pe platforma de compostare. Acesta este realizat sub forma unui bazin deschis îngropat și impermeabilizat.

Apa colectată în acest bazin este reutilizata pe amplasament – în special pentru stația de compostare pentru udarea brazdelor de compost atunci când parametrii acestuia (temperatura, Ph, umiditate și corelarea acestora) indică acesta necesitate.

Stația de transfer

Stația de transfer este situată în localitatea Târgu Secuiesc, în partea de nord-vest, la cca 1,3 km de drumul principal de acces și se află în proprietatea Consiliului Județean Covasna, ECO BIHOR având drept de folosință pe perioada derulării contractului de delegare a gestiunii serviciului de transfer, tratare și depozitare deșeuri în județul Covasna.

Figura 21. Stația de transfer

Sursa: Eco Bihor Covasna, disponibil la http://covasna.ecobihor.ro/statia-de-transfer/

Rolul stației de transfer este de a optimiza costurile de transportare a deșeurilor colectate din localitățile prezentate mai jos – în vederea transportului la Centrul de Management Integrat al Deșeurilor Covasna.

Tabel 15. Localități colectare deșeuri pentru stația de transfer

Zone	Tipul Localitatii	Populatia (loc.)
Tg. Secuiesc	**Urban**	**20.278**
Catalina	Rural	3.572
Cernat	Rural	4.024
Ghelința	Rural	4.792
Ojdula	Rural	3.512
Turia	Rural	3.795
Sanzieni	Rural	4.669
Poian si Estelnic	Rural	2.947
Lemnia	Rural	2.012
Bretcu	Rural	3.908
Mereni	Rural	1.363

Sursa: Eco Bihor Covasna, disponibil la http://covasna.ecobihor.ro/statia-de-transfer/

Stația de transfer de la Târgu Secuiesc are capacitatea de 8000 t/an.

Sunt opt zone pentru amplasarea containerelor: patru zone în fiecare latură a platformei de descărcare, din care șase sunt utilizate pentru colectarea deșeurilor și două de rezervă. Punctul de transfer a fost proiectat astfel încât să permită descărcarea deșeurilor din vehiculele de colectare direct în containere. Deasupra containerelor pe ambele părți ale platformei de descărcare sunt realizate acoperișuri metalice fixate pe stâlpi metalici.

Transportul deșeurilor de la stația de transfer la Centrul de Management Integrat al Deșeurilor este asigurat de către operatorul CMID.

Generarea și gestionarea deșeurilor municipale

Cantitatea de deșeuri menajere pe cap de locuitor în municipiul Târgu Secuiesc a fost în 2018 de 0,16 tone pe an. Deșeurile menajere cuprind deșeurile colectate de către sau în numele autorităților locale. Cea mai mare pondere provine din gospodării, dar sunt incluse și deșeurile provenind din comerț, birouri, instituții etc.

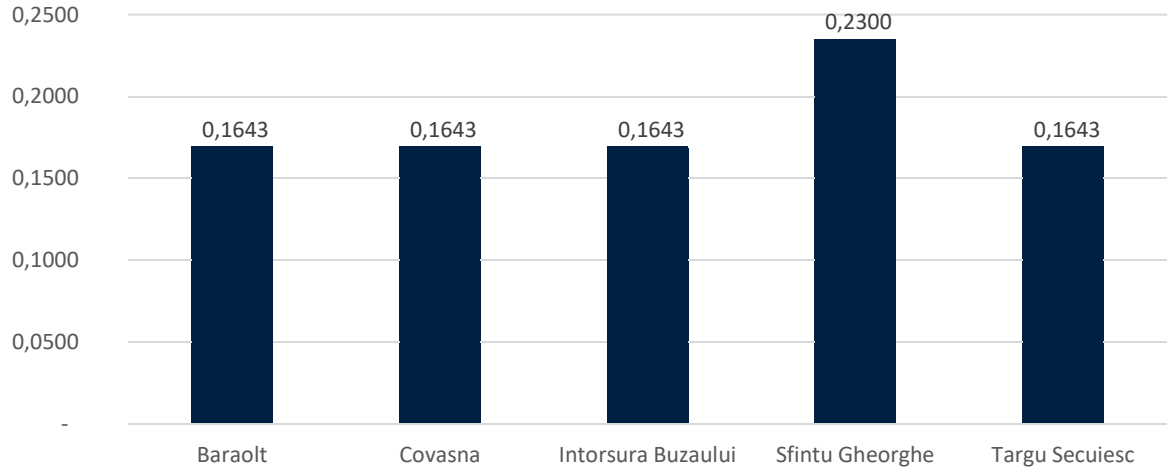
Tabel 16. Cantitatea de deșeuri menajere colectate pe cap de locuitor în Târgu Secuiesc

UAT	Populație	Cantitate totală deșeuri menajere	Cantitatea de deșeuri menajere pe cap de locuitor
TÂRGU SECUIESC	20.500	3.367,13	0,30

Sursa: Politica Urbană a României. Prelucrare Indicatori Urbani: https://citadini.ro/baza-de-date-urbane/

Figura de mai jos prezintă cantitatea de deșeuri menajere colectate pe cap de locuitor în localitățile din județul Covasna.

Figura 22. Cantitatea de deșeuri menajere colectate pe cap de locuitor în județul Covasna

Sursa: Politica Urbană a României. Prelucrare Indicatori Urbani: https://citadini.ro/baza-de-date-urbane/

Conform datelor colectate în Politica Urbană, principalii indicatori privind managementul deșeurilor în municipiul Târgu Secuiesc sunt prezentați mai jos.

Tabel 17. Indicatori privind managementul deșeurilor în municipiul Târgu Secuiesc

Indicatori	Valoare
Cantitatea de deșeuri menajere	3.367,13 tone
Cantitatea de deșeuri urbane	3.741,25 tone
Ponderea deșeurilor urbane reciclate	5,63%

Sursa: Politica Urbană a României. Prelucrare Indicatori Urbani: https://citadini.ro/baza-de-date-urbane/, 2019

Gestionarea deșeurilor de echipamente electrice și electronice (DEEE)

Deșeurile de echipamente electrice și electronice sunt considerate a fi una din categoriile de deșeuri cu cea mai rapidă creștere, astfel încât reglementările în vigoare vizează atât prevenirea generării acestor deșeuri cât și creșterea gradului lor de colectare, reutilizare, reciclare și valorificare, prin responsabilizarea producătorului. Colectarea separată, recuperarea, reutilizarea și tratarea lor într-un mod ecologic contribuie la reducerea impactului asupra mediului și utilizarea mai eficientă a resurselor.

Colectarea separată a deșeurilor de echipamente electrice și electronice (DEEE), recuperarea și tratarea ulterioară într-un mod ecologic se face prin intermediul operatorilor autorizați în acest sens. Producătorii de EEE sunt obligați să se asigure că pentru toate DEEE – urile colectate separat se îndeplinesc obiectivele minime de valorificare prevăzute de legislația în vigoare.

Pentru perioada 2008-2015, trebuia realizată o țintă de colectare la nivel național de cel puțin 4 kg deșeu/locuitor/an. Cu toate eforturile întreprinse de autorități și operatorii economici responsabili, acest obiectiv nu a fost atins.

Generarea și gestionarea deșeurilor de ambalaje

Actul normativ care reglementează gestionarea ambalajelor și a deșeurilor de ambalaje este Legea nr. 249/2015- privind modalitatea de gestionare a ambalajelor și a deșeurilor de ambalaje. Această lege reglementează gestionarea ambalajelor şi a deşeurilor de ambalaje în vederea prevenirii sau reducerii impactului asupra mediului.

Sunt supuse prevederilor prezentei legi toate ambalajele introduse pe piaţă, indiferent de materialul din care au fost realizate şi de modul lor de utilizare în activităţile economice, comerciale, în gospodăriile populaţiei sau în orice alte activităţi, precum şi toate deşeurile de ambalaje, indiferent de modul de generare.

Principalul obiectiv al gestionării ambalajelor şi deşeurilor de ambalaje îl constituie prevenirea producerii deşeurilor de ambalaje şi ca principii fundamentale suplimentare, reutilizarea ambalajelor, reciclarea precum şi alte forme de valorificare a deşeurilor de ambalaje având ca şi consecinţă, reducerea eliminării finale a unor astfel de deşeuri.

Principiile specifice activității de gestionare a ambalajelor şi deşeurilor de ambalaje sunt în ordinea priorităților:

a) prevenirea producerii de deșeuri de ambalaje;
b) reutilizarea ambalajelor;
c) reciclarea deșeurilor de ambalaje;
d) utilizarea altor forme de valorificare a deșeurilor de ambalaje care să conducă la reducerea cantităților eliminate prin depozitare finală.

Legislaţia impune operatorilor economici care introduc pe piaţa naţională ambalaje, (producători și importatori de ambalaje de desfacere, producători/importatori de produse ambalate, precum și cei care supraambalează produse ambalate), să reducă volumul deşeurilor de ambalaje prin optimizarea proceselor tehnologice, prin reducerea cantităţilor de materiale necesare confecţionării ambalajelor, precum şi prin fabricarea de ambalaje reutilizabile.

Începând cu data de 01 ianuarie 2019, obligațiile privind răspunderea extinsă a producatorului prevăzute de prezenta lege se pot realiza:

a) individual, prin gestionarea propriilor ambalaje introduse pe piată națională;
b) prin intermediul unei organizații care implementează obligațiile privind răspunderea extinsă a producatorului, autorizate de către Comisia constituită potrivit Legii nr. 211/2011 privind

regimul deșeurilor, republicată, cu modificările si completările ulterioare, pe tip de material și pe tip de ambalaj, primar, secundar și pentru transport.

În cursul anului 2019, ANPM a licențiat operatori economici autorizați pentru preluarea responsabilității realizării obiectivelor anuale de valorificare şi reciclare a deşeurilor de ambalaje, după cum se vede din tabelul următor:

Figura 23. Operatori economici autorizați pentru implementarea răspunderii extinse a producătorilor – O.I.R.E.P

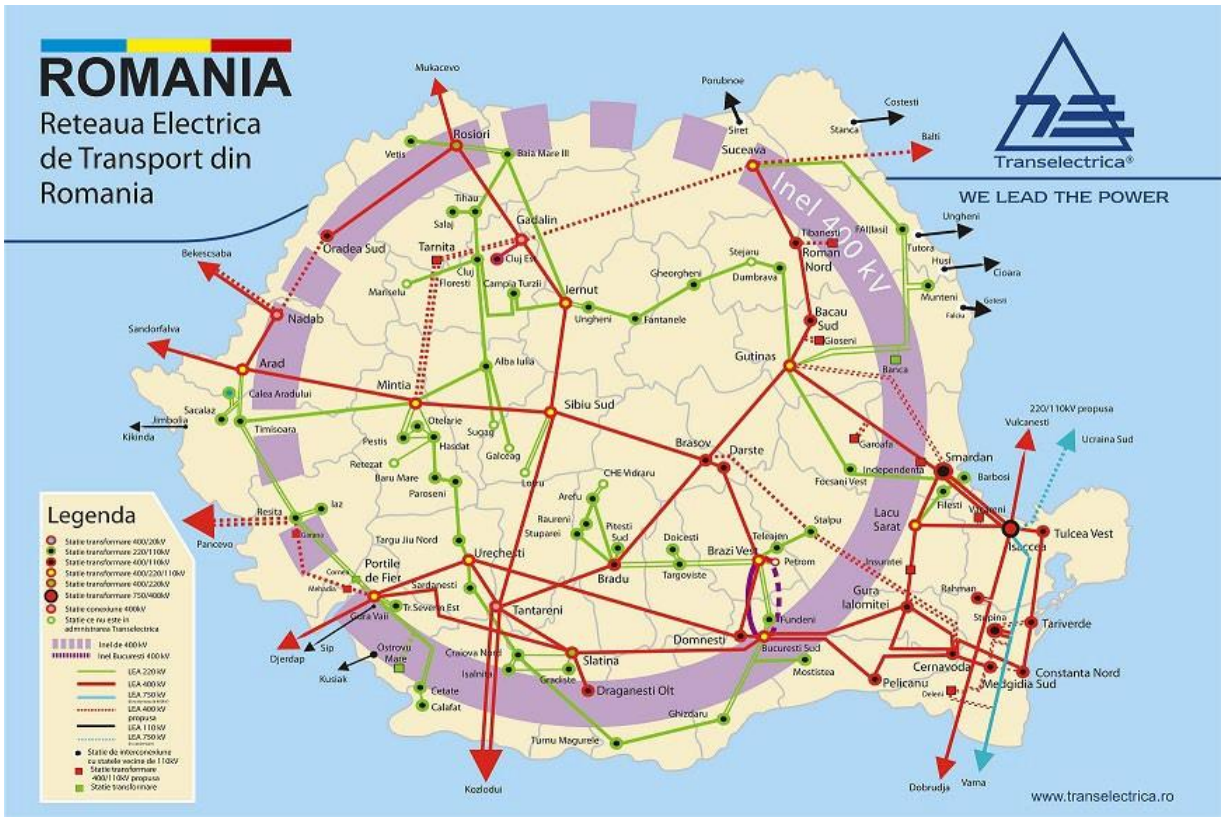
Nr	DENUMIRE OIREP	TARIFE	LICENȚĂ	ARIE GEOGRAFICĂ DECLARATĂ
1.	**CLEAN RECYCLE S.A.**	https://www.cleanrecycle.ro/informatii/clienti-si-tarife.html	Nr. 11 din iunie 2019	Nivel național
2.	**ECO SYNERGY S.A.**	https://ecosynergy.ro/informatiipublice/	Nr. 6 din mai 2019	Nivel național
3.	**ECOLOGIC 3R AMBALAJE S.A.**	https://www.ecologic3rambalaje.ro/e3r-img/pdfs/tarife.pdf	Nr. 3 din mai 2019	Nivel național
4.	**ECO – ROM AMBALAJE S.A** – Societate în insolvență	https://ecoromambalaje.ro/informatii-publice/tarife/	Nr. 12 din august 2019	Nivel național
5.	**ECOSMART UNION S.A.**	https://ecosmart-union.ro/	Nr. 5 din mai 2019	Nivel național
6.	**ECO-X S.A.**	https://www.ecox.ro/files/tarife.pdf	Nr. 1 din mai 2019	Nivel național
7.	**FEPRA INTERNATIONAL S.A.**	http://fepra.ro/lista-clienti-2/	Nr. 10 din iunie 2019	Nivel național
8.	**FINANCIAR RECYCLING S.A.**	https://www.financiarrecycling.com/wp-content/uploads/2020/01/Tarife-Beneficiari-Financiar-2020.pdf	Nr. 4 din mai 2019	Nivel național
9.	**GREEN RESOURCES MANAGEMENT S.A.**	http://www.greenresources.ro/tarife-clienti-grm/	Nr. 9 din iunie 2019	Nivel național
10.	**GREENPOINT MANAGEMENT S.A.**	https://greenpoints.ro/tarife-practicate-pentru-anul-2019/	Nr. 2 din mai 2019	Nivel național
11.	**MARATHON EPR GROUP S.A.**	https://marathonepr.ro/tarife/	Nr. 8 din mai 2019	Nivel național
12.	**RECICLAD' OR S.A.**	https://reciclador.green/servicii/	Nr. 7 din mai 2019	Nivel național
13.	**ENVIRO PACK CONSULT S.A.**	https://enviropack.ro/tarife	Nr. 13 din februarie 2020	Jud. Arad, Dolj, Mureș, Timiș ,Vâlcea. Mun. București

Sursa: Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor, disponibil la http://www.mmediu.ro/categorie/comisia-de-supraveghere/196

INFRASTRUCTURA DE PRODUCERE, TRANSPORT ȘI DISTRIBUȚIE A ENERGIEI ELECTRICE, TERMICE ȘI GAZE NATURALE

Infrastructura existentă de energie electrică

Figura 24. Rețeaua electrică de transport din România

Sursa: Transelectrica, disponibil la https://www.transelectrica.ro/web/tel/transport-detalii

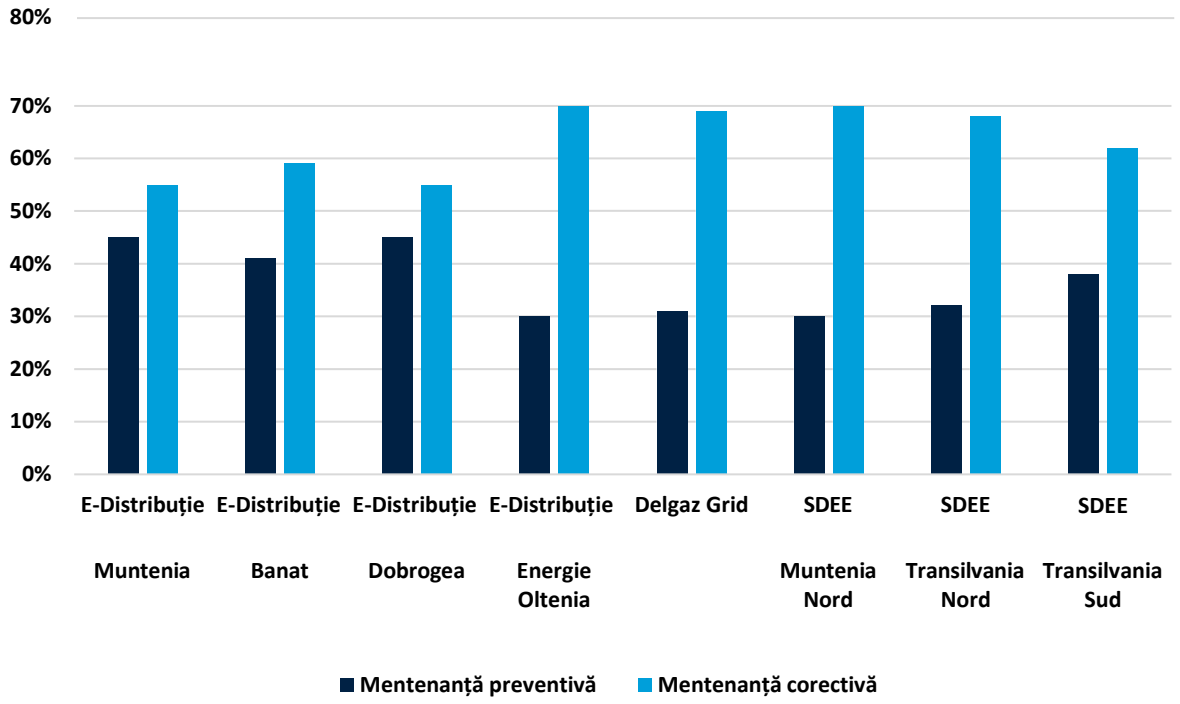
La nivel național, o mare parte a rețelelor de transport și distribuție a energiei electrice are o durată lungă de viață, cu o proporție semnificativă de active mai vechi de 35 de ani. Conform recomandărilor ANRE, intensificarea programelor de retehnologizare și modernizare a instalațiilor existente, precum și eficientizarea activităților de mentenanță pentru menținerea instalațiilor electrice în parametrii de funcționare nominali și realizarea unei monitorizări și evaluări adecvate a stării rețelelor este necesară.

Calitatea serviciului de furnizare a energiei electrice este influențată puternic de întreruperile neplanificate, cele planificate fiind, în mod evident, preferabile. La nivel național, indicatorul întreruperilor neplanificate a înregistrat în 2019 o scădere la valoarea de 178,9 min/an față de 224 min/an în 2018, fiind însă mult peste valoarea de cca. 20 - 100 min/an în țările europene avansate. Durata întreruperilor neplanificate înregistrează valori mai mari decât a celor planificate pentru E-Distribuție Muntenia, E-Distribuție Banat, Distribuție Energie Oltenia, SDEE Muntenia Nord, SDEE Transilvania Nord și **SDEE Transilvania Sud**. Pe de altă parte, singurul distribuitor care a înregistrat valori mai mari pentru întreruperile planificate a fost Delgaz-Grid.

De asemenea, realizarea mentenanței preventive asupra infrastructurii are un impact major asupra calității serviciilor livrate către utilizatori. Din datele raportate de către operatori către ANRE se constată că la o mare parte din operatori valorile realizate ale mentenanței corective sunt semnificative. Deoarece mentenanța corectivă se realizează în urma incidentelor în rețea și conduce la întreruperi în alimentarea consumatorilor, înrăutățirea indicatorilor de performanță și scăderea calității serviciului prestat, ANRE subliniază că este necesar ca operatorii de distribuție să ia măsuri pentru realizarea lucrărilor de mentenanță preventivă și de investiții programate.

La nivelul SDEE Transilvania Sud, procentul lucrărilor de mentenanță preventivă este de 38%, înregistrând un nivel mediu, comparativ cu valorile de la nivel național.

Figura 25. Lucrări de mentenanță realizate de operatorii de distribuție în anul 2019

Sursa: Date ANRE

Asigurarea mentenanței preventive și monitorizarea implementării planurilor de investiții de reînnoire și modernizare sunt esențiale pentru reducerea întreruperilor și creșterea calității serviciilor. Astfel, conform noilor reglementări aprobate prin Ordinul ANRE nr. 204/2019, gradul de realizare a planului de investiții în elemente de rețea din surse proprii, trebuie să fie de cel puțin 95% din valoarea planificată. La sfârșitul anului 2019, gradul de realizare a lucrărilor de investiții în elemente de rețea din surse proprii al operatorului SDEE Transilvania Sud a fost de 102,6%.

Tabel 18. Gradul de realizare a lucrărilor de investiții în elemente de rețea din surse proprii

	Programat	Realizat	Grad realizare
E-Distribuție Muntenia	207908	228991	110.10%
E-Distribuție Banat	114716	98272	85.70%
E-Distribuție Dobrogea	92642	103540	111.80%
Distribuție Energie Oltenia	169015	172205	101.90%
Delgaz Grid	128802	127055	98.50%
SDEE Muntenia Nord	186876	181329	97.30%
SDEE Transilvania Nord	179534	180312	100.40%
SDEE Transilvania Sud	188017	192830	102.60%

Sursa: Date ANRE

Conform *Strategiei Energetice a Municipiului Târgu Secuiesc pentru perioada 2017-2024*, municipiul este alimentat cu energie electrică în sistem aerian de înaltă tensiune LEA 400/110KV din buclă, Braşov (Dârste) – Săcele – Întorsura Buzăului – Covasna – Tg. Secuiesc – Sf. Gheorghe – staţia Braşov.

Localitatea este alimentată la tensiunea medie de 20 KV, din 77 posturi de transformare, prin intermediul rețelelor electrice aeriene, pozate atât pe principalele artere cât și pe celelalte străzi ale localităţii, totalizând 8200 de racordări.

Stația de transformare Târgu Secuiesc de 110/20KV este alimentată din Targu Secuiesc – Covasna, iar

energia electrică vehiculată este de 2 x 25 Mwh şi din Întorsura Buzăului – Covasna energia vehiculată

fiind de 60,210 Mwh, prin staţia electrică de transformare de 110/210 KV, cu capacitatea Pi = 2x10 MVA, încărcată la 58%.

Locuinţele particulare şi clădirile industriale, socio-culturale sunt alimentate din liniile electrice de 20KV (LEA – 21 km şi LES – 28 km) prin posturi de transformare zidite sau aeriene, în care majoritatea sunt buclate între ele. Cablurile de 20 KV, au sectiunea de 90 mmp., iar în zona industrială de 120 -150 mmp și alimentează posturile de transformare înzidite.

În satul Lunga alimentarea cu energie electrică este asigurată de la trei posturi de transformare, două de 100 KVA și unul de 250 KVA, toate aeriene, amplasate pe stâlpi de beton.

Rețeaua electrică aeriană existentă se află în stare bună de funcționare, având o lungime de 12,5 km.

Migrarea rețelei electrice în subteran

Pozarea rețelelor aeriene în subteran oferă avantaje atât din punct de vedere al reducerii incidentelor și întreruperilor, cât și asupra calității spațiilor publice. Este însă important ca aceasta să fie realizată cu un impact minim asupra continuității furnizării de servicii, prin instalarea noii rețele subterane înainte de dezafectarea celei aeriene. De asemenea, migrarea infrastructurii de electricitate în subteran trebuie luată în considerare în primele faze ale construcției sau modernizării drumurilor și străzilor. Costurile pot fi reduse substanțial dacă infrastructura de electricitate și comunicații este inclusă în proiectele de modernizare urbane realizate de autoritățile locale.

Alimentare cu energie termică

Conform *Strategiei Energetice a Municipiului Târgu Secuiesc pentru perioada 2017-2024*, momentan în municipiu nu funcționează un serviciu public de alimentare centralizată cu energie termică a populației. După anul 2000 s-a renunțat la sistemul centralizat de alimentare cu energie termică din cauza învechirii instalațiilor care aveau randament scăzut şi costuri ridicate de întreținere. În lipsa fondurilor necesare pentru reabilitarea sistemului, consumatorii s-au debranșat în totalitate apelându-se la sisteme individuale, centrale termice de apartament, ori sobe pe gaze naturale, radiatoare electrice etc. Centralele termice au fost scoase din funcțiune.

În *Strategia Energetică a Municipiului Târgu Secuiesc* sunt identificate următoarele probleme care necesită remediere*:*

- În prezent fostele centrale termice nu sunt utilizate, fiind în stare de degradare avansată. Aceste clădiri trebuie reabilitate și utilizate într-un scop util pentru comunitatea locală.
- În prezent asigurarea energiei termice pentru populație este realizată individual în marea majoritate a cazurilor utilizând centrale termice de apartament pe gaze naturale, dar se poate constata și existența convectoarelor, iar în două blocuri încălzirea apartamentelor se realizează cu sobe, utilizând combustibil solid. În mai multe situații, în special în cazul populației cu venituri scăzute încălzirea este realizată cu combustibil solid într-un mod neadecvat, care pune în pericol integritatea clădirilor dar și a persoanelor beneficiare.
- În municipiu sunt **195 de blocuri de locuințe,** cuprinzând în total 5.321 de apartamente. Marea majoritate a blocurilor de locuit sunt construite din beton, motiv pentru care izolarea termică a pereților exteriori este indicată, contribuind la reducerea costurilor de încălzire.
- Momentan, reabilitarea termică a pereților blocurilor are o imagine haotică, cu diverse metode, culori folosite și neizolate unitar. În vederea sistării acestui fenomen, se recomandă organizarea proprietarilor de locuințe în asociații de proprietari și participarea atât în programul național de reabilitare termică a blocurilor de locuințe, cât și în programele de finanțare al Uniunii Europene.

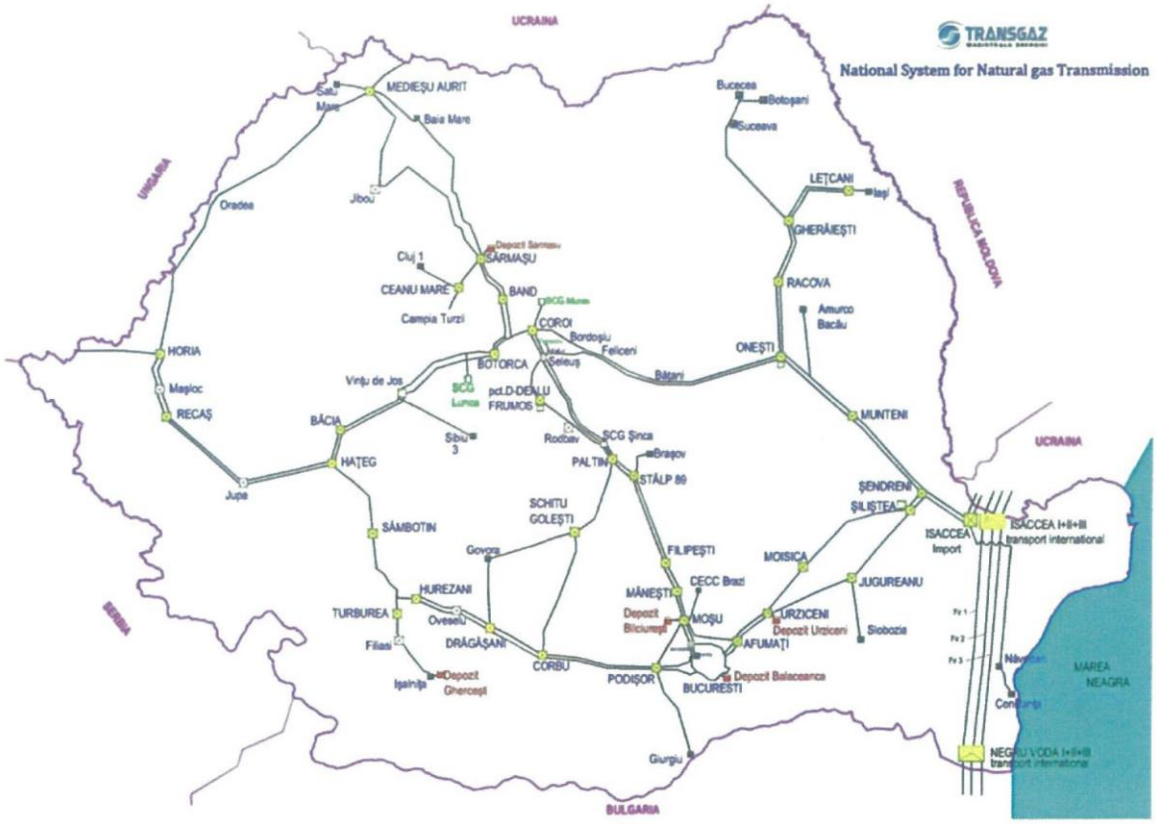
Figura 26. Reabilitare termică a blocurilor din Târgu Secuiesc

Sursa: Strategia Energetică a Municipiului Târgu Secuiesc pentru perioada 2017-2024

Rețeaua de alimentare cu gaze naturale

Figura 27. Harta Sistemului Național de Transport al Gazelor

Sursa: Transgaz

În prezent, municipiul Târgu Secuiesc este alimentat cu gaze naturale din conducta magistrală de presiune înaltă printr-un racord şi o stație de reglare predare-primire, lungimea totală a conductei fiind 46,18 km, deservind populația, instituțiile publice și societățile comerciale.

Rețeaua de alimentare cu gaze naturale este exploatată în municipiul Târgu Secuiesc de către SC. GDF Suez. Această entitate este responsabilă de realizarea reparațiilor și modernizărilor necesare.

Fiecare consumator este alimentat printr-un branșament propriu la capătul căruia se află postul de reglare presiune redusă/presiune joasă şi contorul de măsurare a consumurilor.

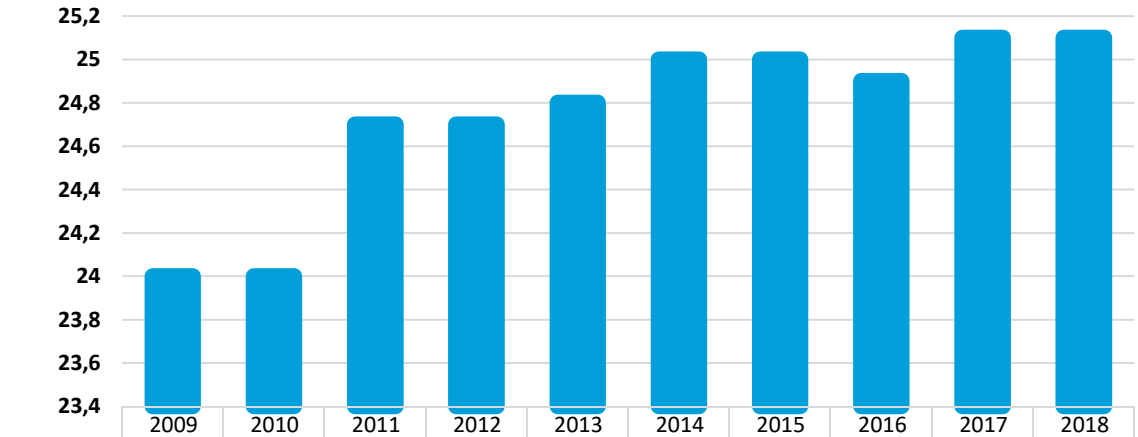
Debitul de gaze naturale instalat în municipiul Târgu Secuiesc este de cca 40.000 mc/h.

Conform datelor raportate, rețeaua de distribuție gaz în Târgu Secuiesc a fost implementată înainte de 1990. Acest indicator evidențiază vechimea rețelei de distribuție gaze și disponibilitatea acestei resurse pentru nevoile de utilizare și dezvoltare a comunităților urbane.

Lungimea totală a conductelor de distribuție a gazelor în municipiul Târgu Secuiesc în anul 2018 a fost de 25,1 km. Comparativ cu 2009, lungimea rețelei de gaze din municipiul Târgu Secuiesc s-a majorat cu 4,58%.

Acest indicator se referă la totalitatea conductelor (din rețea și direct din conductele magistrale de transport) prin care se distribuie gaze la consumatorii dintr-o localitate, începând de la stațiile de reglare a presiunii și predare a gazelor de către furnizori până la punctele de branșare a consumatorilor, indiferent de presiunea de regim la care sunt exploatate. Nu se include lungimea branșamentelor și lungimea conductelor magistrale de transport.

Figura 28. Lungimea rețelei de distribuție a gazelor în municipiul Târgu Secuiesc

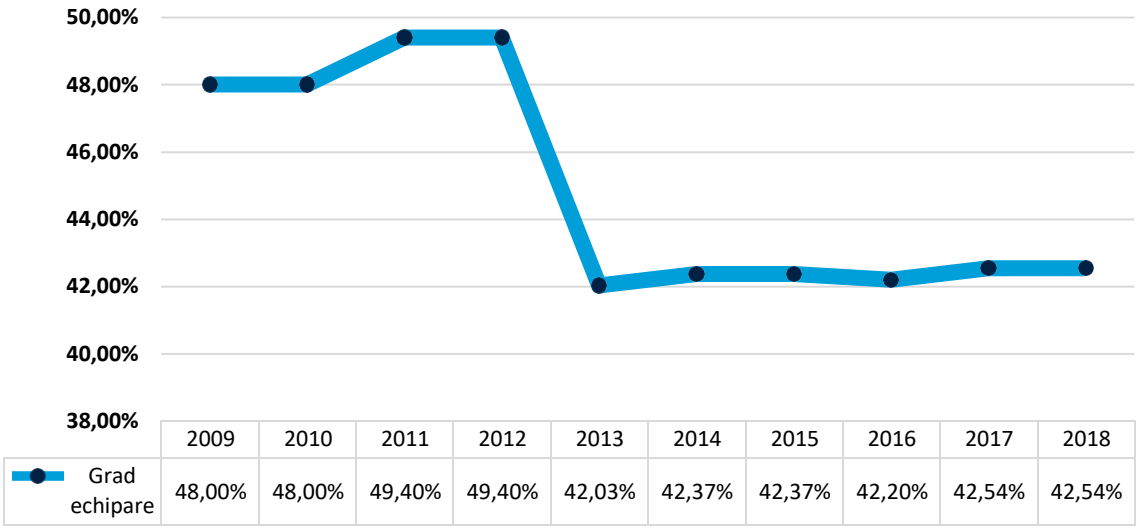
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Lungime rețea	24	24	24,7	24,7	24,8	25	25	24,9	25,1	25,1

Sursa: Indicator GOS116A, INS, disponibil la http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table

Gradul de echipare a străzilor cu rețele de distribuție a gazelor în municipiul Târgu Secuiesc în anul 2018 a fost de 42,54%.

Acest indicator se calculează în termeni anuali indicând gradul de echipare al străzilor cu rețea de distribuție gaze naturale. Valorile acestui indicator variază între subunitar (< 100% = nu toate străzile urbane au și conductă aferentă) și supraunitare (> 100% = lungimea rețelei de distribuție a gazelor depășește lungimea străzilor urbane).

Figura 29. Gradul de echipare a străzilor cu rețele de distribuție a gazelor în municipiul Târgu Secuiesc

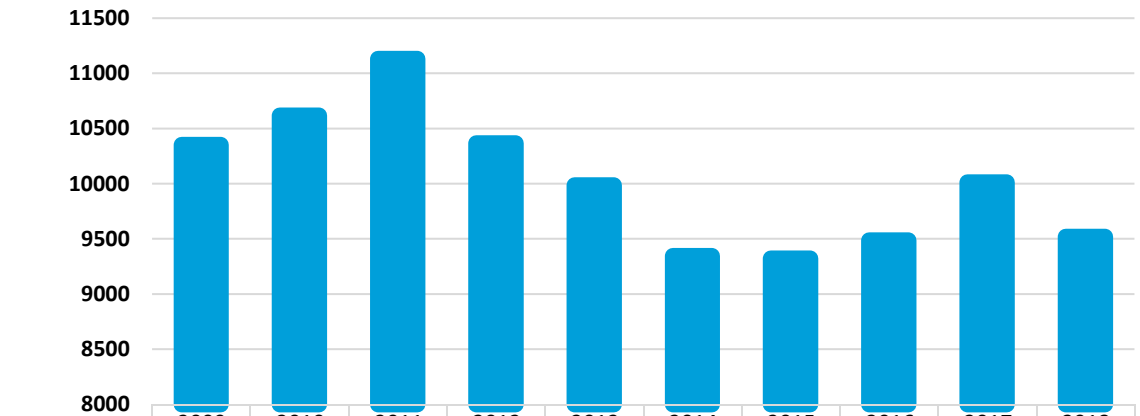

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Grad echipare	48,00%	48,00%	49,40%	49,40%	42,03%	42,37%	42,37%	42,20%	42,54%	42,54%

Sursa: Politica Urbană a României. Prelucrare Indicatori Urbani: https://citadini.ro/baza-de-date-urbane/, date derivate din INS, disponibile la http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table

Volumul total de gaze distribuite în municipiul Târgu Secuiesc în anul 2018 a fost de 9.519 mii m^3. Gazele naturale distribuite reprezintă volumul total de gaze naturale livrate consumatorilor prin rețele de distribuție (inclusiv gazele consumate de unitatea distribuitoare).

Figura 30. Volumul total de gaze distribuite în municipiul Târgu Secuiesc

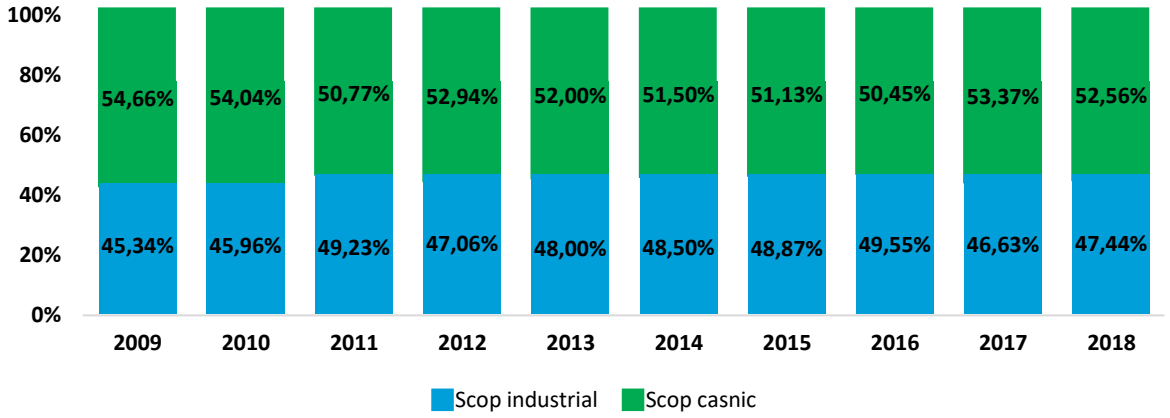

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Volum gaze	10351	10619	11132	10366	9986	9344	9321	9488	10013	9519

Sursa: Indicator GOS118A, INS, disponibil la http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table

Din volumul total de gaze naturale livrate consumatorilor în anul 2018 în Târgu Secuiesc, 4.516 mii m^3 a reprezentat volumul de gaze naturale livrate consumatorilor industriali, iar 5.003 mii m^3 au fost livrate consumatorilor casnici prin rețele de distribuție (inclusiv gazele consumate de unitatea distribuitoare).

Figura 31. Pondere gaze distribuite în scop industrial și în scop casnic în municipiul Târgu Secuiesc

Sursa: Politica Urbană a României. Prelucrare Indicatori Urbani: https://citadini.ro/baza-de-date-urbane/, date derivate din INS

ILUMINATUL PUBLIC

Infrastructura existentă a sistemului de iluminat

Sistemul de iluminat public, precum și funcționarea sistemului de iluminat public ține în întregime de competența și responsabilitatea administrației locale. Sistemul de iluminat public acoperă cea mai mare parte din zona locuită, numai la periferii, în străzile construite în ultimii ani, sunt lipsuri.

Totuși sistemul de iluminat public în mai multe zone este învechit, utilizează surse de lumină cu consum energetic destul de ridicat, nu este prevăzut cu sistem de control și de automatizare care să eficientizeze funcționarea. Pentru eliminarea acestor probleme este necesară modernizarea sistemului de iluminat public.

Sistemul de iluminat public deservește un număr de 169 străzi, pe o lungime totală de 40 km.

Rețeaua de iluminat este în mare măsură aeriană, în proporție de 85% și 15% subterană.

Aparatele de iluminat sunt fixate pe stâlpi stradali (286 bucăți) şi pe stâlpi de tip iluminat decorativ (6 bucăți), iar numărul stâlpilor stradali este de 1057 bucăți. În total sunt 1343 bucăți de corpuri de iluminat în folosință.

Tipul becurilor folosite: 250W, 150W, 125W, 100x100, 36W, 65W, bec cu mercur, gaz, soda.

INFRASTRUCTURA DE TELECOMUNICAȚII ȘI TELEFONIE

Rețeaua de telecomunicații în municipiul Târgu Secuiesc este destul de dezvoltată. În municipiu sunt prezente operatorii de telecomunicații cele mai importante de la nivel național: Orange, Vodafone, Telekom, RSC-RDS, UPC. Aceste companii oferă și asigură utilizatorilor conexiune 4G la internet și telefonie mobilă, cablu TV și telefonie fixă.

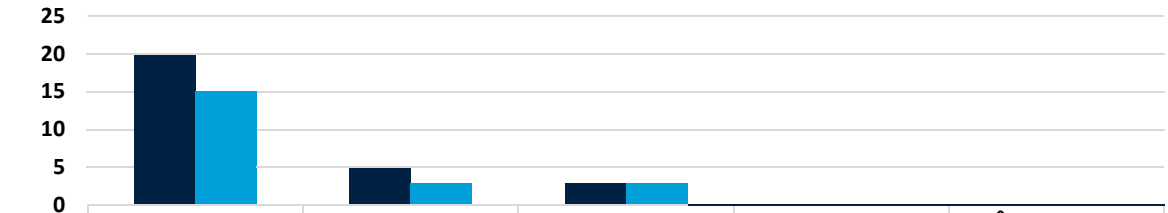
Servicii de televiziune prin satelit, DOLCE, FOCUS SAT și BOOM TV, televiziune prin cablu RCS&RDS S.A, UPC. Rețeaua de date, internetul este asigurată de societatea SC. Telekom Romania SA, UPC, respectiv RCS & RDS S.A.

Telefonie fixă

Conform datelor furnizate de ANCOM, în municipiul Târgu Secuiesc în anul 2011 existau 3 mii linii de telefonie fixă furnizate prin intermediul rețelelor fixe si mobile (servicii "homezone"), în scădere de la 3,2 mii linii în 2009.

Următorul grafic prezintă evoluția din 2009 și 2011 privind numărul de linii de telefonie fixă furnizate în diferite alte orașe și municipii din județul Covasna.

Figura 32. Număr linii de telefonie fixă (mii linii)

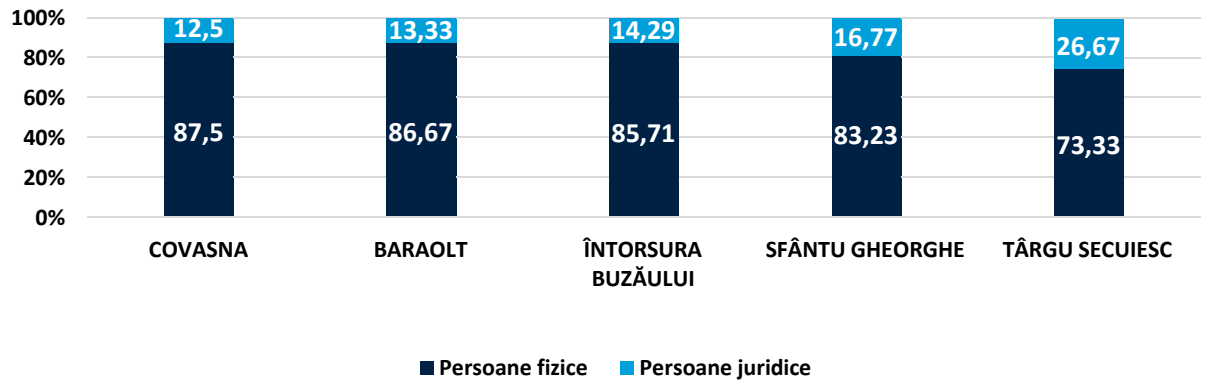
	SFÂNTU GHEORGHE	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	BARAOLT	ÎNTORSURA BUZĂULUI
2009	19,5	3,2	2,4	1,6	1,3
2011	16,1	3	2,4	1,5	1,4

Sursa: Politica Urbană a României. Prelucrare Indicatori Urbani: https://citadini.ro/baza-de-date-urbane/

Din datele prezentate mai sus pentru numărul de linii de telefonie fixă, în municipiul Târgu Secuiesc în anul 2011 existau 2,2 mii linii de telefonie fixă furnizate persoanelor fizice și 0,8 mii linii de telefonie fixă furnizate persoanelor juridice.

Următorul grafic prezintă ponderea numărului de linii de telefonie fixă furnizate persoanelor fizice și persoanelor juridice în anul 2011 în municipiul Târgul Secuiesc și diferite alte orașe și municipii din județul Covasna.

Figura 33. Pondere linii de telefonie fixă furnizate persoanelor fizice și juridice

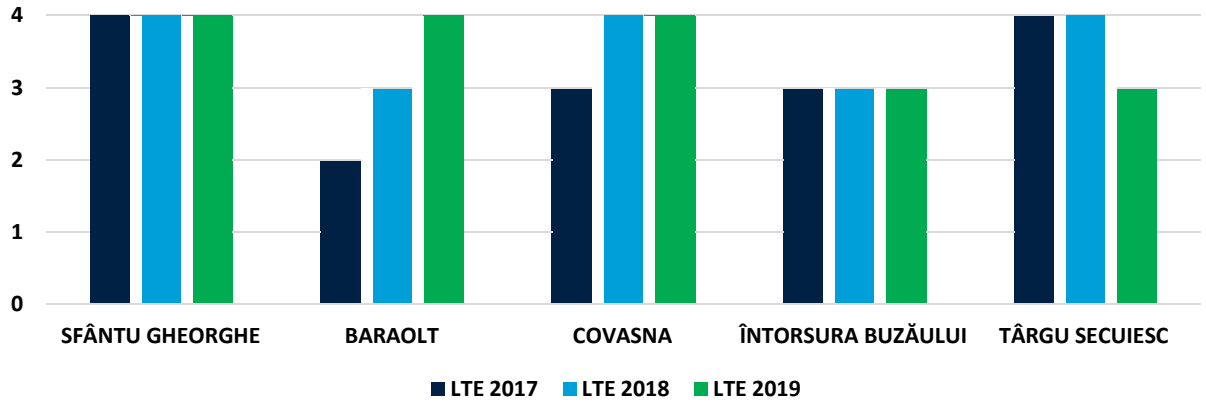
Sursa: Politica Urbană a României. Prelucrare Indicatori Urbani: https://citadini.ro/baza-de-date-urbane/

Telefonie mobilă

Conform datelor ANCOM, în 2019 numărul de operatori de telefonie mobilă în sistem LTE-A în municipiul Târgu Secuiesc a fost de zero, iar numărul de operatori de telefonie mobilă în sistem LTE a fost de 3.

Figura de mai jos prezintă numărul de operatori de telefonie mobilă în sistem LTE pentru anii 2017, 2018 și 2019, în municipiul Târgu Secuiesc și alte orașe și municipii din județul Covasna.

Figura 34. Număr operatori telefonie mobilă în sistem LTE în 2019

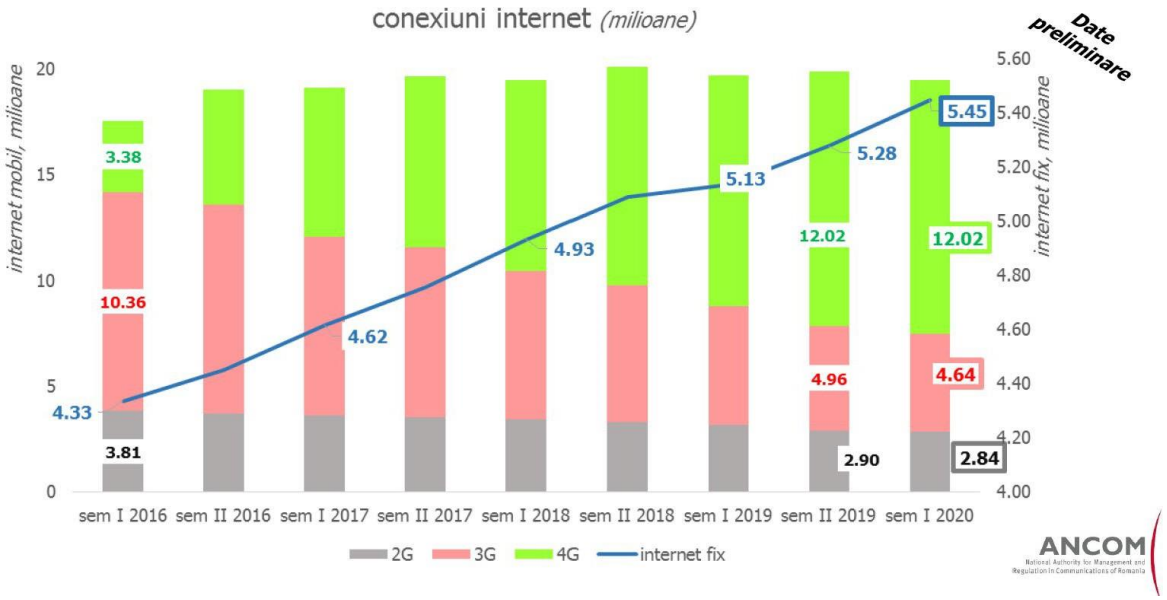

Sursa: Politica Urbană a României. Prelucrare Indicatori Urbani: https://citadini.ro/baza-de-date-urbane/

Conexiuni internet

Conform ultimelor date furnizate de ANCOM privind consumul de internet la nivel național în România, au fost realizate un număr de 170.000 noi conexiuni de internet fix în primele 6 luni ale anului 2020.

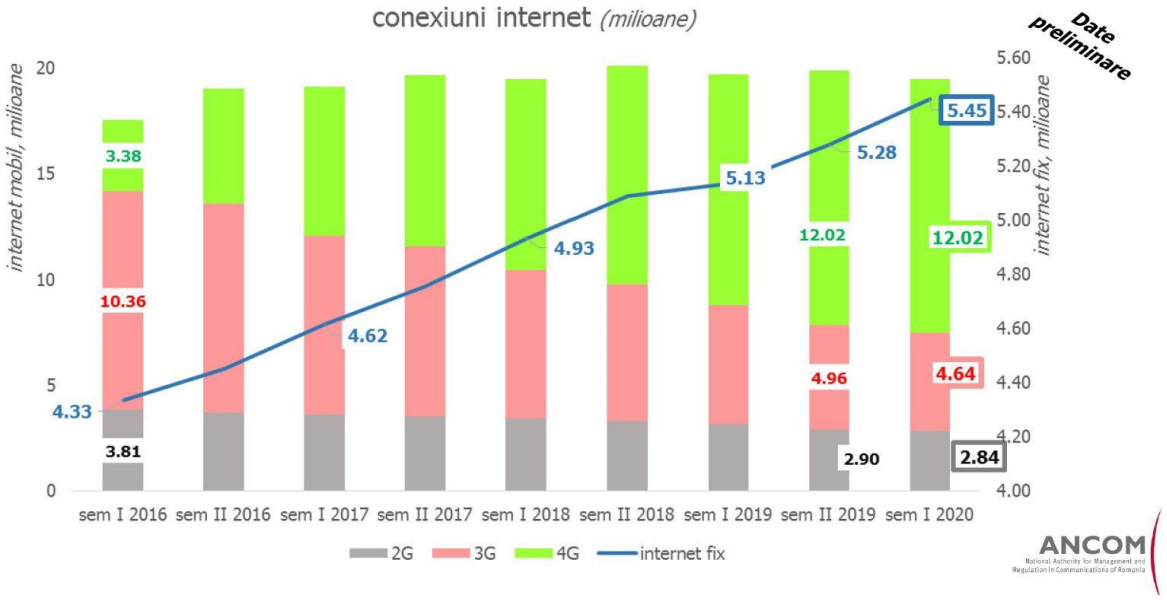
Figura 35. Conexiuni noi de internet fix în perioada 2016-2020

Sursa: Prezentare ANCOM, Business Review, 18 noiembrie 2020

Mai mult, traficul de internet mobil a crescut la 5,3 miliarde GB în primele 6 luni ale anului 2020, de la 4,7 miliarde GB în semestrul II al anului 2019.

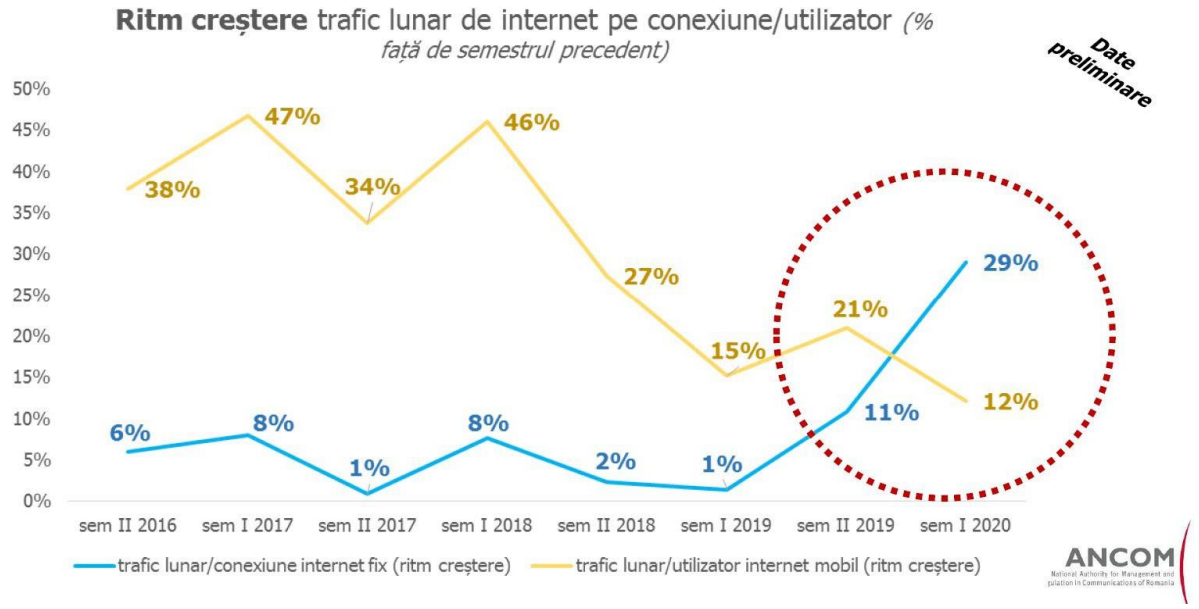
Figura 36. Trafic de internet în perioada 2016-2020

Sursa: Prezentare ANCOM, Business Review, 18 noiembrie 2020

În figura următoare, se poate observa ritmul de creștere al traficului lunar de internet fix pe conexiune/utilizator (în % față de semestrul precedent) în primele 6 luni ale anului 2020, comparat cu scăderea traficului lunar de internet mobil.

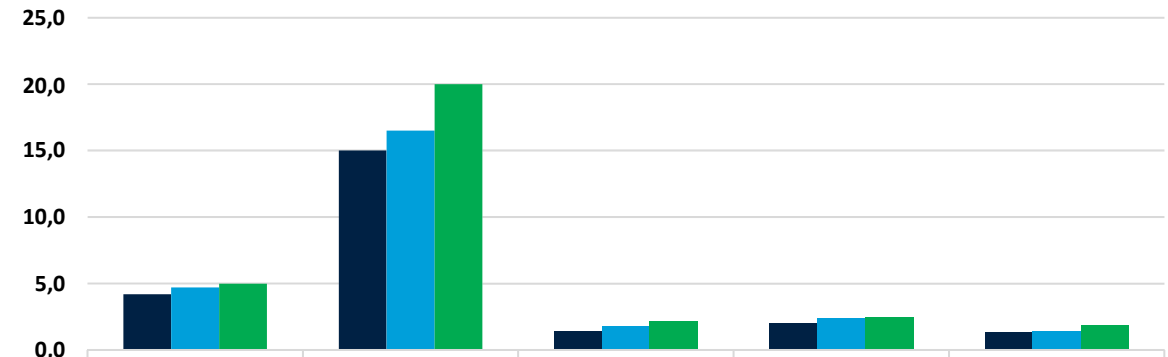
Figura 37. Ritm creștere trafic de internet fix în perioada 2016-2020

Sursa: Prezentare ANCOM, Business Review, 18 noiembrie 2020

Conform datelor ANCOM, numărul de abonamente la internet prin rețea fixă în 2018 în municipiul Târgu Secuiesc a fost de 5 mii de conexiuni. Următorul grafic prezintă evoluția între 2012 și 2018 privind numărul de abonamente la internet prin rețea fixă în municipiul Târgu Secuiesc și alte orașe și municipii din județul Covasna.

Figura 38. Număr de abonamente la internet prin rețea fixă (mii conexiuni)

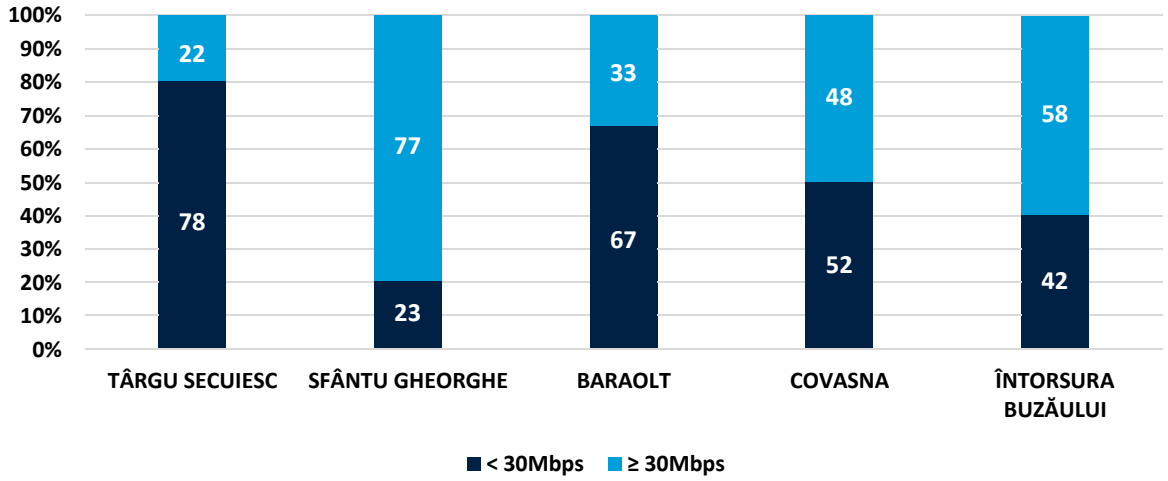
	TÂRGU SECUIESC	SFÂNTU GHEORGHE	BARAOLT	COVASNA	ÎNTORSURA BUZĂULUI
2012	4,2	15,0	1,4	2,0	1,3
2014	4,7	16,5	1,8	2,4	1,4
2018	5,0	20,0	2,1	2,5	1,9

Sursa: Politica Urbană a României. Prelucrare Indicatori Urbani: https://citadini.ro/baza-de-date-urbane/

Din datele prezentate mai sus pentru numărul de abonamente la internet prin rețea fixă în 2018, în municipiul Târgu Secuiesc existau 1,1 mii conexiuni ≥30 Mbps și 3,9 mii conexiuni <30 Mbps.

Următorul grafic prezintă ponderea numărului de conexiuni internet puncte fixe <30 Mbps, respectiv ≥ 30 Mbps pentru 2018 în municipiul Târgu Secuiesc și alte orașe și municipii din județul Covasna.

Figura 39. Pondere număr de conexiuni internet puncte fixe <30 Mbsp și ≥30 Mbps

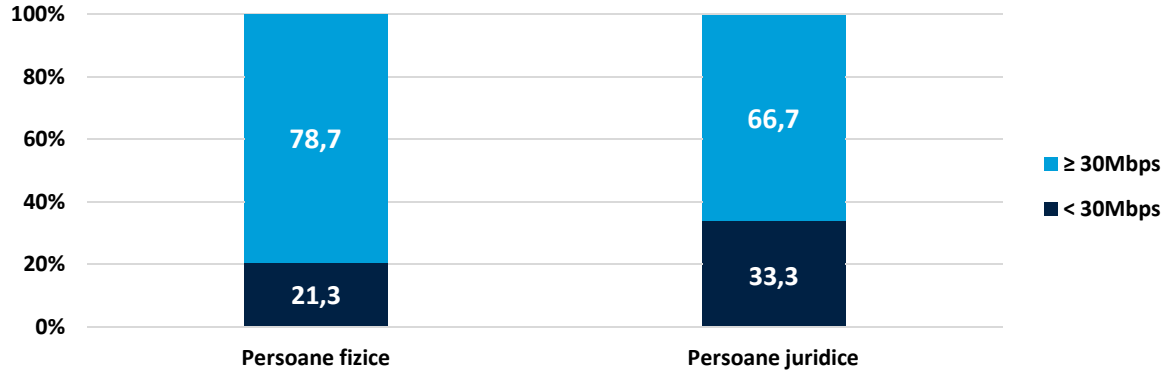

Sursa: Politica Urbană a României. Prelucrare Indicatori Urbani: https://citadini.ro/baza-de-date-urbane/

Dintre cele 1,1 mii conexiuni ≥30 Mbps din municipiul Târgu Secuiesc în 2018, 1 mie erau conexiuni internet puncte fixe persoane fizice, iar 0,1 mii erau conexiuni internet puncte fixe persoane juridice.

Dintre cele 3,9 mii conexiuni <30 Mbps din municipiul Târgu Secuiesc în 2018, 3,7 mii erau conexiuni internet puncte fixe persoane fizice, iar 0,2 mii erau conexiuni internet puncte fixe persoane juridice.

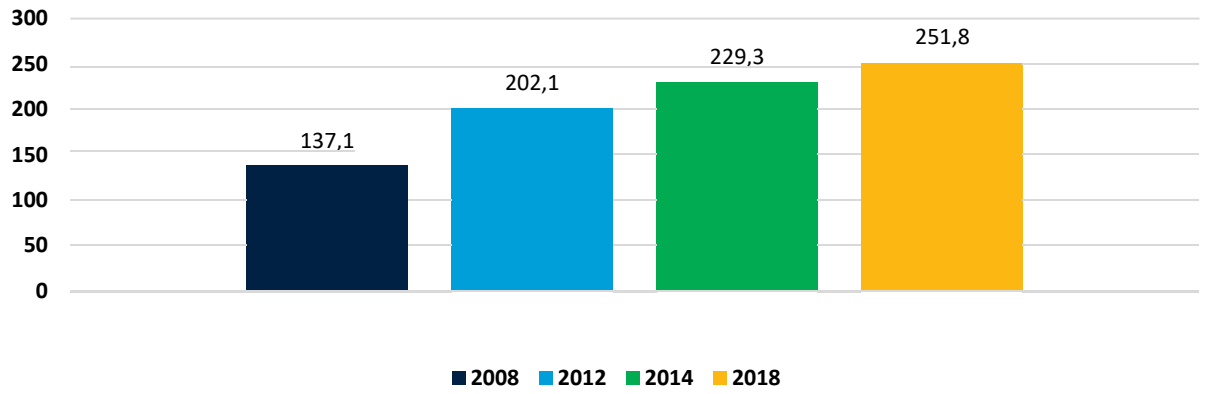
Figura 40. Pondere număr de conexiuni internet puncte fixe furnizate persoanelor fizice și juridice

Sursa: Politica Urbană a României. Prelucrare Indicatori Urbani: https://citadini.ro/baza-de-date-urbane/

Numărul de conexiuni la internet la 1.000 locuitori este calculat prin împărțirea numărului de conexiuni (abonamente) la internet fix din Târgu Secuiesc la cel de-al 1.000-lea locuitor din populația totală a orașului. Rezultatul este exprimat ca număr de conexiuni/abonamente la internet la 1.000 locuitori. Acest indicator a fost calculat pentru anii 2008, 2012, 2014 și 2018.

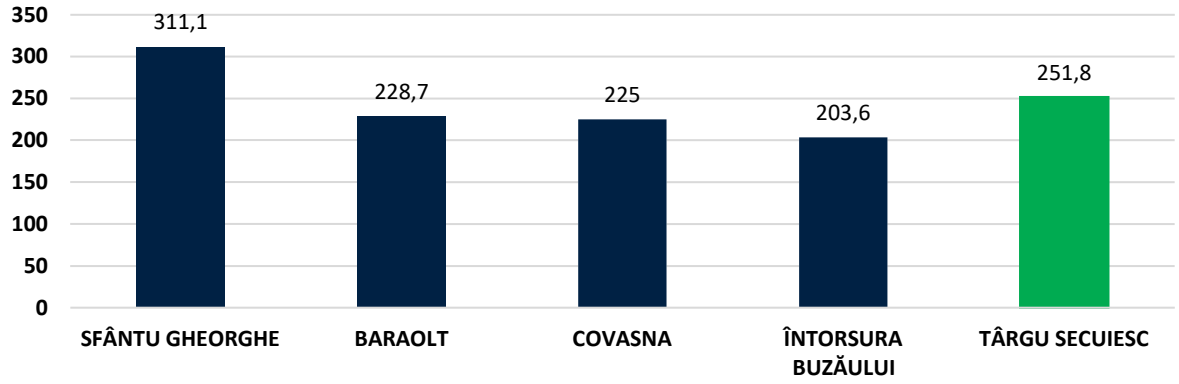
Figura 41. Evoluția numărului de conexiuni la internet la 1.000 locuitori în municipiul Târgu Secuiesc

Sursa: Politica Urbană a României. Prelucrare Indicatori Urbani: https://citadini.ro/baza-de-date-urbane/

Același indicator este prezentat în figura de mai jos pentru municipiul Târgu Secuiesc și alte orașe și municipii din județul Covasna, pentru anul 2018.

Figura 42. Numărul de conexiuni la internet la 1.000 locuitori (comparație)

Sursa: Politica Urbană a României. Prelucrare Indicatori Urbani: https://citadini.ro/baza-de-date-urbane/

În timp ce se constată o creștere constantă a numărului de conexiuni în mediul urban, trebuie acordată atenție zonelor care nu beneficiază de infrastructură de telecomunicații, precum și localităților rurale din jurul municipiului. Accelerarea măsurilor în acest sens se impune întrucât restricțiile generate de coronavirus au dus la marginalizarea persoanelor fără acces la internet. De la cursurile online până la căutarea unui loc de muncă sau solicitarea asistenței sociale, măsurile restrictive au implicat transferul multor activități esențiale în zona online și, în același timp, au făcut mai dificilă conectarea persoanelor cu venituri mici.

De asemenea, principalele bariere care afectează educația online sunt problemele accesării tehnologiei și internetului pentru copiii din familii defavorizate Astfel, se impune ca obiectiv prioritar creșterea accesului la internet la nivelul întregii zone urbane funcționale (prin evaluarea numărului de conexiuni, dar și a punctelor wi-fi nou create) și facilitarea accesului la tehnologie, precum și la cursuri pentru utilizarea acesteia.

ANALIZA DIAGNOSTIC: CONCLUZII, PROVOCĂRI, TENDINȚE ȘI RECOMANDĂRI

Provocări, tendințe și nevoi identificate	Recomandări
Alimentarea cu apă potabilă și rețeaua de canalizare	
• Asigurarea unui grad complet de acoperire al sistemului de apă potabilă, (de la 94,42%), cu o contorizare integrală (actualmente 97%) • gradul de acoperire al serviciului de canalizare în anul 2019 în Târgu Secuiesc a fost de 91,60% • Conductele au o durată de viață mai mare de 20 de ani. • La nivelul municipiului Târgu Secuiesc, 7,98% din populație trăiește în zone marginalizate.	• Reabilitarea şi extinderea sistemului de alimentare cu apă potabilă a municipiului Târgu Secuiesc • Creșterea gradului de conectare la rețelele de canalizare, acolo unde există și extinderea sistemului în zone fără acces la infrastructură. • Zonele urbane marginalizate necesită investiții în sectorul apei (inclusiv canalizării) pentru a promova incluziunea socială și competitivitatea economică. În actuala criză de sănătate generată de COVID19, asigurarea accesului la serviciile de alimentare cu apă sigură și servicii de salubrizare este cu atât mai urgentă.
Managementul deșeurilor	
• În Târgu Secuiesc, rezultatele Barometrului Urban indică un procent de mulțumire de 67% față de curățenia din oraș. • Ponderea deșeurilor urbane reciclate este de doar 5,63%.	• Sunt indicate măsuri pentru asigurarea curățeniei în oraș, după identificarea principalilor factori de impact (frecvența serviciului de salubrizare stradală, sensibilizarea populației față de problema deșeurilor). • Campanii de conștientizare a populației privind colectarea selectivă și reciclarea • Identificarea cauzelor nivelului redus de reciclare – infrastructura necesară, gradul de conștientizare a populației.
Infrastructura de producere, transport și distribuție a energiei electrice, termice și gaze naturale	
• Extinderea rețelelor de distribuție a gazelor în municipiu și în zona urbană funcțională, având în vedere că sistemul centralizat a fost desființat și o parte din populație se bazează pe mijloace nesigure de încălzire. Gradul de echipare a străzilor cu rețele de distribuție a gazelor în municipiul Târgu Secuiesc în anul 2018 a fost de 42,54% • Reabilitarea termică a blocurilor, în mod unitar, contribuind la reducerea costurilor de încălzire și la calitatea spațiilor din cartierele de blocuri. Reabilitarea termică a pereților blocurilor are o imagine haotică, cu diverse metode, culori folosite și neizolate unitar. • Durata întreruperilor neplanificate a furnizării de energie electrică înregistrează valori mai mari decât a celor planificate, datorită avariilor.	• Promovarea trecerii de la încălzire cu combustibil solid la utilizarea de gaze naturale în Târgu Secuiesc și zona urbană funcțională. În luna noiembrie 2020 a fost depus un proiect prin POIM pentru dezvoltarea rețelelor inteligente de distribuție a gazelor naturale în vederea creșterii nivelului de flexibilitate, siguranță, eficiență în operare, precum și de integrare a activităților de transport, distribuție și consum final. • Realizarea unui studiu cromatic pentru refațadizarea blocurilor; introducerea unui regulament de reabilitare termică a blocurilor la nivel local; organizarea proprietarilor de locuințe în asociații de proprietari și participarea atât în programul național de reabilitare termică a blocurilor de locuințe, cât și în programele de finanțare al Uniunii Europene. • Este necesară creșterea gradului de mentenanță preventivă la nivelul operatorului de distribuție

	• De asemenea, migrarea rețelelor aeriene în subteran oferă avantaje atât din punct de vedere al reducerii incidentelor și întreruperilor, cât și asupra calității spațiilor publice. Este însă important ca aceasta să fie realizată cu un impact minim asupra continuității furnizării de servicii, prin instalarea noii rețele subterane înainte de dezafectarea celei aeriene. Migrarea infrastructurii de electricitate în subteran trebuie luată în considerare în primele faze ale construcției sau modernizării drumurilor și străzilor, contribuind la reducerea costurilor.
Iluminatul public	
• Sistemul de iluminat public acoperă cea mai mare parte din zona locuită, însă este necesară optimizarea consumului și extinderea acestuia în zone nou construite, periferii. Sistemul de iluminat public în mai multe zone este învechit, utilizează surse de lumină cu consum energetic destul de ridicat, nu este prevăzut cu sistem de control și de automatizare care să eficientizeze funcționarea.	• Proiect de modernizare a sistemului de iluminat public.
Infrastructura de telecomunicații și telefonie	
• Restricțiile generate de coronavirus au dus la marginalizarea persoanelor fără acces la internet în România.	• Necesitatea de a asigura accesul tuturor locuitorilor la infrastructura de telecomunicații, în special de internet, inclusiv în localitățile rurale ale zonei urbane funcționale • Asigurarea de acces Wi-fi în zonele urbane marginalizate.

STRATEGIA INTEGRATĂ DE DEZVOLTARE URBANĂ A ZONEI URBANE TÂRGU SECUIESC 2021 - 2030

SERVICII PUBLICE 1
Infrastructura și serviciile de educație 1
Învățământ preuniversitar 5
Rețelele școlare 7
Învățământ primar și gimnazial 7
Învățământ liceal și profesional 12
Învățământ postliceal 15
Rata de absolvire a liceului și de promovare la bacalaureat 15
Învățământ universitar 17
Infrastructura și serviciile de sănătate 19
Sistemul de sănătate național 19
Satisfacția cetățenilor față de serviciile de sănătate în Târgu Secuiesc 21
Distribuția unităților medicale în Târgu Secuiesc și zona urbană funcțională a orașului 22
Situație Paturilor 24
Date despre cadrele medicale 25
Cabinete medicale de familie 29
Cabinete medicale stomatologice 31
Prioritizarea infrastructurii de sănătate, la nivelul județului Covasna 34
Concluzii infrastructura de sănătate și serviciile medicale 34
infrastructura și serviciile de asistență socială 36
Infrastructura serviciilor sociale 36
Beneficiarii serviciilor sociale oferite prin Complexul de Servicii Comunitare Târgu Secuiesc și componența complexului 37
Cheltuielile de asistență socială raportate în execuțiile bugetare ale orașului Târgu Secuiesc în intervalul 2007-2018 și cheltuieli pentru asistență socială per locuitor în ZUF Târgu Secuiesc în funcție de categoriile de servicii furnizate 39
Serviciile sociale necesare 42
Concluzii infrastructura și serviciile de asistență socială 44
Infrastructura și serviciile pentru sport și agrement 46
Infrastructura sportivă 49
Organizații și evenimente sportive 56
Factori care influențează nivelul de activitate fizică în Târgu Secuiesc 58
Mulțumirea față de facilitățile sportive din oraș 60
Mulțumirea față de siguranța în spațiile publice din oraș 61
Mulțumirea față de siguranța în cartiere 62
Multumirea fata de spatiile verzi 63
Mulțumirea față de calitatea aerului 64
Mulțumirea față de curățenia din oraș 65
Infrastructura și serviciile culturale 66
Volume existente în bibliotecile publice 66
Personalul angajat din bibliotecile publice 68
Patrimoniul cultural 71
Facilități culturale 73
Infrastructura și serviciile de tineret 75

Sectorul de tineret în Târgu Secuiesc 77
Direcția Județeană de Sport și Tineret Covasna 78
Analiza diagnostic: concluzii, provocări, tendințe și recomandări 79

SERVICII PUBLICE

INFRASTRUCTURA ȘI SERVICIILE DE EDUCAȚIE

Educația și sănătatea au, în general, un standard superior în orașe comparativ cu zonele rurale, autoritățile locale jucând un rol cheie în asigurarea infrastructurii pentru aceste servicii. În sondajul efectuat în rândul autorităților locale în cadrul proiectului Politica Urbană a României, acestea au menționat în mod repetat investițiile în educație și sănătate printre primele cinci priorități de infrastructură. Aceasta implică construirea sau renovarea clădirilor școlilor și spitalelor. Investițiile în educație sunt, în primul rând, responsabilitatea primăriilor locale, iar unitățile educaționale se confruntă cu presiuni legate de supraaglomerare, școlile din zonele urbane având rapoarte elevi/profesor ridicate și spațiu limitat în sălile de clasă.

România are cea mai redusă pondere a cheltuielilor publice din sectorul educației și una dintre cele mai ridicate rate de abandon social și tineri care nu au un loc de muncă și nu sunt integrați într-un sistem de învățământ sau de formare (NEET) din UE, cu discrepanțe semnificative între mediul rural și cel urban. În 2017, cheltuielile publice din educație au fost de aproape jumătate din media UE, cu doar 2,8% din PIB. În 2015, 40% dintre elevii de 15 ani nu atinseseră performanțe de bază la lectură, matematică și științe. Școlile și universitățile din mediul urban se confruntă cu problema supraaglomerării și a navetelor lungi, însă școlile urbane sunt mai bine echipate cu biblioteci, săli de sport, laboratoare și conectivitate la internet comparativ cu școlile din mediul rural.

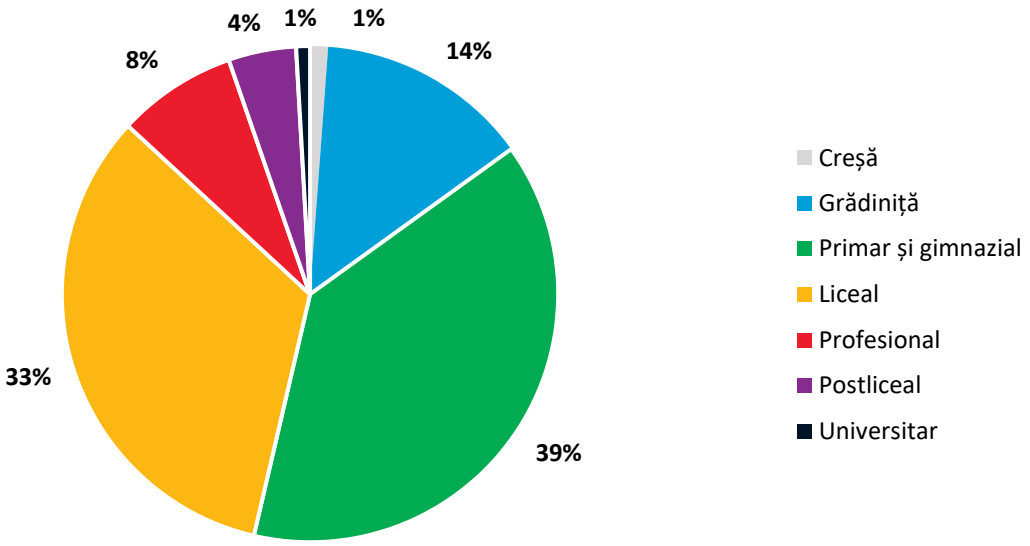
Tabel 1. Nivelul instituției absolvite în 2011 în municipiul Târgu Secuiesc

Localitate				Târgu Secuiesc
TOTAL POPULAȚIA STABILĂ DE 10 ANI ȘI PESTE				16.676
NIVELUL INSTITUȚIEI DE ÎNVĂȚĂMÂNT ABSOLVITE	Superior	Total		2.314
		din care:	Universitar de licență	2.017
			Masterat și doctorat	297
	Post- liceal și de maiștri			790
	Secundar	Total		12.214
		Superior	Liceal	6.297
			Profesional și de ucenici	2.288
		Inferior (gimnazial)		3.629
	Primar			1.060
	Fără școală absolvită	Total		298
		din care:	Persoane analfabete	92

Sursă Sursă: Politica Urbană a României. Prelucrare Indicatori Urbani: https://citadini.ro/baza-de-date-urbane/

Figura următoare prezintă distribuția populației școlare, pe forme de învățământ, în anul 2019, din totalul de populație școlară de 4.577 la nivelul municipiului Târgu Secuiesc.

Figura 1. Distribuția populației școlare pe forme de învățământ în municipiul Târgu Secuiesc în 2019

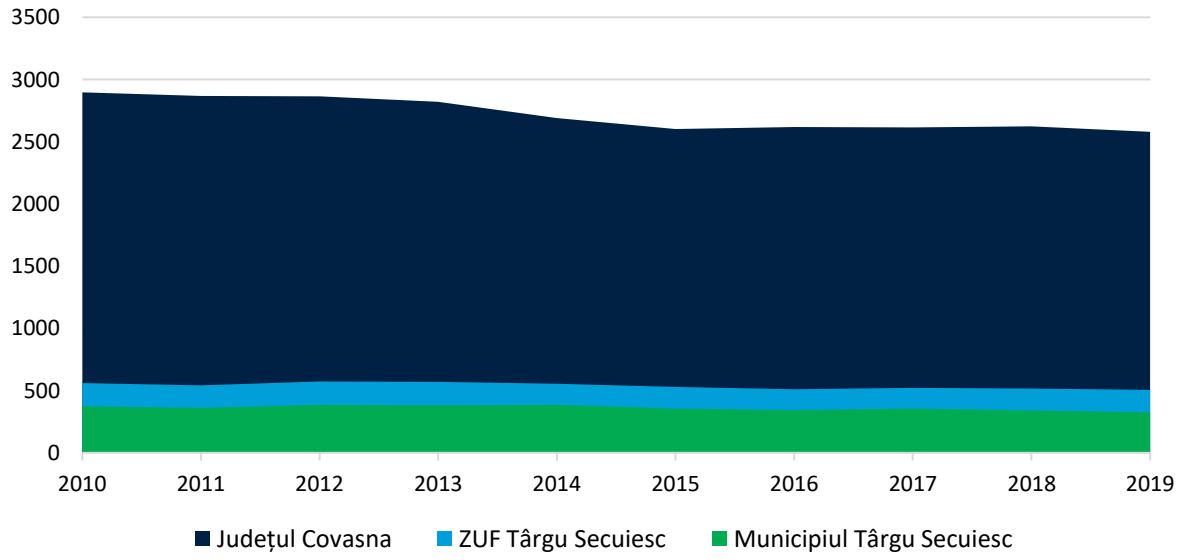
Sursa: INS. Baza de date TEMPO online – prelucrare date.

Totalul personalului didactic în județul Covasna, în anul 2019, era de 2.580 cadre didactice. Dintre acestea, un număr de 505 cadre didactice făceau parte din ZUF Târgu Secuiesc, iar 327 din municipiul Târgu Secuiesc.

Figura următoare prezintă evoluția personalului didactic, pentru județul Covasna, municipiul Târgu Secuiesc și respectiv, ZUF Târgu Secuiesc, pentru perioada 2010-2019.

La nivel de județ, se poate observa o scădere de 10,9% în totalul personalului didactic în anul 2019 comparat cu anul 2010, iar la nivelul ZUF Târgu Secuiesc o scădere de 9,82%, respectiv de 13,03% în municipiul Târgu Secuiesc.

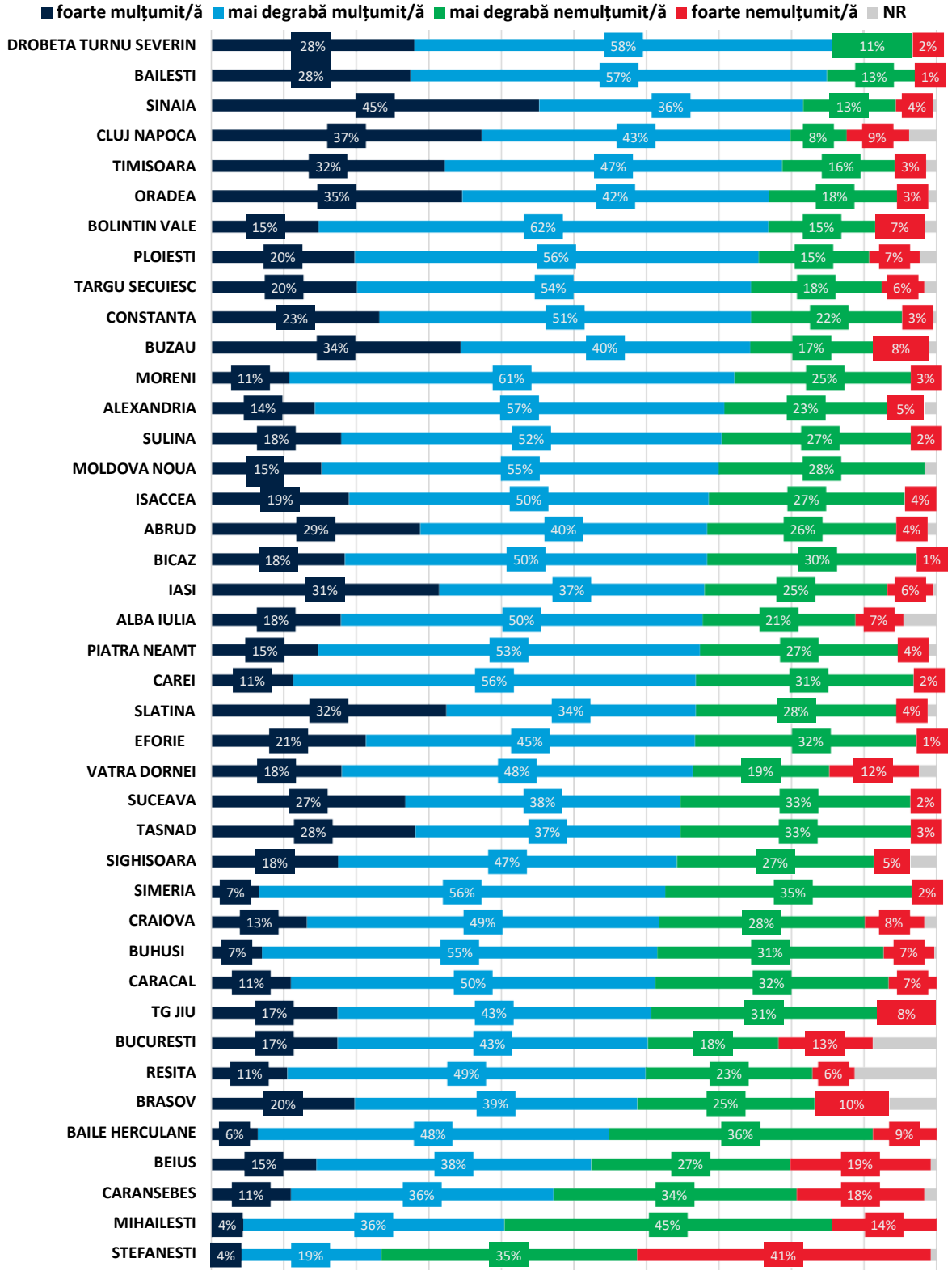
Figura 2. Evoluția totalului personalului didactic în județul Covasna

Sursa: INS. Baza de date TEMPO online – prelucrare date.

Barometrul Urban 2020, elaborat în cadrul Politicii Urban a României, a estimat gradul de satisfacție față de școlile și facilitățile educaționale în 41 orașe din România.

Figura 3. Barometru Urban. Răspuns la întrebarea: Cât de mulțumiți sunteți de facilitățile educaționale din oraș?

Sursa: Politica Urbana a Romaniei, Barometru privind Calitatea Vieții, 2020

Aproximativ două treimi din populația urbană (67%) declară un nivel ridicat de satisfacție față de școlile și facilitățile educaționale la care au acces în localitatea de rezidență. Trei regiuni înregistrează ponderi ale mulțumirii de peste 70%: Sud-Est (72%), Nord-Vest (71%) și Sud-Vest Oltenia (70%). În regiunea București-Ilfov gradul de satisfacție este cel mai scăzut (60%).

Municipiul Târgu Secuiesc a înregistrat un grad de mulțumire de 74% în rândul cetățenilor față de școlile și facilitățile educaționale la care au acces în oraș.

Mulțumirea tinde să fie mai ridicată în orașele cu populație între 100.000 - 500.000 locuitori (medie 73%) și mai scăzută în orașele sub 30.000 locuitori (62%). Stabilitatea și calitatea resurselor umane din educație pot fi posibile explicații ale acestei diferențe.

În reședințele de județ ponderea celor mulțumiți este, în medie, cu 5% mai mare decât în restul localităților urbane.

Mulțumirea tinde să scadă odată cu vârsta: persoanele tinere (18-24 ani) manifestă un nivel de mulțumire (71%) semnificativ mai ridicat decât persoanele cu vârste peste 65 de ani (63%).

Aprecierea calității serviciilor educaționale este mai ridicată în rândul celor cu studii medii-liceu, scoli profesionale - 69% și mai slabă la extremele distribuției: persoane cu studii elementare - 62% apreciere, persoane cu studii universitare - 63% apreciere.

Cel mai ridicat nivel de apreciere s-a înregistrat în rândul studenților (69%) și angajaților din mediul privat (68%), iar cel mai scăzut nivel în rândul persoanelor inactive (62%). Persoanele cu venituri individuale între 2.001 – 4.000 lei au declarat un nivel de apreciere mai ridicat decât media (72%).

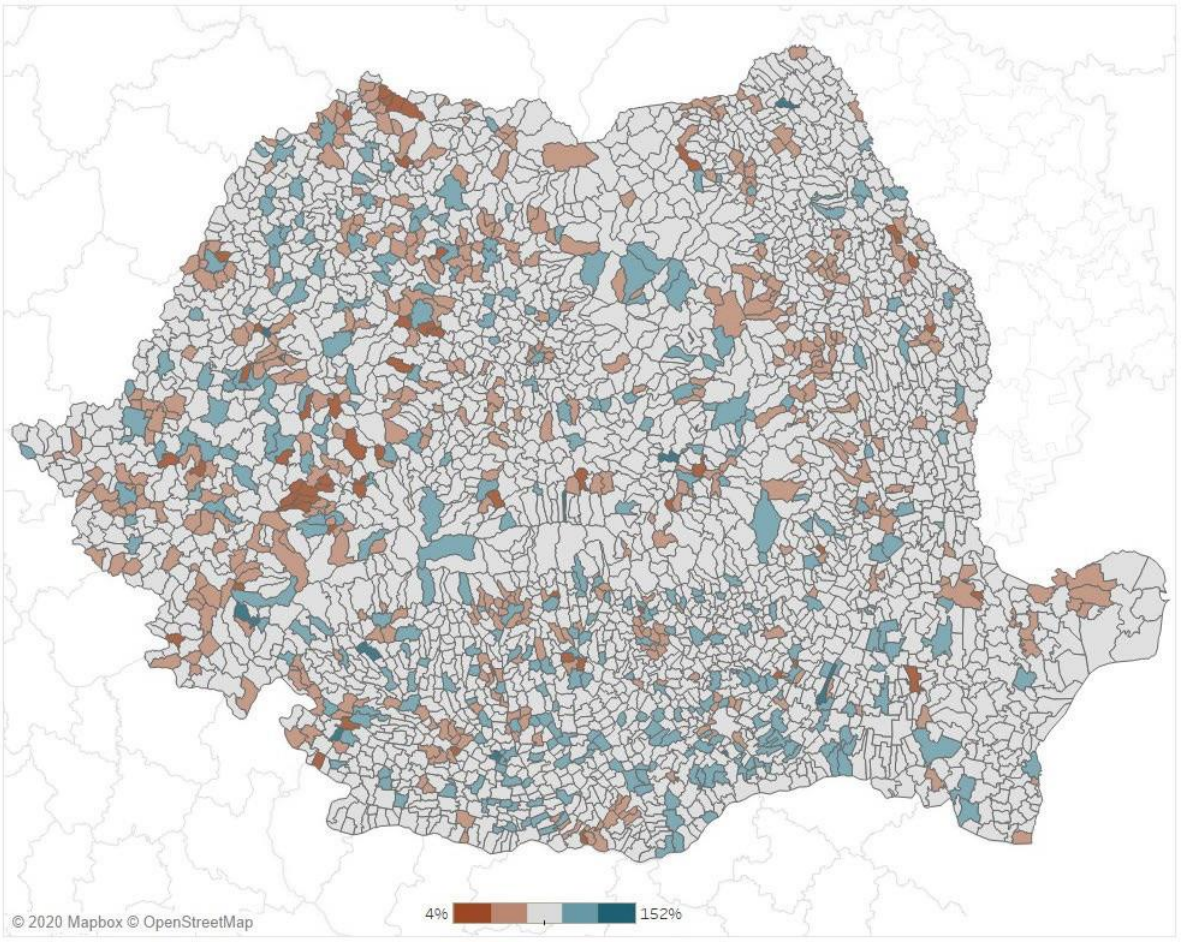
Impactul social de durată al pandemiei de COVID-19 în România

Aproximativ 3,5 milioane de preșcolari, școlari și studenți au fost afectați după ce guvernul României a închis toate școlile și grădinițele. Școala online a devenit o practică frecventă, deși neuniformă și mai dificilă în zonele cu acces limitat la internet sau servicii digitale. Doar 63% dintre copiii de vârstă școlară au participat la cursuri online, deși 91% au acces la internet.

Principalele obstacole în calea educației în timpul pandemiei de COVID-19 sunt: lipsa dispozitivelor inteligente, veniturile familiale reduse, lipsa accesului la internet acasă și în comunitate, lipsa unei activități educaționale unitare și lipsa cunoștințelor referitoare la educația online în rândul cadrelor didactice.

Învățământ preuniversitar

Figura 4. Grad cuprindere a populației școlare din învățământul primar și gimnazial din populația de vârstă școlară 6-14 ani

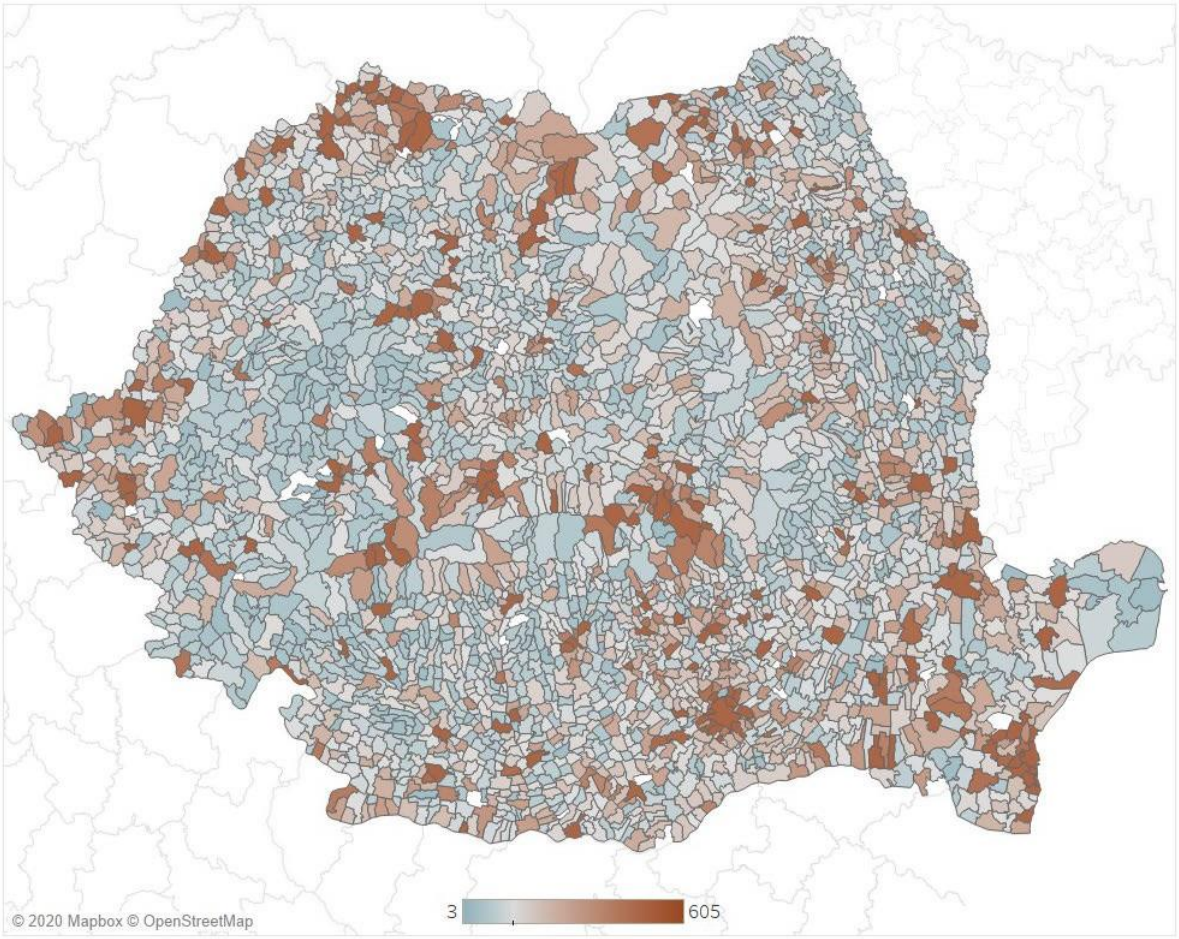
Notă: Scală centrată în media națională la nivel de localitate de 77%

Sursă: Politica Urbană a României

Graficul reprezintă gradul de cuprindere a elevilor din învățământul primar și gimnazial din localitate raportat la populația cu vârste între 6-14 ani.

- Valorile sunt grupate în cinci contingente egale cu valoarea minimă 4% și valoarea maximă 152% și centrare în valoarea 77% (media națională). 99,9% din cazuri au valori mai mici decât 152%, iar restul de 3 cazuri sunt localități cu valori extreme.
- În ariile periurbane avem un grad de cuprindere foarte mic a elevilor în învățământul local. Cea mai mare parte din cohorta de elevi folosesc infrastructura din localitățile din apropiere.
- Liceele și școlile profesionale sunt localizate cu precădere în mediile urbane, generând astfel navetismul copiilor din mediile rurale. Totuși, gradul de cuprindere este cel mai mic și pentru clasele 0-8.

Figura 5. Populația de vârstă școlară între 6-14 ani la numărul de unități de învățământ primare și gimnaziale din localitate

Notă: Scală centrată în mediana de 128 persoane pe unitate (atât cele arondate, cât și cele cu personalitate juridică, 2019

Sursă: Politica Urbană a României

Graficul reprezintă numărul de copii cu vârste între 6 și 14 ani la totalul de unități de învățământ primare și gimnaziale, indiferent dacă sunt entități cu personalitate juridică sau arondate. 95% dintre localități sunt în situația de a avea între 14 copii și 605 copii pe o unitate.

- Dacă toate persoanele cu vârste între 6 și 14 ani dintr-o localitate ar dori să meargă la școala din localitate, atunci în școală ar fi 198 de copii în medie. În orașele mari mărimea medie a școlii ar fi de 875 de elevi.
- Situațiile cele mai problematice ar fi însă în unele localități din ariile periurbane. Aici, în medie, mărimea unei școli ar fi de 431, însă cazurile excepționale sunt foarte importante. Mărimea medie a unei școli în Chiajna (Ilfov) ar fi de 2047 de copii, în Florești (Cluj) ar fi 1867 de copii, în Giroc (Timișoara) ar fi de 1425. Gradul mic de cuprindere din periurban se datorează și lipsei infrastructurii școlare, nu este doar o alegere a părinților. Dacă toți copii ar rămâne la nivel local, școlile ar fi neîncăpătoare.

Rețelele școlare

Tabel 2. Rețelele școlare din municipiul Târgu Secuiesc și ZUF Târgu Secuiesc

Localitate	Unitatea de învățământ
Târgu Secuiesc	Grădinița cu Program Prelungit "Manócska" Târgu Secuiesc
	Grădinița cu Program Prelungit "Csipkerózsika" Târgu Secuiesc
	Grădinița cu Program Prelungit Nr. 3 Târgu Secuiesc
	Grădinița cu Program Prelungit "Vackor" Târgu Secuiesc
	Grădinița cu Program Normal "Benedek Elek" Târgu Secuiesc
	Grădinița cu Program Normal "Benedek Elek" Târgu Secuiesc
	Grădinița cu Program Normal Nr. 2 Târgu Secuiesc
	Școala Gimnazială "Molnár Józsiás" Târgu Secuiesc
	Școala Gimnazială "Petőfi Sándor" Târgu Secuiesc
	Școala Gimnazială "Turóczi Mózes" Târgu Secuiesc
	Clubul Sportiv Școlar de pe lângă Liceul Teoretic "Nagy Mózes" Târgu Secuiesc
	Liceul Pedagogic "Bod Péter" Târgu Secuiesc
	Liceul Tehnologic "Apor Péter" Târgu Secuiesc
	Liceul Tehnologic "Gábor Áron" Târgu Secuiesc
	Liceul Teologic Reformat Târgu Secuiesc
	Liceul Teoretic "Nagy Mózes" Târgu Secuiesc
	Școala Postliceală "FEG Education" Târgu Secuiesc
Sânzieni	Școala Gimnazială "Apor István" Sânzieni
	Grădinița cu Program Normal "Pitypang" Sânzieni
Catalina	Școala Gimnazială "Bálint Gábor" Catalina
	Grădinița cu Program Normal "Bóbita" Catalina
Lemnia	Școala Gimnazială "Bem József" Lemnia
	Grădinița cu Program Normal Nr. 1 Lemnia
	Grădinița cu Program Normal Nr. 2 Lemnia
	Școala Primară Nr. 2 Lemnia
Cernat	Școala Gimnazială "Végh Antal" Cernat
	Grădinița cu Program Normal Nr. 1 Cernat
	Grădinița cu Program Normal Nr. 2 Cernat
	Școala Gimnazială "Bod Péter" Cernat

Sursa: ISJ Covasna

Învățământ primar și gimnazial

În județul Covasna, în anul 2019, existau 7 unități de învățământ preșcolar, dintre acestea doar una aflându-se în municipiul Târgu Secuiesc.

Referitor la numărul de unități de învățământ primar și gimnazial, în județul Covasna existau în anul 2019 un număr total de 53 de unități, 3 unități aflându-se în municipiul Târgu Secuiesc.

Tabelul următor prezintă evoluția numărului de unități de învățământ preșcolar, primar și gimnazial, pentru județul Covasna și municipiul Târgu Secuiesc, pentru perioada 2010-2019.

Tabel 3. Numărul de unități de învățământ preșcolar, primar și gimnazial, municipiul Târgu Secuiesc

Preșcolar	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Municipiul Târgu Secuiesc	2	2	2	2	1	1	1	1	1	1
Județul Covasna	11	9	8	8	7	7	7	7	7	7

Primar și gimnazial (inclusiv învățământul special)	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Municipiul Târgu Secuiesc	3	3	2	3	3	3	3	3	3	3
Județul Covasna	55	55	53	55	55	55	54	54	54	53

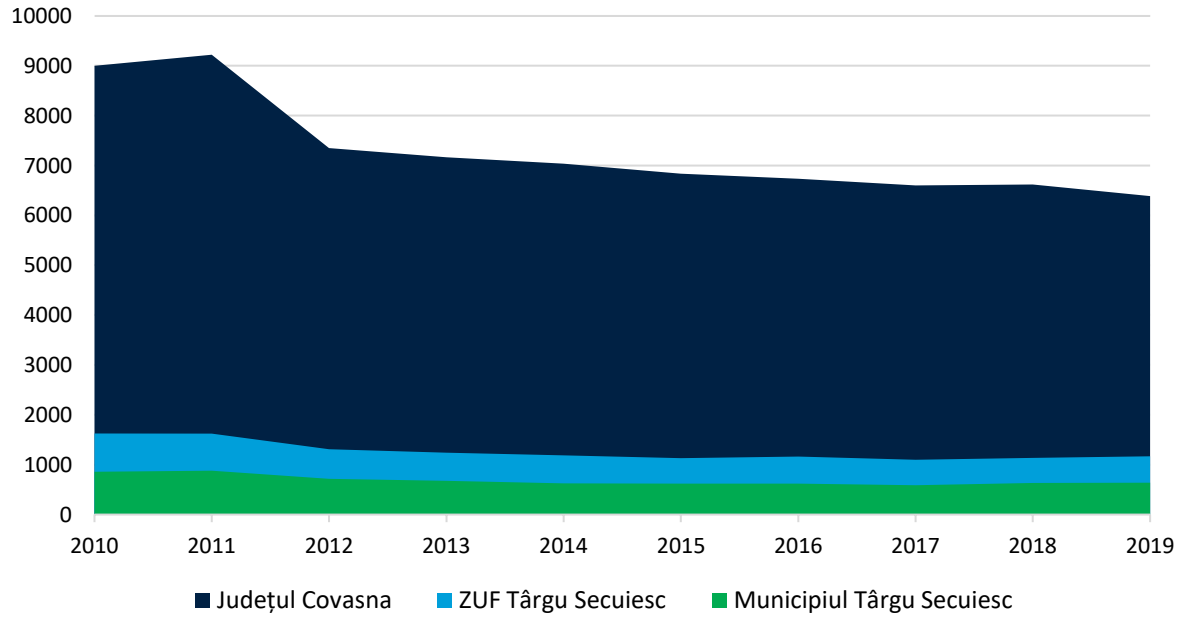
Sursa: INS. Baza de date TEMPO online – prelucrare date

Populația preșcolară (grădiniță) în județul Covasna, în anul 2019, era de 6.389 copii. Dintre aceștia, un număr de copii de 1.169 făceau parte din ZUF Târgu Secuiesc, iar 635 din municipiul Târgu Secuiesc (10% din populația la nivel de județ).

Figura următoare prezintă evoluția populației școlare pe formă de învățământ de tip grădinițe, pentru județul Covasna, municipiul Târgu Secuiesc și respectiv, ZUF Târgu Secuiesc, pentru perioada 2010-2019.

La nivel de județ, se poate observa o scădere de 29% în populația preșcolară în anul 2019 comparat cu anul 2010. La nivelul ZUF Târgu Secuiesc scăderea a fost de 28% în populația preșcolară în anul 2019 comparat cu anul 2010, ZUF Târgu Secuiesc cuprinzând 18% din populația preșcolară din județ.

Figura 6. Evoluția populației de învățământ preșcolar în județul Covasna

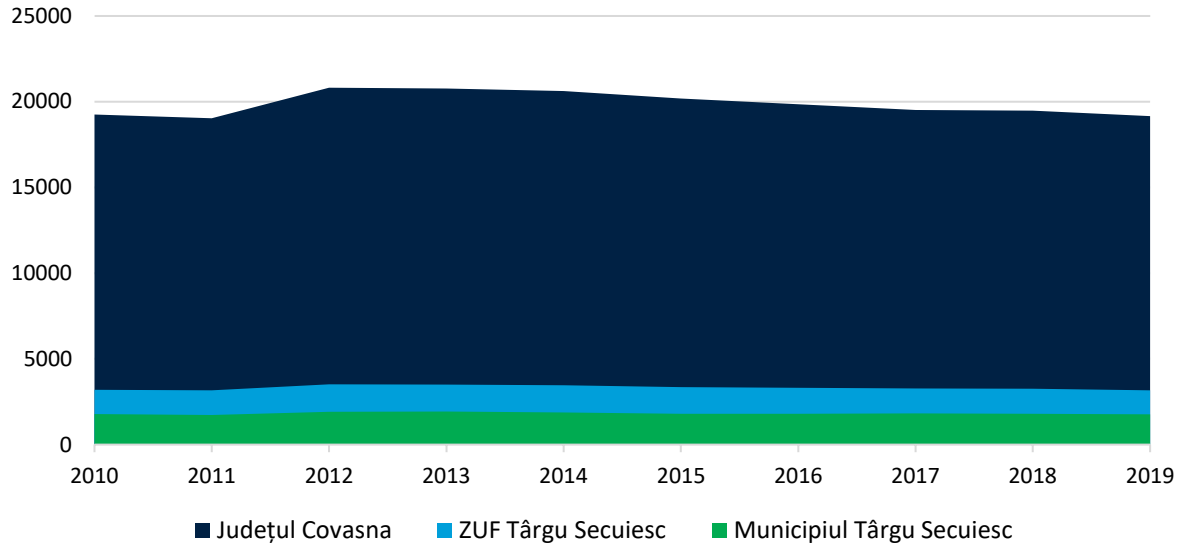

Sursa: INS. Baza de date TEMPO online – prelucrare date

Populația primară și gimnazială (inclusiv învățământ special) în județul Covasna, în anul 2019, era de 19.164 elevi. Dintre aceștia, un număr de 3.166 elevi făceau parte din ZUF Târgu Secuiesc, iar 1.766 din municipiul Târgu Secuiesc.

Figura următoare prezintă evoluția populației școlare pe formă de învățământ de tip primară și gimnazială, pentru județul Covasna, municipiul Târgu Secuiesc și respectiv, ZUF Târgu Secuiesc, pentru perioada 2010-2019.

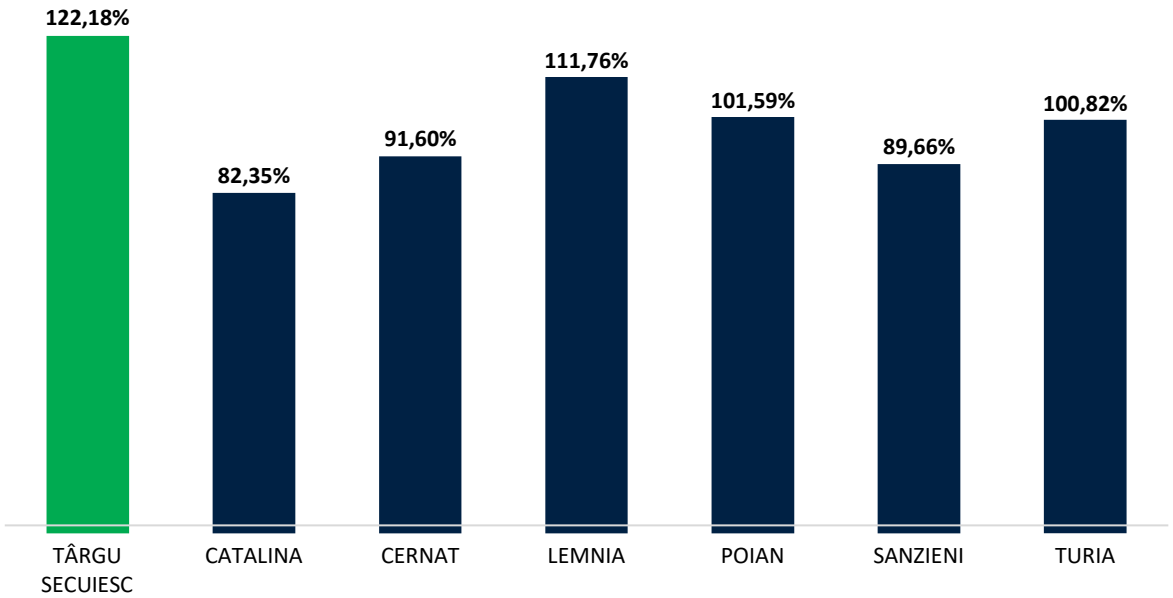
Figura 7. Evoluția populației de învățământ primar și gimnazial în județul Covasna

Sursa: INS. Baza de date TEMPO online – prelucrare date

Graficul de mai jos prezintă rata brută de cuprindere școlară a copiilor în învățământul preșcolar pentru municipiul Târgu Secuiesc și localitățile din ZUF, pentru anul 2012.

Figura 8. Rata brută de cuprindere școlară a copiilor în învățământul preșcolar (%)

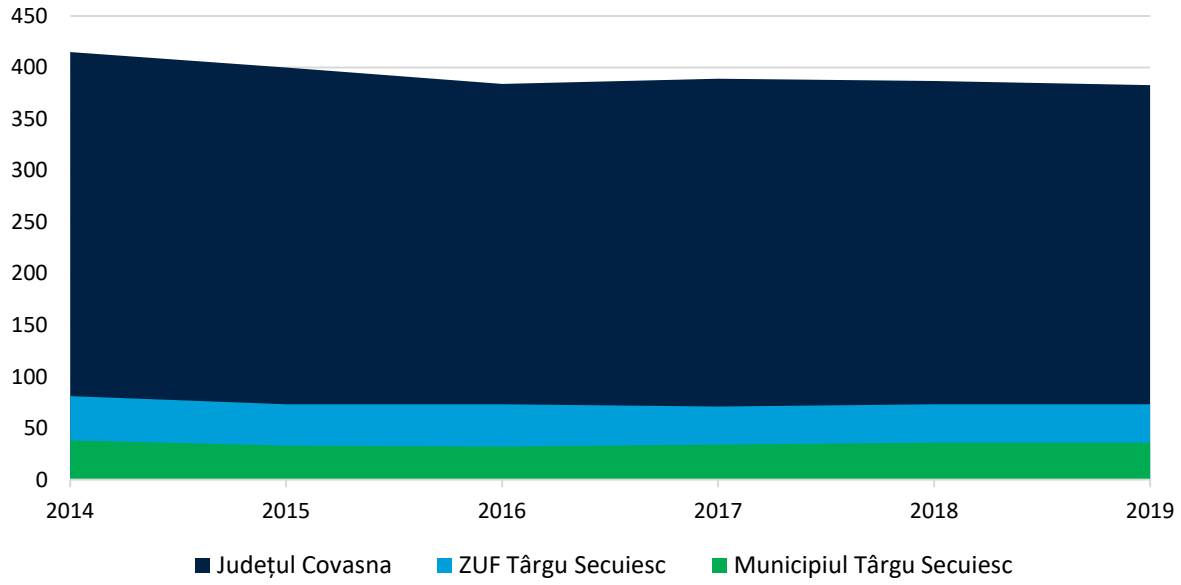

Sursă: Politica Urbană a României. Prelucrare Indicatori Urbani: https://citadini.ro/baza-de-date-urbane/

Numărul de săli de clasă pentru învățământul preșcolar în județul Covasna, în anul 2019, era de 383. Dintre acestea, un număr de 73 săli se aflau în ZUF Târgu Secuiesc, iar 36 în municipiul Târgu Secuiesc.

Figura următoare prezintă evoluția numărului de săli de clasă pentru învățământul preșcolar, pentru județul Covasna, municipiul Târgu Secuiesc și respectiv, ZUF Târgu Secuiesc, pentru perioada 2014-2019.

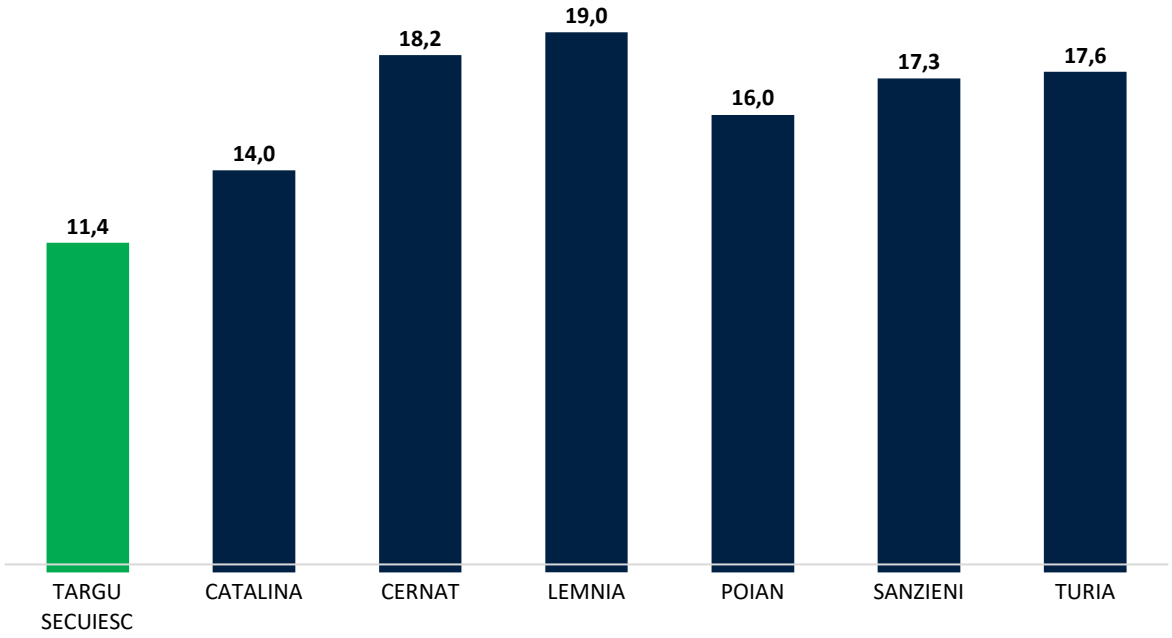
Figura 9. Evoluția numărului de săli de clasă pentru învățământul preșcolar în județul Covasna

Sursa: INS. Baza de date TEMPO online – prelucrare date

Graficul de mai jos prezintă gradul de încărcare al unui cadru didactic din învățământul preșcolar (preșcolari per cadru didactic) pentru municipiul Târgu Secuiesc și localitățile din ZUF, pentru anul 2011.

Figura 10. Gradul de încărcare al unui cadru didactic din învățământul preșcolar

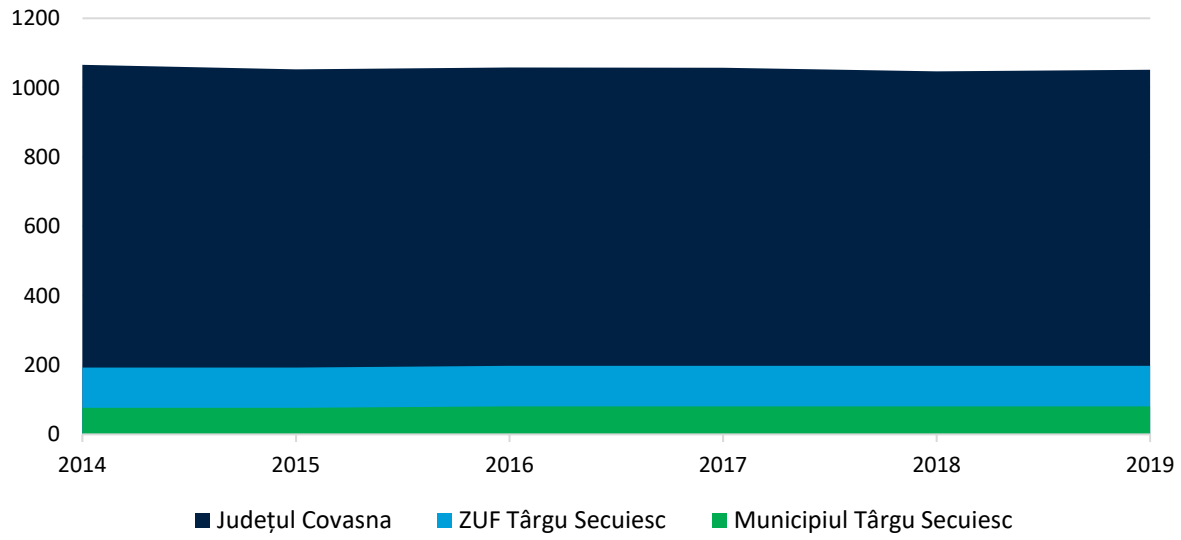

Sursă: Politica Urbană a României. Prelucrare Indicatori Urbani: https://citadini.ro/baza-de-date-urbane/

Numărul de săli de clasă pentru învățământul de tip primar și gimnazial în județul Covasna, în anul 2019, era de 1.052. Dintre acestea, un număr de 198 săli se aflau în ZUF Târgu Secuiesc, iar 81 în municipiul Târgu Secuiesc.

Figura următoare prezintă evoluția numărului de săli de clasă pentru învățământul preșcolar, pentru județul Covasna, municipiul Târgu Secuiesc și respectiv, ZUF Târgu Secuiesc, pentru perioada 2014-2019.

Figura 11. Evoluția numărului de săli de clasă pentru învățământul primar și gimnazial în județul Covasna

Sursa: INS. Baza de date TEMPO online – prelucrare date

La nivelul ZUF Târgu Secuiesc, conform analizelor Băncii Mondiale din cadrul proiectului pentru Școli mai Sigure, a fost identificată o școală cu risc, și anume:

Tabel 4. Școli ce prezintă risc structural în vederea consolidării

Oraș	**CERNAT**
Numele unității	Școala Gimnazială "Végh Antal" Cernat
Cod SIIIR	1461100666
Statutul școlii	arondată
Arie	RURAL
Numele clădirii	Școală
ID Clădire	8128
Anul construcției	1904
Număr etaje	0
Suprafață	2903
Capacitate	155
Sistem structural (SIIIR)	Cadre beton
Sistem structural final	Zidărie portantă
Tip de pardoseală structurală finală	Alt tip
Număr elevi înscriși	140
Nivel de pericol	0.202854
Scorul de pericol	3
Scorul pentru vechime	1

Oraș	CERNAT
Scorul pentru sistemul structural	1
Scorul pentru importanță	2
Scor final	**1.9**
Cost/mp	550
Cost total pentru consolidare [€]	1.5967
Cost total pentru consolidare/elev	11404.64

Sursă: Banca Mondială, proiect Școli mai Sigure

Învățământ liceal și profesional

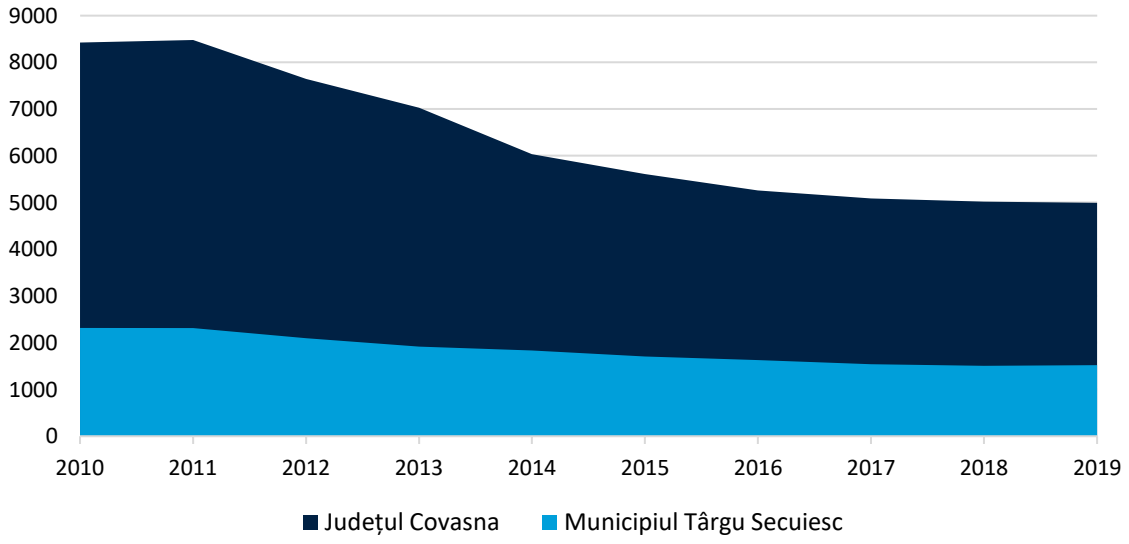
În județul Covasna, în anul 2019, existau 18 de unități de învățământ liceal, dintre acestea 5 aflându-se în municipiul Târgu Secuiesc. Cele cinci unități de învățământ de tip liceal ce funcționează în municipiul Târgu Secuiesc sunt:

1. Liceul Teoretic Nagy Mózes
2. Liceul reformat - Református kollégium
3. Liceul pedagogic Bod Péter
4. Liceul tehnologic Apor Péter
5. Liceul tehnologic Gábor Áron

Populația liceală în județul Covasna, în anul 2019, era de 4.991 elevi. Dintre aceștia, un număr de elevi de 1.522 făceau parte din municipiul Târgu Secuiesc.

Figura următoare prezintă evoluția populației școlare pe formă de învățământ de tip liceală, pentru județul Covasna și municipiul Târgu Secuiesc, pentru perioada 2010-2019. La nivel de județ, se poate observa o scădere de 40% în populația liceală în anul 2019 comparat cu anul 2010. O scădere asemănătoare în populația liceală în anul 2019 comparat cu anul 2010 se poate observa și la nivelul municipiului Târgu Secuiesc (34%).

Figura 12. Evoluția populației de învățământ liceal în județul Covasna și municipiul Târgu Secuiesc

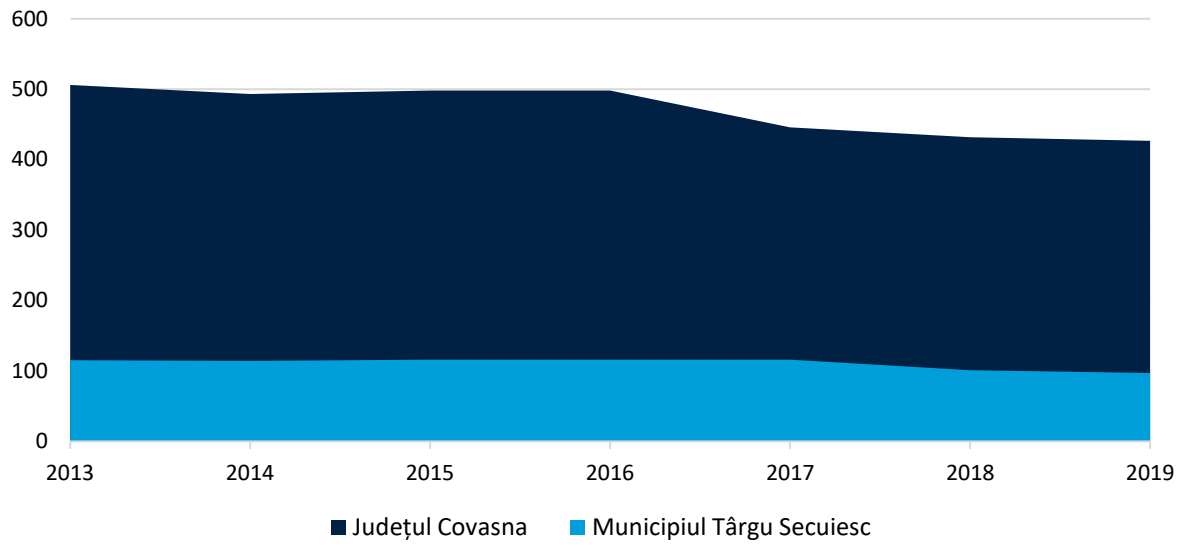

Sursa: INS. Baza de date TEMPO online – prelucrare date

Numărul de săli de clasă pentru învățământul de tip liceal în județul Covasna, în anul 2019, era de 427. Dintre acestea, un număr de 97 săli se aflau în municipiul Târgu Secuiesc.

Figura următoare prezintă evoluția numărului de săli de clasă pentru învățământul liceal, pentru județul Covasna și municipiul Târgu Secuiesc, pentru perioada 2013-2019.

Figura 13. Evoluția numărului de săli de clasă pentru învățământul liceal în județul Covasna

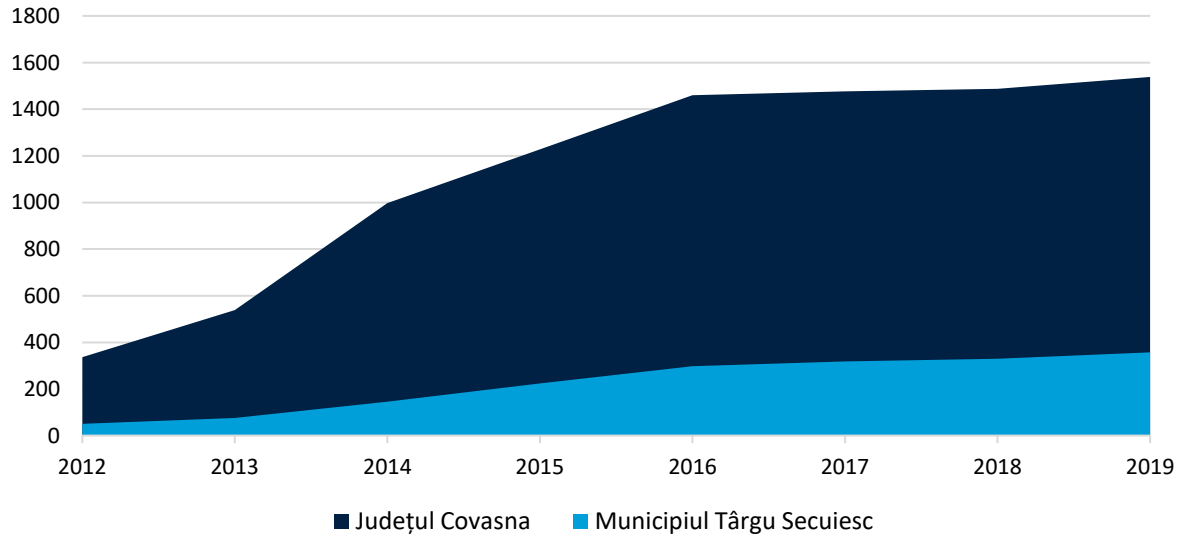

Sursa: INS. Baza de date TEMPO online – prelucrare date

Populația formelor de învățământ profesionale în județul Covasna, în anul 2019, era de 1.538 elevi. Dintre aceștia, un număr de elevi de 357 făceau parte din municipiul Târgu Secuiesc.

Figura următoare prezintă evoluția populației școlare pe formă de învățământ de tip profesional, pentru județul Covasna și municipiul Târgu Secuiesc, pentru perioada 2010-2019. La nivel de județ, se poate observa o creștere de 357% în populația profesională în anul 2019 comparat cu anul 2012, iar la nivelul municipiului Târgu Secuiesc o creștere de 614%.

Figura 14. Evoluția populației de învățământ profesional în județul Covasna și municipiul Târgu Secuiesc

Sursa: INS. Baza de date TEMPO online – prelucrare date

Oferta educațională pentru învățământul tehnic și profesional include:

Tabel 5. Oferta educațională pentru învățământul tehnic și profesional în municipiul Târgu Secuiesc

Denumire	Tip	Profil	Domeniu calificare	Calificare	Elevi IX	Elevi X	Elevi XI	Elevi XII	Total elevi
Liceul Tehnologic „Gábor Áron” Târgu Secuiesc	Școală profesională	Servicii	Turism și alimentație	Bucătar	0	11	0		11
Liceul Tehnologic „Gábor Áron” Târgu Secuiesc	Școală profesională	Tehnic	Industrie textilă și pielărie	Confecționer produse textile	25	16	24		65
Liceul Tehnologic „Gábor Áron” Târgu Secuiesc	Școală profesională	Tehnic	Electric	Electrician constructor	27	0	0		27
Liceul Tehnologic „Gábor Áron” Târgu Secuiesc	Școală profesională	Tehnic	Electronică automatizări	Electronist aparate și echipamente	0	0	28		28
Liceul Tehnologic „Gábor Áron” Târgu Secuiesc	Școală profesională	Servicii	Turism și alimentație	Lucrător hotelier	0	10	0		10
Liceul Tehnologic „Apor Péter” Târgu Secuiesc	Școală profesională	Resurse naturale și protecția mediului	Agricultură	Lucrător în agroturism	0	19	0		19
Liceul Tehnologic „Apor Péter” Târgu Secuiesc	Școală profesională	Tehnic	Mecanică	Mecanic agricol	28	27	14		69
Liceul Tehnologic „Apor Péter” Târgu Secuiesc	Școală profesională	Tehnic	Mecanică	Mecanic auto	28	28	15		71
Liceul Tehnologic „Apor Péter” Târgu Secuiesc	Școală profesională	Servicii	Turism și alimentație	Ospătar (chelner) - vânzător în unități de alimentație	30	0	27		57
Liceul Tehnologic „Apor Péter” Târgu Secuiesc	Liceu tehnologic	Servicii	Comerț	Tehnician în achiziții și contractări	0	0	20	13	33
Liceul Tehnologic „Apor Péter” Târgu Secuiesc	Liceu tehnologic	Servicii	Economic	Tehnician în activități economice	15	12	11	20	58
Liceul Tehnologic „Gábor Áron” Târgu Secuiesc	Liceu tehnologic	Resurse naturale și protecția mediului	Silvicultură	Tehnician în silvicultură și exploatări forestiere	30	24	29	28	111
Liceul Tehnologic „Gábor Áron” Târgu Secuiesc	Liceu tehnologic	Tehnic	Electronică automatizări	Tehnician operator tehnică de calcul	28	23	25	30	106
Liceul Tehnologic „Apor Péter” Târgu Secuiesc	Liceu tehnologic	Resurse naturale și protecția mediului	Agricultură	Tehnician veterinar	26	28	0	15	69

Sursă: Politica Urbană a României. Prelucrare Indicatori Urbani: https://citadini.ro/baza-de-date-urbane/

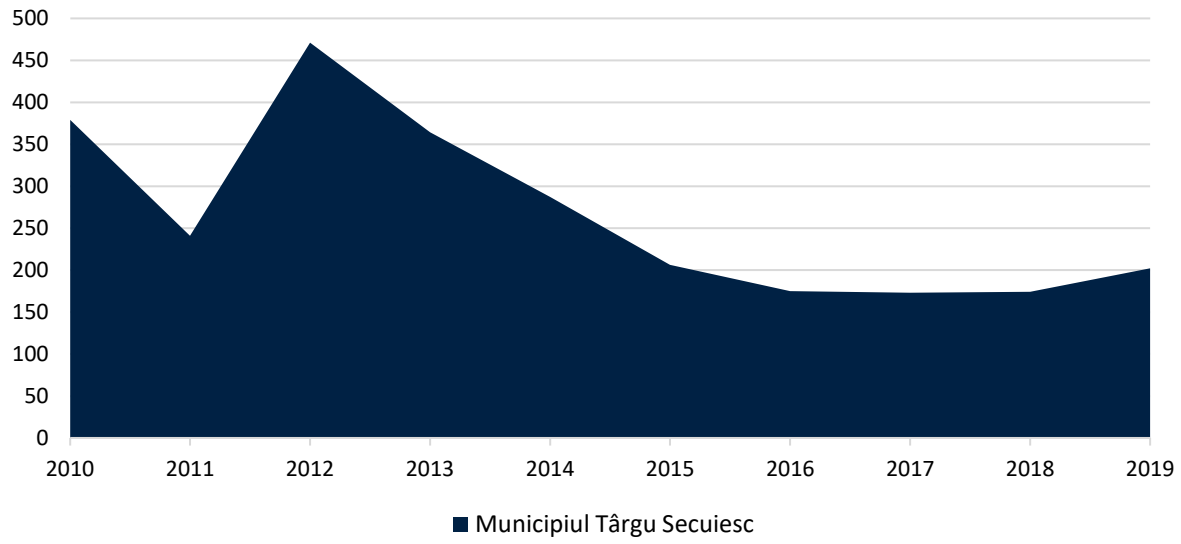
Învățământ postliceal

În municipiul Târgu Secuiesc, în anul 2019, exista o unitate de învățământ postliceal.

Populația postliceală în municipiul Târgu Secuiesc, în anul 2019, era de 202 elevi.

Figura următoare prezintă evoluția populației școlare pe formă de învățământ de tip postliceal, pentru municipiul Târgu Secuiesc, pentru perioada 2010-2019. La nivel de municipiu, se poate observa o scădere de 46% în populația postliceală în anul 2019 comparat cu anul 2010.

Figura 15. Evoluția populației de învățământ postliceal în municipiul Târgu Secuiesc

Sursa: INS. Baza de date TEMPO online – prelucrare date

Numărul de săli de clasă pentru învățământul de tip postliceal în municipiul Târgu Secuiesc, în anul 2019, era de 3.

Rata de absolvire a liceului și de promovare la bacalaureat

Ratele de absolvire a liceului reflectă măsura în care o administrație locală a reușit să aibă grijă de viitorul său. Este important de observat aici o mică avertizare: câteva orașe nu au licee. Există opțiunea de a analiza performanța școlilor gimnaziale, dar absolvirea liceului este o rampă de lansare către învățământul terțiar sau către lumea profesioniștilor și un indicator mai puternic cu privire la succesul sistemului de învățământ local.

Tabel 6. Ratele de absolvire a liceului în 2018

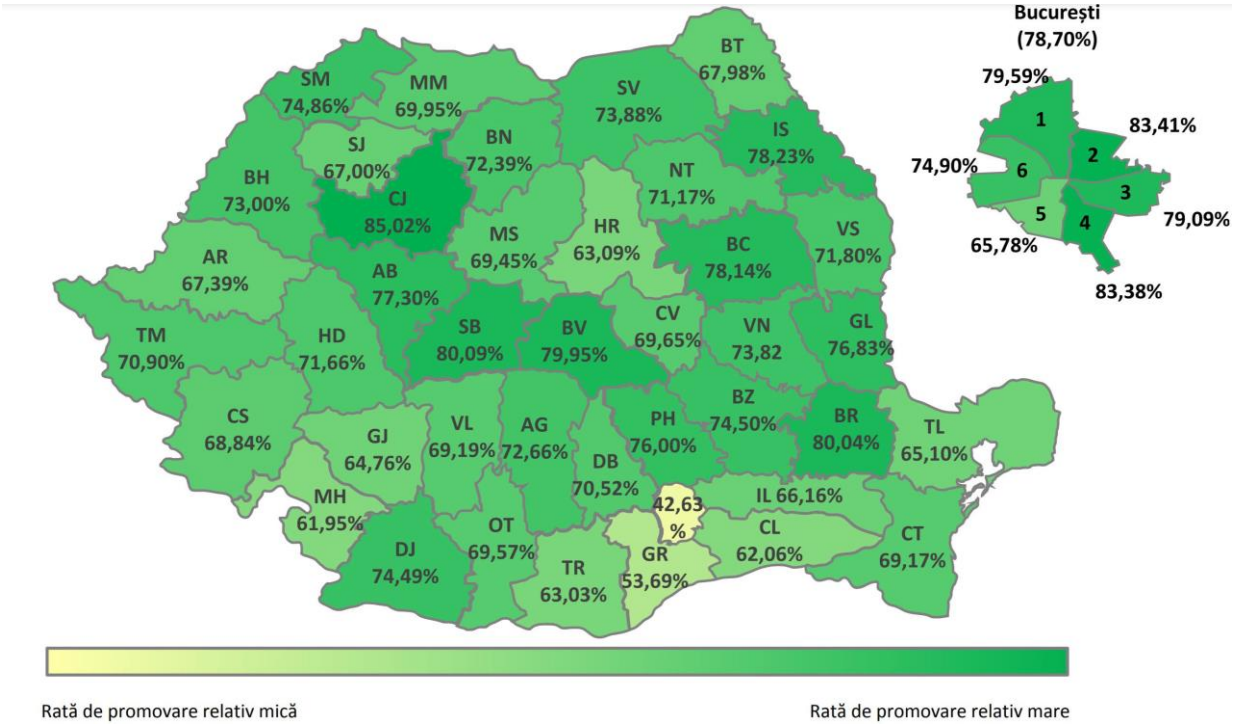
Categoria de oraș	Media per categorie	MAX. per categorie	MIN. per categorie
Oraș capitală	77%	77%	77%
Poli regionali	78%	87%	71%
Reședințe de județ	76%	87%	62%
Alte municipii	69%	86%	47%
Orașe	49%	100%	0%

Sursa: INS. Baza de date TEMPO online – prelucrare date

Având în vedere rolul semnificativ pe care administrațiile locale îl joacă în performanța sistemului de învățământ local, este important să promoveze în fiecare centru urban o politică de „niciun-copil-lăsat-în-urmă”. Aceasta înseamnă că fiecare localitate ar trebui să se străduiască să aibă o rată de absolvire a liceului de 100% și, deși această țintă poate părea dificil de atins, orice altă țintă nu ar fi morală.

Harta următoare prezintă rata de promovare la bacalaureat, după sesiunea iunie-iulie 2020, doar pentru candidații din promoția curentă, la nivel național. În județul Covasna, rata de promovare a fost de 69,65%.

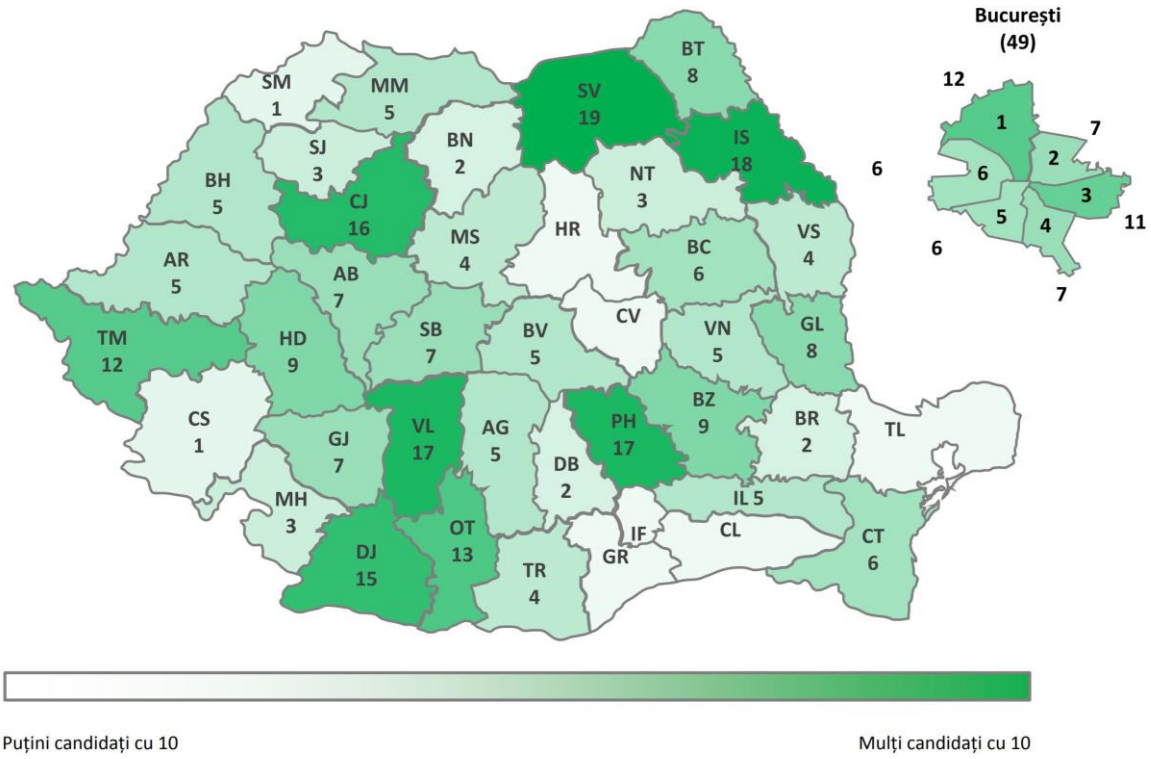
Figura 16. Rata de proomovare la bacalureat, sesiune iunie-iulie 2020, nivel național

Sursa: Ministerul Educației Naționale,
https://www.edu.ro/sites/default/files/Dosar%20BAC_2020_dupa%20contestatii.pdf

În sesiunea iunie-iulie 2020, în județul Covasna nu au existat candidați cu media 10 la bacalaureat.

Figura 17. Număr candidați cu media 10 la bacalureat, sesiune iunie-iulie 2020, nivel național

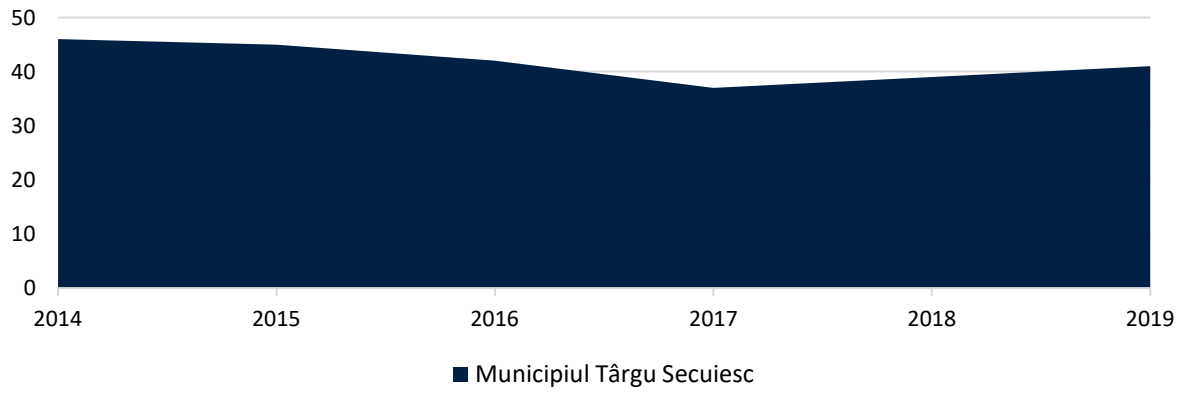
Sursa: Ministerul Educației Naționale, https://www.edu.ro/sites/default/files/Dosar%20BAC_2020_dupa%20contestatii.pdf

Învățământ universitar

Populația universitară în municipiul Târgu Secuiesc, în anul 2019, era de 41.

Figura următoare prezintă evoluția populației școlare pe formă de învățământ de tip universitar, pentru municipiul Târgu Secuiesc, pentru perioada 2014-2019. La nivel de municipiu, se poate observa o scădere de 10% în populația universitară în anul 2019 comparat cu anul 2014.

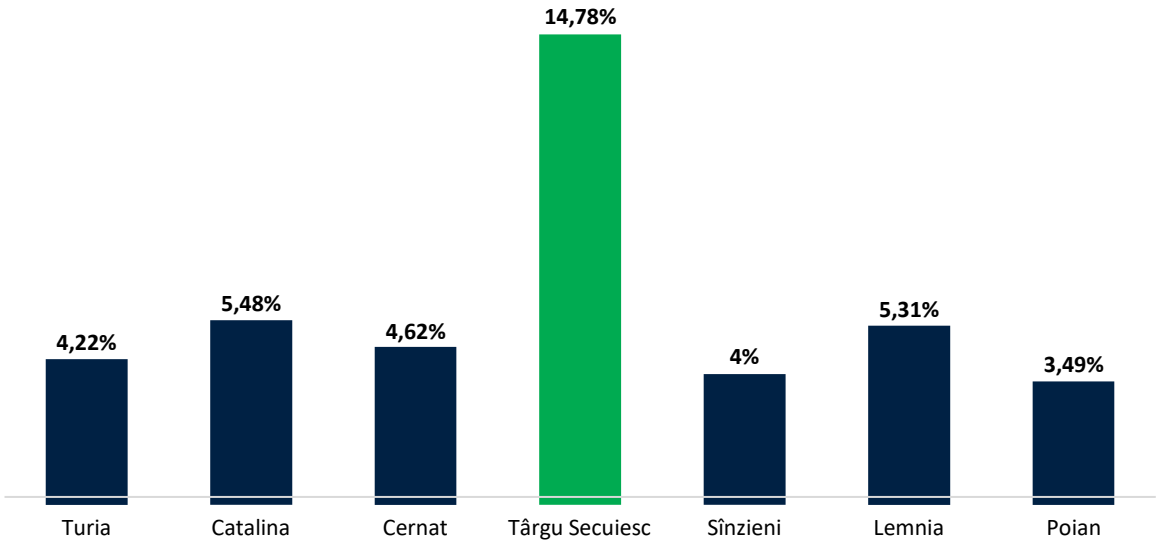
Figura 18. Evoluția populației de învățământ universitar în municipiul Târgu Secuiesc

Sursa: INS. Baza de date TEMPO online – prelucrare date

Ponderea populației de peste 25 de ani cu studii superioare din municipiul Târgu Secuiesc era în anul 2011 de 14,78%. Figura următoare prezintă ponderea populației peste 25 de ani cu studii superioare, pentru anul 2011, pentru municipiul Târgu Secuiesc și localitățile din ZUF Târgu Secuiesc.

Figura 19. Ponderea populației de peste 25 de ani cu studii superioare

Sursă: Politica Urbană a României. Prelucrare Indicatori Urbani: https://citadini.ro/baza-de-date-urbane/

INFRASTRUCTURA ȘI SERVICIILE DE SĂNĂTATE

Sistemul de sănătate național

Strategia Națională de Sănătate 2014-2020 se concentrează în special pe consolidarea asistenței comunitare, a asistenței primare și a asistenței ambulatorii specializate. Potrivit raportului din 2019 realizat de Comisia Europeană, în România, trecerea la asistența medicală ambulatorie se află într-un stadiu incipient. Aproximativ 42% dintre cheltuielile pentru sănătate sunt încă direcționate către serviciile spitalicești, media la nivel de UE fiind 29%. Adițional faptului că asistența medicală primară și comunitară sunt încă subdezvoltate, ineficiența serviciilor de sănătate, inclusiv excesul de paturi în spitale, subdezvoltarea chirurgiei ambulatorii și integrarea slabă a asistenței medicale agravează situația, arată raportul[1].

Furnizarea serviciilor în cele mai eficiente unități, din punct de vedere al costurilor, este sprijinită de Strategia Națională de Sănătate 2014-2020 și stimulentele financiare din partea UE, care au ca scop îmbunătățirea conexiunilor la nivelul asistenței medicale, precum și cu alte sectoare.

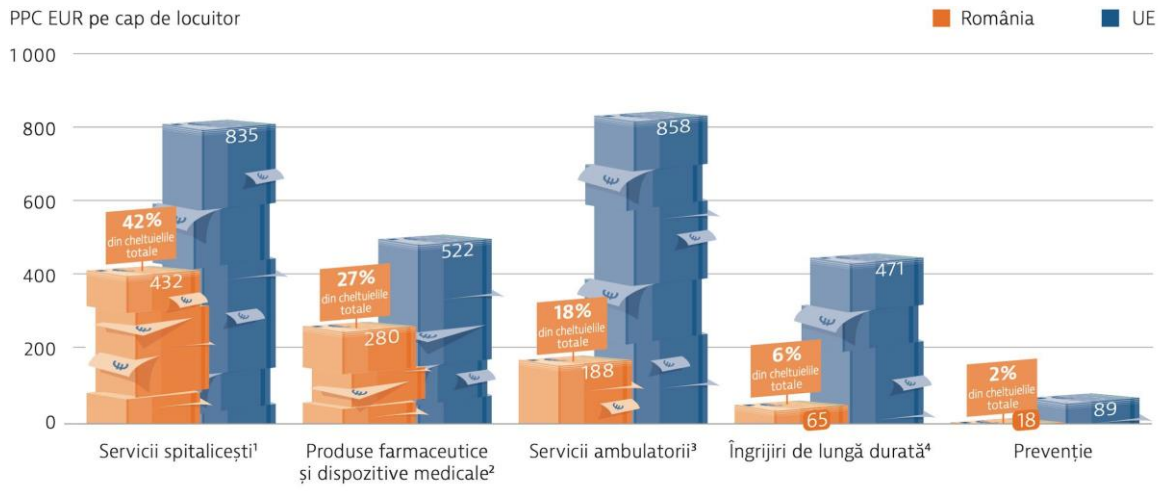
Potrivit raportului Profil de țară în ceea ce privește infrastructura serviciilor de sănătate[2]:

- România are mai puțini medici și asistenți medicali pe cap de locuitor decât majoritatea țărilor UE**.** În 2017, au fost înregistrați 2,9 medici practicanți la 1 000 de locuitori și 6,7 asistenți medicali la 1 000 de locuitori. Media UE era de 3,6, respectiv 8,5, ceea ce poziționează țara pe locul trei între cele mai scăzute cifre din UE. Totodată, numărul scăzut de medici generaliști și utilizarea în exces a spitalelor îngreunează trecerea la asistența medicală comunitară integrată.
- Asistența medicală primară continuă să fie insuficient utilizată**,** cetățenii preferând să apeleze în continuare la servicii spitalicești, chiar dacă îngrijirile necesare nu au un caracter urgent. De exemplu, datele arată că, în 2016, un cetățean din România a consultat un medic în cadrul asistenței medicale primare sau un medic specialist, în regim ambulatoriu, doar de cinci ori (media UE este de 7,5 consultații).
- Diferitele sectoare ale sănătății nu sunt integrate, precum sănătatea publică, asistența medicală primară și serviciile medicale spitalicești. Ceea ce duce la o continuitate precară a serviciilor de asistență furnizate pacienților.
- Cheltuielile pentru sănătate din România sunt mai mici decât în orice altă țară din UE**,** atât pe cap de locuitor, cât și ca procent din PIB (5,2 % din PIB în 2017, în comparație cu media UE de 9,8 %). Subfinanțarea sistemului afectează capacitatea de a acoperi nevoile actuale ale populației, iar situația va deveni din ce în ce mai complicată, având în vedere că populația îmbătrânește și baza de resurse se reduce.

[1] Sursă: State of Health in the EU România - Profilul de țară din 2019 în ceea ce privește sănătatea

[2] Sursă: State of Health in the EU România - Profilul de țară din 2019 în ceea ce privește sănătatea: https://ec.europa.eu/health/sites/health/files/state/docs/2019_chp_romania_romanian.pdf

Figura 20. Finanțarea asistenței medicale

Sursă: State of Health in the EU România - Profilul de țară din 2019 în ceea ce privește sănătatea

La nivel național, existența și distribuția infrastructurii sistemului de sănătate și resursele umane și financiare de sănătate sunt cele care permit accesul la serviciile de sănătătate a populației. Cei mai relevanți factori care reduc accesul cetățeniilor la servicii medicale, potrivit studiilor realizate de Institutul Național de Statistică, sunt numărul redus de unități medicale în mediul rural, în special a spitalelor, distanțele prea mari până la o clinică specializată și costurile sau listele de așteptare. Astfel de obstacole, deși sunt indirecte, influențează nefavorabil starea generală a sănătății populației, care la rândul său afectează bunăstarea acestora.

Motive pentru care populația din România nu a accesat serviciile medicale în 2019, potrivit INS[3]:

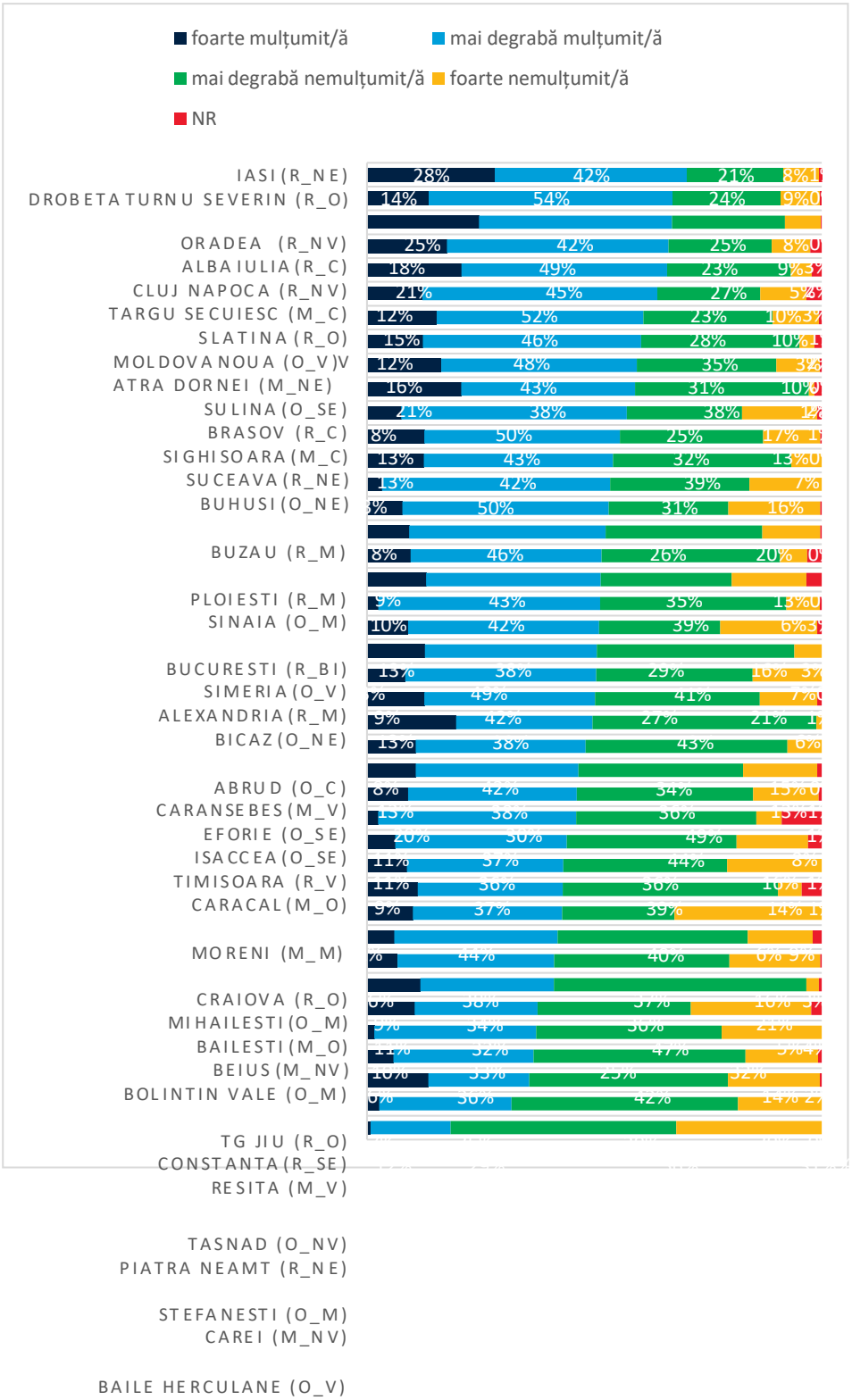
- Situația materială este principalul motiv pentru care 51,4% persoane de 16 ani și peste nu au putut să consulte un medic specialist.
- Alte motive enumerate au fost: este înscris pe o listă de așteptare- mai des întâlnit în rândul populației din urban- și a așteptat ca problema să se rezolve de la sine și distanța prea mare sau lipsa mijloacelor de transport - mai des întâlnite în rândul persoanelor din mediul rural.
- O pondere de 15,8% a fost reprezentată de cei care nu au avut nevoie să consulte un medic stomatolog în ultimele 12 luni, 77,4% au putut să fie consultați, iar 6,8% nu au reușit acest lucru, deși ar fi avut nevoie. Principalele motive pentru care nu au fost efectuate vizite la medicul stomatolog au fost: lipsa resurselor financiare, teama, au așteptat ca problema să se rezolve de la sine și lipsa timpului necesar.

[3] Sursă: Institutul Național de Statistică - Condițiile de viață ale populației din România, în anul 2019

Satisfacția cetățenilor față de serviciile de sănătate în Târgu Secuiesc

Conform Barometrului Urban, 64% dintre locuitorii din Târgu Secuiesc sunt mulțumiți de serviciile de sănătate din municipiu, dintre care 12% au declarat că sunt foarte mulțumiți. La pol opus, ponderea persoanelor care s-au declarat nemulțumiți este 33%, dintre care 10% sunt foarte nemulțumiți. La nivel național, serviciile de sănătate se poziționează pe penultimul loc în ierarhia satisfacției la nivel național urban (52% total „mulțumiți") și reprezintă una dintre cele 3 probleme majore ale cetățenilor.

Figura 21. Cât de mulțumiți sunteți de serviciile de sănătate din…[orașul dvs.]-comparație

Sursă: Politica Urbană a României, Barometru privind Calitatea Vieții, 2020

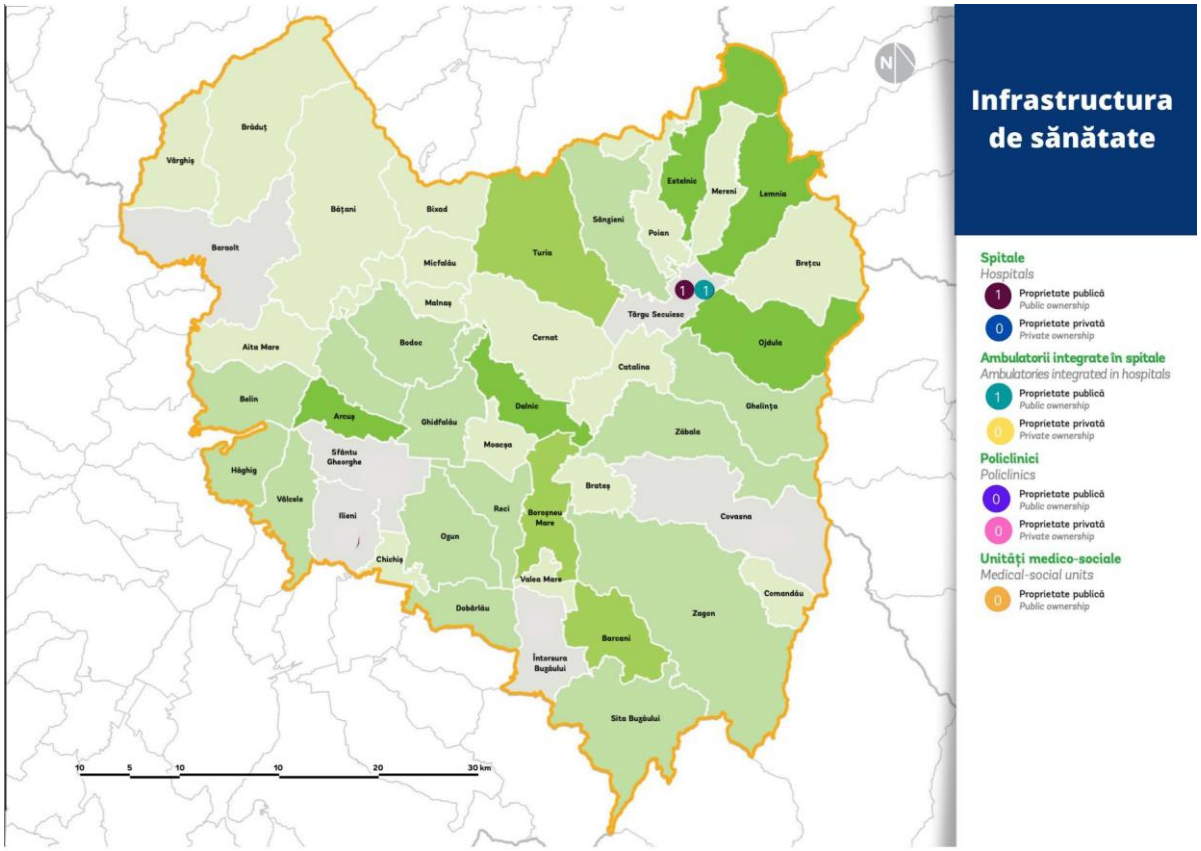
R= reședință, M= municipiu altul decât reședință, O=orașe, altele decât municipii și reședințe
Regiuni: BI=București-Ilfov, C=Centru, M=Sud-Muntenia, NE=Nord-Est, NV= Nord-Vest, O=Sud-Vest Oltenia, SE=Sud Est, V=Vest

Distribuția unităților medicale în Târgu Secuiesc și zona urbană funcțională a orașului

Distribuția unităților medicale este neuniformă la nivelul zonei urbane funcționale Târgu Secuiesc, majoritatea fiind situate în oraș. În mediul rural există, în general, doar cabinete medicale de familie, în proprietate privată, care oferă servicii medicale de bază. La nivelul municipiului Târgu Secuiesc, există următoarele unități în proprietate publică: 1 spital, 1 ambulatoriu, 1 cabinet medical, 1 farmacie, 1 laborator și 1 dispensar medical, și următoarele unități în proprietate privată: 11 cabinete de familie, 13 cabinete stomatologice, 7 farmacii, 4 laboratoare medicale și 4 laboratoare de medicină dentară.

Catalina dispune doar de 2 cabinete de familie, alte unități sanitare nefiind dezvoltate, Lemnia nu deține niciun cabinet de familie, iar în Sânzieni există și un laborator de tehnică dentară. Majoritatea localităților dispun de cabinete stomatologice, farmacii și cabinete de familie. Se observă că rețeaua de sănătate la nivelul ZUF Târgu Secuiesc este oferită în întregime de sectorul privat.

Figura 22. Infrastructura de sănătate

Sursă: Politica Urbană a României. Prelucrare Indicatori Urbani: https://citadini.ro/baza-de-date-urbane/

Tabel 7. Listă unități medicale în funcție de categorii și forma de proprietate la nivelul municipiului Târgu Secuiesc și zona urbană funcțională

Localitate	Categorii de unitati sanitare	Formă de proprietate	Număr
Târgu Secuiesc	Spitale	Proprietate publică	1
	Ambulatorii integrate spitalului (15 cabinete)	Proprietate publică	1
	Dispensare medicale	Proprietate publică	1
	Cabinete medicale școlare	Proprietate publică	1
	Cabinete medicale de familie	Proprietate privată	11
	Cabinete stomatologice	Proprietate privată	13
	Cabinete medicale de specialitate	Proprietate privată	18
	Farmacii	Proprietate publica	1
	Farmacii	Proprietate privată	7
	Laboratoare medicale	Proprietate publica	2
	Laboratoare medicale (Laborator de radiologie și imagistică, Laborator de analize medicale)	Proprietate privată	4
	Laboratoare de tehnică dentară	Proprietate privată	4
CATALINA	Cabinete medicale de familie	Proprietate privată	2
CERNAT	Cabinete medicale de familie	Proprietate privată	2
	Cabinete stomatologice	Proprietate privată	2
	Farmacii	Proprietate privată	1
LEMNIA	Cabinete stomatologice	Proprietate privată	1
	Farmacii	Proprietate privată	1
POIAN	Cabinete medicale de familie	Proprietate	1

Localitate	Categorii de unitati sanitare	Formă de proprietate	Număr
		privată	
	Cabinete stomatologice	Proprietate privată	1
SANZIENI	Cabinete medicale de familie	Proprietate privată	2
	Cabinete stomatologice	Proprietate privată	2
	Farmacii	Proprietate privată	1
	Laboratoare de tehnică dentară	Proprietate privată	1
TURIA	Cabinete medicale de familie	Proprietate privată	1
	Cabinete stomatologice	Proprietate privată	2
	Farmacii	Proprietate privată	1

Sursă: Politica Urbană a României. Prelucrare Indicatori Urbani: https://citadini.ro/baza-de-date-urbane/

De-a lungul anilor au fost făcute investiții pentru consolidarea și modernizarea Spitalului Municipal Târgu Secuiesc. De asemenea, unitatea medicală s-a concentrat pe dezvoltarea infrastructurii asistenței medicale primare și ambulatorii, direcție prevăzută de strategia națională de sănătate 2014-2020. Ca atare, situația ambulatoriului de specialitate este următoarea: majoritatea cabinetelor de specialitate funcționează într-o clădire complet reînnoită în anul 2010 și cabinetele specialităților de bază sunt integrate la secțiile corespunzătoare. Totodată, proiectele cuprinse între 2016-2019 sunt următăarele: Compartiment anestezie terapie intensivă, Bloc operator, Cabinet urologie, Sterilizator central, Cabinet gastroenterologie, Fizioterapie – recuperare medicală, Pediatrie, Radiologie și imagistică, Laborator, Cabinet endocrinologie, Laborator endoscopie digestivă, Radiologie și imagistică, Clădirea TBC – renovarea finanțată de către Consiliul Local din Târgu Secuiesc.

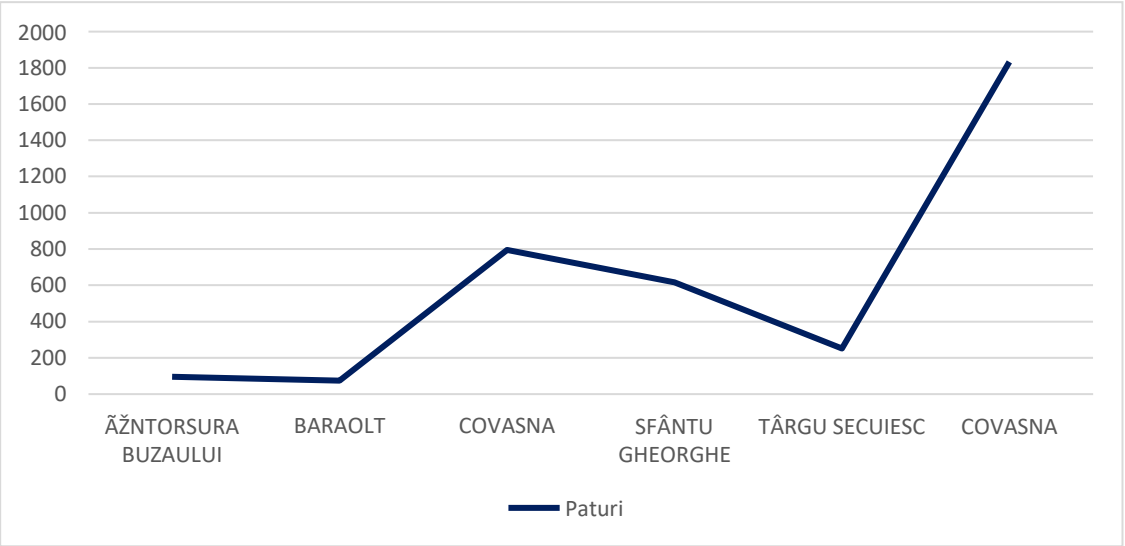
Situație Paturilor

Datele din anul 2015 arată că în sistemul de sănătate din Romania existau 6 paturi la 1.000 de locuitori, valoare care se înscrie în intervale medii ale țărilor din UE, în 2015, și un număr de internări de 19,9 la 100 locuitori în 2015, încadrându-se în intervalele puțin peste medie față de UE[4].

În 2018, la nivelul județului Covasna, există 1.832 de paturi, dintre care 250 se află în Târgu Secuiesc. Totodată, în ceea ce privește numărul de paturi în spital la 1.000 de locuitori, orașul a înregistrat 12.59 paturi/1.000 de locuitori, media la nivel județean fiind 22.42.

[4] Sursă: Sursă: http://www.ms.ro/wp-content/uploads/2020/03/Anexa-NE-MASTER-PLAN.pdf

Figura 23. Situația Paturilor

Sursă: Politica Urbană a României. Prelucrare Indicatori Urbani: https://citadini.ro/baza-de-date-urbane/

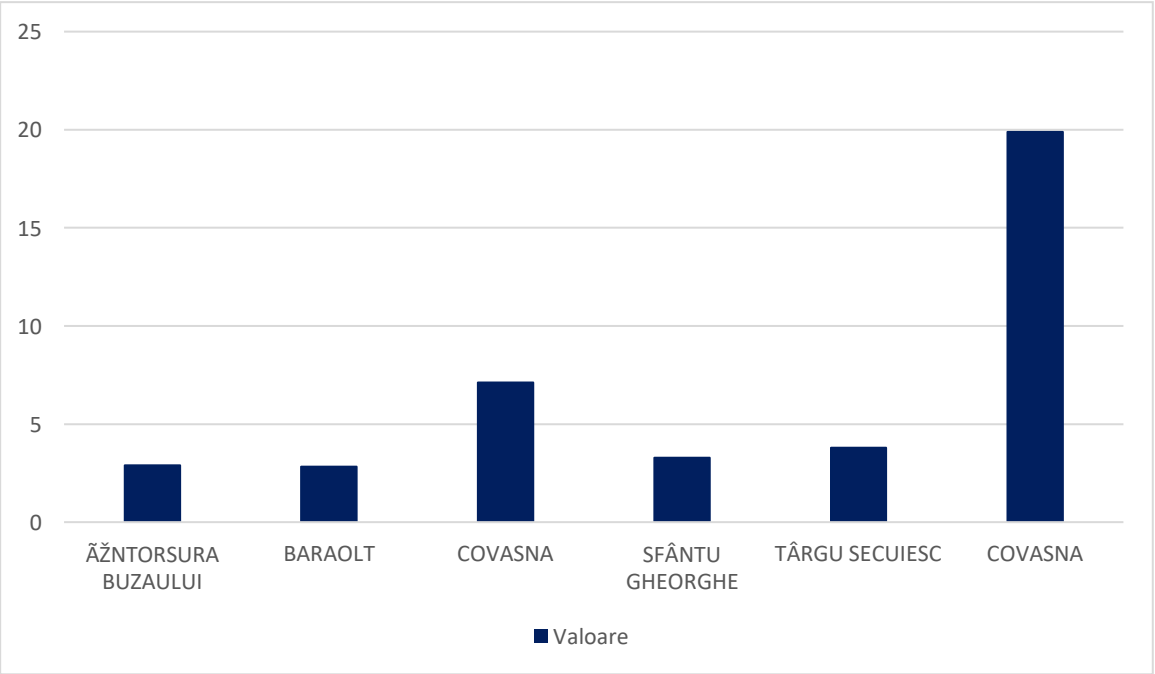
Date despre cadrele medicale

Raportul numărului de medici la populația medie de o mie de locuitori este unul dintre indicatorii clasici care măsoară eficiența sistemului medical, în rândul populației deservite. Potrivit datelor din Politica Urbană a României, numărul personalului medical din domeniul public și privat este de 418 la nivelul județului Covasna. Cele mai multe cadre medicale profesează în orașul Sfântu Gheorghe (211).

Târgu Secuiesc are 75 de cadre medicale, dintre care 45 lucrează în unități medicale publice, iar 18 în cele private. Ca atare, cei mai mulți medici lucrează în sectorul public, lucru valabil pentru toate localitățile din județ. Totodată, în 2018, pentru fiecare 1.000 de locuitori există 3.78 medici în Târgu Secuiesc, iar la nivel de județ există 20 de cadre medicale la 1.000 cetățeni. Ca urmare, municipiul se află sub media județeană.

La nivel național, în anul 2017, reveneau 2.9 medici la o mie de locuitori, iar pentru Uniunea Europeană, valoarea indicatorului în 2017 era de 3.6 (Comisia Europeană). Comparând valorile la nivel de țară și la nivel de Uniunea Europeană, datele obținute pentru municipiul Târgu Secuiesc indică că orașul se află peste media națională și media europeană.

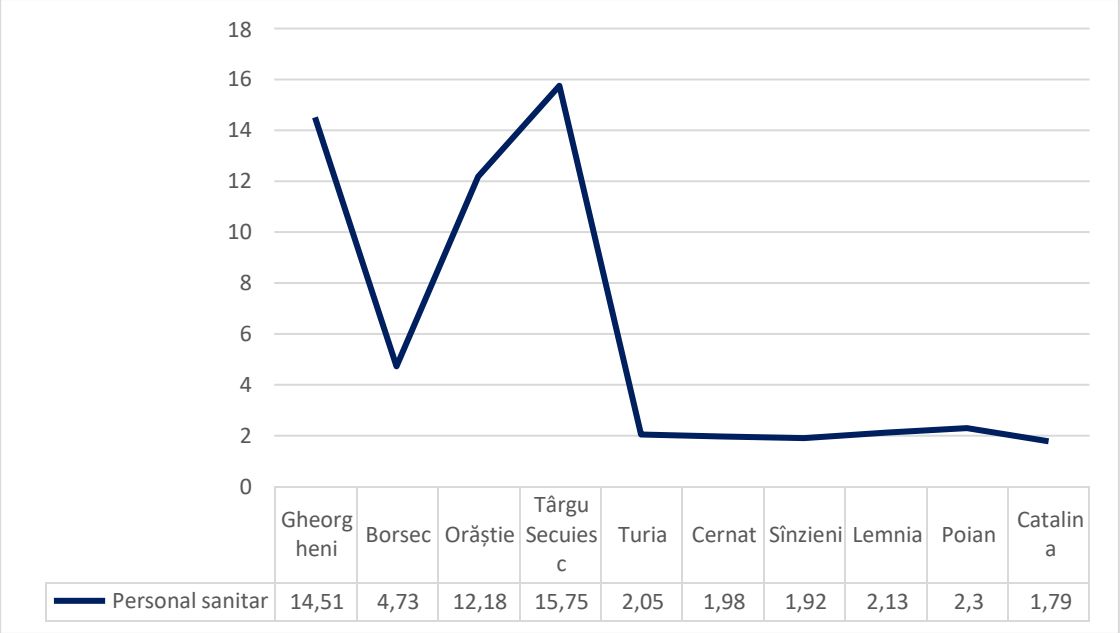
Figura 24. Raportul totalului de medici la 1.000 de locuitori

Sursă: Politica Urbană a României. Prelucrare Indicatori Urbani: https://citadini.ro/baza-de-date-urbane/

Densitatea personalului sanitar la 1.000 de locuitori în municipiul Târgu Secuiesc este de 15.75. Prin comparație cu alte 3 municipii, alte decât reședințe de județ, din regiunile Centru și Vest, respectiv Gheorgheni, Borsec și Orăștie, se observă că Târgu Secuiesc are cea mai mare densitate de personal sanitar la 1.000 de locuitori. Totodată, se constată că restul localităților ce compun zona urbană funcțională au înregistrat valori sub 3.

Figura 25. Densitatea personalului sanitar (la 1000 de locuitori)

	Gheorgheni	Borsec	Orăștie	Târgu Secuiesc	Turia	Cernat	Sînzieni	Lemnia	Poian	Catalina
Personal sanitar	14,51	4,73	12,18	15,75	2,05	1,98	1,92	2,13	2,3	1,79

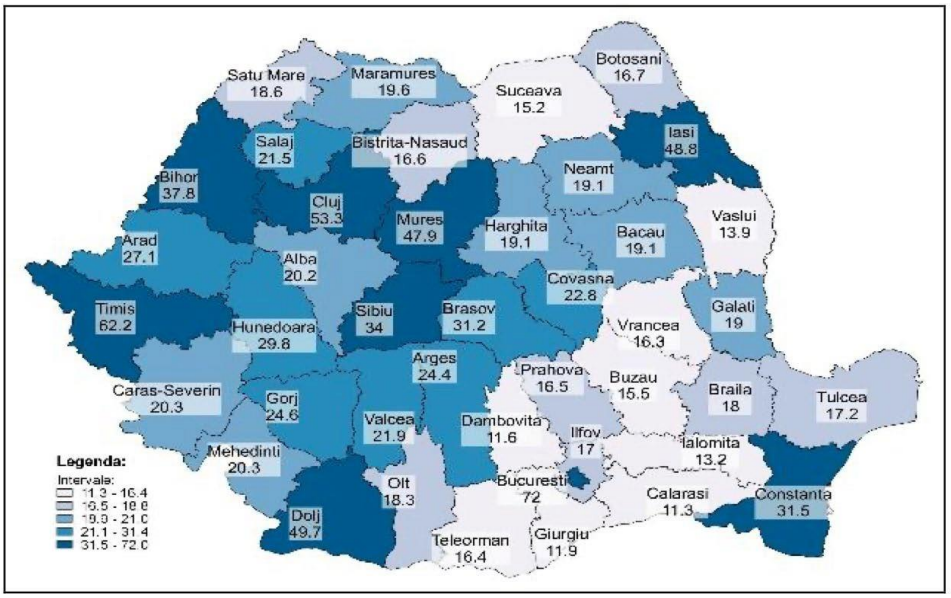
Sursă: Politica Urbană a României. Prelucrare Indicatori Urbani: https://citadini.ro/baza-de-date-urbane/

Conform Planului regional de servicii sanitare 2021-2027 NE**,** județele cu un număr mare de medici la 10.000 locuitori sunt: M. București (72,0‰o loc.), Timiș (62,2‰o loc.), Cluj (53,3‰o loc.), Dolj (49,7‰o loc.), Iași (48,8‰o loc.), Mureș (47,9‰o loc.), Bihor (37,8‰o loc.), Sibiu (34,0‰o loc.), Constanța (31,5‰o loc.), Brașov (31,2‰o loc.). Județele cu un număr mic de medici la 10000 locuitori sunt: Călărași (11,3‰o loc.), Dâmbovița (11,6‰o loc.), Giurgiu (11,9‰o loc.), Ialomița (13,2‰o loc.), Vaslui (13,9‰o loc.).

În județul Covasna poderea este de 22.8 medici/10.000 de locuitori, iar media pe țară este 31,1 la 10.000 locuitori.

Pe baza datelor oferite de INS a fost calculată asigurarea populației cu medici prin calculul indicatorului - numărul de medici ce revin la 10000 locuitori.

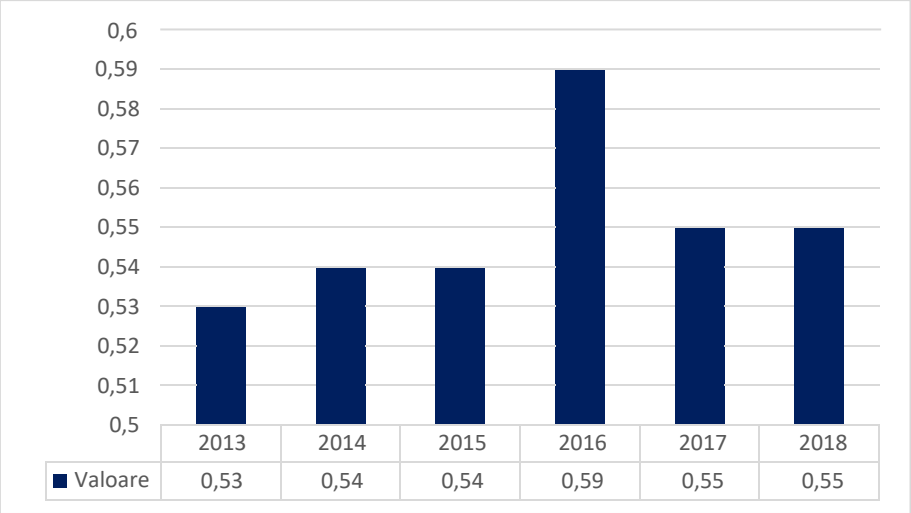
Figura 26. Numărul de medici ce revin la 10000 locuitori

Sursă: Planul regional de servicii sanitare 2021-2027 NE

Accesul populației din Târgu Secuiesc la serviciile medicale de permanență, din 2013 până în 2018, a crescut. Valoarea cea mai mare înregistrată a fost în anul 2016 (0.59 unități per 1000 de locuitori).

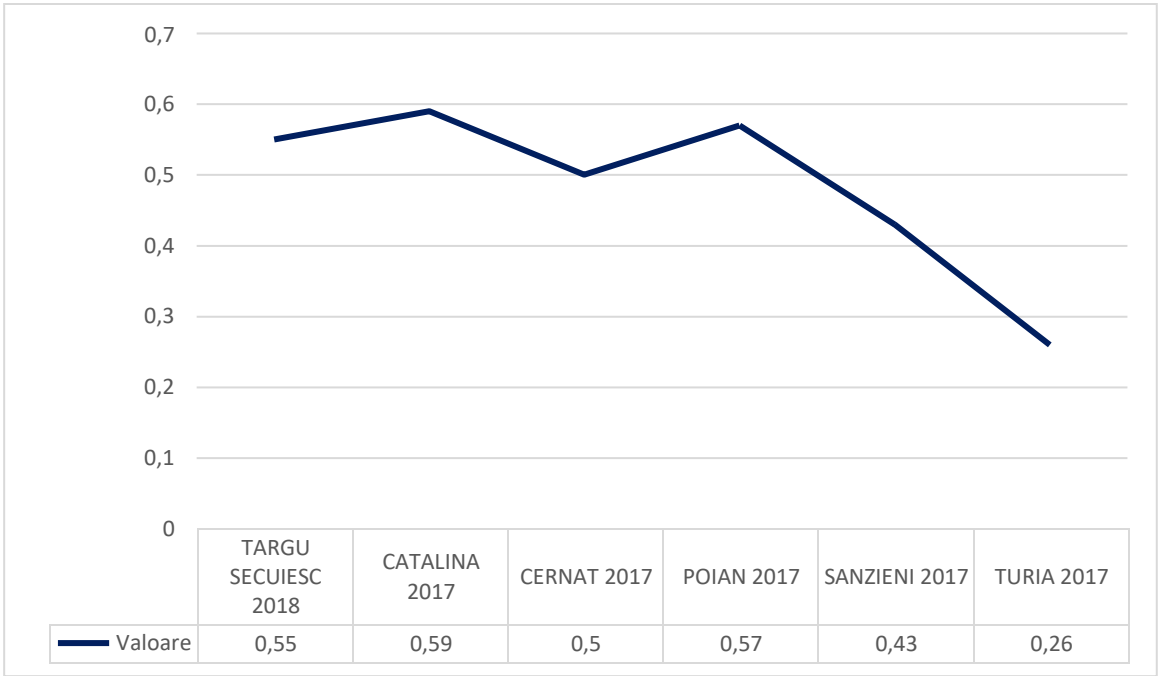
Figura 27. Accesul populației la servicii medicale de permanență (Unități per 1000 de locuitori)

Sursă: Politica Urbană a României. Prelucrare Indicatori Urbani: https://citadini.ro/baza-de-date-urbane/

La nivelul localităților ce compun ZUF Târgu Secuiesc, cele care dețin cel mai mare acces al populației la servicii medicale de permanență sunt Catalina, Poian și Sânzieni, la pol opus aflându-se Turia. Acestea înregistrează valori sub 1 unitate per 1.000 de locuitori.

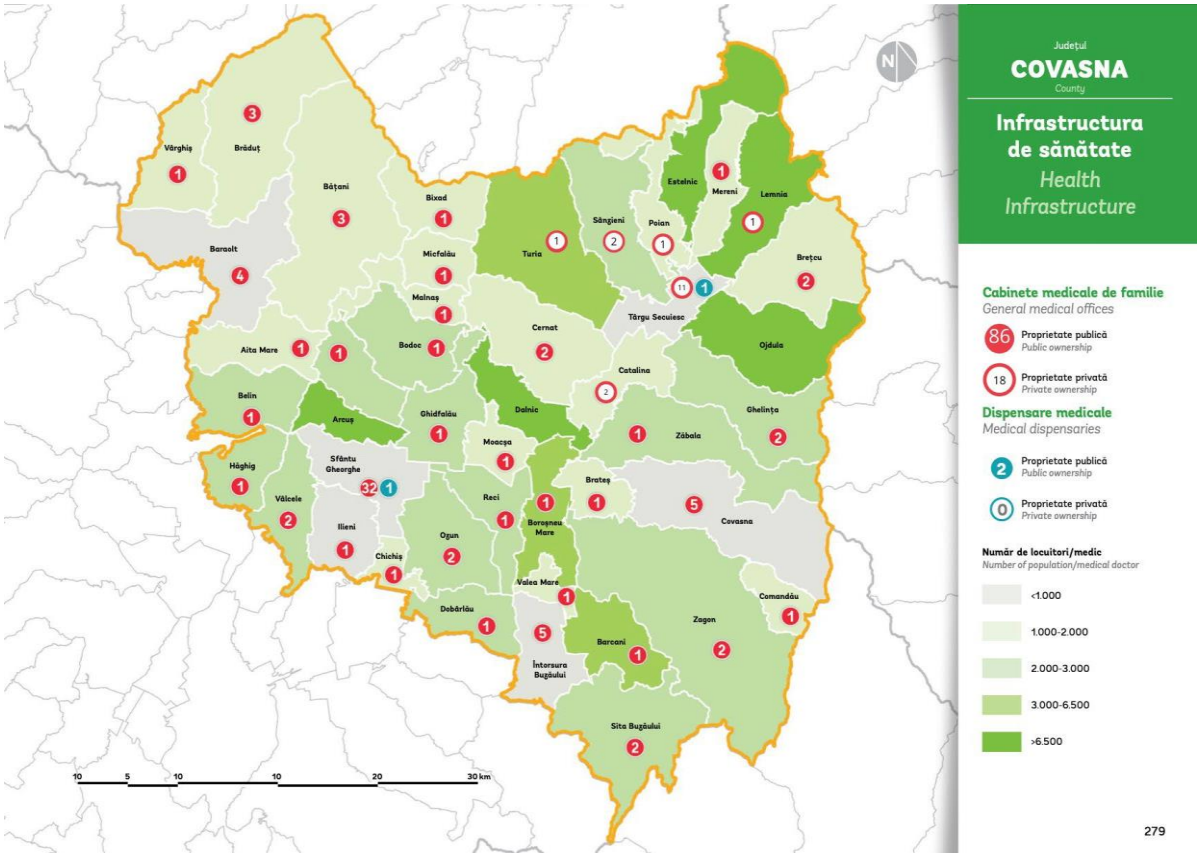
Figura 28. Accesul populației la servicii medicale de permanență (Unități per 1.000 de locuitori)

Sursă: Politica Urbană a României. Prelucrare Indicatori Urbani: https://citadini.ro/baza-de-date-urbane/

Cabinete medicale de familie

Figura 29. Cabinete medicale de familie

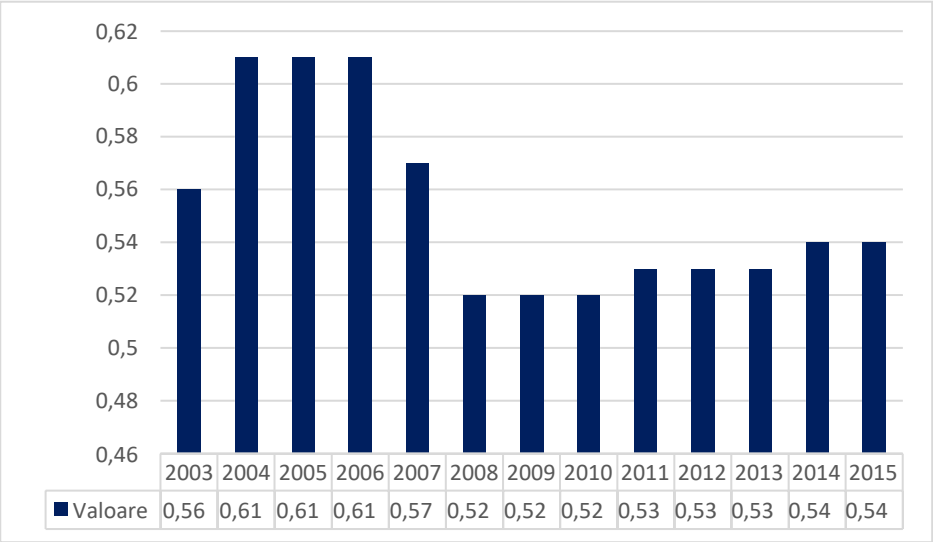

Sursă: Ghid de investiții pentru proiecte locale

Cabinetul medicului de familie reprezintă primul contact al pacienților cu sistemul sanitar. Potrivit Insitutului Național de Statistică, rețeaua de cabinete independente de medicină de familie includea, în anul 2017, cele mai multe cabinete în regiunile Nord-Est (1.660 cabinete), București-Ilfov (1.545 cabinete) și Sud-Muntenia (1.509 cabinete), iar cele mai puține în regiunea Sud-Est (1.182 cabinete) și Vest (1.154 cabinete). La nivel de județe, cele mai multe cabinete de familie au funcționat în județele Iași (496 cabinete), Timiș (478 cabinete) și Dolj (454 cabinete), iar cele mai puține în județele Covasna și Tulcea (fiecare cu câte 103 cabinete).[5]

[5] Sursă: Institutul Național de Statistică - Activitatea unităților sanitare, 2017

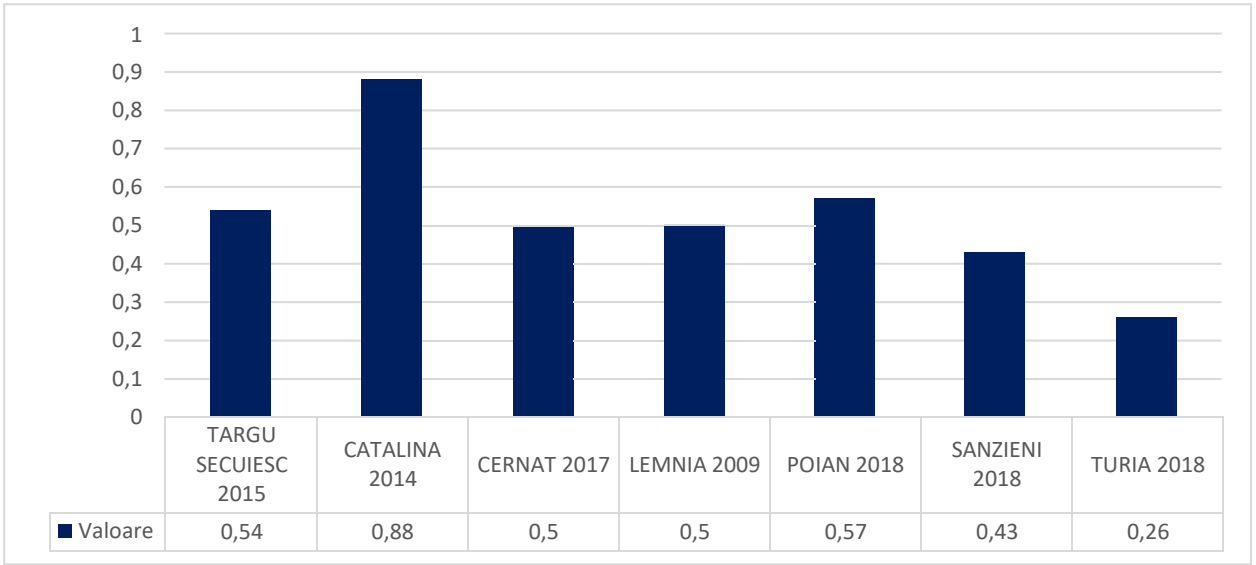
Figura 30. Accesul populației la medicina de familie, Târgu Secuiesc 2003-2015

Sursă: Politica Urbană a României. Prelucrare Indicatori Urbani: https://citadini.ro/baza-de-date-urbane/

În 2015, numărul de cabinete medicale de familie raportat la 1.000 de locuitori, în orașul Târgu Secuiesc, este peste 0,50. În ceea ce privește localitățile care compun ZUF Târgu Secuiesc, Catalina, Poian, Cernat și Lemnia au cel mai mare scor în ceea ce privește numărul de cabinete raportat la 1.000 de locuitori, la pol opus aflându-se Turia și Sânzieni, cu mai puțin 0,50 cabinete la 1000 de locuitori.

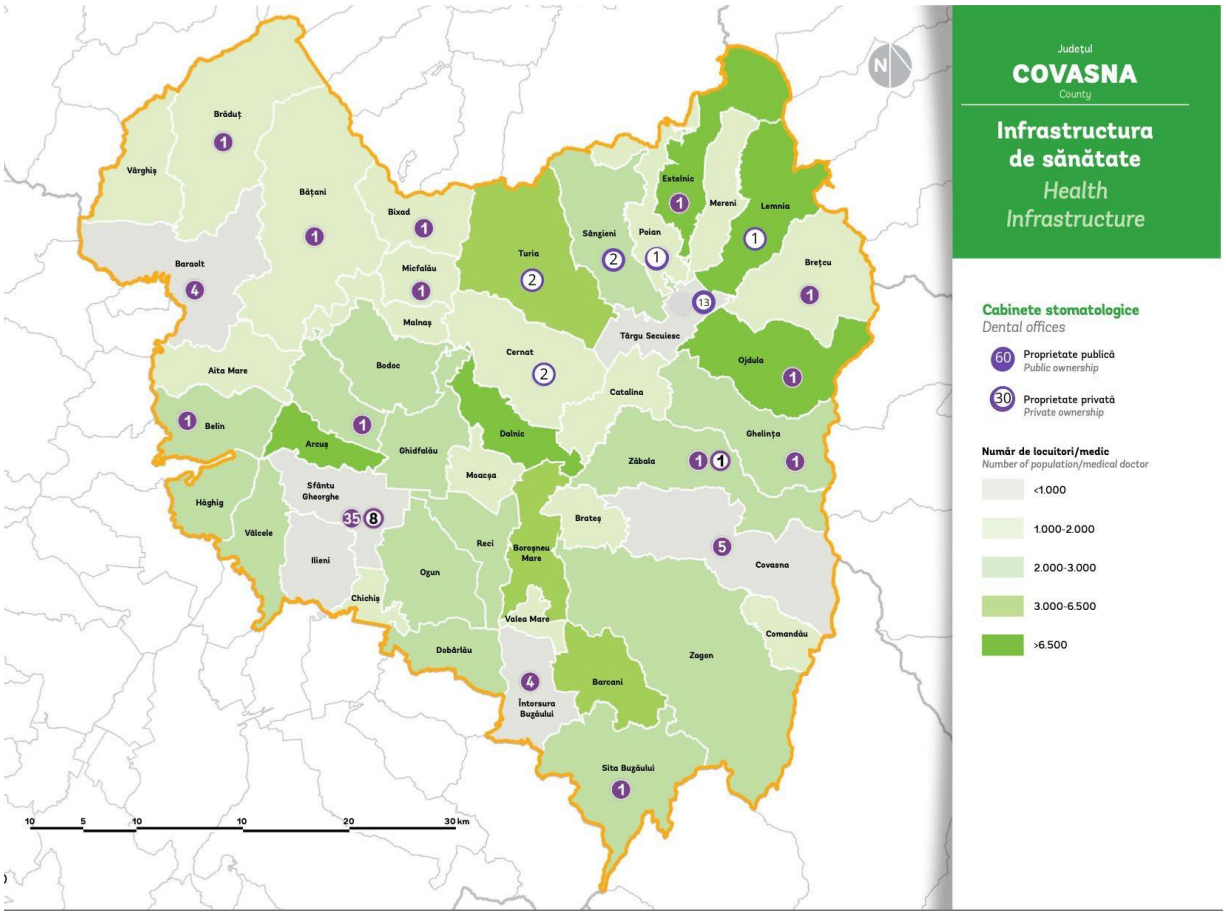
Figura 31. - Accesul populației la medicina de familie

Sursă: Politica Urbană a României. Prelucrare Indicatori Urbani: https://citadini.ro/baza-de-date-urbane/

Cabinete medicale stomatologice

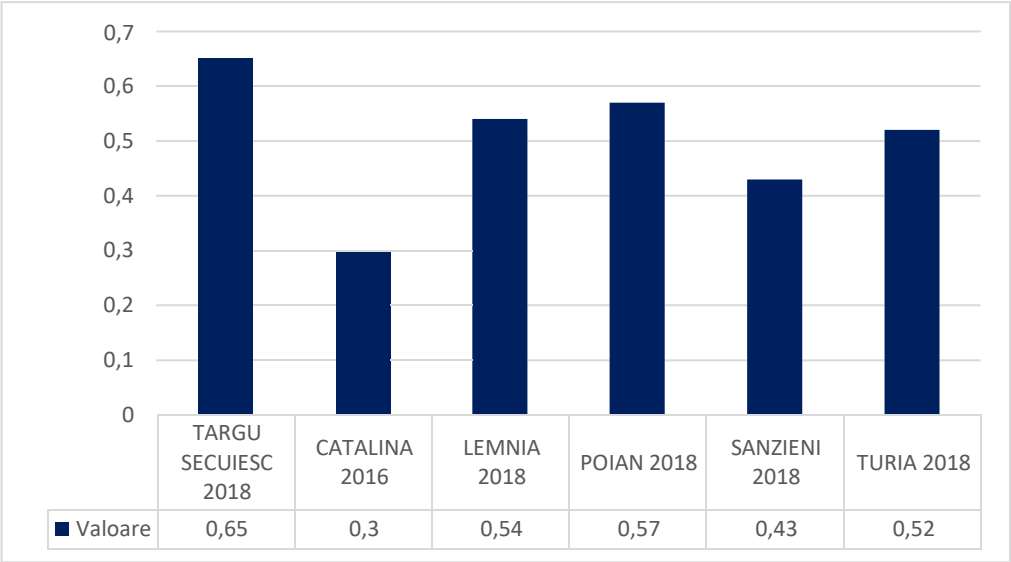
Figura 32. Cabinete medicale de familie

Sursă: Ghid de investiții pentru proiecte locale

În ceea ce privește accesul la servicii medicale stomatologice, în 2018, pentru 1.000 de locuitori Târgu Secuiesc are 0.65 cabinete. La nivelul ZUF Târgu Secuiesc, pentru fiecare 1.000 de locuitori în Poian există 0.57 cabinete, pe când în Catalina există 0.3 cabinete. Se poate observa că toate localitățile analizate ating o valoare sub 1 cabinet stomatologic/1.000 de locuitori.

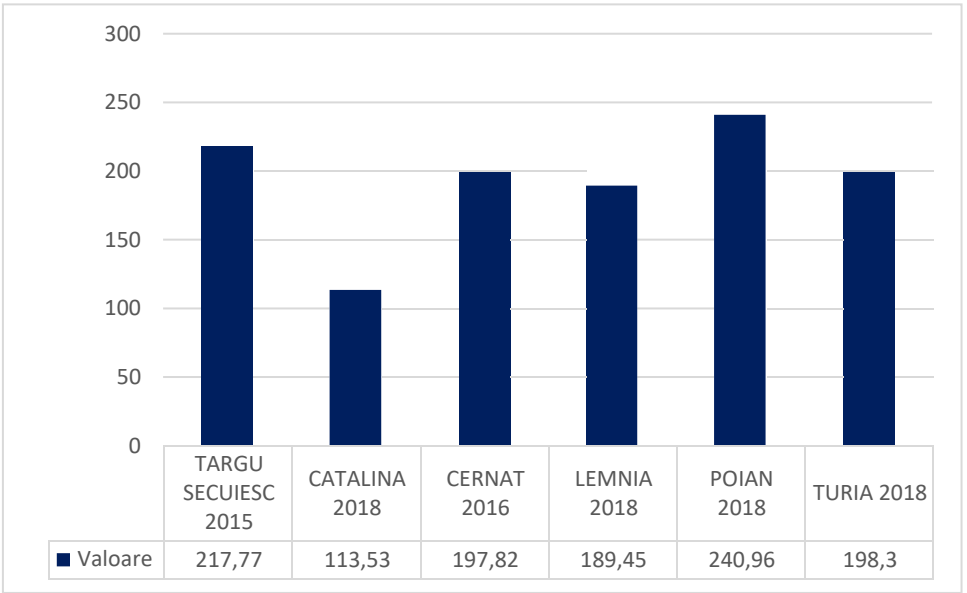
Figura 33. Accesul populației la servicii stomatologice

Sursă: Politica Urbană a României. Prelucrare Indicatori Urbani: https://citadini.ro/baza-de-date-urbane/

Potrivit datelor furnizate de Institutul Național de Statistică, în Târgu Secuiesc 1 medic stomatolog are peste 200 de pacienți, iar zona urbană funcțională variază între 241 și 114 locuitori la un medic stomatolog. Cei mai mulți pacienți atribuiți unui medic sunt înregistrați în Poian, la polul opus se află Catalina.

Figura 34. Accesul populației la medicul stomatolog

Sursă: Politica Urbană a României. Prelucrare Indicatori Urbani: https://citadini.ro/baza-de-date-urbane/

Tabel 8. Cheltuieli finanțate de la bugetul local pentru sănătate

LOCALITATE	CATEGORIE	VALOARE	VALOARE/locuitor
TARGU SECUIESC	Total	997,897	50,25
TARGU SECUIESC	Servicii medicale în unități sanitare cu paturi	139,067	7
TARGU SECUIESC	Servicii de sănătate publică	858,830	43,25
TARGU SECUIESC	Alte cheltuieli în domeniul sănătății	0	0

Sursă: Politica Urbană a României. Prelucrare Indicatori Urbani: https://citadini.ro/baza-de-date-urbane/

În municipiul Târgu Secuiesc, în 2018, cheltuielile de la bugetul local pentru sănătate, potrivit datelor din Politica Urbană a României, sunt în valoare de aproape 997,897 RON, iar la nivel de locuitor s-a înregistrat o cheltuială de 50 RON. Cea mai mare categorie de cheltuieli o reprezintă serviciile de sănătate publică.

Catalina, Cernat, Lemnia, Sânzieni și Turia nu au cheltuieli de la bugetul local pentru sănătate.

Tabel 9. Cheltuieli finanțate de la bugetul local pentru sănătate

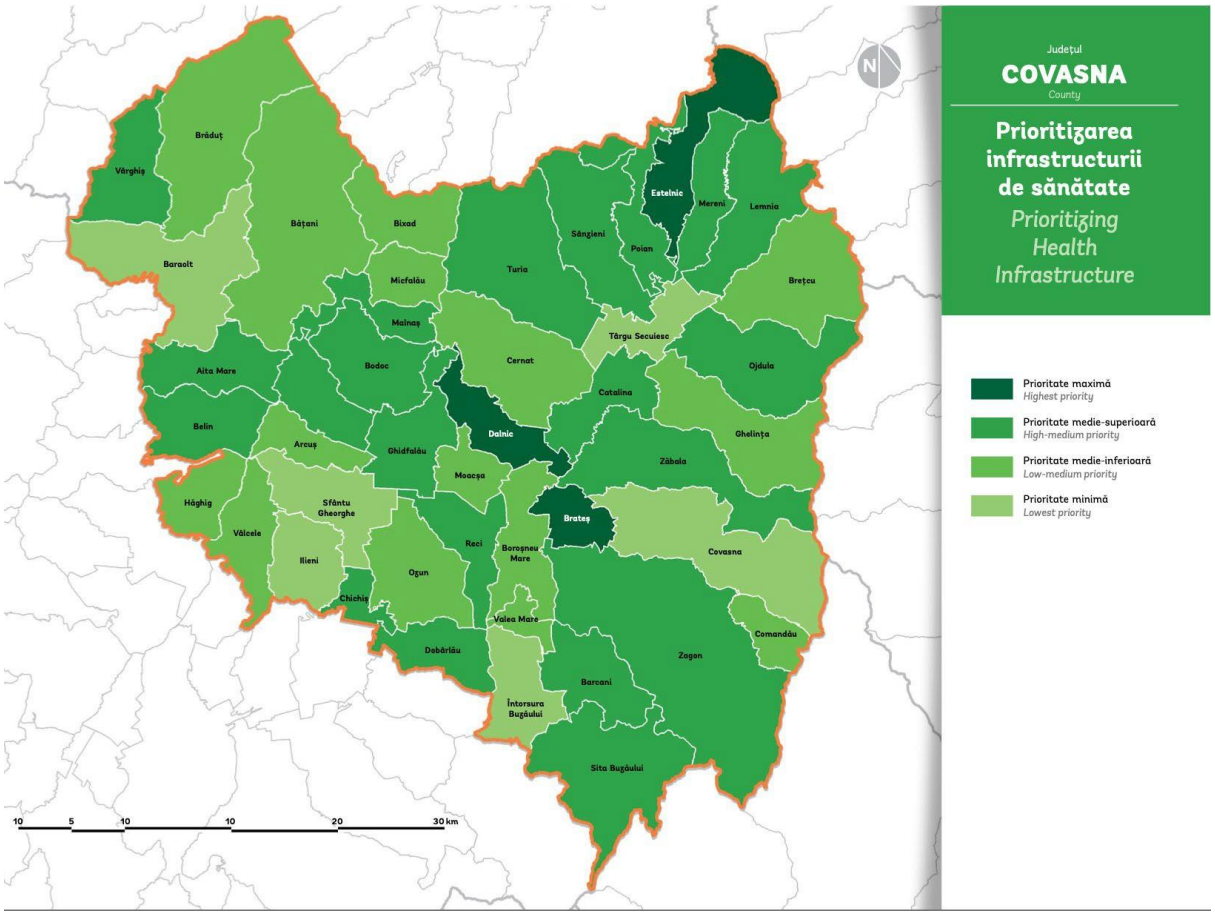
Localitate	Valoare totală	Valoare/loc
GHEORGHENI	992,505	50.03
BORSEC	54,763	20.11
ORĂȘTIE	8,809,660	397.1

Sursă: Politica Urbană a României. Prelucrare Indicatori Urbani: https://citadini.ro/baza-de-date-urbane/

Prin comparație cu alte 3 municipii, alte decât reședințe de județ, din regiunile Centru și Vest, respectiv Gheorgheni, Borsec și Orăștie, se constată că Târgu Secuiesc a alocat un buget local pentru sănătate mai mare decât Gheorgheni și Borsec, dar mai mic ca municipiul Orăștie.

Prioritizarea infrastructurii de sănătate, la nivelul județului Covasna

Figura 35. Prioritizarea infrastructurii de sănătate

Sursă: Ghid de investiții pentru proiecte locale

Conform Ghidului de investiții pentru proiecte sociale, Municipiul Târgu Secuiesc se află în categoria prioritate minimă, în ceea ce privește investițiile în infrastructura de sănătate la nivel de județ, în comparație cu situația celorlalte localități. În ceea ce privește ZUF Târgu Secuiesc, situația per localitate variază. Cernat se află în categoria prioritate minimă, iar Poian, Sânzieni, Turia și Catalina reprezintă categoria prioritate medie-inferioară.

Concluzii infrastructura de sănătate și serviciile medicale

Provocări

- Ponderea persoanelor care s-au declarat nemulțumiți de serviciile de sănătate este 33%, dintre care 10% sunt foarte nemulțumiți.
- Distribuția unităților medicale este neuniformă la nivelul zonei urbane funcționale.
- Târgu Secuiesc și ZUF au înregistrat sub 1 cabinet medical de familie la 1.000 de locuitori.
- Cătălina nu are cabinete stomatologice și nici farmacii.
- Lemnia nu are un cabinet medical de familie.

Recomandări

- Dezvoltarea de unităţi medicale în mediul rural, prin parteneriate cu administrațiile din ZUF Târgu Secuiesc.
- Îmbunătățirea accesului la medicul de familie și medicul stomatolog.

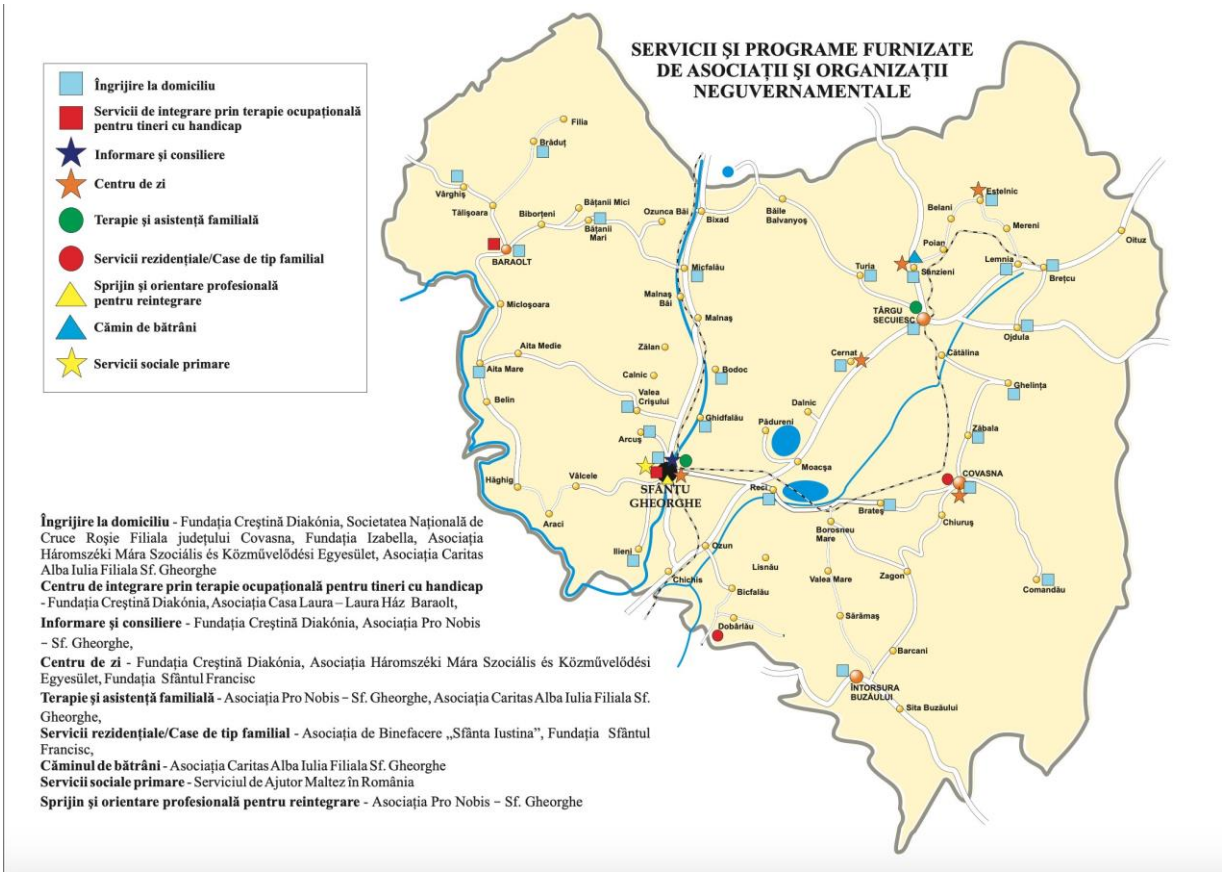
- Dezvoltarea și consolidarea asistenței comunitare, a asistenței primare și a asistenței ambulatorii specializate, prin alocarea unui buget mai mare și accesarea de fonduri europene.
- Educarea populației cu privire la accesarea serviciilor de îngrijire de tip ambulatoriu pentru cazuri care nu sunt complexe.
- Dezvoltarea unor programe de prevenție cu ajutorul medicilor de familie și prin programe de informare și educare a populației.

INFRASTRUCTURA ȘI SERVICIILE DE ASISTENȚĂ SOCIALĂ

Infrastructura serviciilor sociale

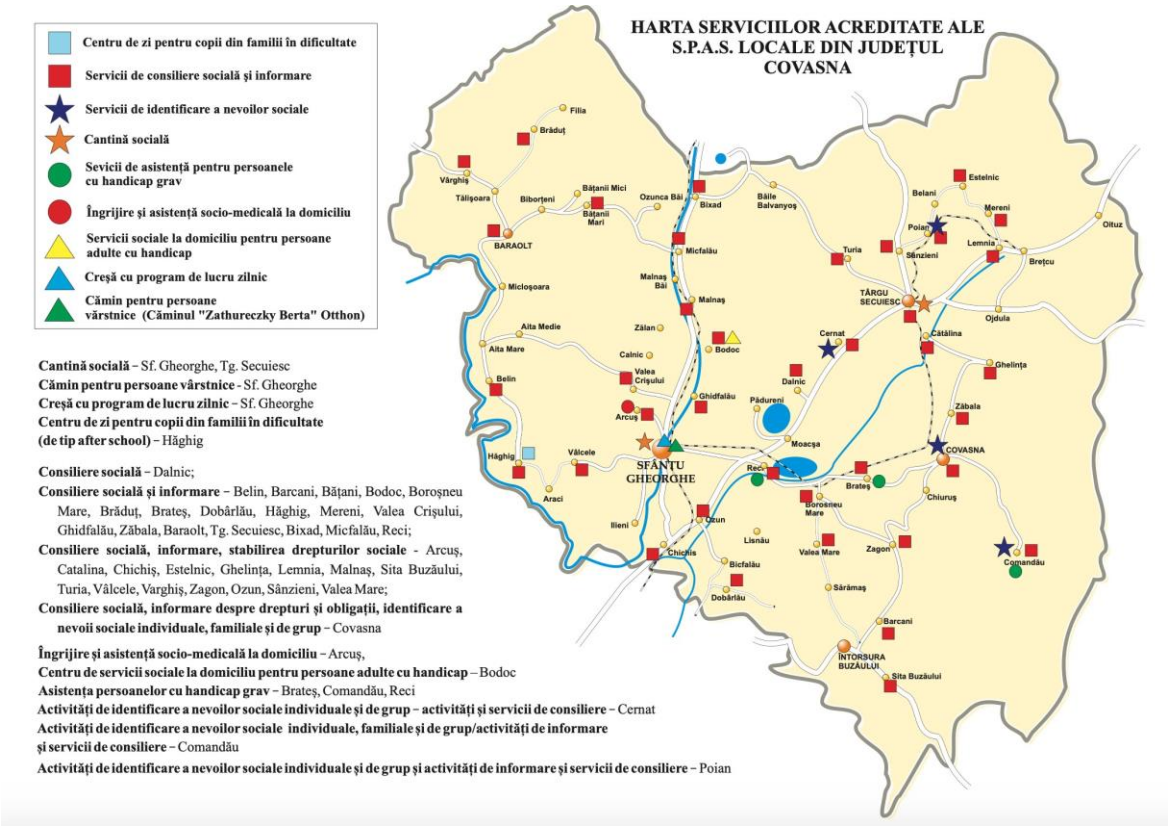
Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Covasna deține următoarele complexe de servicii comunitare (CSC): CSC Sf. Gheorghe, CSC Târg Secuiesc, CSC Baraolt și Centrul de coordonare ”Székely-Potsa”. Complexele au fost prevăzute cu multiple servicii: rezidențiale, de zi sau de reabilitare. Totodată, se observă că mai există alte tipuri de servicii sociale în cadrul DGASPC Covasna, precum centre de plasament mai mari (CP ”Borosnyay Kamilla” Tg. Secuiesc, CP nr.6 Olteni), centre cu regim special (CPRU ”Prinț și Cerșetor” Sf. Gheorghe) și aparatul propriu al Direcției (servicii pentru plasamentul copiilor la rude/familie/asistenți maternali, compartimentul adopții, compartimentul de evaluare complexă copii etc.).

Figura 36. Harta Serviciilor Sociale DGASPC Covasna

Sursă: DGASPC Covasna

Figura 37. Harta Serviciilor Acreditate ale SPAS Locale din Județul Covasna

Sursă: DGASPC Covasna

Beneficiarii serviciilor sociale oferite prin Complexul de Servicii Comunitare Târgu Secuiesc și componența complexului

Servicii de protecție a copiilor

- Casa Familială Tg. Secuiesc (13 beneficiari)
- Casa Familială Szentkereszty Stephanie (7 beneficiari)
- Casa Familială Mereni (12 beneficiari)
- Casa Familială Lunga (12 beneficiari)
- Casa Familială Tinoasa (11 beneficiari)
- Centru de Reabilitare (71 beneficiari)
- Centru de zi pentru copilul neglijat, abuzat (11 beneficiari)
- Centru de plasament Borosnyay Kamilla"(fost CP nr. 2) Tg. Secuiesc (51 beneficiari)

Acțiuni viitoare, potrivit DGASPC Covasna:

- În Târgu Secuiesc vor fi construite două case familiale pentru 12 copii cu dizabilități.
- DGASPC Covasna are ca obiectiv închiderea Centrului de Plasament "Borosnyay Kamilla" Tg. Secuiesc și crearea unor servicii corespunzătoare găzduirii și dezvoltării copiilor beneficiari ai acestor servicii.

Servicii rezidențiale și ambulatorii destinate persoanelor adulte cu dizabilități (la nivelul județului, procentul persoanelor cu handicap este de apr. 3,11%, la nivelul țării este de 4,325%, iar ponderea medie la nivelul țărilor din Uniunea Europeană fiind, de apr. 8%.)

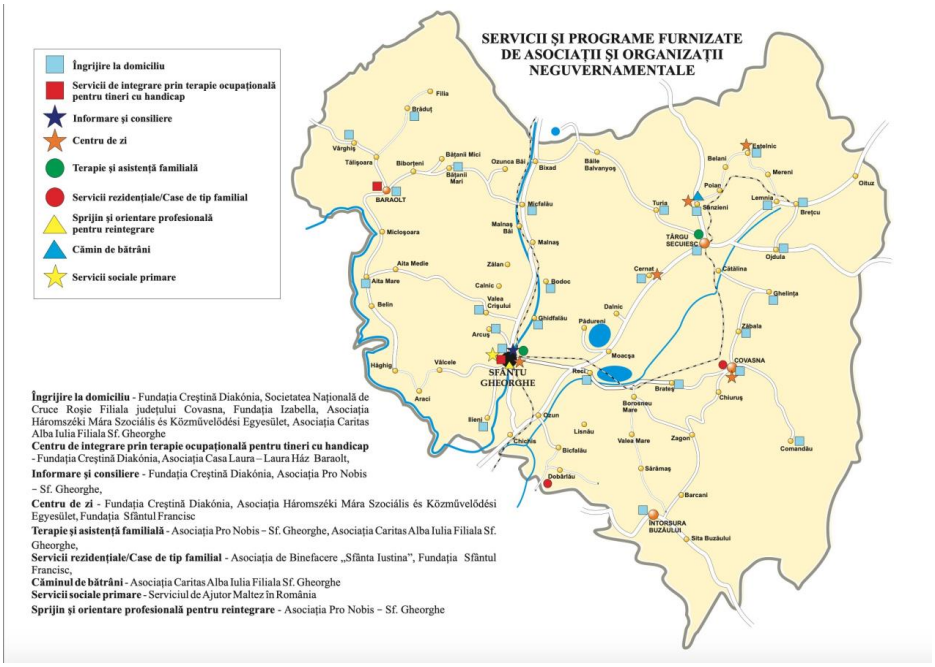
- Centrul de Îngrijire și Asistență pentru Persoane Adulte cu Dizabilități Tg. Secuiesc oferă 24 de locuri. Cu toate acestea, fiind singurul centru care acoperă aceste nevoi, din tot județul, trebuie să fie extins. În urma schimbărilor realizate în 2019, numărul beneficiarilor a ajuns la 27 de persoane: 12 bărbați și 15 femei cu vârstele între 18-70 de ani. Centrul are 16 angajați (1 coordonator personal de specialitate, 1 kinetoterapeut, 13 pedagogi de recuperare, 1 infirmier), buna derulare a activităților este susținută și de angajații din cadrul Centrului de Coordonare.
- Centrul pentru Viață Independentă pentru Persoane Adulte cu Dizabilități Tg. Secuiesc are 16 beneficiari.
- Centrul de Servicii de Recuperare Neuromotorie de tip Ambulatoriu pentru Persoane Adulte cu Dizabilități Tg. Secuiesc oferă servicii pentru 191 persoane.

Alți furnizori de servicii sociale în Târgu Secuiesc și Lemnia

- Cămin privat pentru persoane bătrâne în Târgu Secuiesc - Cămin pentru persoane vârstnice Zenobia, gestionat de către Asociația Zenobia din Târgu Secuiesc.
- Cămin privat de bătrâni Lemnia, gestionat de Fundația de Spital Szentkereszty Stephanie.
- Primăria Municipiului Târgu Secuiesc, prin Direcția de Asistență Socială, oferă o cantină socială.
- Servicii de îngrijire la domiciliu sunt oferite de către Centrul de îngrijire medicală și asistență socială la domiciliu - CIMAS Brețcu, gestionat de către Asociația Caritas Alba Iulia - Asistență Medicală și Socială.

Pe baza datelor oferite de Ministerul Muncii și Protecție Socială, prin Direcția Politici Servicii Sociale, în Târgu Secuiesc, căminele pentru persoane vârstnice licențiate sunt oferite de Asociația Zenobia din Târgu Secuiesc, iar serviciile de îngrijire la domiciliu licențiate sunt procurate de către Asociația Caritas Alba Iulia.

Figura 38. Harta Serviciilor și Programelor Furnizate de Asociații și Organizații Neguvernamentale

Sursă: DGASPC Covasna

Ca urmare, furnizorii de servicii publice, atât publici, cât și privați sunt: DAS, DGASPC, Caritas Alba Iulia și Zenobia din Târgu Secuiesc. Totodată, serviciile acoperite sunt: ajutoare sociale, cantină socială,

servicii de consiliere socială și informare, îngrijire la domiciliu și terapie și asistență familială. La nivelul ZUF Târgu Secuiesc, se regăsesc: cămin de bătrâni, servicii de consiliere socială și informare și îngrijire la domiciliu.

Potrivit datelor DAS, în Târgu Secuiesc se regăsesc următoarele categorii de beneficiari:

- Persoane vârstnice vulnerabile: 69;
- Copii, familii aflate în situații de risc: 54;
- Persoane fără adăpost: 24;
- Persoane cu dizabilități grav 156, accentuat 205, mediu 97;
- Măsuri implementate: cantină socială ca serviciu social, adăpost temporar.

Conform DGASPC Covasna, provocările în domeniul protecției copilului și protecției persoanelor adulte[6] sunt:

Provocări în domeniul protecției copilului	Provocări în domeniul protecției persoanelor adulte
• Numărul foarte mare a mamelor/ gravidelor tinere. • Creșterea numărului copiilor cu probleme complexe în serviciile de îngrijire specială. • Prevenirea și stoparea violenței asupra copiilor. • Părăsirea centrului fără permisiune. • Pregătirea copiilor și a tinerilor pentru o viață independentă. • Identificarea resurselor necesare pentru sprijinirea copiilor, tinerilor talentați.	• Numărul tot mai mare a persoanelor bolnave psihic, care necesită îngrijire. • Numărul tot mai mare a persoanelor cu dizabilități, care necesită îngrijire și recuperare. • Inițierea de programe pentru creșterea ratei de ocupare a forței de muncă a persoanelor cu dizabilități.

La nivelul județului se resimte lipsa personalului de specialitate, atât la nivelul Direcției, cât și la nivelul serviciilor publice de asistență socială[7]. Ca urmare, trebuie dezvoltate servicii primare la nivel local și angajarea persoanelor calificate care să îndeplinească atribuțiile de asistență socială, potrivit DGASPC Covasna. Totodată, prin parteneriatele public-privat în domeniul serviciilor publice, județul ar avea acces la resursele umane și materiale necesare. Parteneriatul public-privat este o modalitate eficientă pentru acoperirea unei game variate de servicii sociale pe teritoriul județului. În plus, serviciile dezvoltate ar fi accesibile, dezvoltate conform nevoilor individualizate ale beneficiarilor și în proximitatea domiciliului persoanelor solicitante.

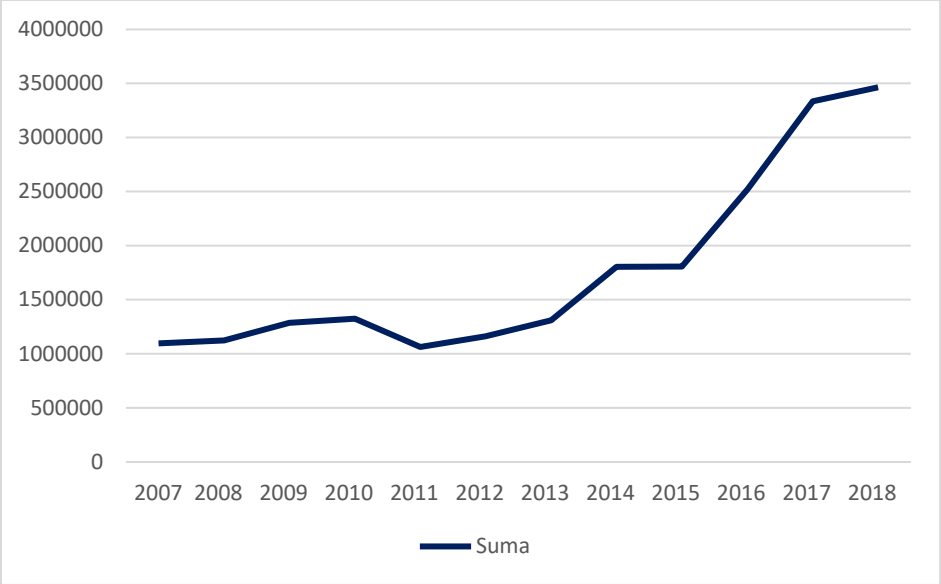
Cheltuielile de asistență socială raportate în execuțiile bugetare ale orașului Târgu Secuiesc în intervalul 2007-2018 și cheltuieli pentru asistență socială per locuitor în ZUF Târgu Secuiesc în funcție de categoriile de servicii furnizate

În Târgu Secuiesc, cheltuielile de asistență socială raportate în execuțiile bugetare, în intervalul 2007-2018, au crescut de-a lungul celor 11 ani. În 2018, administrația locală a alocat peste 3 milioane RON pentru sectorul social. Analizând alte 3 municipii, alte decât reședințe de județ, din regiunile Centru și Vest, respectiv Gheorgheni, Borsec și Orăștie, se observă că Târgu Secuiesc (3.464.308 RON) a înregistrat o valoare mai mare față de Gheorgheni (3.143.706 RON) și Borsec (408.107), dar o valoare mai mică față de cheltuielile la nivelul municipiului Orăștie (6.181.235).

[6] Sursă: DGASPC Covasna

[7] Sursă: Raport activitate DGASPC Covasna 2019

Figura 39. Cheltuieli asistență socială

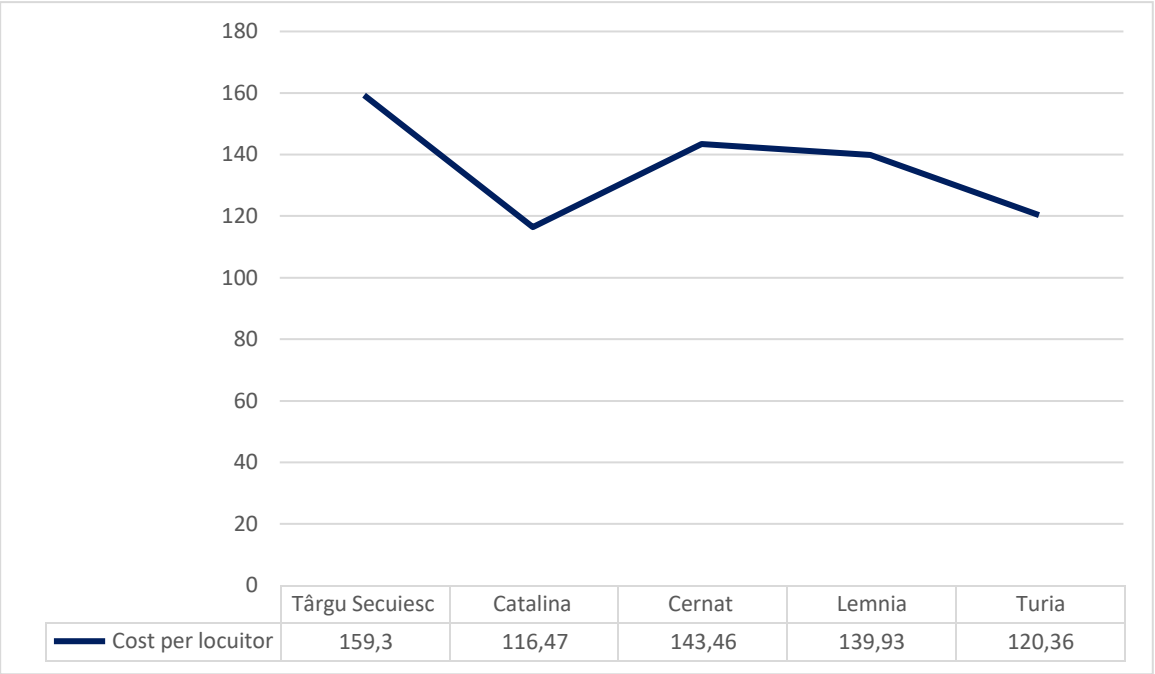

Sursă: Politica Urbană a României. Prelucrare Indicatori Urbani: https://citadini.ro/baza-de-date-urbane/

Per locuitor se observă că cel mai ridicat cost este înregistrat în Târgu Secuiesc (159.3RON), în comparație cu restul localităților din zona urbană funcțională. În raport cu celelalte 3 municipii, se află pe al doilea loc, după Orăștie (215.01RON). Gheorgheni înregistrând 112,08 RON/ locuitor, iar Borsec 126,28 RON.

Se observă faptul că singura localitate, din zona urbană funcțională Târgu Secuiesc, care a raportat un cost în 2017, cu privire la ajutoarele de urgență acordate ocazional persoanelor fără venituri sau fără adăpost, este Catalina.

Figura 40. Cheltuieli pentru asistență socială 2017

Sursă: Politica Urbană a României. Prelucrare Indicatori Urbani: https://citadini.ro/baza-de-date-urbane/

Cu privire la categoriile de cheltuieli, în Târgul Secuiesc, nu au existat cheltuieli pentru personalul aferent centrelor de zi pentru vârstnici și îngrijirea la domiciliu, deoarece centrul existent din oraș este privat. La polul opus, salariile pentru asistenții personali și indemnizații acordate persoanelor cu handicap este categoria care a înregistrat cel mai mare cost per locuitor (139.04RON). Acest lucru se datorează faptului că în Târgu Secuiesc există un centru dedicat adulților cu dizabilități, iar unul dintre serviciile oferite este unic la nivel de județ. În ceea ce privește cheltuielile de personal pentru cabinetele medicale școlare, Târgu Secuiesc este singura localitate care înregistrează o cheltuială (4.3 RON/locuitor).

Tabel 10. Cheltuieli asistență socială per categorii de servicii în anul 2017 la nivel de ZUF Târgu Secuiesc

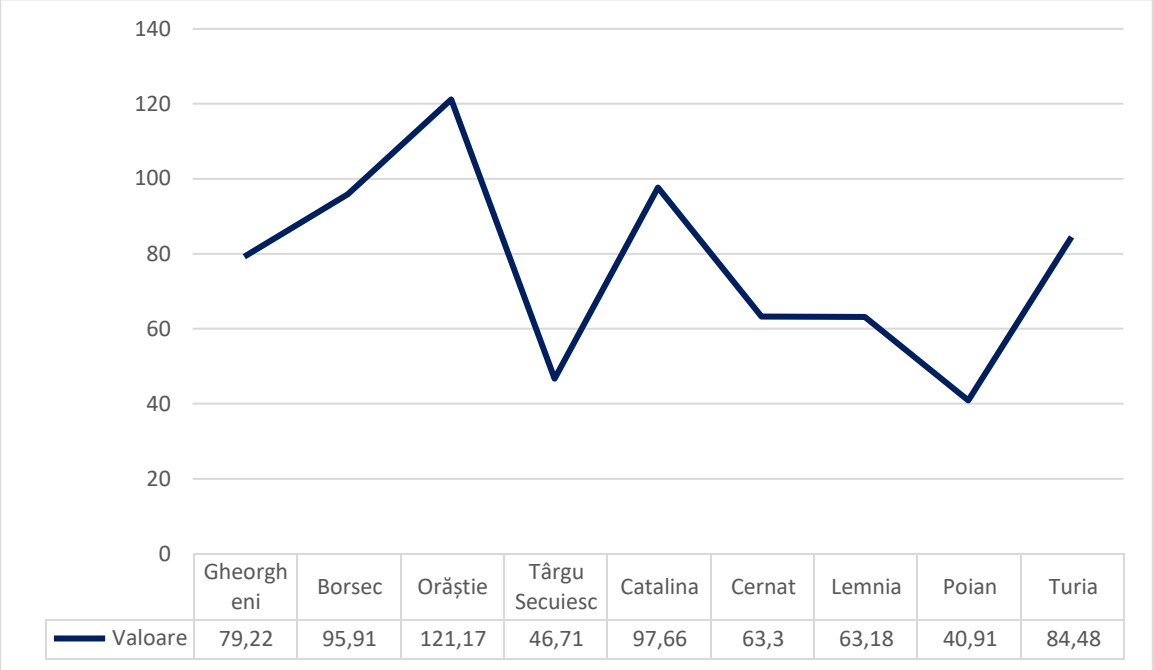
Categorii de servicii	Cost per locuitor la nivel de localitate				
	Târgu Secuiesc	**Catalina**	**Cernat**	**Lemnia**	**Turia**
Ajutoare de urgență - acordate ocazional pentru persoane fără venituri, fără adăpost etc.	0	1.19	0	0	0
Cheltuieli de personal aferente centrelor de zi pentru vârstnici și îngrijirea la domiciliu	0	16.62	2.48	25.38	11.79
Salarii asistenți personali și indemnizații acordate persoanelor cu handicap	139.04	94.88	123.9	93.07	101.12
Cheltuieli de personal, utilități și alte cheltuieli materiale aferente centrelor pentru copii institutionalizați, persoane fără adapost, centre de violență etc.	7.72	3.79	9.38	20.1	2.95

Cheltuieli de personal și cheltuieli cu hrana pentru cantina de ajutor social; cheltuieli de personal pentru creșe; ajutoare pentru încălzire	8.25	0	7.7	1.38	4.49
Cheltuieli de personal pentru cabinetele medicale școlare	4.3	0	0	0	0
Total	159.3	116.47	143.46	139.93	120.36

Sursă: Politica Urbană a României. Prelucrare Indicatori Urbani: https://citadini.ro/baza-de-date-urbane/

Cheltuielie sociale per locuitor în Târgu Secuiesc sunt de 47 RON. Prin comparație cu alte 3 municipii, alte decât reședințe de județ, din regiunile Centru și Vest, respectiv Gheorgheni, Borsec și Orăștie, se observă că Târgu Secuiesc a înregistrat cea mai mică valoare. Totodată, se constată faptul că restul localităților ce compun zona urbană funcțională au înregistrat valori mari decât cea înregistrată de municipiul Târgu Secuiesc, excepție făcând Poian (40.91RON).

Figura 41. Cheltuieli sociale

Sursă: Politica Urbană a României. Prelucrare Indicatori Urbani: https://citadini.ro/baza-de-date-urbane/

Serviciile sociale necesare [8]

Ministerul Muncii și Justiției Sociale a implementat proiectul „Implementarea unui sistem de elaborare de politici publice în domeniul incluziunii sociale la nivelul MMJS", în cadrul căruia a fost dezvoltată un program informatic geospaţial (PI-GIS) care integrează toate funcțiile necesare în vederea realizării și utilizării hărții privind nevoile de infrastructură sociale şi servicii. Serviciile sociale necesare a fi dezvoltate şi infrastructură socială aferentă lor, prezentate de acest instrument, se adaugă serviciilor

[8] Sursă Ministerul Muncii și Protectiei Sociale: https://portalgis.servicii-sociale.gov.ro/arcgis/apps/MapJournal/index.html?appid=452fcc543d224674addca36d6f2ff703

sociale existente, cu scopul de a acoperi nevoile sociale ale diferitelor categorii de persoane vulnerabile din comunitate.

Tabel 11. Serviciile Sociale necesare în Târgu Secuiesc

Tip serviciu social necesar	Număr persoane vulnerabile identificate - potențiali beneficiari pentru serviciul social necesar (ESTIMARE)
Centre rezidenţiale de îngrijire şi asistenţă medico-socială pentru persoane vârstnice, bolnavi cronici în fază terminală	25
Centre rezidenţiale de îngrijire şi asistenţă pentru persoanele vârstnice	50
Centre rezidenţiale pentru persoanele adulte cu dizabilităţi	30
Centre rezidenţiale de îngrijire şi asistenţă pentru persoanele fără adăpost	10
Centre de zi pentru persoanele vârstnice	200
Servicii de îngrijire la domiciliu pentru persoane vârstnice, persoane cu dizabilităţi, persoane aflate în situaţie de dependenţă	200
Centre de zi pentru persoane adulte cu dizabilități	40
Centre de zi pentru copii: copii în familie, copii separaţi sau în risc de separare de părinți	120
Centre de zi pentru familie şi copil	150
Centre de zi pentru persoanele fără adăpost	15
Centre de zi pentru asistență și suport pentru alte persoane aflate în nevoie	150
Servicii de intervenţie în stradă pentru persoane fără adăpost, persoane cu diferite adicții, victime ale violenței în familiei, victime ale dezastrelor naturale etc.	15
Centre de preparare şi distribuire a hranei pentru persoane în risc de sărăcie	80

Sursă: Ministerul Muncii și Protecției Sociale

Tabel 12. - Serviciile Sociale necesare în ZUF Târgu Secuiesc

Localitate	Tip serviciu social necesar	Nr de pers vulnerabile identificate - potențiali beneficiari
Catalina	Centre de zi pentru persoanele vârstnice	40
	Servicii de asistenţă comunitară	200
Cernat	Centre de zi pentru persoanele vârstnice	40
	Servicii de îngrijire la domiciliu pentru persoane vârstnice, persoane cu dizabilităţi, persoane aflate în situaţie de dependenţă	50

Localitate	Tip serviciu social necesar	Nr de pers vulnerabile identificate - potențiali beneficiari
	Centre de zi pentru copii: copii în familie, copii separaţi sau în risc de separare de părinți	30
	Centre de zi pentru familie şi copil	50
	Centre de zi pentru asistență și suport pentru alte persoane aflate în nevoie	60
Lemnia	Centre de zi pentru copii: copii în familie, copii separaţi sau în risc de separare de părinți	20
	Servicii de îngrijire la domiciliu pentru persoane vârstnice, persoane cu dizabilităţi, persoane aflate în situaţie de dependenţă	30
	Servicii de asistenţă comunitară	100
Poian	Centre de zi pentru persoanele vârstnice	20
Sânzieni	Centre de zi pentru persoanele vârstnice	40
	Servicii de îngrijire la domiciliu pentru persoane vârstnice, persoane cu dizabilităţi, persoane aflate în situaţie de dependenţă	50
	Centre de zi pentru copii: copii în familie, copii separaţi sau în risc de separare de părinți	30
	Servicii de asistenţă comunitară	200
Turia	Centre de zi pentru persoanele vârstnice	40
	Servicii de asistenţă comunitară	200

Sursă: Ministerul Muncii și Protecției Sociale

Concluzii infrastructura și serviciile de asistență socială

Provocări

- Nu există suficiente parteneriate public-privat pentru acoperirea unei game variate de servicii sociale pe teritoriului.
- Nevoile de infrastructură sociale şi servicii nu sunt acoperite
    - Servicii sociale necesare în Târgu Secuiesc: Centre rezidenţiale de îngrijire şi asistenţă medico-socială pentru persoane vârstnice, bolnavi cronici în fază terminală, Centre rezidenţiale de îngrijire şi asistenţă pentru persoanele vârstnice, Centre rezidenţiale pentru persoanele adulte cu dizabilităţi, Centre rezidenţiale de îngrijire şi asistenţă pentru persoanele fără adăpost, Centre de zi pentru persoanele vârstnice, Servicii de îngrijire la domiciliu pentru persoane vârstnice, persoane cu dizabilităţi, persoane aflate în situaţie de dependenţă, Centre de zi pentru persoane adulte cu dizabilități, Centre de zi pentru copii: copii în familie, copii separaţi sau în risc de separare de părinți, Centre de zi pentru familie şi copil, Centre de zi pentru persoanele fără adăpost, Centre de zi pentru asistență și suport pentru alte persoane aflate în nevoie, Servicii de intervenţie în stradă pentru persoane fără adăpost, persoane cu diferite

adicții, victime ale violenței în familiei, victime ale dezastrelor naturale etc și Centre de preparare şi distribuire a hranei pentru persoane în risc de sărăcie.

- Servicii sociale necesare în ZUF Târgu Secuiesc: Centre de zi pentru persoanele vârstnice, Servicii de asistenţă comunitară, Servicii de îngrijire la domiciliu pentru persoane vârstnice, persoane cu dizabilităţi, persoane aflate în situaţie de dependenţă, Centre de zi pentru copii: copii în familie, copii separaţi sau în risc de separare de părinți, Centre de zi pentru asistență și suport pentru alte persoane aflate în nevoie și Servicii de asistenţă comunitară.

Recomandări

- Dezvoltarea parteneriatelor public-privat, dezvoltarea serviciilor primare la nivel local, îmbunătățirea forței de muncă, accesarea de fonduri pentru dezvoltarea centrelor necesare și educarea populației cu privire la drepturile și nevoile acestor persoane vulnerabile (programe de prevenție și informare).
- Construirea unui centru social – adăpost pentru persoane fără locuință.
- Reamenajarea clădirile fostelor centrale termice pentru a fi utilizate pe post de centre sociale.
- Dezvoltarea centrelor necesare atât în municipiu, cât și în zona urbană funcțională.

INFRASTRUCTURA ȘI SERVICIILE PENTRU SPORT ȘI AGREMENT

Organizația Mondială a Sănătății estimează că până în 2050, 75% din populația lumii va locui în orașe, o creștere de 20% față de anul 2015. Cum ne asigurăm, însă, că urbanizarea nu înseamnă doar oportunități profesionale, acces la resurse, confort ridicat, ci și o calitate ridicată a aerului, acces la mișcare și un stil de viață activ la orice vârstă, și indiferent de situația socială sau financiară?

Fără o strategie axată pe susținerea unui stil de viață activ, urbanizarea atrage după sine un grad ridicat de sedentarism și creșterea numărului de persoane afectate de boli cronice (în special boli cardiovasculare și diabet zaharat) și obezitate. În contextul actual generat de COVID-19, există riscul ca lipsa accesului la facilități sportive și un stil de viață activ să aibă un impact negativ asupra sistemul imunitar și sănătății fizice. Lipsa activității fizice poate avea, de asemenea, efecte asupra sănătății mintale, agravând stresul sau anxietatea resimțită din cauza izolării sociale. De aceea, Comisia Europeană și Organizația Națiunilor Unite subliniază nevoia ca statele să includă sportul și activitatea fizică în planurile de recuperare după COVID-19.

Investițiile în infrastructura sportivă a orașelor și facilitarea accesului la mișcare au impact direct asupra calității vieții locuitorilor, cu beneficii sociale și financiare semnificative: stare de bine, sănătate, dar și reducerea cheltuielilor sistemului de sănătate, productivitate la locul de muncă, precum și crearea de comunități puternice și scăderea comportamentelor anti-sociale. La acestea se adaugă beneficii cu privire la reducerea poluării, odată cu reducerea emisiilor datorate traficului motorizat.

În același timp, orașele trebuie să utilizeze cât mai bine spațiul limitat de care dispun și să adopte o abordare mai puțin concentrată pe mașini. Ciclismul, alături de mersul pe jos și de transportul public, reprezintă o utilizare mult mai eficientă a spațiului stradal și are un rol vital în planificarea sistemului de transport urban.

„Participarea oamenilor la activități fizice este influențată de mediul construit și natural în care trăiesc, de mediul social și de factori personali precum sexul, vârsta, capacitatea și motivația” (OMS)

Integrarea activității fizice în viața de zi cu zi, prin încurajarea și facilitarea mersului pe jos, alergatului și folosirii bicicletei ca mijloc de transport este esențială pentru creșterea nivelului de activitate fizică și scăderii incidenței bolilor corelate cu sedentarismul.

În acest sens, proiectarea spațiului urban are potențialul de a contribui substanțial la nivelul de activitate fizică a cetățenilor. Conform unui studiu internațional realizat în 2016 în 14 orașe[9], următoarele patru medii construite au fost asociate pozitiv cu niveluri mai ridicate de activitate fizică:

1. **mai multe parcuri publice la distanță mică (0,5 km) de reședință, deschise tuturor**
2. **o densitate mai mare a stațiilor de transport public**
3. **o mai mare densitate rezidențială netă**
4. **o mai mare densitate a intersecțiilor stradale accesibile pietonilor.**

Astfel, pentru ca mediile construite să sprijine activitatea fizică, este necesară oferirea de parcuri publice deschise și sigure. De asemenea, este importantă creșterea densității rezidențiale și a stațiilor de transport public, precum și a intersecțiilor destinate pietonilor.

De asemenea, în contextul pandemic actual, recomandarea ONU este ca guvernele să colaboreze cu servicii de sănătate și îngrijire, școli și organizații ale societății civile care reprezintă diferite grupuri sociale pentru a sprijini activitatea fizică la domiciliu[10].

[9] Physical activity in relation to urban environments in 14 cities worldwide: a cross-sectional study, Prof James F Sallis e.a., 2016

[10] https://www.un.org/development/desa/dpad/publication/un-desa-policy-brief-73-the-impact-of-covid-19-on-sport-physical-activity-and-well-being-and-its-effects-on-social-development/

Deși nivelul minim de activitate sportivă recomandat de OMS este de **150 de minute pe săptămână**, ultimul studiu realizat la nivel european (Eurobarometrul dedicat sportului și activității fizice, 2018) arată că proporția europenilor care nu se implică deloc în exerciții fizice sau sport a crescut constant, de la 39% in 2009, 42% in 2013 și 46% in 2017. La nivelul României, creșterea nivelului de sedentarism față de anul 2013 este de 12%.

63% dintre români nu se implică deloc în activități sportive sau exerciții fizice.

Eurobarometrul publicat în martie 2018 indică faptul că în 11 țări, printre care și România, mai mult de jumătate dintre respondenți nu se implică deloc în exerciții fizice și nici nu practică vreun sport: Bulgaria, Grecia și Portugalia (68%) sunt cele mai inactive, urmate de România (63%). Proporția cea mai mică a celor care nu fac exerciții fizice/sport este în Finlanda (13%), Suedia (15%) și Danemarca (20%). Motivele cel mai des invocate pentru care românii nu fac mișcare sunt lipsa timpului (50%), lipsa motivației și interesului (18%), urmate de lipsa infrastructurii de sport potrivite sau accesibile în zona în care locuiesc (13%).

În România, doar 43% dintre respondenți consideră că au multe oportunități de a face mișcare în zona în care locuiesc.

Percepțiile privind oportunitățile de a fi activ fizic variază semnificativ la nivel european, de la Olanda și Danemarca, unde peste 90% din respondenți consideră că zona lor le oferă multe oportunități de a face mișcare, la Bulgaria (51%), respectiv România (43%). Dintre cei care fac sport, exerciții sau alte activități fizice mai ușoare, cei mai mulți au răspuns că fac acest lucru acasă (60%), 17% în parc sau în aer liber, respectiv 16% într-o sală de fitness, club sau centru sportiv.

52% dintre românii chestionați consideră că autoritățile locale nu se implică suficient pentru a facilita accesul la activitățile sportive.

Românii consideră că autoritățile locale ar trebui să se implice mai mult pentru a facilita accesul cetățenilor la activități sportive (18% sunt total de acord cu această afirmație, și 34% tind să fie de acord). Cele mai pozitive percepții cu privire la implicarea autorităților locale în facilitarea accesului la activitățile sportive se regăsesc în rândul populației din Germania (unde 71% nu sunt de acord), Olanda (69%), Finlanda (68%) și Danemarca (64%).

Ce înseamnă un oraș activ?

Orașele pot oferi numeroase oportunități de a fi activ fizic, iar unele și-au transformat mediul construit într-un spațiu care încurajează un nivel ridicat de activitate a cetățenilor. Orașele active sunt cele în care găsești motive și oportunități pentru a face mișcare la tot pasul, fapt ce necesită implicare atât la nivelul societății civile, mediului privat, cât și al autorităților publice. Orașele active sunt orașe în care cetățenii se pot plimba pe jos și cu bicicleta în siguranță, cu transport public eficient. Un nivel ridicat de siguranță necesită intervenții precum reducerea limitei de viteză pentru mașini, asigurarea unui sistem coerent de piste de biciclete, bine delimitate, precum și asigurarea iluminatului public de calitate în toate zonele orașului.

Intervențiile la nivel local pot influența nivelul de activitate fizică a cetățenilor de toate vârstele și din toate mediile sociale. Asigurarea de oportunități egale pentru persoanele cu dizabilități, persoane din comunități marginalizate, indiferent de gen, etnie, vârstă, stare fizică, tip de activități preferate este un principiu esențial pentru susținerea dezvoltării activității fizice și sportului de masă.

Certificarea de „oraș activ global”[11], oferită în urma unei evaluări organizate de către Asociația Internațională pentru Sport și Condiție Fizică (TAFISA) recunoaște asigurarea unui nivel ridicat de practicare a activităților fizice și sportului de masă, iar odată obținută, cresc și șansele de a beneficia

[11] http://activewellbeing.org/certification/

de finanțarea altor proiecte care vizează susținerea unui stil de viață activ, precum și găzduirea unor evenimente sportive de amploare și a dezvoltării sportului de performanță.

Casetă 1. Bune practici: Intervenții cheie (Strategia Liverpool pentru Activitate Fizică și Sport)

Bune practici: Strategia Liverpool pentru Activitate Fizică și Sport

Transport: Strategia încurajează mobilitatea alternativă ca pe una dintre cele mai durabile schimbări de comportament, fiind susținută de campania de comunicare Liverpool Cycling Revolution 2014-2026.

Timp liber: Strategia Liverpool pentru Activitate fizică și sport încurajează și promovează o mai mare utilizare a spațiilor publice (parcuri, stradă, infrastructuri sportive) pentru sport și activități fizice, identificând zonele care necesită lucrări de reabilitare. Programul inițial Liverpool Active City a creat centre sportive și de agrement în toate cartierele orașului, care continuă să ofere servicii de calitate pentru a atrage populația locală.

Educație: Strategia pentru Activitate fizică și sport evaluează și impactul social al sportului asupra elevilor și studenților, implicând o varietate de organizații în organizarea de activități sportive extracurriculare, cu accest pe cartierele defavorizate, unde tinerii dezvoltă mai frecvent comportamente antisociale. De asemenea, a fost creat un parteneriat (Liverpool School Sports Partnership) între școlile din Liverpool, pentru a pune în comun și a redistribui resursele și infrastructurile sportive, maximizând utilizarea lor.

Locul de muncă: Strategia monitorizează angajamentul și acțiunile firmelor locale de a oferi personalului mai multe oportunități de a fi activ fizic. Pentru a sprijini angajatorii în promovarea beneficiilor activității fizice pentru angajați, în 2018 a fost lansat un set de instrumente pentru a asigura „locuri de muncă active” , cu intervenții rapide, ușor de implementat și cu costuri reduse pentru firme. Acesta reunește cele mai bune practici și include și beneficiile dezvoltării unei forțe de muncă active, demonstrând și că activitatea fizică este o investiție, nu un cost (reducerea stresului, îmbunătățirea stării fizice și psihice, creșterea sentimentului de apartenență față de angajator, productivitate mai ridicată, costuri mai scăzute datorate îmbolnăvirilor, scăderea accidentelor de muncă, mai puțin absenteism ș.a.).

Tabel 7. Domenii de intervenție pentru creșterea nivelului de activitate fizică al cetățenilor

Timp liber	Oportunități de mișcare în aer liber (parcuri, spații deschise) și în centre sportive comunitare
Transport	Oportunități pentru mijloace alternative active de transport (pe jos, bicicletă, trotinetă etc.)
Loc de muncă	Oportunități de a face mișcare la locul de muncă
Educație	Oportunități de a face mișcare în cadrul școlii Oportunități de a implica tinerii cu un risc crescut al dezvoltării de comportamente anti-sociale în activități sportive

Sursă: Strategia Liverpool Active City, 2014-2021

Casetă 2. Bune practici: inițiative în cadrul Săptămânii Europene a Mobilității în Craiova

Bune practici: inițiative în cadrul Săptămânii Europene a Mobilității în Craiova

Tema EUROPEAN MOBILITY WEEK 2020 pune accentul pe importanța accesibilității la transportul cu emisii zero și promovează un cadru care implică toată lumea. Acesta încurajează oamenii și autoritățile locale din întreaga Europă să ia măsuri pentru a atinge obiectivul pe termen lung al unui continent neutru în materie de carbon.

Cu ocazia Săptămânii Europene a Mobilității au fost organizate de către organizat de STEP U.P. Craiova, Barcicleta.ro şi Go Romania două acțiuni care au ca scop informarea, educarea și conștientizarea locuitorilor orașului cu privire la importanța unui rol activ în creșterea calității vieții: un tur ghidat cu bicicleta pe un traseu care pune în valoare patrimoniul arhitectural și urbanistic local și un eveniment de dialog, privind Mobilitatea Urbană, interacțiune ce susține principiile urbanismului participativ, în care nevoile și opiniile locuitorilor sunt esențiale în procesul de planificare urbană.

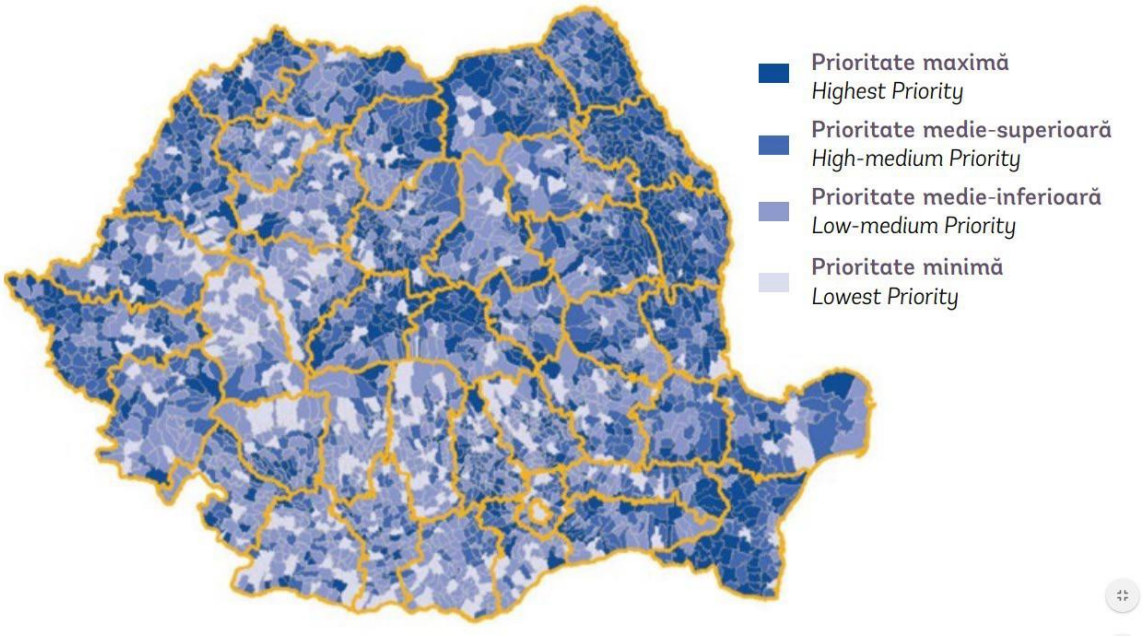
Prin intermediul evenimentelor organizate de Step U.P., Craiova participă oficial în cadrul European Mobility Week: https://mobilityweek.eu/theme-2020/.

Infrastructura sportivă

Necesarul de investiții în infrastructura sportivă estimat pentru județul Covasna (în EUR) este de 16.000.000, estimare realizată de Banca Mondială în anul 2016, pe baza datelor de la Institutul Național de Statistică, MLPDA și consiliile județene. Criteriile avute în vedere au fost ponderea populației tinere (5-29 ani), numărul de săli de sport la 1000 de locuitori, numărul de terenuri de sport la 1000 de locuitori, indicele dezvoltării umane locale și indicele sustenabilității financiare.

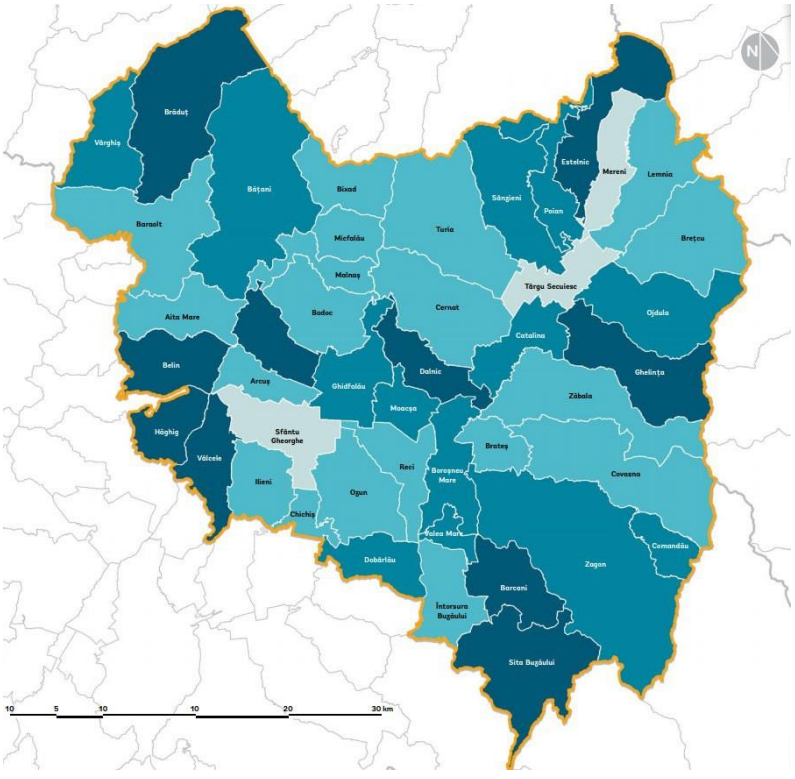
Comunele Poian, Sânzieni și Catalina au un nivel mai ridicat al nevoilor de infrastructură sportivă, în timp ce celelalte localități ale zonei urbane funcționale au un nivel mediu-inferior. La nivelul municipiului Târgu Secuiesc, prioritatea este minimă, infrastructura sportivă de bază fiind prezentă, în continuă dezvoltare.

Figura 42. Prioritizarea investițiilor în infrastructura sportivă, pe localități

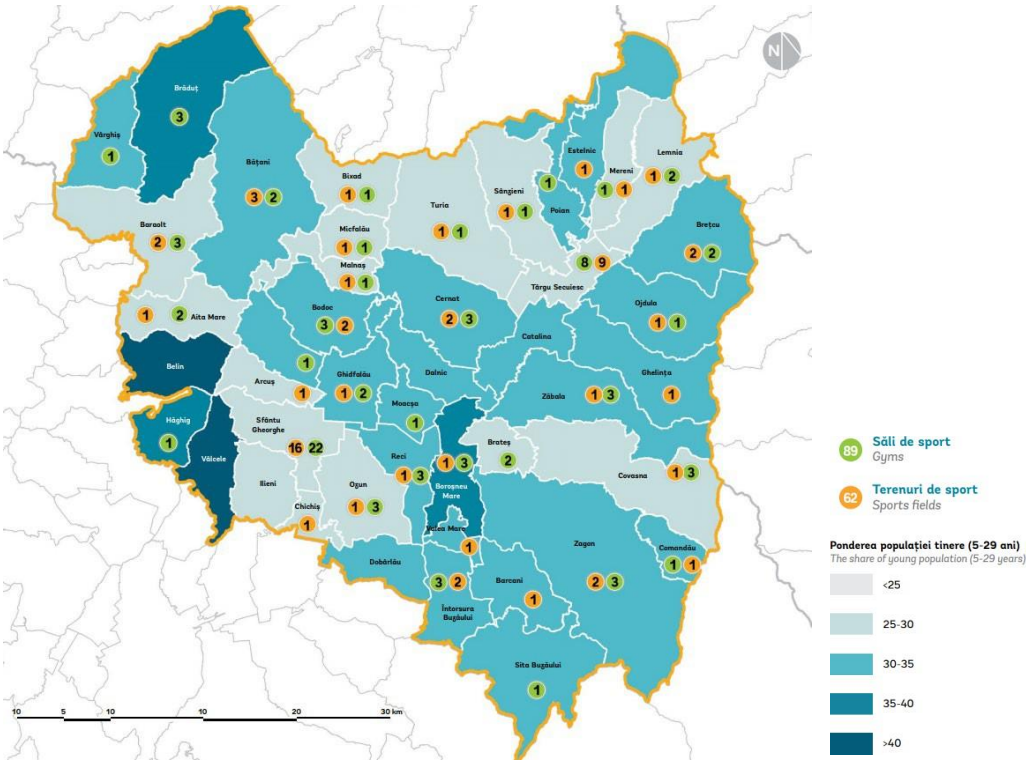
Sursă: Ghid de investiții pentru proiecte locale - Drumuri comunale și infrastructură socială

Figura 43. Prioritizarea investițiilor în infrastructura sportivă în județul Covasna

Sursa: Ghid de investiții pentru proiecte locale - Drumuri comunale și infrastructură socială

Figura 44. Săli și terenuri de sport și ponderea populației tinere în județul Covasna (2016)

Sursa: Ghid de investiții pentru proiecte locale - Drumuri comunale și infrastructură socială

Autorităţile locale din Târgu Secuiesc au făcut demersuri constante pentru dezvoltarea infrastructurii sportive, prin construirea unei **săli polivalente**, și unui **pationoar artificial**. Pentru diversificarea și îmbunătățirea situației infrastructurii sportive Primăria municipiului a planificat construirea unui **bazin de înot multifuncțional,** fiind depusă o cerere către Compania Națională de Investiții.

Sala Polivalentă "Kicsid Gábor" din Târgu Secuiesc a fost construită în anul 2007 și este una dintre cele mai moderne săli polivalente din ţară, găzduind numeroasele competiţii naţionale şi internaţionale. De asemenea, aici se află şi o sală de fitness cu dotări foarte bine dezvoltate. Anual aici se organizează Gala Sportivilor în cadrul zilelor sportive KSE.

Figura 45. Sala Polivalentă "Kicsid Gábor" din Târgu Secuiesc

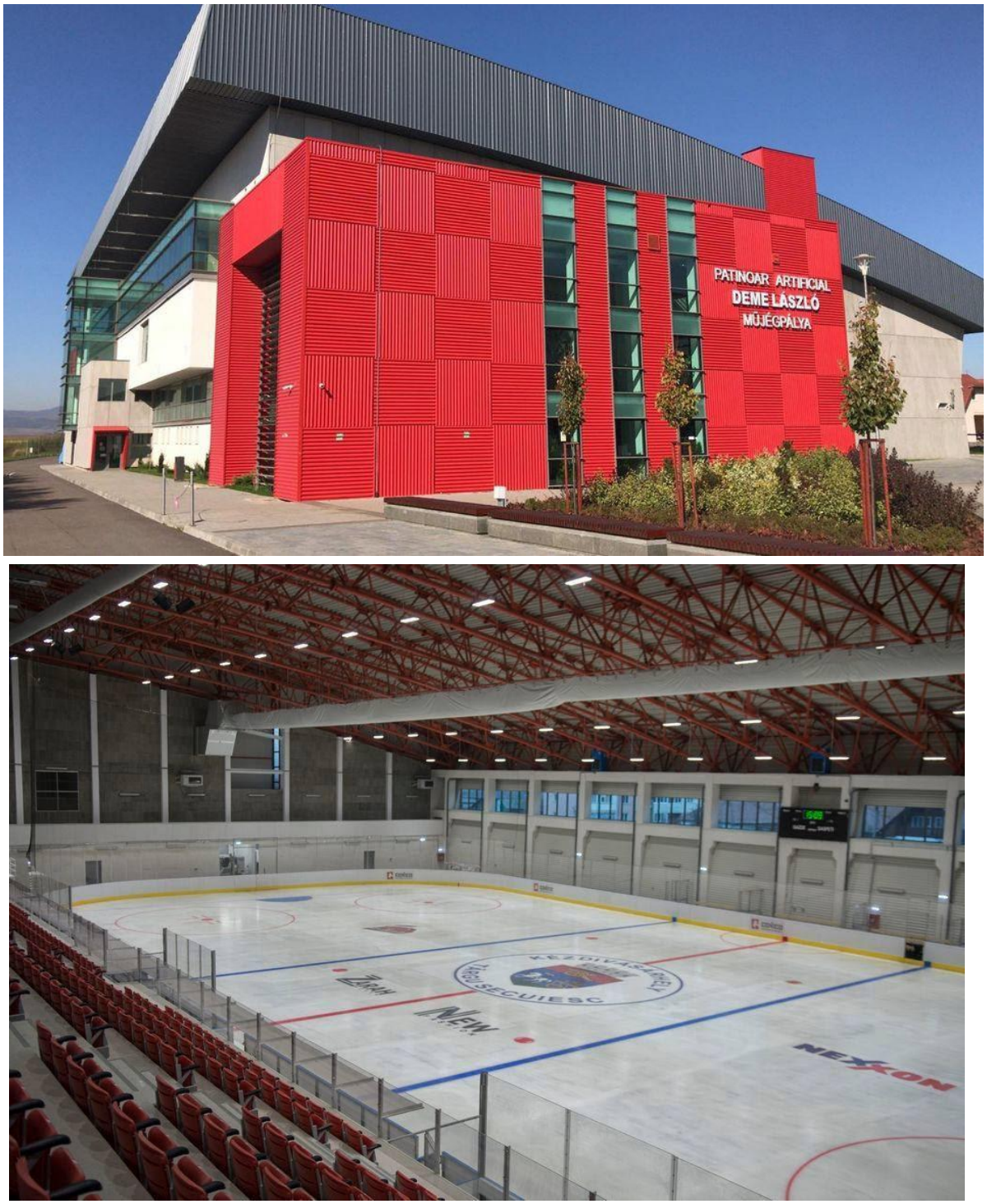

Sursa: Primăria Târgu Secuiesc

Orașul dispune, de asemenea, **de cel mai modern patinoar artificial din România**, cu posibilitatea funcționării pe tot parcursul anului. Se poate produce aer rece și vara, iar în tribune se poate regla temperatura aerului. Perdeaua de gheață care se formează îngrădește pătrunderea aerului cald pe suprafețele gheții. Proiectul noului patinoar pe baza normelor Asociației Române de Hochei pe Gheață a fost finalizat în 2017 și corespunde tuturor condițiilor necesare pentru derularea meciurilor naționale. Construcția este de 5220 metri pătrați, pe trei nivele, cuprinde vestiare moderne, cabinet medical, cantină, bar și depozite, precum și o sală de conferințe. Tribuna este de 550 locuri, iar suprafața terenului de joc este de 1800 metri pătrați. Dezvoltarea sporturilor pe gheață a câștigat un nou sens împreună cu predarea patinoarului pe gheață, s-a demarat și instruirea patinajului artistic, cu antrenarea a patru școli generale a început programul de instruire a patinajului cu denumirea de Școală de patinaj, în același timp cu acesta, și-a luat startul și școala de hochei pe gheață.

Echipa de hochei pe gheață din municipiul Târgu Secuiesc se poate mândri cu numeroase rezultate: de la echipele U10 până la U18 au terminat pe locul trei la campionatul național, iar cu echipa comună alcătuită cu Corona Brașov au obținut locul doi din țară. În anii 2005–2006 a fost înființată echipa pentru adulți în cadrul Asociației Clubul Sportiv Hochei Bikak, care a participat la Campionatul de Hochei pe gheață pentru amatori din cadrul THL Romania. Clubul sportiv are peste 75 de sportivi de performanță.

Figura 46. Patinoarul artificial „Deme Laszlo” din Târgu Secuiesc

Sursa: https://www.ziaruldesport.ro/

Sportul de performanță are o tradiție importantă în municipiul Târgu Secuiesc. În general sportul de performanță în municipiu este derulat prin Asociația Clubul Sportiv KSE și Asociația Clubul Sportiv Hochei Bikak din Târgu Secuiesc.

Asociația Clubul Sportiv KSE este fondată în 1912, contribuind puternic la dezvoltarea sportului în plan local. La înființare Asociația a avut două secții: de atletism și de fotbal. În anul 1929, printr-o donație, Asociația a devenit posesorul terenului unde a fost înființată baza sportivă, care include și terenul de fotbal de azi. În prezent, Asociația Clubul Sportiv KSE Târgu Secuiesc are 14 secții: Fotbal, Tenis**,** Ski şi

Snowboard, Bicicletă, Karate, Radio amatori, Baschet, Hochei, Popice/bowling, Speoalpin, Futsal, Culturism, Şah, Judo.

Fondarea **Asociației Clubul Sportiv Hochei Bikak din Târgu Secuiesc,** în 2004, marchează începutul perioadei a treia a hocheiului pe gheață. În luna februarie a aceluiași an, Máthé Zsolt, conducătorul secției de hochei pe gheață a intrat în contact cu Mátyás Attila care trăiește în Statele Unite ale Americii și care a protejat sprijinirea hocheiului și construirea unui patinoar. Mátyás Attila, pe lângă echipamentul de hochei de mare valoare, a donat orașului său natal un sistem de garduri, suport din plexiglas pentru ocrotirea publicului, conducte, aparat de finisare a gheții și instalație de gheață. Așa s-a construit patinoarul în aer liber, care anual, pe parcursul a șase luni, a deservit antrenamentele de hochei pe gheață și patinajul după care în 2017 a fost terminat proiectul noului patinoar pe baza normelor Asociației Române de Hochei pe Gheață și corespunde tuturor condițiilor, care sunt necesare la derularea meciurilor internaționale.

Infrastructura sportivă este bine dezvoltată, însă municipiul **nu are capacitate hotelieră pentru a primi echipe de sport**, ceea ce reprezintă un mare dezavantaj din punct de vedere al promovării sportului de performanță. Astfel, a fost identificată nevoia construirii unui complex hotelier care să corespundă tuturor aşteptărilor acțiunilor organizate de federațiile sportive naționale și internaționale (cazare, cantină, sală de fiteness, sală de conferință, saună etc).

Sportul de masă are, de asemenea, o tradiție însemnată în municipiu:

- În cadrul Stadionului „Sinkovits” se poate practica la nivel de amator fotbalul, baschet, atletismul, fitness.
- În sala polivalentă „Kicsid Gabor” se practică: tenis de masă, fitness, body building, handbal, baschet, futsal, fotbal, șah, fotbal cu nasturi.
- În Patinoarul artificial „Deme Laszlo” se poate practica patinajul artistic, hocheiul pe gheață și patinaj pentru populație.
- De asemenea, în municipiul Târgu Secuiesc există mai multe posibilități de practicare a sporturilor în săli de fitness private și alte facilități private.

Astfel, infrastructura sportivă a municipiului Târgu Secuiesc este bine dezvoltată, dispunând de o varietate de baze sportive publice și private, prezentate mai jos:

Tabel 8. Facilități sportive în municipiul Târgu Secuiesc

Facilități sportive	Sporturi practicabile
Facilități sportive publice	
Stadionul „Dr. Sinkovits”, capacitate 3.000 locuri Str. Cernatului	Fotbal Atletism Sală de fitness Sală de sport Saună
Sala Polivalentă „Kicsid Gabor” Str. Stadion	Tenis de masă Sală de fitness, body building Handbal

Facilități sportive	Sporturi practicabile
	Baschet Futsal Școală de fotbal Școală de tenis de masă Școală de atletism Șah Fotbal cu nasturi
Patinoarul municipal „Deme Laszlo” Str. Stadion	Hochei pe gheață Patinaj artistic Patinaj pentru public Școala de patinaj
Facilități sportive private	
Teren de tenis I Str. Béke, parcul Molnár Józsiás	Tenis
Teren de tenis II Str. Abatorului nr. 11. A (Hotel Atrium)	Tenis
Atrium Bowling Klub Str. Abatorului nr. 11. A (Hotel Atrium)	Bowling, biliar
Sală de popice Str. Varga Katalin nr. 1.	Popice
Clubul Sportiv Nagy Mózes, amplasat pe Str. Kanta nr. 23. și Str. Varga Katalin nr. 1.	Fotbal, baschet, handbal, tenis de masă, judo
Life Fitness Gym, Strada Abatorului nr.2	Fitness
Sală de antrenament **Mass Effect**, Str. Molnár Józsiás nr. 53.	Body building
Sala de sport al Liceului Tehnologic Apor Péter și Sala de sport al Liceului Gábor Áron	Zumba
Pro Pectus situat în Str. Ady Endre nr. 3	Pilates Gimnastică
Sala de sport al Liceului Gábor Áron	Fotbal, handbal, baschet

Facilități sportive	Sporturi practicabile
Functional Fitness	Fitness
Speoalpin Târgu Secuiesc	Trekking, alpinism
Scitec Arena Târgu Secuiesc, Strada Fabricii, Targu Secuiesc 525400, Romania	Bodo sport
Old Mickey's Barbell Club, Strada Matkó István 18	Cross Fit

Organizații și evenimente sportive

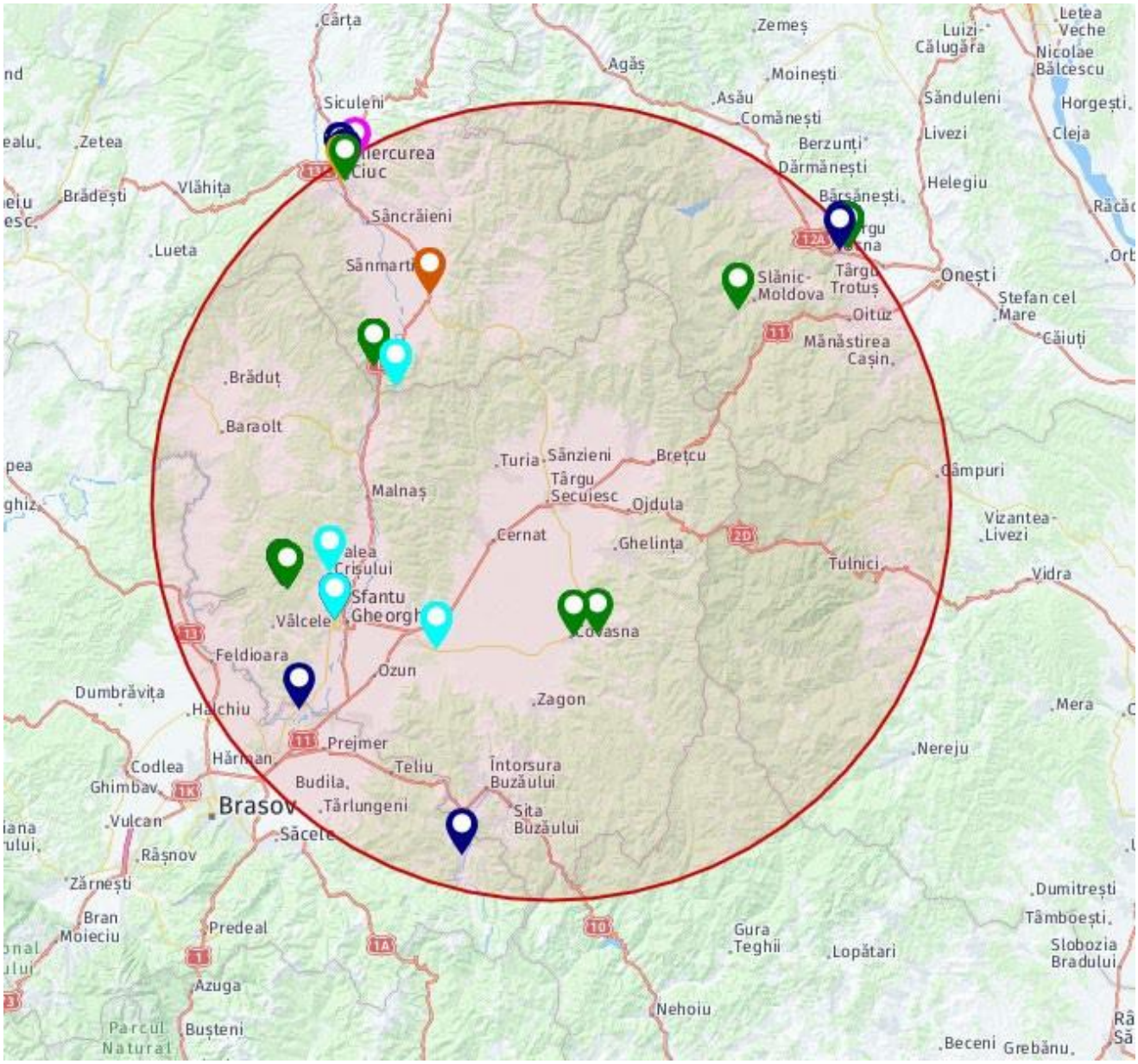
Principalul eveniment sportiv al municipiului Târgu Secuiesc este organizarea zilelor sportive de către **Asociația Clubul Sportiv KSE,** de regulă în luna august la care participă atât sportivi din țară cât și din afara țării în număr de **300-400 sportivi**, 15 secții.

În fiecare an în luna februarie pe patinoarul artificial Deme Laszlo este organizat de către **Asociația Clubul Sportiv Hochei Bikak** competiție de hochei pe gheață Cupa Fashion la care participă peste **600 de sportivi** din toată țara și din afara țării.

Un rol important în promovarea stilului de viață activ și principiilor ecologice la nivel local îl are **Asociația Zöld Nap** („Soare Verde"), o organizație non-guvernamentală profesională și științifică, care a fost înființată în vara anului 2009. Activitățile includ protejarea valorilor naturale, organizare de ture cu bicicleta, tabere, drumeții, dar și participarea în diverse programe de voluntariat, programe pentru elevi și studenți ș.a. Din 2015, Asociația Zöld Nap în parteneriat cu Biroul de Sport al Municipiului Târgu Secuiesc, organizează evenimentul „O după-amiază activă", ediția a 35-a având loc pe data de 12 Octombrie 2020.

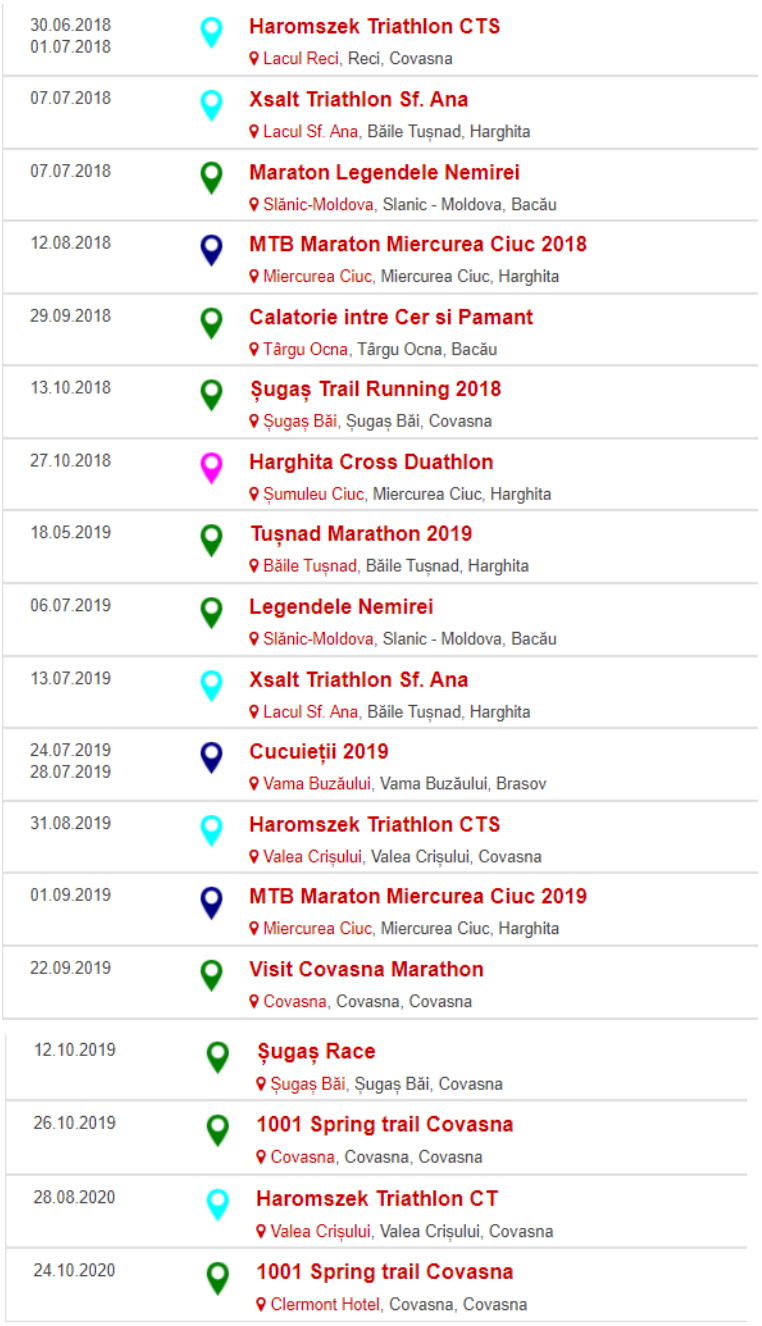
De asemenea, în zonă se organizează anual numeroase **evenimente sportive majore**, care includ:

Figura 47. Evenimente sportive pe o rază de 50 km față de Târgu Secuiesc

Sursa: https://sportsplanner.com/

Figura 48. Principalele evenimente sportive de pe o rază de 50 km față de Târgu Secuiesc

Sursa: https://sportsplanner.com/

Factori care influențează nivelul de activitate fizică în Târgu Secuiesc

În Târgu Secuiesc, 58% **dintre respondenții Barometrului Urban realizat în 2020 sunt foarte mulțumiți (12%) sau mai degrabă mulțumiți (46%) de facilitățile sportive din oraș.**

Siguranța în spațiile publice este un factor important în creșterea nivelului de activitate fizică al cetățenilor, incluzând rata infracționalității, dar și iluminatul public sau aspecte legate de trafic. Un mediu neprietenos, perceput ca fiind nesigur, va încuraja oamenii să rămână inactivi și să stea în casă, iar traficul este principalul motiv pentru care părinții se tem să își lase copiii să se joace în aer liber.

Copacii și spațiile verzi întăresc percepția spațiilor ca fiind sigure și conduc la o activitate fizică mai accentuată. În același timp, cu cât sunt mai puțini oameni în spațiile publice, cu atât zona este percepută ca fiind ostilă, descurajând mersul pe jos[12]. Astfel, investițiile în calitatea spațiilor publice pot genera o mai mare utilizare a acestora și îmbunătățirea percepției cu privire la siguranță.

Conform Barometrului Urban din 2020, **74% dintre locuitorii din Târgu Secuiesc sunt mulțumiți de siguranța în spațiile publice din oraș**, un procent ridicat, egal cu al celor din municipiul Iași.

„Cartierul" este un termen care primește definiții diferite în funcție de tipul de oraș și de respondent, reprezentând „zona de proximitate". Siguranța percepută a cartierului este, la nivel național, mai ridicată decât cea a orașului (77%). **85% se simt în siguranță în cartierul lor**, oferind astfel premisele pentru dezvoltarea de infrastructură sportivă cât mai aproape de locuință (parcuri active cu aparatură, spații verzi, piste de alergat etc.)

Casetă 3. Bune practici: garaje securizate pentru parcarea bicicletelor, Cluj-Napoca

Bune practici: garaje securizate pentru parcarea bicicletelor, Cluj-Napoca

Strategia municipalității din Cluj-Napoca privind mobilitatea urbană durabilă presupune dezvoltarea rețelei de piste de biciclete și încurajarea utilizării mijloacelor de transport alternative la mașină. În acest sens, Primăria a investit în amenajarea unor spații securizate în care cetățenii sa își poată lăsa în siguranță bicicletele.

În 2019, în urma demolării garajelor din cartierul Între Lacuri, au fost amenajate locuri de parcare pentru mașini, dar și două garaje a câte 50 locuri pentru parcarea bicicletelor. Fiecare dintre cele două spații are o capacitate de 50 locuri definite de rasteluri etajate, fiind amenajate pe o suprafață de 76 mp/garaj. Pentru securitate au fost instalate câte 3 camere de supraveghere video, sistem complet de tip senzor cu transmitere avertizări tip SMS și iluminat tip LED cu senzor crepuscular. Sistemul de alimentare cu energie electrică are la bază panouri solare fotovoltaice. Valoarea investiției a fost de 233.527 lei fără TVA.

Un punct forte în procesul de încurajare a activității fizice în Târgu Secuiesc este reprezentat de faptul că **78% dintre locuitori sunt foarte mulțumiți sau mai degrabă mulțumiți de spațiile verzi**, precum parcurile și grădinile din oraș, un procent egal cu Timișoara (78%), și apropiat de Oradea (80%), Alba Iulia (77%).

Investițiile în infrastructura sportivă și încurajarea mersului pe jos și folosirii mijloacelor de transport alternative pot avea un impact pozitiv asupra calității aerului. La rândul său, o calitate mai bună a aerului poate încuraja creșterea activității fizice în aer liber, creându-se astfel un cerc virtuos. **77% dintre respondenții din Târgu Secuiesc sunt mulțumiți de calitatea aerului din oraș, față de media de 60% la nivel național**.

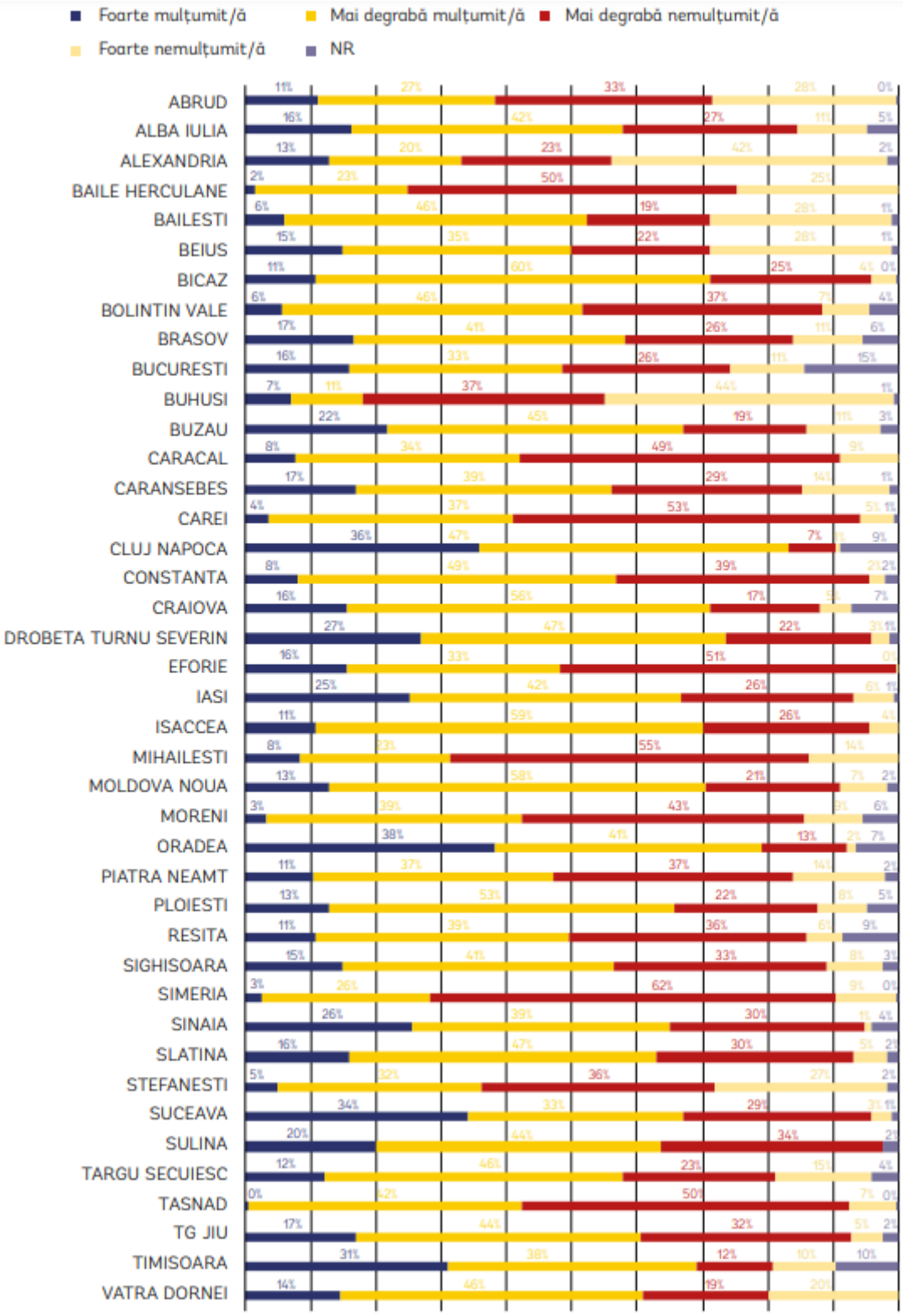
Un oraș curat este indispensabil pentru practicarea exercițiilor fizice. La nivel național, ponderea celor care se declară mulțumiți de curățenia din orașul în care trăiesc este de 57%. **Barometrul Urban indică un nivel de mulțumire al locuitorilor de 67% (16% - foarte mulțumiți, 51%- mai degrabă mulțumiți)**, comparabil cu al locuitorilor din Iași, Târgu Jiu, Moldova Nouă, Oradea, Vatra Dornei.

Puțin peste jumătate din populația urbană (57%) se declară mulțumită de nivelul zgomotului din localitatea urbană în care trăiește. Ca și în cazul calității aerului, în orașele mici se înregistrează un plus de satisfacție, prin comparație cu orașele mari: 49% media în localitățile peste 100.000 de locuitori, respectiv 68% media în localitățile sub 20.000 de locuitori. **Târgu Secuiesc se situează la nivelul mediei în localitățile sub 20,000 de locuitori (68%).**

[12] Strategia Liverpool – Oraș activ, 2014-2021

Mulțumirea față de facilitățile sportive din oraș

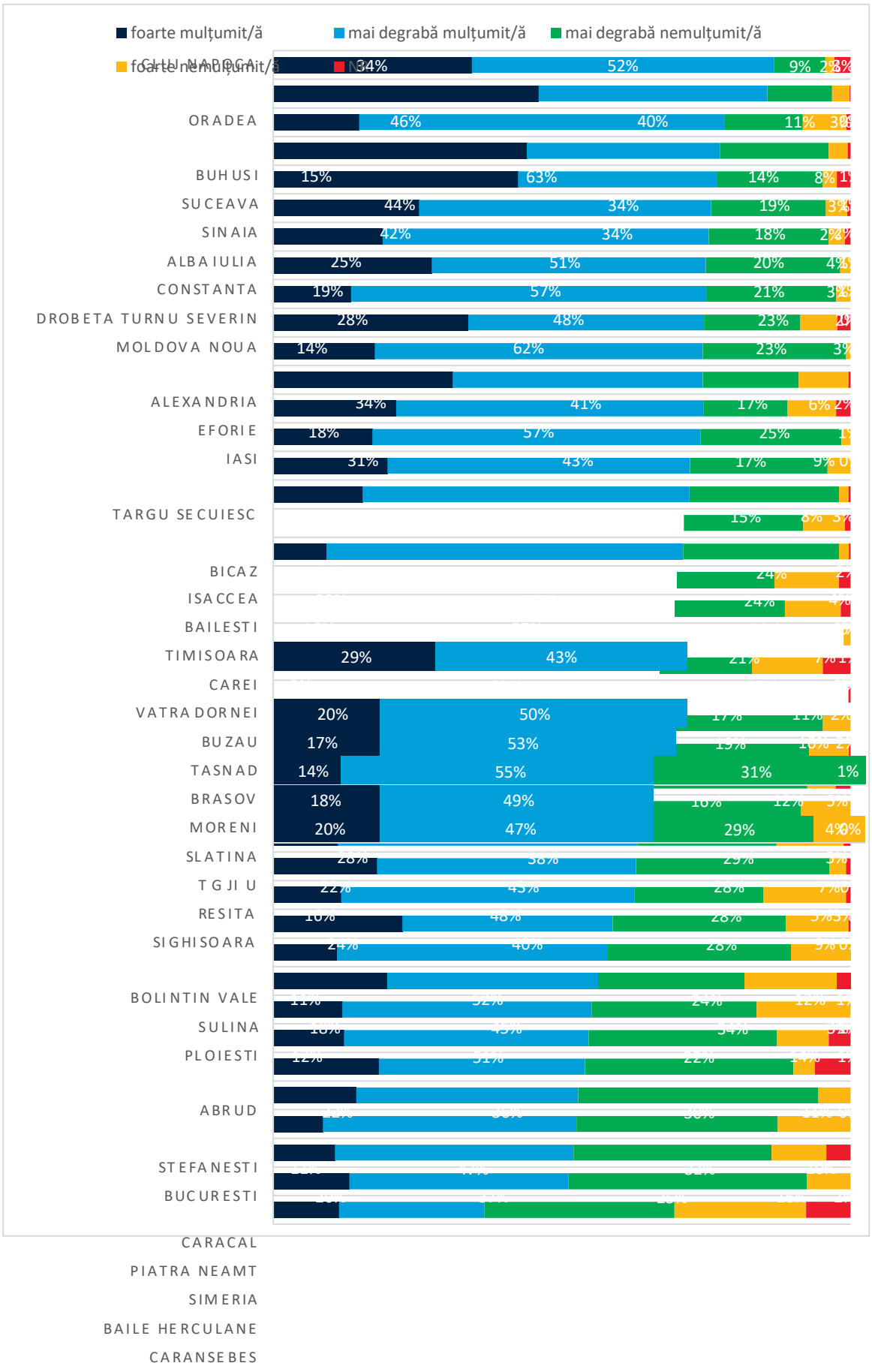
Cât de mulțumiți sunteți de facilitățile sportive precum terenurile sportive și sălile de sport acoperite din…[orașul dvs.]?

Sursa: Politica Urbana a Romaniei, Barometru privind Calitatea Vieții, 2020

Mulțumirea față de siguranța în spațiile publice din oraș

În ce măsură sunteți mulțumit de siguranța în spațiile publice din orașul dvs?

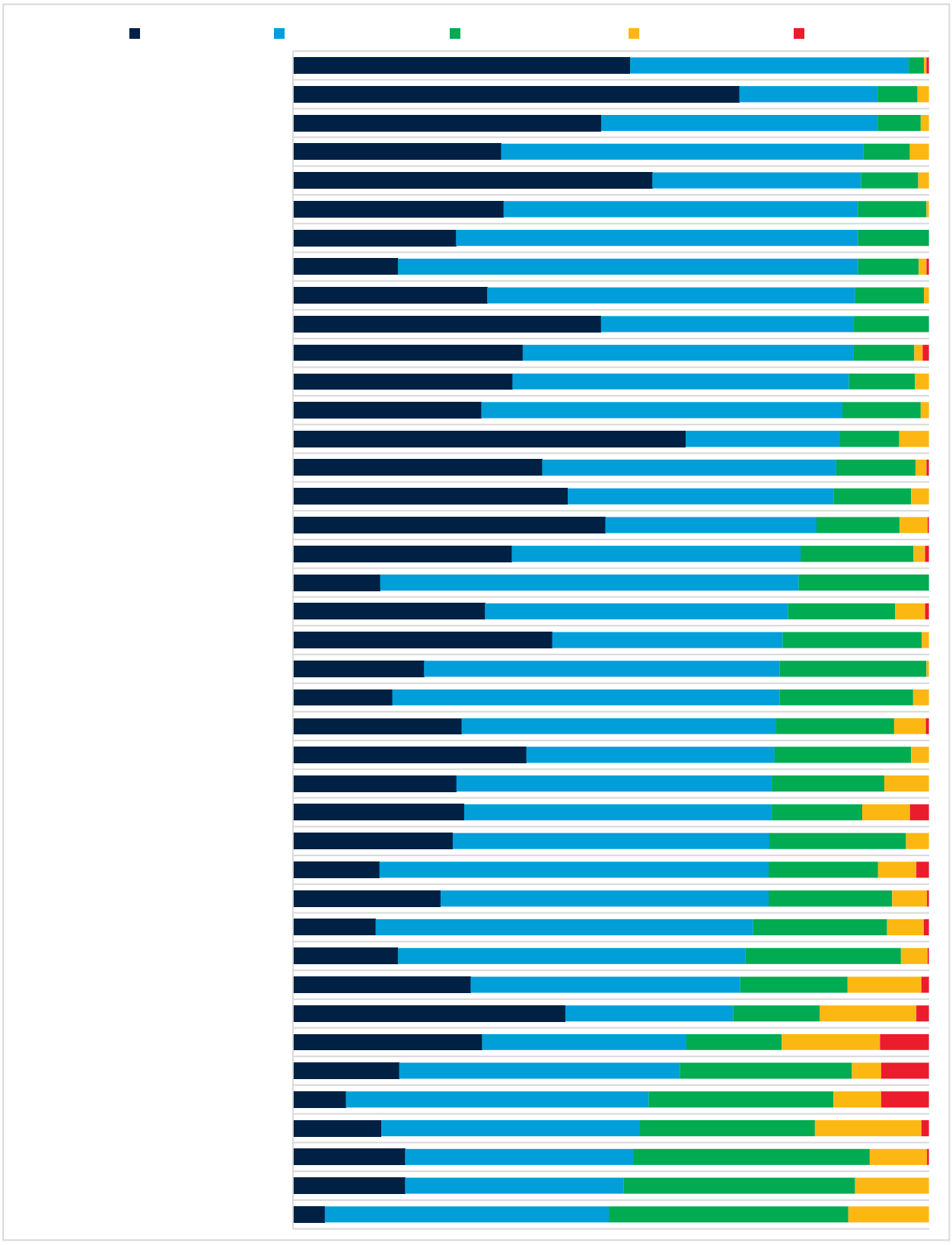
Sursa: Politica Urbana a Romaniei, Barometru privind Calitatea Vieții, 2020

Mulțumirea față de siguranța în cartiere

În ce măsură sunteți de acord cu afirmația „mă simt în siguranță în cartierul meu”?

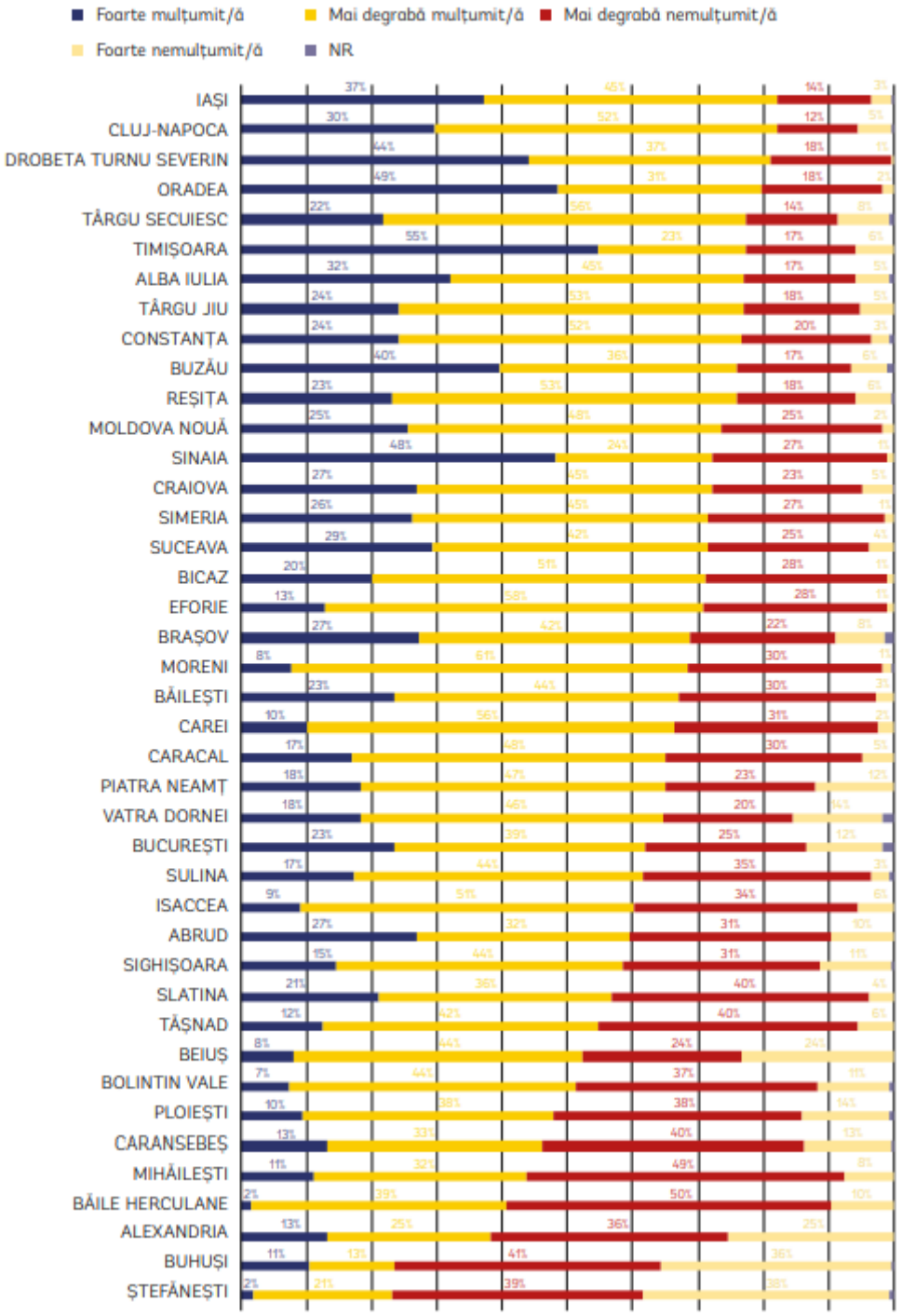
	total de acord	oarecum de acord	oarecum dezacord	în total dezacord	NR
SINAIA					
SUCEAVA					
DROBETA TURNU SEVERIN					
BUHUSI					
ORADEA					
ISACCEA					
BICAZ					
MORENI					
TASNAD					
SULINA					
SIGHISOARA					
CLUJ NAPOCA					
CAREI					
ALEXANDRIA					
TARGU SECUIESC					
ALBA IULIA					
TIMISOARA					
IASI					
EFORIE					
RESITA					
SLATINA					
CONSTANTA					
MOLDOVA NOUA					
BRASOV					
BAILE HERCULANE					
BUZAU					
PIATRA NEAMT					
BAILESTI					
BOLINTIN VALE					
TGJIU					
PLOIESTI					
CRAIOVA					
BUCURESTI					
ABRUD					
BEIUS					
SIMERIA					
STEFANESTI					
VATRA DORNEI					
CARANSEBES					

Sursa: Politica Urbana a Romaniei, Barometru privind Calitatea Vieții, 2020

Multumirea fata de spatiile verzi

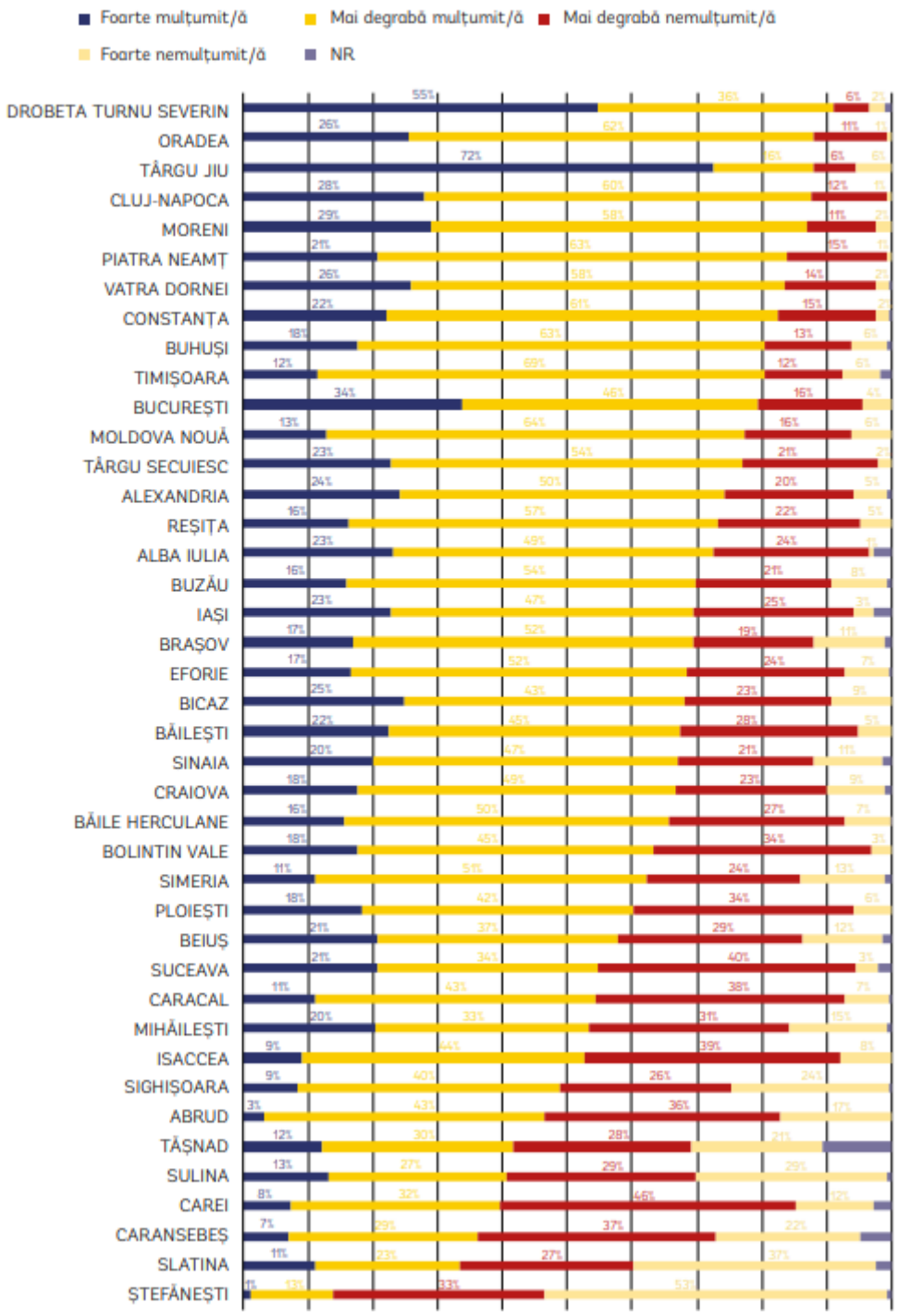
Cât de mulțumiți sunteți de spațiile verzi, precum parcurile și grădinile din orașul dvs.....[orașul dvs.]-comparație

Sursa: Politica Urbana a Romaniei, Barometru privind Calitatea Vieții, 2020

Mulțumirea față de calitatea aerului

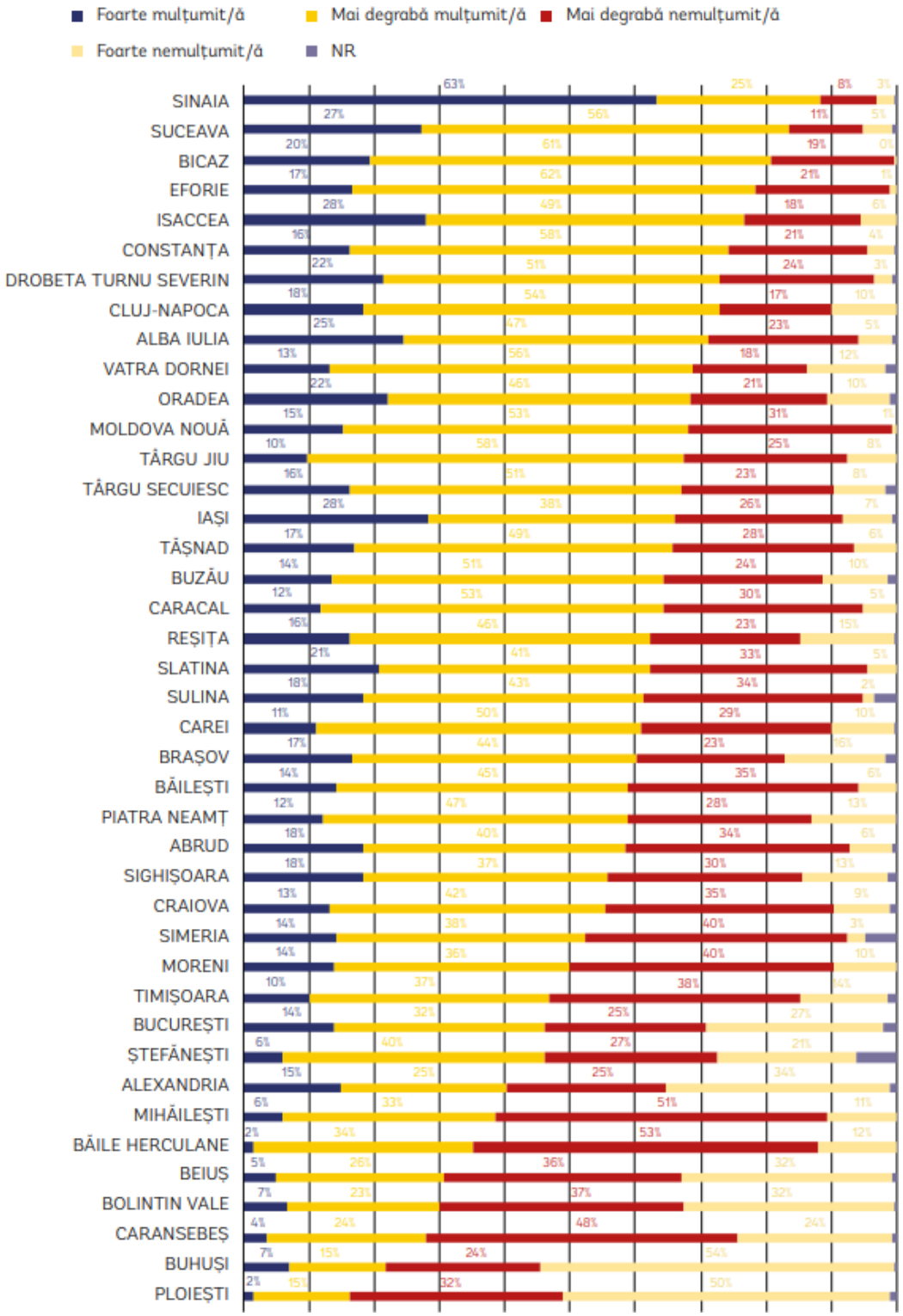
Cât de mulțumiți sunteți de calitatea aerului din orașul dvs.....[orașul dvs.]-comparație

Sursa: Politica Urbana a Romaniei, Barometru privind Calitatea Vieții, 2020

Mulțumirea față de curățenia din oraș

Cât de mulțumit sunteți de curățenia din orașul dvs.?

Sursa: Politica Urbana a Romaniei, Barometru privind Calitatea Vieții, 2020

INFRASTRUCTURA ȘI SERVICIILE CULTURALE

Conform Centrului Național pentru Informare Turistică[13], orașul Târgu Secuiesc *este orașul **cel mai estic al Bazinului Carpatic** cu majoritate maghiară, este centrul Scaunului Kézdi. Este un oraș fermecător în valea Râului Negru. Este un oraș maghiar, care păstrează secuimea lui, dintre cei 20.000de locuitori, 91 % sunt maghiari. Pe terenul orașului s-a aflat o tabără militară română, care a supravegheat trecătoarea Oituz. Prefixul Kézdi se referă la domiciliul secuilor în secolul al XI-lea, la Saschiz, cum se numește astăzi. Regele Sighismund a declarat localitatea ca loc de târguri, atunci încăcu numele **Târgul Turiei.** În evul mediu a avut o industrie importantă de bresle. În timpul revoluției din1848-1849 a fost centrul apărării din Trei Scaune, Gábor Áron a turnat în locul aceasta tunurile vestite.Târgu Secuiesc este numit orașul **breslelor, cizmarilor și al curțiilor,** după Orbán Balázs este Parisul ținutului Trei Scaune.*

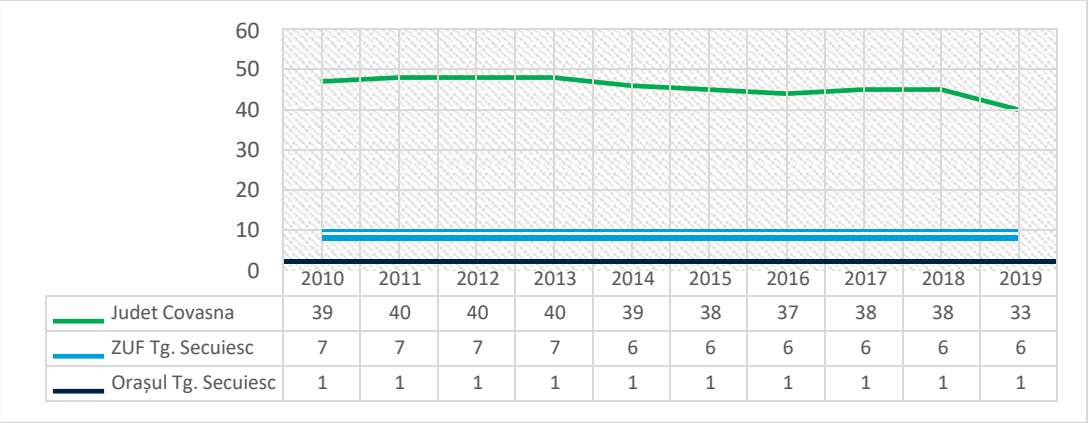
Conform Strategiei integrate de Dezvoltare Urbană 2014-2020 viața culturală a orașului Târgu Secuiesc este multilaterală, caracterizată de diversitate: evenimentele și activitățile culturale sunt prezente nu numai „în incinta instituțiilor", ci și în afara lor.

La nivelul județul Covasna funționează **29 instituţii publice de cultură** dintre care **patru** funcționează în **Orașul Târgu Secuiesc**. Între acestea **trei instituții de interes național, aflate în subordinea Ministerului Culturii**: Muzeul Breslelor "Incze László", Biblioteca Municipală "Wesselényi Miklós", Biblioteca Orășenească „Báró Wesselényi Miklós și **o intituție publică de cultură în subordinea Consiliului Local:** Casa de cultură Vigadó.

Biblioteci publice

Începând cu anul 1998 până în prezent, biblioteca din Orașul Târgu Secuiesc funcționează și poartă numele de Biblioteca Orășenească Báró Wesselényi Miklós.
La nivelul județului Covasna existau, în 2019, 33 de biblioteci publice, mai puțin cu 6 față de 2011, în timp ce la nivelul ZUF numărul bibliotecilor publice s-a redus la 6 de la 7, cât era în 2010.

Figura 1 Evoluția numărului de biblioteci publice

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Judet Covasna	39	40	40	40	39	38	37	38	38	33
ZUF Tg. Secuiesc	7	7	7	7	6	6	6	6	6	6
Orașul Tg. Secuiesc	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1

Sursa: INS. Baza de date TEMPO online – prelucrare date.

Volume existente în bibliotecile publice

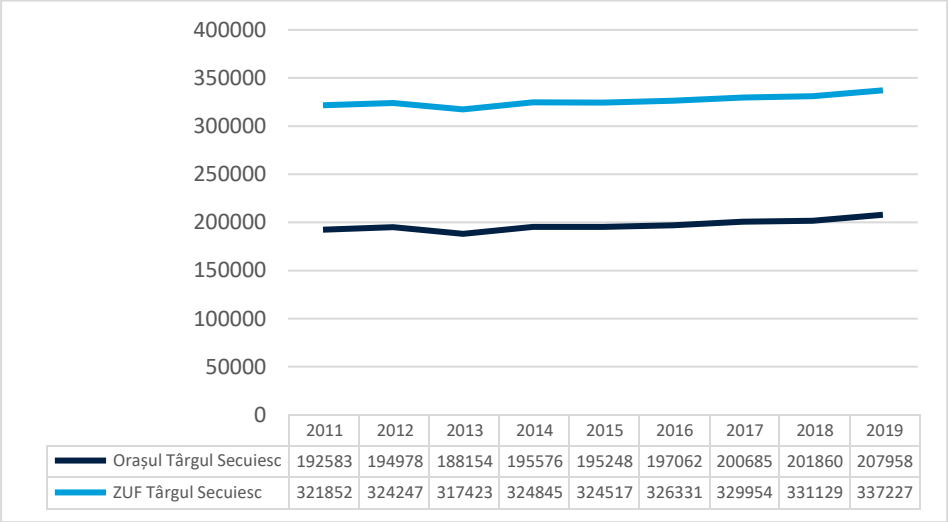
În anul 2019 în bibliotecile publice din Orașul Târgu Secuiesc existau 207.958 de volume reprezentând cărți, broșuri, colecții de ziare și reviste cu minim 5 pagini și materiale audiovizuale (casete cu benzi magnetice, discuri, diafilme și alte materiale de bibliotecă: hărți, grafice, reproduceri artistice, etc.)

[13] http://www.cnipttargusecuiesc.ro/targu-secuiesc/despre-targu-secuiesc/

înscrise în registrul de inventar al bibliotecii. Numărul volumelor a crescut cu 7,39 % în 2019 față de 2011.

La nivelul ZUF-ului, în 2019 existau 337.227 de volume, cu 4,55 % mai multe decât în anul 2011.

Figura 2 Evoluția numărului de volume existente în bibliotecile publice

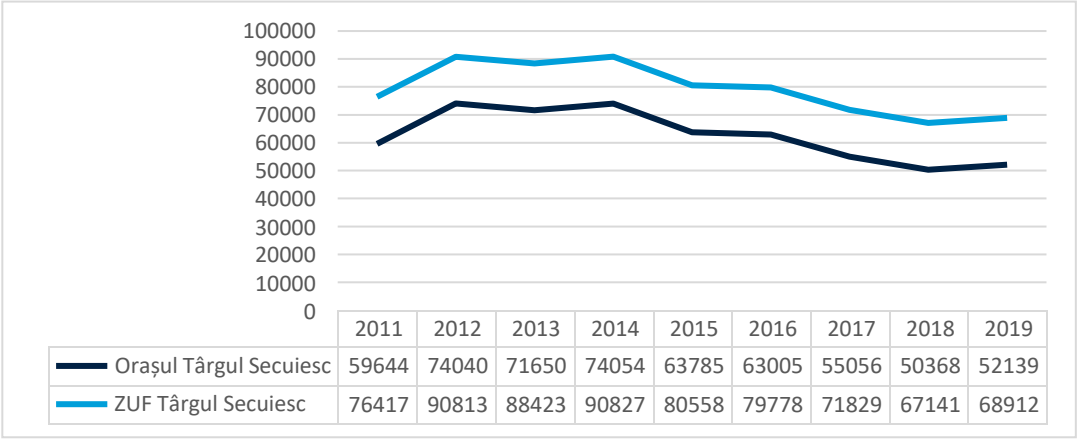
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Orașul Târgul Secuiesc	192583	194978	188154	195576	195248	197062	200685	201860	207958
ZUF Târgul Secuiesc	321852	324247	317423	324845	324517	326331	329954	331129	337227

Sursa: INS. Baza de date TEMPO online – prelucrare date.

Volume eliberate de către bibliotecile publice în perioada 2011-2019

În anul 2019 biblioteca publică din Orașul Târgu Secuiesc a eliberat 52.139 de volume, cu 14,39% mai puține volume decât în anul 2011. La nivelul ZUF-ului numărul volumelor eliberate în anul 2019 (68.912) a scăzut față numărul volumelor eliberate în anul 2011 (76.417), cu 10,89 %.

Figura 3 Evoluția numărului de volume eliberate în perioada 2011-2019

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Orașul Târgul Secuiesc	59644	74040	71650	74054	63785	63005	55056	50368	52139
ZUF Târgul Secuiesc	76417	90813	88423	90827	80558	79778	71829	67141	68912

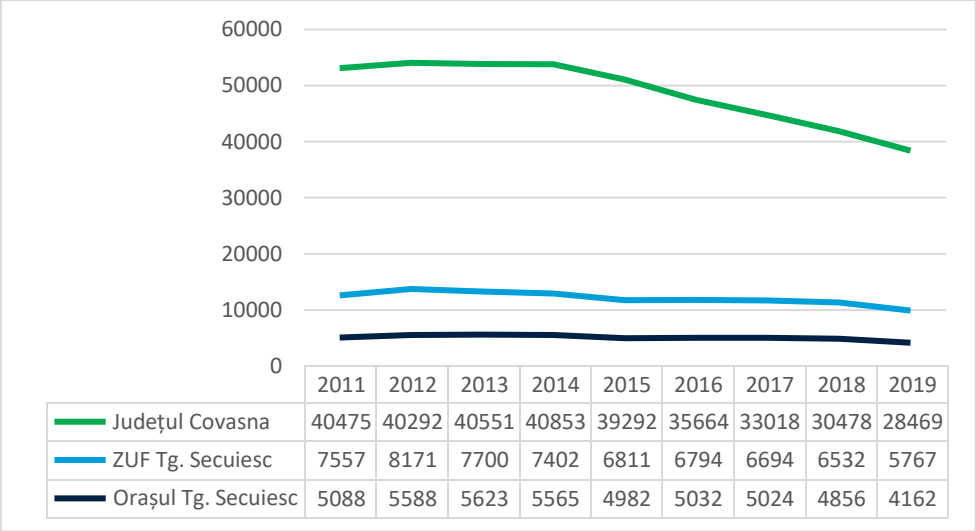
Sursa: INS. Baza de date TEMPO online – prelucrare date.

Cititori activi in biblioteci in perioada 2011-2019

La nivelul Orașului Târgu Secuiesc, numărul cititorilor activi din bibliotecă nu a fluctuat foarte mult în perioada 2011-2019, cel mai mic număr de 4.162 înregistrându-se în 2019, iar cel mai mare de 5.623 în 2013. În spațiul rural al ZUF Târgu Secuiesc observăm însă o scădere de 31,03 % a numărului de cititori activi în perioada 2011-2019.

La nivelul județului Covasna, în anul 2019, numărul cititorilor activi din biblioteci a scăzut cu 42,17% , în 2019 fiind de 28.469 de cititori activi.

Figura 4 Evoluția numărului de cititori activi din bibliotecile publice

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Județul Covasna	40475	40292	40551	40853	39292	35664	33018	30478	28469
ZUF Tg. Secuiesc	7557	8171	7700	7402	6811	6794	6694	6532	5767
Orașul Tg. Secuiesc	5088	5588	5623	5565	4982	5032	5024	4856	4162

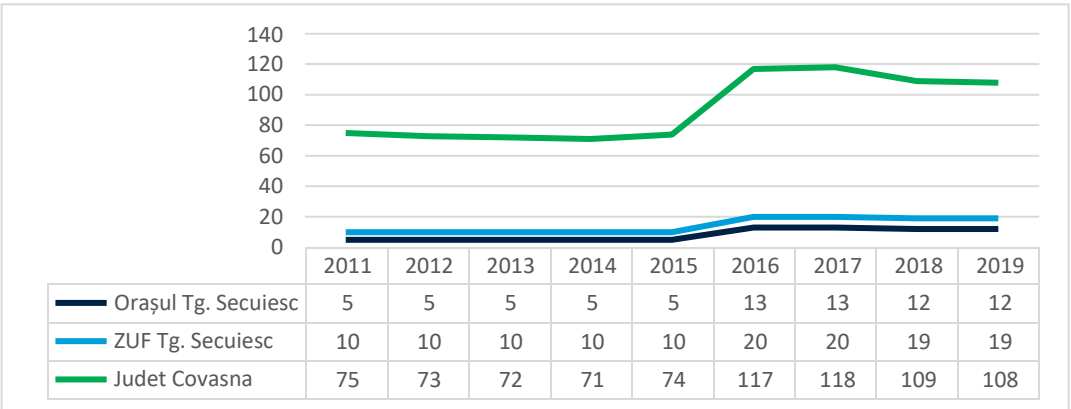
Sursa: INS. Baza de date TEMPO online – prelucrare date.

Personalul angajat din bibliotecile publice

La nivelul județului Covasna numărul angajaților bibliotecii a crescut în 2019 față de 2011 cu 30,5 %, iar la nivelul Orașului Târgului Secuiesc numărul a crescut cu 58,33 %. Numărul angajaților la nivelul ZUF Târgu Secuiesc a crescut cu 47,37 %.

În anul 2019 numărul angajaților în biblioteci de la nivelul Orașului Târgu Secuiesc reprezintă este de 12 angajați și repezintă 11,11 % din numărul total al angajațiilor în biblioteci de la nivelul județului Covasna.

Figura 5 Personalul angajat in bibliotecile publice

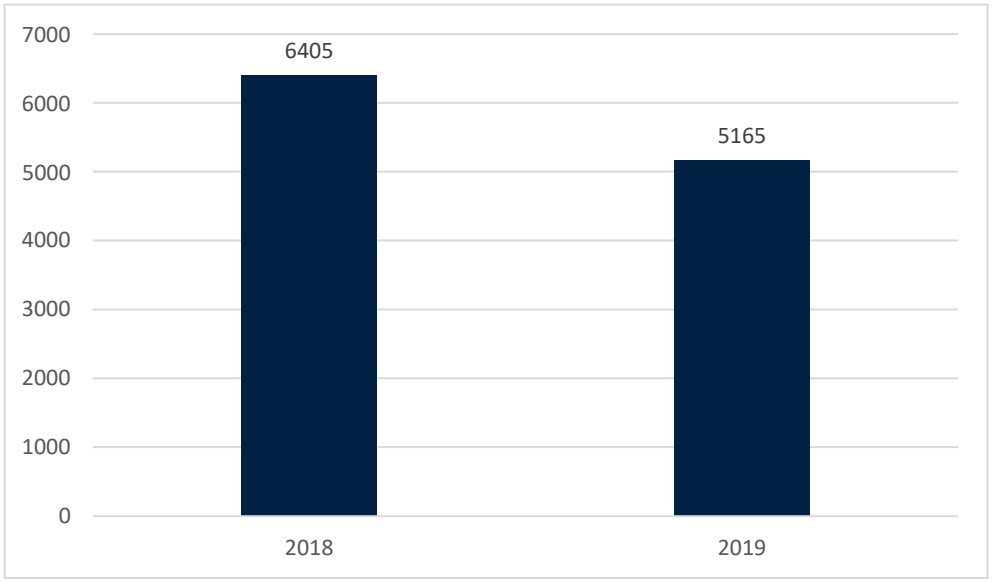
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Orașul Tg. Secuiesc	5	5	5	5	5	13	13	12	12
ZUF Tg. Secuiesc	10	10	10	10	10	20	20	19	19
Judet Covasna	75	73	72	71	74	117	118	109	108

Sursa: INS. Baza de date TEMPO online – prelucrare date.

Număr de spectatori la reprezentațiile artistice

În anul 2019 la reprezentațiile artistice din Orașul Târgu Secuiesc au participat 5.165 de spectatori, cu 24% mai puțin față de anul 2018.

Figura 6 Evoluția numărului de spectatori la reprezentațiile artistice, Tg. Secuiesc

Sursa: INS. Baza de date TEMPO online – prelucrare date.

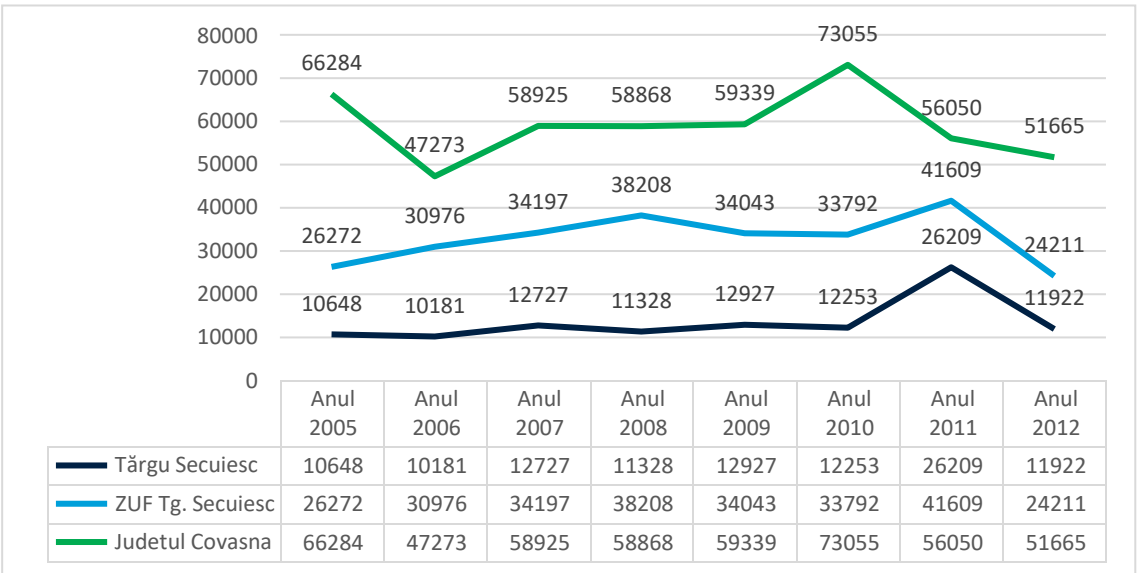
Personal angajat în instituțiile de spectacole

În anul 2019 în instituțiile de spectacole erau angajate 8 persoane.

Vizitatori în muzee și colecții publice

La nivelul Orașului Târgu Secuiescc numărul vizitatorilor în muzee a crescut cu 10,7% în anul 2012 față de anul 2005, în anul 2012 având 11.922 de vizitatori. Numărul de vizitatori ai muzeelor din Județul Covasna a scăzut cu 28,29% din anul 2012 față de anul 2005.

Figura 7 Număr de vizitatori în muzee și colecții publice

	Anul 2005	Anul 2006	Anul 2007	Anul 2008	Anul 2009	Anul 2010	Anul 2011	Anul 2012
Târgu Secuiesc	10648	10181	12727	11328	12927	12253	26209	11922
ZUF Tg. Secuiesc	26272	30976	34197	38208	34043	33792	41609	24211
Judetul Covasna	66284	47273	58925	58868	59339	73055	56050	51665

Sursa: INS. Baza de date TEMPO online – prelucrare date.

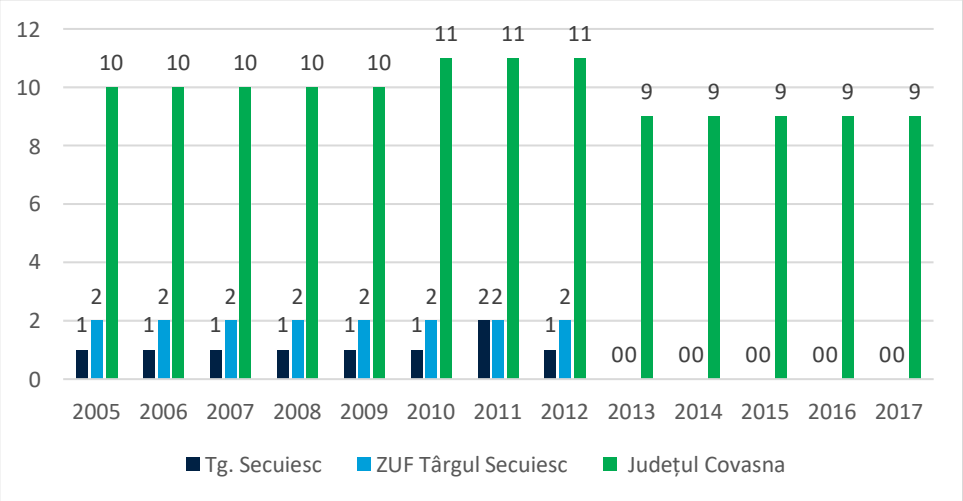
Locuri în salile de spectacole și concerte

Numărul de locuri în salile de spectacole și concerte la nivelul Orașului Târgu Secuiesc, in anul 2019 era de 211 locuri.

Muzee și colectii publice

În Orașului Târgu Secuiesc a funcționat până în anul 2012 un muzeu, la nivelul ZUF-ului până în anul 2012 au funcționat 2 muzee iar la nivelul județului funcționau în anul 2017, 9 muzee.

Figură 8 Număr de muzee și colecții publice

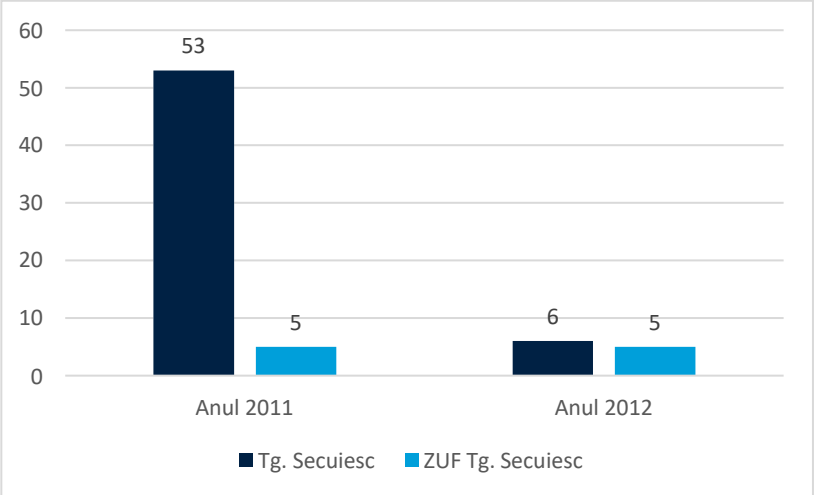

Sursa: INS. Baza de date TEMPO online – prelucrare date.

Personal angajat în muzee

În anul 2012 la muzeul din Orașul Târgu Secuiesc erau angajate 6 persoane iar la nivelul ZUF 5 persoane.

Figură 9 Personal angajat în muzee

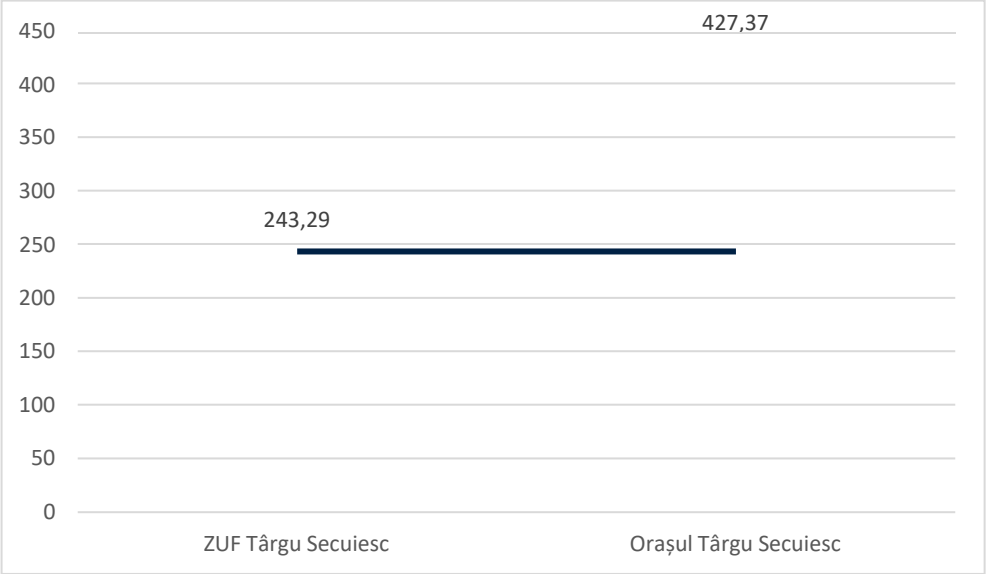

Sursa: INS. Baza de date TEMPO online – prelucrare date.

Cheltuieli culturale 2018

În anul 2018 cheltuielile culturale, la nivelul orașului, au fost de 427,37 RON/per persoană iar la nivel de ZUF 243,29 RON/per persoană.

Figură 10 Cheltuieli culturale în anul 2018

Sursă: Politica Urbană a României. Prelucrare Indicatori Urbani: https://citadini.ro/baza-de-date-urbane/

Evenimente culturale

În 2019, în Târgu Secuiesc, au fost organizate următoarele evenimente: Festivalul Cartofului, Zilele Orasului, Târg de produse tradiționale. Academia de Argint.

Conform raportului de activitate al Casa de cultură Vidago aferent anului 2019 majoritatea proiectelor culturale iniţiate şi derulate de Casa de Cultură "Vigadó" Municipiului Târgu Secuiesc, sub egida Primăriei MunicipiuluiTârgu Secuiesc şi a Consiliului Local, s-au materializat și în 2019 în festivaluri, spectacole, concerte, evenimente cultural artistice de mare sau mai mică anvergură care s-au dovedit a fi o reală atracţie atât pentru publicul din județul Covasana cât şi pentru turiştii prezenţi în municipiul, fiecare în parte bucurându- se de un impact deosebit din partea spectatorilor.

În anul 2019 în cadrul Casei de Cultură "Vigadó" au fost organizate aproximativ 235 de manifestări şi evenimente culturale (spectacole, concerte, expoziţii, saloane de artăşi literatură, festivaluri, etc.), de mai mică sau mai mare amploare, 176 de repetiții, 154 de montări, de care a beneficiat marea majoritate a populaţiei locale, precum şi turiştii care au vizitat municipiul.

Patrimoniul cultural

Patrimoniul cultural, conform Listei Monumentelor Istorice din România[14], publicată în anul 2015, la nivelul orașului Târgu Secuiesc există **39 monumente istorice, ansambluri şi situri arheologice de interes național, județean și local,** iar **111 la nivel de ZUF Târgu Secuiesc.**

Statuia turnătorului de tunuri se află în centrul orașului din anul 1971. O caracteristică specială a orașului sunt porțile, care formez capătul străzilor din centru. 73 de curți se găsesc și în prezent în oraș**. Muzeul de Bresle Incze László** este de vizitat în clădirea fostei primării al orașului, aici este de găsit și unica copie al tunului, fabricat de Gábor Áron. Originalul a fost readus în anul 2010 la Sfântu Gheorghe, în Ținutul Secuiețsc. Târgu Secuiesc s-a unit cu Kanta în anul 1849, și în 1949 cu Ruseni. În prezent

[14] https://patrimoniu.ro/images/lmi-2015/LMI-DJ.pdf

Lunga, Tinoasa și Săsăuși aparțin orașului. Biserica reformată a fost construită în anul 1783 în locul bisericii din evul mediu.

Târgu Secuiesc este numit orașul breslelor, cizmarilor și al curțiilor, după Orbán Balázs este Parisul ținutului Trei Scaune.

Figură 11. Casa de Cultura „Vigado”

Sursa: primaria Orașului Târgu Secuiesc

Figură 12. Centrul Istoric

Sursa:https://ro.wikipedia.org/wiki/Lista_monumentelor_istorice_din_jude%C8%9Bul_Covasna

Facilități culturale

Conform Barometrului Urban[15], realizat de Banca Mondială în 2020, 63% din total populație urbană din România se declară mulțumită de acest tip de facilități la nivelul orașului lor. În regiunile Sud-Est (71%) și Nord-Vest (68%) se înregistrează cea mai ridicată apreciere, iar în regiunile Sud-Muntenia (50%) și Vest (54%) cea mai scăzută apreciere. Cinci centre urbane înregistrează nivele de satisfacție de peste 80% din total populație: Cluj-Napoca (88%), Oradea (85%), Drobeta-Turnu Severin (83%), Iași (82%) și Vatra Dornei (81%).

În 28 din cele 41 centre urbane incluse în eșantion, majoritatea populației este mulțumită de facilitățile culturale pe care le are la dispoziție, precum sălile de cinematograf, de concerte, teatrele, cinematografele, muzeele și bibliotecile. În cadrul acestei întrebări au fost incluse și evenimentele în aer liber organizate la nivel local; 63% din total populație urbană se declară mulțumită de acest tip de facilități la nivelul orașului lor.

În regiunile Sud-Est (71%) și Nord-Vest (68%) se înregistrează cea mai ridicată apreciere, iar în regiunile Sud-Muntenia (50%) și Vest (54%) cea mai scăzută apreciere.

Se înregistrează disparități semnificative de mulțumire între orașele sub 50.000 de locuitori (medie 47%) și orașele peste 100.000 de locuitori (medie 73%).

De asemenea, se înregistrează diferențe semnificative între aprecierea pozitivă dată de locuitorii din reședințele de județ (69%) și cea din municipiile non-reședință (48%) sau din celelalte orașe (51%).

Mulțumirea scade odată cu vârsta, de la 67% - valoarea totală a mulțumirii, înregistrată în rândul categoriei 18-24 ani, la 57% - pondere înregistrată în rândul categoriei 65 ani și peste.

Aprecierea crește odată cu educația, de la 53%, în rândul persoanelor cu educație elementară, la 66%, în rândul persoanelor cu studii superioare.

Cinci centre urbane înregistrează nivele de satisfacție de peste 80% din total populație: Cluj-Napoca (88%), Oradea (85%), Drobeta-Turnu Severin (83%), Iași (82%) și Vatra Dornei (81%).

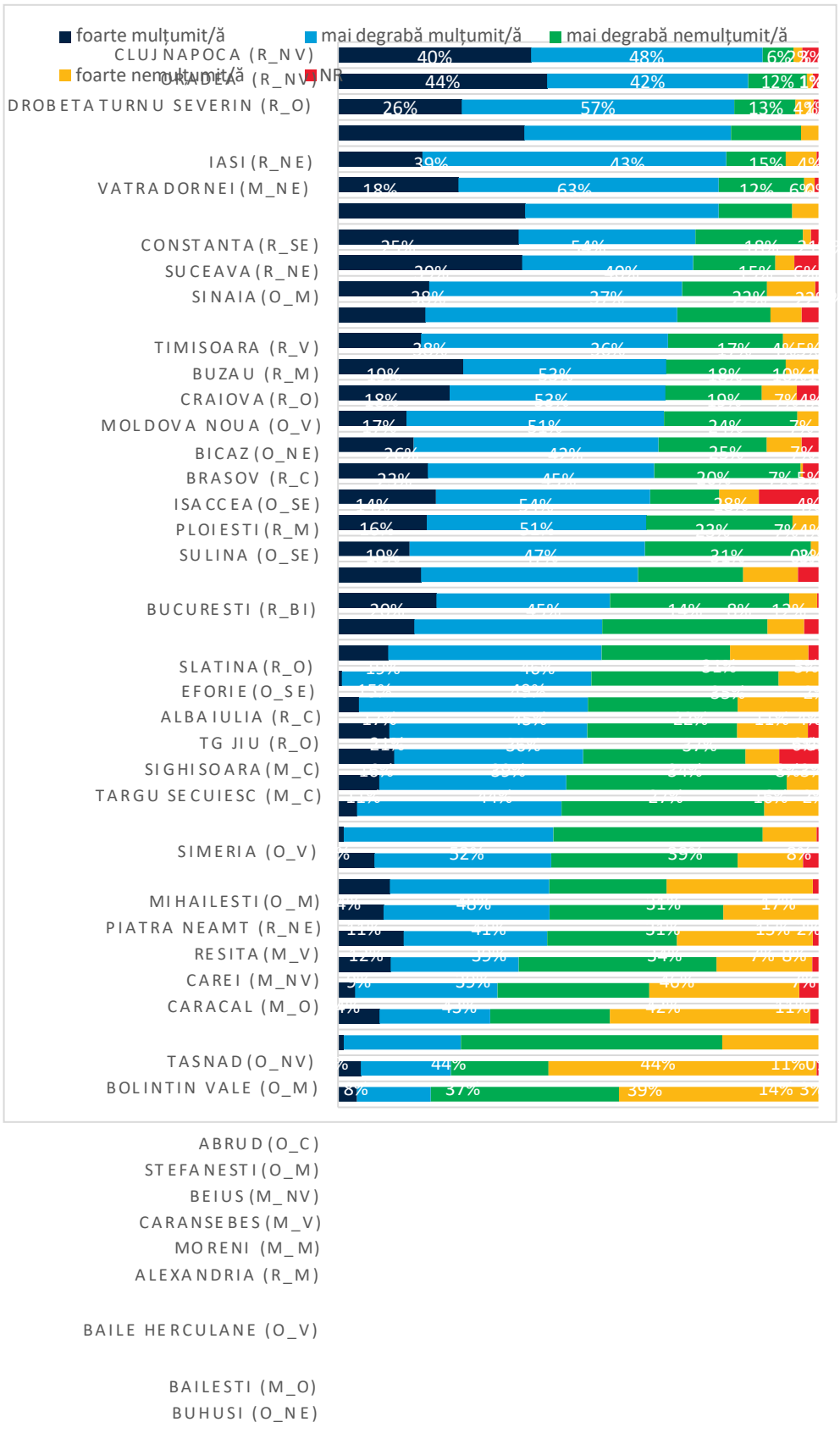
La popul opus al distribuției, în șase orașe, mai puțin de 40% dintre cetățeni se declară mulțumiți, în trei dintre acestea procentul fiind sub 30%: Băile Herculane (26%), Băilești (24%) și Buhuși (19%).

Alexandria este reședința de județ unde s-a înregistrat cel mai scăzut nivel de satisfacție (32%), iar Sinaia este orașul mic cu cel mai ridicat nivel de satisfacție (74%).

În Orașul Târgul Secuiesc 11% dintre respondenți sunt foarte mulțumiți de facilitățile culturale, 44% sunt mai degrabă mulțumiți, 27% mai degrabă nemulțumiți, 16% sunt foarte nemulțumiți, iar 2% nu au dorit să răspundă.

[15] https://citadini.ro/barometru-urban-2020/

Figură 13 Cât de mulțumiți sunteți de facilitățile culturale, precum sălile de concerte, teatrele, cinematografele, muzeele și bibliotecile din…[orașul dvs.]-comparație BAROMETRU URBAN 2020

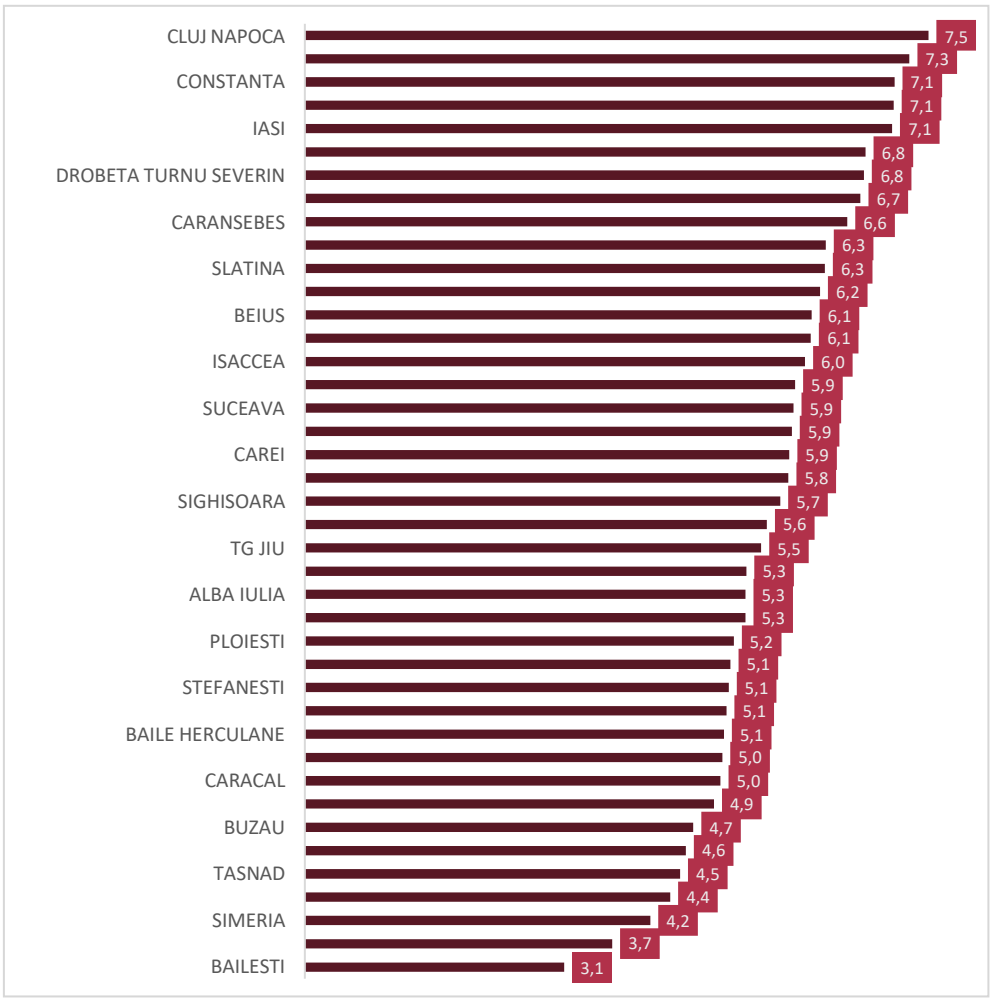
Sursa: Politica Urbana a Romaniei, Barometru privind Calitatea Vieții, 2020

INFRASTRUCTURA ȘI SERVICIILE DE TINERET

Conform Barometrului Urban realizat în 2020 de Banca Mondială, aprecierea condițiilor de petrecere a timpului liber pentru tineri, din orașul în care trăiesc, a înregistrat, la nivel național, media de 6,0 puncte. Regiunile București-Ilfov (medie 6,8) și Nord-Vest (medie 6,6) se situează pe primele poziții ale ierarhiei la nivel regional, iar Sud-Muntenia pe ultima poziție (medie 5,2). Cluj-Napoca (medie 7,5), Timișoara (7,3), Constanța (7,1), Oradea (7,1) și Iași (7,1) se situează pe primele poziții. Buzău este singura reședința cu o medie mai mică de 5.0 (respectiv 4,7 puncte).

Aprecierea cu note de la 1 (foarte nemulțumit) la 10 (foarte mulțumit) a condițiilor de petrecere a timpului liber pentru tineri, din orașul în care trăiesc, a înregistrat, la nivel național media de 6,0 puncte.

Figura 1. Pe o scală de la 1 (foarte nemulțumit) la 10 (foarte mulțumit) cât de mulțumit sunteți, în orașul dvs., de condițiile de petrecere a timpului liber pentru tineri?

Sursa: Politica Urbana a Romaniei, Barometru privind Calitatea Vieții, 2020

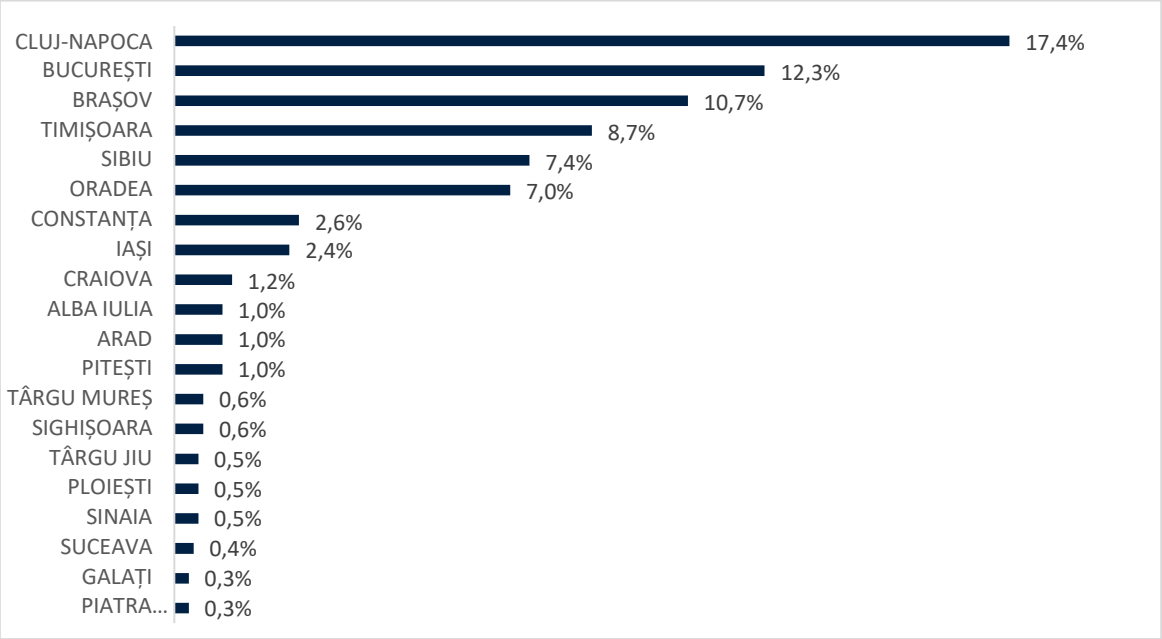
Ca și prioritate rezultată din Barometrul Urban, asigurarea condițiilor de viață ale oamenilor (accesul la servicii, modalități de petrecere a timpului liber, acces la utilități) este cea mai importantă direcție strategică percepută la nivel național.

De asemenea în 28 din cele 41 centre urbane incluse în eșantion, majoritatea populației este mulțumită de facilitățile culturale pe care le are la dispoziție, precum sălile de cinematograf, de concerte, teatrele, cinematografele, muzeele și bibliotecile. În cadrul acestei întrebări au fost incluse și evenimentele în

aer liber organizate la nivel local; 63% din total populație urbană se declară mulțumită de acest tip de facilități la nivelul orașului lor.

La solicitarea "Vă rugăm să numiți un „oraș de nota 10" din România sub aspectul: Condițiilor de viață ale oamenilor care locuiesc în el (acces la servicii, mod de petrecere a timpului liber, utilități)".

Figura 2. Vă rog să vă gândiți la orașele din România ca fiind aflate într-o competiție, iar dvs. sunteți una/unul din membri juriului. Vă rog să numiți un „oraș de nota 10" din România sub aspectul: ...Condițiilor de viață ale oamenilor care locuiesc în el (acc

Sursa: Politica Urbana a Romaniei, Barometru privind Calitatea Vieții, 2020

Conform studiului realizat de Institutul Național pentru Cercetare și Formare Culturală (INCFC)[16] **Obiceiurile de consum cultural public ale tinerilor adolescenți se împart în trei categorii:** activități culturale, activități de divertisment și relaxare și activități comunitare. Pentru secțiunea „stil de viață" au fost incluse în analiză și practicile de consum individual ale tinerilor, care includ hobbyurile acestora, cu un accent pus pe activitățile artistice.

Principalele concluzii ale studiului au fost :

- Practicile și obiceiurile de consum cultural ale tinerilor adolescenți includ preponderent activități de divertisment și relaxare. Plimbarea în parcuri sau zone verzi, mersul în mall (pentru cumpărături, jocuri, filme, restaurante etc.) și mersul în cafenele / restaurante / baruri (altele decât cele din mall) sunt realizate cel mai des de către tineri. O explicație posibilă pentru aceste preferințe este accesul mult mai facil în aceste locuri (proximitate, gratuitate, permisivitate) comparativ cu alte locuri.
- Activitățile comunitare ocupă al doilea loc în preferințele adolescenților. Astfel, este important de menționat că peste 60% dintre tinerii adolescenți participă la sărbători sau evenimente locale de câteva ori pe an sau mai rar.
- Activitățile culturale sunt practicate ocazional în spațiul public, de câteva ori pe an sau mai rar, o explicație posibilă fiind accesul mai greu (infrastructură, timp, resurse financiare) și complexitatea experienței.

[16] https://www.culturadata.ro/wp-content/uploads/2018/12/Atitudinea_tinerilor_fata_de_patrimoniu.pdf

- Mersul la bibliotecă pentru a împrumuta cărți este singura activitate culturală care este desfășurată cu o frecvență uzuală, nu doar ocazională, o explicație posibilă fiind nevoia de informare suplimentară pentru reușita școlară.
- Patrimoniul cultural este în topul activităților culturale preferate de tineri, vizitarea unor muzee sau a unor galerii de artă și a unui monument istoric sau a unui sit arheologic reprezentând activitatea ocazională cu cel mai mare procent de frecventare în rândul tinerilor adolescenți.
- peste jumătate dintre tinerii adolescenți au participat în ultimul an la un concert de muzică sau la o piesă de teatru. Hobby-urile tinerilor în timpul lor liber includ în ordinea preferințelor fotografia, pictura / desenul și scrierea creativă.
- Tinerii adolescenți sunt mari consumatori de produse din industriile creative. Aceștia ascultă muzică în proporție mai mare decât adulții, în schimb se uită la televizor mai puțin decât aceștia din urmă. Topul celor mai ascultate genuri de muzică de către tineri include rock / pop / hip-hop / rap (77%), muzică electronică / house (45%) și manele (43%).
- Adolescenții folosesc internetul zilnic pentru a comunica cu familia și / sau prietenii, pentru a asculta muzică și pentru a citi cărți zilnic sau săptămânal, înregistrând o rată mult mai mare comparativ cu adulții. Smartphone-ul, internetul,televizorul, computerul și cablul TV sunt aproape nelipsite din casele tinerilor adolescenți. Gradul de cunoaștere a patrimoniului cultural din țara noastră este relativ ridicat în rândul tinerilor adolescenți, peste jumătate din aceștia fiind familiarizați cu acest concept.
- Remarcăm însă un procent destul de ridicat de tineri care nu au auzit niciodată despre patrimoniul cultural și au nevoie de mai multă informație pe acest subiect.
- Chiar dacă o parte dintre tinerii adolescenți nu au fost foarte familiarizați cu conceptul de patrimoniu cultural, nivelul practicilor de vizitare ale unor obiective de patrimoniu este relativ ridicat, indiferent dacă ne referim la cele din țara noastră sau din străinătate.
- Atitudinea tinerilor față de patrimoniul cultural este în general una de protejare, de mândrie și de responsabilitate, însă atitudinea lor față de graffiti este una ambivalentă.
- Se remarcă un potențial mic, dar nu de neglijat al celor care consideră că graffiti este o formă de artă și poate fi realizat pe orice clădire sau oriunde ai inspirație.
- Atitudinea ambivalentă față de graffiti se remarcă și mai mult în cazul desemnării celor mai potrivite locuri pentru desenat, unde se evidențiază pe de o parte o protejare a obiectivelor de patrimoniu prin preferința panourilor special amenajate, a locurilor părăsite și a asfaltului și mai puțin pe clădiri noi, blocuri sau mijloacele de transport în comun.
- Atunci când doresc să afle mai multe informații despre patrimoniul cultural, tinerii adolescenți preferă căutare pe internet, fie pe motoare de căutare (Google), fie pe rețele de socializare (Facebook).
- Peste jumătate dintre tinerii adolescenți au participat cel puțin o dată la activități de voluntariat și aproape două treimi dintre își doresc să se implice ca voluntari în acțiuni legate de patrimoniul cultural.

Sectorul de tineret în Târgu Secuiesc

În ceea ce privește sectorul de tineret din municipiul Târgu Secuiesc, Asociația Tinerilor din Târgu Secuiesc elaborează în această perioadă Strategia de Tineret a municipiului Târgu Secuiesc, cu sprijinul Primăriei Târgu Secuiesc.

Asociațiile de tineret active în Târgu Secuiesc sunt:

- Asociația Zold Nap
- Asociația Kezdivasarhelyi Ifjusagi Fejlodes
- Asociația Tineretului Maghiar din Ardeal
- Asociația Tinerilor din Târgu Secuiesc
- Asociația Turóczi Mózes Egyesület
- Asociația pentru Studii Alternative EVITA

- Asociația Cultural-educativă Pro Schola
- Asociația Apor Peter
- Asociația Molnar Jozsias Nostra-Vox Tg. Secuiesc
- Asociația culturală Nagy Mózes
- Asociația culturală-educativă "Petőfi Sándor"
- Asociația Szentkereszty Stephanie

Direcția Județeană de Sport și Tineret Covasna

Conform raportului de activitate al DJST [17] în perioada ianuarie-martie 2018, Compartimentul pentru tineret al Direcției Județene pentru Sport și Tineret Covasna a inițiat mai multe întâlniri, cu scopul identificării prin consultare publică soluții menite remedierii sau îmbunătățirii situației existente a tinerilor.

În cadrul acestor întâlniri au rezultat programe specifice pentru nevoile tinerilor din Județul Covasna. DJST desfășoară proiecte proprii și în parteneriat printre care: "Concursul local de proiecte de tineret 2020" privind prioritățile și măsurile pentru tineret, "România, tinerii și Președinția Europeană. Oportunități și perspective, ACCES, Formare și integrare pe piața muncii a tinerilor din mediul rural, Stagiu de formare SCOUT, Fii ANTREPRENOR", Marșul Centenarului Marii Uniri.

[17] https://www.djstcovasna.ro/userfiles/raport2018.pdf

ANALIZA DIAGNOSTIC: CONCLUZII, PROVOCĂRI, TENDINȚE ȘI RECOMANDĂRI

Provocări, tendințe și nevoi identificate	Recomandări
Infrastructura și serviciile de educație	
• În perioada 2010-2019, personalul didactic a scăzut cu 9,82% la nivelul ZUF Târgu Secuiesc și cu 13,03% la nivelul municipiului Târgu Secuiesc. • Două școli de la nivelul ZUF Târgu Secuiesc au fost identificate cu risc: Liceul Tehnologic „AporPéter" Târgu Secuiesc și Școala Gimnazială „VéghAntal" Cernat. • Infrastructura unităților de învățământ: termoficarea, starea clădirilor etc. • În județul Covasna, în anul 2019, existau 7 unități de învățământ preșcolar, dintre acestea doar una aflându-se în municipiul Târgu Secuiesc.	• Extinderea unităților de învățământ preșcolar. • Atragerea de cadre didactice, inclusiv în învățământul preșcolar. • Dezvoltarea unor programe în parteneriat cu mediul privat și ONG-uri pentru diversificarea oportunităților oferite elevilor (internshipuri, activități de voluntariat etc.). • Reabilitarea unităților de învățământ cu risc și obținerea avizului ISU. • Atragerea de fonduri pentru reabilitarea și modernizarea unităților de învățământ.
Infrastructura de sănătate și serviciile medicale	
• Ponderea persoanelor care s-au declarat nemulțumiți de serviciile de sănătate este 33%, dintre care 10% sunt foarte nemulțumiți. • Distribuția unităților medicale este neuniformă la nivelul zonei urbane funcționale. • Târgu Secuiesc și ZUF au înregistrat sub 1 cabinet medical de familie la 1.000 de locuitori. • Cătălina nu are cabinete stomatologice și nici farmacii. • Lemnia nu are un cabinet medical de familie.	• Dezvoltarea de unităţi medicale în mediul rural, prin parteneriate cu administrațiile din ZUF Târgu Secuiesc. • Îmbunătățirea accesului la medicul de familie și medicul stomatolog. • Dezvoltarea și consolidarea asistenței comunitare, a asistenței primare și a asistenței ambulatorii specializate, prin alocarea unui buget mai mare și accesarea de fonduri europene. • Educarea populației cu privire la accesarea serviciilor de îngrijire de tip ambulatoriu pentru cazuri care nu sunt complexe. • Dezvoltarea unor programe de prevenție cu ajutorul medicilor de familie și prin programe de informare și educare a populației.
Infrastructura și serviciile de asistență socială	

• Nu există suficiente parteneriate public-privat pentru acoperirea unei game variate de servicii sociale pe teritoriului.
  • Nevoile de infrastructură sociale şi servicii nu sunt acoperite
  ○ Servicii sociale necesare în Târgu Secuiesc: Centre rezidenţiale de îngrijire şi asistenţă medico-socială pentru persoane vârstnice, bolnavi cronici în fază terminală, Centre rezidenţiale de îngrijire şi asistenţă pentru
	Dezvoltarea parteneriatelor public-privat, dezvoltarea serviciilor primare la nivel local, îmbunătățirea forței de muncă, accesarea de fonduri pentru dezvoltarea centrelor necesare și educarea populației cu privire la drepturile și nevoile acestor persoane vulnerabile (programe de prevenție și informare).
	
	Construirea unui centru social – adăpost pentru persoane fără locuință.

persoanele vârstnice, Centre rezidenţiale pentru persoanele adulte cu dizabilităţi, Centre rezidenţiale de îngrijire şi asistenţă pentru persoanele fără adăpost, Centre de zi pentru persoanele vârstnice, Servicii de îngrijire la domiciliu pentru persoane vârstnice, persoane cu dizabilităţi, persoane aflate în situaţie de dependenţă, Centre de zi pentru persoane adulte cu dizabilități, Centre de zi pentru copii: copii în familie, copii separaţi sau în risc de separare de părinți, Centre de zi pentru familie şi copil, Centre de zi pentru persoanele fără adăpost, Centre de zi pentru asistență și suport pentru alte persoane aflate în nevoie, Servicii de intervenţie în stradă pentru persoane fără adăpost, persoane cu diferite adicții, victime ale violenței în familiei, victime ale dezastrelor naturale etcși Centre de preparare şi distribuire a hranei pentru persoane în risc de sărăcie. ○ Servicii sociale necesare în ZUF Târgu Secuiesc: Centre de zi pentru persoanele vârstnice, Servicii de asistenţă comunitară, Servicii de îngrijire la domiciliu pentru persoane vârstnice, persoane cu dizabilităţi, persoane aflate în situaţie de dependenţă, Centre de zi pentru copii: copii în familie, copii separaţi sau în risc de separare de părinți, Centre de zi pentru asistență și suport pentru alte persoane aflate în nevoie și Servicii de asistenţă comunitară.	Reamenajarea clădirile fostelor centrale termice pentru a fi utilizate pe post de centre sociale. Dezvoltarea centrelor necesare atât în municipiu, cât și în zona urbană funcțională.
• Infrastructura și serviciile culturale	
• Numărul de locuri în sălile de spectacole și concerte la nivelul Orașului Târgu Secuiesc, înanul 2019, era de doar 211 locuri. • Numărul spațiilor pentru evenimente culturale. • Promovarea oportunităților culturale oferite de Târgu Secuiesc și ZUF Târgu Secuiesc.	• Extinderea spațiilor pentru evenimente culturale (concerte, festivaluri etc.) • Dezvoltarea imaginii culturale a orașului pentru promovarea evenimentelor culturale organizate în zonă și atragerea de turiști. • Crearea de spații alternative pentruevenimentele de vară. • Finalizarea reabilitării Casei de Cultură. • Dezvoltarea unei biblioteci online • Crearea unui registru de programe culturale • Dezvoltarea unui ghid turistic virtual
Infrastructura și serviciile pentru tineret	
• Lipsa unui centru de tineret sau spațiu destinat exclusiv tinerilor și activităților pentru tineret.	• Identificarea unor spații publice ce pot fi utilizate de ONG-uri pentru activități dedicate tinerilor.

• Oportunitățile profesionale și de dezvoltare oferite tinerilor.	• Înființarea Consiliului Consultativ pe Probleme de Tineret. • Îmbunătățirea dialogului între societatea civilă și primăria municipiului Târgu Secuiesc. • Parteneriate între societatea civilă, mediul privat, instituțiile de învățământ pentru crearea de programe pentru tineri - internshipuri, activități de voluntariat etc.
Infrastructura și serviciile pentru sport și agrement	
• Cu toate că deține o infrastructură sportivă foarte bine dezvoltată și ar putea găzdui competiții sportive, municipiul Târgu Secuiesc nu dispune de capacitate hotelieră pentru a primi echipe de sport • Conform unei evaluări realizare de Banca Mondială în 2016, comunele Poian, Sânzieni și Catalina au un nivel mai ridicat al nevoilor de infrastructură sportivă • În condițiile unui grad ridicat de sedentarism la nivel național, rolul administrațiilor urbane în facilitarea accesului la activități sportive și mișcare, în general, se profilează puternic atât în studii de specialitate, cât și prin așteptările cetățenilor, fiind necesară o extindere a responsabilității pentru activitatea fizică și sănătate de la nivel individual, către nivelul administrativ, de planificare urbană. • Conform Eurobarometrului dedicat sportului și activității fizice din 2018, 63% dintre români nu se implică deloc în activități sportive sau exerciții fizice și doar 43% dintre respondenți consideră că au multe oportunități de a face mișcare în zona în care locuiesc. 52% dintre românii chestionați consideră că autoritățile locale nu se implică suficient pentru a facilita accesul la activitățile sportive. • Curțile școlilor: în mare parte acestea sunt neglijate de foarte mulți ani, nefiind valorificate la potențialul lor deplin. • Asigurarea de oportunități egale pentru persoanele cu dizabilități, persoane din comunități marginalizate, indiferent de gen, etnie, vârstă, stare fizică, tip de activități preferate este un principiu esențial pentru susținerea dezvoltării activității fizice și sportului de masă. • Creșterea utilizării mașinilor personale în contextul generat de COVID-19	• Identificarea unui spațiu pentru construirea unui complex hotelier în Târgu Secuiesc, care să corespundă tuturor așteptărilor acțiunilor organizate de federațiile sportive naționale și de alte structuri sportive recunoscute (cazare, cantină, sală de fitness, saună etc.) • Promovarea facilităților sportive existente pentru valorificare acestora atât pentru sportul de performanță, cât și de masă • Deschiderea curților școlilor și transformarea acestora în spații semi-publice, în care să poată avea acces locuitorii, în intervale orare stabilite • Reamenajarea curților școlilor pentru a valorifica potențialul acestora pentru dezvoltarea sportului școlar și dezvoltării elevilor • Valorificarea zonelor verzi din jurul municipiului care pot fi menținute, protejate și extinse pentru activități sportive și asigurarea unui mediu înconjurător sustenabil, sănătos, pentru cetățeni (alergare, ciclism, drumeții ș.a.) • construirea unei piste de alergare și a unui parc de fitness în aer liber care poate fi folosit liber nu numai de către turiști ci și de locuitorii orașului și ai zonei în jurul complexului Fortyogo • Implementarea de măsuri complementare precum asigurarea de spații verzi la distanțe mici de mers pe jos de locuință (0,5 km), o densitate rezidențială netă ridicată și o mai mare a stațiilor de transport în comun și a intersecțiilor sigure pentru cu pietoni sunt esențiale pentru integrarea activității fizice în viața cotidiană, în condițiile în care lipsa timpului este unul din principalele motive invocate pentru neimplicarea în activități fizice • Centralizarea și închirierea facilităților sportive administrate public, prin intermediul unei platforme web de programări • Crearea unei pagini de informare cu privire la facilitățile sportive existente în fiecare cartier

	• Amenajarea de piste de alergat în cartiere și în jurul parcurilor din oraș • Amenajarea de piste de biciclete bine conectate și sigure • Crearea de parcuri active, cu aparate de fitness în aer liber, în fiecare cartier, incluzând echipamente pentru persoanele cu dizabilități • sprijinirea organizațiilor societății civile care organizează evenimente sportive în oraș, prin finanțarea și promovarea acestora • Campanii de conștientizare a efectelor benefice ale sportului asupra vieţii și efectelor negative ale sedentarismului

STRATEGIA INTEGRATĂ DE DEZVOLTARE URBANĂ A ZONEI URBANE TÂRGU SECUIESC 2021 - 2030

MEDIU ȘI SCHIMBĂRILE CLIMATICE 8

Caracterizarea capitalului natural 8
Rezervații naturale și arii protejate 11

Arii naturale protejate 11
Spații verzi urbane 13

Calitatea factorilor de mediu și poluarea urbană (apă, aer, sol) 17

Calitatea și poluarea corpurilor de apă 18
Calitatea și poluarea aerului 19

Concentrația de particule în suspensie din aer (PM10) 21
Concentrația de ozon troposferic (O3) 22
Concentrația de plumb în atmosferă (Pb) 22
Concentrația de monoxid de carbon (CO) 23
Concentrația de dioxid de sulf (SO2) 24
Concentrația de dioxid de azot (NO2) 25
Indicele specific de calitate a aerului 26
Ponderea depășirii concentrațiilor maxime admise 27

Calitatea și poluarea solului 29
Calitatea și poluarea fonică 30

Schimbări climatice și riscuri de mediu 32

Schimbări climatice 32

Media anuală a temperaturii aerului 33
Media anuală a cantității de precipitații atmosferice 34
Insulele de căldură urbană 35

Cum contribuie Târgu Secuiesc la schimbările climatice 40

Surse Regenerabile de Energie 40

Riscurile naturale și antropice 43

Hidrografia și riscul la inundații 43
Riscul alunecărilor de teren 44
Riscul seismic 45
Riscul Seveso 47

Analiza diagnostic: concluzii, provocări, tendințe și recomandări 49

MEDIU ȘI SCHIMBĂRILE CLIMATICE

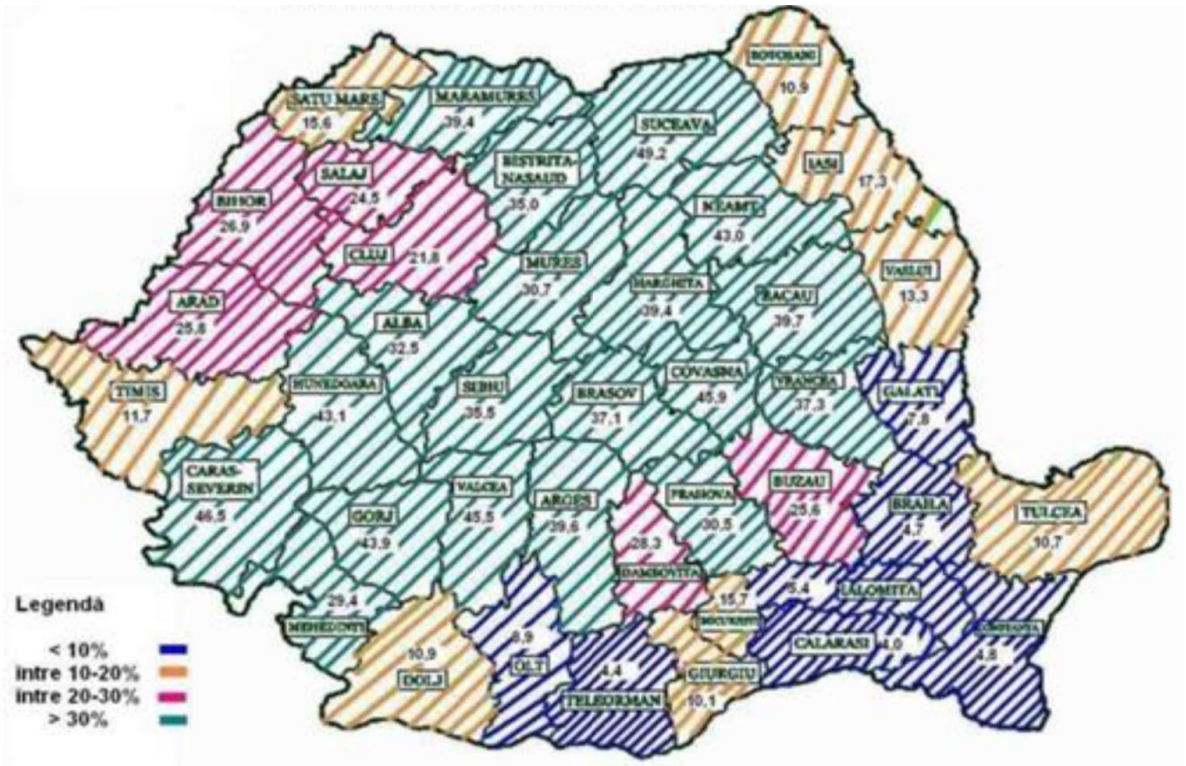
CARACTERIZAREA CAPITALULUI NATURAL

Problemele de mediu sunt din ce în ce mai importante pentru cetățenii orașelor din România. Poluarea aerului, traficul și infrastructura de sănătate sunt principalele trei probleme ale orașelor românești, identificate de cetățeni în cadrul Barometrului Urban 2020. În mod evident, aceste probleme de mediu sunt relevante și pentru un municipiu mic cum este Târgu Secuiesc.

România dispune de cea mai mare suprafață intactă de păduri naturale şi regenerate natural din Europa. Pădurile din România acoperă o suprafață de 6,539 milioane ha.

Măsurile ce au în vedere silvicultura şi amenajarea teritoriului au caracter dual, contribuind atât la reducerea emisiilor de GES şi a efectelor schimbărilor climatice, cât și la beneficii în ceea ce privește adaptarea la acestea. În România, unde pădurile acoperă aproximativ 27% din suprafața țării, gospodărirea durabilă a fondului forestier poate conduce la rezultate imediate în sensul diminuării efectelor schimbărilor climatice.

Figura 1. Acoperirea cu păduri în diferite județe (procente)

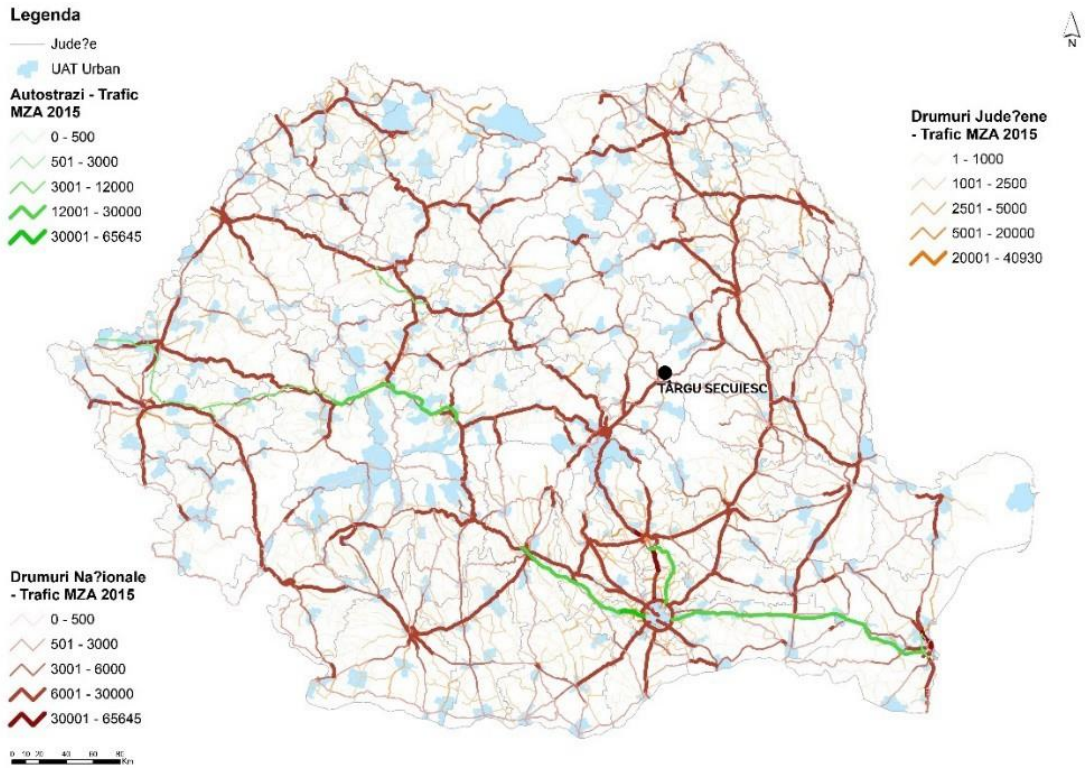
Sursa: Strategia națională privind schimbările climatice și creșterea economică bazată pe emisii reduse de carbon, Banca Mondială, 2015, preluare din Programul Național de Împădurire

Județul Covasna este situat în curbura Carpaților, cu o poziție centrală în țară, fiind localizat în sud-estul Transilvaniei. Se învecinează la est cu județele Vrancea și Bacău, la sud-est cu Buzău, la sud-vest și vest cu Brașov, iar la nord cu Harghita. Teritoriul județului este legat de spațiul extracarpatic prin pasurile Buzău și Oituz, precum și prin mai multe trecători. Suprafața județului reprezintă 1,6% din teritoriul țării.

Municipiul Târgu Secuiesc se află situat în Depresiunea Brașovului, la o altitudine de 560m.

Din punctul de vedere al mediului, Târgu Secuiesc are avantajul de a fi parte a unei regiuni în România cu presiuni antropice mai reduse (nu există entități poluatoare mari în zonă) și cu trafic auto relativ redus (vedeți harta de mai jos).

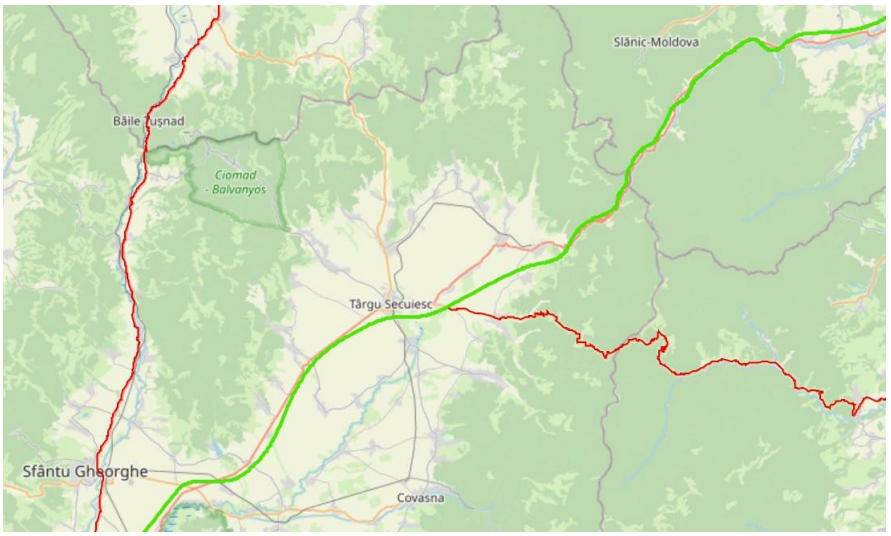
Figura 2. Traficul rutier pe drumurile din România

Sursa: Politica Urbană a României

În același timp, Târgu Secuiesc se va confrunta cu presiuni antropice tot mai mari, cu viitoare autostradă Bacău-Brașov fiind planificată pe lângă Târgu Secuiesc (vedeți figura de mai jos), iar această autostradă va aduce probabil investiții de altă natură. De importanță sunt și activitățile de exploatare a lemnului în regiune, ce pot afecta modul în care "plămânii verzi" ai regiunii funcționează.

Figura 3. Traficul rutier pe drumurile din zona Târgu Secuiesc

Sursa: Politica Urbană a României

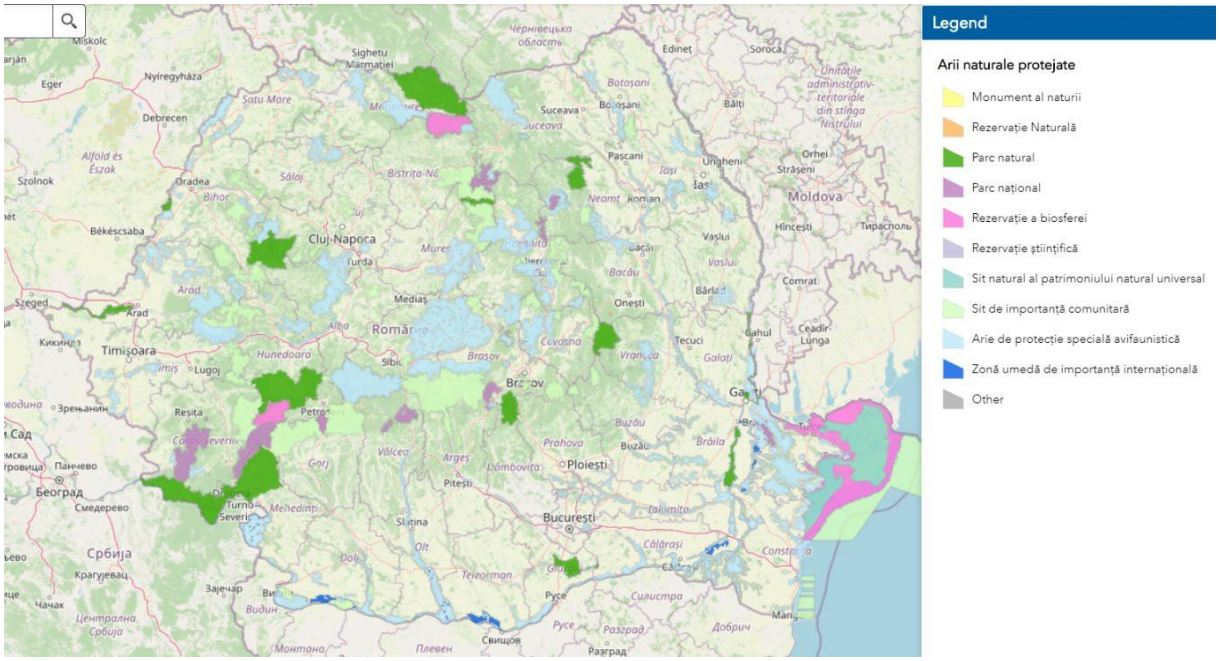
Clima afectează toate orașele, indiferent că sunt mici sau mari, și toate comunitățile trebuie să se implice în lupta împotriva schimbărilor climatice. Această este una din cele mai importante priorități globale și majoritatea statelor lumii s-au implicat în această luptă. Pentru Uniunea Europeană, aceasta este Prioritatea 0 în anii următori și resurse substanțiale au fost puse la dispoziția țărilor membre pentru atenuarea și adaptarea la schimbările climatice. Aceasta este și una din prioritățile principale ale României, conform Strategiei naționale pentru dezvoltarea durabilă a României 2030, a Politicii Urbane 2035, sau a documentelor programatice pentru atragerea Fondurilor Europene în Perioada de Programare 2021-2027.

REZERVAȚII NATURALE ȘI ARII PROTEJATE

Arii naturale protejate

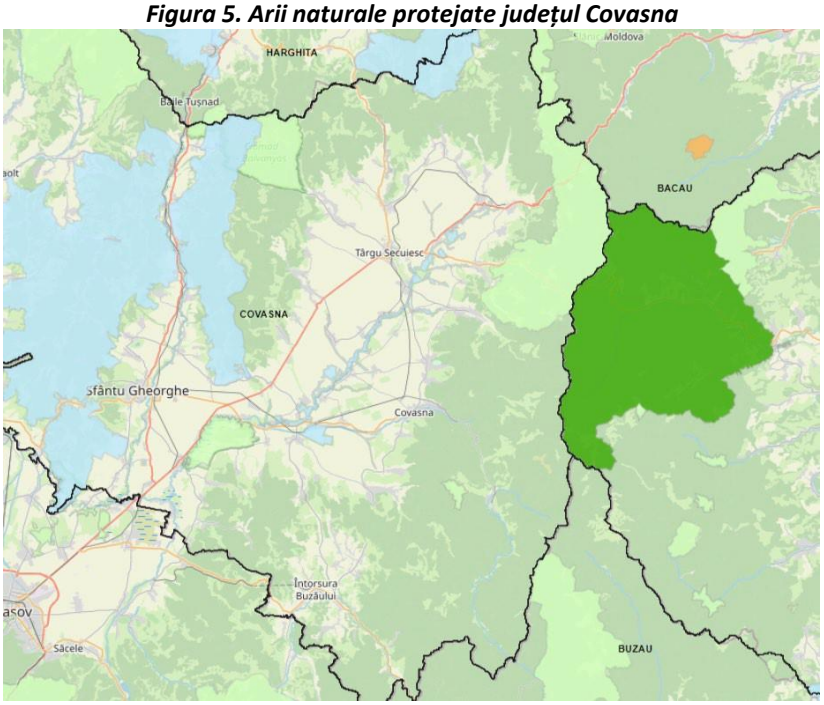
Hărțile de mai jos prezintă ariile naturale protejate din România, respectiv din județul Covasna. Se poate astfel observa faptul că în județul Covasna se află arii de protecție specială avifaunistică și situri de importanță comunitară, iar în municipiul Târgu Secuiesc și în jurul acestuia, de-a lungul râurilor Turia și Negru, se află arii de protecție specială avifaunistică și rezervații științifice.

Figura 4. Arii naturale protejate în România

Sursa: Masterplan de Transport

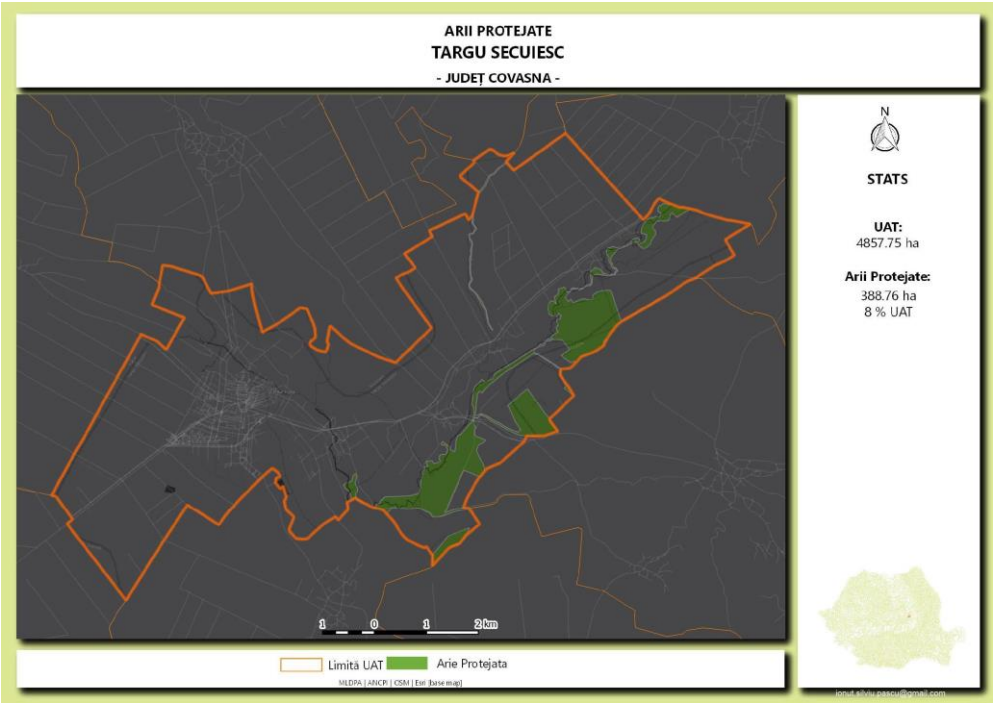
Figura 5. Arii naturale protejate județul Covasna

Sursa: Masterplan de Transport

Conform datelor colectate ca parte a Politicii Urbane a României, în Târgu Secuiesc există 388,76 ha de arii protejate, reprezentând 8% din suprafața UAT-ului.

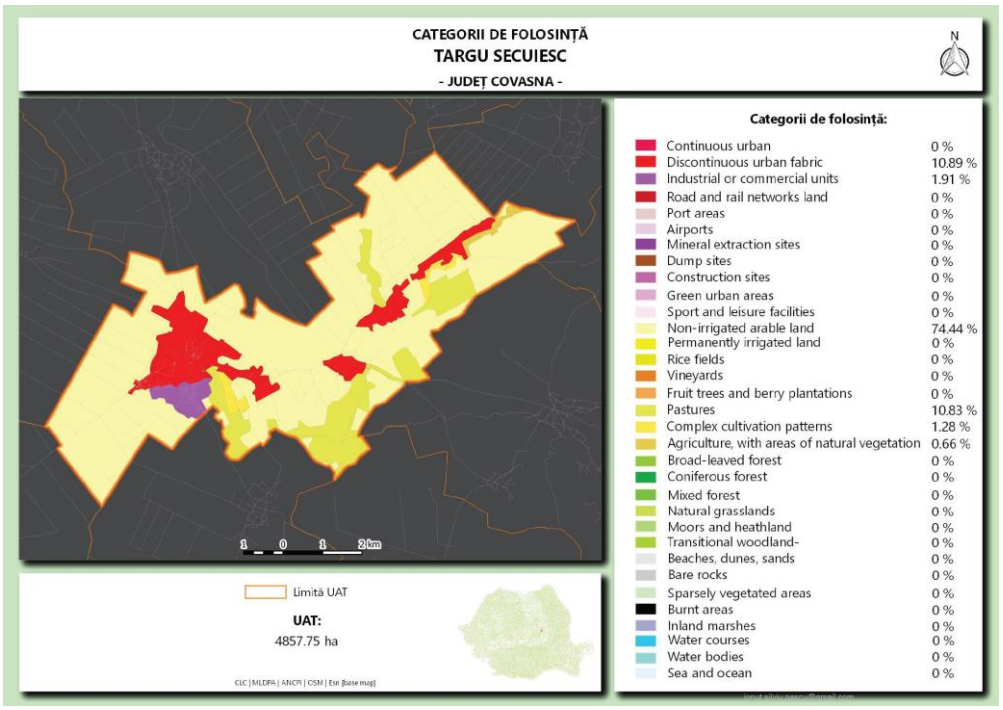
Figura 6. Arii naturale protejate Târgu Secuiesc

Sursa: Politica Urbană a României

Mai mult, harta următoare prezintă categoriile de folosință pentru municipiul Târgu Secuiesc. Se poate observa faptul că suprafața de teren arabil neirigat reprezintă cel mai mare % din municipiu (74,44%).

Figura 7. Categorii de folosință Târgu Secuiesc

Sursa: Politica Urbană a României

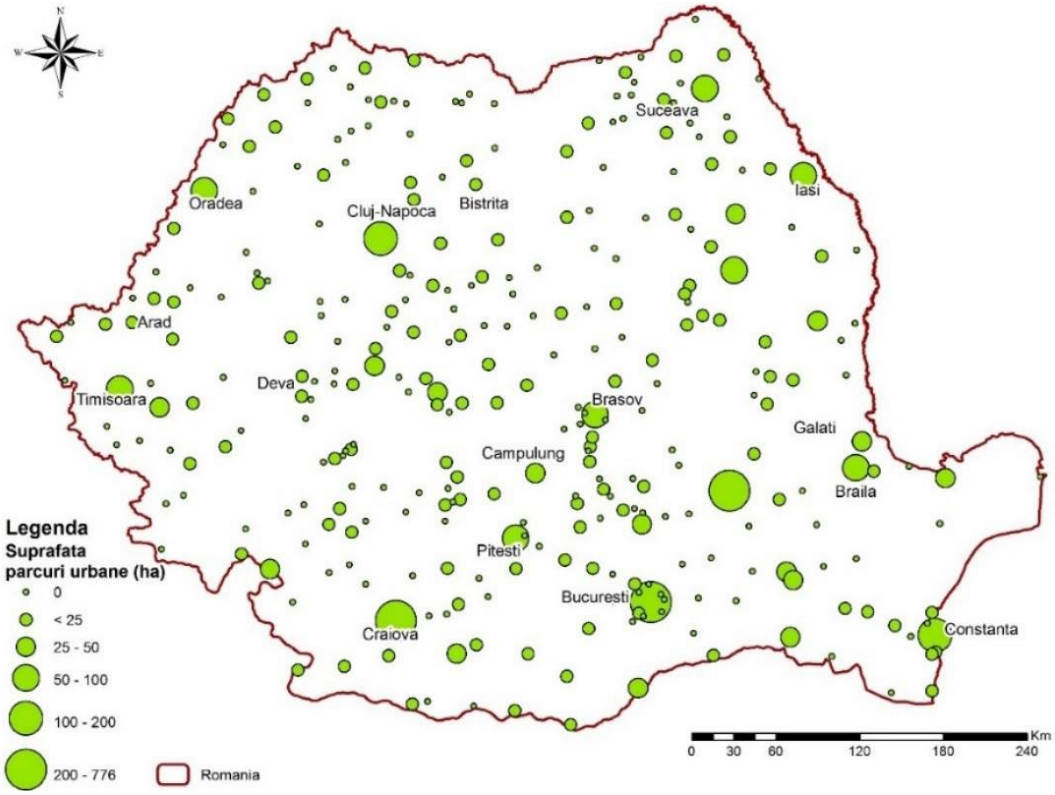
Spații verzi urbane

Creșterea suprafețelor de spații verzi și înlesnirea accesului la acestea, este una din cele mai sigure metode de a crește calitatea vieții într-un oraș. În cartea "Orașul Fericit", Charles Montgomery vorbește despre importanța spațiilor verzi nu numai pentru a ne îmbunătăți calitatea vieții, ci și pentru a ne asigura un nivel de sănătate mai bun. În afară de beneficii recreative și ecologice clare (reducerea poluării aerului, diminuarea efectului de insulă de căldură, controlarea scurgerii apelor), spațiile verzi au și un beneficiu psihologic bine documentat. Unul din studiile faimoase citate în "Orașul Fericit" s-a efectuat într-un spital din Statele Unite ale Americii, unde au fost analizați pacienți aflați în două grupuri – un grup ce avea vedere la o zonă verde în fața spitalului, și un alt grup cu vedere către peretele unei alte clădiri. Scopul studiului a fost de a identifica potențialul efect al "accesului" la spațiiverzi asupra stării psihologice a pacienților și a ritmului de însănătoșire al lor. Rezultatele studiului au arătat clar că pacienții cu vedere către zona verde au avut nu numai un ritm de însănătoșire mai rapiddar și o incidență mult mai scăzută a deceselor față de grupul cu vedere către un perete.

Dezvoltarea, reabilitarea și mentenanța infrastructurii vezi urbane ar trebui, ca atare, să fie o prioritate absolută pentru fiecare primărie din țară. Infrastructura verde este, din păcate, slab dezvoltată în România. Dintre reședințele de județ din România, numai 5 au mai mult de 26 m2 de spații verzi per capita – marja recomandată de Comisia Europeană pentru spațiile urbane.

Ca importanță, parcurile urbane au un loc aparte, datorită suprafețelor mai ridicate, dotărilor complexe pe care le dețin și a gradului de multifuncționalitate ecologică și socială. Acestea oferă servicii culturale foarte diverse populației, cele mai importante fiind cele de recreere, practicarea activităților sportive, socializare și experiența în natură. Harta de jos arată suprafețele absolute ale parcurilor urbane din România. Târgu Secuiesc are o suprafață cu spații verzi de aproximativ 46 ha – osuprafață modestă pentru un municipiu de dimensiunile Târgului Secuiesc.

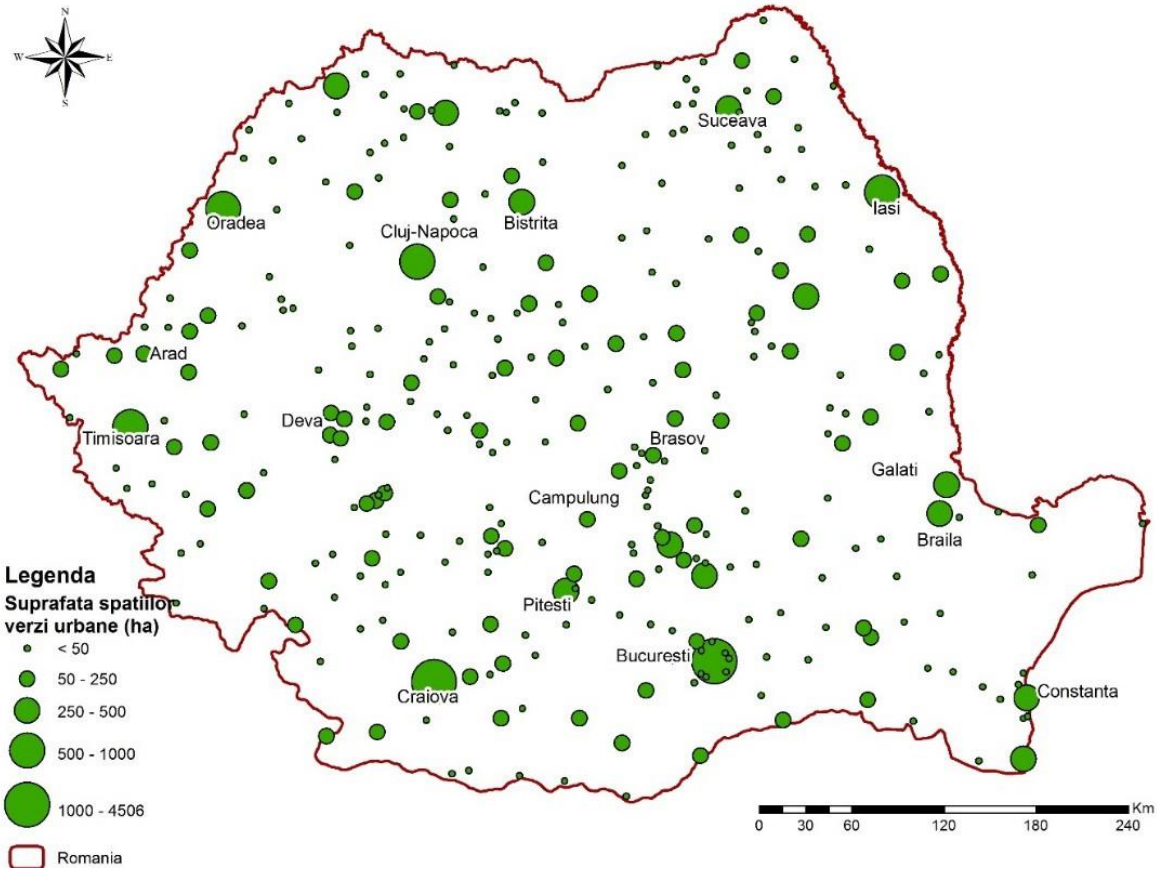
Figura 8. Suprafața parcurilor urbane, la nivel național

Sursa: Politica Urbană a României

Un alt indicator important este suprafața spațiilor verzi urbane, unde sunt incluse parcuri, grădini publice sau scuaruri publice, cimitire, terenurile, bazelor și amenajărilor sportive în cadrul perimetrelor construibile ale localităților. Aceste spații verzi reprezintă o componentă de echilibru pentru infrastructurile gri la nivel urban. Harta de mai jos arată distribuția spațiilor verzi urbane la nivel național. Suprafața parcurilor urbane din Târgu Secuiesc e de aproape 2.4 ha.

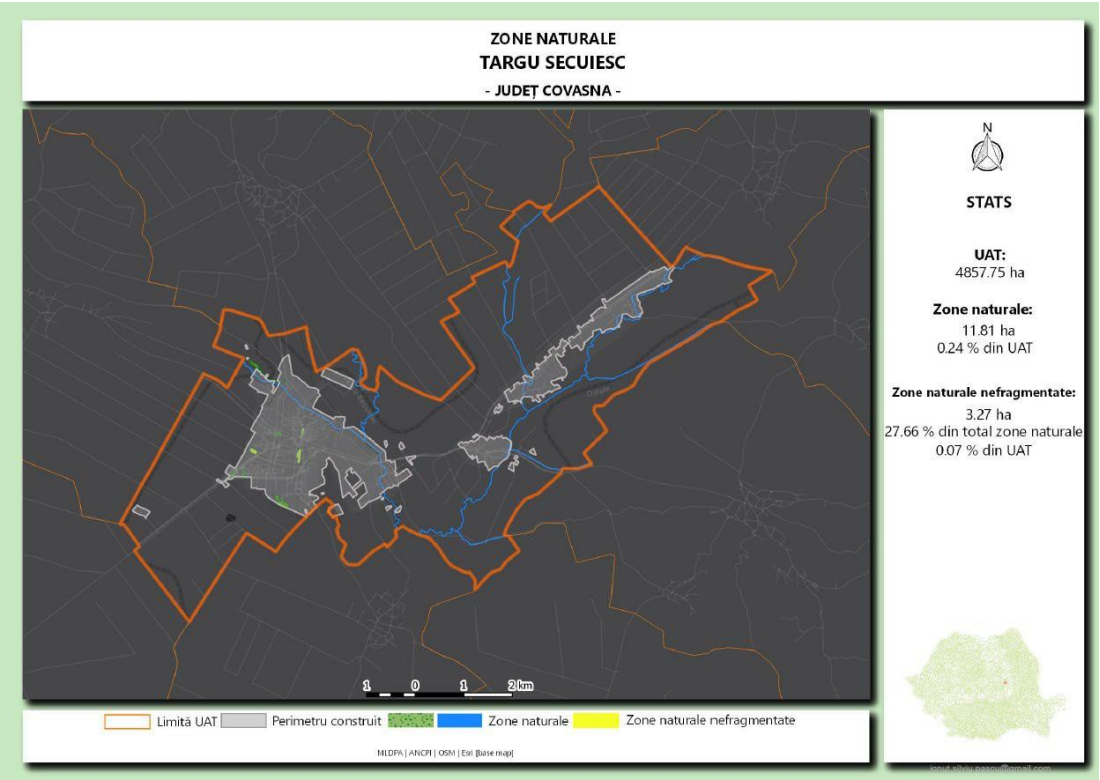
Figura 9. Spații verzi urbane, la nivel național

Sursa: Politica Urbană a României

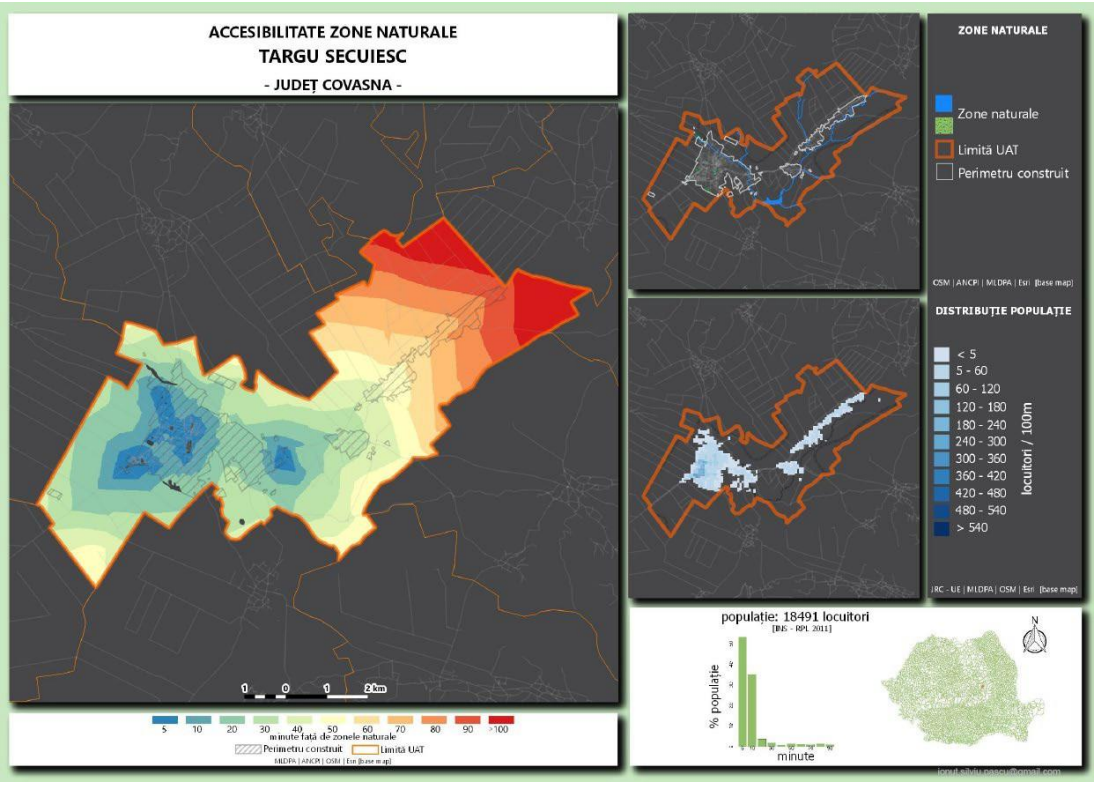
Hărțile de mai jos includ o mapare a spațiilor verzi de la nivelul Târgului Secuiesc și gradul de accesibilitate al acestor spații verzi. Chiar dacă dimensiunea spațiilor verzi din municipiu este relativ redusă, 53% din populație se află la mai puțin 5 minute distanță de o zonă verde, iar 35% sunt la mai puțin de 10 minute distanță. Dezvoltarea infrastructurii de spații verzi (parcuri urbane, scuaruri) ar trebui să fie o prioritate pentru administrația locală din Târgu Secuiesc, și ar trebui dublată de un program de genul “nici o stradă fără verdeață”, prin care se poate introduce infrastructură verde în fiecare colț din oraș.

Figura 10. Spații verzi în Târgu Secuiesc

Sursa: Politica Urbană a României

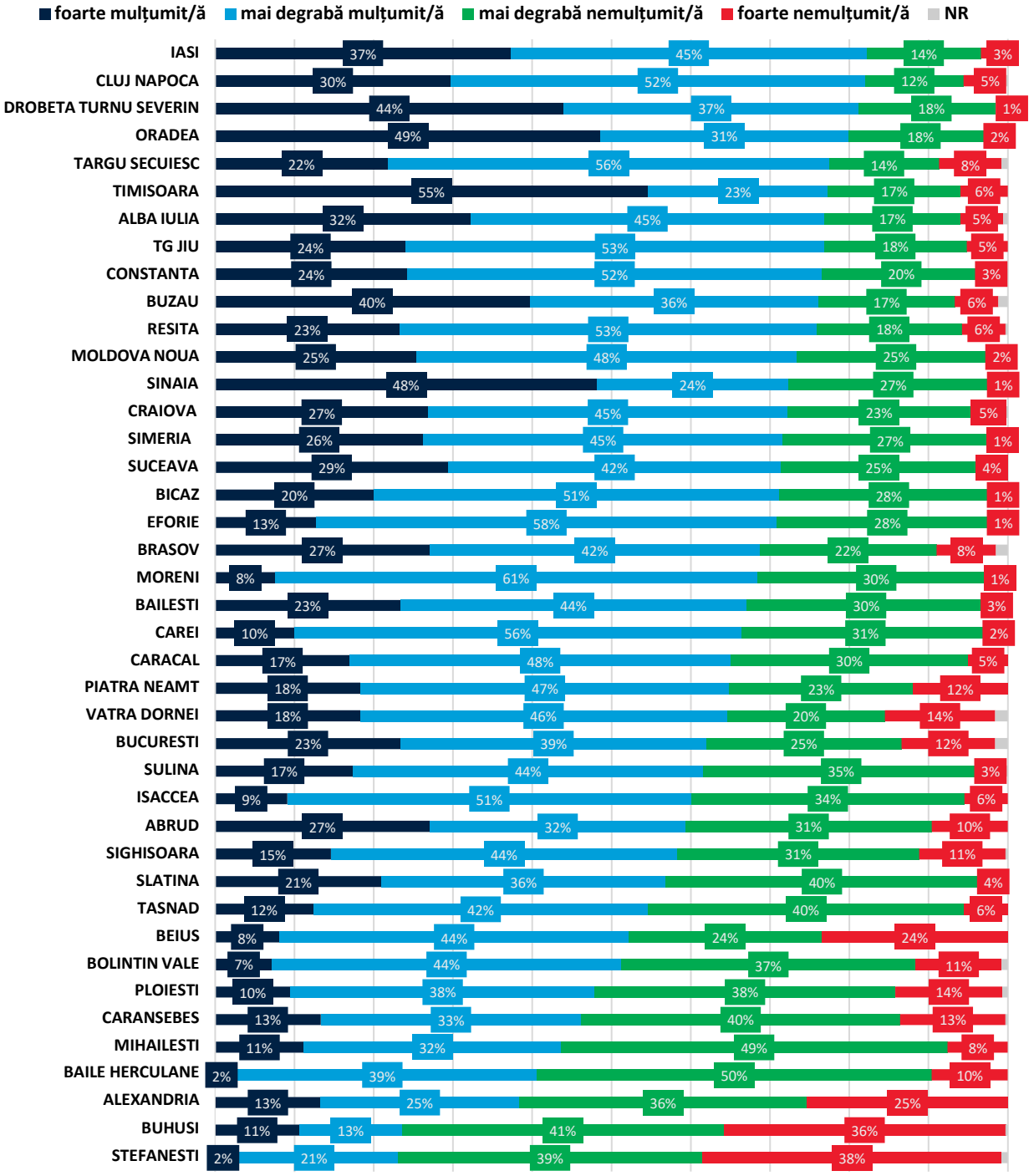
Figura 11. Accesibilitatea spațiilor verzi în Târgu Secuiesc

Sursa: Politica Urbană a României

Per ansamblu, târg-secuienii sunt mulțumiți cu spațiile verzi disponibile. Barometrul Urban 2020 elaborat în cadrul Politicii Urban a României, a estimat gradul de satisfacție cu infrastructura verde în 41 orașe din România. Târgu Secuiesc se numără printre orașele cu cel mai ridicat grad de satisfacție, cu 22% declarându-se ca fiind foarte mulțumiți și 56% mulțumiți. În mare, orașele ce au înregistrat un grad mai ridicat de satisfacție cu spațiile verzi, au fost cele cu un acces mai bun al populației la aceste spații verzi – chiar și în orașe cu o suprafață absolută mai mică de spații verzi, sau orașe cu o suprafață mai mică de spații verzi pe locuitor.

Figura 12. Barometru Urban. Răspuns la întrebarea: Cât de mulțumiți sunteți de spațiile verzi din oraș?

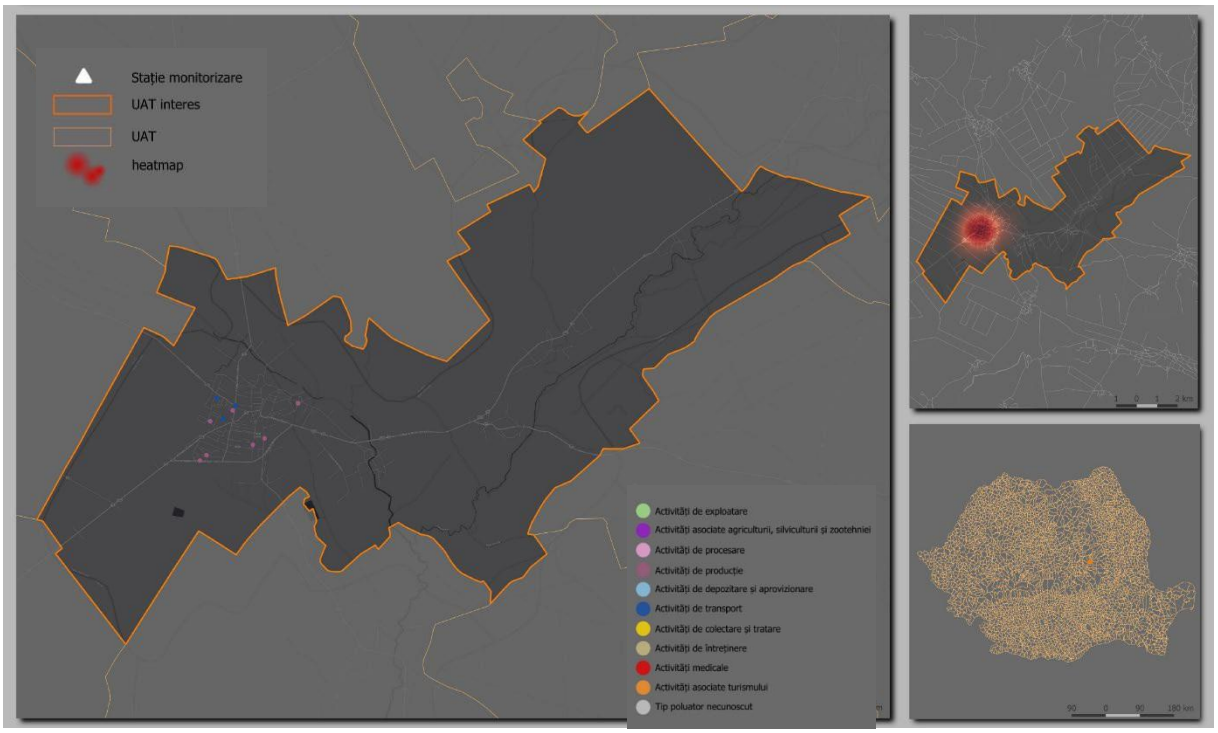
Sursa: Politica Urbană a României

CALITATEA FACTORILOR DE MEDIU ȘI POLUAREA URBANĂ (APĂ, AER, SOL)

Poluarea este o temă din ce în ce mai importantă în România și de o importanță vitală pentru orașele românești. În cadrul Barometrului Urban 2020, elaborat în cadrul Politicii Urbane a României, cetățenii orașelor din România au fost rugați să listeze care sunt intervențiile mai importante pentru comunitățile lor. Primele trei priorități urbane identificate sunt: 1) serviciile de sănătate (39% dintre respondenți); 2) poluarea aerului (32%); și, 3) infrastructura rutieră (29%). Ca atare, administrațiile locale din România nu pot ignora această temă în anii următori, iar Primăria Simeria a acordat atenție sporită acestui domeniu în trecut. SIDU 2016-2020 a Municipiului Târgu Secuiesc nu discută decât tranzitoriu problemele de poluare în oraș. În acest document, problemele de mediu vor fi tratate în mai mare detaliu.

Figura de mai jos prezintă principalele surse de poluare și stații de monitorizare la nivelul UAT Târgu Secuiesc. Astfel, se poate observa faptul că principalele surse de poluare în Târgu Secuiesc le reprezintă activitățile de producție și cele de transport.

Figura 13. Principalele surse de poluare și stații de monitorizare, UAT Târgu Secuiesc

Sursa: Politica Urbană a României

În secțiunile următoare vom trata în mai mare detaliu aspectele legate de poluare la nivelul Târgului Secuiesc. Trebuie menționat de la început că sistemul de monitorizare al calității mediului în România este deficitar. De exemplu, numărul de stații de monitorizare a poluării aerului sunt insuficiente, de multe ori prost plasate (activitățile industriale s-au mutat în afara orașelor), și în unele cazuri nefuncționale. Alte limitări ale sistemului de monitorizare al calității mediului include: numărul redus de indicatori pe care îi pot monitoriza cu o frecvență adecvată; dificultatea menținerii unei metodologii de evaluare unitare la scară națională; flexibilitatea redusă în extinderea rețelei, în cazul în care apar situații care impun acest lucru. La nivel urban, situația se complică și mai mult, având în vedere diversitatea mult mai mare a factorilor care influențează dinamica indicatorilor de calitate a mediului și a nivelului mult mai ridicat de expunere a populației.

Principalele concluzii ale Politicii Urbane a României privind calitatea mediului în orașele din România, includ:

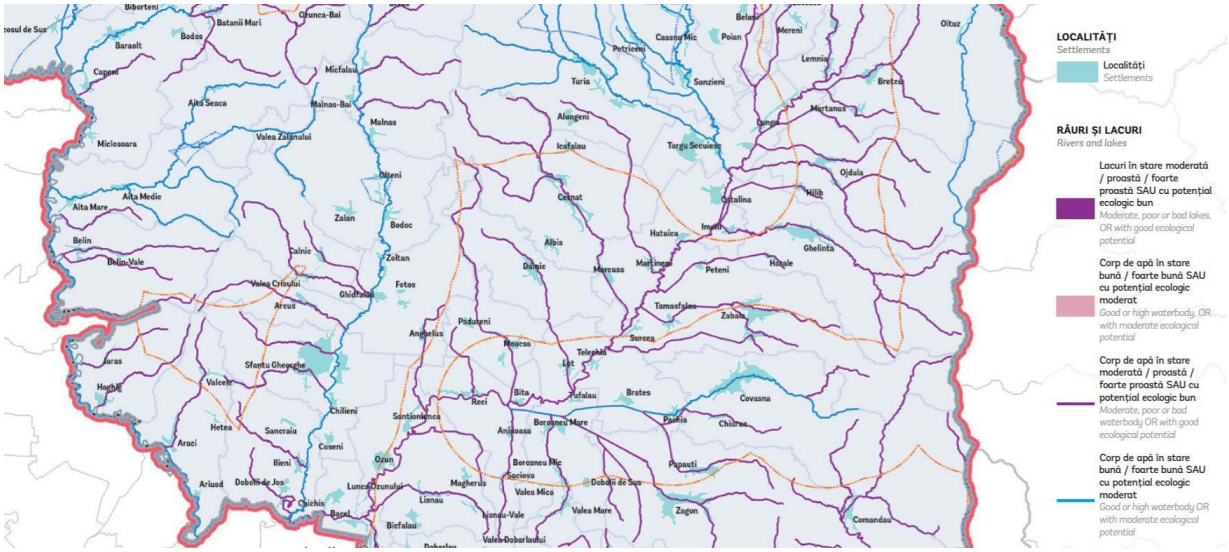
- Tendința generală a calității mediului în orașele din România este una de degradare, în condițiile creșterii intensității și magnitudinii unor surse staționare și difuze (unități industriale, trafic rutier, spații rezidențiale cu conectare deficitară la serviciile publice), a scăderii calității unor servicii publice (salubrizarea spațiilor publice, inclusiv a spațiilor verzi și acvatice) și a reducerii suprafețelor libere de construcții din interiorul și exteriorul orașelor;
- Traficul rutier reprezintă una dintre sursele principale ale degradării mediului în orașele din România;
- Extinderea teritoriului localităților, inclusiv prin expansiune urbană de tip „urban sprawl" generează probleme semnificative legate de managementul deșeurilor, al apelor uzate și de igienă;
- Tendința de extindere a suprafețelor impermeabile, în special prin extinderea construcțiilor rezidențiale, a platformelor comerciale și a căilor de comunicație, generează din ce în ce mai multe probleme de management al apei la nivelul orașelor;
- Apariția unor zone cu probleme de calitate a aerului sunt determinate atât de modificările înregistrate la nivelul fondului regional (reducerea suprafețelor ocupate de păduri, care permite accentuarea problemelor de eroziune eoliană, creșterea intensității unor surse de poluare a aerului din exteriorul orașului), cât și de cele din orașe (creșterea semnificativă a parcului auto și implicit a traficului rutier, extinderea construcțiilor, activarea agenților economici mici și mijlocii);
- Apariția, cu precădere în aval de orașe, a unor sectoare de râu cu probleme semnificative de calitatea apelor din cauza epurării insuficiente a apelor uzate se corelează cu extinderea suprafețelor construite care nu sunt racordate la canalizare;
- Accentuarea problemelor de gestionarea deșeurilor se datorează creșterii cantităților și diversității deșeurilor, menținerii unei rate reduse de reciclare și a depozitării ca metodă dominantă de eliminare ;
- Menținerea problemelor legate de siturile contaminate, în contextul investițiilor deficitare în reconstrucția ecologică a acestora, este o problemă a orașelor postindustriale;
- Speciile invazive și cele oportuniste tind să devină o problemă din ce în ce mai costisitoare pentru orașele din România și cu implicații din ce în ce mai serioase la nivel social și economic.

Calitatea și poluarea corpurilor de apă

Pentru a analiza starea ecologică a corpurilor de apă se analizează diferiți indicatori morfometrici, fizici, chimici, biologici și microbiologici. Apele Române este instituția a cărei responsabilitate este de a încadra corpurile de apă în diferite stări ecologice, în funcție de care se estimează potențialul ecosistemelor acvatice de a susține ecosistemele acvatice, dar și de a furniza resurse de apă de calitate, necesare folosințelor de apă.

Banca Mondială a elaborat pentru Ministerul Dezvoltării Regional și Administrației Publice un "Ghid de Investiții în Infrastructura de Apă-Canal", unde a fost mapată și calitatea tuturor corpurilor de apă din România, conform datelor de la Apele Române. Conform acestor date, Râul Cașin, ce trece pe teritoriul Târgului Secuiesc are o calitate a apei bună. Râul Negru, principalul colector din zonă, pe de altă parte, are o stare ecologică proastă.

Figura 14. Potențialul ecologic al corpurilor de apă din zona Târgu Secuiesc

Sursa: Ghid de investiții pentru proiecte de apă și de apă uzată, Banca Mondială, 2015, disponibil la http://old.mlpda.ro/userfiles/smis48659/ghid3.pdf

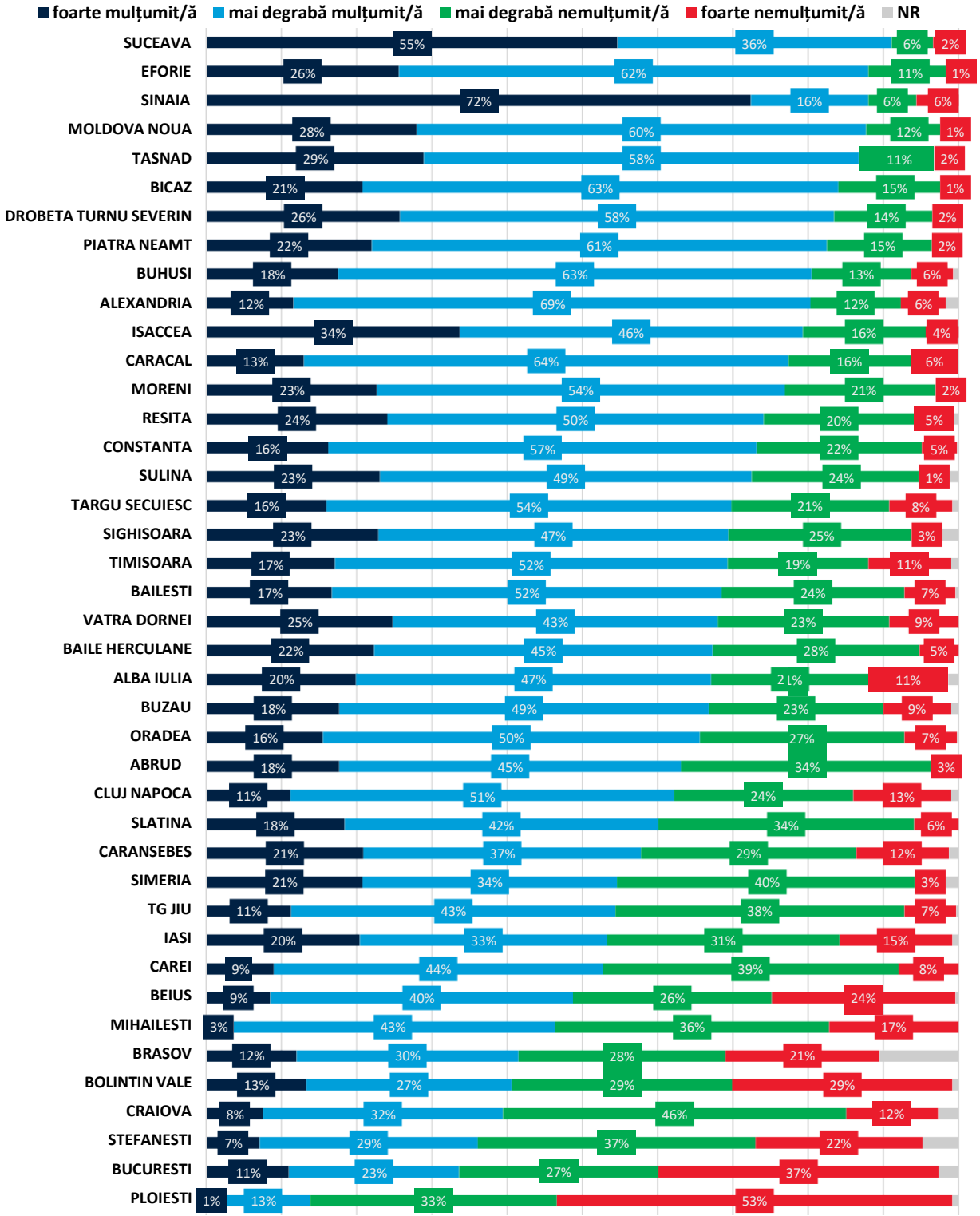
La nivel urban, un factor ce poate afecta calitatea apei, este ponderea suprafețelor impermeabile – adică suprafețele ce nu permit infiltrarea apei în sol la nivelul unui oraș. Un grad scăzut de permeabilitatea a solului poate afecta negativ serviciile ecosistemice de reglare. La nivel național, Târgu Secuiesc avea o suprafață de aproximativ 579 ha, conform datelor pe 2018 de la Institutul Național de Statistică. Pentru un oraș de dimensiunea Târgului Secuiesc, aceasta este o suprafață relativ mare. Reducerea spațiilor impermeabile poate avea un impact pozitiv nu numai asupra calității solului urban și al corpurilor de apă, ci poate contribui și la reducerea efectului de insulă de căldură urbană.

Calitatea și poluarea aerului

Poluarea aeriană are efectul cel mai direct și cel mai acut asupra calității vieții în orașe. Există mai multe surse de poluare aeriană, cu impact diferit asupra sănătății umane. În general, poluarea aeriană este un rezultat al activităților antropice (de ex. activități industriale, transport motorizat, încălzire, generare electricitate, etc.), cu impact atât la nivel local, cât și pe o arie mai largă. În cele ce urmează vom discuta câteva surse principale de poluare aeriană și modul în care ele afectează Municipiul Târgu Secuiesc. Trebuie menționat că la nivelul Târgului Secuiesc nu există stații de monitorizare a aerului. Există o singură stație de monitorizare a aerului la nivelul județului Covasna, în Sfântu Gheorghe. Cu toate aceste, folosind datele culese de la această stație, și alte stații din zonă (de ex. cele de la Brașov și Miercurea Ciuc) se pot extrapola o serie de date privind calitatea aerului în zonă.

Conform Barometrului Urban 2020, o majoritate a târg-secuienilor sunt mulțumiți de calitatea aerului la ei în oraș. Cu toate aceste, aproximativ 29% dintre târg-secuieni și-ar dori o îmbunătățire în acest sector (vedeți figura de mai jos).

Figura 15. Barometru Urban. Răspuns la întrebarea: Cât de mulțumiți sunteți de calitatea aerului din oraș?

Sursa: Politica Urbană a României

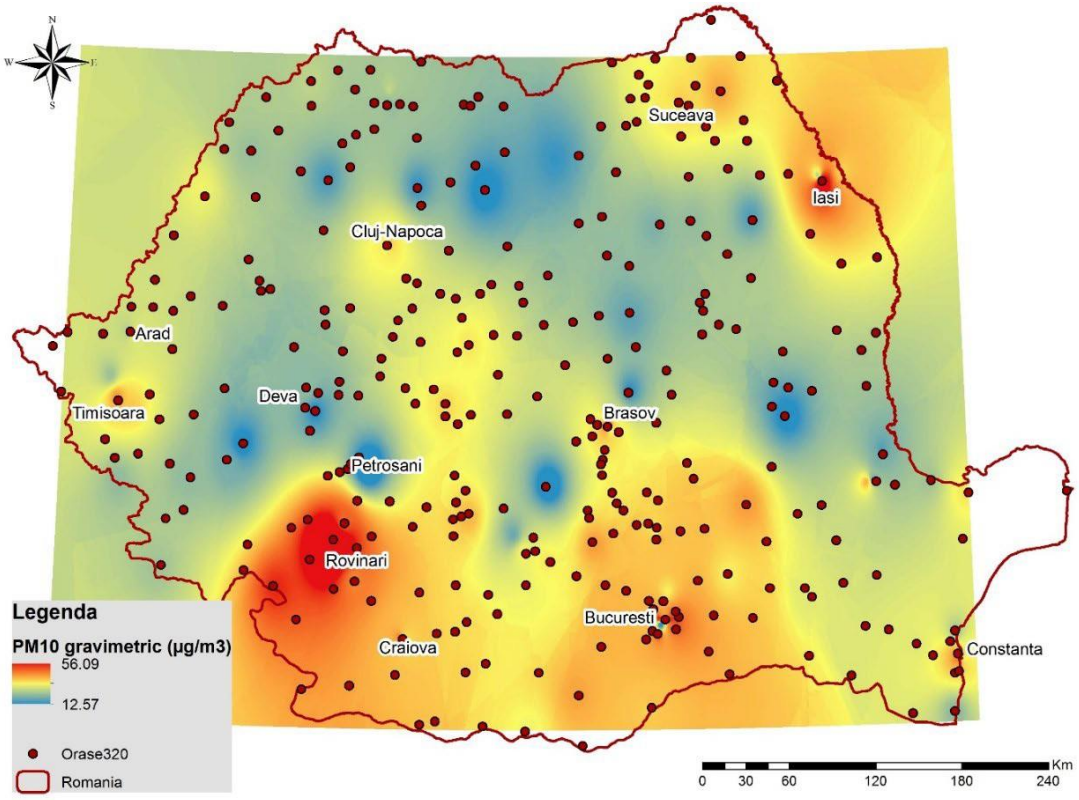
Mai jos sunt prezentați o serie de indicatori de calitatea mediului în urma unei analize dezvoltate ca parte a Politicii Urbane a României.

Concentrația de particule în suspensie din aer (PM10)

Datele privind concentrația de particule în suspensie (PM10) sunt raportate pe platforma calitateaer.ro și se referă la concentrația de particule în suspensie din aer, cu diametrul sub 10 microni, generate fie din surse naturale (fondul natural alcătuit din depozite de roci friabile), fie antropice (emisii industriale, din transporturi, activități din construcții).

Particulele în suspensie pot avea efecte adverse asupra sănătății umane și pot fi responsabile pentru o serie de probleme respiratorii. Harta de mai jos arată zonele cu o concentrație mai mare a acestui poluant la nivel național.

Figura 16. Concentrația de particule în suspensie (PM10), la nivel național în 2015

Sursa: Politica Urbană a României

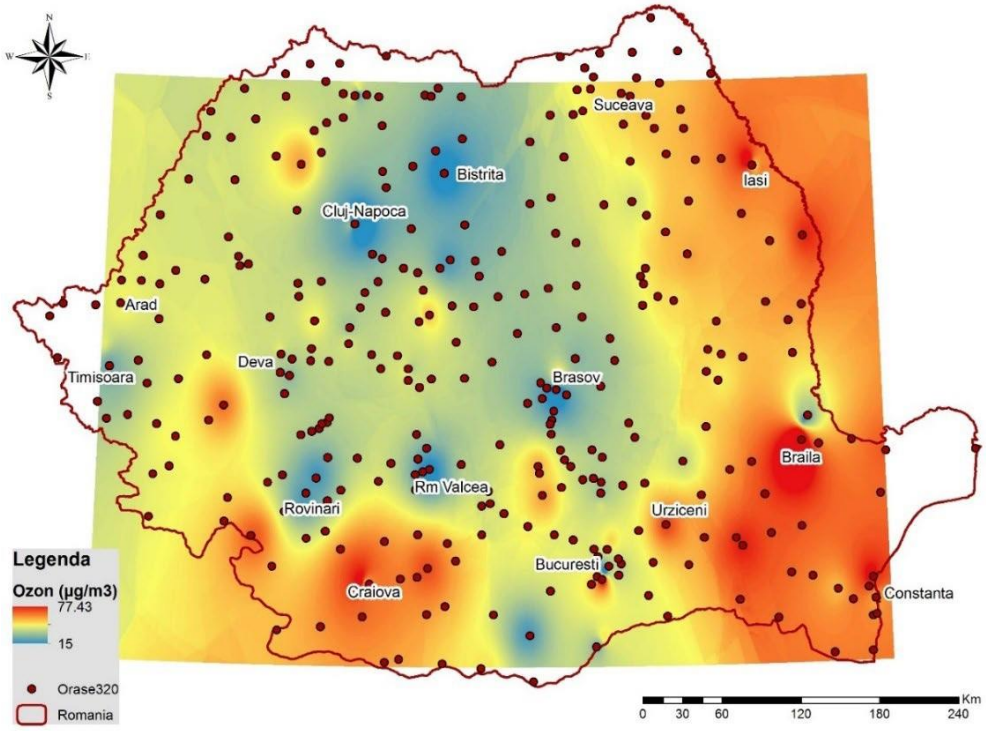
Orașele situate în zona de câmpie și de podiș sunt cele mai afectate de acest gen de poluare, datorită maselor de aer ce răspândesc aceste particule. Singura zonă unde s-au înregistrat depășiri ale valorilor limită anuale este bazinul carbonifer Motru-Rovinari. Valori ridicate, apropiate de valoarea limită admisă se înregistrează în Câmpia Română, Câmpia Moldovei, în Depresiunea Brașovului și în unele medii urbane de importanță regională (București, Iași, Constanța, Timișoara, Cluj-Napoca, Brașov). La nivelul Târgului Secuiesc, concentrația de particule în suspensie este printre cele mai scăzute din România.

La nivelul anului 2015, valoarea medie a concentrației de particule în suspensie în Târgu Secuiesc era de aproximativ 23 ug/m3. Pe 8 octombrie, 2020, când acest capitol a fost pregătit, stația de monitorizare a aerului CV-1 din Sfântu Gheorghe înregistra o valoare de aproximativ 13 ug/m3. Valoarea limită anuală ce trebuie atinsă începând cu 1 ianuarie, 2020 este 20 ug/m3. Valoare limită anuală pentru protecția sănătății umane este 40 ug/m3, iar valoare limită zilnică este 50 ug/m3. Ca atare, Târgu Secuiesc pare să aibă o performanță bună în ceea ce privește acest poluant.

Concentrația de ozon troposferic (O3)

Ozonul troposferic este un indicator al smogului fotochimic și este o problemă mai ales pe parcursul lunilor de vară. Acest poluant este un oxidant puternic cu potențiale efecte adverse asupra sănătăţii umane şi a ecosistemelor. Concentraţii mari de ozon la nivelul solului pot afecta sistemul respirator pentru oameni și animale și pot afecta procesul de fotosinteză pentru plante, reducându-le rezistența la boli. O concentrație mai mare a ozonului troposferic este întâlnită în orașele situate în Câmpia Română, Podișul Dobrogei și Podișul Moldovei, unde și cantitatea de radiație solară este mai ridicată.

Figura 17. Concentrația de ozon troposferic (O3), la nivel național în 2015

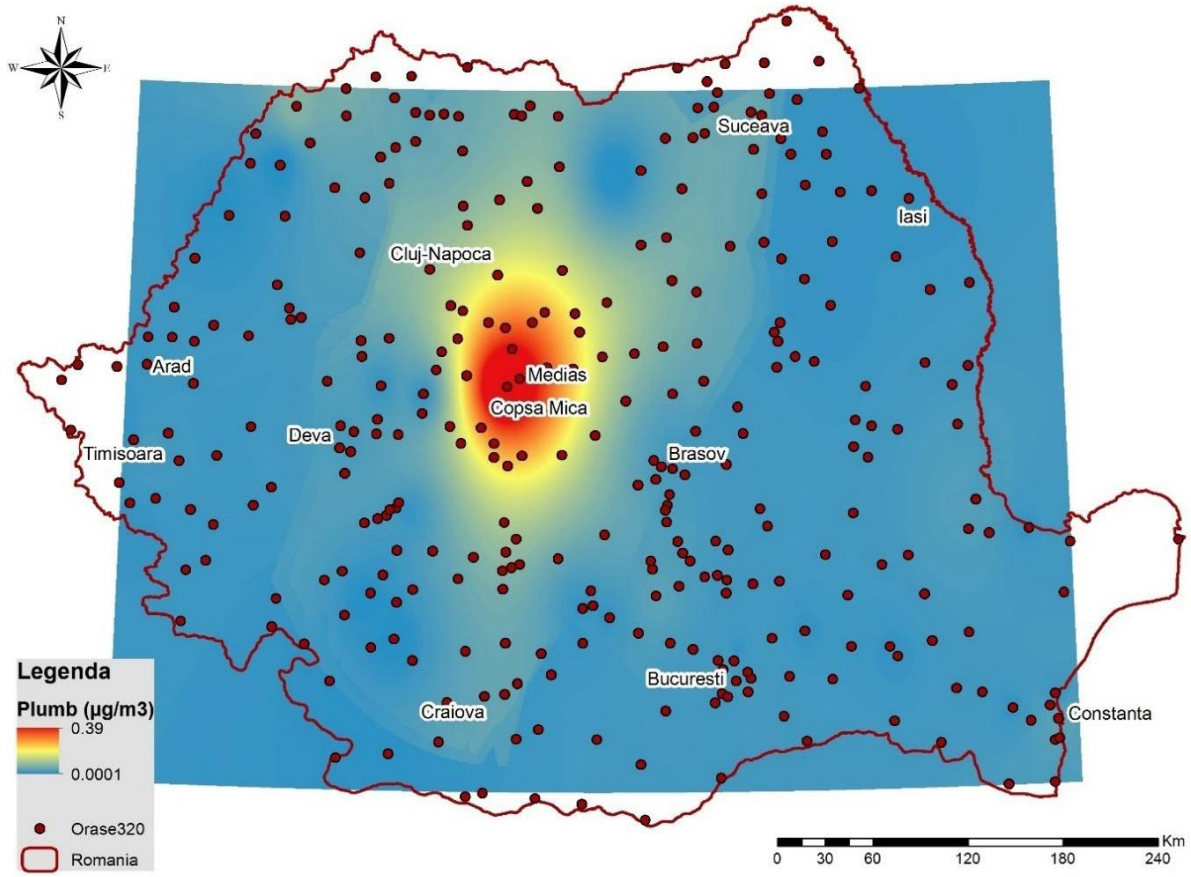
Sursa: Politica Urbană a României

În ceea ce privește acest poluant, Târgu Secuiesc se situează undeva la coada distribuției valorilor înregistrate în România, iar valorile înregistrate sunt sub pragurile maxime admise. Concentrația medie anuală de ozon troposferic înregistrată în 2015, era de aproximativ 38 ug/m3. La data de 8 octombrie, 2020, când a fost elaborat acest capitol, valoarea medie zilnică înregistrată la stația CV-1 Sfântu Gheorghe era 50 ug/m3. O concentrație a ozonului troposferic sub 120 ug/m3 este considerată a avea impact redus asupra sănătății umane, deci Târgu Secuiesc performează bine și pe acest indicator.

Concentrația de plumb în atmosferă (Pb)

Plumbul este un metal greu ce poate fi întâlnit în atmosfera urbană și este în general generat de traficului rutier convențional și activitatea industrială din sectorul metalurgic. Plumbul este în același timp și unul dintre metalele grele cu cea mai mare agresivitate asupra organismului uman și asupra ecosistemelor. Capacitatea lui de a se bioacumula și biomagnifica, face foarte dificilă îndepărtarea lui din ecosistemele naturale și modificate. Cele mai ridicate valori ale acestui poluant, în România, sunt întâlnite în zona Copșa Mică – Mediaș, și sunt datorate în primul rând poluării istorice generate de combinatul de metalurgie neferoasă de la Copșa Mică. La nivelul Târgului Secuiesc, valorile rezultate din monitorizări sunt sub valorile admise.

Figura 18. Concentrația de plumb în atmosferă, la nivel național în 2015

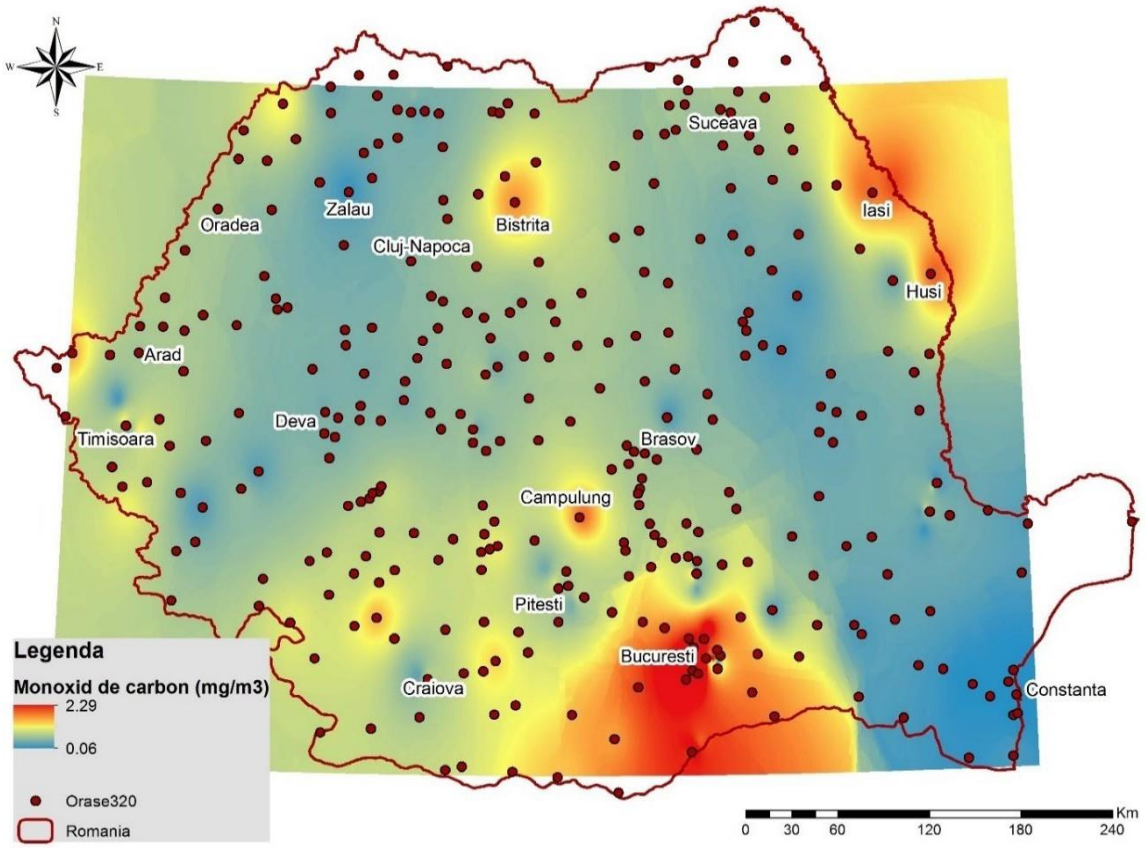
Sursa: Politica Urbană a României

Concentrația de monoxid de carbon (CO)

Monoxidul de carbon este generat în principal de traficului rutier intens, cu un impact semnificativ asupra sănătății ecosistemelor urbane. Cele mai mari concentrații de monoxid de carbon sunt întâlnite în zona urbană București și într-un număr de centre urbane cu trafic rutier intens. Concentrația acestui poluant în Târgu Secuiesc este relativ scăzută și mult sub valorile maxime admise. Cu toate aceste, o monitorizare mai atentă al acestui poluant ar fi necesară, având în vedere că traficul rutier este în continuă creștere în zonă, și va crește mult mai mult odată ce autostrada Bacău-Brașov va fi finalizată.

Valoarea medie anuală a concentrației de monoxid de carbon în aer, în 2015, a fost de aproximativ 0.26 mg/m3. În data de 8 octombrie, 2020, când a fost elaborat acest capitol, valoarea medie zilnică înregistrată la stația CV-1 Sfântu Gheorghe a fost de 0.04 mg/m3. Concentrații de monoxid de carbon în aer sub valoarea de 7 mg/m3 sunt considerate a avea impact redus asupra sănătății umane.

Figura 19. Concentrația de monoxid de carbon, la nivel național în 2015

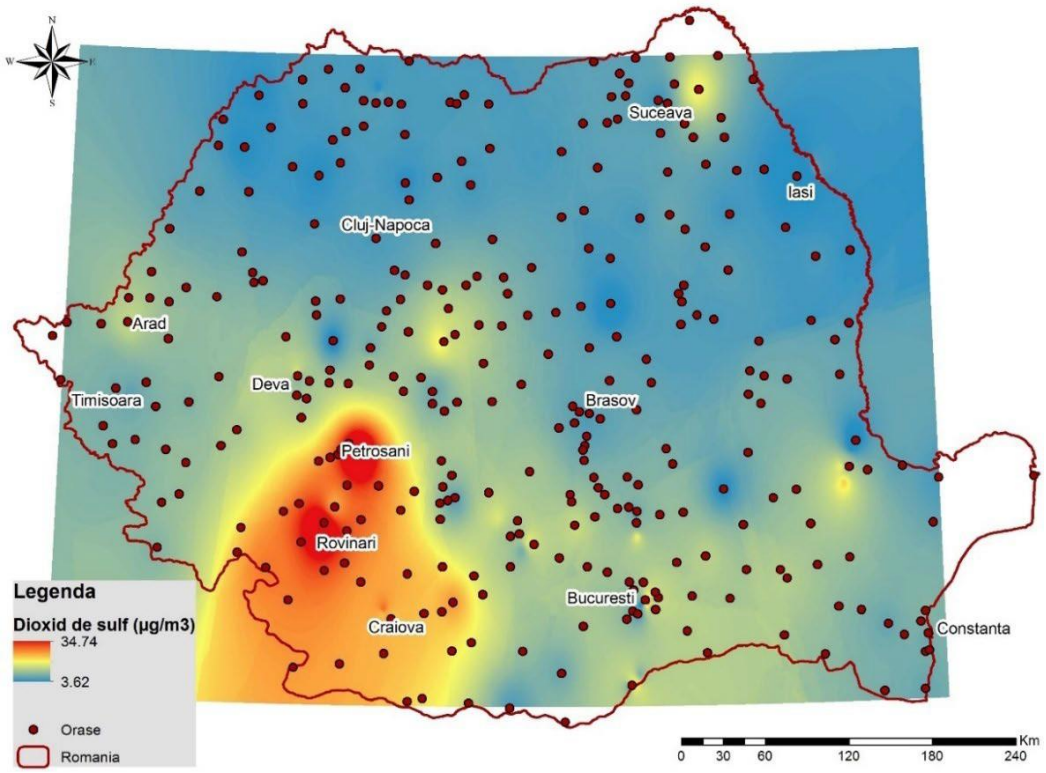
Sursa: Politica Urbană a României

Concentrația de dioxid de sulf (SO2)

Dioxidul de sulf este un gaz acidifiant, generat în procesele de ardere a combustibililor fosili și în activitățile industriale de procesare a acestora. Concentrațiile ridicate ale acestuia, corelate cu o umiditate ridicată favorizează apariția smogului umed și/sau a ploilor acide, ce au multiple implicații. Valorile mai ridicate decât valoarea limită anuală apar în bazinul Oltenia (bazinul Motru-Rovinari, municipiul Craiova), pe fondul utilizării cărbunilor inferiori în termocentralele de capacitate foarte ridicată, existente în zonă. În general, valoarea indicatorului înregistrează o tendință semnificativă de scădere la nivel național, pe fondul creșterii nivelului de utilizare a gazului metan și a combustibililor curați în industria energetică și în transporturi. De asemenea, limitarea sau închiderea activităților de industrie chimică, a contribuit la eliminarea unei surse importante de dioxid de sulf în atmosfera mediilor urbane.

La nivelul anului 2015, concentrația medie anuală de dioxid de sulf la nivelul Târgului Secuiesc era de aproximativ 6.8 ug/m3. La data de 8 octombrie, 2020, când a fost elaborat acest capitol, concetrația medie zilnică de SO2 era de 5.7 ug/m3 la CV-1 Sfântu Gheorghe. Valorile sub pragul de 125 ug/m3 sunt considerate a avea impact redus asupra sănătății umane.

Figura 20. Concentrația de dioxid de sulf, la nivel național în 2015

Sursa: Politica Urbană a României

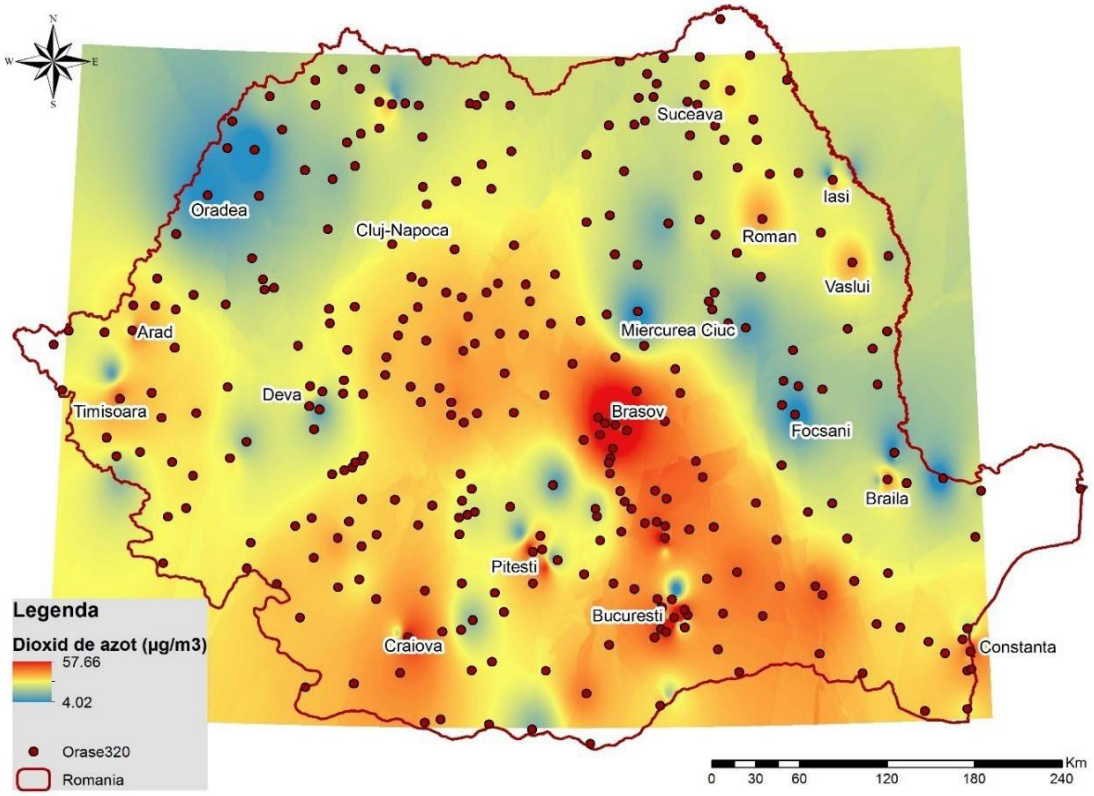
Concentrația de dioxid de azot (NO2)

Dioxidul de azot este un gaz acidifiant, generat în procesele de ardere a combustibililor fosili și de activitățile industriale de procesare a acestora, precum și de traficul rutier. Concentrațiile ridicate ale acestuia, corelate cu o umiditate ridicată favorizează apariția smogului umed și/sau a ploilor acide, ce au multiple implicații asupra sănătății populației, calității vegetației, productivității ecosistemelor și calității construcțiilor. Spre deosebire de dioxidul de sulf, dioxidul de azot este unul dintre compușii principali ce se relaționează cu traficul intens.

Valorile ridicate pentru acest indicator se regăsesc ecosistemele urbane caracterizate prin trafic intens și/sau prin prezența unor activități industriale în care procesele de ardere sunt o componentă caracteristică. Problematica valorilor pentru concentrațiile de dioxid de azot se leagă de depășirile din mediile urbane cu număr mare de locuitori, de aici și potențialul de afectare a sănătății populației la o magnitudine considerabilă.

Târgu Secuiesc se numără printre orașele cu un grad scăzut de poluare în ceea ce privește concentrația de NO2, deși este partea a unei zone cu un grad relativ ridicat de poluare, iar noua autostradă va afecta probabil negativ performanța pe acest indicator. Valoarea medie anuală înregistrată în 2015 era de aproximativ 22.5 ug/m3. În data de 8 octombrie, 2020, o valoare medie zilnică de aproximativ 39 ug/m3, a fost înregistrată la CV-1 Sfântu Gheorghe. Concentrațiile de peste 140 ug/m3 sunt considerate a fi dăunătoare pentru sănătatea umană.

Figura 21. Concentrația de dioxid de azot, la nivel național în 2015

Sursa: Politica Urbană a României

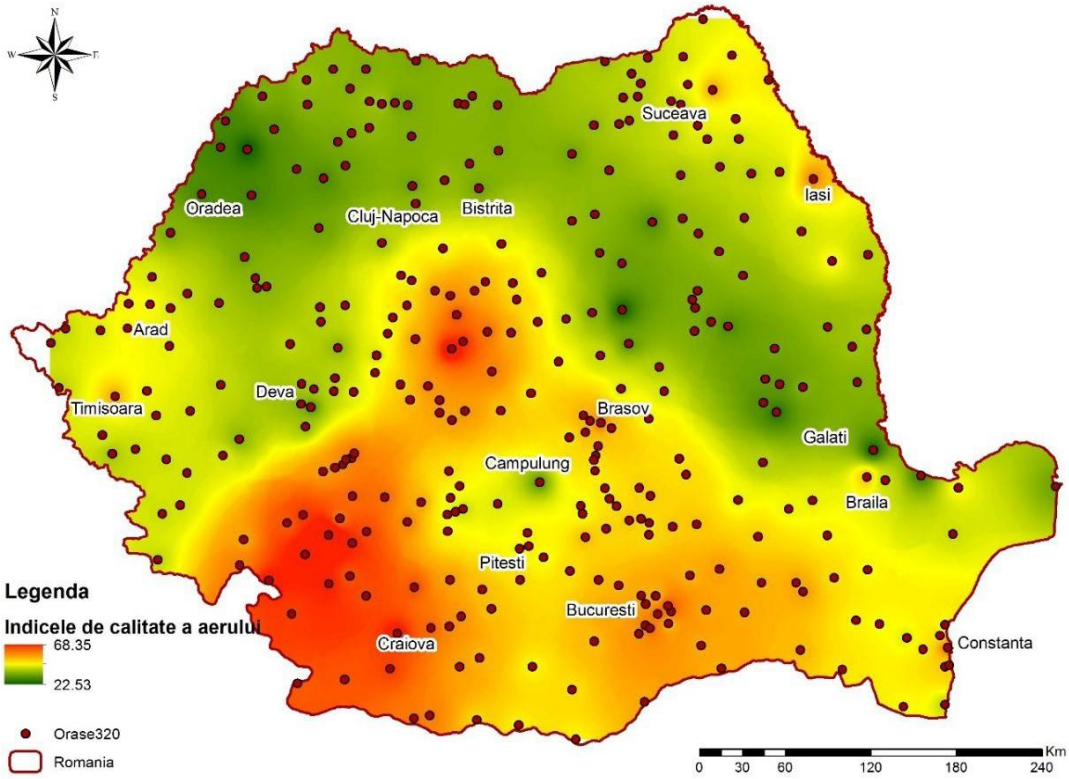
Indicele specific de calitate a aerului

Cei șase indicatori ai poluării aerului discutați mai sus au fost aduși la un loc de către o echipă a Universității București. Concentrațiile medii anuale la nivel de oraș pentru acești șase indicatori au fost, într-un prim pas, împărțite în două categorii :

- categoria I: noxele a căror valoare nu depăşeşte concentrația maximă admisă (CMA), AQI, calculându-se după formula: AQI =100*(C/CMA) (C este concentraţia înregistrată a noxei, iar CMA este concentraţia maximă admisă pentru noxă).
- categoria a II-a: noxele ce depăşesc CMA, AQI= 100*(C/CMA)n, unde n variază funcţie de gradul de periculozitate între 0,9-1,7.

După gradul de periculozitate, în categoria I au fost considerate noxele foarte periculoase (ozon, n=1,7), în categoria a II-a cele periculoase (oxizi de azot, plumb n=1,3), în categoria a III-a moderat periculoase (dioxid de sulf, particule în suspensie, n=1) şi în categoria a IV-a cele puţin periculoase (monoxid de carbon, n=0,9). Indicele se calculează pentru fiecare noxă în parte, după care se poate afla valoarea AQI global ca medie aritmetică a tuturor noxelor monitorizate din toate punctele luate în evaluare. Indicele a fost determinat pe baza valorilor extrase pentru fiecare oraș din hărțile interpolate pentru fiecare indicator de calitate a aerului. Harta de mai jos arată gradul de poluare al aerului în fiecare oraș din România. Târgu Secuiesc are o calitate a aerului relativ bună, municipiul plasându-se pe locul 231 în ierarhia urbană de 319 municipii și orașe, în ceea ce privește nivelul general de poluare a aerului.

Figura 22. Indicatorul specific de calitate a aerului, la nivel național în 2015

Sursa: Politica Urbană a României

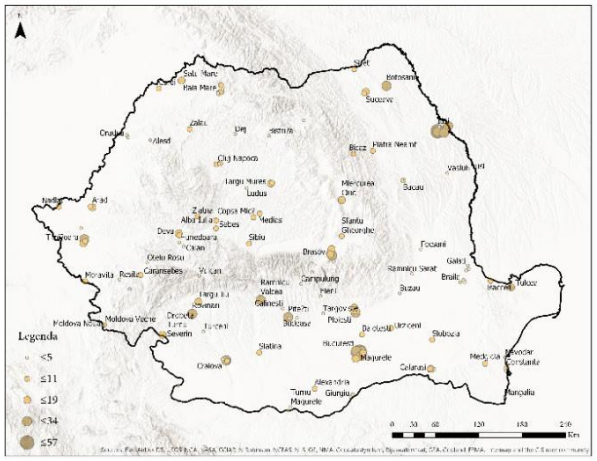
Ponderea depășirii concentrațiilor maxime admise

Pentru toate cele șase surse de poluare a aerului discutate mai sus, există praguri limită impuse de autorități. Măsura în care aceste praguri sunt depășite impun introducerea unor măsuri, precum: eliminarea surselor, modernizarea instalațiilor sau dezvoltarea infrastructurilor verzi-albastre. Valorile limită includ:

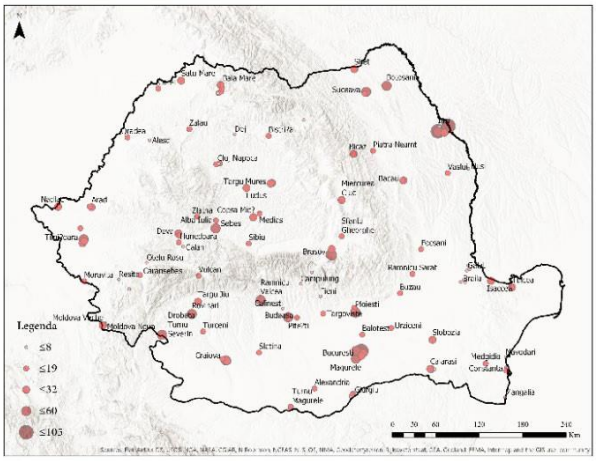
- Valorile limită pentru dioxid de sulf în aerul înconjurător: o valoare limită zilnică de 125 µg/m^3 care nu trebuie depăşită de mai mult de trei ori într-un an calendaristic şi o valoare orară stabilită pentru protecţia sănătăţii umane de 350 µg/m^3, ce nu trebuie depăşit de mai mult de 24 de ori într-un an calendaristic.
- Valorile limită pentru dioxid de azot în aerul înconjurător: o valoare limită anuală de 40 µg/m^3 pentru protecţia sănătăţii umane şi o valoare limită orară de 200 µg/m^3 care nu trebuie depăşită de mai mult de 18 ori într-un an calendaristic.
- Valorile limită pentru pulberi in suspensie (PM_{10}) în aerul înconjurător: o valoare limită zilnică de 50 µg/m^3 pentru protecţia sănătăţii umane şi o valoarea limită anuală de 40 µg/m^3.
- Valorile limită pentru ozon în aerul înconjurător: o valoare limită la 8 ore pentru protecţia sănătăţii umane de 120 µg/m^3 care nu trebuie depăşită mai mult de 25 de zile pe an şi o valoare medie pe 8 ore de 120 µg/m^3, ce nu trebuie depăşită în nici o zi.

Valoarea cea mai ridicată dintre cele patru dă valoarea finală a indicatorului. În cazul României, valorile cele mai ridicate s-au înregistrat în cazul particulelor în suspensie. Hărțile de mai jos indică orașele din România ce au înregistrat depășiri ale valorilor maximale pentru indicatori de măsurare ai calității aerului. Stația de monitorizare din Sfântu Gheorghe a înregistrat depășiri ale valorilor maximale (anuale, orare și zilnice) dar nu la un nivel îngrijorător.

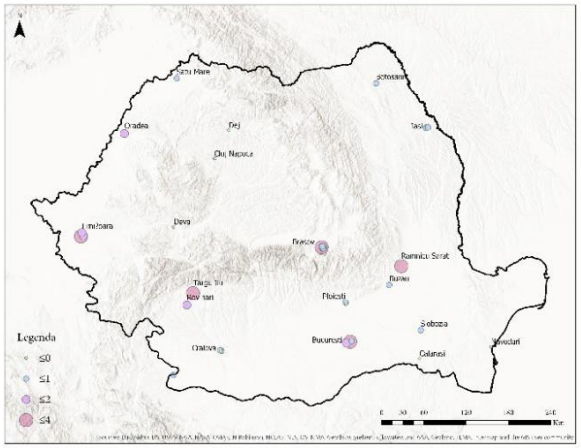
Figura 23. Orașe din România ce au înregistrat depășiri ale valorilor maximale pentru diferiți indicatori de măsurare a calității aerului, în intervalul 2014-2018

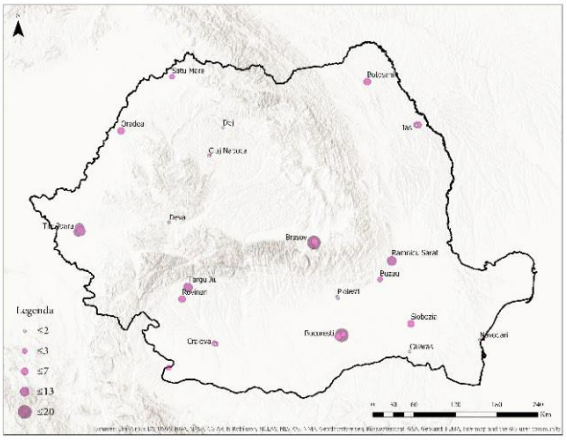
Numărul mediu anual de depășire a valorilor limită ale indicatorului PM10 între 2014-2018

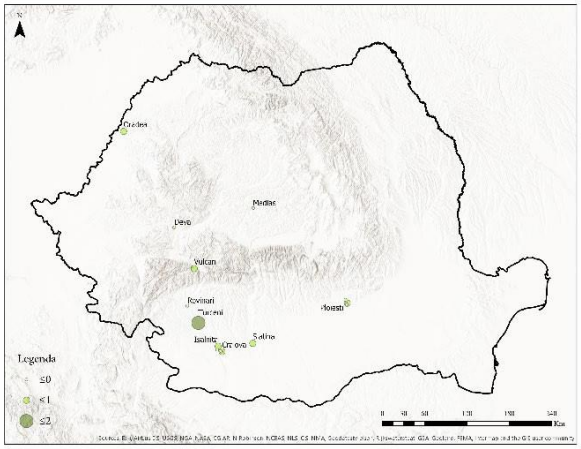
Numărul maxim anual de depășire a valorilor limită ale indicatorului PM10 între 2014-2018

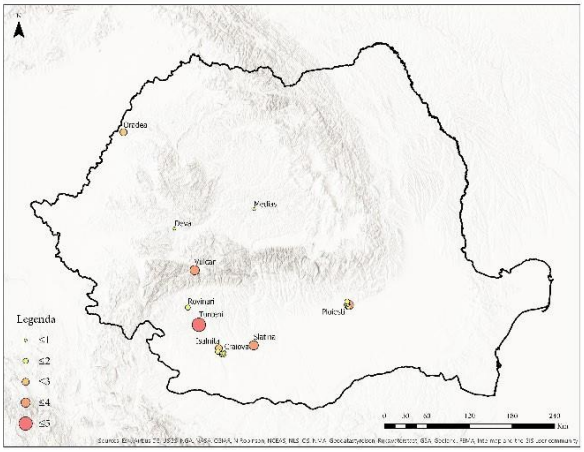
Numărul mediu anual de depășire a valorilor limită ale indicatorului NO2 între 2014-2018

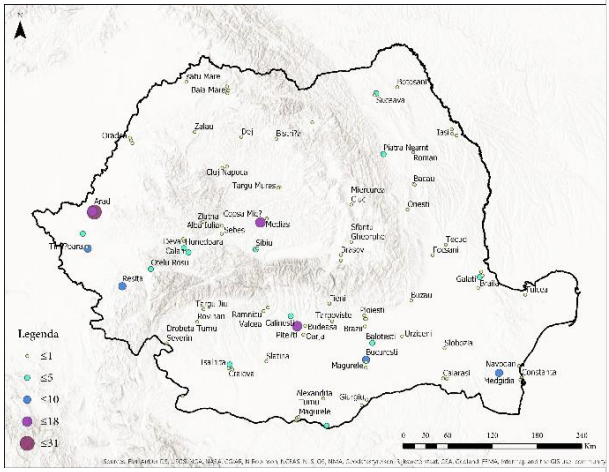
Numărul maxim anual de depășire a valorilor limită ale indicatorului NO2 între 2014-2018

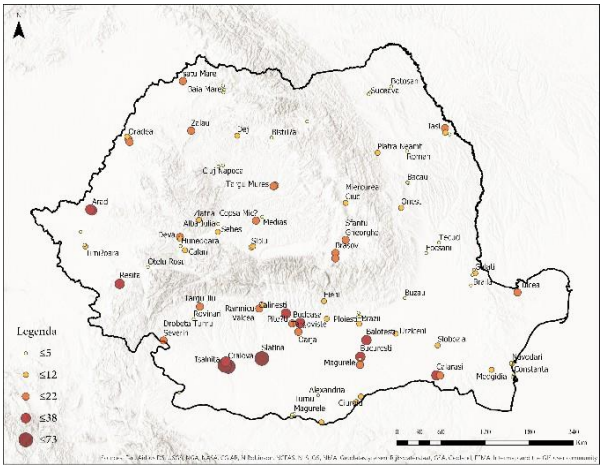
Numărul mediu anual de depășire a valorilor limită ale indicatorului SO2 între 2014-2018

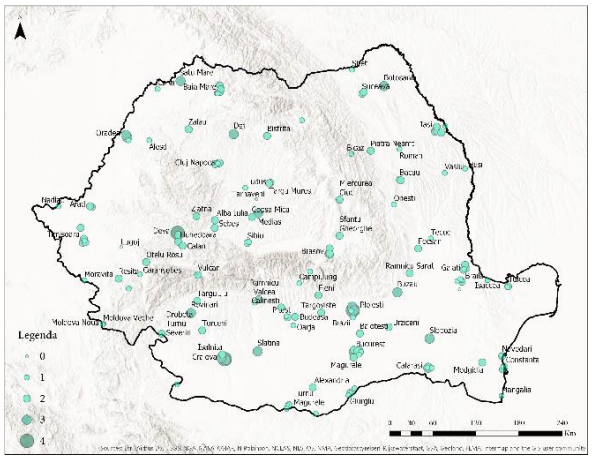
Numărul maxim anual de depășire a valorilor limită ale indicatorului SO2 între 2014-2018

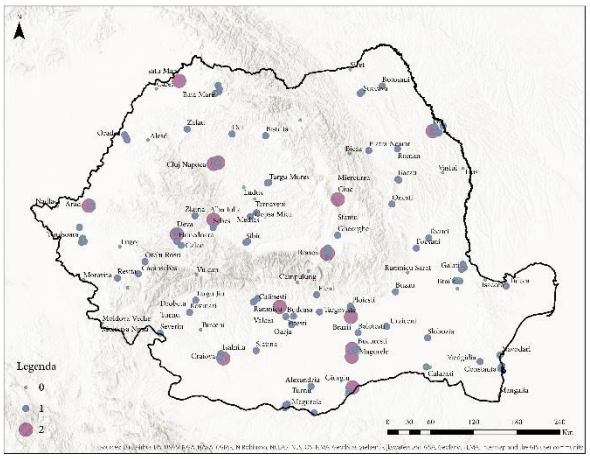
Numărul mediu anual de depășire a valorilor limită ale indicatorului O3 între 2014-2018

Numărul maxim anual de depășire a valorilor limită ale indicatorului O3 între 2014-2018

Numărul mediu de indicatori la care s-au înregistrat depășiri ale valorilor limită orare și zilnice între 2014-2018

Numărul mediu de indicatori la care s-au înregistrat depășiri ale valorilor limită anuale între 2014-2018

Sursa: Politica Urbană a României

Calitatea și poluarea solului

Principalul indicator de estimare al poluării solului este nivelul de contaminare cu diferite chimicale. Termenul „situri contaminate” se referă la un areal bine delimitat unde a fost confirmată contaminarea solului. Severitatea impactelor asupra ecosistemelor și populației poate avea o magnitudine suficient de mare pentru a fi necesare măsuri de remediere, mai ales în relație cu utilizarea actuală sau viitoare a zonei. Remedierea siturilor contaminate se concretizează în eliminarea totală sau în reducerea impactelor. Termenul de „sit potențial contaminat” se referă la orice zonă în care se suspectează prezența contaminării solului, dar nu există confirmare și trebuie realizate investigații detaliate pentru a verifica dacă există impacte semnificative. Tabelul de mai jos include o listare a diferitelor niveluri de impact ale contaminării solului.

Tabel 1. Definirea nivelelor de impact ale contaminării solului

Nivel	Definiţie	Elemente specifice
Nivel 0	Situri care nu prezintă efecte negative asupra sănătăţii umane sau mediului	Nu există impacte, nu există restricţii
Nivel 1	Situri în care factorii de mediu sunt contaminaţi la nivele tolerabile şi care nu au efecte negative semnificative asupra sănătăţii umane si a ecosistemelor	Impacte minore, nu există restricţii; monitorizare
Nivel 2	Situri cu efecte negative semnificative asupra sănătăţii umane şi a ecosistemelor dacă utilizarea actuală este înlocuită de una mai sensibilă; poate fi necesara monitorizarea	Nu există impacte semnificative pentru utilizarea prezentă; utilizare restricţionată
Nivel 3	Situri cu efecte negative semnificative asupra stării de sanogeneză a populaţiei şi ecosistemelor în condiţiile utilizării actuale; sunt necesare activităţi de reabilitare şi reducere a riscului	Impacte semnificative; intervenţie necesară

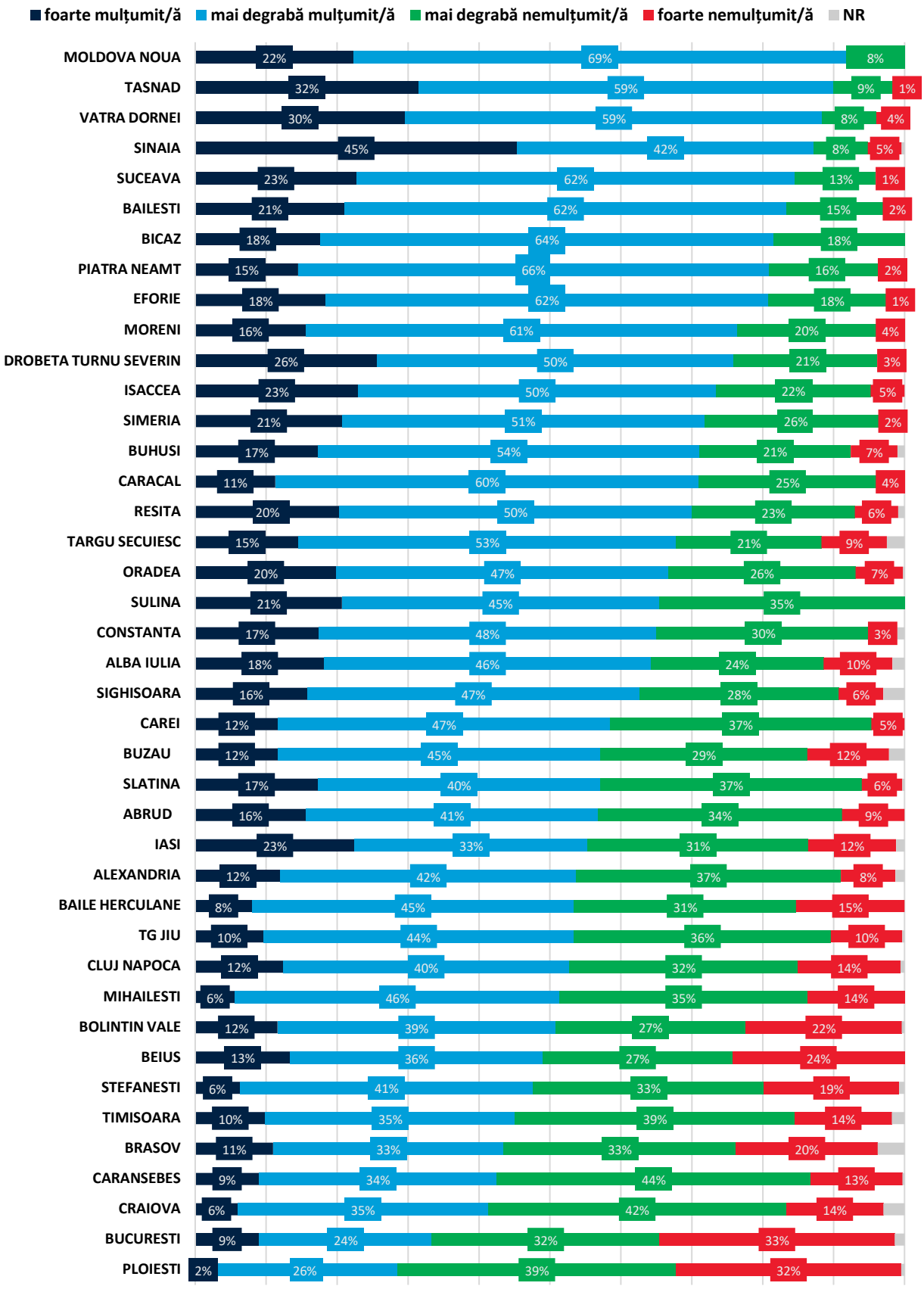
Pentru a stabili cu rigurozitate nivelul de impact al contaminării solului, trebuie parcurse 4 etape principale: studiu preliminar; investigații preliminare; cercetarea detaliată pe teren a sitului; implementarea măsurilor de reducere a riscului. Emisiile de substanțe periculoase din surse locale pot avea impacte asupra calității solului si apelor. Managementul siturilor contaminate are ca scop evaluarea efectelor adverse și promovarea de măsuri pentru atingerea standardelor de mediu în conformitate cu cerințele legale în vigoare. La nivelul Uniunii Europene nu au fost stabilite standarde legale pentru calitatea solului, dar unele țări afiliate Agenției Europene de Mediu și-au stabilit propriile ținte. În general legislația se axează pe prevenirea noilor contaminări și stabilește ținte pentru ecologizarea siturilor în care standardele de mediu au fost depășite.

La nivelul județului Covasna nu există nici un sit contaminat cu probleme de mediu. Sunt însă necesare analize mai detaliate în acest domeniu și terenurile din jurul Târgului Secuiesc cu potențiale probleme de poluare cu nitriți și nitrați, ca urmare a folosirii pesticidelor și îngrășămintelor în agricultură.

Calitatea şi poluarea fonică

Agenția Europeană de Mediu atrage atenția asupra faptului că poluarea fonică este un factor de stres urban semnificativ. Cercetările recente indică o amplificare în următorii ani a poluării fonice la nivelul zonelor urbane (EEA, 2019, Environmental noise in Europe - 2020). În general, poluarea fonică este mai acut simțită în orașele mai mari. În cadrul Barometrului Urban 2020 implementat în cadrul proiectului de Politică Urbană, cetățenii orașelor din România au fost întrebați cât de mulțumiți sunt de nivelul zgomotului la ei în localitate. Aproximativ jumătate din populația urbană (57%) se declară mulțumită de nivelul zgomotului, cu un grad de satisfacție mai mare în localitățile mici (68% pentru localitățile cu mai puțin de 20.000 locuitori), și un grad de satisfacție mai scăzut în localitățile de peste 100.000 locuitori (48%). În Târgu Secuiesc, 68% dintre cetățeni de declară mulțumiți de nivelul zgomotului.

Figura 24. Barometru Urban. Răspuns la întrebarea: Cât de mulțumiți sunteți de nivelul zgomotului din oraș?

Sursa: Politica Urbană a României

Cele mai importante surse de poluare în municipiu sunt traficul rutier și activitatea industrială. Harta de mai jos arată care sunt cele mai importante artere din Târgu Secuiesc și locația zonei industriale. De cele mai mult ori, zone cu poluare fonică sunt și zone ce generează și alte surse de poluare.

Figura 25. Arterele principale din Târgu Secuiesc și Zona Industrială

Sursa: Google Maps

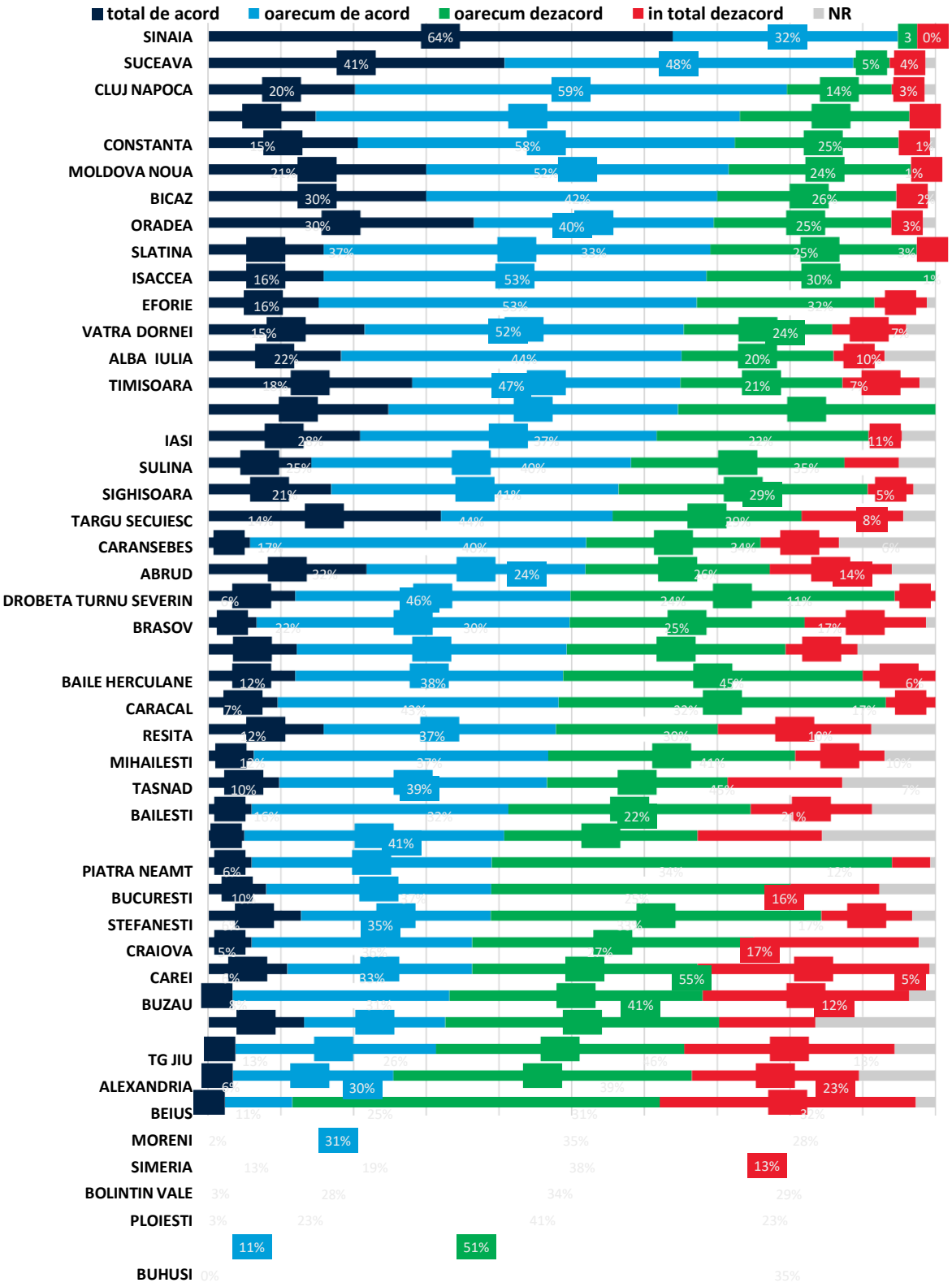
SCHIMBĂRI CLIMATICE ȘI RISCURI DE MEDIU

Schimbări climatice

Schimbările climatice au devenit o temă de importanță și pentru cetățenii români, și, conform Barometrului Urban 2020, elaborat în cadrul Politicii Urbane a României, 53% din populația urbană din România consideră că orașele în care trăiesc „sunt dedicate luptei împotriva schimbării climatice". Comparat cu alte cetățenii altor orașe, târgu-secuienii sunt relativ mulțumiți cu ceea ce administrația locală a făcut pentru lupta împotriva schimbărilor climatice – 14% fiind complet mulțumiți cu ceea ce se face deja și 44% fiind oarecum mulțumiți.

Datele culese în ultimii ani demonstrează clar faptul că temperatura este în creștere în România, iar unele zone sunt mai afectate de acest fenomen. În cele ce urmează vom discuta despre modul în care schimbările climatice afectează Târgu Secuiesc.

Figura 26. Barometru Urban. Răspuns la întrebarea: În ce măsură sunteți de acord cu afirmația că orașul dvs. este dedicat luptei împotriva schimbării climatice (eficiență energetică, transport ecologic)

Sursa: Politica Urbană a României

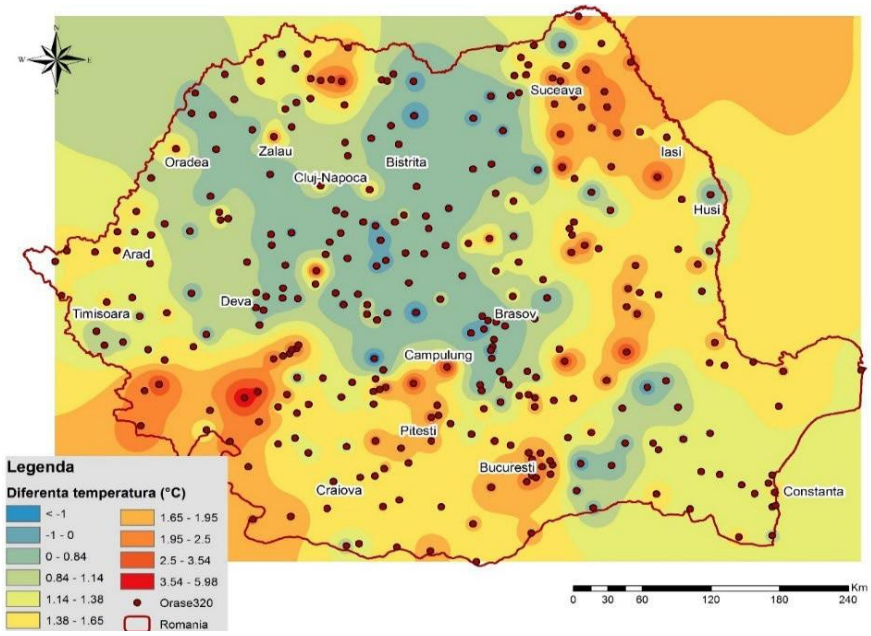
Media anuală a temperaturii aerului

Profesorul Cristian Iojă de la Universitatea București, a făcut o analiză comprehensivă a diferenței dintre temperatura medie a anului 2015 și temperatura medie multianuală pe 1960-2000, pentru toate

orașele din România. Principalele surse de date utilizate au fost http://www.worldclim.org/version1 pentru media multianuală 1960-2000 și http://en.tutiempo.net/climate/romania.html pentru valorile medii anuale ale temperaturii aerului în 2015.

În mod evident, temperatura este direct legată de schimbările climatice și este o variabilă care se schimbă ca răspuns la presiunile încălzirii globale. Temperatura aerului oferă una dintre cele mai clare semnale ale schimbării climatice. Harta de mai jos arată zonele din România ce au înregistrat diferențele cele mai mari față de media pe 1960-2000.

Figura 27. Diferența temperaturii aerului în 2015 față de media pe 1960-2000

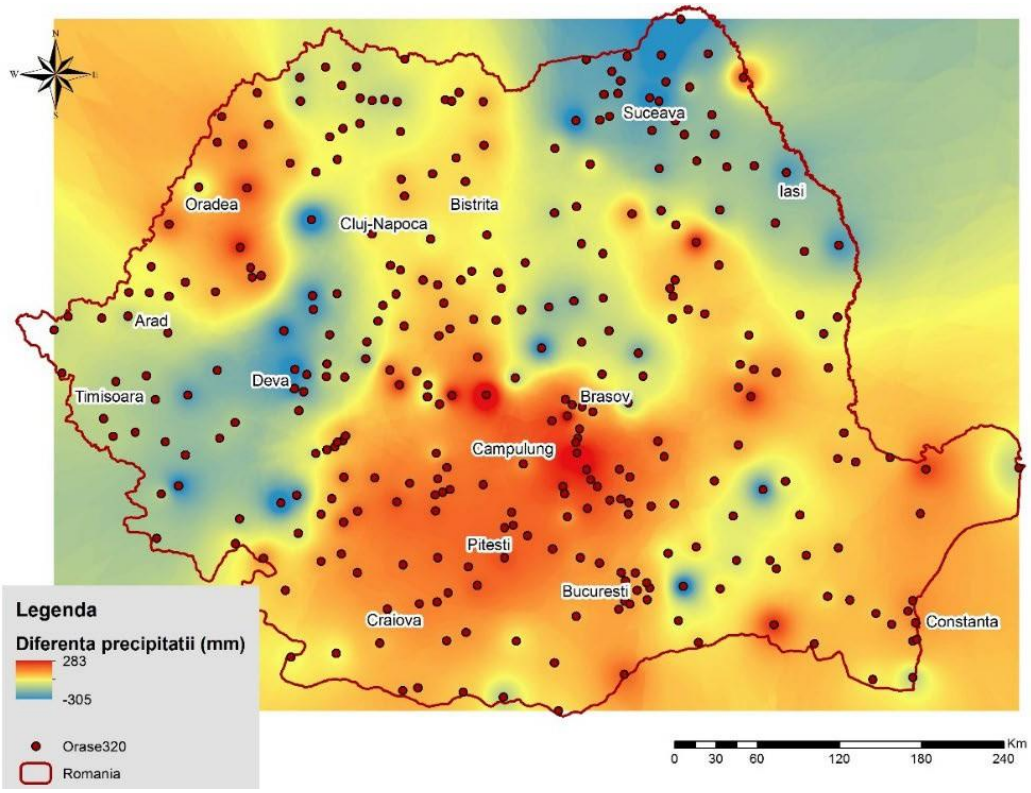
Sursa: Politica Urbană a României

Târgu Secuiesc, a avut în 2015 o temperatură medie cu 1,5ºC mai mare decât media pe 1960-2000. Ultimele date, pe 2019, indică o temperatură medie cu 1,8ºC peste media pe 1960-2000, ceea ce sugerează o creștere a temperaturii substanțială în ultimii ani. La nivel practic, aceste date sugerează că administrația locală din Târgu Secuiesc va trebui să ia măsuri mai proactive în răspuns la schimbările climatice.

Media anuală a cantității de precipitații atmosferice

Aceleași surse de date folosite pentru a identifica dinamica temperaturii au fost folosite și pentru a identifica schimbările în ceea ce privește cantitățile de precipitații în anul 2015, față de media pe 1960-2000. În mod evident, și cantitatea de precipitații atmosferice sunt influențate de schimbările climatice, la fel ca și temperatura aerului. Precipitațiile atmosferice reprezintă, de asemenea, și un factor de presiune asupra mediilor urbane (apa pluvială trebuie corect gestionată pentru a nu afecta infrastructurile urbane), dar și un serviciu important, furnizând apa necesară funcționării optime a infrastructurilor verzi, curățarea atmosferei, aprovizionarea cu apă a unor structuri hidrogeologice, etc. Harta de mai jos arată ne arată că Târgu Secuiesc este parte a unei micro-climat cu reduceri destul de substanțiale în ceea ce privește cantitatea precipitațiilor atmosferice (una din cele mai mari reduceri înregistrată de un oraș românesc), ceea ce poate avea un impact important nu numai asupra agriculturii, ci și asupra calității vieții în mediul urban.

Figura 28. Diferența față de media anuală a cantității de precipitații atmosferice în orașele din România

Sursa: Politica Urbană a României

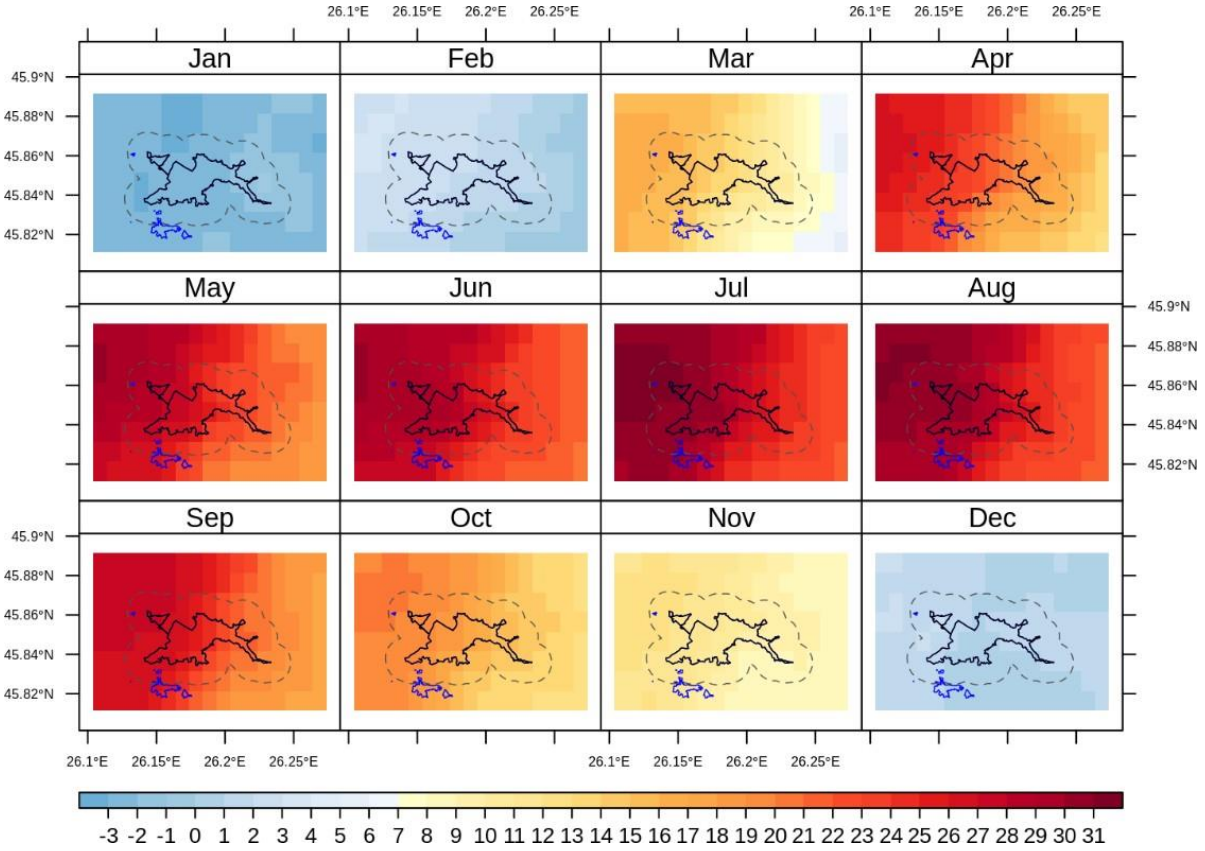
Insulele de căldură urbană

Schimbările de temperatură și riscul termic și climatic sunt amplificate la nivel urban de caracteristicile mediului construit, ce poate genera Insule de Căldură Urbană, unde temperatura este amplificată peste media din zonă. În termeni simpli, Insula de Căldură Urbană reprezintă creșterea temperaturii în orașe față de mediul rural înconjurător și se calculează ca diferența dintre temperatura urbană (TU) din interiorul orașului, și temperatura rurală (TR) din zona rurală și naturală din vecinătatea orașului. Tehnologia permite măsurarea acestor diferențe de temperatură cu ajutorul imaginilor satelitare.

În cadrul Politicii Urbane a României au fost culese date privind insulele de căldură pentru 263 de orașe. Aceste orașe au fost selectate în funcție de suprafața relevantă pentru producerea de insulă decăldură urbană și disponibilitatea imaginilor satelitare. Perioada analizată a fost 2000 – 2019 și au fost prelucrate 27063 de imagini LST MODIS MxD11A1, din care s-au selectat imaginile cu valori LST care acoperă cel puțin 50% din suprafața fiecărui oraș analizat.

O metodologie detaliată pentru estimare Insulelor de Căldură Urbană este inclusă într-un raport suport pentru Politica Urbană. Aici vom include câțiva pași ce relevă dinamici relevante la nivelul Simeriei. Hărțile de mai jos arată analiza distribuția spațială lunară a temperaturii suprafeței subiacente (LST) pentru Târgu Secuiesc. Este evidențiat și bufferul utilizat pentru cuantificarea Insulei de Căldură Urbană (linie întreruptă) din jurul perimetrul construit al Târgului Secuiesc (linie continuă).

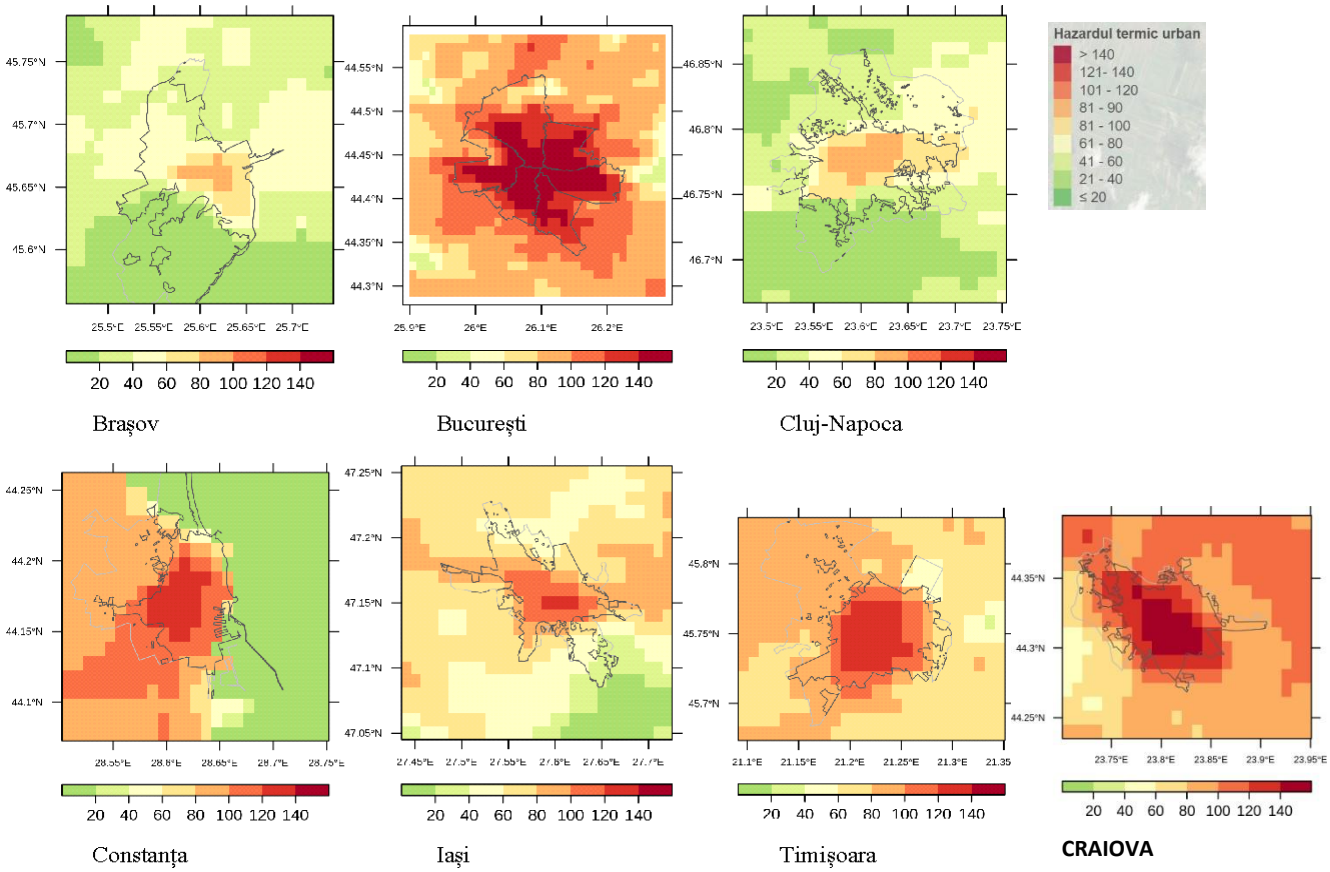
Figura 29. Distribuția spațială lunară a temperaturii suprafeței subiacente în Târgu Secuiesc

Sursa: Politica Urbană a României

Bineînțeles, intensitatea insulelor de căldură urbană variază de la un oraș la altul, iar orașele mai mari și cele cu spațiu construit mai amplu, tind să aibe insule de căldură mai intense. În acest sens hazardul termic (HT) este important de avut în vedere, iar acesta a fost calculat pe baza numărului de cazuri în care temperatura suprafeței subiacente a depășit 32°C ziua sau 22°C noaptea pentru fiecare pixel din arealul construit al orașelor analizate. HT a fost analizat la nivel de țară, clasificarea ținând cont de cele mai mari și cele mai mici valori din toate orașele analizate. Figura de mai jos prezintă HT pentru orașele Brașov, București, Cluj-Napoca, Constanța, Iași, Timișoara, și Craiova. Se observă diferențieri geografice nete. Hazardul termic atinge cele mai mari valori în regiunile sudice (120-160 în arealul București, 80-140, la Craiova, 120-140 la Constanța), iar cele mai mici valori se realizează în regiunile montane (60-80 la Brașov) și (80-100 la Cluj-Napoca).

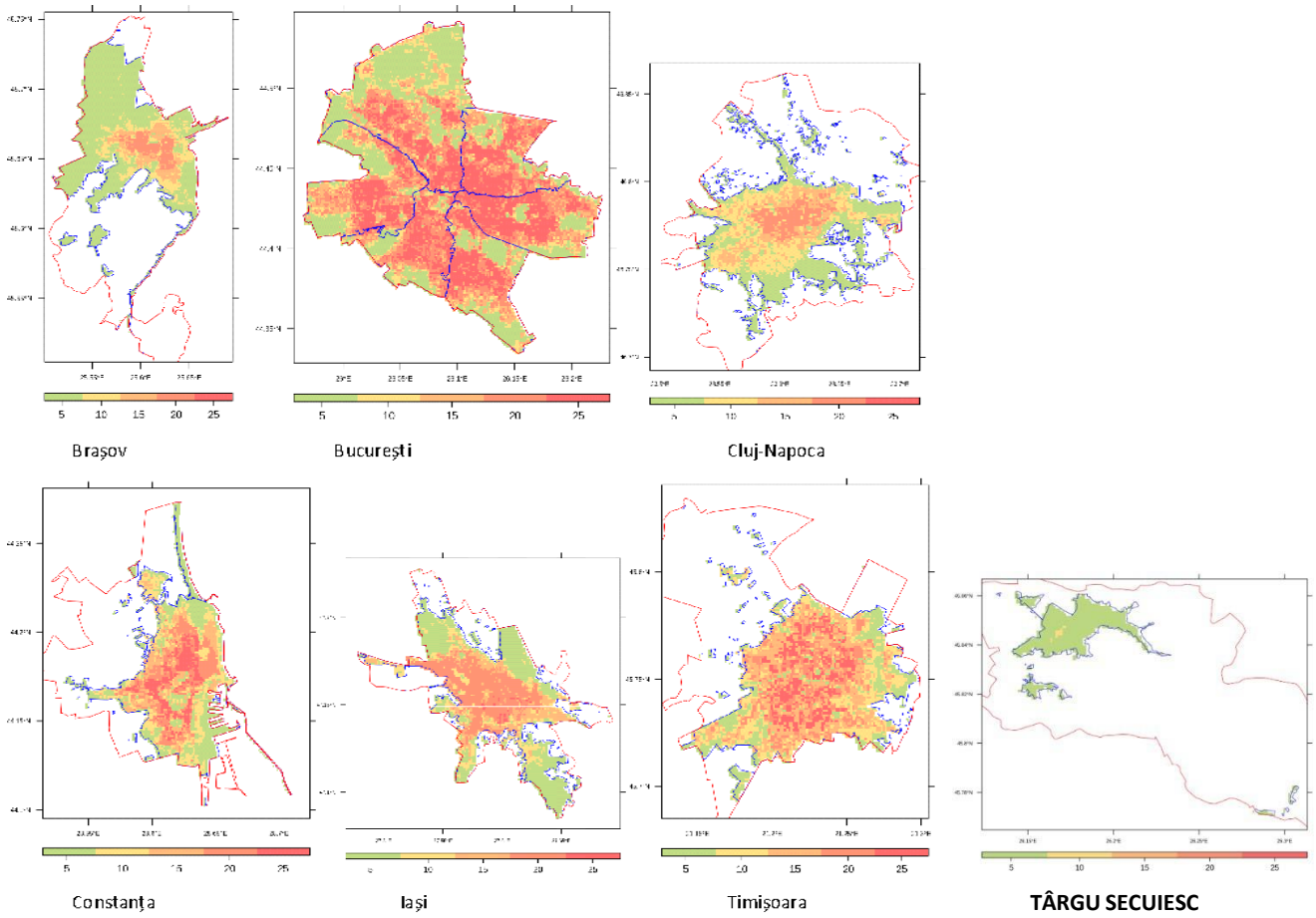
Figura 30. Hazardul termic în diferite orașe din România

Sursa: Politica Urbană a României

O altă dimensiune analizată este riscul termic (RT). Acesta este un produs dintre hazardul termic și vulnerabilitatea determinată de densitatea populației și caracteristicile perimetrului construit din oraș. Ca principiu, cu cât hazardul termic, densitatea populației și perimetrul construit au valori sau ponderi mai mari, cu atât riscul față de valuri de căldură și temperaturi extreme este mai accentuat. Figura de mai jos prezintă RT pentru orașele Brașov, București, Cluj-Napoca, Constanța, Iași, Timișoara, Craiova și Târgu Secuiesc.

Figura 31. Riscul termic în diferite orașe din România

Sursa: Politica Urbană a României

Riscul termic al municipiului Târgu Secuiesc este unul redus. Mai exact, 0% din populația Târgului Secuiesc este expusă la risc termic mare sau foarte mare și aproximativ 35% din populație este expusă la un risc moderat. Cu toate acestea, măsuri tradiționale de adresare a efectelor insulelor de căldură (de ex. crearea de noi spații verzi), ar trebui totuși să fie o prioritate pentru Primăria Târgului Secuiesc, pentru că joacă un rol important în creșterea calității vieții la nivelul urbei.

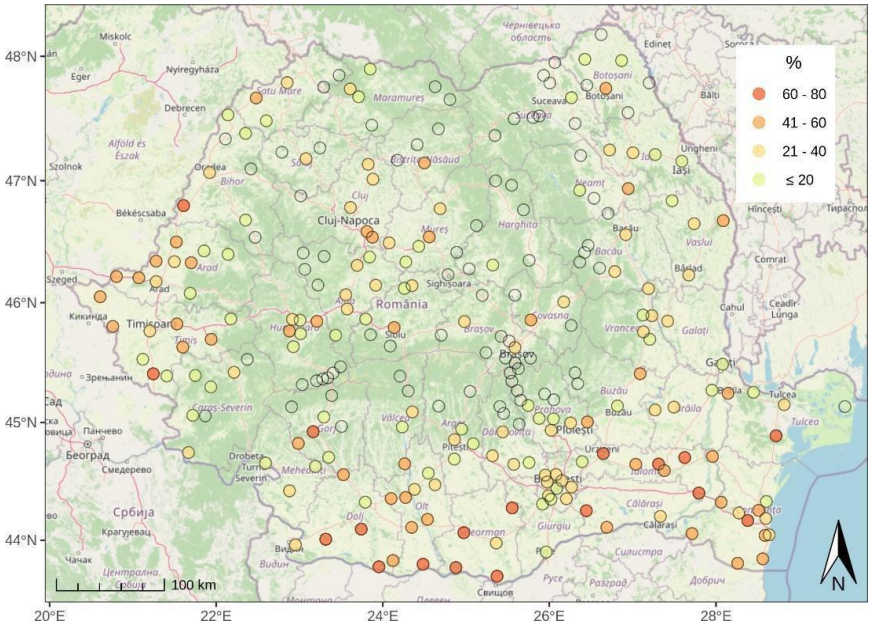
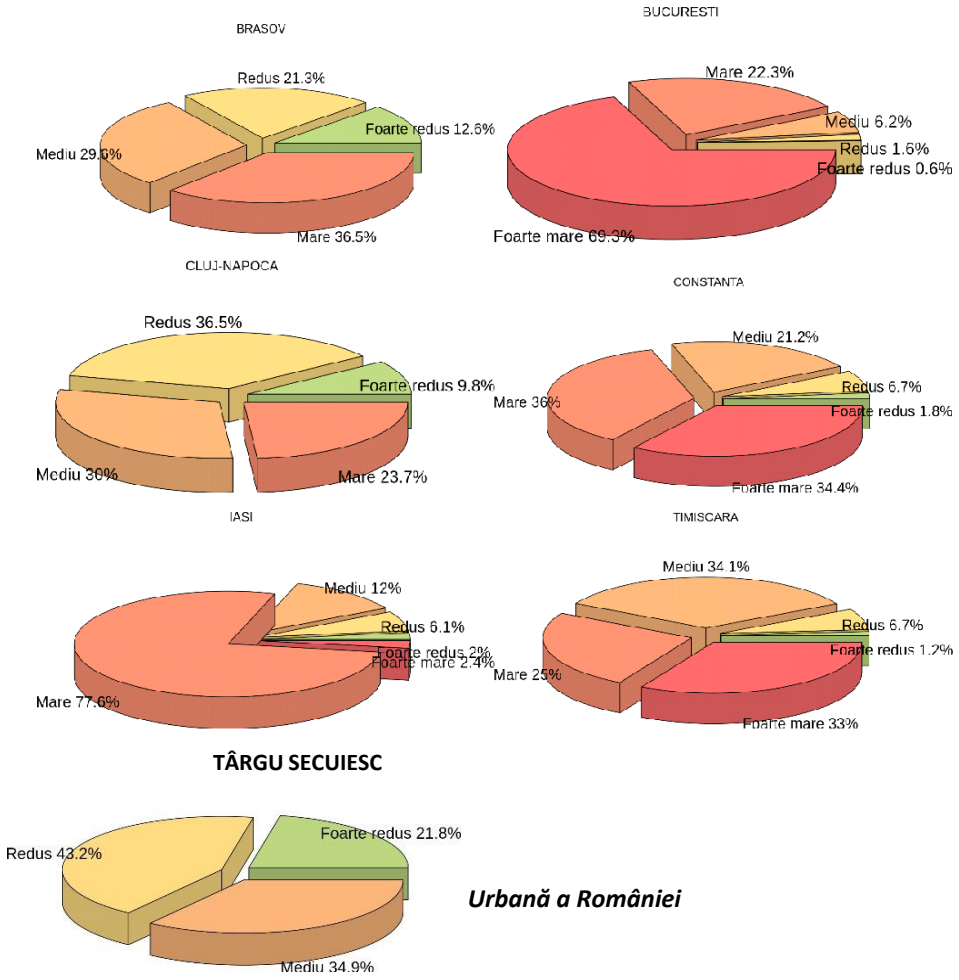

Figura 32. Ponderea populației rezidente expusă unui risc termic moderat în orașele din România

Sursa: Politica Urbană a României

Ponderea completă a populației afectată de diferite categorii de risc este exemplificată pentru Târgu Secuiesc în comparație cu orașele Brașov, București, Cluj-Napoca, Constanța, Iași și Timișoara în figura de mai jos.

Figura 33. Ponderea populației rezidente expusă unui riscului termic în diferite orașe din România

Urbană a României

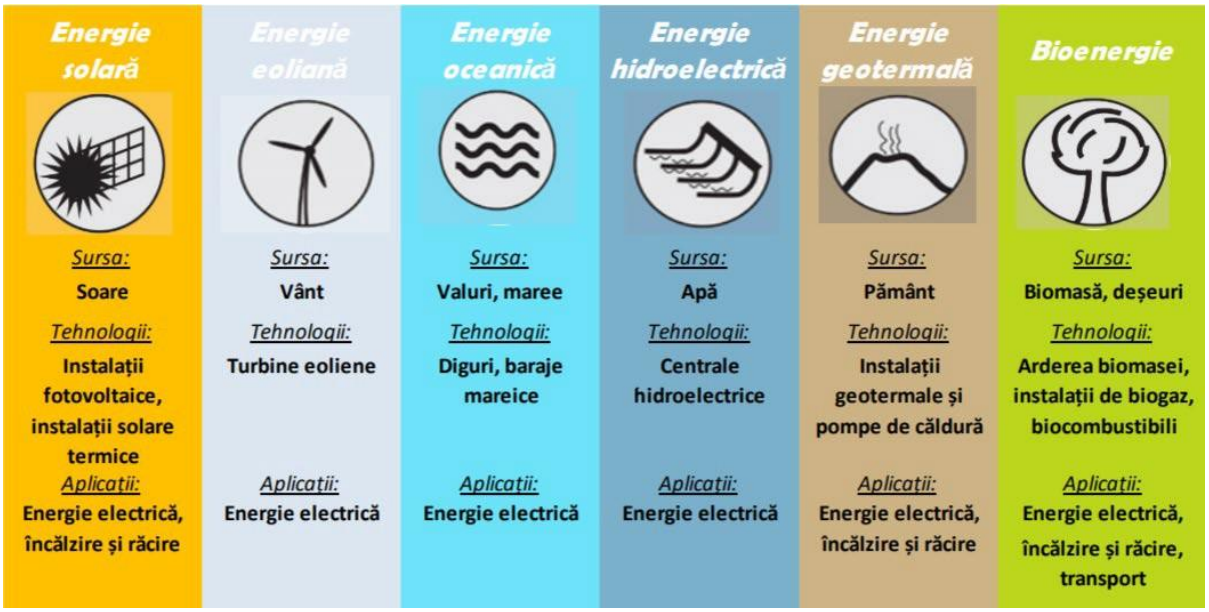
Cum contribuie Târgu Secuiesc la schimbările climatice

Gazele cu efect de seră sunt printre principalii contributori la schimbările climatice și includ o serie de gaze generate de transportul motorizat, în procese industriale, și ca urmare ale unor alte activități umane (încălzire, generare electricitate, etc.). Gazele cu efect de seră includ: dioxid de carbon (CO2), metan (CH4), protoxidul de azot (N2O), hexflurorură de sulf (SF6), hidrofluorocarburi (HFC) şi perfluorocarburi (PFC).

Târgu Secuiesc generează cantități reduse de gaze cu efect de seră, datorită lipsei activităților poluatoare, dar în lupta cu schimbările climatice orice efort contează și e important ca fiecare comunitate locală să aibă o abordare pro-activă.

Surse Regenerabile de Energie

Figura 34. Surse regenerabile de energie, tehnologii și aplicații

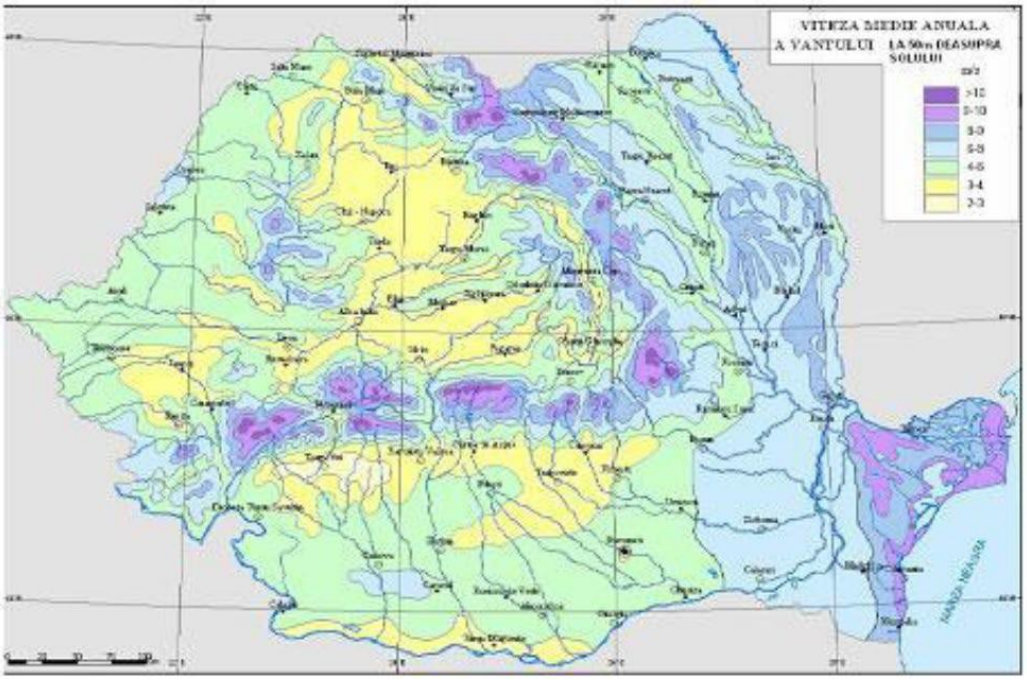
Sursa: Curtea de Conturi Europeană

Strategia Energetică a Municipiului Târgu Secuiesc 2017-2024 discută potențialul eolian, solar și de biomasă a Târgului Secuiesc. Principalele concluzii sunt prezentate mai jos.

Potențialul Eolian

Municipiul Târgu Secuiesc are potențial pentru exploatarea vântului în scop energetic, dar acest potențial este scăzut, datorită vitezei vântului în zonă, ce se situează într-o bandă medie – 4-6 m/s.

Figura 35. Zonele cu potențial eolian în România

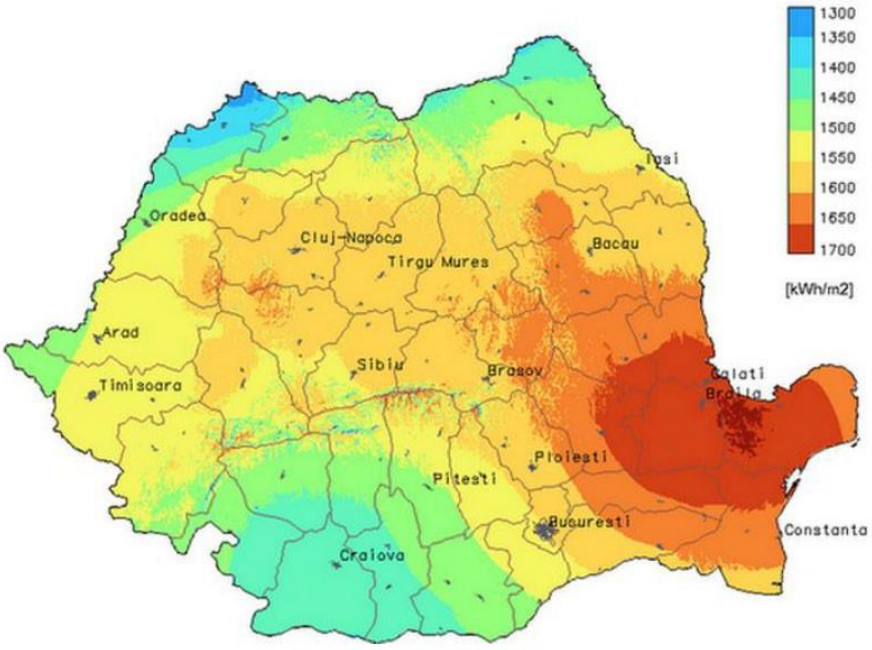

Sursa: http://www.minind.ro/domenii_sectoare/energie/studii/potential_energetic.pdf

Potențialul Solar

Târgu Secuiesc se situează într-o zonă cu potențial solar relativ ridicat și merită considerată opțiunea dezvoltării de ferme solare.

Figura 36. Zonele cu potențial solar în România

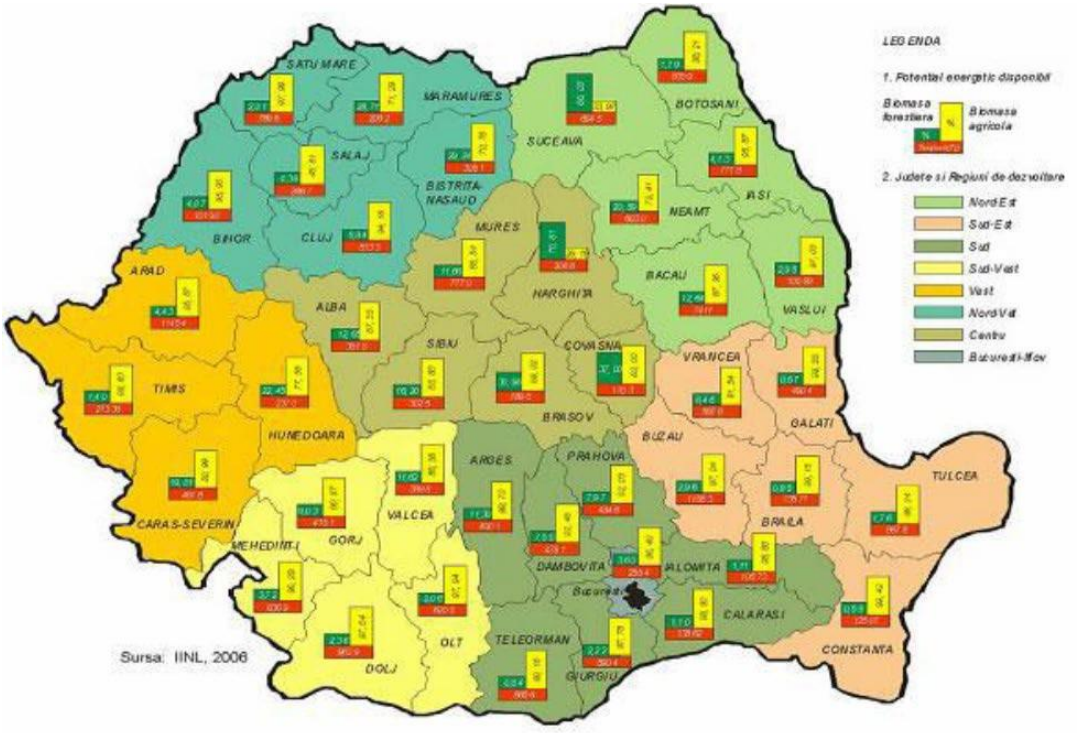

Sursa: Comisia Europeană, http://re.jrc.ec.europa.eu/pvgis/countries/europe.htm

Potențialul Biomasă

Prin biomasă se înțeleg toate formele de material vegetal și animalier, precum și substanțele produse prin dezvoltarea biologică, deci practic partea biodegradabilă a produselor, deșeurilor și reziduurilor din agricultură, silvicultură și industriile conexe, precum și partea biodegradabilă a deșeurilor industriale și urbane. Harta de mai jos arată potențialul energetic al biomasei în România, iar județul Covasna are un potențial mare atât pe biomasă forestieră, cât și pe biomasă agricolă.

Figura 37. Potențialul energetic al biomasei în România

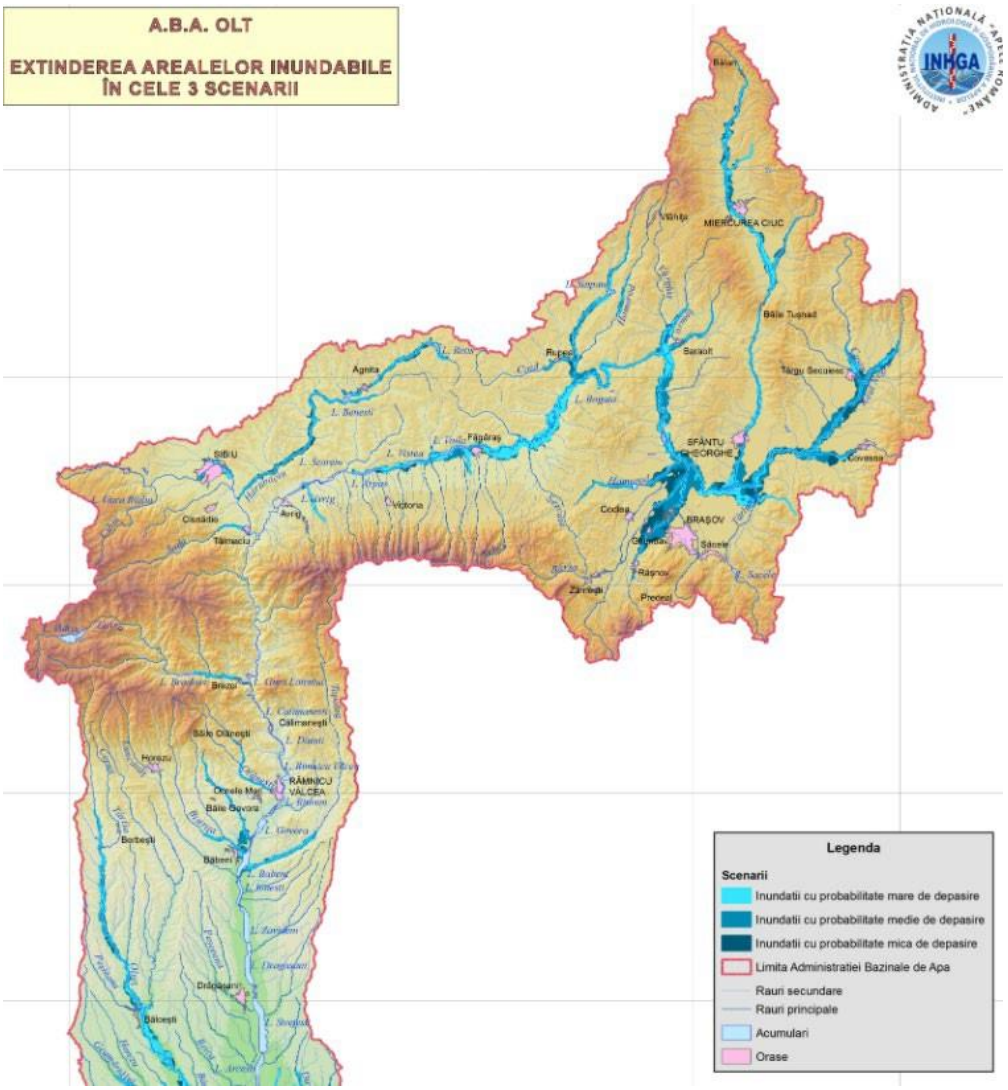

Riscurile naturale și antropice

Hidrografia și riscul la inundații

Planul de Management al Riscului la Inundații arată că mai tot Bazinul Râului Olt include zone inundabile, iar Târgu Secuiesc este parte a unei zone cu risc ridicat de inundații.

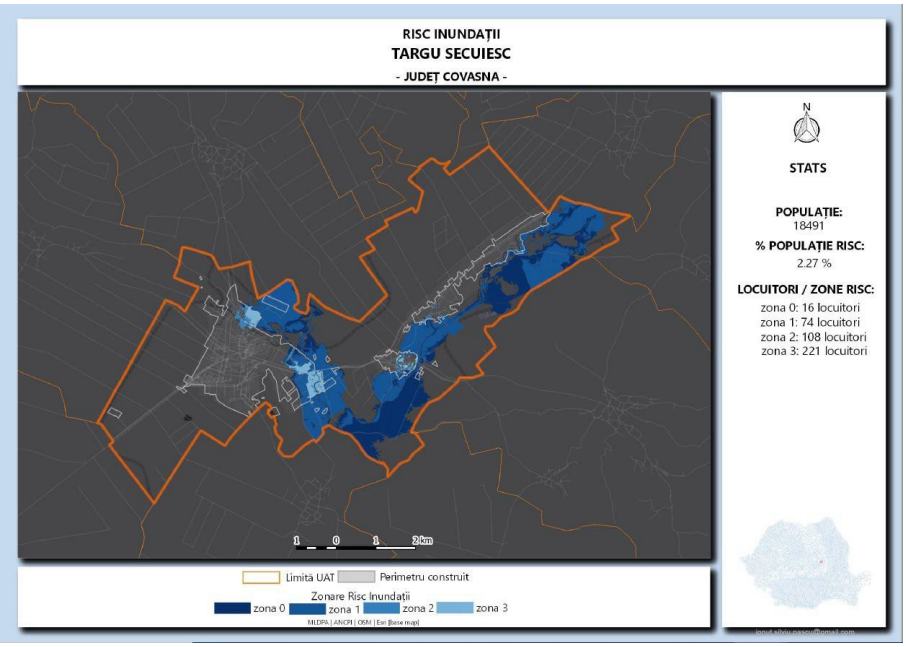
Figura 38. Zone inundabile din Bazinul Hidrografic Olt

Sursa: Planul de Management al Riscului la Inundații

O analiză mai detaliată pe riscul de inundații a fost efectuată pentru Târgu Secuiesc (vedeți harta de mai jos). Analiza a folosit benzi aferente riscului de inundabilitate medie (perioadă de revenire ≥ 100 ani), defalcate în cele patru clase de risc (0, 1, 2, 3). Populația afectată potențial de inundații este relativ scăzută dar zona potențial inundabilă este însă relativ mare și restricționează potențialul de extindere urbană a municipiului.

Figura 39. Zonele potențial afectate de indundații, UAT Târgu Secuiesc

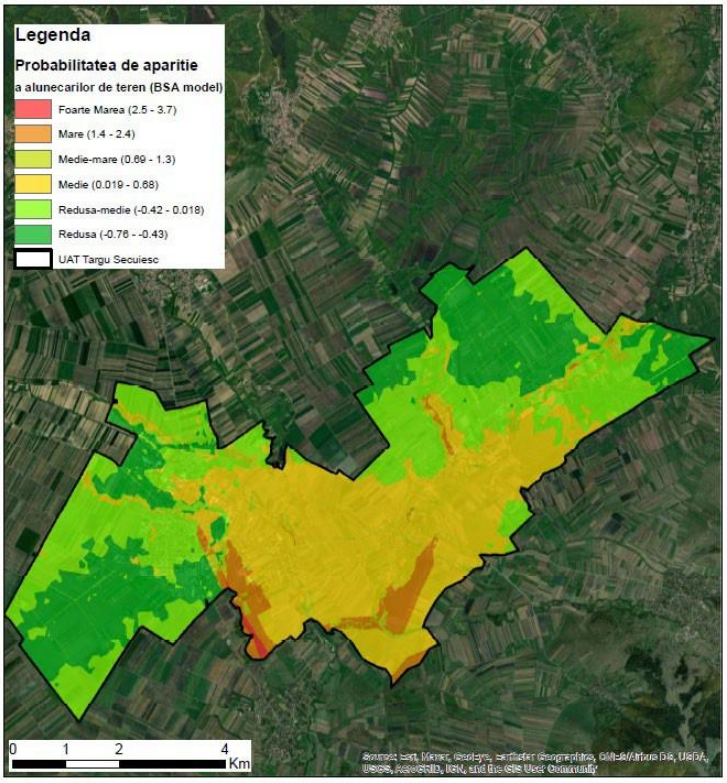

Sursa: Politica Urbană a României

Riscul alunecărilor de teren

Cuplat cu identificarea zonelor potențial inundabile din Târgu Secuiesc, este important să fie identificate și zonele cu risc la alunecări de teren. Per ansamblu, riscul la alunecări de teren în Târgu Secuiesc este moderat, ceea ce permite o dezvoltare mai ușoară a zonelor neinundabile.

Figura 40. Zone cu potențial de apariție a alunecărilor de teren în Târgu Secuiesc

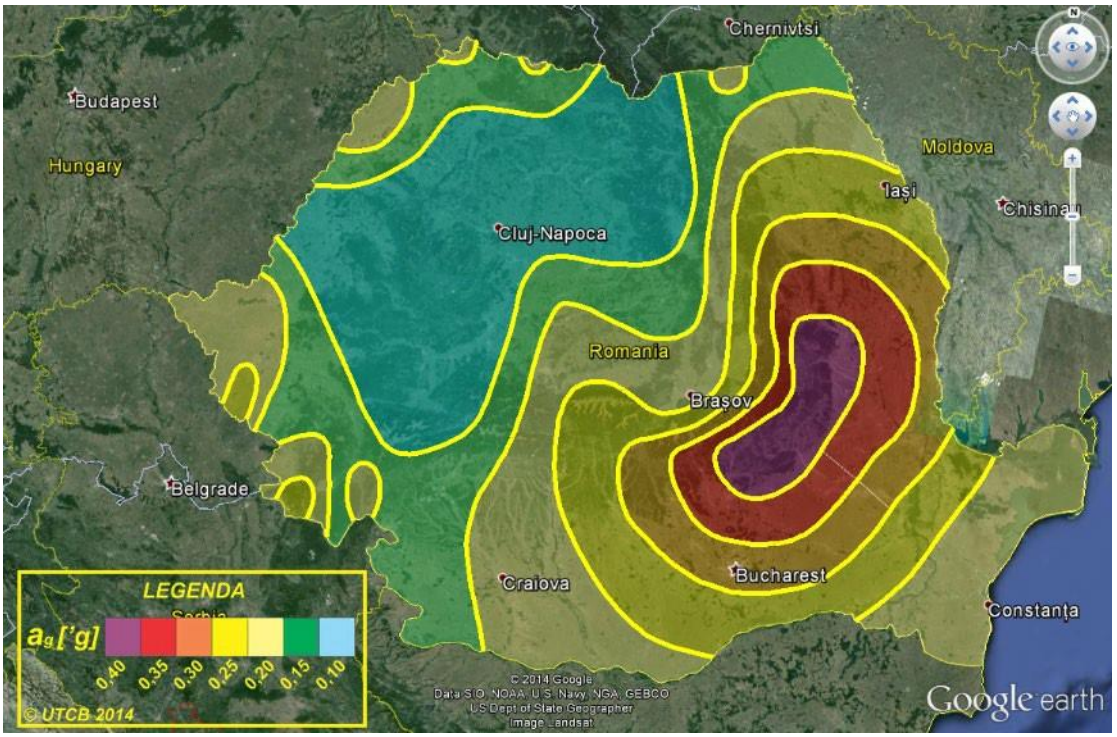

Sursa: Politica Urbană a României

Riscul seismic

Institutul Național pentru Fizica Pământului a elaborat o hartă de zonare seismică pentru România, unde au fost identificate zonele cele mai susceptibile la un cutremur. Târgu Secuiesc este inclus în zona de intensitate 7 – Foarte Puternic (vedeți clasificarea mai jos), ceea ce necesită o atenție sporităpentru consolidarea clădirilor publice și private cu risc de prăbușire în cazul unui cutremur.

Figura 41. Zone cu risc seismic România

Sursa: Centrul de Cercetare pentru Evaluarea Riscului Seismic, Universitatea Tehnică de Construcții București

Alte măsuri ce ar trebui luate în considerare include: respectare unor standarde și norme clare în construcție, diseminarea procedurilor de răspuns la cutremur și dezvoltarea unor sisteme de răspuns rapid.

Figura 42. Scara de risc sesimic MSK

Grad		Scara de intensitate seismica Medvedev-Sponheuer-Karnik MSK 64
1	Imperceptibil	Intensitatea oscilatiilor ramane sub limita sensibilitatii oamenilor. Cutremurul este detectat si inregistrat numai de seismografe
2	Greu perceptibil (foarte slab)	Simtit de persoanele in stare de repaus. Nu afecteaza obiectele. Fara daune la cladiri.
3	Slab	Este simtit de putini oameni, care se afla in interiorul locuintei sau afara. Observatorii atenti remarca oscilatia usoara a obiectelor atarnate, mult mai pronuntata la etajele superioare. Fara daune la cladiri.
4	Moderat	Este simtit de multi oameni care se afla in interiorul sau in afara locuintei. Din cei care dorm, putini pot fi treziti. Ferestrele, usile si vesela zangane. Pardoselile si peretii scartaie, mobila incepe sa uruie. Obiectele atarnate, lichidul din vase oscileaza usor. Fara daune la cladiri.
5	Suficient de Puternic	Zguduire generala a cladirilor. Este simtit de toti oamenii. Multi dintre cei care dorm se trezesc. Putini oameni parasesc locuintele. Animalele sunt nelinistite. Obiectele atarnate oscileaza considerabil. Tablourile se deplaseaza din loc. Anumite obiecte fixate, pot fi deplasate. Usile si ferestrele deschise se inchid si se deschid cu zgomot. Din vasele umplute, deschise, lichidul se varsa. Avarii usoare la constructii.
6	Puternic	Este simtit de toti oamenii. Multi dintre ei, aflati in interiorul cladirilor se sperie si alearga afara. Putine persoane isi pierd echilibrul. Se pot sparge vase si obiecte din sticla. Cad tablourile de pe pereti. Fisuri si crapaturi in pereti, desprinderea unor bucati de tencuiala, caderea unor tigle de pe acoperis, crapaturi la constructiile din caramida.
7	Foarte Puternic	Majoritatea oamenilor sunt speriati si parasesc locuintele. Crapaturi mari si adanci in pereti; caderea cosurilor de fum si distrugerea unor acoperisuri; surpari ale partilor carosabile pe pante abrupte; distrugeri ale portiunilor de imbinare a conductelor. Se produc alunecari de teren.
8	Distrugator	Mobila se poate rasturna. Unele cladiri (parti de cladire) se prabusesc. Se observa alunecari de teren in zonele depresionare si pe pantele abrupte. Apar crapaturi mari in teren, au loc caderi de roci.
9	Devastator	Panica generala. Oamenii sunt aruncati la pamant. Se produc avarii importante ale structurilor construite corect, conductele subterane sunt partial distruse, se produce deformarea sinelor de cale ferata si avarierea partilor carosabile ale drumurilor. Au loc caderi de roci si multe alunecari de teren
10	Nimicitor	Constructiile se prabusesc partial sau in totalitate. Degradari importante in baraje. Şinele de cale ferata se deformeaza. Masive alunecari de teren.
11	Catastrofal	Majoritatea cladirilor si structurilor sunt distruse. Fracturi si deplasari ale terenului.
12	Foarte Catastrofal	Toate constructiile de suprafata si subterane sunt distruse total. Suprafata pamantului este complet schimbata, devieri ale cursurilor de apa.

Sursa: *http://inforisx.incd.ro/*

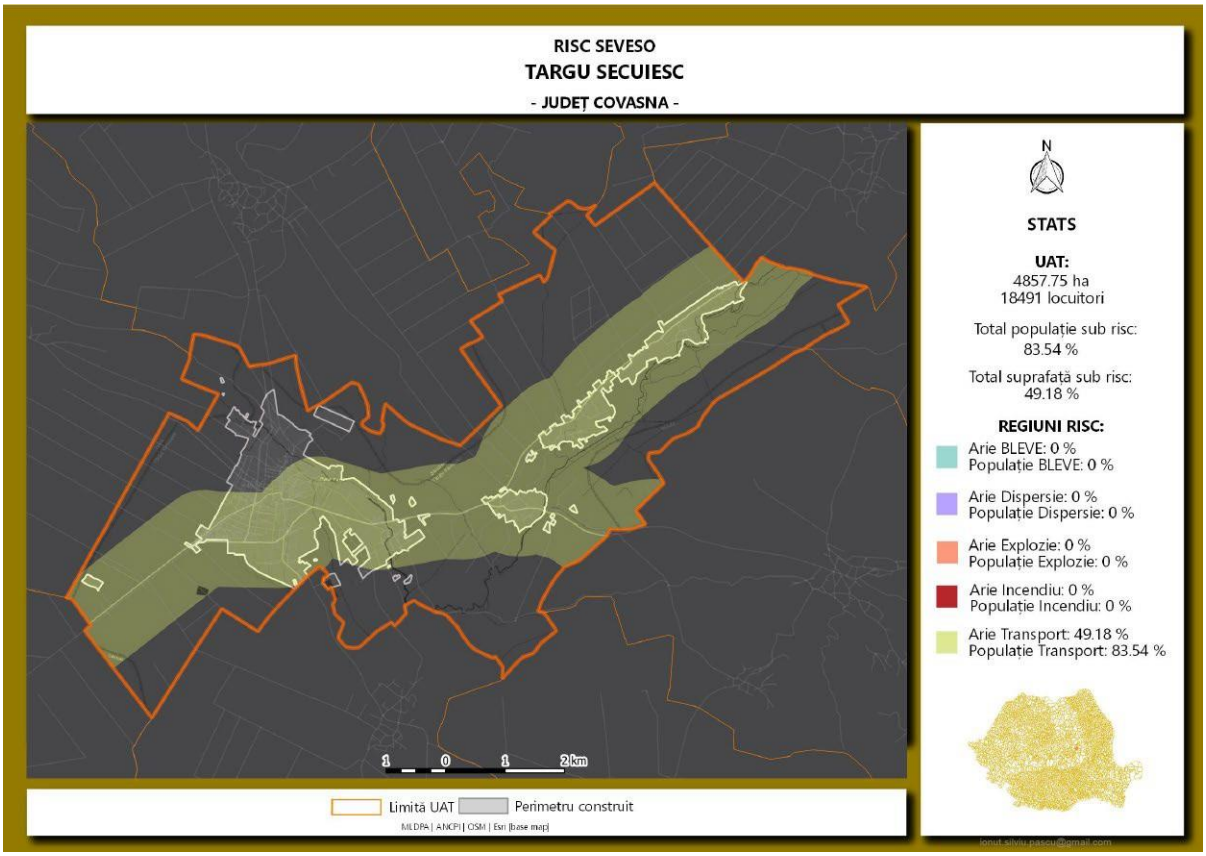
Riscul Seveso

Riscul Seveso ține de potențialul unor accidente în industria chimică și a primit acest nume după Directiva UE 82/501/CEE (numită Directiva Seveso), adoptată în 1982 în urma unor accidente cu impact de mediu puternic. În 1996, Directiva Seveso a fost înlocuită de Directiva 96/82/CE a Consiliului (Directiva Seveso II), care, la rândul ei, a fost extinsă cu Directiva 2003/105/CE. Această directivă se aplică la câteva mii de unități industriale în care sunt prezente substanțe periculoase peste pragurile specificate în directivă. Scopul directivei este de a preveni accidente majore cu substanțe periculoase, iar, în cazul în care astfel de accidente se produc, sa limiteze impactul negativ asupra oamenilor și mediului. Riscul Seveso este estimat pe clase distincte (BLEVE – explozie datorată unui lichid în fierbere și dispersie; dispersie; explozie; incendiu; transport mărfuri periculoase). Instituțiile responsabile pentru a pune în aplicare Directiva Seveso II includ:

- la nivel național: Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor, Agenția Națională pentru Protecția Mediului, Inspectoratul General pentru Situații de Urgență și Garda Națională de Mediu;
- la nivel regional: Agențiile Regionale pentru Protecția Mediului și Comisariatele Regionale ale Gărzii Naționale de Mediu;
- la nivel local: Agențiile pentru Protecția Mediului, Inspectoratele Județene pentru Situații de Urgență și Comisariatele Județene ale Gărzii Naționale de Mediu

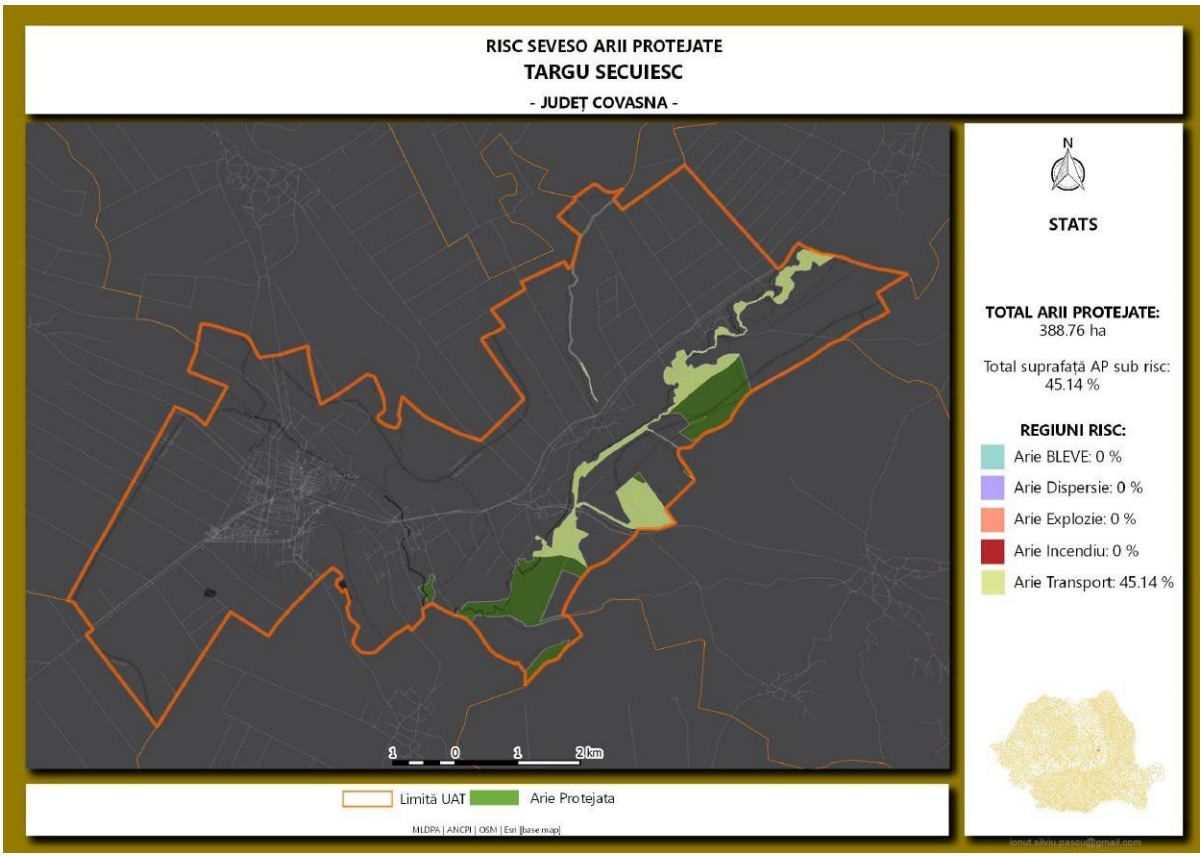
Hărțile de mai jos includ populația potențial afectată de un accident cu impact de mediu puternic, și ariile naturale protejate potențial afectate de un astfel de eveniment. Riscul Seveso la nivelul Târgului Secuiesc este asociat transportului de mărfuri periculoase, cu un potențial impact negativ asupra aproximativ 84% din populația Târgului Secuiesc și asupra 45% din ariile protejate din UAT.

Figura 43. Populația Târgului Secuiesc sub risc Seveso

Sursa: Politica Urbană a României

Figura 44. Ariile protejate ale Târgului Secuiesc sub risc Seveso

Sursa: Politica Urbană a României

ANALIZA DIAGNOSTIC: CONCLUZII, PROVOCĂRI, TENDINȚE ȘI RECOMANDĂRI

Provocări, tendințe și nevoi identificate	Recomandări
Rezervații naturale și arii protejate	
• Târgu Secuiesc are 11,81 ha zone naturale (0,24% din UAT), și 3,27 ha zone naturale nefragmentate (27,66% din totalul zonelor naturale, respectiv 0,07% din UAT) • Târgu Secuiesc are o suprafață cu spații verzi de aproximativ 46 ha – o suprafață modestă pentru un municipiu de dimensiunile Târgului Secuiesc. • Suprafața parcurilor urbane din Târgu Secuiesc e de aproape 2.4 ha. • Chiar dacă dimensiunea spațiilor verzi din municipiu este relativ redusă, 53% din populație se află la mai puțin 5 minute distanță de o zonă verde, iar 35% sunt la mai puțin de 10 minute distanță. • Barometrul Urban 2020 elaborat în cadrul Politicii Urban a României, a estimat gradul de satisfacție cu infrastructura verde în 41 orașe din România. Târgu Secuiesc se numără printre orașele cu cel mai ridicat grad de satisfacție, cu 22% declarându-se ca fiind foarte mulțumiți și 56% mulțumiți.	• Dezvoltarea, reabilitarea și mentenanța infrastructurii verzi urbane ar trebui să fie o prioritate absolută • Dezvoltarea infrastructurii de spații verzi (parcuri urbane, scuaruri) ar trebui să fie o prioritate pentru administrația locală din Târgu Secuiesc, și ar trebui dublată de un program de genul "nici o stradă fără verdeață", prin care se poate introduce infrastructură verde în fiecare colț din oraș.
Calitatea factorilor de mediu și poluarea (apă, aer, sol)	
• Principalele surse de poluare în Târgu Secuiesc le reprezintă activitățile de producție și cele de transport. • Sistemul de monitorizare al calității mediului în România este deficitar. La nivelul Târgului Secuiesc nu există stații de monitorizare a aerului. Există o singură stație de monitorizare a aerului la nivelul județului Covasna, în Sfântu Gheorghe. • Conform Barometrului Urban 2020, o majoritate a târg-secuienilor sunt mulțumiți de calitatea aerului la ei în oraș. Cu toate aceste, aproximativ 29% dintre târg-secuieni și-ar dori o îmbunătățire în acest sector. • La nivelul anului 2015, valoarea medie a concentrației de particule în suspensie în Târgu Secuiesc era de aproximativ 23 ug/m3. Pe 8 octombrie, 2020, când acest capitol a fost pregătit, stația de monitorizare a aerului CV-1 din Sfântu Gheorghe înregistra o valoare de aproximativ 13 ug/m3. Valoarea limită anuală ce trebuie atinsă începând cu 1 ianuarie, 2020 este	• O monitorizare mai atentă a concentrației de monoxid de carbon ar fi necesară, având în vedere că traficul rutier este în continuă creștere în zonă, și va crește mult mai mult odată ce autostrada Bacău-Brașov va fi finalizată. • La nivelul județului Covasna nu exista nici un sit contaminat cu probleme de medium. Sunt însă necesare analize mai detaliate în acest domeniu și terenurile din jurul Târgului Secuiesc cu potențiale probleme de poluare cu nitriți și nitrați, ca urmare a folosirii pesticidelor și îngrășămintelor în agricultură.

20 ug/m3. Valoare limită anuală pentru protecția sănătății umane este 40 ug/m3, iar valoare limită zilnică este 50 ug/m3. Ca atare, Târgu Secuiesc pare să aibă o performanță bună în ceea ce privește acest poluant.

- În ceea ce privește concentrația de ozon troposferict, Târgu Secuiesc se situează undeva la coada distribuției valorilor înregistrate în România, iar valorile înregistrate sunt sub pragurile maxime admise. Concentrația medie anuală de ozon troposferic înregistrată în 2015, era de aproximativ 38 ug/m3. La data de 8 octombrie, 2020, când a fost elaborat acest capitol, valoarea medie zilnică înregistrată la stația CV-1 Sfântu Gheorghe era 50 ug/m3. O concentrație a ozonului troposferic sub 120 ug/m3 este considerată a avea impact redus asupra sănătății umane, deci Târgu Secuiesc performează bine și pe acest indicator.
- La nivelul Târgului Secuiesc, valorile rezultate din monitorizările pentru concentrația de plumb în atmosferă sunt sub valorile admise.
- Valoarea medie anuală a concentrației de monoxid de carbon în aer, în 2015, a fost de aproximativ 0.26 mg/m3. În data de 8 octombrie, 2020, când a fost elaborat acest capitol, valoarea medie zilnică înregistrată la stația CV-1 Sfântu Gheorghe a fost de 0.04 mg/m3. Concentrații de monoxid de carbon în aer sub valoarea de 7 mg/m3 sunt considerate a avea impact redus asupra sănătății umane.
- La nivelul anului 2015, concentrația medie anuală de dioxid de sulf la nivelul Târgului Secuiesc era de aproximativ 6.8 ug/m3. La data de 8 octombrie, 2020, când a fost elaborat acest capitol, concetrația medie zilnică de SO2 era de 5.7 ug/m3 la CV-1 Sfăntu Gheorghe. Valorile sub pragul de 125 ug/m3 sunt considerate a avea impact redus asupra sănătății umane.
- Târgu Secuiesc se numără printre orașele cu un grad scăzut de poluare în ceea ce privește concentrația de NO2, deși este partea a unei zone cu un grad relativ ridicat de poluare, iar noua autostradă va afecta probabil negativ performanța pe acest indicator. Valoarea medie anuală înregistrată în 2015 era de aproximativ 22.5 ug/m3. În data de 8 octombrie, 2020, o valoare medie zilnică de aproximativ 39 ug/m3, a fost înregistrată la CV-1 Sfântu Gheorghe. Concentrațiile de peste 140 ug/m3 sunt considerate a fi dăunătoare pentru sănătatea umană.

• Târgu Secuiesc are o calitate a aerului relativ bună, municipiul plasându-se pe locul 231 în ierarhia urbană de 319 municipii și orașe, în ceea ce privește nivelul general de poluare a aerului. • În Târgu Secuiesc, 68% dintre cetățeni de declară mulțumiți de nivelul zgomotului.	
Schimbări climatice și riscuri de mediu	
• Temperatura este direct legată de schimbările climatice și este o variabilă care se schimbă ca răspuns la presiunile încălzirii globale. Temperatura aerului oferă una dintre cele mai clare semnale ale schimbării climatice. • Cantitatea de precipitații atmosferice sunt influențate de schimbările climatice, la fel ca și temperatura aerului. • Municipiul Târgu Secuiesc are potențial pentru exploatarea vântului în scop energetic, dar acest potențial este scăzut, datorită vitezei vântului în zonă, ce se situează într-o bandă medie – 4-6 m/s. • Târgu Secuiesc se situează într-o zonă cu potențial solar relativ ridicat și merită considerată opțiunea dezvoltării de ferme solare. • Județul Covasna are un potențial mare atât pe biomasă forestieră, cât și pe biomasă agricolă. • Planul de Management al Riscului la Inundații arată că mai tot Bazinul Râului Olt include zone inundabile, iar Târgu Secuiesc este parte a unei zone cu risc ridicat de inundații. • Populația afectată potențial de inundații este relativ scăzută dar zona potențial inundabilă este însă relativ mare și restricționează potențialul de extindere urbană a municipiului. • Cuplat cu identificarea zonelor potențial inundabile din Târgu Secuiesc, este important să fie identificate și zonele cu risc la alunecări de teren. Per ansamblu, riscul la alunecări de teren în Târgu Secuiesc este moderat, ceea ce permite o dezvoltare mai ușoară a zonelor neinundabile. • Riscul Seveso la nivelul Târgului Secuiesc este asociat transportului de mărfuri periculoase, cu un potențial impact negativ asupra aproximativ 84% din populația Târgului Secuiesc și asupra 45% din ariile protejate din UAT.	• Târgu Secuiesc, a avut în 2015 o temperatură medie cu 1,5ºC mai mare decât media pe 1960-2000. Ultimele date, pe 2019, indică o temperatură medie cu 1,8ºC peste media pe 1960-2000, ceea ce sugerează o creștere a temperaturii substanțială în ultimii ani. La nivel practic, aceste date sugerează că administrația locală din Târgu Secuiesc va trebui să ia măsuri mai proactive în răspuns la schimbările climatice. • Riscul termic al municipiului Târgu Secuiesc este unul redus. Mai exact, 0% din populația Târgului Secuiesc este expusă la risc termic mare sau foarte mare și aproximativ 35% din populație este expusă la un risc moderat. Cu toate acestea, măsuri tradiționale de adresare a efectelor insulelor de căldură (de ex. crearea de noi spații verzi), ar trebui totuși să fie o prioritate pentru Primăria Târgului Secuiesc, pentru că joacă un rol important în creșterea calității vieții la nivelul urbei. • Târgu Secuiesc generează cantități reduse de gaze cu efect de seră, dar în lupta cu schimbările climatice orice efort contează și e important ca fiecare comunitate locală să aibă o abordare pro-activă. • Institutul Național pentru Fizica Pământului a elaborat o hartă de zonare seismică pentru România, unde au fost identificate zonele cele mai susceptibile la un cutremur. Târgu Secuiesc este inclus în zona de intensitate 7 – Foarte Puternic (vedeți clasificarea mai jos), ceea ce necesită o atenție sporită pentru consolidarea clădirilor publice și private cu risc de prăbușire în cazul unui cutremur. Alte măsuri ce ar trebui luate în considerare include: respectare unor standarde și norme clare în construcție, diseminarea procedurilor de răspuns la cutremur și dezvoltarea unor sisteme de răspuns rapid.

STRATEGIA INTEGRATĂ DE DEZVOLTARE URBANĂ A ZONEI URBANE TÂRGU SECUIESC 2021 – 2030

PROFIL ȘI CAPACITATE ADMINISTRATIVĂ 1

Administrația publică locală și structurile asociative existente 1

Primăria Municipiului Târgu Secuiesc 1
Consiliul local 2

Bugetele locale 3

Introducere 3
Execuție bugetară - venituri 3
Execuție bugetară - cheltuieli 4
Veniturile bugetare pentru Municipiul Târgul Secuiesc 7
Cheltuielile bugetare pentru Municipiul Târgu Secuiesc 15

Investiții 23
Resurse umane și materiale 25

Resurse umane 25
Resurse materiale 29

Servicii publice digitale și relația cu cetĂțenii 32

Performanțele digitale ale României la nivelul Uniunii Europene 32
Acțiuni de digitalizare la nivel național 34
Guvernanță participativă și responsabilizare: măsuri concrete propuse de către Secretariatul General 35
Autoritatea care standardizează și uniformizează digitalizarea administrației publice în România 36
Analiza guvernării electronice în Târgu Secuiesc 37

Analiza diagnostic: concluzii, provocări, tendințe și recomandări 52
Anexa 1. Modificările Legii bugetului de stat între 2015 și 2019 și modul în care acestea au afectat finanțarea administrațiilor locale 54
Anexa 2. Organigrama Primăriei Târgu Secuiesc 60

PROFIL ȘI CAPACITATE ADMINISTRATIVĂ

ADMINISTRAȚIA PUBLICĂ LOCALĂ ȘI STRUCTURILE ASOCIATIVE EXISTENTE

Primăria Municipiului Târgu Secuiesc

Conform *Regulamentului de Organizare şi Funcţionare Actualizat al Primăriei Municipiului Târgu Secuiesc*[1], Primăria Municipiului Târgu Secuiesc este organizată şi funcţionează potrivit prevederilor Legii administraţiei publice locale nr. 215/2001, republicată, cu modificările şi completările ulterioare şi în conformitate cu hotărârile Consiliului Local al municipiului Târgu Secuiesc privind aprobarea organigramei şi numărului de posturi ale aparatului propriu de specialitate.

Primarul, Viceprimarul, Secretarul Municipiului Târgu Secuiesc, împreună cu aparatul propriu de specialitate constituie o structură funcţională cu activitate permanentă, denumită Primăria Municipiului Târgu Secuiesc care aduce la îndeplinire hotărârile consiliului local, ca autoritate deliberativă, şi dispoziţiile primarului ca autoritate executivă, şi îşi exercită autonomia locală administrativă numai în cadrul legii, respectiv, soluţionează problemele curente în limitele competenţei materiale şi teritoriale ale colectivităţii municipiului.

Municipiul Târgu Secuiesc are un primar şi un viceprimar, ales în condiţiile legii pe o perioadă de 4 ani.

Primarul reprezintă autoritatea executivă în realizarea autonomiei locale. Acesta răspunde de buna funcţionare a administraţiei publice a municipiului Târgu Secuiesc, reprezintă municipiul Târgu Secuiesc în relaţiile cu alte autorităţi publice, cu persoanele fizice sau juridice române sau străine, precum şi în justiţie.

În relaţiile dintre consiliul local al municipiului Târgu Secuiesc, ca autoritate deliberativă şi primarul, ca autoritate executivă nu există raporturi de subordonare. Între Prefectul judeţului Covasna, în calitate de reprezentant al Guvernului, consiliul local al municipiului Târgu Secuiesc şi primar nu există raporturi de subordonare.

Structura organizatorică a Primăriei Municipiului Târgu Secuiesc Personalul este compusă din:

- compartimente de specialitate
- servicii de specialitate
- birouri de specialitate

Instituții surbordonate Primăriei Municipiului Târgu Secuiesc

Primăria Municipiului Târgu Secuiesc are în subordine 10 entități, dintre care nouă sunt structuri eduaționale și una de sănătate:

1. Liceul Tehnologic „Gábor Áron”
2. Școala Gimnazială „Molnár Józsiás”
3. Liceul Teoretic „Nagy Mózes”
4. Liceul Pedagogic „Bod Péter”
5. Liceul Teologic „Apor Péter”
6. Liceul Teologic „Reformat”
7. Școala Gimnazială „Petőfi Sándor”
8. Școala Gimnazială „Turóczi Mózes”
9. Grădinița de copii „Manócska”
10. Spitalul Municipal Târgu Secuiesc

[1] Regulamentului de Organizare și Funcţionare Actualizat al Primăriei Municipiului Târgu Secuiesc. Link.

Consiliul local

Consiliul Local din Târgu Secuiesc pentru perioada 2020–2024 a fost ales în septembrie 2020. Corpul consiliului are 17 membri, inclusiv Primarul orașului Târgu Secuiesc.

Componența consiliului local:

- treisprezece reprezentanți din partea Uniunii Democrate Maghiare (UDMR)
- patru reprezentanți din partea Alianței Maghiare din Transilvania (AMT)

Consiliul local este întărit de cei patru responsabili ai satelor aparținătoare administrativ de Târgu Secuiesc, mai exact Lunga, Ruseni, Săsăuși, Tinoasa. Aceste sate nu au drept de vot.

Ședințele Consiliului Local

Ședințele[2] Consiliului Local sunt publicate pe website-ul Primăriei Târgu Secuiesc cu periodicitate. Ultima rapoarte referitoare la o ședință datează din 23 ianuarie 2020[3].

Comisii de Specialitate

Compotența comisiilor între 2020–2024 este umătoarea[4]:

- Comisia economică şi juridică
- Comisia pentru învăţământ, cultură, tineret şi sport
- Comisia pentru sănătate şi protecţie socială
- Comisia pentru amenajarea teritoriului şi urbanism

[2] Primăria Târgu Secuiesc. Ședințele Consiliului Local. Link.
[3] Informație valabilă pentru luna noiembrie 2020.
[4] Comisii de specialitate. Link.

BUGETELE LOCALE

Introducere

O strategie cartează direcțile de dezvoltare pe termen mediu și lung, și ghidează eforturile mai multor actori. O strategie integrată de dezvoltare urbană locală nu este documentul numai al unei primării, ci al întregii comunități. Primăria este însă, în cele mai multe cazuri, cel mai mare actor la nivel local. O Primărie nu numai are puterea de a impune taxe și a reglementa la nivel local, dar este de obicei și entitatea cu cel mai mare buget de investiții – depășind cu mult forța economică a mai tuturor celorlalți actori de la nivel local. Modul în care o primărie știe să folosească această forță economică ține în mare parte de ceea ce oamenii generic numesc capacitate administrativă.

Ministerul Lucrărilor Publice, Dezvoltării și Administrației face anual public execuțile bugetare ale tuturor unităților administrativ-teritoriale din România. Aceste date permit o analiză detaliată a peformanței adminsitrative ale fiecărei primării din țară, și permit identificarea zonelor unde îmbunătățiri pot fi aduse. În cele ce urmează, vom discuta mai în detaliu peformanța Târgului Secuiesc.

Execuție bugetară - venituri

Veniturile municipale provin în mare parte din patru surse principale: (1) transferuri alocate de la nivel central; (2) sume alocate pentru echilibrarea bugetelor locale; (3) transferuri de egalizare; și (4) venituri din surse proprii, prin impozite și taxe locale. Majoritatea veniturilor discreționare ale administrațiilor locale provin dintr-un sistem de repartizare a impozitelor, transferuri de egalizare și venituri proprii. În esență, există două mecanisme implicate pentru a realiza egalizarea: (1) pe baza unei cote din impozitul pe venit și TVA; și (2) o plată de egalizare suplimentară derivată din IV. În plus, există diverse alte subvenții alocate pentru sprijinirea serviciilor pentru persoanele cu dizabilități, familiile cu venituri mici, precum și subvenții de la Uniunea Europeană (UE) pentru a sprijini proiecte specifice.

Codul Administrativ prevede capacitatea legală a municipalităților de a obține venituri dintr-un număr mare de impozite și taxe. Acestea includ impozite pe proprietate (pe terenuri și clădiri) de la persoane juridice și persoane fizice, autovehicule, taxe hoteliere, sau impozite pe activități culturale (teatre, concerte etc.). Există, de asemenea, o serie de taxe asociate cu furnizarea de diverse servicii, cum ar fi grădinițe, notari, eliberarea certificatelor și a diferitelor licențe, autorizații de planificare, autorizații de construire, dobânzi și amenzi de întârziere a plății, taxe de timbru și taxe extra-judiciare de timbru. Tabelul de mai jos include o listă cu sursele tipice de venit găsite în municipalitățile din România.

Tabel 1. Categorii de surse de venit în municipalitățile din România

Defalcarea bugetelor locale - secțiunea Venituri	
Cote și sume din impozitul pe venit *Cote defalcate din impozitul pe venit* *Sume alocate din cotele defalcate din impozitul pe venit pentru echilibrarea bugetelor locale*	**Impozite și taxe pe proprietăți** *Impozit pe clădiri* *Impozit pe terenuri* *Impozitul pe cartea funciară* *Taxe judiciare de timbru, taxe notariale de timbru și alte taxe de timbru* *Alte taxe pentru activități speciale* ** atât persoane fizice, cât și persoane juridice*
Cote și sume din TVA și egalizarea transferurilor *Sume defalcate din TVA*[5] *Transferuri de egalizare*	**Impozite pe vehicule** *Impozit anual pe vehicule* *Taxe pentru eliberarea certificatelor de înmatriculare* *Alte impozite*
Sancțiuni, amenzi și confiscări *Venituri din amenzi și alte sancțiuni* *Alte sancțiuni, amenzi și confiscări*	**Taxe pentru servicii specifice** *Taxe hoteliere* *Impozit pe spectacole culturale (concerte, teatru etc.)* *Taxe specifice de administrare locală*
Subvenții de la bugetul de stat *Subvenții pentru reabilitarea termică a clădirilor* *Subvenții pentru asistență socială* *Subvenții specifice decise de administrația centrală* *Alte tipuri de subvenții*	**Venituri pentru proiecte finanțate din surse externe** *Programe europene (Fondul regional, Fondul social european, Fondul european agricol)* *Programe de finanțare națională* *Alte finanțări*

După cum a fost menționat anterior, veniturile autorităților locale sunt afectate de un mediu instabil și imprevizibil, iar Târgu Secuiesc nu face excepție de la această regulă. Schimbările legislative succesive au impact asupra veniturilor la nivel local, cum ar fi cazurile recente de transferuri de IV și TVA mai mici, care au fost urmate doar de soluții bugetare pe termen scurt pentru a compensa pierderea veniturilor.

Anexa 1 oferă o prezentare generală a modului în care legislația națională privind finanțarea subnațională s-a schimbat în ultimii ani. Principala sursă de venituri a autorităților locale – transferuri de la nivel central și transferurile de egalizare - mențin un grad ridicat de dependență față de deciziile guvernului și împiedică autonomia fiscală locală.

De asemenea, astfel de transferuri iau în considerare rareori ratele inflației, costurile standard actualizate sau nevoile de fluxuri de numerar ale administrațiilor locale, dacă acestea întreprind proiecte de investiții de mari dimensiuni. Mai mult, municipalitățile precum Târgu Secuiesc au domenii limitate de intervenție în domeniul impozitării, cu reglementări naționale clare în această privință. Acesta este un impediment în planificarea investițiilor pe termen mediu-lung care necesită cofinanțare.

Execuție bugetară - cheltuieli

În ultimii ani, România a asistat la schimbări importante în relația dintre autoritățile centrale și autoritățile locale, cea mai recentă fiind decizia de a transfera plata cadrelor didactice din bugetele locale la bugetul central, diminuând în consecință cota de TVA care a fost utilizată în trecut pentru această alocare.

De asemenea, municipalitățile mai au responsabilități cheie în domenii precum transportul (inclusiv infrastructura rutieră locală), asistența socială, mediul (canalizarea și gestionarea deșeurilor), educația

[5] Ponderea TVA-ului a inclus transferuri de la bugetul de stat pentru acoperirea salariilor profesorilor (până în 2017).

și parțial în sectorul sănătății. Administrația trebuie să sprijine, printre altele, transportul public local și întreținerea drumurilor, investițiile în clădiri publice, alimentarea cu apă și tratarea apelor uzate, facilitățile de recreere, parcurile și grădinile publice. În majoritatea municipiilor, nivelurile de cheltuieli sunt dominate de costurile cu personalul și bunurile și serviciile, care au avut o pondere națională de peste 50% în ultimul deceniu.

Tabel 2. Categorii de cheltuieli bugetare locale

Defalcarea bugetelor locale - Cheltuieli	
SECȚIUNEA I - Cheltuieli de funcționare	
Cheltuieli cu personalul[6] *Salarii de bază pentru angajați* *Bonusuri pentru condiții de muncă* *Alte tipuri de bonusuri* *Alocații pentru delegații* *Contribuții de stat (asigurări sociale, de sănătate și șomaj, de accidente, contribuții de stat pentru indemnizații)*	**Bunuri si servicii** *Apă, gestionarea deșeurilor și canalizare* *Iluminatul public și încălzirea* *Costuri cu combustibil, piesele de schimb, etc.* *Alte bunuri și servicii pentru întreținerea și operațiunile zilnice* *Consumabile* *Alocații alimentare, medicamente și salubrizare* *Costuri de delegare (transport, diurnă)* *Studii și cercetări* *Cheltuieli judiciare* *Alte tipuri de cheltuieli cu bunuri și servicii*
Dobânzi *Rata dobânzii aferentă datoriei publice locale interne curente* *Rata dobânzii aferentă datoriei publice locale externe curente*	**Subvenții** *Subvenții pentru acoperirea diferenței dintre costurile reale și costurile determinate (de obicei pentru subvenționarea serviciilor publice, cum ar fi transportul local, energia termică, salubritatea etc.)*
Fondul de rezervă *Fond discreționar la dispoziția autorității publice locale*	**Transferuri interne între entități ale administrației publice locale**
Asistență socială *Prestații sociale (în numerar sau în natură)*	**Alte costuri** *Burse* *Sprijin pentru asociații și fundații (inclusiv recreative, religioase etc.)*
Excedent sau deficit	
SECȚIUNEA II - Cheltuieli de dezvoltare	
Transferuri interne între entități ale administrației publice locale	**Costurile suportate cu proiecte finanțate din surse externe / granturi** *Programe europene (Fondul regional, Fondul social european, Fondul european agricol)* *Programe naționale de finanțare (de exemplu, PNDL)* *Alte finanțări*
Cheltuieli de capital *Investiții din venituri proprii (de exemplu, proiecte de infrastructură, construcții, reabilitări etc.)*	**Active financiare** *Participarea la capitalul social al societăților comerciale*
Excedent sau deficit	

[6] Cheltuielile cu personalul includ cheltuielile de personal efectuate la nivelul fiecărei unități administrativ-teritoriale, atât pentru personalul propriu, cât și pentru cele ale instituțiilor și serviciilor publice subordonate, finanțate integral din bugetul local.

Arhitectura bugetelor locale favorizează abordări prudente datorită volatilității fluxurilor de venituri și a capacității locale de a gestiona investițiile pe termen mediu-lung. Administrațiile locale depind în măsură prea mare de fluxurile centrale de venituri și, în același timp, cu mici excepții, nu au capacitatea administrativă și financiară de a implementa scheme de investiții mari care necesită planificare pe termen lung.

Există un număr limitat de municipii care au capacitatea financiară de a întreprinde proiecte de investiții la scară largă sau chiar de a cofinanța proiecte finanțate de UE. În schimb, se concentrează mai degrabă pe investiții mai mici sau pe îmbunătățiri specifice ale infrastructurii. Foarte puține entități au capacitatea de a susține o investiție în întregime din fondurile proprii și continuă să se bazeze pe programe naționale finanțate, cum ar fi Programul Național de Dezvoltare Locală (PNDL) sau nou-înființatul - și acum defunct - Fondul pentru Dezvoltare și Investiții (ISD) .

Veniturile bugetare pentru Municipiul Târgul Secuiesc

În acest context, se poate observa faptul că Municipiul Târgu Secuiesc a înregistrat venituri municipale fluctuante în perioada 2009-2019, un fapt întâlnit de altfel pentru majoritatea unităților administrativ teritoriale din România. Modificările legislative la nivelul anului 2018 au condus la o scădere semnificativă a veniturilor bugetului local – venituri totale de 38 milioane lei, comparativ cu 56 milioane lei în anul 2017 (și 71 milioane lei în 2015) – Municipiul Târgu Secuiesc nereușind să recupereze aceste pierderi.

Tabel 3. Structura veniturilor la nivelul Municipiului Târgu Secuiesc în perioada 2009-2019 (RON)

Anul	Venituri totale	Total venituri proprii	Cote defalcate din impozitul pe venit	Sume alocate din IV pentru echilibrarea bugetelor locale	Sume defalcate din TVA pentru finanţarea cheltuielilor descentralizate	Sume defalcate din TVA pentru echilibrarea bugetelor locale	Sume defalcate din TVA pentru finanţarea infrastructurii sportive	Sume defalcate din TVA pentru finanţarea învăţământului	Subventii	Sume primite de la UE/alti donatori	Sume aferente cadrului financiar 2014-2020	Alte venituri
2019	38,082,056	30,626,073	13,452,877	0	2,272,310	0	4,552,000	0	411,371	0	49,104	171,198
2018	38,610,685	23,375,500	10,208,109	655,000	4,830,617	414,881	6,198,000	0	3,730,728	0	0	60,959
2017	56,325,022	26,382,062	13,748,911	640,440	28,779,800	0	516,000	0	374,003	0	0	273,157
2016	51,725,185	23,511,152	11,688,074	590,310	23,219,466	0	609,000	0	2,531,339	1,373,839	0	480,389
2015	71,810,806	22,198,271	11,591,034	312,377	23,626,183	0	1,296,720	0	7,243,418	17,438,343	0	7,871
2014	47,937,832	18,902,841	10,546,098	607,682	23,148,397	0	862,067	0	1,967,103	2,865,869	0	191,555
2013	42,373,188	20,459,866	10,259,690	582,699	19,738,002	0	536,000	0	1,513,028	100,992	0	25,300
2012	34,890,239	16,443,397	9,178,366	230,831	16,895,870	0	371,000	0	860,283	7,100	0	67,420
2011	33,701,784	16,468,767	9,006,873	232,150	14,279,262	0	233,000	0	2,137,303	129,792	0	309,360
2010	35,111,705	15,238,052	8,424,485	225,889	17,023,645	0	191,000	0	2,328,840	0	0	272,587
2009	36,911,628	14,854,837	7,836,242	267,662	19,481,625	0	272,000	0	1,941,066	0	0	362,100
TOTAL	**487,480,130**	**228,460,818**	**115,940,759**	**4,345,040**	**193,295,177**	**414,881**	**15,636,787**	**0**	**25,038,482**	**21,915,935**	**49,104**	**2,221,896**

În ceea ce privește nivelul zonei urban funcționale Târgu Secuiesc, observăm că celelate localități au o pondere substanțială în veniturile totale generate la nivelul ZUF-ului – în 2019 celelalte localități din ZUF generând aproximativ 81% din veniturile generate de Târgu Secuiesc – Sânzieni și Turia generând cele mai mari venituri în rândul localităților limitrofe Târgului Secuiesc.

Se pot observa fluctuații la nivelul veniturilor locale și în ZUF Târgu Secuiesc, însă mai puțin accentuate. Un fapt îmbucurător este acela că administrațiile locale adiacente Târgului Secuiesc au recuperat puternic din decalajul față de anul 2018, nefiind expuse atât de puternic la modificările legislativ-bugetare.

Tabel 4. Evoluția veniturilor totale la nivelul Zonei Urbane Funcționale Târgu Secuiesc în perioada 2009-2019 (RON)

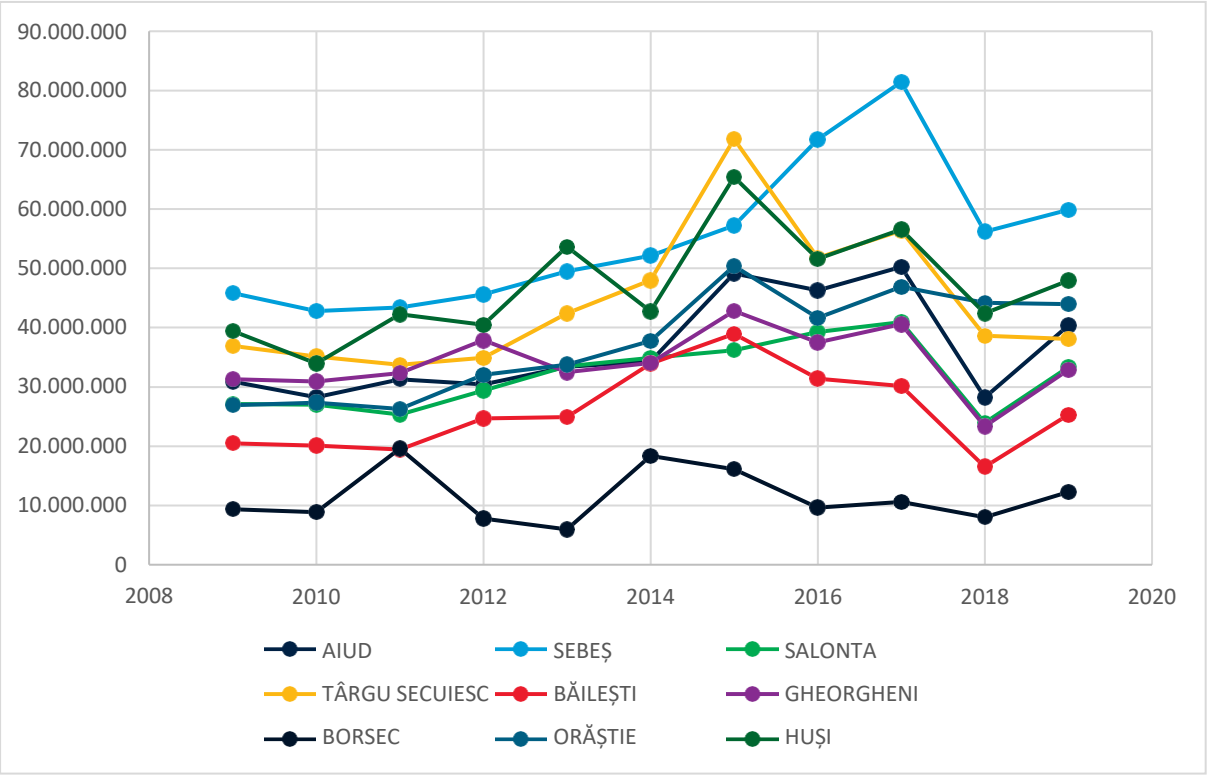
Anul	Târgu Secuiesc	Zona Urbană Funcțională Târgu Secuiesc	ZUF/Târgu Secuiesc
2019	38,082,056	30,967,182	0.81
2018	38,610,685	19,948,759	0.52
2017	56,325,022	33,132,629	0.59
2016	51,725,185	28,547,232	0.55
2015	71,810,806	34,565,627	0.48
2014	47,937,832	29,991,096	0.63
2013	42,373,188	28,956,836	0.68
2012	34,890,239	23,283,280	0.67
2011	33,701,784	22,767,730	0.68
2010	35,111,705	21,863,321	0.62
2009	36,911,628	25,356,356	0.69
Venituri totale 2009-2019	487,480,130	110,445,923	
Populație	19,778		
Venituri totale per capita	24,648		

Sursa: Politica Urbană a României. Prelucrare Indicatori Urbani: https://citadini.ro/baza-de-date-urbane/

În ceea ce privește veniturilor totale la nivelul unor municipii similare Târgului Secuiesc, observăm o dinamică a evoluției relativ similară. Târgul Secuiesc are o performanță medie comparat cu aceste municipii. În 2015, a generat venituri mai mari decât Aiud, Borsec, Sebeș, Băilești, Orăștie, Salonta, Gheorgheni sau Huși. În 2019, însă, Sebeș, Aiud, Orăștie și Huși au generat venituri mai mari.

Municipiul Târgu Secuiesc a înregistrat o creștere a veniturilor de numai 3% în perioada 2009-2019, mult sub performanța altor municipii din țară – Orăștie a înregistrat, spre exemplu, o creștere de peste 63% în aceiași perioadă. O importantă sursă de venituri în anii trecuți au fost fondurile europene. În 2018 și 2019 veniturile locale au fost susținute prin sume substanțiale defalcate din TVA pentru infrastructură sportivă.

Figura 1. Evoluția veniturilor totale la nivelul orașelor comparative în perioada 2009-2019 (RON)

O parte semnificativă din veniturile bugetare sunt reprezentate din cotele defalcate din impozitele pe venit, crescând anual până la valoarea de 13 milioane de lei în 2019 - o creștere de aproximativ 72% comparativ cu 2009.

În tabelul de mai jos se poate observa cum sumele defalcate din TVA pentru finanțarea cheltuielilor descentralizate au scăzut abrupt începând cu anul 2018, în vreme ce cotele defalcate pentru echilibrarea bugetelor locale au crescut semnificativ, însă acestui fapt se datorează modificările legislative menționate anterior.

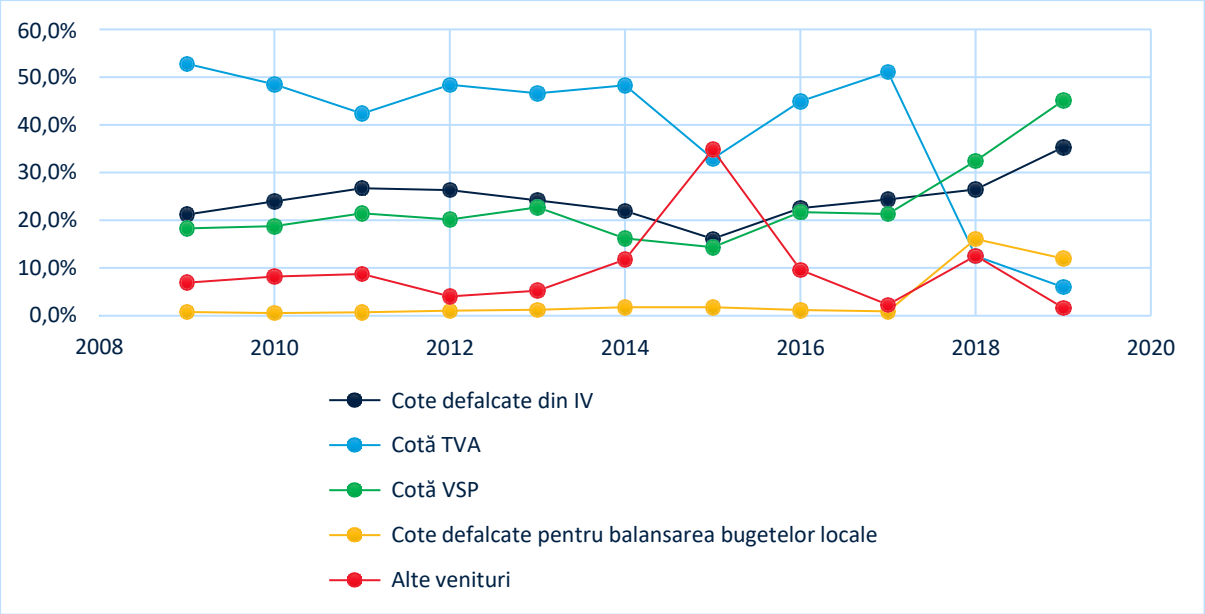
Tabel 5. Evoluția veniturilor la nivelul Municipiului Târgu Secuiesc în perioada 2009-2019 (RON)

Anul	Cote defalcate din IV	Cotă TVA	Cotă VSP	Cote defalcate pentru echilibrarea bugetelor locale	Alte venituri	Total
2019	13,452,877	2,272,310	17,173,196	4,552,000	631,673	38,082,056
2018	10,208,109	4,830,617	12,512,391	6,198,000	4,861,568	38,610,685
2017	13,748,911	28,779,800	11,992,711	516,000	1,287,600	56,325,022
2016	11,688,074	23,219,466	11,232,768	609,000	4,975,877	51,725,185
2015	11,591,034	23,626,183	10,294,860	1,296,720	25,002,009	71,810,806
2014	10,546,098	23,148,397	7,749,061	862,067	5,632,209	47,937,832
2013	10,259,690	19,738,002	9,617,477	536,000	2,222,019	42,373,188
2012	9,178,366	16,895,870	7,034,200	371,000	1,410,803	34,890,239
2011	9,006,873	14,279,262	7,229,744	233,000	2,952,905	33,701,784
2010	8,424,485	17,023,645	6,587,678	191,000	2,884,897	35,111,705
2009	7,836,242	19,481,625	6,750,933	272,000	2,570,828	36,911,628

Sursa: Politica Urbană a României. Prelucrare Indicatori Urbani: https://citadini.ro/baza-de-date-urbane/

Cota veniturilor din sursă proprie a cunoscut o creștere anualizată constantă, cu o diferență semnificativă pentru anul 2019 (17 milioane de lei comparativ cu 12 milioane de lei în 2018).

Figura 2. Evoluția procentuală a veniturilor la nivelul Municipiului Târgu Secuiesc în perioada 2009-2019[7]

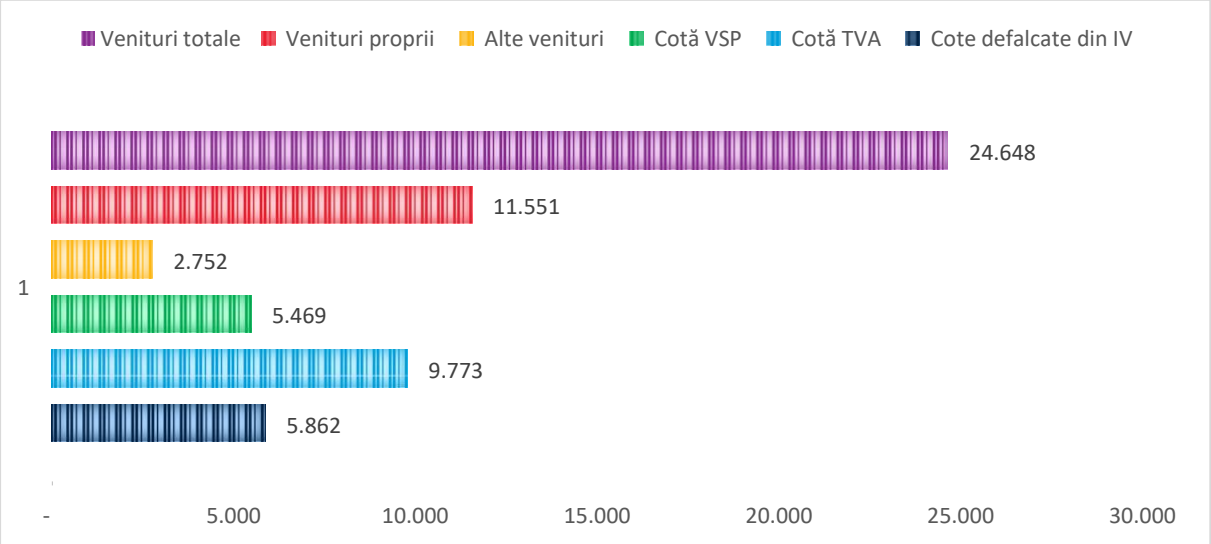

Sursa: Politica Urbană a României. Prelucrare și calcule propriiIndicatori Urbani: https://citadini.ro/baza-de-date-urbane/

Veniturile proprii aduc cea mai mare contribuție din totalul veniturilor. De asemenea, în anii recenți, a doua sursă de venituri au fost sumele defalcate din TVA pentru dezvoltarea infrastructurii sportive. În ceea ce privește veniturile totale pe cap de locuitor în 2019, Târgu Secuiesc a înregistrat o valoare peste media națională – 24.649 lei pe cap de locuitor față de 21.159 lei la nivel național.

[7] Media multianuală. Pentru scopul analizei, Târgu Secuiesc a fost adăugată în respectiva figură.

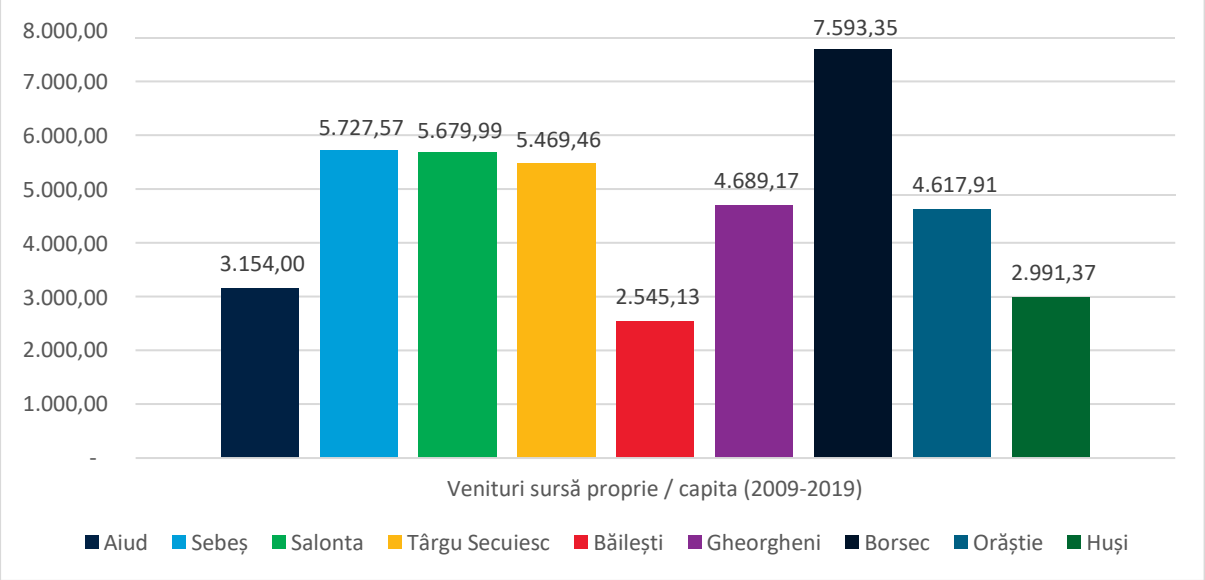
Figura 3. Defalcarea veniturilor pe cap de locuitor (RON) în Municipiul Târgu Secuiesc între 2009 și 2019

Sursa: Politica Urbană a României. Prelucrare Indicatori Urbani: https://citadini.ro/baza-de-date-urbane/

Comparat cu o serie de municipii similare în ceea ce privește veniturile din sursă proprie pe cap de locuitor – diferența dintre veniturile proprii și cotele defalcate din impozitul pe venit, respectiv sumele alocate din cotele defalcate din impozitul pe venit pentru echilibrarea bugetelor locale – Târgu Secuiesc performează destul de bine. În speță, cu o valoare de 5.469 lei per locuitor, Târgu Secuiesc se află la mijlocul plutonului, fiind depășit numai de Borsec și fiind la un nivel similar cu Sebeș și Salonta.

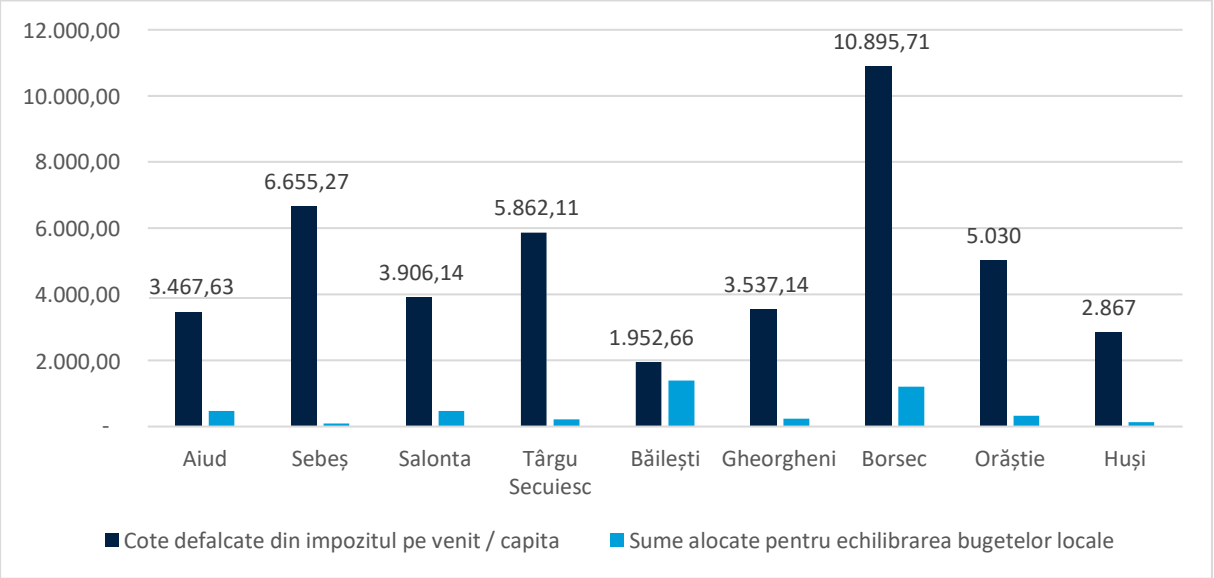
Figura 4. Venituri sursă proprie pe cap de locuitor (RON) pentru orașele comparative între 2009 și 2019

Sursa: Politica Urbană a României. Prelucrare Indicatori Urbani: https://citadini.ro/baza-de-date-urbane/

În ceea ce privește impozitul pe venit pe cap de locuitor, putem observa că sumele alocate pentru echilibrarea bugetelor locale se află la un nivel scăzut comparativ cu alte municipii, însă Târgu Secuiesc performează bine în privința cotelor defalcate din impozitul pe venit (5.862 lei).

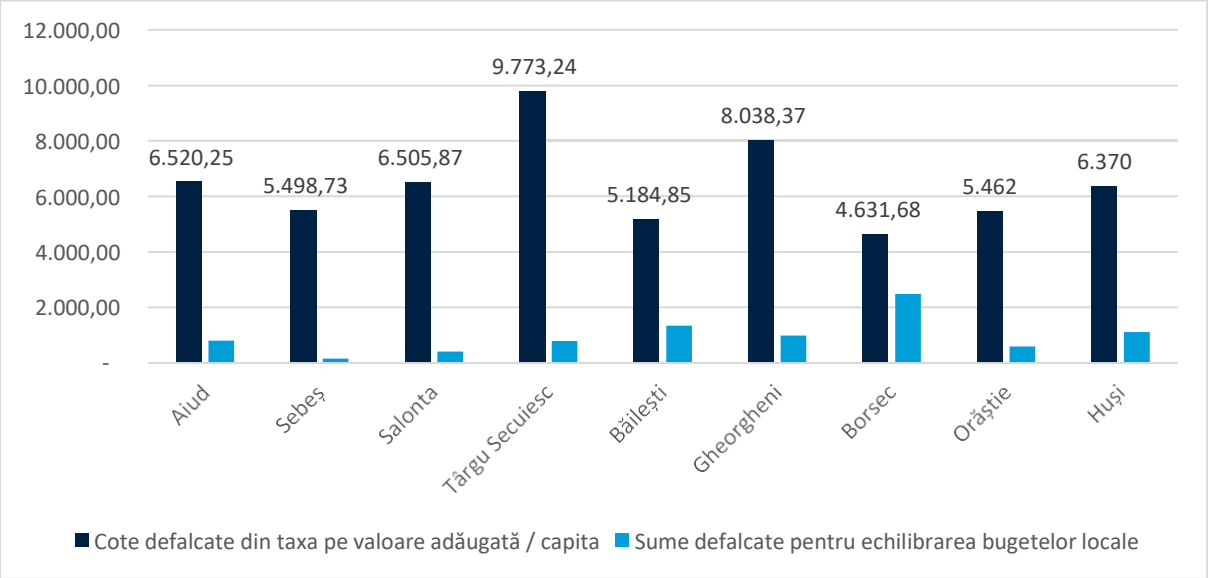
Figura 5. Impozit pe venit pe cap de locuitor (RON) pentru orașele comparative între 2009 și 2019

Sursa: Politica Urbană a României. Prelucrare Indicatori Urbani: https://citadini.ro/baza-de-date-urbane/

Situația este oarecum diferită pentru taxa pe valoare adăugată, unde Târgu Secuiesc are cea mai mare cotă defalcată pentru același interval (9.773 lei, comparativ cu 5.498 lei pentru Sebeș). Această diferență se datorează sumelor defalcate din TVA pentru dezvoltarea infrastructurii sportive.

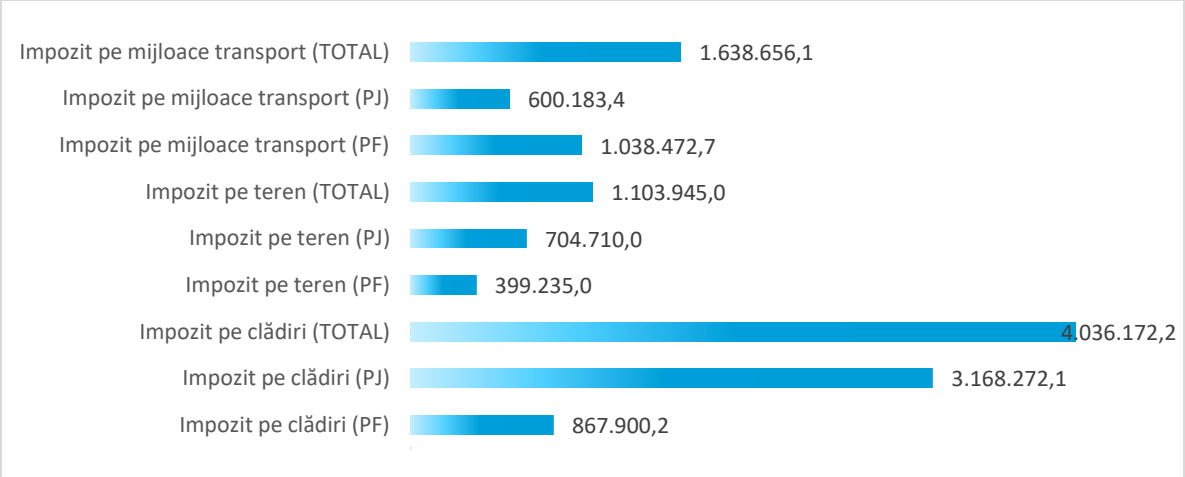
Figura 6. TVA pe cap de locuitor (RON) pentru orașele comparative între 2009 și 2019

Sursa: Politica Urbană a României. Prelucrare Indicatori Urbani: https://citadini.ro/baza-de-date-urbane/

În acord cu majoritatea municipalităților din România, Târgu Secuiesc înregistrează cea mai mare pondere a veniturilor din taxe și impozite la nivel local prin proprietăți. Pentru anul 2019, Municipiul Târgu Secuiesc a colectat 4 milioane de lei din impozitul pe clădiri (cu o pondere net superioară de la persoanele juridice), și 1,1 milioane de lei din impozitul pe teren. Mijloacele de transport reprezintă o altă sursă importantă de colectare a impozitelor la nivel local, unde au fost aduse la bugetul local aproape 1,6 milioane de lei în anul 2019 (cu un total de aproape 1 milion lei din partea persoanelor fizice).

Figura 7. Detalierea veniturilor din impozite și taxe la nivel local pentru Municipiul Târgu Secuiesc în 2019

Sursa: Ministerul Finanțelor Publice

Impozitele locale pentru Municipiul Târgu Secuiesc reprezintă aproximativ 36% din veniturile proprii în anul 2019. Cote similare au fost înregistrate de Sebeș și Salonta. Municipiile Orăștie, Băilești și Gheorgheni au colectat un raport de aproximativ 40%, iar la polul opus pentru anul 2019 s-a aflat Borsec, cu doar 21%.

Așa cum a fost menționat în graficul anterior, impozitul pe clădiri este o sursă importantă a veniturilor de care dispun autoritățile locale. Spre exemplu, Municipiul Sebeș a colectat nu mai puțin de 22,39% din totalul veniturilor proprii doar prin impozitul pe clădirile deținute de persoanele juridice. În marjele impuse de Codul Fiscal, Primăria Târgu Secuiesc poate crește nivelul taxelor locale practicate, pentru a aduce venituri suplimentare la buget.

Tabel 6. Raportul impozitelor locale la veniturile proprii la nivelul orașelor comparative în 2019 (RON)

Localitate	Impozit pe clădiri (PF)	Impozit pe clădiri (PJ)	Impozit pe teren (PF)	Impozit pe teren (PJ)	Impozit pe mijloace transport (PF)	Impozit pe mijloace transport (PJ)	Total impozite locale[8]
Municipiul Aiud	9.16%	11.63%	3.39%	2.37%	6.86%	2.58%	35.98%
Municipiul Sebes	4.39%	22.39%	1.38%	2.86%	3.79%	3.11%	37.92%
Municipiul Salonta	4.72%	13.67%	4.84%	2.91%	5.13%	3.13%	34.40%
Municipiul Targu Secuiesc	4.29%	15.66%	1.97%	3.48%	5.13%	2.97%	33.51%
Municipiul Bailesti	9.25%	13.06%	7.02%	2.72%	6.10%	1.94%	40.08%
Municipiul Gheorgheni	8.77%	15.61%	4.29%	2.39%	5.99%	3.05%	40.10%
Orasul Borsec	2.54%	11.29%	1.98%	2.12%	2.22%	1.19%	21.34%
Municipiul Orastie	6.12%	18.46%	4.33%	4.10%	5.23%	1.96%	40.21%

[8] Impozitele locale sunt raportate la veniturile proprii constituite din totalitatea impozitelor locale și cotele defalcate din impozitul pe venit

Cheltuielile bugetare pentru Municipiul Târgu Secuiesc

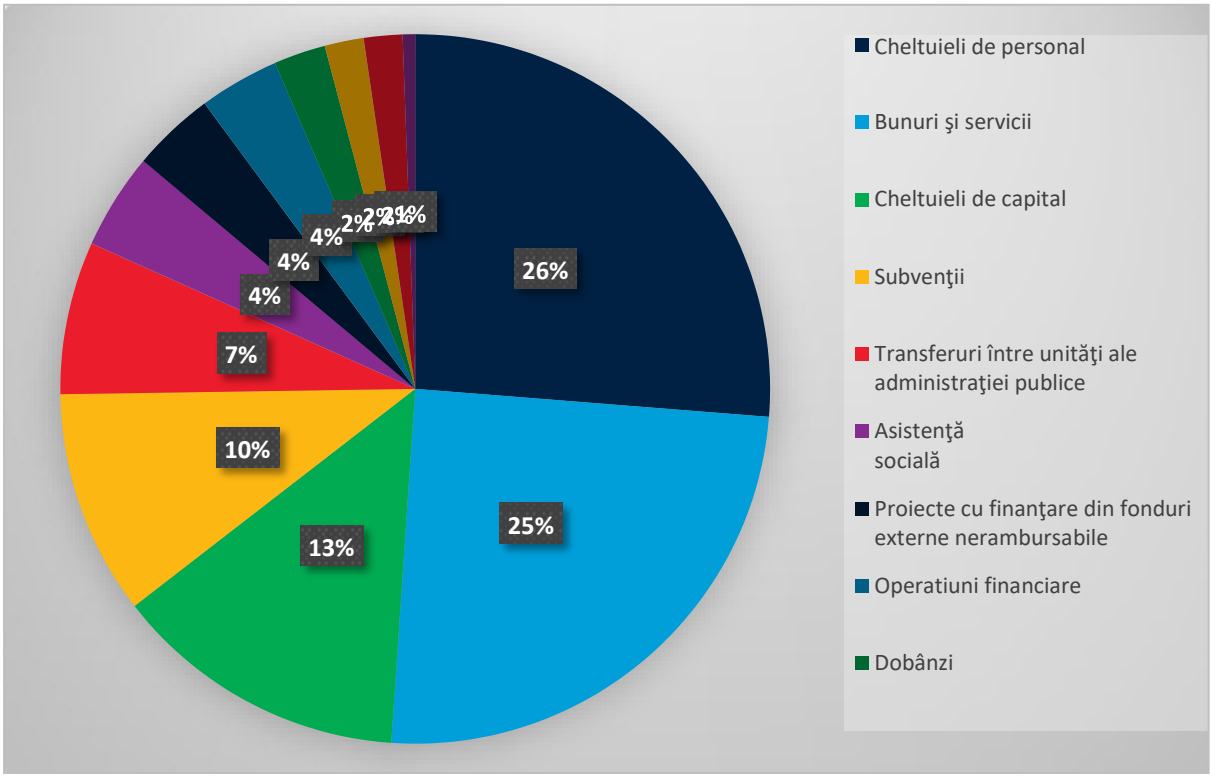
Prioritizarea optimă a cheltuielilor rămâne o problemă critică a municipalităților la nivel național. Nu există planuri clare de investiții de capital adoptate și urmate la nivel local, nu există sinergii între investițiile publice locale și cele regionale, iar proiectele importante de infrastructură sunt adesea finanțate din resurse bugetare proprii, în ciuda faptului că fondurile UE sunt disponibile și ratele de absorbție rămân scăzute.

Prioritizarea suboptimă afectează, de asemenea, două domenii-cheie care au devenit o povară majoră pentru bugetele autorităților locale, adică subvenționarea sistemelor învechite pentru încălzirea centrală și transportul local. În majoritatea municipiilor, cele două nu au o planificare clară pe termen lung și vor continua să reprezinte o cheltuială majoră pentru autoritățile locale. Fondurile UE reprezintă o soluție pentru îmbunătățirea acestora, cu condiția ca autoritățile locale să aibă capacitatea de a gestiona astfel de proiecte.

Practica subvenționării este, de asemenea, obișnuită atunci când se discută despre transportul public local. Costul pentru acest serviciu este substanțial și, cu mici excepții, veniturile din tarife nu se apropie nici măcar de acoperirea costurilor operaționale. Investițiile în transportul public sunt posibile prin intermediul fondurilor UE și sunt considerate cea mai bună opțiune posibilă, deși unele capitale de județ au decis să finanțeze astfel de investiții prin resurse bugetare proprii.

În figura de mai jos se poate urmări cum mai mult de 50% din cheltuielile municipiilor reședință de județ în perioada 2009-2019 au fost alocate pentru cheltuielile de personal (26%) și achiziția de bunuri și servicii (25%). Un al rol important l-au avut cheltuielile de capital (13%), subvențiile (10%) și transferurile între unități ale administrației publice (7%), restul cheltuielilor având valori procentuale marginale.

Figura 8. Defalcarea pe titluri de cheltuieli a municipiilor reședință de județ între 2009 și 2019 (% mediu)

Sursa: Politica Urbană a României. Prelucrare Indicatori Urbani: https://citadini.ro/baza-de-date-urbane/

Tabelul de mai jos arată cum modelul economic al raportului cheltuielilor pe titluri la nivel național se aplică și în cazul Municipiului Târgu Secuiesc. Pentru intervalul 2009-2019, autoritățile locale au alocat 49,3% din totalul cheltuielilor pentru personal, iar 27,5% pentru bunuri și servicii. Pe de altă parte, municipalitatea a acordat un total de 7,8% pentru proiecte cu finanțare din fonduri externe nerambursabile. Pentru perioada analizată, dobânzile au reprezentat doar 0,68% la nivelul municipiului, sub media națională de 1,6%, indicând un apetit scăzut, sau capacitate redusă pentru a folosi credite pentru finanțarea dezvoltării pe termen lung. Alte costuri reduse au fost pentru asistența socială (1,3%), operațiunile financiare (1,8%) și alte cheltuieli (0,35%).

Tabel 7. Structura cheltuielilor curente în Municipiul Târgu Secuiesc între 2009-2019

Anul	Cheltuieli totale	Cheltuieli de personal	Bunuri şi servicii	Dobânzi	Subvenţii	Transferuri între unităţi ale administraţiei publice	Alte transferuri	Proiecte cu finanţare din fonduri externe nerambursabile	Asistenţă socială	Proiecte cu finanţare din fonduri externe nerambursabile aferente cadrului financiar 20142020	Alte cheltuieli	Cheltuieli de capital	Operatiuni financiare	Plăţi efectuate în anii precedenţi şi recuperate în anul curent
2019	39,135,494	13,144,672	16,482,916	225,735	-	97,516	2,493,990	-	1,248,670	224,102	446,250	3,798,432	1,356,710	(383,499)
2018	37,114,208	11,590,999	11,946,239	219,357	-	-	4,218,928	-	934,368	-	375,896	6,564,321	1,356,709	(92,609)
2017	55,352,988	32,968,703	13,705,330	246,067	-	244,000	2,355,333	-	857,697	-	126,080	3,675,792	1,342,588	(168,602)
2016	51,305,214	26,757,160	14,041,590	382,620	-	2,356,016	856,108	3,588,558	599,144	-	108,975	1,311,221	1,303,822	-
2015	70,440,731	26,326,000	13,218,604	336,161	-	170,000	585,000	26,661,727	371,433	-	99,548	1,921,777	869,393	(118,912)
2014	48,066,758	25,577,257	14,239,482	250,000	-	117,787	284,922	4,701,254	207,758	-	84,772	1,948,935	745,000	(90,409)
2013	41,821,974	21,722,100	12,531,069	390,000	-	659,647	158,972	2,381,279	185,296	-	91,598	2,845,020	880,000	(23,007)
2012	34,930,974	18,976,193	9,673,869	360,000	-	1,891,331	10,000	126,765	376,276	-	99,975	2,610,657	808,500	(2,592)
2011	33,753,258	17,576,092	10,042,551	480,000	-	1,179,227	-	72,146	326,001	-	98,848	3,911,845	70,000	(3,452)
2010	35,085,797	20,476,615	9,070,902	380,000	-	2,005,899	-	-	480,943	-	86,931	2,856,375	-	(271,868)
2009	36,898,188	23,433,974	8,063,347	-	-	821,559	20,000	-	654,178	-	62,426	3,863,396	-	(20,692)
TOTAL	**483,905,584**	**238,549,765**	**133,015,899**	**3,269,940**	**-**	**9,542,982**	**10,983,253**	**37,531,729**	**6,241,764**	**224,102**	**1,681,299**	**35,307,771**	**8,732,722**	**(1,175,642)**
%	**100.00%**	**49.30%**	**27.49%**	**0.68%**	**0.00%**	**1.97%**	**2.27%**	**7.76%**	**1.29%**	**0.05%**	**0.35%**	**7.30%**	**1.80%**	**-0.24%**

Pe capitole de cheltuieli, au existat sume semnificative pentru capitolul de învățământ (45,4%), majoritatea acestora fiind raportate până în anul 2017. Începând cu anul 2018, modificările legislative privind schimbarea plăților salariilor din învățământ au redus această pondere.

Serviciile publice generale au avut o pondere de 10,2% pentru Târgu Secuiesc în perioada 2009-2019, cu o creștere constantă până la 6,6 milioane de lei pentru anul precedent. Cheltuielile pentru cultură, recreere și religie au avut un aport de 12,36% în perioada analizată, cu un aport semnificativ de creștere în ultimii ani. Spre exemplu, valoarea de 8,7 milioane de lei alocată în anul 2019 reprezintă 22% din cheltuielile totale. O altă cotă importantă a cheltuielilor este reprezentată de transporturi, cu o pondere de 8,7% în perioada 2009-2019. Aceste costuri fluctuează semnificativ de la un an la altul.

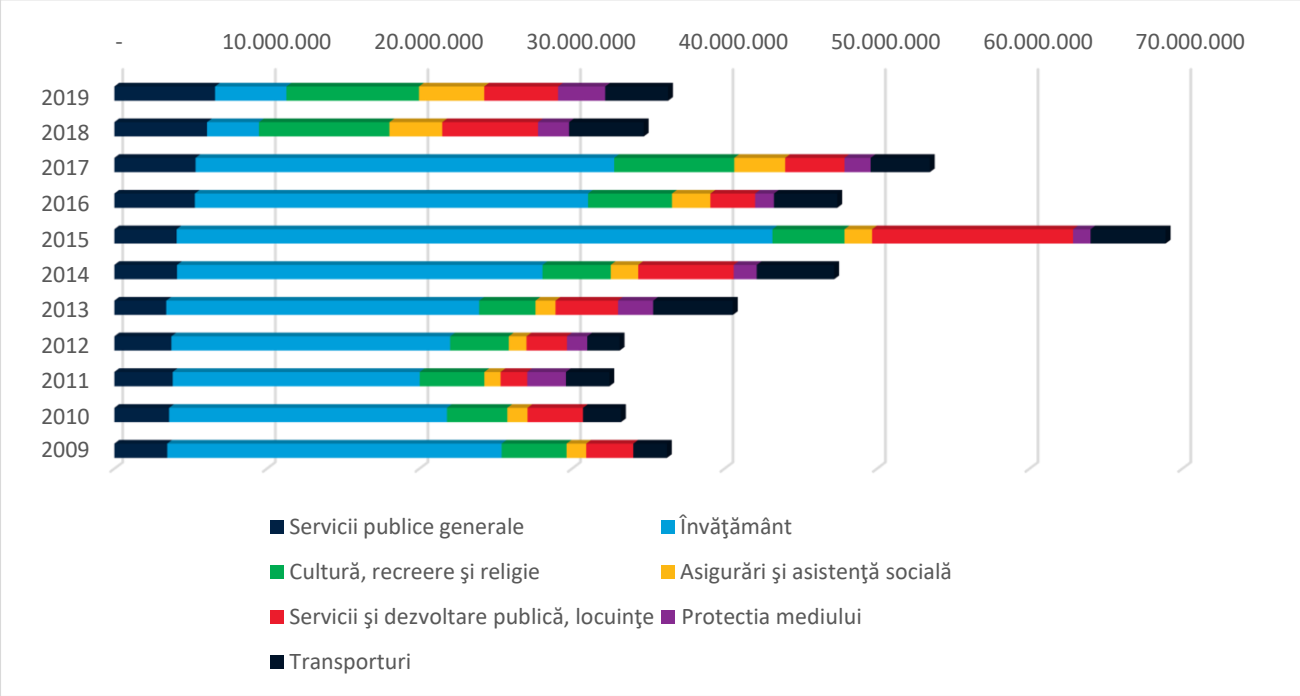
Tabel 8. Structura cheltuielilor în Municipiul Târgu Secuiesc după capitole de cheltuieli între 2009-2019

	Cheltuieli totale	Servicii publice generale	Apărare, ordine publică şi siguranţă naţională	Învăţământ	Sănătate	Cultură, recreere şi religie	Asigurări şi asistenţă socială	Servicii şi dezvoltare publică, locuinţe	Protectia mediului	Combustibili şi energie	Transporturi	Alte cheltuieli
2019	39,135,494	6,604,686	859,834	4,678,045	1,485,341	8,689,885	4,278,591	4,842,952	3,089,417	-	4,119,374	487,369
2018	37,114,208	6,077,778	734,487	3,405,459	997,898	8,549,207	3,464,308	6,280,029	2,033,919	-	4,899,379	671,744
2017	55,352,988	5,325,054	507,146	27,448,865	924,786	7,871,635	3,334,639	3,889,520	1,715,367	-	3,882,129	453,847
2016	51,305,214	5,277,607	462,490	25,778,732	2,925,862	5,502,981	2,519,833	2,932,961	1,234,590	-	4,150,649	519,509
2015	70,440,731	4,083,614	389,377	39,062,973	500,432	4,725,223	1,809,118	13,175,462	1,142,427	-	4,913,579	638,526
2014	48,066,758	4,113,440	389,591	23,959,858	421,319	4,469,905	1,804,917	6,261,442	1,506,052	-	5,081,453	58,781
2013	41,821,974	3,404,253	368,004	20,515,727	373,156	3,691,836	1,311,685	4,098,014	2,304,604	-	5,228,827	525,868
2012	34,930,974	3,740,735	292,163	18,280,030	1,282,321	3,838,105	1,162,054	2,653,886	1,332,705	-	2,122,586	226,389
2011	33,753,258	3,826,307	255,368	16,193,638	471,840	4,239,520	1,064,621	1,750,502	2,532,685	-	2,847,878	570,899
2010	35,085,797	3,590,476	157,540	18,216,336	1,346,179	3,956,224	1,326,370	3,634,963	-	-	2,495,738	361,971
2009	36,898,188	3,470,427	152,355	21,922,618	190,267	4,257,544	1,287,712	3,086,386	-	-	2,205,447	325,432
TOTAL	**483,905,584**	**49,514,377**	**4,568,355**	**219,462,281**	**10,919,401**	**59,792,065**	**23,363,848**	**52,606,117**	**16,891,766**	**-**	**41,947,039**	**4,840,335**
%	**100.00%**	**10.23%**	**0.94%**	**45.35%**	**2.26%**	**12.36%**	**4.83%**	**10.87%**	**3.49%**	**0.00%**	**8.67%**	**1.00%**

Figura de mai jos indică principalele titluri de cheltuieli pe categorii la nivelul Municipiului Târgu Secuiesc, selectate în funcție de raportul acestora comparativ cu cheltuielile totale pentru perioada 2009-2019. Așa cum am menționat anterior, se poate observa din acest grafic cum raportul costurilor cu învățământul au scăzut începând cu anul 2018 datorită modificărilor legislative privind defalcarea cotelor de TVA pentru plata salariilor profesorilor.

De asemenea, fluctuația cheltuielilor cu infrastructura pentru transporturi se poate observa mai bine sub forma grafică în figura de mai jos, cu un aport deosebit la nivelul anului 2015. Serviciile de cultură, recreere și religie acoperă de asemenea o valoare crescută în ultimii ani, cu accent pentru ultimii trei ani.

Figura 9. Structura principalelor categorii pe titluri de cheltuieli ale Municipiului Târgu Secuiesc

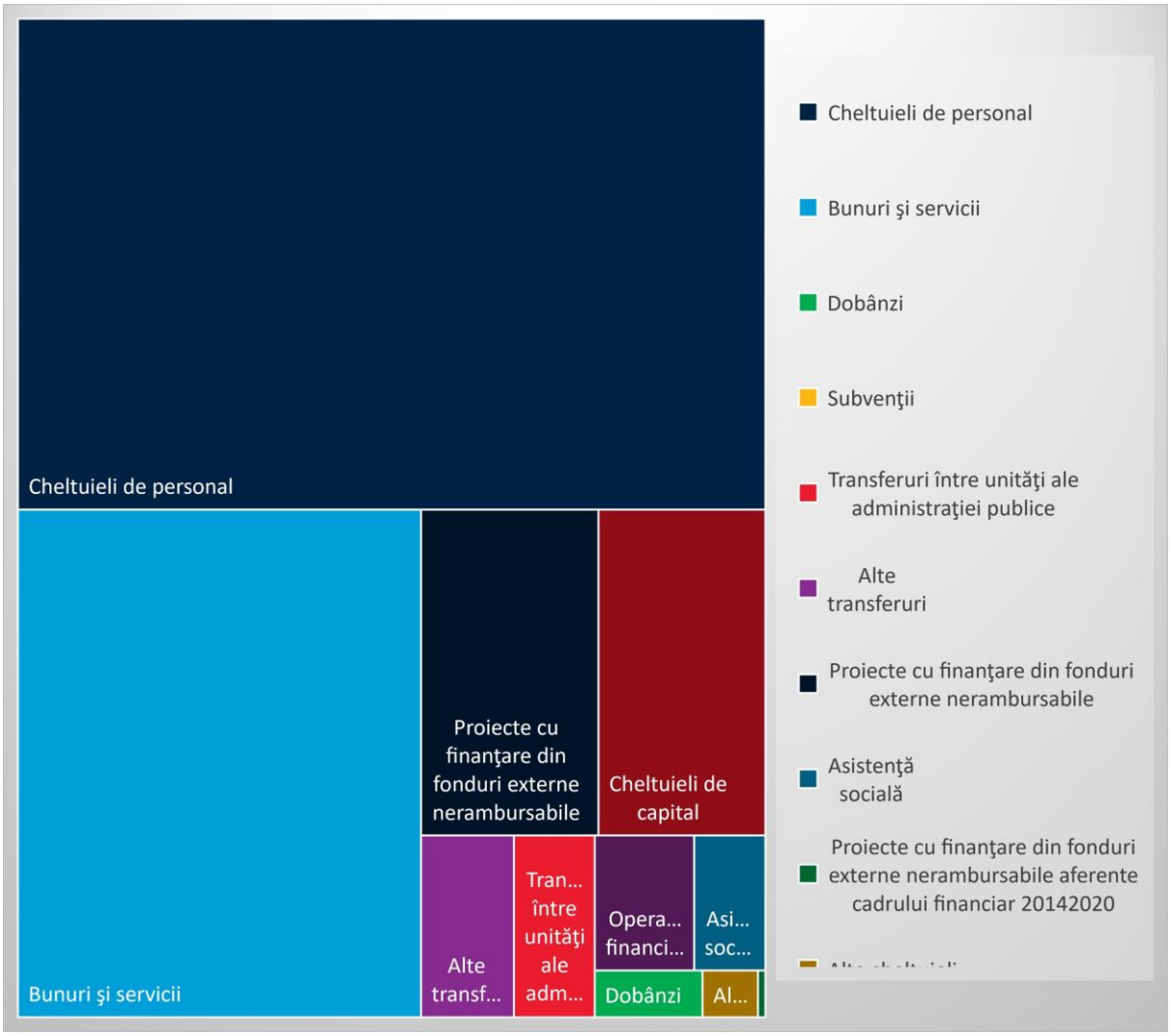
Sursa: Politica Urbană a României. Prelucrare Indicatori Urbani: https://citadini.ro/baza-de-date-urbane/

Cheltuielile de personal reprezintă 49,3% din totalul cheltuielilor bugetare la nivelul Municipiului Târgu Secuiesc pentru perioada 2009-2019, un raport întâlnit frecvent la nivelul municipiilor reședință de județ. Cu toate acestea, valorile scad semnificativ începând cu anul 2018.

Bunurile și serviciile reprezintă un alt cost curent important pentru Târgu Secuiesc, reprezentând 27.5% din totalul cheltuielilor pentru perioada analizată.

Proiectele cu finanțare din fonduri externe nerambursabile au reprezentat un total de 7,8% din totalul cheltuielilor, iar cheltuielile de capital reprezintă 7,3% din totalul cheltuielilor.

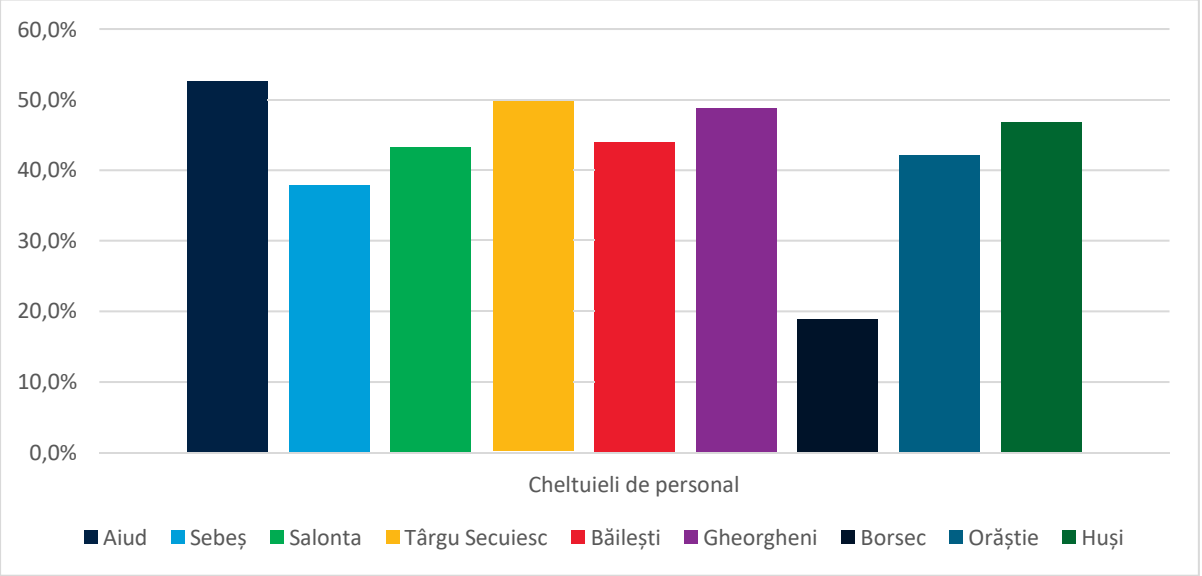
Figura 10. Structura principalelor cheltuieli curente ale Municipiului Târgu Secuiesc în perioada 2009-2019

Sursa: Politica Urbană a României. Prelucrare Indicatori Urbani: https://citadini.ro/baza-de-date-urbane/

Comparat cu o serie de municipii similare, Târgu Secuiesc a înregistrat o pondere similară a cheltuielilor dedicate personalului. Sunt însă și municipii unde aceste costuri au o pondere mult mai redusă. De exemplu, în Borsec cheltuielile cu personalul sunt numai 18,9% din cheltuielile totale, iar în Sebeș sunt 37,8% - față de aproape 50% în Târgu Secuiesc.

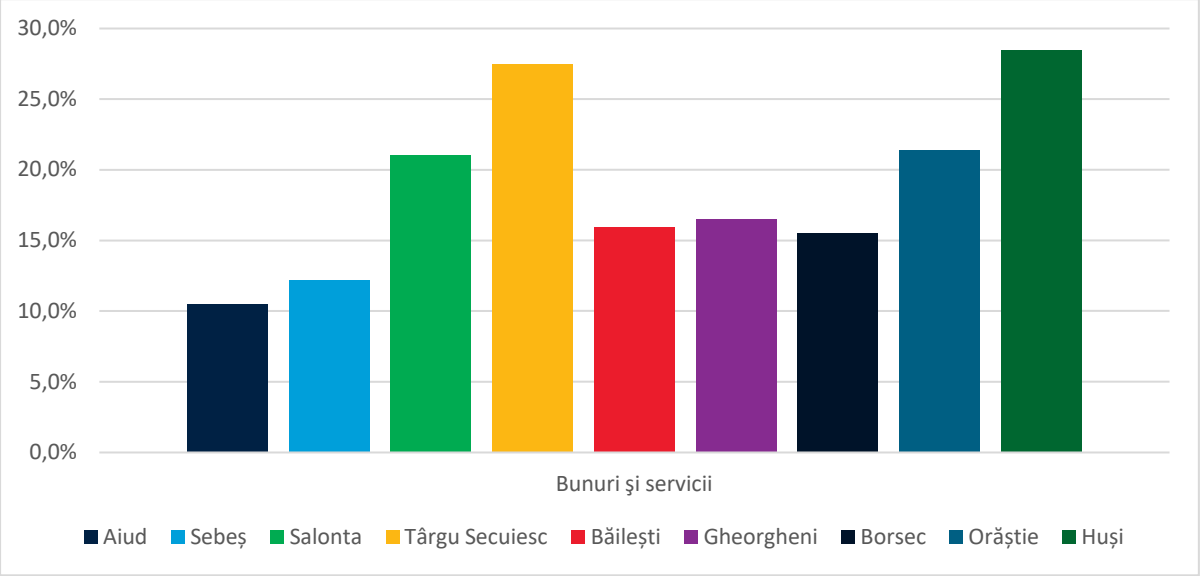
Figura 11. Media cheltuielilor de personal la nivelul orașelor comparative în perioada 2009-2019

Sursa: Politica Urbană a României. Prelucrare Indicatori Urbani: https://citadini.ro/baza-de-date-urbane/

În ceea ce privește cheltuielile cu bunuri și servicii, Târgu Secuiesc are una din cele mai ridicate ponderi în selecția de municipii analizate aici. Cheltuielile cele mai mari în aces capitol au fost cu "încălzit, iluminat și forță motrică", "materiale și prestări de servicii cu caracter funcțional", "reparații curente" și "apă, canal și salubritate".

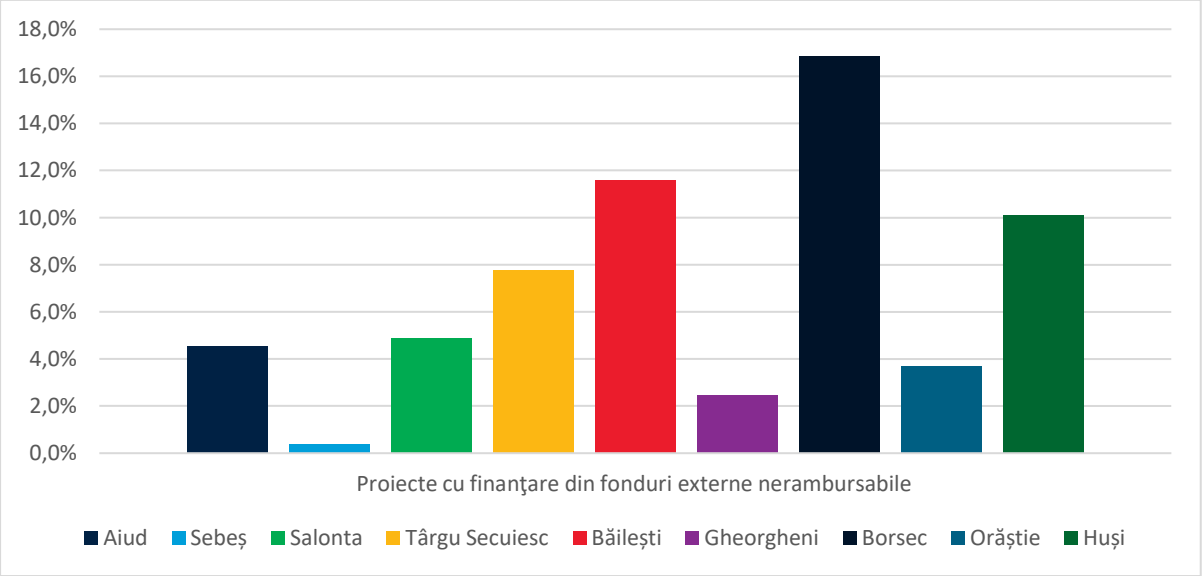
Figura 12. Media cheltuielilor cu bunuri și servicii la nivelul orașelor comparative în perioada 2009-2019

Sursa: Politica Urbană a României. Prelucrare Indicatori Urbani: https://citadini.ro/baza-de-date-urbane/

În ceea ce privește ponderea cheltuielilor cu investiții europene, Târgu Secuiesc are o performanță moderată. De exemplu, Borsec, ce în această selecție de municipii a avut cea mai mică pondere a cheltuielilor de personal, are și ponderea cea mai mare de investiții europene în totalul cheltuielilor – 16,8%. Băilești și Huși au fost alte două municipii cu o performanță superioară Târgului Secuiesc. Pe de altă parte, în Sebeș, numai 0,4% din cheltuielile totale au mers pe investiții europene.

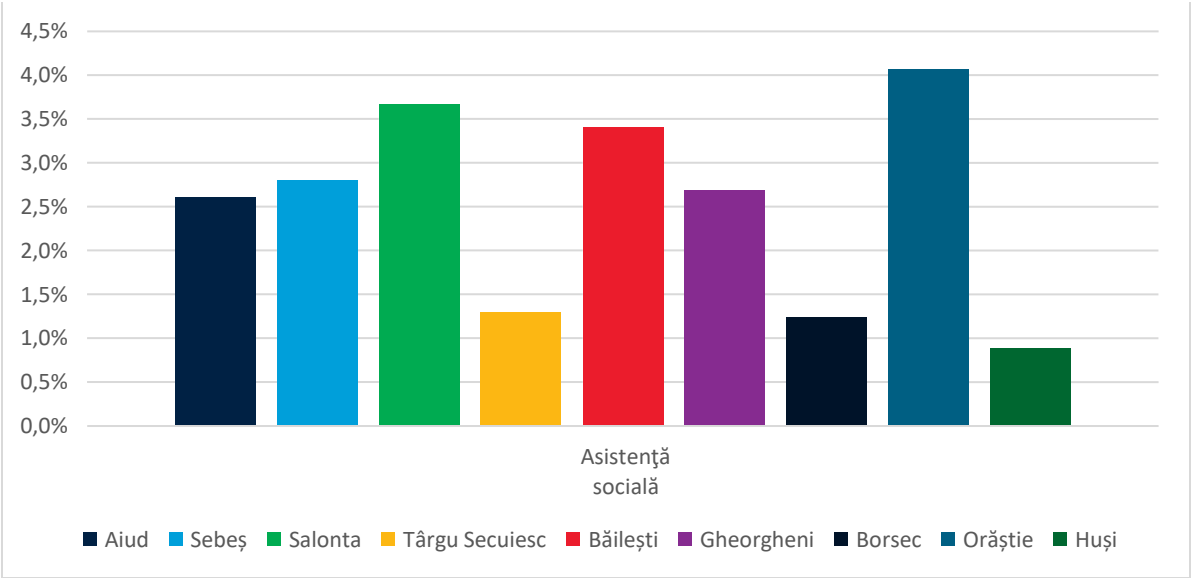
Figura 13. Media cheltuielilor pe proiecte cu finanțare din fonduri externe nerambursabile la nivelul orașelor comparative în perioada 2009-2019

Sursa: Politica Urbană a României. Prelucrare Indicatori Urbani: https://citadini.ro/baza-de-date-urbane/

În ceea ce privește cheltuielile cu asistența socială, Târgu Secuiesc a avut o pondere scăzută în perioada 2009-2019 – 1,3%, față de 4,1% în Orăștie sau 3,7% în Salonta.

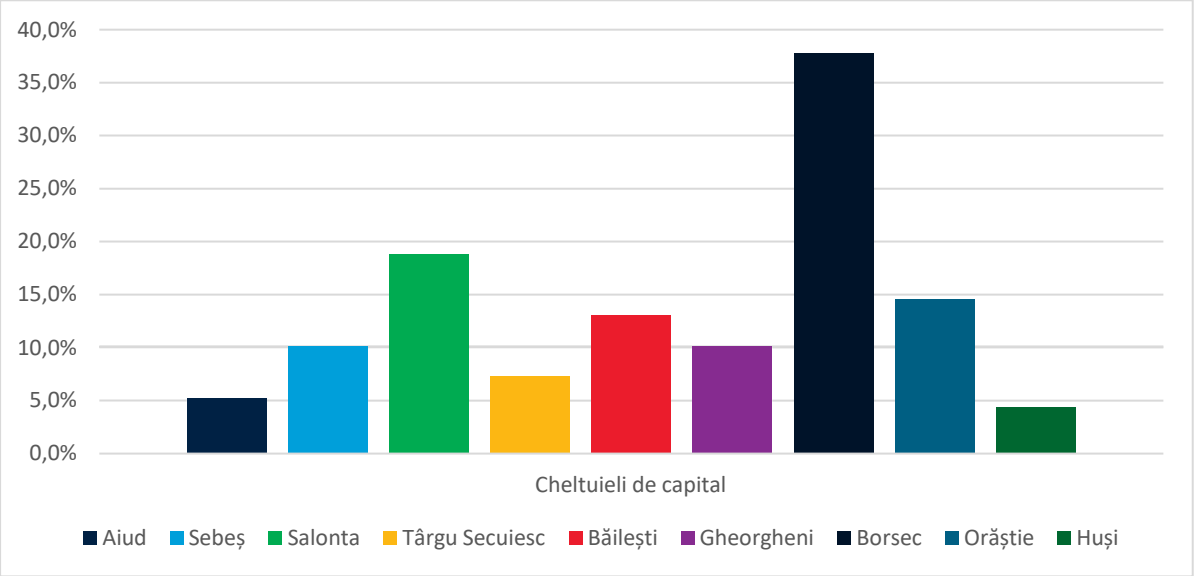
Figura 14. Media cheltuielilor cu asistență socială la nivelul orașelor comparative în perioada 2009-2019

Sursa: Politica Urbană a României. Prelucrare Indicatori Urbani: https://citadini.ro/baza-de-date-urbane/

La capitolul cheltuieli de capital, Târgu Secuiesc performează sub multe din municipiile comparative. De exemplu, în Borsec, cheltuielile de capital au reprezentat 37,8% din cheltuielile totale, în timp ce în Târgu Secuiesc s-au ridicat la numai 7,3%. În Salonta, ponderea cheltuielilor de capital în totalul cheltuielilor a fost de 18,8%, în aceiași perioadă, iar în Orăștie a fost 14,6%.

Figura 15. Media cheltuielilor de capital la nivelul orașelor comparative în perioada 2009-2019

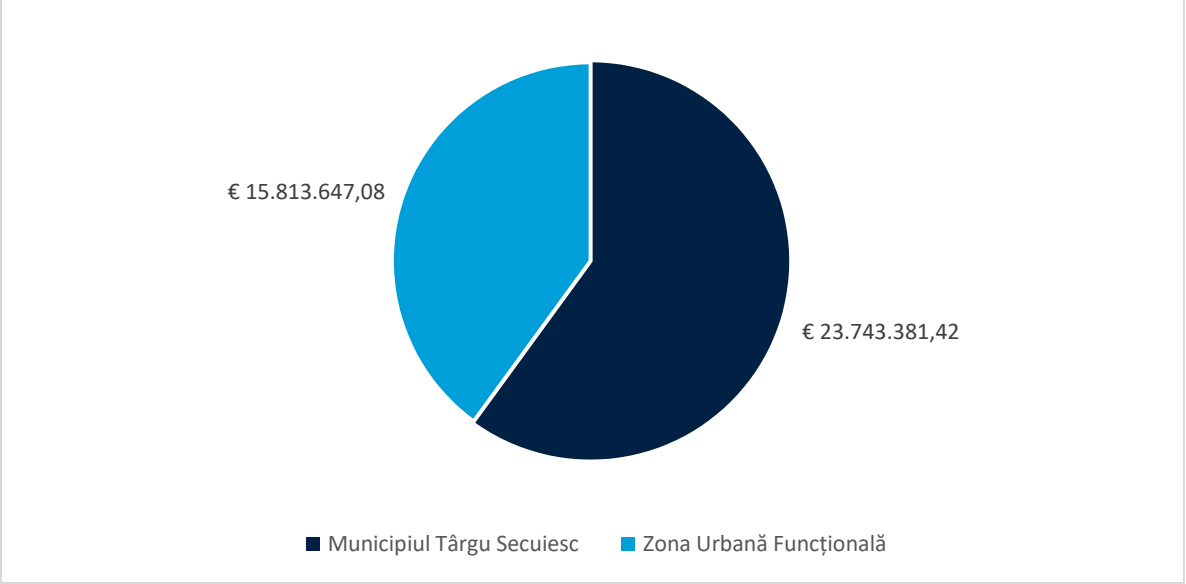

Sursa: Politica Urbană a României. Prelucrare Indicatori Urbani: https://citadini.ro/baza-de-date-urbane/

INVESTIȚII

În cadrul Politicii Urbane s-au făcut estimări privind un buget prudent pentru investiții de capital pentru Perioada de Implementare 2021-2030 pentru toate zonele urbane din România. Figura de mai jos arată bugetul estimativ pentru investiții de capital pentru Municipiul Târgu Secuiesc și pentru celelalte localități din zona urbană funcțională. Astfel, s-a estimat că pentru perioada 2021-2030, Târgu Secuiesc ar trebui să aloce aproximativ 24 milioane Euro pentru investiții de capital, iarlocalitățile ce sunt parte a zonei urbane funcționale ar putea aloca aproximativ 16 milioane Euro – cuvariații, de la un buget estimat de aproximativ 4 milioane Euro pentru Turiai la un un buget de sub 2 milioane Euro pentru Lemnia sau Poian. În mod evident, asumarea de cheltuieli peste această sumă este posibilă, mai ales dacă se atrag fonduri europene, dar este important să fie avute în vedere cheltuielile de operare și mentenanță. De exemplu, un parc nou va trebui îngrijit periodic, în timp ce o parcare poate aduce venituri primăriei. Pentru astfel de investiții intervin și considerații sociale și demediu (un parc are beneficii mai mari pentru cetățeni decât o parcare), dar aceste considerații trebuie folosite în pregătirea unei liste prioritare de investiții pentru 2021-2030, în limita bugetului estimat de investiții de capital. Mai exact, Primăria Municipiului Târgu Secuiesc ar trebui să pregătească o listă de proiecte prioritare cu o valoare aproximativă de 24 milioane Euro, iar pentru orice proiect adăugat peste această sumă trebuie avute în vedere sursa de finanțare (cu o preferință pentru proiecte finanțate din fonduri europene) și costurile de operare și mentenanță (cu o preferință pentru proiectegeneratoare de venituri sau cu costuri de operare și mentenanță reduse).

Figura 16. Comparația bugetelor de investiții de capital pentru Zona Urbană Funcțională Târgu Secuiesc în perioada 2021-2030

Capacitatea relativă pentru asumarea de cheltuieli de capital este mai ridicată în Târgu Secuiesc decât în celelalte localități din ZUF, datorită unei baze economice mai solide în Târgu Secuiesc.

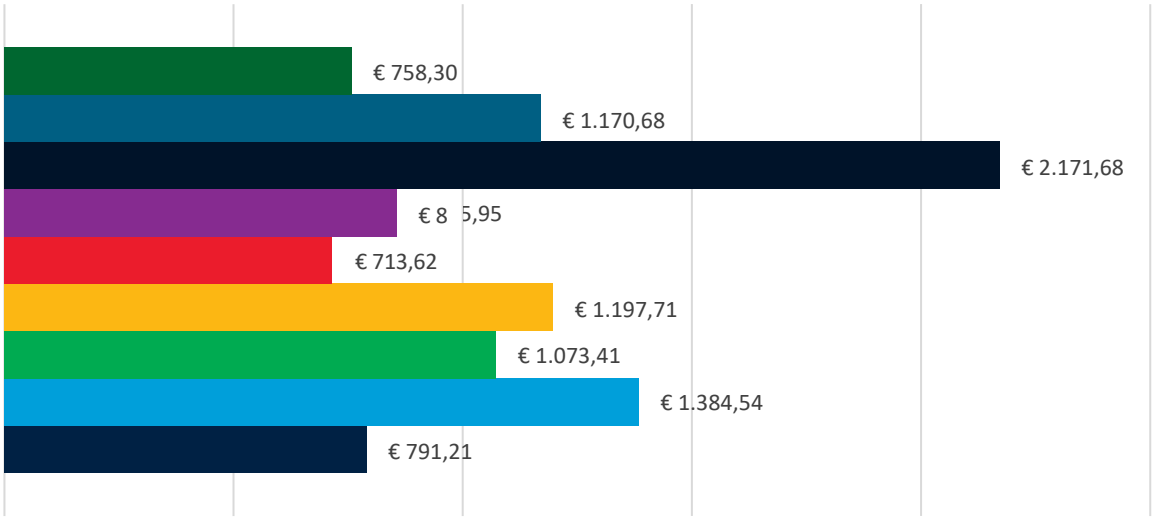
Figura 17. Comparația bugetelor de investiții de capital per capita în perioada 2021-2030

	per capita
Zona Urbană Funcțională	€ 809,38
Municipiul Târgu Secuiesc	€ 1.197,71

Dacă facem o comparație a potențialului relativ al Târgului Secuiesc de a asuma cheltuieli de capital cu alte municipii similare, vedem că sunt municipii precum Borsec și Sebeș, cu co capacitate net superioară. Pe de altă parte, potențialul Târgului Secuiesc este peste cel al municipiilor Huși, Gheorgheni, Băilești sai Aiud.

Figura 18. Comparația bugetelor de investiții de capital per capita la nivelul orașelor comparative în perioada 2021-2030

	1
HUȘI	€ 758,30
ORĂȘTIE	€ 1.170,68
BORSEC	€ 2.171,68
GHEORGHENI	€ 855,95
BĂILEȘTI	€ 713,62
TÂRGU SECUIESC	€ 1.197,71
SALONTA	€ 1.073,41
SEBEȘ	€ 1.384,54
AIUD	€ 791,21

RESURSE UMANE ȘI MATERIALE

Resurse umane

Conform Organigramei Primăriei Târgu Secuiesc, aceasta dispune de un total de posturi de 322 de persoane, dintre care:

- Doi Demnitari
- 61 de funcții publice dintre care 7 sunt de conducere, 53de execuție, iar una este specifică
- 260 de persoane angajate pe post de personal contractual, dintre care 5 sunt de conducere și 255 sunt de execuție.

Primarul

Conform Regulamentului de Organizare și Funcţionare Actualizat al Primăriei Municipiului Târgu Secuiesc[9], Primarul Municipiului Târgu Secuiesc îndeplineşte o funcţie de autoritate publică. El este şeful administraţiei publice locale şi al aparatului de specialitate al autorităţii administraţiei publice locale, pe care îl conduce şi îl controlează.

Primarul răspunde de buna funcţionare a administraţiei publice locale, în condiţiile legii și reprezintă municipiul Târgu Secuiesc în relaţiile cu alte autorităţi publice, cu persoanele fizice sau juridice române sau străine, precum şi în justiţie.

Primarul îndeplineşte următoarele atribuţii principale:

1.) atribuţii exercitate în calitate de reprezentant al statului, în condiţiile legii şi anume: îndeplineşte funcţia de ofiţer de stare civilă şi de autoritate tutelară; asigură funcţionarea serviciilor publice locale de profil; atribuţii privind organizarea şi desfăşurarea alegerilor, referendumului şi recensământului; îndeplineşte alte atribuţii stabilite prin lege, conform art. 155 alin.(2) lit. c. din OUG 57/2019.
2.) atribuţii referitoare la relaţia cu consiliu local, şi anume:
   a) prezintă consiliului local, în primul trimestru, un raport anual privind starea economică, socială şi de mediu a municipiului Târgu Secuiesc;
   b) prezintă la solicitarea consiliului local, alte rapoarte şi informări;
   c) elaborează proiectele de strategii privind starea economică, socială şi de mediu a municipiului Târgu Secuiesc şi le supune aprobării consiliului local; participă la şedinţele consiliului local şi dispune măsurile necesare pentru pregătirea şi desfăşurarea în bune condiţii a acestora, conform art. 155 alin.(3) lit. b. din OUG nr. 57/2019.
   d)
3.) atribuţii referitoare la bugetul local, şi anume:
   a. exercită funcţia de ordonator principal de credite;
   b. întocmeşte proiectul bugetului local şi contul de încheiere a exerciţiului bugetar şi le supune spre aprobare consiliului local;
   c. iniţiază, în condiţiile legii, negocieri pentru contractarea de împrumuturi şi emiterea de titluri de valoare în numele municipiului Târgu Secuiesc; prezintă consiliului local informări periodice privind execuţia bugetară, în condiţiile legii și verifică, prin compartimentele de specialitate, corecta înregistrare fiscală a contribuabililor la organul fiscal teritorial, atât a sediului social principal, cât şi a sediului secundar, conform art. 155 alin.(4) lit. c. și lit. e.
   d.
4.) atribuţii privind serviciile publice asigurate cetăţenilor, şi anume:

[9] Regulamentului de Organizare și Funcţionare Actualizat al Primăriei Municipiului Târgu Secuiesc. Link.

a. coordonează realizarea serviciilor publice de interes local, prestate prin intermediul aparatului de specialitate sau prin intermediul organismelor prestatoare de servicii publice şi de utilitate publică de interes local;
b. ia măsuri pentru prevenirea şi, după caz, gestionarea situaţiilor de urgenţă; ia măsuri pentru organizarea executării şi executarea în concret a activităţilor din domeniile prevăzute la art. 36 alin. 6 lit. a-d; ia măsuri pentru organizarea executării şi executarea în concret a activităţilor din domeniile prevăzute la art. 129 alin. (6) şi (7) din OUG nr. 57/2019 privind Codul administrativ
c. ”ia măsuri pentru asigurarea inventarierii, evidenţei statistice, inspecţiei şi controlului furnizării serviciilor publice de interes local prevăzute la art. 129 alin. (6) şi (7) din OUG nr. 57/2019 privind Codul administrativ, precum şi a bunurilor din patrimoniul public şi privat al municipiului Târgu Secuiesc”.
d. numeşte, sancţionează şi dispune suspendarea, modificarea şi încetarea raporturilor de serviciu sau, după caz, a raporturilor de muncă, în condiţiile legii, pentru personalul din cadrul aparatului de specialitate, precum şi pentru conducătorii instituţiilor şi serviciilor publice de interes local;
e. asigură elaborarea planurilor urbanistice prevăzute de lege, le supune aprobării consiliului local şi acţionează pentru respectarea prevederilor acestora;
f. ” emite avizele, acordurile şi autorizaţiile date în competenţa sa prin lege şi alte acte normative, ulterior verificării şi certificării de către compartimentele de specialitate din punctul de vedere al regularităţii, legalităţii şi de îndeplinire a cerinţelor tehnice”
g. asigură realizarea lucrărilor şi ia măsurile necesare conformării cu prevederile angajamentelor asumate în procesul de integrare europeană în domeniul protecţiei mediului şi gospodăririi apelor pentru serviciile furnizate cetăţenilor.
h. alte atribuţii stabilite prin lege.

În exercitarea atribuţiilor de autoritate tutelară şi de ofiţer de stare civilă, a sarcinilor ce îi revin din actele normative privitoare la recensământ, la organizarea şi desfăşurarea alegerilor, la luarea măsurilor de protecţie civilă, precum şi a altor atribuţii stabilite prin lege, primarul acţionează şi ca reprezentant al statului. În această calitate, primarul poate solicita, inclusiv prin intermediul prefectului, în condiţiile legii, sprijinul conducătorilor serviciilor publice deconcentrate ale ministerelor şi ale celorlalte organe de specialitate ale administraţiei publice centrale, dacă sarcinile ce îirevin nu pot fi rezolvate prin aparatul de specialitate.

Viceprimarul

Conform *Regulamentului de Organizare și Funcţionare Actualizat al Primăriei Municipiului Târgu Secuiesc*[10], Municipiul Târgu Secuiesc are un viceprimar. Acesta este subordonat primarului şi este înlocuitorul de drept al acestuia.

Primarul deleagă viceprimarului exercitarea atribuţiilor ce îi revin. Viceprimarul răspunde de modul de organizare a compartimentelor subordonate şi de buna desfăşurare a activităţilor şi/sau îndeplinirea atribuţiilor care le-au fost delegate.

Secretar General al Municipiului Târgu Secuiesc

Conform *Regulamentului de Organizare și Funcţionare Actualizat al Primăriei Municipiului Târgu Secuiesc*[11]*,* Secretarul Municipiului Târgu Secuiesc este funcţionar public de conducere, cu studii superioare juridice sau administrative, fiind numit în conformitate cu prevederile legislaţiei privind funcţia publică şi funcţionarii publici.

Secretarul Municipiului Târgu Secuiesc îndeplineşte următoarele atribuţii:

[10] Regulamentului de Organizare și Funcţionare Actualizat al Primăriei Municipiului Târgu Secuiesc. Link.
[11] Regulamentului de Organizare și Funcţionare Actualizat al Primăriei Municipiului Târgu Secuiesc. Link.

1.) ”avizează proiectele de hotărâri şi contrasemnează pentru legalitate dispoziţiile primarului și hotărârile consiliului local” conform art. 243 alin.(1) lit.a. din OUG nr. 57/2019 privind Codul administrativ
2.) participă la şedinţele consiliului local;
3.) sigură gestionarea procedurilor administrative privind relaţia dintre consiliul local şi primar, precum şi între aceştia şi prefect;
4.) ” asigură transparenţa şi comunicarea către autorităţile, instituţiile publice şi persoanele interesate a actelor prevăzute la pct. 1.) (adică dispozițiile primarului și hotărârile consiliului local) în condițiile Legii nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public
5.) asigură procedurile de convocare a consiliului local şi efectuarea lucrărilor de secretariat, comunică ordinea de zi, întocmeşte procesul-verbal al şedinţelor consiliului local şi redactează hotărârile consiliului local;
6.) pregăteşte lucrările supuse dezbaterii consiliului local şi a comisiilor de specialitate ale acestuia;
7.) alte atribuţii prevăzute de lege sau însărcinări date de consiliul local, de primar.

Secretarul Municipiului Târgu Secuiesc răspunde de modul de organizare a compartimentelor subordonate şi de buna desfăşurare a activităţilor şi/sau îndeplinirea atribuţiilor care i-au fost delegate prin dispoziţia Primarului Municipiului Târgu Secuiesc. Atribuțiile secretarului general pot fi completate cu următoarele, conform art.243 alin.(1) lit. h-o.:

1. poate atesta, prin derogare de la prevederile Ordonanţei Guvernului nr. 26/2000 cu privire la asociaţii şi fundaţii, aprobată cu modificări şi completări prin Legea nr. 246/2005, cu modificările şi completările ulterioare, actul constitutiv şi statutul asociaţiilor de dezvoltare intercomunitară din care face parte unitatea administrativ-teritorială în cadrul căreia funcţionează;

2. poate propune primarului înscrierea unor probleme în proiectul ordinii de zi a şedinţelor ordinare ale consiliului local;

3. efectuează apelul nominal şi ţine evidenţa participării la şedinţele consiliului local a consilierilor locali;

4. numără voturile şi consemnează rezultatul votării, pe care îl prezintă preşedintelui de şedinţă;

5. informează preşedintele de şedinţă cu privire la cvorumul şi la majoritatea necesare pentru adoptarea fiecărei hotărâri a consiliului local;

6. asigură întocmirea dosarelor de şedinţă, legarea, numerotarea paginilor, semnarea şi ştampilarea acestora;

7. urmăreşte ca la deliberarea şi adoptarea unor hotărâri ale consiliului local să nu ia parte consilierii locali care se încadrează în dispoziţiile art. 228 alin. (2) din OUG nr. 57/2019 privind Codul administrativ; informează preşedintele de şedinţă, sau, după caz, înlocuitorul de drept al acestuia cu privire la asemenea situaţii şi face cunoscute sancţiunile prevăzute de lege în asemenea cazuri;

8. certifică conformitatea copiei cu actele originale din arhiva Municipiului Târgu Secuiesc

Administrator public

Conform Regulamentului de Organizare și Funcţionare Actualizat al Primăriei Municipiului Târgu Secuiesc[12], la nivelul comunelor şi oraşelor, primarul poate propune consiliului local înființarea funcției

[12] Regulamentului de Organizare și Funcţionare Actualizat al Primăriei Municipiului Târgu Secuiesc. Link.

de administrator public, în limita numărului maxim de posturi aprobate. Numirea şi eliberarea din funcţie a administratorului public se fac de primar, pe baza unor criterii, proceduri şi atribuţii specifice, aprobate de consiliul local. Numirea în funcţie se face pe bază de concurs. Administratorul public poate îndeplini, în baza unui contract de management, încheiat în acest sens cu primarul, atribuţii de coordonare a aparatului de specialitate sau a serviciilor publice de interes local. Primarul poate delega către administratorul public, în condiţiile legii, calitatea de ordonator principal de credite.

Structura organizatorică

Conform Regulamentului de Organizare și Funcţionare Actualizat al Primăriei Municipiului Târgu Secuiesc[13], Personalul primăriei municipiului este organizat în:

- compartimente de specialitate
- servicii de specialitate
- birouri de specialitate

Aparatul de specialitate al Municipiului Târgu Secuiesc este compus din următoarele compartimente funcţionale, subordonate primarului:

- Cabinet Primar
- Compartimentul audit public intern
- Directia urbanism, amenajarea teritoriului, protecţia monumentelor, administrarea domeniului public şi privat, proiecte
- Casa de cultura “Vigadó”
- Biblioteca Municipală "Báró Weselényi Miklós"
- Oficiul relaţii cu media şi de imagine
- Direcția Poliția locală
- Compartimentul proiecte
- Serviciul economic, buget, contabilitate
- Direcția de asistență socială

Compartimente și servicii ale căror activitate sunt coordonate indirect prin viceprimar:

- Biroul administrare baza sportivă
- Serviciul Gospodărie comunală (iluminat public, reglementare circulație, spații de joacă; wc public; administrarea spațiilor verzi; administrarea spațiilor și clădirilor publice; parc auto și utilaje, personal deservire, întreținere; echipa de deszăpezire; compartiment transport public local)
- Compartiment lucrari edilitare si intretinere cladiri, intretinere si reparatii strazi
- Compartiment de informare și promovare turistică
- Cabinet viceprimar
- Biroul protecția civilă, administrativ este subordonat viceprimarului

În cadrul aparatului de specialitate al Primăriei municipiului Târgu Secuiesc funcţionează următoarele birouri subordonate atât primarului cât și viceprimarului:

- Biroul pentru proiecte – coordonat direct de către primar
- Biroul protecţia civilă, administrativ – coordonat indirect prin viceprimar

Serviciile specializate subordonate Primarului:

- Serviciul economic (Contabilitate, Resurse umane, control comercial, Impozite şi taxe)

Următoarele servicii şi oficii sunt coordonate de Secretarul Primăriei Târgu Secuiesc:

[13] Regulamentului de Organizare și Funcţionare Actualizat al Primăriei Municipiului Târgu Secuiesc. Link.

- Serviciul administrație publică locală (Compartiment relații cu publicul și Compartiment agricol-silvic, Protecția mediului, Cadastru)
- Biroul evidența persoanelor
- Compartimentul juridic
- Compartimentul agricol-silvic, protecţia mediului, cadastru
- Compartimentul relaţii cu publicul

Resurse materiale

Buget local

Detalii despre bugetul local sunt oferite în subcapitolul "Bugete locale (execuție bugetară, bugete operaționale, fonduri atrase)".

Bugetare participativă

Primăria Târgu Secuiesc dispune de o platformă dedicată bugetării participative[14]. În luna noiembrie 2020 erau depuse spre a fi votate public:

- Un proiect dedicat infrastructurii stradale: alei, trotuare, scuaruri și zone pietonale
- Trei proiecte dedicate amenajării de spații verzi, locuri de joacă și spații publice
- Un proiect dedicat amenajării de spații publice axat pe mobilier urban
- Două proiecte pentru infrastructură educaională și cultură
- Un proiect pentru conceptul de smart city și digitalizare

Fonduri europene

Conform Primăriei Târgu Secuiesc, urmatoarele programe operaționale au fost accesate pentru atragerea de fonduri europene:

- Programul Operațional Regional 2007-2013
- Programul Operațional Regional 2014 – 2020

Programul Operațional Regional 2007-2013

Următoarele trei proiecte[15] au fost implementate conform Primăriei Târgu Secuiesc:

1.) Amenajare sit industrial în Municipiul Târgu Secuiesc prin reabilitarea unei stații de epurare poluante și abandonate
2.) Amenajare sit industrial în Municipiul Târgu Secuiesc pe platforma unei foste fabrici de prelucrare și indstrializare a lemnului
3.) Amenajare incubator de afaceri în Municipiul Târgu Secuiesc

Programul Operațional Regional 2014 – 2020

Următoarele opt proiecte au fost implementate sau sunt în curs de implementare conform Primăriei Târgu Secuiesc[16]:

1.) Creșterea eficienței energetice a clădirilor aparținătoare Municipiului Târgu Secuiesc – Spital Târgu Secuiesc, Secția chirurgie

Proiectul este în curs de implementare de către Municipiului Târgu Secuiesc și are o valoare totală de 2.899.164,99 lei, din care 2.874.912,41 lei reprezintă finanțare nerambursabilă (2.394.802,04 lei contribuția UE și 422.612,12 lei contribuția națională). Proiectul este prevăzut a se derula în perioada 01.02.2016 – 31.12.2019. Obiectivul general al proiectului îl reprezintă creșterea eficienței energetice

[14] Târgu Secuiesc. Bugetare participativă. Link.
[15] POR 2007 – 2013. Link.
[16] Proiecte finanțate prin POR 2014-2020. Link.

și reducerea consumului de energie finală în clădirea Secției de chirurgie al Spitalului municipal Târgu Secuiesc.

2.) Creşterea eficinţei energetice a clădirilor aparţinătoare Municipiului Târgu Secuiesc – Grădiniţa din strada Benedek Elek

Proiectul are o valoare totală de 1.956.400,08 lei, din care 1.816.931,06 lei reprezintă finanțare nerambursabilă. Proiectul este prevăzut a se derula în perioada 03.02.2016 – 31.01.2021. Obiectivul general al proiectului este creșterea eficienței energetice și reducerea consumului de energie finală în clădirea Grădiniței din strada Benedek Elek.

3.) Creșterea eficienței energetice a clădirilor aparținătoare Municipiului Târgu Secuiesc – Școala cu clasele I – VIII Turóczi Mózes

Proiectul o valoare totală de 2.520.059,43 lei, din care 2.333.578,44 lei reprezintă finanțare nerambursabilă. Proiectul este prevăzut a se derula în perioada 03.02.2016 – 31.01.2020. Obiectivul general al proiectului este creșterea eficienței energetice și reducerea consumului de energie finală în clădirea Școlii cu clasele I – VIII Turóczi Mózes.

4.) Creșterea eficienței energetice a clădirilor aparținătoare Municipiului Târgu Secuiesc – Grădinița Csipkerózsika

Proiectul are o valoare totală de 1.090.094,86 lei, din care 1.013.944,54 lei reprezintă finanțare nerambursabilă. Proiectul este prevăzut a se derula în perioada 03.02.2016 – 31.12.2019. Obiectivul general al proiectului este creșterea eficienței energetice și reducerea consumului de energie finală în clădirea Grădiniței Csipkerózsika.

5.) Creşterea eficinţei energetice a clădirilor aparţinătoare Municipiului Târgu Secuiesc – Școala Jakabos Odön

Proiectul are o valoare totală de 1.243.467,06 lei, din care 874.305,04 lei reprezintă finanțare nerambursabilă. Proiectul este prevăzut a se derula în perioada 01.01.2016 – 31.01.2021. Obiectivul general al proiectului este creșterea eficienței energetice și reducerea consumului de energie finală în clădirea școlii Jakabos Ödön din Lunga, municipiul Târgu Secuiesc.

6.) Construirea și echiparea unei infrastructuri educaționale pentru educația timpurie antepreșcolară – Grădiniță cu program prelungit în Municipiul Târgu Secuiesc

Proiectul este implementat de către Unitatea Administrativ Teritorială Municipiul Târgu Secuiesc având o valoare totală de 3.952.425,42 lei, din care 2.813.972,91 lei reprezintă finanțare nerambursabilă (2.440.690,80 lei din FEDR și 373.282,11 lei din bugetul național) și 1.138.452,51 lei reprezintă contribuția municipiului Târgu Secuiesc (cofinanțarea la cheltuielile eligibile și valoarea neeligibilă a proiectului). Proiectul este prevăzut a se derula în perioada 18.06.2019 – 31.05.2022. Proiectul propune îmbunatățirea infrastructurii educaționale preșcolare la nivelul municipiului Târgu Secuiesc prin construirea unei grădinițe cu program prelungit, în vederea creșterii gradului de participare la învățământul preșcolar.

7.) Amenajare incubator pentru afaceri în Municipiul Târgu Secuiesc

Proiectul o valoare totală de 2.618.439,49 lei, din care 1.485.312,65 lei reprezintă finanțare nerambursabilă. Proiectul este prevăzut a se derula în perioada 01.04.2018 – 30.06.2022. Obiectivul general al proiectului este înfiinţarea unui incubator de afaceri în domeniul tehnologia informaţiei şi comunicaţiilor, prin oferirea de sprijin pentru întreprinderi mici si mijlocii, respectiv închirierea spaţiului la un preţ avantajos şi asigurarea echipamentelor necesare pentru desfăşurarea activităţilor în mod corespunzător.

8.) Extinderea și dotarea infrastructurii ambulatorii în Municipiul Targu Secuiesc

Proiectul este implementat de către Municipiului Târgu Secuiesc și are o valoare totală de 10.678.052,24 lei, din care 10.453.923,15 lei reprezintă finanțare nerambursabilă. Proiectul este prevăzut a se derula în perioada 20.01.2016 – 31.05.2022. Obiectivul general al proiectului îl constituie îmbunatățirea infrastructurii sanitare, conducând la creșterea calității serviciului de sănătate în clădirea ambulatoriului din Municipiului Târgu Secuiesc.

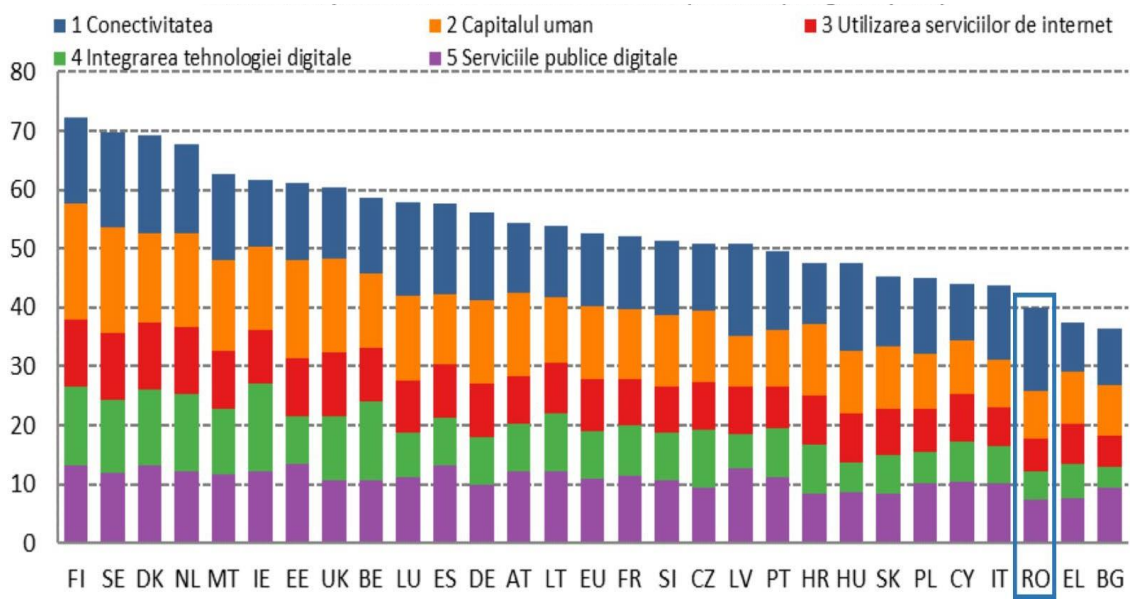
Alte fonduri

Pe pagina web a Primăriei Târgu Secuiesc nu au putut fi găsite informații despre alte fonduri externe accesate.

SERVICII PUBLICE DIGITALE ȘI RELAȚIA CU CETĂȚENII

Performanțele digitale ale României la nivelul Uniunii Europene

Figura 19. Clasamentul pentru 2020 al indicelui economiei și societății digitale (DESI)

Sursă: DESI

În data de 11 iunie 2020, Comisia Europeană a publicat Indicele economiei și societății digitale (DESI) pentru 2020, care monitorizează performanța digitală din Europa și urmărește progresele înregistrate de țările UE în ceea ce privește competitivitatea digitală. În cadrul raportului, România se situează pe locul 26 din cele 28 de state membre ale UE. Raportul a fost realizat în 2019, când UK încă făcea parte din blocul comunitar, așadar, este inclusă în cadrul raportului, alături de celelalte state membre europene (EU27).

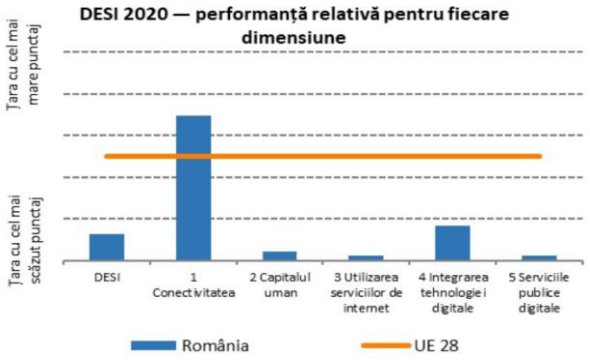

Figura 20. DESI 2020

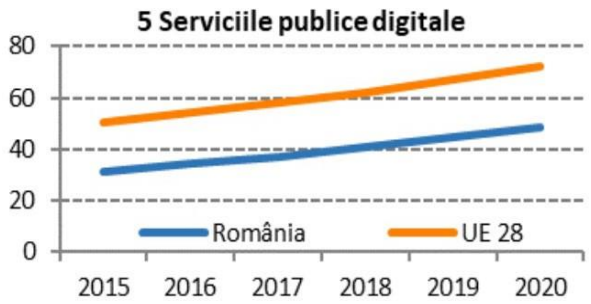

Figura 23. DESI 2020

Puncte cheie extrase din indicele DESI 2020[17]:

- 49% dintre locuințele din România sunt abonate la servicii de bandă largă de foarte mare viteză. Astfel, România se situează pe locul 5 în UE, din perspectiva indicatorului de Conectivitate. Acest lucru se datorează utilizării ridicate a benzii largi de foarte mare viteză și disponibilității ample a rețelelor de foarte mare capacitate fixe, în special în zonele urbane.
- O cincime dintre români nu au utilizat niciodată internetul.
- Mai puțin de o treime dintre români au competențe digitale cel puțin de bază.
- 5,6% dintre absolvenții din România sunt absolvenți TIC, media europeană este de 3,6%.
- În ceea ce privește serviciile publice digitale și utilizarea serviciilor de internet, performanța României este cea mai scăzută în rândul statelor membre ale UE.
- 82% dintre utilizatorii de internet din România (media EU: 67%) utilizează serviciile de e-guvernare, România ocupând locul 8 din 28 la această categorie. Însă, nivelul atins de interacțiune online între autoritățile publice și populație cuprinde doar depunerea formularelor online.
- Formularele precompletate și serviciile publice realizate integral online poziționează România pe locul 28, ceea ce denotă o problemă referitoare la calitatea și capacitatea de utilizare a serviciilor oferite.
- Nu s-a înregistrat nicio îmbunătățire a serviciilor publice digitale pentru întreprinderi, România situându-se pe ultimul loc și în această privință.

Figura 21. . Clasamentul pentru 2018 - 2020 DESI

	DESI 2018 valoare	DESI 2019 valoare	DESI 2020 valoare	DESI 2020 valoare
5a1 Utilizatori ai soluțiilor de e-guvernare % dintre utilizatorii de internet care au nevoie să depună formulare	**80%** 2017	**82%** 2018	**82%** 2019	**67%** 2019
5a2 Formulare precompletate Punctaj (0-100)	**12** 2017	**10** 2018	**10** 2019	**59** 2019
5a3 Servicii realizate integral online Punctaj (0-100)	**62** 2017	**67** 2018	**70** 2019	**90** 2019
5a4 Servicii publice digitale pentru întreprinderi Punctaj (0-100) - la nivel național și transfrontalier	**51** 2017	**53** 2018	**53** 2019	**88** 2019
5a5 Date deschise % din punctajul maxim	**Nu se aplică**	**Nu se aplică**	**57%** 2019	**66%** 2019

Sursă: DESI

Indicele DESI 2020 a concluzionat că principalele provocări în procesul de furnizare a serviciilor publice digitale în România sunt: „(i) **lipsa de coordonare dintre instituțiile publice în ceea ce privește instituirea unor astfel de servicii**; (ii) **migrarea specialiștilor în TI din sectorul public înspre sectorul privat sau în alte țări**; și (iii) **lipsa generală de competențe digitale”**.

[17] Sursă Comisia Europeană: https://ec.europa.eu/romania/news/20200611_raport_rezilienta_digitala_ro

Figura 22. Performanțele României

	User characteristics		Government characteristics		Digital context characteristics	
	Digital Skills	ICT usage	Quality	Openness	Connectivity	Digital in the private sector
EU27 + UK	50%	58%	70%	69%	52%	44%
RO	33%	36%	51%	58%	56%	25%

Sursă: DESI

Recomandarea Comisiei Europene, cu privire la îmbunătățirea interacțiunii dintre întreprinderi și autoritățile publice, a fost necesitatea implementării unei **soluții de e-guvernare corecte și bine dezvoltată** care să ofere servicii mai rapide și la costuri mai reduse. Totodată, o altă sugestie pentru ca România să facă un prim pas către o administrație publică digitală mai bună este **adoptarea Legii privind interoperabilitatea și punerea sa în aplicare** de către toate organismele publice implicate.

În concluzie, indicatorii analizați în cadrul indicelui DESI2020 poziționează România în scenariul eGov neexploatat, ceea ce înseamnă, potrivit raportului, că este o țară care încă se află într-un proces de digitalizare, dar cu cetățeni care folosesc serviciile de e-guvernare. Problema cea mai mare se observă în cadrul digitalizării de tip back-office și front-office, unde are cel mai scăzut nivel (43%), cu toate acestea, serviciile de e-guvernare oferite ating o valoare peste medie. Deși, nivelurile de performanță au crescut, urmând tendințele europene, mediul din România pare că ar putea reduce forța acțiunilor de e-guvernare. Raportul argumentează că examinarea indicatorilor relativi, deschiderea datelor și informațiilor și desfășurarea benzii largi și calitatea acesteia sunt aproape în concordanță cu media europeană, dar toate celelalte caracteristici (competențe digitale , Utilizarea TIC, Calitatea digitală în sectorul privat) ating niveluri reduse. Mai mult decât atât, datele sugerează că utilizatorii din România ar trebui să își îmbunătățească atât abilitățile digitale, cât și creșterea utilizării regulate a internetului.

Acțiuni de digitalizare la nivel național

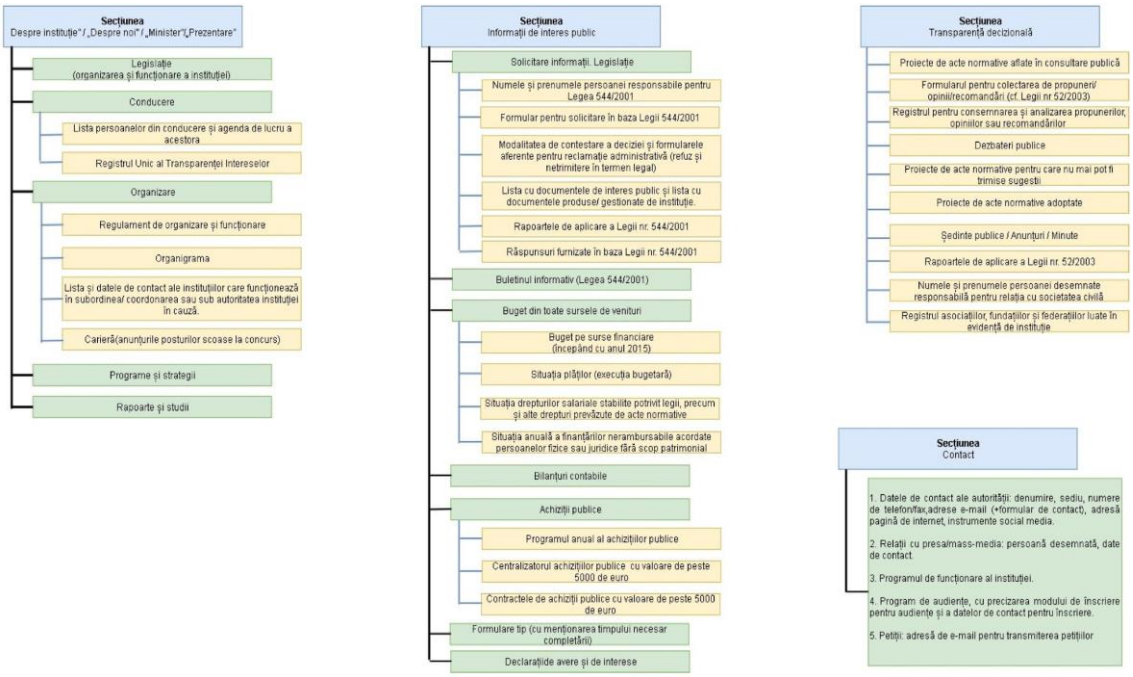
Se observă o creștere a interesului cu privire la guvernarea electronică, atât la nivel central, cât și local. Nivelul tot mai crescut de interes influențează dezvoltarea cadrului instituțional și non-instituțional de dialog social și consultare publică, precum și infrastructura serviciilor publice pentru cetățeni. Ca urmare, au fost demarate diferite inițiative și proiecte punctuale, cu scopul de a implementa uniform și la standarde înalte e-guvernarea în toate localitățile din țară.

În ceea ce privește măsurile centrale, în 2015, România a adoptat Strategia națională privind Agenda Digitală pentru România 2020, în care sunt definite patru domenii de acțiune, iar recent au fost adoptate două hotărâri ale guvernului care au impactat sectorul comunicațiilor electronice și digitalizarea: Hotărârea Guvernului nr. 89/2020 din 28 ianuarie 2020, care prevede organizarea și funcționarea unui nou organism, Autoritatea pentru Digitalizarea României și Hotărârea Guvernului nr. 90/2020 din 28 ianuarie 2020, care desființează Ministerul Transporturilor și Ministerul Comunicațiilor și Societății Informaționale și creează o nouă entitate, Ministerul Transporturilor, Infrastructurii și Comunicațiilor.

Pentru creșterea gradului de transparență a actului de guvernare la nivel central și local, Secretariatul General al Guvernului, în calitate de beneficiar, și Ministerul Afacerilor Interne, în calitate de partener,

au implementat proiectul: „**Guvernare transparentă, deschisă și participativă – standardizare, armonizare, dialog îmbunătățit**” – cod SIPOCA 35, cu aplicare națională[18].

Figura 24. Model de structurare a informațiilor publicate din oficiu pe pagina web a unei instituții publice

Sursă: Secretariatul General

Guvernanță participativă și responsabilizare: măsuri concrete propuse de către Secretariatul General

Îmbunătățirea practicilor decizionale în Consiliul Local (Ghidul publicat de MCPDS)[19]	Consultarea proactivă a societății civile pe temele de interes ale acestora înainte de dezbaterile din Consiliul Local.	Organizarea unor întâlniri periodice între consilieri și cetățeni.
Implementarea unui sistem digital care să adune în timp real feedback din partea cetățenilor privind calitatea serviciilor.	Crearea unui sistem prin care să fie preluate sugestiile/votul cetățenilor legat de teme prioritare pentru oraș/municipiu	Realizarea unei aplicații de tip City Report, prin care cetățenii pot să anunțe în timp real probleme legate de servicii și utilități publice.
Organizarea de maratoane de programare, unde datele deschise publicate să fie reutilizate în aplicații utile pentru cetățeni.	Informatizarea administrației publice locale și oferirea de servicii electronice cetățenilor (inclusiv înrolarea în programe naționale de acest tip).	Comunicarea anuală, împreună cu bugetul localității, a unui forme narative ușor de înțeles a bugetului public - Un buget al cetățenilor.

[18] Secretariatul General: https://sgg.gov.ro/new/guvernare-transparenta-deschisa-si-participativa-standardizare-armonizare-dialog-imbunatatit-cod-sipoca-35/

[19] Sursă http://dialogsocial.gov.ro/wp-content/uploads/2016/07/Ghid-52-final_cu-link-uri.pdf

Organizarea a minimum 1 dezbatere publică, în care este prezentat draftul de buget, împreună cu Bugetul Cetățenilor.	Implementarea conceptului de Bugetare Participativă.	Redactarea de rapoarte ușor de înțeles de către cetățeni și prezentarea acestora în cadrul unor întâlniri publice.

Autoritatea care standardizează și uniformizează digitalizarea administrației publice în România

În 2020, Guvernul României a creat Autoritatea de Digitalizare a României (ADR), cu scopul de a realiza obiectivele din sfera transformării digitale a societății românești. Ca urmare, ADR încurajează instituțiile publice, dar și pe cele din mediul privat, să asigurare servicii rapide, sigure și eficiente, prin intermediul tehnologiilor.

Platformele dezvoltate până acum de către ADR:

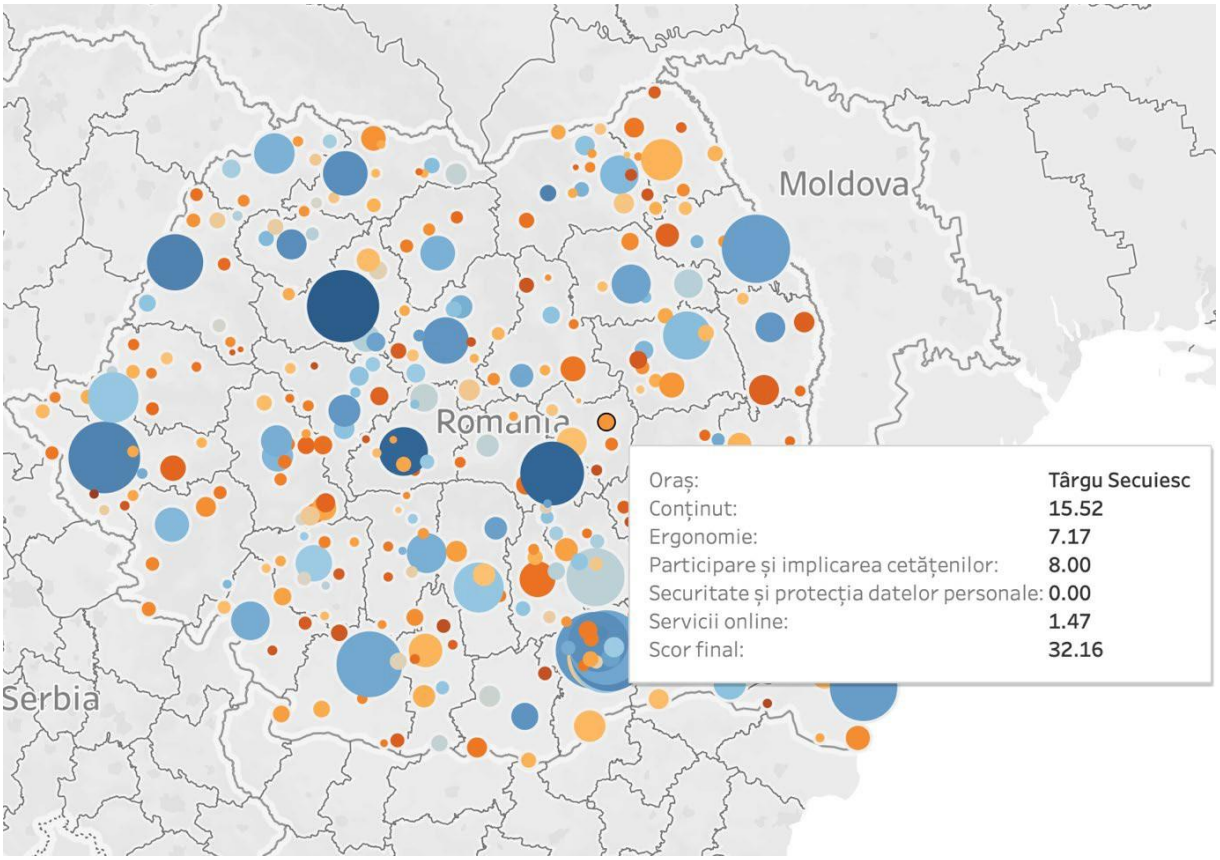
- **Ghișeul.ro**: achitarea taxelor locale și amenzilor online, înregistrarea documentelor adresate instituțiilor publice, care nu au un sistem propriu de registratură online.
- **Sistemul Informatic de Atribuire Electronică în Transporturi:** alocarea electronică a autorizațiilor pentru transportul internațional de marfă și atribuirii electronice a curselor și traseelor pentru transport intern de persoane.
- **Sistemul Electronic Național:** depunerea online a „Declarației privind obligațiile de plată a contribuțiilor sociale, impozitul pe venit și evidența nominală a persoanelor asigurate”
- **Punctul de Contact Unic electronic:** trimiterea declarațiilor, notificările sau cererile necesare pentru obținerea autorizării, inclusiv cererile de înscriere într-un registru și orice cereri de autorizare necesare pentru exercitarea activităților de servicii către administrația publică centrală și alte autorități competente.

O parte dintre proiectele în curs de dezvoltare

- Cloud-ul guvernamental;
- Constituirea Registrului Electronic Național de Identități Electronice;
- Digitalizarea procesului de adopție a unui copil;
- Informatizarea sistemului de depunere a cererilor pentru înregistrarea și eliberarea efectivă a documentelor de stare civilă;
- Dezvoltarea unei platforme naționale centralizate pentru colectarea, stocarea și distribuirea informațiilor referitoare la persoanele cu dizabilități (adulți și copii) către părțile interesate;

Analiza guvernării electronice în Târgu Secuiesc

Figura 23. Indexul de evaluare a e-gurvernării

Sursă: FSPAC

În ceea ce privește guvernarea electronică în Târgu Secuiesc, scorul primit în cadrul indexului de evaluare a guvernării electronice în orașele și municipiile din România - Front Office, **realizat de către cercetătorii din cadrul Universității Babeș Bolyai, este 32,16 puncte din 100[20].** Indexul are 47 de indicatori, împărțiți în cinci categorii, fiecare cu o anumită pondere în nota finală: Ergonomie (15%), Conținut (25%), Servicii online (25%), Participare și implicarea cetățenilor (20%), Securitatea și protecția datelor personale (15%).

Transparență și eficiență în guvernare prin digitalizarea serviciilor publice și implicarea cetățenilor

Instrumentul digital principal care susține o guvernare deschisă, transparentă și participativă este pagina de internet, care reprezintă atât modalitatea de a comunica direct cu cetățenii, cât și de a stabili un dialog între administrația publică și celelalte părți interesate. Pe lângă acest instrument, sunt necesare dezvoltarea serviciilor publice complet digitale, mecanisme de evaluare a acestora și a deciziilor luate de către autorități, precum și modalități digitale de implicare a societății civile în dezvoltarea orașului. Mai mult decât atât, serviciile publice digitale trebuie să fie integrate, rapide, sigure și transparente pentru cetățeni și întreprinderi, deoarece reduc considerabil timpul pentru gestionarea unui serviciu public și eficientizează procesul, având costuri reduse.

[20] Facultatea de Științe Politice, Administrative și ale Comunicării: https://fspac.ubbcluj.ro/ro/evenimente/evaluarea-guvernarii-electronice-orasele-din-romania

Conținutul site-ului (25%)

Punctajul obținut de site-ul primăriei Târgu Secuiesc în cadrul acestei categorii, în funcție de indicatorii prezenți în figura 8, este de 62,07 din 100 de puncte posibile.

Pentru eficientizarea serviciilor publice este necesară dezvoltarea instrumentelor care permit completarea formularelor online și dezvoltarea seturilor de date deschise. De asemenea, pentru a crește nivelul de încredere al cetățenilor, în ceea ce privește administrația locală, este necesară completarea tuturor datelor referitoare la consilierii locali și a personalului fiecărui departament, precum și adăugarea minutelor întâlnirilor de consiliu local.

Figura 24. Indexul de evaluare a e-gurvernării

✔	X
• Oferă informații despre localizare și orar de lucru cu publicul. • Conține informații de contact pentru principalele departamente. • Comunică informații despre personal și șefii departamentelor, un minim necesar ar fi detalii despre cine conduce departamentele. • Există informații despre buget. • Există organigrama. • Informațiile despre consilierii locali conțin numele acestora, CV ul și informații de contact, însă lipsesc informațiile despre activitatea fiecăruia. • Secțiunea autorizații de construcție există și permite consultarea listelor. • Strategia și planul de dezvoltare a orașului pot fi accesate pe site. • Site-ul este în mai multe limbi. • Există formulare descărcabile. • Declarații de avere din 2020 există pe site. • Proiectele de hotărâri de consiliul local sunt prezente pe site.	• Lipsesc minutele sau PV ale întâlnirilor de consiliu local. • Nu oferă posibilitatea de a accesa formulare online. • Nu au fost dezvoltate seturi de date deschise. • Strategie sau capitol legat de digitalizare (e-gov, smart city) lipsește. Este necesară includerea acestora.

Sursă: FSPAC

Ergonomie (15 %)

Designul paginii a primit 3 puncte din 4 ceea ce sugerează că experiența utilizatorilor poate fi îmbunătățită, pentru o interacțiune a oamenilor cu pagina de internet mai eficientă. Per total, site-ul respectă regulile de ergonometrie, iar indicatorii din această categorie (Figura 25) au adunat un scor de 47,83 din 100 de puncte. La nivel de grafică, aspectele ce țin de design, font și culori pot fi îmbunătățite, iar site-ul ar trebuie să includă un sitemap.

Figura 25. - Indexul de evaluare a e-gurvernării

✔	X
• Designul paginii poate fi îmbunătățit, acesta este analizat în funcție de cât de ușor este să parcurgi informațiile și dacă este user friendly. • Schema de navigare respectă regulile de ergonometrie. • Fonturile și culorile sunt corect utilizate. • Pagina are actualizări recente și vizibile. • Există o versiune adaptată a site-ului pentru mobil. • Butonul de căutare funcționează. • Există o categorie în meniu dedicată serviciilor publice	• Nu există un sitemap.

Sursă: FSPAC

Securitate și protecția datelor personale (15 %)

Dintr-un total de 100 de puncte, la această categorie site-ul Primăriei a obținut 0 de puncte, la momentul în care a fost realizată cercetarea. Cu toate acestea, s-a observat că pagina web a fost îmbunătățită, de exemplu, acum are certificare validă (https).

Figura 26. Indexul de evaluare a e-gurvernării

✔	X
• Site-ul este securizat și are certificare validă (https).	• Nu există mesajul de avertizare cu privire la folosirea cookie-urilor. • Nu există posibilitatea de logare pentru cetățeni. • Site-ul nu are o politică anunț pentru folosirea datelor personale.

Sursă: FSPAC

Servicii online (25%)

Pagina web pune la dispoziție posibilitatea de a plăti taxele și impozitele online, prin intermediul propriei platforme sau a platformei naționale – ghișeu.ro. În plus, se pot depune online cereri pentru informații de interes public, potrivit cercetătorilor de la Facultatea de Științe Politice, Administrative și ale Comunicării Cluj-Napoca. Pe baza indicatorilor din indexul evaluării serviciilor digitale, scorul obținut este 5,88.

Figura 27. Indexul de evaluare a e-gurvernării

✔	X
• Informații de interes public (legea 544/2001) online - se pot depune online cereri pentru informații de interes public • Există servicii online de plata taxelor și impozitelor (kezdi.ro și ghiseu.ro).	• Plata amenzilor nu se realizează online. • Nu se pot face programări pentru diverse servicii. • Site-ul nu deține o registratură online. Ca atare, cetățenii nu pot urmări online traseul documentelor depuse.

	• Nu există alte servicii oferite online, precum publicații căsătorie, autorizație construcție, autorizație de taxi etc. • Nu există autorizații de construcție. • Nu există aplicații mobile. • Nu există o bază de date cu certificate de urbanism online.

Sursă: FSPAC

Participarea și implicarea cetățenilor (20%)

În ceea ce privește participarea și implicarea cetățenilor, cercetătorii de la Facultatea de Științe Politice, Administrative și ale Comunicării au oferit 40 de puncte din 100. Administrația nu a primit punctajul maxim, deoarece cetățenii nu pot publica comentarii la proiectele de hotărâri ale Consiliului local, primăria nu oferă audiențe online sau posibilitatea programării audiențelor online, nu există sondaje sau înregistrări video pe site. Cu toate acestea, administrația a implementat proiectul de Bugetare Participativă.

Figura 28. Indexul de evaluare a e-gurvernării

✔	X
• Primăria deține și alte conturi active pe rețele sociale. • Cetățenii pot adăuga comentarii sau trimite mesaje către primărie prin intermediul paginii web. • Primăria deține un newsletter local, prin intermediul căruia să comunice cu locuitorii. • Primăria a implementat programul de bugetare participativă. • Există un chat pe site, prin care cetățenii pot adresa probleme punctuale (sesizări.kezdi.ro)	• Administrația locală nu oferă audiențe online sau programarea audiențelor online. • Nu există sondaje și chestionare pe site. • Nu conține înregistrări audio sau video. • Cetățenii nu pot publica comentarii la proiectele de hotărâri ale consiliului Local.

Sursă: FSPAC

Pe lângă secțiunile standard de informare cu privire la legislație, program de funcționare și posibilitatea de a cere informații, precum și posibilitatea de a plăti taxele și impozitele și instrumentul prin care cetățenii pot semnala provocări, administrația locală, prin pagina web, nu oferă servicii publice complet digitale. În plus, a fost lansată noua pagină web a Municipiului Târgu Secuiesc bp.kezdi.ro, dedicată programului de bugetarea participativă.

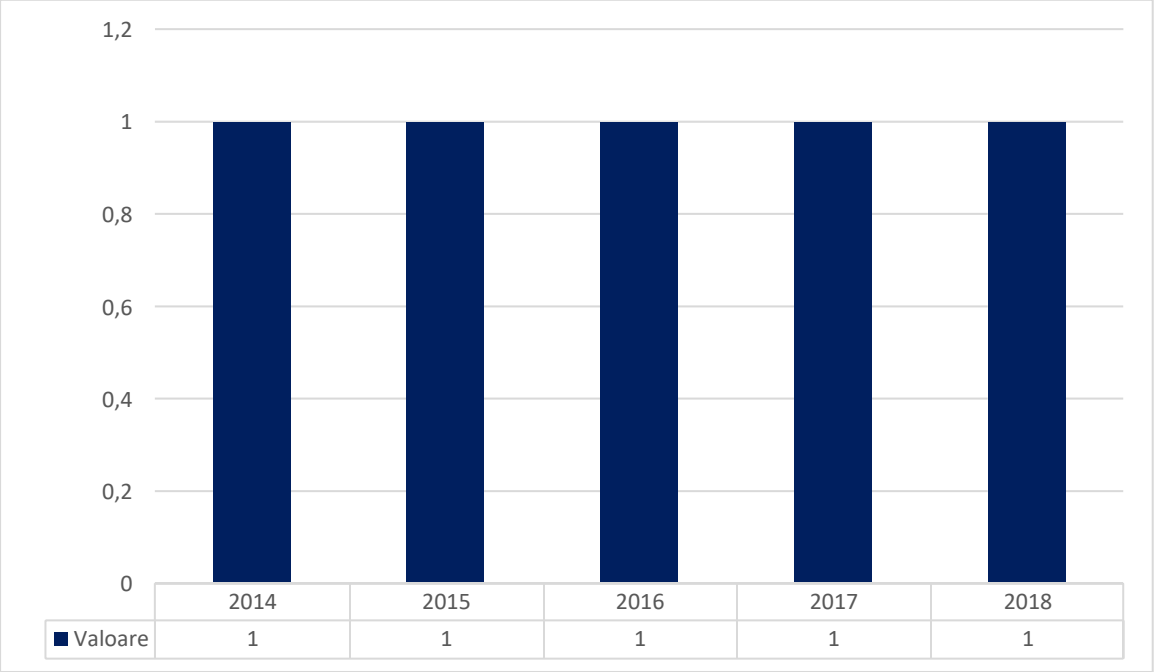
Proiect pentru îmbunătățirea serviciilor publice digitale

Administrația locală urmărește realizarea unui sistem integrat de e-guvernare și a unui ghișeu unic în cadrul administrației publice locale.

Încrederea cetățenilor în site-ul primăriei și proporția populației care utilizează internetul

Încrederea cetățenilor în pagina web a primăriei a este aceeași din 2014 până în 2018. Pentru crește gradul de încredere este nevoie de o campanie prin care populația să fie educată cu privire la utilizarea serviciilor publice online, calității site-ului să fie îmbunătățită și serviciile oferite prin intermediul său să fie diversificate. La momentul de față, pagina web acordă o importanță scăzută serviciilor online complet digitalizate oferite cetățenilor sau firmelor, fiind gândită în mod preponderent pentru oferirea de informații.

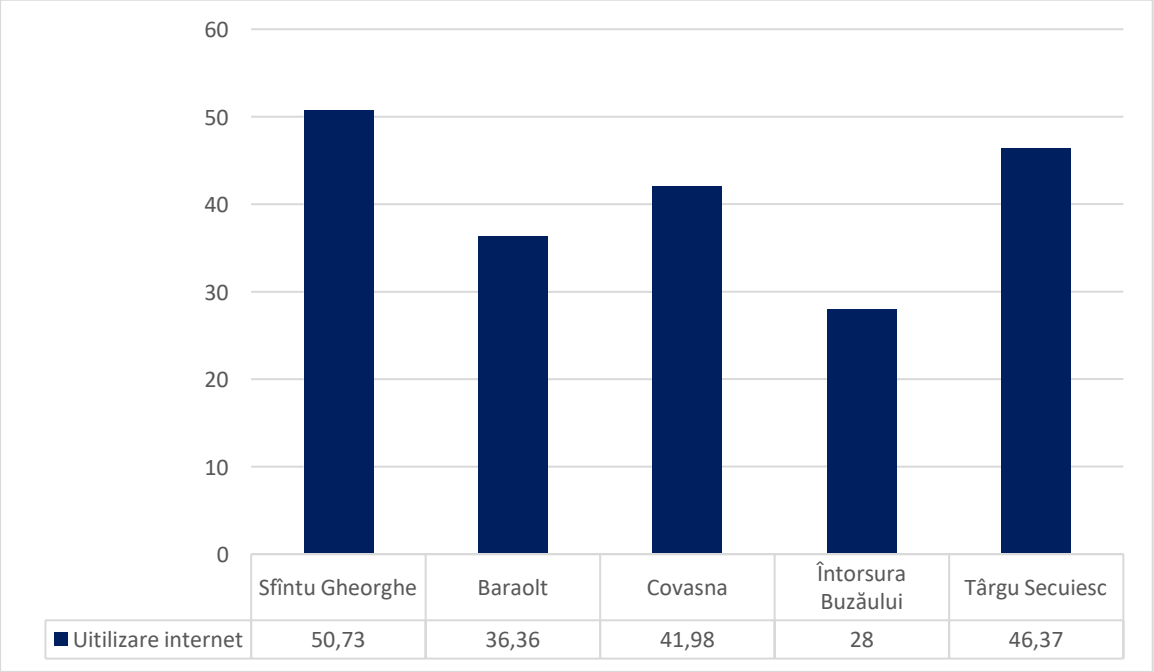
Figura 29. Gradul de încredere al paginii web

Sursă: Politica Urbană a României. Prelucrare Indicatori Urbani: https://citadini.ro/baza-de-date-urbane/

Peste 40% dintre persoanele care locuiesc în Târgu Secuiesc utilizează internetul. Așadar, administrația locală trebuie să demareze atât campanii de educare care să ducă la creșterea acestui procent, cât și acțiuni pentru a oferi acces la internet fiecărui cetățean prin dezvoltarea infrastructurii.

Figura 30. Proporția populației care utilizează internetul

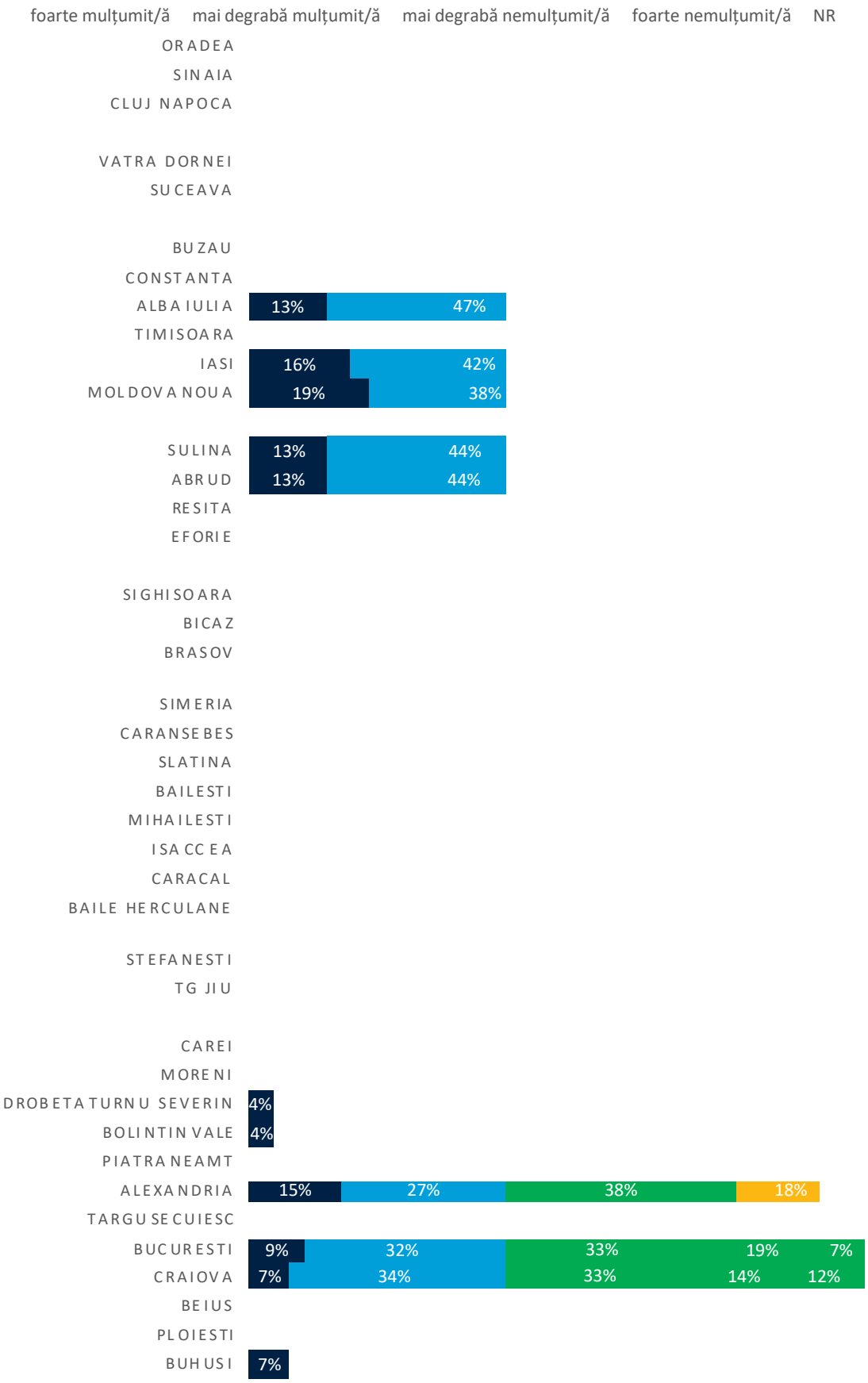

Sursă: Politica Urbană a României. Prelucrare Indicatori Urbani: https://citadini.ro/baza-de-date-urbane/

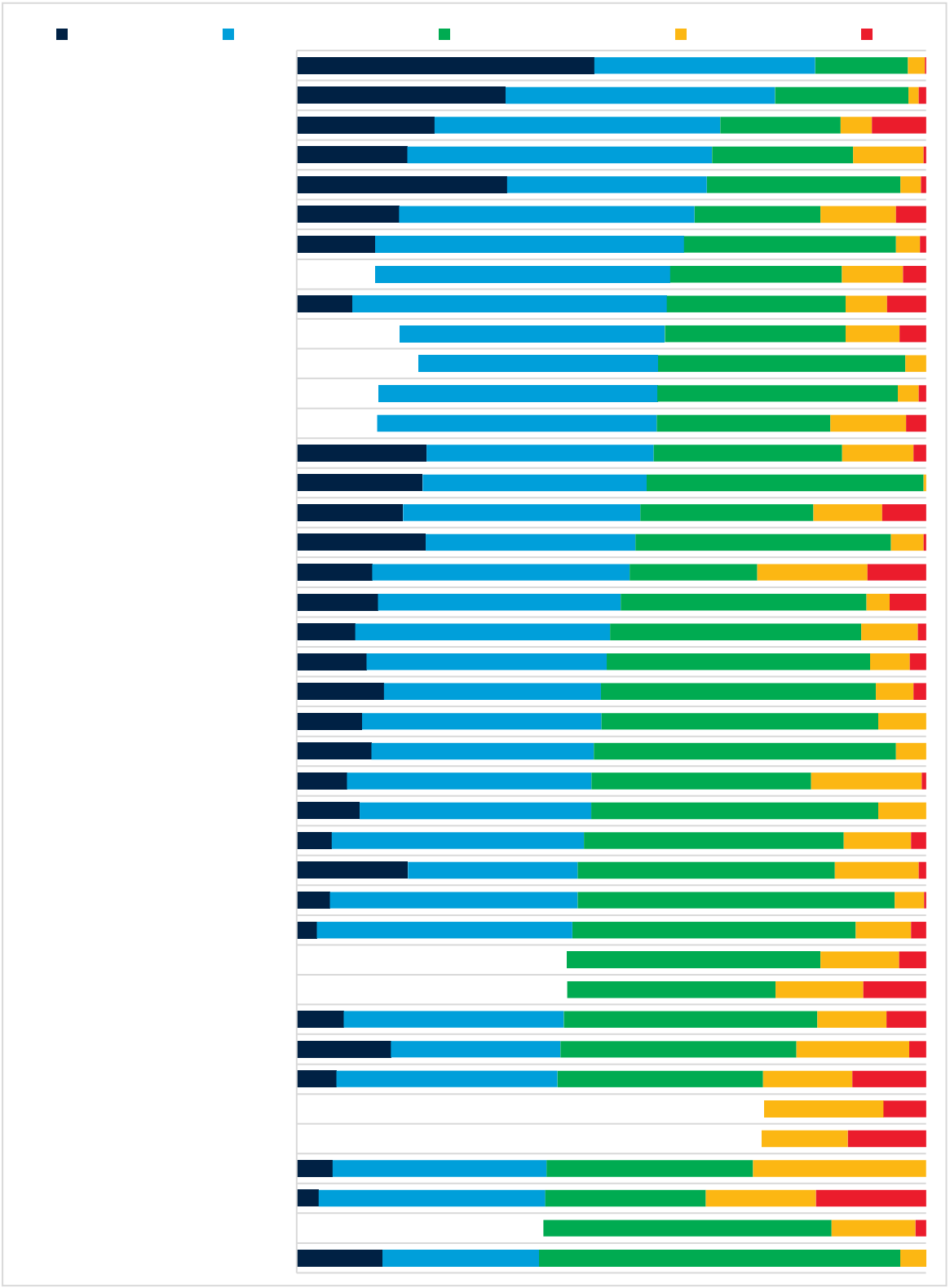
Satisfacția cetățenilor din Târgu Secuiesc cu privire la eficiența serviciilor administrative din orașul lor

Răspunsurile la întrebarea ”În ce măsură sunteți mulțumit de activitatea administrației publice locale în domeniul urbanismului comparație”, din sondajul Barometru Urban, realizat în cadrul Politicii Urbane a României, au reflectat că 41% dintre cetățenii care locuiesc în Târgu Secuiesc sunt satisfăcuți de calitatea locuirii. Rezultatul poziționează orașul sub media națională (51%).

Figura 31. În ce măsură sunteți mulțumit de activitatea administrației publice locale în domeniul urbanismului-comparație

Sursă: Politica Urbană a României, Barometru privind Calitatea Vieții, 2020

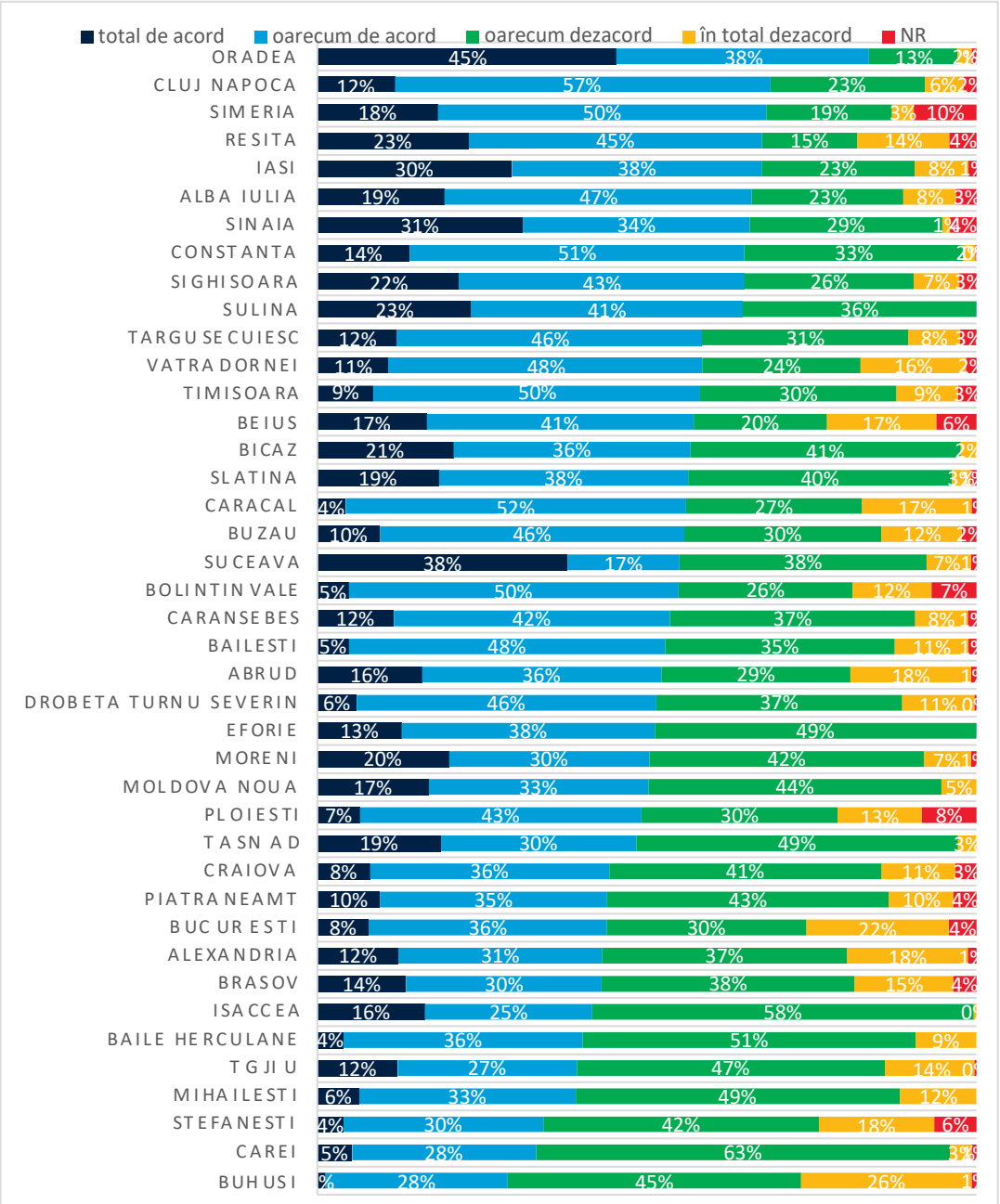

Satisfacția cetățenilor cu privire la eficiența serviciilor administrative din orașul lor

Eficiența serviciilor administrative din orașele din România, din perspectiva cetățenilor, a fost analizată prin întrebarea ”În ce măsură sunteți de acord cu următoarea afirmație: ”serviciile administrative ale orașului (meu) ajută în mod eficient oamenii”-comparație”, în cadrul sondajului Barometru Urban.

Astfel, potrivit barometrului, 52% din populația urbană declară că este de acord cu afirmația „în general, te poți baza pe administrația publică din orașul meu”. La acest capitol, Târgu Secuiesc (58%) se poziționează peste media națională.

Figura 32. În ce măsură sunteți mulțumit de acord cu următoarea afirmație: „serviciile administrative ale orașului (meu) ajută în mod eficient oamenii”

Sursă: Politica Urbană a României, Barometru privind Calitatea Vieții, 2020

Informarea și implicarea cetățenilor în deciziile administrative

Sondajul Barometrul Urban a întrebat cetățenii dacă au fost informați cu privire la prevederile Planului Urbanistic General (PUG) și Strategia de Dezvoltare Locală (SDL), dacă au fost implicați / consultați în elaborarea PUG și SDL și dacă au cunoștințe privind proiectele de dezvoltare urbană ce vor fi implementate de administrația publică locală.

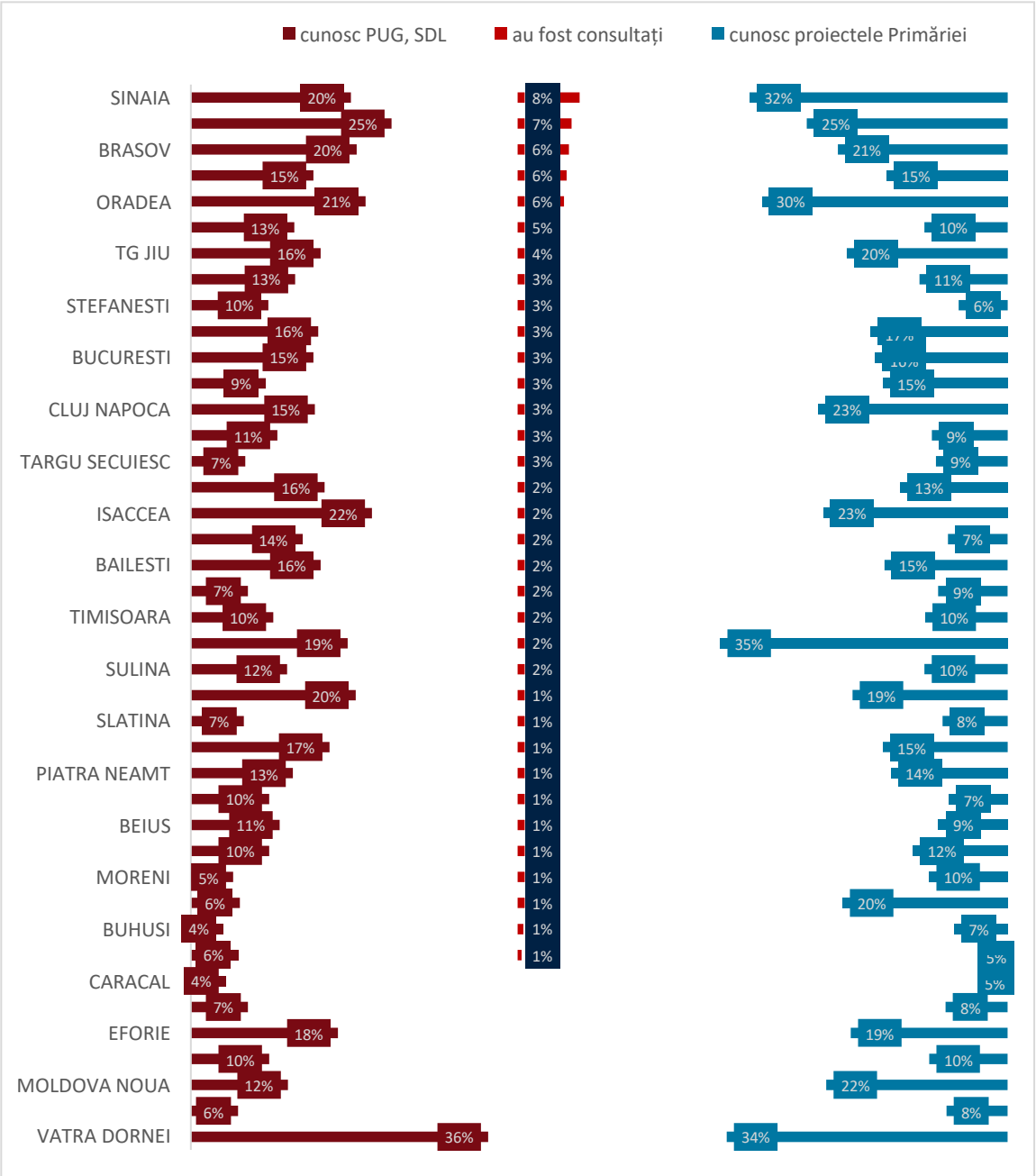
7% dintre persoanele care locuiesc în Târgu Secuiesc cunosc PUG-ul și SDL, 3% au fost consultate în elaborarea acestora și 9% cunosc proiectele Primăriei. 3% din persoanele intervievate la nivel național au declarat că au fost implicate/ consultate în elaborarea PUG și SDL, ceea ce poziționează Târgu Secuiesc la nivelul mediei naționale.

La nivel național, sondajul a concluzionat că informarea și implicarea cetățenilor în deciziile administrative se reflectă asupra încrederii în administrația publică locală:

- +8% încredere în administrație în cazul celor care cunosc PUG și SDL;
- +11% încredere în administrație în cazul celor care cunosc proiectele de dezvoltare ce vor fi implementate;
- +13% încredere în administrație în cazul celor care au fost implicați în realizarea PUG si SDL.

Așadar, pentru a crește încrederea și mulțumirea în rândul cetățenilor față de serviciile oferite de administrația publică locală din Târgu Secuiesc este necesară o mai mare implicare și informare a cetățenilor în ceea ce privește dezvoltarea și implementarea Planului Urbanistic General și a Strategiei de Dezvoltare Locală, precum și a proiectelor ce urmează a fi implementate.

Figura 33. Informarea și implicarea cetățenilor în deciziile administrative

Sursă: Politica Urbană a României, Barometru privind Calitatea Vieții, 2020

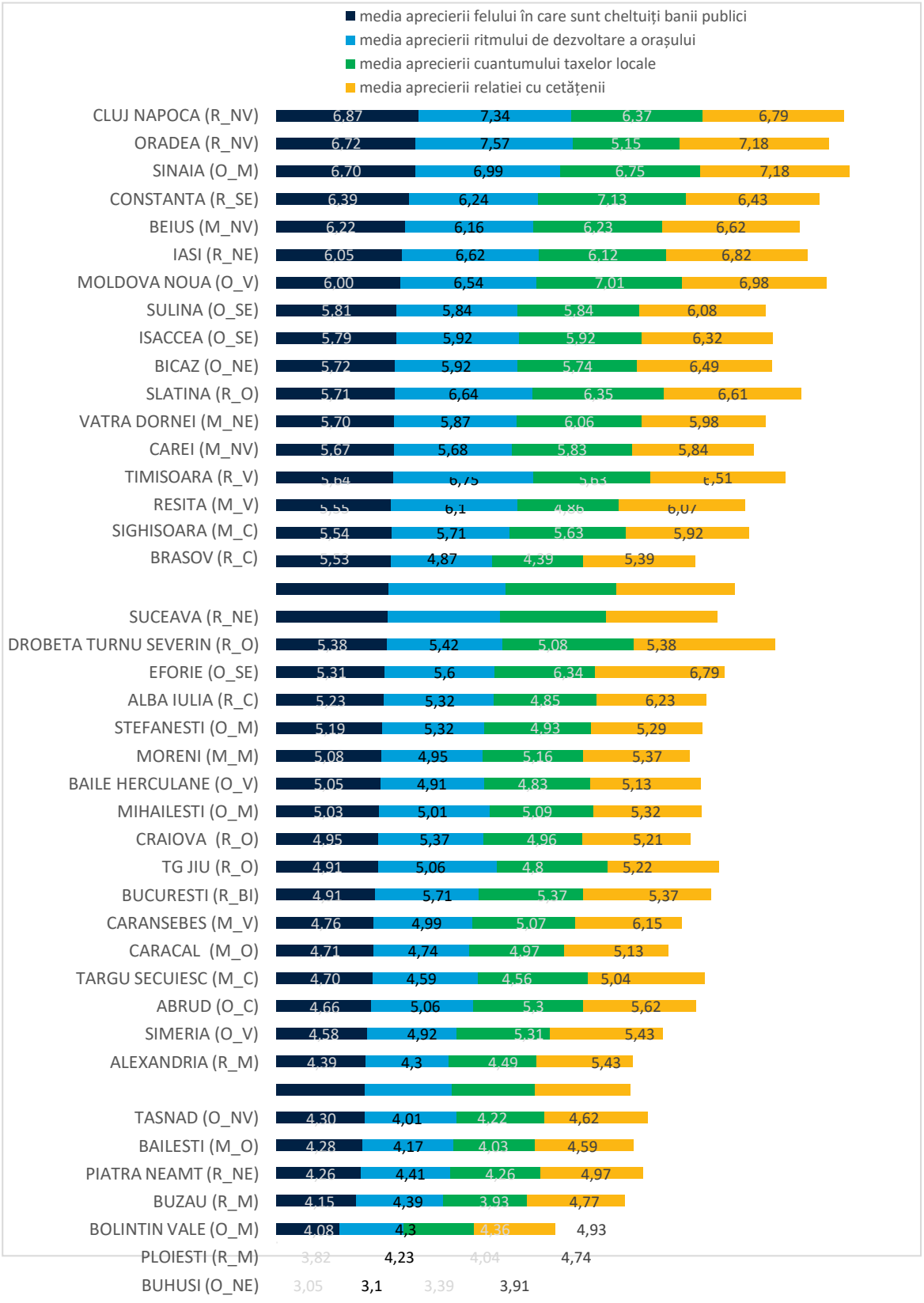
Respondenții din cadrul studiului Barometrul Urban au declarat că există un mecanism de implicare cetățenească permanentă și de colaborare cu cetățenii în luarea deciziilor administrative la nivelul administrației locale în Târgu Secuiesc, dar nu au oferit niciun exemplu. Totodată, indexul de evaluare a guvernării electronice în orașele și municipiile din România - Front Office, **realizat de către Facultatea de Științe Politice, Administrative și ale Comunicării**, nu a oferit un punctaj maxim autorităților la acest aspect.

Media aprecierii indicatorilor de performanță administrativă

Sondajul de opinie realizat în cadrul Politicii Urbane a României prezintă următoarele valori pentru media aprecierii indicatorilor de performanță administrativă, în ceea ce privește Târgu Secuiesc: felul în care sunt cheltuiți banii publici (4,70), ritmul de dezvoltare al orașului (4,59); cuantumul taxelor locale (4,56) și relația cetățenilor cu autoritățile locale (5,04). Punctajele obținute sunt dintr-un total de 10 puncte posibile.

La nivel național, media celor patru indicatori de performanță administrativă este de 5,4. Analizați împreună, acești indicatori explică aproximativ 65% din dinamica încrederii în administrația locală. Totodată, relația cetățenilor cu autoritățile locale a obținut punctajul mediu cel mai ridicat, 5,71 puncte din 10, iar felul în care sunt cheltuiți banii publici a înregistrat punctajul cel mai scăzut: 5,19 puncte. Ca atare, toți cei 4 indicatori în Târgu Secuiesc sunt sub media națională.

Figura 34. Media aprecierii indicatorilor de performanță administrativă

Sursă: Politica Urbană a României, Barometru privind Calitatea Vieții, 2020

Studiu de caz Primăria Sector 3

Servicii Digitale oferite de Primăria Sector 3:

Prin proiectul Primăria Non-Stop[21], locuitorii sectorului 3 pot beneficia de următoarele servicii publice online:

- Plata taxelor și impozitelor locale online.
- Depunerea de cereri și documentație online pentru solicitarea unui loc de parcare;
- Obținerea de Certificate de Urbanism online;
- Depunerea de sesizări online și urmărirea lor;
- Aplicația „I love S3" permite vizualizarea hărții sesizărilor primite de la cetățeni, precum și statusul lor de rezolvare;
- Programarea online pentru căsătorii, transcrierea certificatelor/ extraselor de stare civilă;
- Eliberarea online de autorizații, acorduri și avize de funcționare comercială, prin intermediul platformei http://edirect.e-guvernare.ro.[22];
- Eliberarea online a certificatelor de atestare fiscală;
- Înscrierea exclusiv online în creșele din Sectorul 3;
- O secțiune care permite cetățenilor o evaluare a activității instituției.
    - Asociațiile de proprietari pot transmite online documentele asociației.[23]
    - Indexul de evaluare a serviciilor online, realizat de către Facultatea de Științe Politice, Administrative și ale Comunicării, plasează Primăria Sectorului 3 pe locul 8, în ceea ce privește e-guvernarea în România, cu un scor de 79,92 din 100.

Studiu de caz Oradea

Servicii digitale la nivelul instituțiilor publice locale și operatorilor de servicii publice locale, structura infrastrcturii IT conține)[24]:

- **La nivelul Primăriei Oradea:**
    - Impotax - impozite și taxe locale
    - Aplicația City Report care permite cetățenilor să transmită diverse sesizări şi incidente către Primăria Oradea şi operatorii serviciilor publice locale
    - Ecub - Contabilitate-buget
    - Invest – investiții
    - Cid – circuitul intern al documentelor
    - Agroregis – registrul agricol

[21] Sursă Primăria Sector 3 https://www.primarie3.ro/index.php/presa/comunicat/servicii-publice-online-pentru-ceteni-oferite-de-primria-sectorului-3

[22] Asociația Smart City: https://romaniansmartcity.ro/primaria-sector3-digitalizare-activitate/

[23] Sursă Primăria Sector 3 https://www.primarie3.ro/index.php/presa/comunicat/in-premiera-nationala-documentele-asociatiilor-de-proprietari-pot-fi-transmise-online-la-primaria-sectorului-3

[24] Sursă Site Primăria Oradea: http://www.oradea.ro/fisiere/module_fisiere/23644/caiet%20de%20sarcini%20strategie%20informatizare%20MO.pdf

- Resum - resurse umane, salarizare
- Audiențe - gestiune audiențe
- Taxi - gestiune autorizații taxi
- Evidența dosarelor în instanță
- Arhiva Registratură
- Aplicații pentru dispozitive mobile
- SIGMA – sistem integrat de gestiune a datelor
- O aplicația GIS
- Indexul de evaluare a serviciilor online, realizat de către Facultatea de Științe Politice, Administrative și ale Comunicării, plasează Oradea ca fiind al 5-lea oraș din România în ceea ce privește e-guvernarea, cu un scor de 77,13 din 100.

- Administrația Patrimoniului Imobiliar, Administrația Socială Comunitară, Centrul de Zi și Clubul Sportiv Municipal – au aplicații financiar-contabile.
- Administrația Patrimoniului Imobiliar: activitatea topografilor (MapSys (hărți) și TopoSys (prelucrare măsurători)), SIGMI - evaluare economică, elaborare și calcul deviz, ofertarea si urmărirea lucrărilor de construcții și instalații și un program de devize și management al proiectelor în construcții și instalații, activitatea de gestiune a parcărilor publice: aplicație de control - pentru controlorii care dau amenzi (cu licență pe telefon).
- Oradea Transport Local dispune de un centru de date propriu, aplicația E-Ticketing, aplicație financiar-contabil, gestiune, salarizare, urmărire FAZ, urmărire alimentări, sistem supraveghere video.
- Compania de Apă Oradea: 22 Servere și un Firewall Hardware - Fortinet 200D.

Studiu de Caz Cluj-Napoca

Servicii digitale puse la dispoziție de Primăria Cluj-Napoca [25]

- Platforma care permite plata impozitelor și taxelor locale online (impozite locale, taxe de concesiuni,taxe de închirieri).
- Programarea online a căsătoriilor.
- Programarea online pentru depunerea cererilor de transcriere a certificatelor/ extraselor de stare civilă/ extraselor multilingve ale actelor de stare civilă ale cetăţenilor care au dobândit/redobândit cetăţenia română.
- Depunerea și urmărirea online a peste 90 de formulare/cereri.
- Plata online a amenzilor de circulație și a celor acordate de poliția locală, plata altor taxe fără debit (taxa pentru eliberarea cărților de identitate, taxa de divorț, certificat de urbanism, prelungire certificat urbanism sau autorizație de construcție, sit arheologic, intravilan/extravilan etc.) și plata taxei de liberă trecere.
- Plata online a amenzilor aflate în executare silită, serviciul fiind utilizat de mai multe firme.
- Servicii online implementate prin proiectul european "Sistem informatic integrat pentru servicii online oferite în municipiul Cluj-Napoca”: Solicitare amplasare panouri publicitare și bannere; Solicitare organizare manifestații/evenimente publice, Serviciul gestiune autorizații pentru parcări, Sesizare mașini abandonate, Sesizare câini comunitari, Sesizare cerșetori, Sesizare rampe

[25] Sursă Site Primăria Cluj-Napoca: https://primariaclujnapoca.ro/taxe-si-impozite-locale/

clandestine, Sesizare probleme cu taxe și impozite, Sesizare probleme cu spațiile verzi, Sesizare probleme cu Asistența Socială, Sesizare probleme cu străzi, alei, drumuri, poduri, Sesizare probleme cu semnalizarea rutieră.

- Primăria Cluj-Napoca este înrolată și în portalul național ghișeul.ro, ceea ce permite cetățenilor să aibă acces și la e-serviciile puse la dispoziție de sistem.
- Programarea online pentru discuții cu personalul administrației prin solicitarea unui ticket albastru.
- Prezintă delimitarea și încadrarea teritoriului administrativ**.**
- Indexul de evaluare a serviciilor online, realizat de către Facultatea de Științe Politice, Administrative și ale Comunicării, plasează Cluj-Napoca ca fiind primul oraș din România în ceea ce privește e-guvernarea, cu un scor de 92,58 din 100.

Orașul Târgul Secuiesc se află într-un proces de dezvoltare a identității și serviciilor digitale la standarde europene. Scenariul în care se află se bazează pe o conectivitate care necesită îmbunătățiri (peste 40% din populație are acces la internet), în ceea ce privește infrastructura internetului, servicii digitale front și back office în curs de dezvoltare (la momentul actual site-ul oferă posibilitatea de a accesa informații și a face plata taxelor și impozitelor online, dar nu oferă servicii publice complet digitalizate), capital uman care necesită competențe digitale soft și hard și cetățeni insuficient alfabetizați digital.

La nivel național, serviciilor publice digitale pentru intreprinderi sunt aproape inexistente sau puțin dezvoltate. În privința acestui indicator, Târgu Secuiesc se aliniază la standardul național și nu a dezvoltat servicii dedicate sectorului privat. Un pas făcut în această direcție se poate observa în cadrul Primăriei Sector 3 care eliberează online autorizații, acorduri și avize de funcționare comerciale, prin intermediul unei platforme dedicate sau primăria municipiului Cluj-Napoca care a creat o platformă pentru mediul de business. Alte bune practici observate în cadrul Primăriei Sector 3 sunt înscrierea exclusiv online în creșele din Sectorul 3 sau posibilitatea ca administratorii blocurilor să depună online documentele.

În privința plăților online, Cluj-Napoca oferă serviciul plata online a amenzilor aflate în executare silită, acesta fiind utilizat de mai multe firme. Totodată, administrația din Cluj-Napoca a pus la dispoziția cetățenilor următoarele servicii, cu ajutorul fondurilor europene: solicitare amplasare panouri publicitare și bannere; solicitare organizare manifestații/evenimente publice, serviciul gestiune autorizații pentru parcări și un spațiu virtual interactiv dedicat sesizărilor (mașini abandonate, câini comunitari, cerșetori, rampe clandestine, probleme cu taxe și impozite, probleme cu spațiile verzi, probleme cu Asistența Socială, probleme cu străzi, alei, drumuri, poduri, probleme cu semnalizarea rutiera etc.) De asemenea, Primăria Sectorului 3 a dezvoltat o aplicație specială care permite cetățenilor să vizualizeze harta sesizărilor și să urmărească stadiul acestora, iar Oradea o aplicație are permite comunicarea problemelor către primărie și operatorii serviciilor publice locale.

Participarea și implicarea cetățenilor în Târgu Secuiesc, prin intermediul e-guvernării, a avut un scor scăzut în cadrul indexului ce evaluează digitalizarea în orașele din România, realizat de către Facultatea de Științe Politice, Administrative și ale Comunicării. Lipsa unui scor maxim se datorează faptului că cetățenii nu pot publica comentarii la proiectele de hotărâri ale Consiliului Local, nu există sondaje, chestionare și înregistrări audio sau video.

Scorul obținut la secțiunea servicii digitale, în cadrul indexului de evaluare a e-guvernării, realizat de Facultatea de Științe Politice, Administrative și ale Comunicării, este 5,88 din 100 de puncte. Așadar, este necesar dezvoltarea paginii web, digitalizarea serviciilor publice, înființarea unor programe prin care cetățenii să fie implicați și educarea locuitorilor pentru a deprinde competențe digitale. În această direcție, administrația locală urmărește să realizeze un sistem integrat de e-guvernare și ghișeu unic în cadrul administrației publice locale.

ANALIZA DIAGNOSTIC: CONCLUZII, PROVOCARI, TENDINȚE ȘI RECOMANDARI

Provocări, tendințe și nevoi identificate	Recomandări
Administrația publică locală și structurile asociative existente	
• Lipsa unei coordonări la nivelul dezvoltării capacității administrative între localitățile membre ale Zona Urbană Funcțională • Necesitatea de a dezvolta capitalul uman din administrația publică locală, cu preponderență în ceea ce privește tranziția către un oraș inteligent	• Sesiuni de transfer a experienței și bune practici la nivelul Zonei Urbane Funcționale în domeniul consultărilor publice cu populația și factorii interesați • Atragerea fondurilor europene din exercițiul programatic 2021-2027 pentru a crește eficiența fluxurilor administrative ce țin de dimensiunea guvernanței inteligente
Bugete locale (execuție bugetară, bugete operaționale, fonduri atrase)	
• Capacitate scăzută de absorbție a fondurilor europene mult mai mari ce vor fi disponibile pentru zonele urbane din România. • Nivel scăzut al veniturilor generate din surse proprii. • Capacitate scăzută de atragere a investițiilor străine.	• Întărirea capacității de atragere a fondurilor europene - atât interne (numărul de experți pe fonduri europene și pregătirea mai bună a personalului pe management de proiecte europene) cât și externe (parteneriate strategice cu firme specializate în scrierea de proiecte sau pregătirea de documentații tehnice). • Creșterea taxelor locale și identificarea unor noi surse de venit pentru bugetul local. • Consolidarea unei unități de promovare a Târgului Secuiesc ca destinație pentru investiții.
Resurse umane și materiale	
• Potențial limitat de atragere a forței de muncă calificate și a specialiștilor la nivelul administrației publice locale, datorate cu preponderențăgrilelor de salarizare reduse la nivelul bugetar.	• Colaborarea cu mediul privat, cetățeni și societatea civilă pentru identificarea și implementarea proiectelor ce pot avea impact la nivel local în atragerea de resurse umane și materiale, precum și în eficientizarea fluxurilor administrative.
Servicii publice digitale și relația cu cetățenii	
• Nu au fost dezvoltate servicii complet digitalizate, interacțiunea online între autoritățile publice și populație cuprinde accesul la informații de interes public, prin intermediul paginii web. • Lipsa unui departament dedicat procesului de digitalizare. • Lipsesc instrumente de bază pentru participarea și implicarea cetățenilor.	• Târgul Secuiesc se află într-un proces de dezvoltare a identității și serviciilor digitale la standarde europene. Scenariul în care se află se bazează pe o conectivitate care necesită îmbunătățiri (peste 40% din populație are acces la internet), în ceea ce privește infrastructura internetului, servicii digitale front și back office în curs de dezvoltare (la momentul actual site-ul oferă posibilitatea doar de a accesa informații, dar nu oferă servicii publice complet digitalizate), capital uman care necesită competențe digitale

	soft și hard și cetățeni insuficient alfabetizați digital. • Îmbunătățirea infrastructurii de internet din zonă (Conectivitate). • Înființarea unei entități dedicate procesului de digitalizare a serviciilor publice și transformare inteligentă a orașului. • Cetățeni și capital uman cu competențe digitale (Competențe digitale). • Stabilirea și asumarea unei viziuni integrate a tuturor serviciilor publice oferite cetățenilor și o colaborare strânsă atât cu autoritățile centrale, cât și cu cele regionale. • Digitalizarea tuturor serviciilor publice și creșterea ratei de utilizare a acestora. • Creșterea implicării cetățenilor în procesul de dezvoltare a orașului prin derularea continuă a conceptului de bugetare participativă și dezvoltarea unei dialog online mai eficient și mai transparent, prin diferite instrumente digitale. • Accesarea fondurilor europene și naționale alocate pentru dezvoltarea capacității administrative și digitalizarea serviciilor publice.

ANEXA 1. MODIFICĂRILE LEGII BUGETULUI DE STAT ÎNTRE 2015 ȘI 2019 ȘI MODUL ÎN CARE ACESTEA AU AFECTAT FINANȚAREA ADMINISTRAȚIILOR LOCALE

Legea bugetului de stat din România prevede sumele de bani colectate la dispoziția statului, proveniența și utilizările acestora. Există însă derogări recurente de la lege la adoptarea bugetului public anual, care generează un impact considerabil asupra bugetelor locale.

În România, potrivit Legii nr. 273/2006 privind finanțele publice locale, republicată[26], cota din impozitul pe venit este distribuită astfel:

- *41,75% la bugetele locale ale comunelor, orașelor și municipiilor;*
- *11,25% la bugetul local al județului;*
- *18,5% într-un cont distinct pentru echilibrarea bugetelor locale. Din cota de 18,5%, o cotă de 27% se alocă bugetului propriu al județului, iar 73% se repartizează între bugetele locale ale comunelor, orașelor și municipiilor.*

Tabelele care urmează reflectă volatilitatea alocărilor și a derogărilor adoptate de administrația centrală cu impact asupra bugetelor locale, în special din cauza modificărilor suferite de alocări și de impozitarea venitului persoanelor fizice (IVPF) și a valorii adăugate (TVA).

Evoluția cotei din impozitul pe venitul persoanelor fizice distribuite la nivel local

Anul	Suma distribuită din impozitul pe venit
2019[27]	*Prin derogare de la Legea privind finanțele publice,* ***impozitul pe venit se repartizează astfel:*** • *15% la bugetul local al județului* • *60% la bugetele locale ale comunelor, orașelor și municipiilor* • *17,5% într-un cont distinct pentru echilibrarea bugetelor locale* •
2018[28]	*Prin derogare de la Legea privind finanțele publice,* ***impozitul pe venit se repartizează astfel:*** • *11,25% la bugetul local al județului* • *43% la bugetele locale ale comunelor, orașelor și municipiilor* • *17,25% într-un cont distinct pentru echilibrarea bugetelor locale* •
2017[29]	*Prin derogare, sumele defalcate din taxa pe valoarea adăugată aprobate prin legea bugetului de stat și din cota de 18,5% din impozitul pe venit pentru echilibrarea bugetelor locale se repartizează astfel: 27% pentru bugetul județului și 73% pentru echilibrarea bugetelor locale ale comunelor, orașelor și municipiilor.*
2016[30]	*Prin derogare, sumele defalcate din taxa pe valoarea adăugată aprobate prin legea bugetului de stat și din cota de 18,5% din impozitul pe venit pentru echilibrarea bugetelor locale se repartizează astfel: 27% pentru bugetul județului și 73% pentru echilibrarea bugetelor locale ale comunelor, orașelor și municipiilor.*

Evoluția cotei de TVA alocate bugetelor locale (RON)

Anul	Suma de TVA alocată bugetelor locale	Suma de TVA pentru echilibrarea bugetelor locale

[26] http://www.dpfbl.mdrap.ro/legislatie/Legea_273_din_2006.pdf

[27] https://static.anaf.ro/static/10/Anaf/legislatie/L_50_2019.pdf

[28] https://static.anaf.ro/static/10/Anaf/legislatie/L_2_2018.pdf

[29] https://static.anaf.ro/static/10/Anaf/legislatie/L_6_2017.pdf

[30] https://static.anaf.ro/static/10/Anaf/legislatie/L_339_2015.pdf

2019	14.792,3 miliarde RON	11.409,9 miliarde RON
2018	13.340,6 miliarde RON	5.290,4 miliarde RON
2017	22.190,5 miliarde RON	2.469,5 miliarde RON
2016	18.693,9 miliarde RON	2.228,1 miliarde RON

Evoluția cotelor din TVA și IVPF în România (%)

Anul	TVA	IVPF
2019	19%	10%
2018	19%	10%
2017	19%	16%
2016	20%	16%
2015	24%	16%

Evoluția cotelor deduse din impozitul pe venit și TVA la nivelul reședințelor de județ (RON)

Anul	Cote deduse din IVPF	Cote deduse din TVA	Venituri totale
2012	3.195.328.442	2.924.615.531	11.024.162.100
2013	3.406.214.660	3.375.624.547	11.613.820.336
2014	3.456.224.669	4.072.314.472	12.351.928.465
2015	4.050.401.198	4.298.938.605	13.639.192.032
2016	4.199.961.006	4.298.164.978	13.057.161.580
2017	**4.728.928.933**	**5.245.036.534**	13.977.798.229
2018	**3.866.818.538**	**1.189.261.952**	10.038.903.807

Aceste date sunt valabile pentru reședințele de județ și sunt prezentate aici în scop ilustrativ. Pentru București și sectoarele acestuia, secțiunea 2 din capitolul 1 cuprinde o descriere completă a modificărilor formulei de repartizare de-a lungul anilor.

Pentru a pregăti o listă de proiecte prioritare, punctul de pornire este lista lungă de proiecte, unde vor fi incluse toate proiectele nerealizate sau neîncepute din SIDU Târgu Secuiesc 2016-2020 (vedeți tabelul de mai jos), și unde se vor adăuga proiecte culese de la administrația locală și de la cetățenii și actorii relevanți din zonă. Banca Mondială a elaborat o metodologie de prioritizare a proiectelor pentru strategii de dezvoltare locală. Aceasto metodologie poate fi consultată aici: http://documents1.worldbank.org/curated/en/427191468179668911/pdf/97813-WP-ROMANIAN-P151596-Box391484B-PUBLIC.pdf

O abordare similară poate fi folosită în pregătirea unui portofoliu de proiecte prioritare în Târgu Secuiesc.

Tabel 9. Gradul de implementare a proiectelor din SIDU Târgu Secuiesc 2016-2020

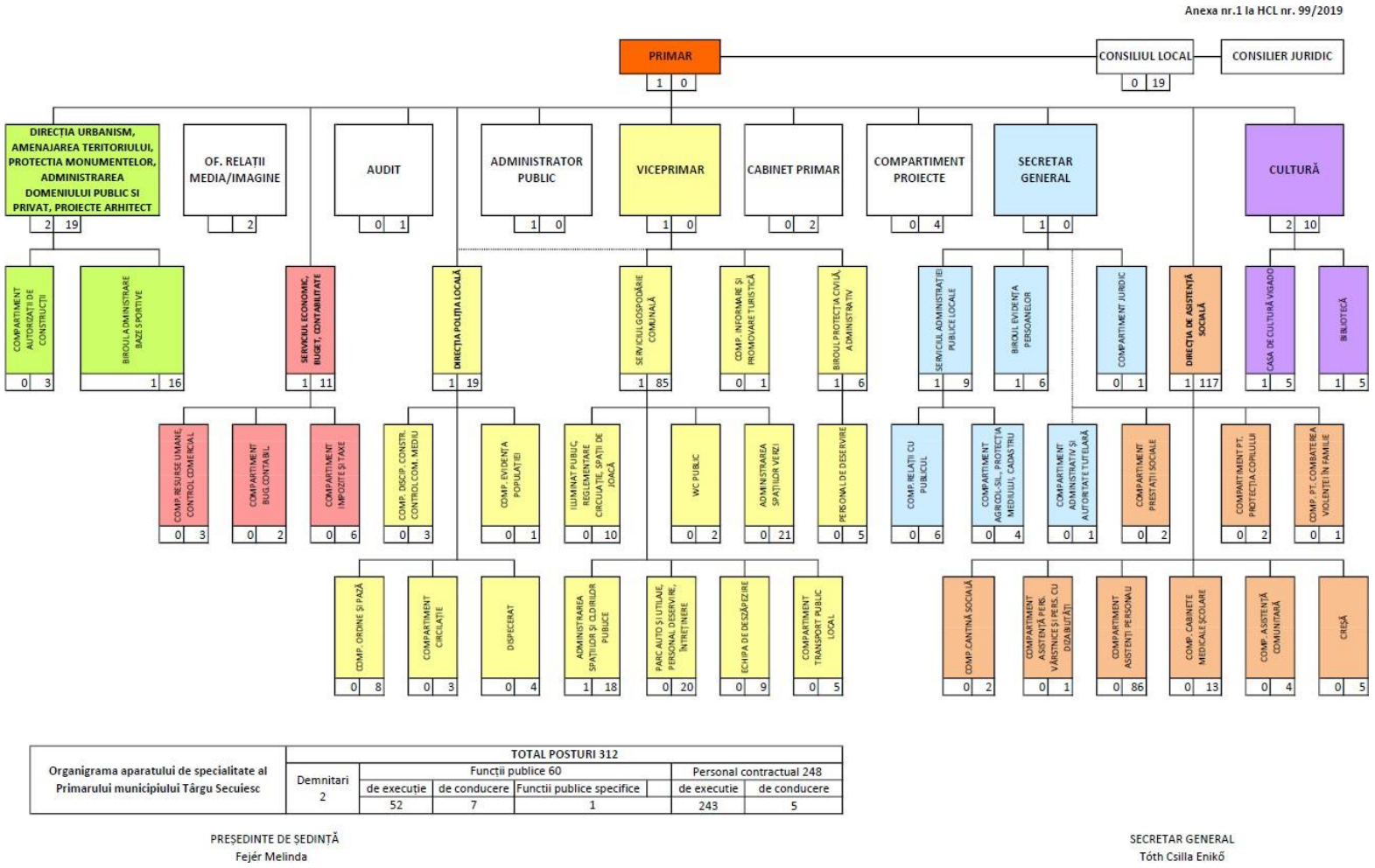
Strategie/ Plan	Proiect	Beneficiari	Posibili finanțatori	Buget estimat în Euro	Perioada implementare	Stadiu proiectului (septembrie 2020)
SIDU	Construire unei rețele de piste pentru biciliști	Mun. Tg. Secuiesc	POR	€321,909.14	2017-2020	SF intocmit 2016
SIDU	Reabilitarea și modernizarea sistemului de iluminat public în municipiul Târgu Secuiesc	Mun. Tg. Secuiesc	POR	€257,527.31	2018-2020	cerere de finantare depusa la AFM pt inlocuire a 607 buc corpuri de iluminat
SIDU	Utilizarea surselor de energie regenerabilă pentru alimentarea cu energie a instituțiilor publice din municipiu	Mun. Tg. Secuiesc	POIM, POR	€2,146,060.91	2018-2021	SF depusa la AFM pt 6 cladiri in 2014
SIDU	Reducerea emisiilor de CO2 și a consumului de energie prin izolarea termică a clădirilor publice din municipiu	Mun. Tg. Secuiesc	POR	€1,609,545.68	2017-2021	Lucrari la 3 proiecte demarate, iar pt 2 achizitie de lucrari in curs.
SIDU	Reamenajraea clădirilor fostelor centrale termice pentru centre sociale	Mun. Tg. Secuiesc	POR	€858,424.36	2018-2020	in faza conceptuala
SIDU	Reabilitarea și refuncționalizarea spațiilor degradate și neutilizate din municipiul Târgu Secuiesc	Mun. Tg. Secuiesc	POR	€214,606.09	2017-2018	Amenajare spatiu de agrement. Evaluare faza de proiectare.
SIDU	Reabilitarea si extinderea sistemelor de apa-canalizare a curtilor din jurul centrului istoric	Mun. Tg. Secuiesc	POIM	€536,515.23	2017-2018	In curs de executie. Finatare prin programul PNDL si buget local. Termen de finalizare 2021.

SIDU	Realizarea sistemului de alimentare cu apă potabilă şi canalizare menajeră Lunga	Mun. Tg. Secuiesc	POIM	€2,146,060.91	2016-2018	Finalizat in 2019.
SIDU	Reabilitarea și modernizarea infrastructurii rutiere în municipiu pentru reducerea poluării cu CO2 și a poluării fonice	Mun. Tg. Secuiesc	POR	€4,292,121.81	2017-2021	Cuprins in rectificarea bugetara din sept 2020, in vederea demararii PMUD,
SIDU	Reabilitarea și extinderea școlii gimnaziale clasele I - VIII Molnár Józsias Târgu Secuiesc	Mun. Tg. Secuiesc	POR	€551,259.74	2017-2018	expertiza tehnica efectuata, rezultand consolidarea cladirii.
SIDU	Amenajare gradiniță în municipiul Târgu Secuiesc	Mun. Tg. Secuiesc	POR	€96,572.74	2017-2018	Obtiner avize in baza CU.
SIDU	Revitalizarea Centrului istoric al municipiului Târgu Secuiesc prin modernizarea spațiilor publice și îmbunătățirea aspectului estetic al mediului construit	Mun. Tg. Secuiesc	POR	€2,735,231.88	2017-2019	SF si avize obtinute. Lipsa sursa de finantare.
SIDU	Întărirea siguranței publice prin instalarea de camere de supraveghere în centrul istoric al municipiului	Mun. Tg. Secuiesc	Buget local	€200,000.00	2017-2019	Sistem in permanenta extindere.
SIDU	Reabilitarea și refuncționalizarea spațiilor situate în municipiul Tg. Secuiesc, str. Kanta nr. 10 - Claustrul Mănăstirii Minoritilor	Mun. Tg. Secuiesc	POR	€2,146,060.91	2017-2020	Lucrari in derulare. Finalizare in 2021.
SIDU	Realizarea unui sistem integrat de e-guvernare și ghișeu unic în cadrul administrației publice locale din municipiu	Mun. Tg. Secuiesc	POC	€107,303.05	2017-2018	Inceput in 2019. Trebuie definite si clarificate componentele sistemului de e-guvernare.
				€18,219,199.73		
Propunere primarie	Construirea unui drum de centură între Tg. Secuiesc și Focșani pentru traficul greu și de tranzit pe DN11 din direcția Sfântu Gheorghe spre Focșani	Mun. Tg. Secuiesc				Aceste proiecte sunt in forma de concepte/idei, fara a exista vreun studiu intocmit

Propunere primarie	Constuirea unui drum de centură între Tg. Secuiesc și Sânzieni	Mun. Tg. Secuiesc				Aceste proiecte sunt in forma de concepte/idei, fara a exista vreun studiu intocmit
Propunere primarie	Construire bazin de înot multifuncțional	Mun. Tg. Secuiesc				Aceste proiecte sunt in forma de concepte/idei, fara a exista vreun studiu intocmit
Propunere primarie	Renovarea unității de agrement și de tratament de la Fortyogó /ștrand	Mun. Tg. Secuiesc				Aceste proiecte sunt in forma de concepte/idei, fara a exista vreun studiu intocmit
Propunere primarie	Modernizarea rețelei de drumuri, realizarea unei rețele de piste pentru bicicliști, inclusiv realizarea de astfel de piste până la localitățile învecinate	Mun. Tg. Secuiesc				Aceste proiecte sunt in forma de concepte/idei, fara a exista vreun studiu intocmit
Propunere primarie	Extinderea rețelei de distribuție a gazelor naturale în Tg. Secuiesc/Ruseni și satul Lunga, aparținător Municipiului Tg. Secuiesc	Mun. Tg. Secuiesc				Aceste proiecte sunt in forma de concepte/idei, fara a exista vreun studiu intocmit
Propunere primarie	Modernizarea strada Fabricii, 1 Decembrie 1918 și Ady Endre – drum național DN 11 si DN11B în administrarea Municipiului Tg. Secuiesc	Mun. Tg. Secuiesc				Aceste proiecte sunt in forma de concepte/idei, fara a exista vreun studiu intocmit
Propunere primarie	Dezvoltarea fondului locativ (bloc locuințe pentru tineri destinate închirierii, bloc locuințe pentru specialiști – sanitate și învățământ)	Mun. Tg. Secuiesc				Aceste proiecte sunt in forma de concepte/idei, fara a exista vreun studiu intocmit
Propunere primarie	Construire centru social – adăpost pentru persoane fără locuință	Mun. Tg. Secuiesc				Aceste proiecte sunt in forma de concepte/idei, fara a exista vreun studiu intocmit
Propunere primarie	Modernizarea străziilor din localitațile aparținătoare Municipiului Tg. Secuiesc,	Mun. Tg. Secuiesc				Aceste proiecte sunt in forma de concepte/idei, fara a exista vreun studiu intocmit

Propunere primarie	Amenajarea spațiilor verzi, parcuri, locuri de joacă	Mun. Tg. Secuiesc				Aceste proiecte sunt in forma de concepte/idei, fara a exista vreun studiu intocmit
Propunere primarie	Schimbarea containerelor clasice supraterane cu platforme subterane pentru deșeuri menajere pe teritoriul Mun. Tg. Secuiesc	Mun. Tg. Secuiesc				Aceste proiecte sunt in forma de concepte/idei, fara a exista vreun studiu intocmit

ANEXA 2. ORGANIGRAMA PRIMĂRIEI TÂRGU SECUIESC

Sursă: Primăria Municipiului Târgu Secuiesc (https://www.kezdi.ro/ro/organigrama/

ANALIZA SWOT: ZONA URBANĂ TÂRGU SECUIESC

PROFIL SOCIO-DEMOGRAFIC

Structura demografică

Puncte tari

- Municipiul Târgu Secuiesc împreună cu localitățile din zona urbană funcțională reprezintă un bazin demografic important din punct de vedere al resurselor de forță de muncă, ce poate contribui la atragerea de angajatori - 39.080 locuitori. Localitățile din ZUF și zona periurbană Târgu Secuiesc reprezintă o resursă importantă de populație tânără și aptă de muncă.
    - Ponderea populației active de 70.1%, mai mare față de media județeană, regională și națională.
    - Populația în ușoară creștere în localitățile Ghelința și Ojdula.
- Diversitatea etnică și culturală - 88,1% populație de etnie maghiară.

Puncte slabe

- Târgu Secuiesc se confruntă cu un declin demografic mai accelerat decât media județeană, regională și națională, scăzând cu 6,5% din 2010 în oraș și cu 2,6% în celelalte localități componente ZUF. Târgu Secuiesc a scăzut în 2019 sub pragul de 20.000 de locuitori.
- Târgu Secuiesc și ZUF se confruntă cu fenomenul de îmbătrânire a populației, având o pondere a populației vârstnice mai mare față de media județeană, regională și cea națională. Față de anul 1992, populația vârstnică a crescut cu 106,9% în oraș și indicele de îmbătrânire demografică ce se situează peste media națională.
- Populația activă a scăzut cu 13,95% față de anul 2000, iar perspectiva ieșirii de pe piața forței de muncă în 10-15 ani a contingentului cel mai numeros - generația decreteilor, va duce la o scădere acută a populației apte de muncă.
- Populația tânără s-a înjumătățit față de anul 1992 - scădere de 57,9%.
- Comunități marginalizate și defavorizate concentrate la periferia orașului - o rată de marginalizare de 7,98% iar 32,93% din populație se confruntă cu o formă de defavorizare.
- Localitățile periurbane, cu excepția Lemnia, Mereni și Poian, se confruntă cu marginalizare medie sau peste medie.
- Localitățile Poian și Catalina au un indice mic de dezvoltare umană locală - categoria *în sărăcie stagnantă.*

Oportunități

- Valorificarea diversității etnice, prin evidențierea specificului cultural și al tradițiilor specifice zonei / comunităților.
- Implementarea de politici care să faciliteze mobilitatea forței de muncă între localitățile din zona urbană funcțională și spre alte centre regionale importante (Brașov, Sfântu Gheorghe)
- Valorificarea procentului mai mare al populației active și al resurselor demografice din zona funcțională în vederea atragerii angajatorilor.
- Integrarea activă în viața socială și comunitară a vârstnicilor, prin promovarea politicilor de îmbătrânire activă, a activităților de voluntariat și a amenajarea unor spații dedicate pentru ei.
- Atragerea de locuitori (familii cu copii, pensionari) prin valorificarea proximității dintre Târgu Secuiesc și polul de creștere Brașov, prin conturarea unui oraș prietenos cu oamenii, care să ofere o alternativă la viața tumultuoasă din marile centre urbane prin investiții în calitatea vieții, infrastructura pietonală și velo, regenerarea patrimoniului construit.

Amenințări

- Accentuarea declinului demografic - Târgu Secuiesc se confruntă cu un declin demografic mai accelerat decât media județeană, regională și națională, scăzând cu 6,5% din 2010.

- Accelerarea îmbătrânirii populației și perspectiva ieșirii de pe piața forței de muncă a generației 50-65 și în consecință scăderea semnificativă a forței de muncă dar și scăderea contribuției sociale și presiunea asupra sistemului de pensii.
- Migrația internă și externă a tinerilor și a persoanelor apte de muncă.

Mișcarea naturală și migratorie a populației

Puncte tari

- Rata mortalității infantile în municipiul Târgu Secuiesc a scăzut de la 4,3‰ (2013-2015) la 4,24‰ (2016-2018).
- În ultimii 10 ani, numărul de stabiliri de reședință a crescut cu aproximativ 64% în Târgu Secuiesc, de la 229, în 2010, la 375, în 2019. Zona urbană funcțională a cunoscut o creștere, de asemenea, de 40% (de la 331 la 468).
- Plecările cu reședința în perioada 2010-2019 a cunoscut, în general, un trend descrescător. De la un număr de 358 de plecări în 2010, municipiul Târgu Secuiesc a ajuns la 210 în 2019.

Puncte slabe

- În perioada 2010-2019, numărul de născuți-vii a scăzut atât la nivel local, cât și la nivelul zonei urbane funcționale. Municipiul Târgu Secuiesc a cunoscut o scădere de aproximativ 28%, iar ZUF Tg. Secuiesc o scădere de 20%.
- Între 2010-2019, numărul deceselor a avut un trend crescător, atât la nivel local, cât și al ZUF-ului. În cazul municipiului Târgu Secuiesc, creșterea a fost de 29%, iar în cazul ZUF-ului, creșterea a fost de aproximativ 10%.
- Atât municipiul, cât și ZUF Târgu Secuiesc, au înregistrat un spor natural negativ în 2019, de -78, respectiv -315 persoane. În ultimii 10 ani, doar municipiul Tg. Secuiesc a înregistrat un spor natural pozitiv, în 2010 (27 persoane).
- Numărul căsătoriilor a fost în scădere în perioada 2010-2019 – în Tg. Secuiesc căsătoriile au scăzut cu 22%, iar în ZUF Tg. Secuiesc de 5%.
- Spor migratoriu negativ în 2018, la nivelul municipiului Tg. Secuiesc.
- Conform Barometrului Urban, doar 24% dintre respondenții din Târgu Secuiesc sunt total de acord că prezența străinilor este benefică pentru oraș, , iar 36% oarecum de acord cu această afirmație.
- Conform Barometrului Urban, în ceea ce privește integrarea străinilor, 21% dintre respondenții din Târgu Secuiesc sunt total de acord că străinii care locuiesc în Târgu Secuiesc sunt bine integrați.
- Târgu Secuiesc se încadrează în categoria de localități cu migrațiune cumulativă de intensitate ridicată.

Amenințări

- Creșterea numărului de plecări cu reședința.
- Scăderea continuă a numărului de născuți-vii.

Zone dezavantajate din punct de vedere socio-economic și incluziune social

Puncte slabe

- Comunități marginalizate și defavorizate concentrate la periferia orașului - o rată de marginalizare de 7,98% iar 32,93% din populație se confruntă cu o formă de defavorizare.
- Localitățile periurbane, cu excepția Lemnia, Mereni și Poian, se confruntă cu marginalizare medie sau peste medie.
- Localitățile Poian și Catalina au un indice mic de dezvoltare umană locală - categoria *în sărăcie stagnantă.*

Oportunități

- Implementarea de politici și programelor de integrare socială pentru comunitățile vulnerabile sau dezavantajate, încurajând integrarea lor în societate.
- Integrarea persoanelor vulnerabile pe piața forței de muncă, prin politici care să încurajeze angajatorii să ia în considerare persoanele marginalizate / defavorizate.
- Inventarierea locuințelor sociale și asigurarea minimului necesar, pentru grupele vulnerabile.
- Îmbunătățirea infrastructurii de transport și a celei edilitare în comunitățile marginalizate.

Amenințări

- Impactul redus al investițiilor în infrastructură dedicate zonelor marginalizate, dacă ele nu sunt susținute cu programe de integrare socială și integrare pe piața forței de muncă.
- Lipsa adaptării clădirilor și a spațiului public la nevoile unei populații aflate într-un proces accelerat de îmbătrânire (accesibilizarea spațiului public, servicii publice în cartiere - magazin alimentar, farmacie, asistență medicală), cu precădere într-un oraș unde acest proces este unul accelerat, poate duce la izolarea socială, lipsa implicării în comunitate și dificultăți în asigurarea necesarului pentru traiul zilnic.

PROFIL ECONOMIC

Context economic național, regional și județean

Puncte tari

- Pentru următorii ani, România are oportunitatea istorică de a putea beneficia de fonduri din partea Comisiei Europene în cuantum de 79,9 miliarde de euro, defalcate astfel:
    - 46,4 miliarde de euro din Bugetul multianual 2021-2027;
    - 33,5 miliarde de euro din Pachetul de relansare economică (dintre care 16,8 miliarde de euro sub formă de granturi și 16,7 miliarde de euro împrumuturi).
- Înregistrând o creștere de 4,2% a Produsului Intern Brut pentru anul 2019, România a continuat trendul de a se clasa între primele țări la nivelul Uniunii Europene privind acest indicator, recuperând din decalajele economice față de alte State Membre;
- Existența unor platforme industriale ce pot acomoda noi facilități manufacturiere;

Puncte slabe

- Structura economică a Regiunii Centru a suferit modificări substanțiale în ultimii 15-20 ani. Ponderile unor sectoare economice de bază, precum agricultura, industria extractivă, industria prelucrătoare grea s-au redus mult, crescând în schimb ponderea altor ramuri economice și a celor din sectorul terțiar, în particular. Procesul nu este încheiat, fiind de așteptat ca această evoluție să continue și în următorii ani;

Oportunități

- În privința evoluției Produsului intern brut pe regiuni de dezvoltare, observăm că Regiunea Centru a avut o performanță superioară mediei naționale în perioada 2008-2017 (o creștere de 62%% a PIB-ului pentru intervalul de timp față de 59%, media României).;
- Potențial turistic important, dar sunt necesare investiții în dezvoltarea infrastructurii turistice în anii următori;
- Dezvoltarea Autostrăzii A13 Bacău-Brașov și finalizarea Aeroportului Brașov pot crește competitivitatea și atractivitatea Târgului Secuiesc pentru investitori;

Amenințări

- Având o creștere economică bazată preponderent pe consum, România a întâmpinat o creștere accelerată a inflației în anul 2018 (4,1%), continuând să fie una dintre Statele Membre cu cele mai mari valori și în anul 2020 (conform datelor preliminare Eurostat).

- Fără a dezvolta sectoare economice cu valoare adăugată mare (de ex. IT&C), Târgu Secuiesc riscă să fie lăsată în urmă de zone urbane mai dinamice din alte regiuni de dezvoltare;

Motoare economice și potențial de specializare (aici e inclus și turismul)

Puncte tari

- Municipiul joacă un rol de centru zonal al bazinului Târgu Secuiesc, ce are potențial puternic de creștere a sectorului turistic;
- Cu privire la calculul indicelui de competitivitate, municipiul Târgu Secuiesc se situează pe poziția 80 în clasamentul național, sub municipii cu aceeași mărime - Sebeș, Orăștie, Borsec sau Salonta, dar peste altele, precum Aiud, Gheorgheni, Băilești sau Huși;
- Municipiul joacă un rol de centru zonal al bazinului Târgu Secuiesc, ce are potențial puternic de creștere a sectorului turistic;
- tradiție în industria textilă; în regiunea centru se originează branduri de importanță națională sau internațională în domeniul textilelor

Puncte slabe

- Târgu Secuiesc nu are o forță economică foarte mare, cu un număr de 506 agenți economici în 2018 – 9.3% din din agenții economici de la nivelul județului Covasna
- Târgul Secuiesc este unul din puținele municipii din România cu o scădere semnificativă a veniturilor firmelor în anii trecuți
- Cu privire la calculul indicelui de competitivitate, municipiul Târgu Secuiesc se situează pe poziția 80 în clasamentul național, sub municipii cu aceeași mărime - Sebeș, Orăștie, Borsec sau Salonta, dar peste altele, precum Aiud, Gheorgheni, Băilești sau Huși;
- Lipsa activităților economice cu valoare adăugată ridicată și a investițiilor străine majore;
- distanțe mari față de coridoarele de transport importante
- salariul mediu net lunar (2379 lei) este cu 20,3% mai redus decat salariul mediu la nivel național și cu 13,7% mai mic decât cel din regiune
- doar 21,6% dintre angajații din județul Covasna lucrează în domenii cu salarii nete peste media națională
- monumente istorice degradate

Oportunități

- valorificarea potențialului reprezentat de tradiția meșteșugărească a municipiului
- formarea și dezvoltarea de clustere în domeniul industriei de textile, confecții și pielărie
- dezvoltarea inteligentă a industriei uşoare din Regiunea Centru
- valorificarea monumentelor istorice și a centrului istoric, cu curțile specifice municipiului
- existența în municipiu a unor spații publice (atât în zona centrală cât și în zona blocurilor de locuit) care pot fi revitalizate în interesul comunității

Amenințări

- economie locală bazată pe o singură ramură – industria confecțiilor;
- dependența de import materii prime în industria ușoară
- fără a dezvolta sectoare economice cu valoare adăugată mare (de ex. IT&C), Târgu Secuiesc riscă să fie lăsată în urmă de zone urbane mai dinamice;

Mediul și dinamica antreprenorială

Puncte tari

- creșterea numărului de salariați în localitățile Sanzieni, Lemnia, Turia și Cernat
- existența unui incubator de afaceri în Târgu Secuiesc

Puncte slabe

- Târgu Secuiesc nu are o forță economică foarte mare, cu un număr de 506 agenți economici în 2018 – 9.3% din din agenții economici de la nivelul județului Covasna.
- trend descendent al numărului salariaților din Târgu Secuiesc (pierderea a 35% din total față de 2011), datorat firmelor care au intrat în insolvență sau faliment.
- Localitățile Catalina și Poian au înregistrat pierderi majore de salariați din aceste cauze
- evoluția negativă a cifrei de afaceri între 2011-2018
- Târgu Secuiesc este o regiune „mai puțin dezvoltată", conform metodologiei Comisiei Europene, iar localitățile din ZUF sunt „rămase în urmă"
- grad redus de de internaționalizare al IMM-urilor din regiunea Centru
- cele 4 întreprinderi cu peste 250 de salariați activează în industria textilă și nu au o cifră de afaceri mai mare de 50 milioane euro

Oportunități

- al doilea sector în care activează firmele din Târgu Secuiesc este cel al serviciilor
- valorificarea potențialului reprezentat de tradiția meșteșugărească a municipiului („orașul breslelor")

Amenințări

- cele mai multe întreprinderi din ZUF Targu Secuiesc sunt micro-întreprinderi, urmate la distanță mare de întreprinderile mici
- majoritatea firmelor din județul Covasna și de la nivelul ZUF activează în domeniul comerțului

Atragerea de investiții, servicii și infrastructura suport pentru afaceri și inovare

Puncte tari

- Municipiul Târgu Secuiesc dispune de două parcuri industriale moderne, cu acces facil prin drumul european 574 și utilități complete pentru investitori. Aceștia pot alege între diferite suprafețe sau hale de producție, în funcție de necesitățile lor, beneficiind de scutire de impozit pe terenuri și clădiri;
- O pondere semnificativă a aportului de capital străin subscris în județul Covasna se regăsește în municipiul Târgu Secuiesc, cu aproximativ 32% din totalul județean. În celelalte localități din Zona Urbană Funcțională, nu există firme cu capital străin.
- Pregătirea forței de muncă este unul dintre principalele atuuri ale Târgului Secuiesc în ceea ce privește indicele de atractivitate, și poate fi un factor important în atragerea capitalului străin;

Puncte slabe

- Lipsa unei structuri de atragere a investitorilor străini formată în cadrul aparatului local (departament sau agenție de atragere a investițiilor străine) reduce potențialul de acces față de oportunitățile de investiții în regiune.
- Gradul redus de modernizare a rețelei de drumuri și distanțele mari față de coridoarele de transport importante poate descuraja potențialii investitori;

Oportunități

- Dezvoltarea Autostrăzii A13 Bacău-Brașov și finalizarea Aeroportului Brașov pot crește competitivitatea și atractivitatea Târgului Secuiesc pentru investitori;
- Conform celor mai recente date din 2020, în Târgu Secuiesc există un incubator de afaceri deschis în 2013 și un altul în construcție, care au drept rol stimularea antreprenoriatului și sprijinirea firmelor nou înființate.

Amenințări

- Orientarea investitorilor către alte centre urbane, mai bine conectate la coridoarele majore de transport

Cercetare-dezvoltare-inovare

Puncte tari

- resurse semnificative la nivel regional în domeniul cercetării (câteva institute de cercetare, universități puternice)
- regiunea Centru se situează pe locul doi, după București-Ilfov, în ceea ce privește populația cu studii superioare

Puncte slabe

- în Regiunea Centru fondurile alocate cercetării-dezvoltării au reprezentat doar 0,26% din P.I.B.-ul regional
- cheltuieli reduse cu activitatea de cercetare-dezvoltare în județul Covasna
- transferul tehnologic, în general, către potențialii beneficiari din sectorul economic este redus

Oportunități

- dezvoltarea sectorului cercetare-dezvoltare - inovare (CDI) este unul dintre factorii care pot cataliza competitivitatea la nivelul Regiunii Centru.
- retenția și atragerea resursei umane calificate din regiune

Amenințări

- migrația externă a resurselor umane calificate, migrația către alte orașe

Piața forței de muncă

Puncte tari

- rata de ocupare a femeilor are un nivel ridicat de 67% în 2019
- creșterea constantă a ratei de activitate a resurselor de muncă începând din 2016
- 52% dintre locuitorii participanți la sondaj au răspuns că le este ușor sau oarecum ușor să își găsească un loc de muncă, față de 50% la nivel național

Puncte slabe

- rata de ocupare a resurselor de muncă în județ este cea mai redusă din regiunea Centru și este sub cea de la nivel național
- scădere constantă a populației active civile și resurselor de muncă între anii 2014-2019
- județul Covasna înregistrează în 2019 o rată a şomajului de 3,3%, mai ridicată decât cea de la nivel regional şi naţional cu 0,7, respectiv 0,4 puncte procentuale. Județul Covasna este însă al doilea județ cu cea mai ridicată rată a șomajului în 2019, după județul Harghita.
- la nivelul ZUF, cei mai mulți șomeri, după municipiul Târgu Secuiesc (126, 50% din total), se regăsesc în localitățile Turia (39) și Sânzieni (35), în 2019
- cei mai mulți locuitori din localitățile parte a zonei urbane funcționale sunt lucrători calificați în agricultură, silvicultură și pescuit (37,8%), urmați de muncitori necalificați (22,7%)
- 16,7% din populația municipiului trăiește în zone dezavantajate pe ocupare

Oportunități

- activarea unui număr cât mai mare de persoane din rândul populației casnice și întreținute din ZUF Târgu Secuiesc (numărul acestor persoane era de 66% din populația activă, conform recensământului din 2011).

Amenințări

- migrația forței de muncă, îmbătrânirea demografică

PROFIL SPAȚIAL ȘI FUNCȚIONAL

Dinamicile spațiale și principalele zone de dezvoltare

Puncte tari

- Conservarea țesutului urban original și al specificului arhitectural, influențat de istoria de centru meșteșugăresc și comercial și de breslele apărute între secolele XVI și XVII - „Orașul Breslelor”.
- Gradul de accesibilitate pietonală ridicat către centrul orașului – 52% la mai puțin de 15 min, 37% între 20 și 30 min.
- Resurse de pădure bogate la limita exterioară a inelului periurban.
- Drumul Nemirei – rețeaua de piste de biciclete oferă un potențialul turistic și recreativ ridicat în zona urbană funcțională

Puncte slabe

- Intersecția mai multor artere principale în Piața Gábor Áron ce generează un volum de trafic mai intens în zonă, fapt ce poate pune dificultăți calității de spațiu public al pieței dar și unei eventuale transformări a centrului în zonă pietonală.
- Locurile de parcare amenajate împrejurul pieței Gabor Aron fragmentează ansamblul arhitectural și dialogul dintre spațiul public și fațadele clădirilor, gândite unitar la origine.
- Îmbătrânirea fondului construit, în special a clădirilor cu valoare istorice și a celor de utilitate publică precum școli, spitale, centre culturale.

Oportunități

- Amenajarea pieței centrale sub forma unei zone pietonale și modernizarea piațetei pentru a pune în valoarea arhitectura clădirilor și a activa spațiul public.
- Rețeaua curților interioare din jurul pieței centrale, au potențialul de a crea spații publice sau semipublice intime, inedite din punct de vedere urbanistic – acestea pot creiona un circuit pietonal.
- Punerea în valoare a arhitecturii pieței centrale și conservarea patrimoniului arhitectural prin restaurarea și reabilitarea clădirilor de patrimoniu:
    - Clădiri ce au avut destinație publică (Judecătoria, fosta școală militară, fostul Casino, fosta Casa de Economii)
    - Case vechi, reprezentative pentru orașul meșteșugăresc (Casa Roșie, Casa Hahn Jakab)
- Potențialul de atragere de investitori în cele două parcuri industriale din sudul municipiului

Amenințări

- Declinul demografic accentuat poate duce la apariția de spații vacante ce în lipsa gestionării proactive pot avea un impact negativ, atât estetic cât și socio economic asupra împrejurimilor.
- Nevoie de adaptare a fondului construit și a spațiului public la nevoile unei populații îmbătrânite, prin implementarea standardelor de accesibilitate, atât la nivelul trotuarelor – intervenție relativ simplă, dar și la nivelul clădirilor publice și a celor de locuințe – intervenție cu grad mare de complexitate.

Dinamica locuirii și calitatea fondului locativ

Puncte tari

- Suprafața locuibilă pe cap de locuitor mai mare față de media națională și chiar de media UE, indică o calitate mai bună a locuirii și un grad de aglomerare mai mic.
- Țesutul urban din zonele rezidențiale, alcătuit preponderent din locuințe individuale este dens dar lasă loc unor grădini private extinse, suplinind astfel lipsa parcurilor.

Puncte slabe

- Gradul de satisfacție relativ scăzut al locuitorilor cu privire la calitatea locuirii din orașul Târgu Secuiesc – doar 41% total mulțumiți, locul 27/41 orașe studiate
- Infrastructura pietonală deficitară de pe arterele secundare (trotuare înguste, inaccesibile discontinue)
- Îmbătrânirea țesutului urban de pe străzile secundare (locuințe individuale, proprietate privată) are un impact direct asupra calității spațiului public.
- Nevoia de reabilitare a cartierului de locuințe colective: intervenții la nivelul fațadelor pentru a obține o imagine unitară, eficientizare energetică, adaptarea lor la nevoile unei populații în proc de îmbătrânire (ex. facilitarea accesibilității persoanelor cu dizabilități).
- Lipsa spațiilor publice și a celor pentru servicii în zonele de locuințe – în special în contextul unui oraș cu o populație îmbătrânită.

Oportunități

- Gradul mare de accesibilitate pietonală dat de permeabilitatea crescută a țesutului urban (curțile).
- Reamenajarea străzilor secundare sub forma de spații partajate, care să prioritizeze alternativele de deplasare nemotorizate – având în vedere lățimea mică a acestora și pavarea lor cu piatră cubică.
- Spațiile vacante / clădirile abandonate lasă loc pentru amenajarea de spații pentru comunitate care să îmbunătățească calitatea vieții din cartiere.

Amenințări

- Degradarea accelerată a locuințelor individuale are un impact negativ asupra vitalității socio-economice a zonei și asupra calității locuirii.
- Reabilitarea locuințelor individuale fără să se respecte o viziune de ansamblu asupra cartierului și al specificului arhitectural, poate duce la pierderea caracterul specific al orașului / al identității spațiale.

Regenerarea spațiului public și a resurselor de patrimoniu antropic și natural

Puncte tari

- Valoarea și caracterul eclectic al patrimoniului arhitectural și țesutul urban deosebit din zona centrală, specific orașelor meșteșugărești.
- Gradul ridicat de satisfacție al locuitorilor cu privire la spațiile verzi – 78% sunt mulțumiți sau mai degrabă mulțumiți (locul 5 din 41)

Puncte slabe

- Dificultăți în asigurarea minimului de spațiu verde pe cap de locuitor de 26 m^2, cu o medie de 18.32 m^2/capita.
- Numărul redus de parcuri și spații publice reprezentative, care să deservească comunitățile, dincolo de zona centrală.

Oportunități

- Zona periurbană a municipiului cuprinde resurse naturale vaste și 624.15 ha de pădure în raza de 10 km. Acestea au potențialul de a suplini lipsa spațiilor verzi în interiorul orașului prin amenajarea unei rețele de parcuri și spații recreative în jurul nucleului orașului, care să deservească direct cartierele de locuințe.
- Extinderea conexiunilor radiale la rețeaua de piste de biciclete (Drumul Nemirei) poate oferi o mai bună conectare la resursele naturale din zona periurbană, având atât scop recreativ pentru locuitorii zonei cât și potențial turistic.

Amenințări

- Vulnerabilitatea la dezastre dată de accesibilitatea greoaie a vehiculelor de intervenție – (pompieri) în țesutul urban dens, construit în jurul 'curților'.

INFRASTRUCTURA DE TRANSPORT ȘI MOBILITATE

Conectare la coridoarele majore de transport existente și propuse

Puncte tari

- Târgu Secuiesc se află pe unul dintre coridoarele TEN-T rutiere secundare. Localitatea fiind în aria de accesibilitate rutieră la 30 de minute față de Sfântu Gheorghe.
- Autostrada A5, care va conecta municipiul la rețeaua europeană de autostrăzi, este planificată să fie finalizată în 2026.

Puncte slabe

- Autostrada A5 nu este încă începută, ci se află în stadiul de proiect.
- Târgu Secuiesc nu se află pe unul dintre coridoarele TEN-T feroviare, transportul pe cale ferată fiind limitat.
- Distanțe relativ mari până la aeroporturile cele mai apropiate.

Oportunități

- Autostrada A5 Bacău-Brașov, ce va conecta Târgul Secuiesc la rețeaua de autostrăzi a României și va deturna traficul greu în afara orașului este planificată să fie finlizată în 2026 (autostrada va funcționa și ca o centură pentru traficul pe ruta est-vest).
- De importanță pentru Târgu Secuiesc este construcția și finalizarea în anul 2021 a Aeroportului Internațional Brașov, aflat la 65 km, sau 55 minute cu mașina.

Amenințări

- Nerespectarea/întârzierea termenelor de construcție a Autostrăzii A5 și a celorlalte proiecte de infrastructură conectivă.

Accesibilitate rutieră

Puncte tari

- Rețea rutieră principală dispusă radial asigură o conectivitate bună cu localitățile din jur.
- Situat în aria de accesibilitate rutieră la 30 de minute față de reședința de județ Sfântu Gheorghe.

Puncte slabe

- Lipsa unei centuri ocolitoare a orașului.
- Zone cu trafic intens permanent sunt pe Strada Cernatului, dar și pe Strada 1 Decembrie 1918. Trafic intens permanent, însă pe drumuri în stare bună sau intermediară, se observă pe Strada Ben Jozsef și pe Strada Petofi Sandor.

Oportunități

- Dezvoltarea Autostrăzii A5 Bacău-Brașov;
- Dezvoltare unei centuri ocolitoare orașului.

Amenințări

- Diverse întârzieri la coridoarele rutiere planificate să fie executate.

Starea drumurilor

Puncte tari

- Arterele principale sunt de o calitate bună.

Puncte slabe

- Există multe străzi care oferă o calitate extrem de slabă. Târgu Secuiesc se aliniază mediei naționale în ce privește gradul de mulțumire cu privire la calitatea străzilor. Doar 10% din populație se declară foarte mulțumită de calitatea străzilor din Târgu Secuiesc, iar 40% sunt mai degrabă mulțumiți, în vreme ce 25% se declară mai degrabă nemulțumiți, iar 24% sunt foarte nemulțumiți de calitatea străzilor.

Oportunități

- Utilizarea unei aplicații mobile sau a unei platforme web pentru cooptarea cetățenilor în identificarea străzilor ce au nevoie de modernizare. Aplicația ar putea oferii statistici și informații în timp real despre starea drumurilor (drumuri în starea precară, drumuri ce urmează sa fie modernizate, drumuri ce au fost modernizate etc).
- Existența unui program multianual pentru modernizarea străzilor orașului.
- Modernizarea străzii Fabricii, 1 Decembrie 1918 și Ady Endre – drum național DN 11 si DN11B aflate în administrarea Municipiului Tg. Secuiesc.
- Modernizarea străzilor din localitățile aparținătoare Municipiului Tg. Secuiesc.

Amenințări

- Neidentificarea timpurie a străzilor ce necesită mentenanță.
- Întârzieri la mentenanța străzilor.
- Mentenanță de o calitate slabă.

Parcare

Puncte tari

- Oraș de dimensiuni reduse, ușor accesibil cu mijloace nemotorizate în maxim 15 minute.

- În Târgu Secuiesc există 1.195 locuri de parcare publică pe stradă, dintre care 435 sunt parcări cu plată, iar 656 fără plată, 60 de locuri fiind dedicate persoanelor cu dizabilități, iar 44 de locuri de parcare aflându-se în centre comerciale sau piațete.

Puncte slabe

- Nu există o politică clară pe parcare la nivel urban sau parcări pentru biciclete în zonele de reședință.
- Lipsa parcărilor monitorizate cu senzori.
- Lipsa parcărilor de tip Park&Ride la porțile orașului care să permită transferul rapid către alte metode de transport (transport public, biciclete, sau taxi).
- Parcările ilegale pe trotuare.

Oportunități

- Măsuri pentru promovarea deplasării nemotorizate, ducând la diminuarea mobilității cu autoturismul și necesitatea asigurării locurilor de parcare.
- Realizarea unei politici de parcare care să soluționeze problema de fluență deficitară a traficului generată de parcări dezordonate în zona centrală.
- Măsuri pentru conștientizare şi încurajare a publicului în vederea eliminării parcărilor neregulamentare.
- Măsuri pentru corectarea abuzurilor privind parcările neregulamentare care afectează fluiditatea traficului.
- Continuarea procesului de înlocuire a garajelor din zonele rezidențiale cu parcări amenajate la sol. Aceste garaje ocupă prea mult spațiu și sunt adesea folosite pentru alte scopuri decât parcarea. Accentul în acest caz cade pe zonele cu cea mai mare cerere de locuri de parcare, și anume zonele de locuințe colective.
- Promovare a respectării regulilor rutiere.
- Amenajarea de parcări în zonele rezidențiale cu cea mai mare densitate a populației și scoaterea acestora la licitație.
- Partajarea parcărilor centrelor comerciale amplasate în vecinătatea directă a zonelor rezidențiale. Rezidenții din zonă ar putea parca gratuit în intervalul 19:00 - 8:00.
- Amenajarea de parcări în vecinătatea principalilor generatori de trafic (parcări cu plată). Sistem TIC pentru parcare: informare, gestiune și plată.
- Realocarea resurselor financiare obținute din parcare către proiecte de mobilitate durabilă sau amenajări de spațiu public. Astfel utilizatorii pot vedea direct beneficiile plății parcării. Resursele financiare provenite din parcarea cu plată for fi gestionate transparent. Publicul larg va avea acces la informații legate de sumele colectate și modul în care acestea au fost folosite în favoarea orașului.
- Amplasarea de indicatoare digitale care să prezinte numărul de locuri disponibile în parcările în afara străzii.
- Crearea unei baze de date/aplicație pentru device-uri mobile accesibilă de către publicul larg cu informații legate de disponibilitatea și gradul de utilizare a parcărilor. Posibile funcționalități: afișarea în timp real al locurilor de parcare disponibile, traseu direct până la locul liber de parcare, plată instantă prin citirea numărului de înmatriculare, utilizarea spațiilor de parcare ale complexelor comercială pentru parcarea pe timp de noapte etc.
- Amenajarea de parcări cu senzori în zona centrală pentru o mai bună monitorizare a gradului de ocupare / monitorizarea locurilor de parcare cu senzori sau camere video.
- Extinderea parcării cu plată, diversificarea și creșterea tarifelor și introducerea tarifării pe zone. Diversificarea modului de plată a parcării: dezvoltarea unui sistem de plată prin SMS și diversificarea modalității de plată la parcometru (card bancar, bancnote), aplicație smartphone.
- Campanie pentru conștientizarea „valorii” unui loc de parcare (ex. Parkingday).
- Stimulente pentru familiile care decid să trăiască fără autovehicul.

- Amenajarea unei parcări subterane și/sau supraterane în apropierea centrului istoric

Amenințări

- Creștere constantă anuală a numărului de autovehicule înmatriculate în zona urbană funcțională Târgu Secuiesc.

Accesibilitate ferată

Puncte tari

- Orașul nu este izolat din punct de vedere al accesibilității feroviare, calea ferată fiind în uz.

Puncte slabe

- Târgu Secuiesc nu se află pe coridorul TEN-T feroviar, fiind pe o linie secundară pe care operează care asigură doar trenuri regionale private - Regio Călători.
- Accesibilitate modestă pe cale ferată din punct de vedere al numărului de trenuri (16 trenuri Regio spre și dinspre Brașov, Sfântu Gheorghe sau Brețcu).
- Starea liniei Sfântu Gheorghe - Târgu Secuiesc - Brețcu este deplorabilă, conexiunea cu Brașov fiind realizată în 2 - 2,5 ore, iar cu Sfântu Gheorghe în aproximativ 1,5 ore.

Oportunități

- Rețeaua feroviară existentă ar putea fi îmbunătățită, iar un număr mai ridicat de rute operate ar eficientiza mobilitatea în zonă și ar aduce beneficii importante în special navetiștilor.
- Promovarea trenului ca și mijloc de transport în comun pentru zona urbană funcțională a municipiului Târgu Secuiesc.

Amenințări

- Lipsa planurilor pentru reabilitarea liniei Sfântu Gheorghe - Brețcu.
- Întârzierea lucrărilor de modernizare a căilor ferate.

Accesibilitate aeriană

Puncte tari

- Cel mai apropiat aeroport de Târgu Secuiesc este Aeroportul Internațional Bacău care se află la cca. 125 km, drum care poate fi parcurs în aproximativ 2 ore cu mașina pe DN11

Puncte slabe

- Lipsa unor curse express către aeroporturile din apropiere.

Oportunități

- Finalizarea Aeroportului Brașov.

Amenințări

- Întârzieri la finalizarea Aeroportului Brașov.

Infrastructura pentru deplasări nemotorizate

Puncte tari

- Târgu Secuiesc are particularitatea unui oraș bine gospodărit, de dimensiuni reduse dar compact, profitând de complementaritatea între un țesut istoric cu un caracter particular, densitatea ridicată a cartierelor de locuințe colective și amplasarea principalelor locuri de muncă pe perimetru.

- Datorită distanțelor relativ mici față de centru, Târgu Secuiesc este un oraș ideal pentru deplasările pietonale. Având în vedere că diametrul mediu al orașului este în jur de 2 km în 30 de minute traversabil pietonal și 15 minute cu bicicleta, locuitorii orașului ar trebui să se obișnuiască prin campanii de promovare să utilizeze biciclete sau să traverseze pe jos, fără investiții specifice de drumuri sau trasee speciale pentru biciclete.
- Caracter specific al orașului, în zona sa centrală, prin curțile interioare care facilitează mobilitatea locală.

Puncte slabe

- Mobilitatea nemotorizată nu este considerată ca fiind esențială pentru rezolvarea problemelor generale de mobilitate la nivelul orașului.
- Amploarea scăzută a unor sisteme alternative de transport: piațete nu sunt amenajate corespunzător, inexistența străzilor dedicate mobilității pietonale.
- Nu sunt asigurate condițiile minime pentru circulația cu biciclete și nu sunt asigurate condițiile necesare traficului pietonal fluidizat.
- Nu sunt amenajate străzi pietonale și spații publice la standarde actuale.
- Necesitatea unor soluții de sporire a accesibilității spațiilor pietonale (reducerea diferenței de nivel între trotuar și carosabil în zona trecerilor pentru pietoni etc.).
- Lipsa unui sistem coerent și integrat de circulație pietonală, necesar a fi tratat prin reabilitarea trotuarelor, crearea acestora acolo unde lipsesc, amenajarea acestora cu bănci pentru odihnă.
- Lipsa continuității suprafețelor în intersecție și în punctele de conflict: denivelări, pavaj de calitate joasă.
- Străzile de categoria a treia și cele de categoria a patra din periurban, cu precădere cele din cartierele noi, dezavantajează pietonii și bicicliștii prin prioritizarea automobilelor.
- Lipsa unor spații cu rol de coagulare care prioritizează circulația nemotorizată în cartierele cu imobile rezidențiale colective.

Oportunități

- Există intenții și proiecte din partea autorităților locale pentru îmbunătățirea condițiilor de deplasare nemotorizată și accesibilitatea la mijloacele de transport în comun.
- Elaborarea la nivel național a unui normativ pentru a reglementa modul de proiectare, execuţie, utilizare şi mentenanţă a lucrărilor de infrastructură pentru biciclete.
- Politicile europene cu privire la mobilitate încurajează finanțarea proiectelor de prioritizare a mobilității nemotorizate pentru accesibilitate, reducerea poluării și creșterea siguranței.
- Pentru dezvoltarea infrastructurii gospodăririi comunale şi protecţia mediului se propune realizarea unui program de simulare pentru reducerea traficului de autoturisme, reamenajarea drumurilor, aleilor, parcurilor, creare de arboreţi, elaborarea planului de amenajare urbanistică, reglementări prin acest document, elaborarea unui sistem modern de gestiune a domeniului public, pregătirea şi executarea unui proiect pentru realizarea unui drum ocolitor al localităţii, precum și amenajarea de parcări publice.
- Pentru dezvoltarea turismului se propune amenajarea unor trasee de plimbare în oraş, trasee de drumeţie şi sistem de informaţii prin tăbliţe indicatoare, precum și amenajarea unor trasee pentru biciclete în localitate.
- Pentru dezvoltarea economică şi socială generală se propune amenajarea de noi spaţii verzi în mai multe părţi ale municipiului, precum și un proiect de reamenajare a centrului oraşului în vederea creării spațiilor de parcare.
- În ceea ce privește majoritatea satelor din împrejurime, acestea au atracții turistice – prin asfaltarea drumurilor de câmp ar putea fi utilizate atât de tractoare cu utilajele agricole, cât și de bicicliștii turiști. În mare parte există deja drumuri deschise circulației de interes local asfaltate între sate, dar cu trafic redus.
- Realizarea de străzi pietonale în centrul istoric și în zonele de locuit.

- Remodelarea traficului în centrul istoric cu un pronunțat specific local al municipiului, unde va fi pus un accent mai pronunțat pe traficul pietonal și de biciclete.
- Revitalizarea zonei centrale prin realizarea de noi piețe, spații publice care vor fi populate datorită teraselor care contribuie la consolidarea caracterului urban al municipiului.
- Transformarea centrului istoric specific într-un spațiu urban viabil, cu trafic pietonal și cu biciclete favorizat în detrimentul traficului auto.
- Realizarea de alei şi piste pentru biciclete, precum și spații special amenajate pentru circulaţie pietonală şi de agrement.

Amenințări

- Lipsa unor reglementări cu privire la modul de realizare a infrastructurii pentru biciclete creează probleme pentru configurația corectă a acestora în proiectele implementate, rezultând o risipire a fondurilor publice pe proiecte ineficiente.
- Lipsa măsurilor de încurajare a utilizării frecvente a bicicletei poate determina scăderea și mai accentuată a calităţii aerului în marile aglomerări urbane din cauza traficului rutier.
- Nemulțumirea șoferilor în cazul în care prioritizarea mobilității în comun și a celei nemotorizate nu este compensată cu o campanie de informare și promovare adecvată.

Transportul în comun

Puncte tari

- La nivel local, există operatori privați care deservesc Zona Industrială din Târgu Secuiesc.

Puncte slabe

- 42% dintre cetățenii din Târgu Secuiesc sunt mai degrabă mulțumiți de transportul public.
- Târgu Secuiesc nu deține un sistem de transport public local, transportul în comun fiind deservit de operatori la nivel județean.

Oportunități

- Prezența unui număr relativ ridicat de unități școlare per cap de locuitor face ca municipiul să fie un atractor pentru localitățile rurale din jur. Însă, chiar și pentru locuitori, accesul la școli este de importanță majoră – transport Școlar.
- Sistem de supraveghere video în stațiile de transport în comun.
- Implementarea de politici de parcare care să sancționeze drastic staționarea autovehiculelor în stațiile de transport public.
- Modernizarea sistemului de plată al biletului prin utilizarea biletului electronic și posibilitatea plății cu telefonul mobil și card bancar ar face transportul public mai atractiv.
- Înființarea transportului public prin achiziționarea unor microbuze electrice, care să asigure transportul populației pe ruta Centrul istoric – stațiunea Fortyogó – satul Lunga.

Amenințări

- Întârzieri la modernizarea infrastructurii de transport public.

Transport intermodal

Puncte tari

- În Târgu Secuiesc, Gara, Autogara și Zona Industrială a municipiului sunt situate în aceeași zonă și formează un nod intermodal deja operațional.

Puncte slabe

- Calitatea infrastructurii: nodul intermodal este ineficient pentru că nu prezintă calități suficiente în ceea ce privește infrastructura de acces și amenajarea spațiilor de interschimb între modurile distincte de transport.

Oportunități

- Suprafața relativ mică a Municipiului Târgu Secuiesc și lipsa transportului în comun poate constitui un mare avantaj pentru crearea de puncte intermodale de tipul Park & Ride la intrările în municipiu, unde navetiștii să-și parcheze mașinile și să folosească bicicleta ca mijloc de transport în interiorul orașului, sau unde aceștia să ajungă cu trenul sau cu autobuzul, iar de acolo să folosească bicicleta.
- Promovarea măsurilor de carsharing la nivelul ariei de influență a municipiului Târgu Secuiesc ar putea eficientiza, de asemenea, transportul intermodal.

Amenințări

- Întârzieri la modernizarea infrastructurii de transport public.

Siguranța în trafic

Puncte tari

- Datorită distanțelor relativ mici față de centru, Târgu Secuiesc este un oraș ideal pentru deplasările pietonale. Având în vedere că diametrul mediu al orașului este în jur de 2 km în 30 de minute traversabil pietonal și 15 minute cu bicicleta, locuitorii orașului ar trebui să se obișnuiască prin campanii de promovare să utilizeze biciclete sau să traverseze pe jos, fără investiții specifice de drumuri sau trasee speciale pentru biciclete.

Puncte slabe

- Echiparea necorespunzătoare a străzilor, respectiv trotuare neprotejate de traficul auto.
- Lipsa unei infrastructuri pentru biciclete protejate de traficul auto.
- Timpi reduși alocați traversării străzii de către pietoni.

Oportunități

- Ținând cont de numărul redus de accidente rutiere, Târgu Secuiesc are oportunitatea de a-și propune o rată de 0 accidente rutiere anual.
- Amenajare trotuar în satul Lunga, de—a lungul DN11.

Amenințări

- Întârzierea implementării de politici și proiecte pentru siguranța în trafic poate duce la producerea de noi accidente rutiere.

Transportul de mărfuri

Puncte tari

- Pe raza municipiului Târgu Secuiesc, transportul de mărfuri se realizează rutier. Târgu Secuiesc se află la joncțiunea a două drumuri naționale, DN 11 și DN 11B, și două drumuri județene, DJ 121 și DJ 113. Având în vedere că aceste rute fac legătura dintre Miercurea Ciuc, Brașov și Bacău, orașul este un important punct de tranzit pentru transportul de mărfuri.
- Există producători locali de mărfuri.

Puncte slabe

- Lipsa variantei ocolitoare este principalul motiv pentru care traficul de mărfuri, cu vehicule comerciale grele, trebuie să tranziteze orașul Târgu Secuiesc.

Oportunități

- Având în vedere că aceste rute fac legătura dintre Miercurea Ciuc, Brașov și Bacău, orașul este un important punct de tranzit pentru transportul de mărfuri.

- Gara Târgu Secuiesc s-ar putea adapta pentru a acomoda transportul de marfă, însă nu există terminalele care să permită descărcarea bunurilor, linia de cale ferată nu este electrificată, iar distanța până la Magistrala 400 este relativ mare (aprox. 40 km). Dezvoltarea rețelelor TEN-T feroviare, prin care ar crește viteza de deplasare a trenurilor de marfă de la 43 km/h la 120 km/h, ar reduce considerabil traficul rutier.
- Construirea unui drum de centură pentru traficul greu și de tranzit de pe DN11 din direcția Sfântu Gheorghe spre Focșani.
- Construirea unui drum de centură între Târgu Secuiesc și Sânzieni care să ocolească porțiunea Municipiului traversată de DN11B.

Amenințări

- Ritmul scăzut de implementare al proiectelor de modernizare a căilor ferate și drumurilor.

ECHIPAREA TEHNICO-EDILITARĂ

Alimentarea cu apă potabilă și rețeaua de canalizare

Puncte tari

- cantitatea de apă potabilă consumată este contorizată în proporţie de 97%.

Puncte slabe

- grad de acoperire al serviciului de alimentare cu apă potabilă de 94,42%
- conductele au o durată de viață mai mare de 20 de ani.
- gradul de acoperire al serviciului de canalizare în anul 2019 în Târgu Secuiesc a fost de 91,60%.
- la nivelul municipiului Târgu Secuiesc, 7,98% din populație trăiește în zone marginalizate. Absența titlurilor legale de proprietate, precum și reticența gospodăriilor de a se conecta din cauza costurilor crescute sunt principalele aspecte problematice în asigurarea serviciilor pentru zonele marginalizate.

Oportunități

- oportunități de finanțare a reabilitării și extinderii infrastructurii de apă și canalizare

Amenințări

- creșterea volumului de pierderi de apă datorate duratei de viață mai mare de 20 de ani a conductelor

Managementul deșeurilor

Puncte tari

- În Târgu Secuiesc, rezultatele Barometrului Urban indică un procent de mulțumire de 67% față de curățenia din oraș.
- Stația de transfer din Târgu Secuiesc - Rolul stației de transfer este de a optimiza costurile de transporta a deșeurilor colectate în vederea transportului la Centrul de Management Integrat al Deșeurilor Covasna.

Puncte slabe

- Ponderea deșeurilor urbane reciclate este de doar 5,63%

Infrastructura de producere, transport și distribuție a energiei electrice, termice și gaze naturale

Puncte slabe

- Durata întreruperilor neplanificate a furnizării de energie electrică înregistrează valori mai mari decât a celor planificate, datorită avariilor
- Fostele centrale termice nu sunt utilizate, fiind în stare de degradare avansată.

- Reabilitarea termică a blocurilor este necesară, contribuind la reducerea costurilor de încălzire și la calitatea spațiilor din cartierele de blocuri
- Gradul de echipare a străzilor cu rețele de distribuție a gazelor în municipiul Târgu Secuiesc în anul 2018 a fost de 42,54%

Oportunități

- accesarea de fonduri pentru extinderea rețelei de gaze naturale prin "Programul Național de racordare a populației și consumatorilor non-casnici la rețeaua inteligentă de distribuție a gazelor naturale", din cadrul POIM

Amenințări

- o parte din populație se bazează pe mijloace nesigure de încălzire, atât la nivelul municipiului, cât și ZUF

Iluminatul public

Puncte tari

- Sistemul de iluminat public acoperă cea mai mare parte din zona locuită

Puncte slabe

- este necesară optimizarea consumului și extinderea acestuia în zone nou construite, periferii
- sistemul de iluminat public în mai multe zone este învechit, utilizează surse de lumină cu consum energetic destul de ridicat, nu este prevăzut cu sistem de control și de automatizare care să eficientizeze funcționarea

Oportunități

- oportunități de finanțare a sistemului public de iluminat prin fonduri europene
- exemple de bune practici în orașe precum Brașov

Infrastructura de telecomunicații și telefonie

Amenințări

- Restricțiile generate de coronavirus au dus la marginalizarea persoanelor fără acces la internet în România.
- principalele bariere care afectează educația online sunt problemele accesării tehnologiei și internetului pentru copiii din familii defavorizate

SERVICII PUBLICE

Infrastructura și serviciile de educație

Puncte tari

- Conform Barometrului Urban, municipiul Târgu Secuiesc a înregistrat un grad de mulțumire de 74% în rândul cetățenilor față de școlile și facilitățile educaționale la care au acces în oraș.
- În municipiul Târgu Secuiesc există o unitate de învățământ postliceal.

Puncte slabe

- La nivel de județ, s-a înregistrat o scădere de 10,9% în totalul personalului didactic în anul 2019 comparat cu anul 2010, iar la nivelul ZUF Târgu Secuiesc o scădere de 9,82%, respectiv de 13,03% în municipiul Târgu Secuiesc.
- În județul Covasna, în anul 2019, existau 7 unități de învățământ preșcolar, dintre acestea doar una aflându-se în municipiul Târgu Secuiesc.
- Populația universitară în municipiul Târgu Secuiesc, în anul 2019, era de 41.
- Ponderea populației de peste 25 de ani cu studii superioare din municipiul Târgu Secuiesc era în anul 2011 de 14,78%.

- O școală de la nivelul ZUF Târgu Secuiesc a fost identificată cu risc: Școala Gimnazială „Végh Antal" Cernat.

Oportunități

- Extinderea unităților de învățământ preșcolar.
- Atragerea de elevi pentru învățământ postliceal.
- Atragere de elevi pentru învățământ liceal, profil tehnic și servicii.
- Dezvoltarea de programe cu mediul privat pentru elevii din învățământul liceal și postliceal, profil tehnic și servicii.

Amenințări

- Scăderea personalului didactic.
- Creșterea procentului de populație fără studii superioare.
- Scăderea ofertei educaționale.

Infrastructura de sănătate și serviciile medicale

Puncte tari

- 64% dintre locuitorii din Târgu Secuiesc sunt mulțumiți de serviciile de sănătate din municipiu, dintre care 12% au declarat că sunt foarte mulțumiți.
- Există o rețea sanitară mai dezvoltată, cuprinzând atât un spital, care deține un ambulatoriu integrat, cât și cabinete medicale de familie și stomatologice, laboratoare etc.
- Au fost făcute investiții pentru consolidarea și modernizarea Spitalului Municipal Târgu Secuiesc, iar unitatea medicală s-a concentrat pe dezvoltarea infrastructurii asistenţei medicale primare şi ambulatorii.
- Proiecte cuprinse între 2016-2019: Compartiment anestezie terapie intensivă, Bloc operator, Cabinet urologie, Sterilizator central, Cabinet gastroenterologie, Fizioterapie – recuperare medicală, Pediatrie, Radiologie și imagistică, Laborator, Cabinet endocrinologie, Laborator endoscopie digestivă, Radiologie și imagistică, Clădirea TBC – renovarea finanțată de către Consiliul Local din Târgu Secuiesc.

Puncte slabe

- Ponderea persoanelor care s-au declarat nemulțumiți de serviciile de sănătate este 33%, dintre care 10% sunt foarte nemulțumiți.
- Distribuția unităților medicale este neuniformă la nivelul zonei urbane funcționale

Oportunități

- Accesarea fondurilor pentru infrastructură, atragerea forței de muncă și diversificarea serviciilor oferite.
- Dezvoltarea și consolidarea asistenței comunitare, a asistenței primare și a asistenței ambulatorii specializate, prin alocarea unui buget mai mare și accesarea de fonduri europene.
- Educarea populației cu privire la accesarea serviciilor de îngrijire de tip ambulatoriu pentru cazuri care nu sunt complexe.
- Dezvoltarea unor programe de prevenție cu ajutorul medicilor de familie și prin programe de informare și educare a populației.

Amenințări

- Accesul la serviciile de sănătate să scadă.
- Asistența medicală primară să continue să fie insuficient utilizată.

- Subfinanțarea sistemului afectează capacitatea de a acoperi nevoile cetățenilor, iar situația va deveni din ce în ce mai complicată, având în vedere că populația îmbătrânește și baza de resurse se reduce.
- Deficit de forță de muncă.

Infrastructura și serviciile de asistență socială

Puncte tari

- Furnizorii de servicii publice, atât publici, cât și privați, sunt: DAS, DGASPC, Caritas Alba Iulia și Zenobia
- Serviciile acoperite sunt: ajutoare sociale, cantină socială, servicii de consiliere socială și informare, îngrijire la domiciliu și terapie și asistență familială.
- Există un centru privat pentru bătrâni.

Puncte slabe

- Există un singur centru pentru bătrâni, care este privat.
- Prea puține parteneriate public-privat pentru acoperirea unei game variate de servicii sociale.
- Servicii sociale necesare în Târgu Secuiesc: Centre rezidenţiale de îngrijire şi asistenţă medico-socială pentru persoane vârstnice, bolnavi cronici în fază terminală, Centre rezidenţiale de îngrijire şi asistenţă pentru persoanele vârstnice, Centre rezidenţiale pentru persoanele adulte cu dizabilităţi, Centre rezidenţiale de îngrijire şi asistenţă pentru persoanele fără adăpost, Centre de zi pentru persoanele vârstnice, Servicii de îngrijire la domiciliu pentru persoane vârstnice, persoane cu dizabilităţi, persoane aflate în situaţie de dependenţă, Centre de zi pentru persoane adulte cu dizabilități, Centre de zi pentru copii: copii în familie, copii separaţi sau în risc de separare de părinți, Centre de zi pentru familie şi copil, Centre de zi pentru persoanele fără adăpost, Centre de zi pentru asistență și suport pentru alte persoane aflate în nevoie, Servicii de intervenţie în stradă pentru persoane fără adăpost, persoane cu diferite adicții, victime ale violenței în familiei, victime ale dezastrelor naturale etc și Centre de preparare şi distribuire a hranei pentru persoane în risc de sărăcie.
- Servicii sociale necesare în ZUF Târgu Secuiesc: Centre de zi pentru persoanele vârstnice, Servicii de asistenţă comunitară, Servicii de îngrijire la domiciliu pentru persoane vârstnice, persoane cu dizabilităţi, persoane aflate în situaţie de dependenţă, Centre de zi pentru copii: copii în familie, copii separaţi sau în risc de separare de părinți, Centre de zi pentru asistență și suport pentru alte persoane aflate în nevoie și Servicii de asistenţă comunitară.

Oportunități

- Dezvoltarea de instrumente pentru a atrage mai multe fonduri (naționale și europene).
- Dezvoltarea resursei umane prin îmbunătățirea educației, oferirea de traininguri sau parteneriate cu furnizori privați.
- Colaborarea cu alte compartimente/instituții în vederea prevenirii unor situații de risc.
- Parteneriatele dintre autoritățile locale și furnizorii de servicii sociale.
- Accesarea de fonduri pentru dezvoltarea centrelor necesare și educarea populației cu privire la drepturile și nevoile acestor persoane vulnerabile (programe de prevenție și informare).

Amenințări

- Dezvoltarea insuficientă a parteneriatelor cu furnizorii de servicii sociale necesare.
- Dezvoltarea insuficientă a serviciile sociale în mediul rural.
- Incapacitatea de a dezvolta instrumentele pentru a atrage mai multe fonduri (naționale și europene).
- Dezvoltarea și implementarea insuficientă a măsurilor de intervenție în vederea incluziunii sociale a persoanelor vulnerabile.

- Lipsa implicării comunității locale și a societății civile în furnizarea și dezvoltarea serviciilor sociale.

Infrastructura și serviciile culturale

Puncte tari

- La nivelul județul Covasna funcționează 29 instituţii publice de cultură dintre care patru funcționează în Orașul Târgu Secuiesc. Dintre acestea, trei instituţii de interes național, aflate în subordinea Ministerului Culturii.
- Numărul volumelor existente în bibliotecile publice din orașul Târgu Secuiesc a crescut cu 7,39 % în 2019 față de 2011.
- Conform raportului de activitate al Casei de cultură Vidago aferent anului 2019 majoritatea proiectelor culturale inițiate şi derulate de Casa de Cultură "Vigadó" Municipiului Târgu Secuiesc, sub egida Primăriei Municipiului Târgu Secuiesc şi a Consiliului Local, s-au materializat și în 2019 în festivaluri, spectacole, concerte, evenimente cultural-artistice de mare sau mai mică anvergură care s-au dovedit a fi o reală atracţie atât pentru publicul din județul Covasna cât şi pentru turiştii prezenţi în municipiul. În total, au fost organizate aproximativ 235 de manifestări şi evenimente culturale (spectacole, concerte, expoziţii, saloane de artă și literatură, festivaluri, etc.), de mai mică sau mai mare amploare, 176 de repetiții, 154 de montări, de care a beneficiat marea majoritate a populaţiei locale
- La nivelul orașului Târgu Secuiesc există 39 monumente istorice, ansambluri și situri arheologice de interes național, județean și local, iar la nivel de ZUF Târgu Secuiesc, 111.

Puncte slabe

- În anul 2019 biblioteca publică din Orașul Târgu Secuiesc a eliberat 52.139 de volume, cu 14,39% mai puține volume decât în anul 2011.
- În anul 2019 la reprezentațiile artistice din Orașul Târgu Secuiesc au participat 5.165 de spectatori, cu 24% mai puțin față de anul 2018.
- Numărul de locuri în sălile de spectacole și concerte la nivelul Orașului Târgu Secuiesc, în anul 2019, era de doar 211 locuri.
- Conform Barometrului Urban, 11% dintre respondenții din Târgu Secuiesc sunt foarte mulțumiți de facilitățile culturale, 44% sunt mai degrabă mulțumiți, 27% mai degrabă nemulțumiți, 16% sunt foarte nemulțumiți, iar 2% nu au dorit să răspundă.

Oportunități

- Promovarea culturii locale pentru turism.
- Dezvoltarea evenimentelor culturale locale și atragerea mai multor spectatori / participanți.
- Dezvoltarea departamentului din cadrul primăriei Tg. Secuiesc responsabil de cultură.
- Creșterea numărului de locuri în sălile de spectacole și concerte.

Amenințări

- Degradarea monumentelor istorice.
- Scăderea numărului de spectatori la evenimentele culturale organizate anual.

Infrastructura și serviciile pentru tineret

Puncte tari

- Număr considerabil de ONG-uri ce activează în domeniul tineret.
- Asociația Tinerilor din Târgu Secuiesc elaborează în această perioadă Strategia de Tineret a municipiului Târgu Secuiesc, cu sprijinul Primăriei Târgu Secuiesc.

- Din datele sondajului Kézdin FiatalON 2020 reiese, că 86% dintre tineri sunt afiliați la o organizație, au participat la munca, la activitatea sau la organizăriile acestora. Din răspunsurile lor reiese că de cele mai multe ori au participat la activitățile diferitelor organizații bisericești, după care urmează organizațiile studențești școlare, apoi cercetășia și alte tipuri de organizații.

Puncte slabe

- Conform sondajului realizat de Asociația Tinerilor din Tg. Secuiesc pentru elaborarea Strategiei de Tineret, un număr mare de respondenți care nu vizitează deloc instituții culturale. Aproape jumătatea din respondenți nu a fost aproape niciodată într-un muzeu, bibliotecă sau expoziție. Mai mult de jumătate nu a fost la cinematograf sau la sală.
- Lipsa unui centru de tineret sau spațiu destinat exclusiv tinerilor și activităților pentru tineret.

Oportunități

- Înființarea unui centru de tineret.
- Implementarea și atingerea obiectivelor viitoare Strategii pentru Tineret a municipiului Târgu Secuiesc.
- Implicarea tinerilor în ONG-urile prezente în comunitate.
- Parteneriate între ONG-uri și primăria Târgu Secuiesc pentru dezvoltarea sectorului de tineret din comunitate.
- Implicarea ONG-urilor în activitățile instituțiilor de învățământ.
- Înființarea unui Consiliu Consultativ pe Probleme de Tineret Tg. Secuiesc.

Amenințări

- Lipsa de spații pentru desfășurarea de activități pentru tineret.
- Emigrarea tinerilor din cauza lipsei de oportunități.

Infrastructura și serviciile pentru sport și agrement

Puncte tari

- infrastructură sportivă bine dezvoltată, dispunând de o varietate de baze sportive publice și private, inclusiv de o sală polivalentă și de un patinoar artificial modern, cu posibilitatea funcționării pe tot parcursul anului
- primăria municipiului a planificat construirea unui bazin de înot municipal
- sportul de performanță are o tradiție importantă în municipiul Târgu Secuiesc
- Sportul de masă are, de asemenea, o tradiție însemnată în municipiu
- organizațiile societății civile sunt active, inclusiv în promovarea sportului și activității fizice și a unui stil de viață sănătos
- peste jumătate dintre respondenții la Barometrul Urban sunt foarte mulțumiți sau mai degrabă mulțumiți de facilitățile sportive din oraș
- premise foarte bune pentru sprijinirea integrării activității fizice în viața de zi cu zi (78% dintre locuitori sunt foarte mulțumiți sau mai degrabă mulțumiți de spațiile verzi; 70% dintre respondenții din Târgu Secuiesc sunt mulțumiți de calitatea aerului din oraș; 74% dintre locuitorii din Târgu Secuiesc sunt mulțumiți de siguranța în spațiile publice din oraș; 85% se simt în siguranță în cartierul lor)

Puncte slabe

- municipiul nu dispune de capacitate hotelieră pentru a primi echipe de sport, ceea ce e un mare dezavantaj din punct de vedere al promovării sportului de performanță.

- Comunele Poian, Sânzieni și Catalina au un nivel mai ridicat al nevoilor de infrastructură sportivă

Oportunități

- experiență în accesarea de finanțare pentru facilități sportive prin intermediul CNI
- interes ridicat din partea administrației locale, dar și cetățenilor cu privire la sport și activitate fizică

Amenințări

- Creșterea utilizării mașinilor personale în contextul generat de COVID-19
- 63% dintre români nu se implică deloc în activități sportive sau exerciții fizice (Eurobarometrul dedicat sportului și activității fizice, 2018)
- "81% dintre tinerii care merg la școală nu sunt suficient de activi" (Organizația Mondială a Sănătății).

MEDIU ȘI SCHIMBĂRI CLIMATICE

Caracterizarea capitalului natural

Puncte tari

- Parte a unui micro-climat unic cu diversitate naturală mare;

Rezervații naturale și arii protejate

Puncte tari

- Cetățenii sunt mulțumiți de accesul la spații verzi;
- Sectorul privat se implică în dezvoltarea infrastructurii verzi;
- În județul Covasna se află arii de protecție specială avifaunistică și situri de importanță comunitară, iar în municipiul Târgu Secuiesc și în jurul acestuia, de-a lungul râurilor Turia și Negru, se află arii de protecție specială avifaunistică și rezervații științifice

Puncte slabe

- Parcurile urbane sunt relativ mici și puține la număr - suprafața parcurilor urbane din Târgu Secuiesc e de aproape 2.4 ha
- Târgu Secuiesc are o suprafață cu spații verzi de aproximativ 46 ha – o suprafață modestă pentru un municipiu de dimensiunile Târgului Secuiesc

Oportunități

- Posibilitatea dezvoltării unor spații verzi mai mari - potențial în jurul unor obiective sportive sau turistice;
- Chiar dacă dimensiunea spațiilor verzi din municipiu este relativ redusă, 53% din populație se află la mai puțin 5 minute distanță de o zonă verde, iar 35% sunt la mai puțin de 10 minute distanță.

Amenințări

- Exploatarea necontrolată a fondului forestier;

Calitatea factorilor de mediu și poluarea (apă, aer, sol)

Puncte tari

- Cetățenii sunt mulțumiți în ceea ce privește nivelul scăzut de poluare a aerului - nivelul de poluare este unul scăzut;

- În Târgu Secuiesc, 68% dintre cetățeni de declară mulțumiți de nivelul zgomotului.
- La nivelul județului Covasna nu exista nici un sit contaminat cu probleme de mediu.
- Târgu Secuiesc are avantajul de a fi parte a unei regiuni în România cu presiuni antropice mai reduse (nu există entități poluatoare mari în zonă) și cu trafic auto relativ redus

Puncte slabe

- La nivelul Târgului Secuiesc nu există stații de monitorizare a aerului. Există o singură stație de monitorizare a aerului la nivelul județului Covasna, în Sfântu Gheorghe.

Amenințări

- Traficul mai ridicat și activitatea industrială în creștere pot crește nivelul de poluare la nivel local;
- Activitățile de exploatare a lemnului în regiune, ce pot afecta modul în care "plămânii verzi" ai regiunii funcționează
- Târgu Secuiesc se va confrunta cu presiuni antropice tot mai mari, cu viitoare autostradă Bacău-Brașov fiind planificată pe lângă Târgu Secuiesc.

Schimbări climatice și riscuri de mediu

Puncte tari

- Cetățenii sunt mulțumiți cu ce a făcut administrația locală în lupta contra schimbărilor climatice;
- Riscul termic al municipiului Târgu Secuiesc este unul redus. Mai exact, 0% din populația Târgului Secuiesc este expusă la risc termic mare sau foarte mare și aproximativ 35% din populație este expusă la un risc moderat.
- Târgu Secuiesc generează cantități reduse de gaze cu efect de seră

Puncte slabe

- Târgu Secuiesc, a avut în 2015 o temperatură medie cu 1,5ºC mai mare decât media pe 1960-2000. Ultimele date, pe 2019, indică o temperatură medie cu 1,8ºC peste media pe 1960-2000, ceea ce sugerează o creștere a temperaturii substanțială în ultimii ani.

Oportunități

- Târgu Secuiesc se situează într-o zonă cu potențial solar relativ ridicat și merită considerată opțiunea dezvoltării de ferme solare.
- Județul Covasna are un potențial mare atât pe biomasă forestieră, cât și pe biomasă agricolă.
- Municipiul Târgu Secuiesc are potențial pentru exploatarea vântului în scop energetic, dar acest potențial este scăzut, datorită vitezei vântului în zonă, ce se situează într-o bandă medie – 4-6 m/s.

Amenințări

- Temperatura medie a crescut mult în ultimii ani;
- Târgu Secuiesc este parte a unei micro-climat cu reduceri destul de substanțiale în ceea ce privește cantitatea precipitațiilor atmosferice (una din cele mai mari reduceri înregistrată de un oraș românesc), ceea ce poate avea un impact important nu numai asupra agriculturii, ci și asupra calității vieții în mediul urban.

PROFIL ȘI CAPACITATE ADMINISTRATIVĂ

Administrația publică locală și structurile asociative existente

Puncte tari

- Stabilitate instituțională la nivelul administrației publice locale;
- Colaborare eficientă cu administrația publică județeană (Consiliul Județean)
- Colaborare eficientă cu mediul de afaceri local

Puncte slabe

- Lipsa resursei umane motivate;
- Administrație locală supraîncărcată;
- Coordonare și cooperare dificilă între compartimente și diverse instituții publice;
- Probleme cu integrarea.
- Birocrația
- Instabilitate legislativă
- Surse financiare insuficiente.

Oportunități

- Modernizarea și eficientizarea administrației publice;
- Reducerea birocrației în administrație;
- Implementarea unor soluții de e-administrație;
- Îmbunătățirea colaborării între instituțiile publice;
- Măsuri de integrare socială a populației de etnie romă și a persoanelor din categoriile defavorizate;
- Implicarea cetățenilor în luarea deciziilor.

Amenințări

- Lipsa capacității de planificare pe termen lung, datorită dependenței de transferuri de la nivel central;
- Lipsă personal calificat cu competențe/studii necesare pentru instituții publice;

Bugete locale (execuție bugetară, bugete operaționale, fonduri atrase)

Puncte tari

- Cota veniturilor din sursă proprie a cunoscut o creștere anualizată constantă, cu o diferență semnificativă pentru anul 2019 (17 milioane de lei comparativ cu 12 milioane de lei în 2018);
- În ceea ce privește veniturile totale pe cap de locuitor în 2019, Târgu Secuiesc a înregistrat o valoare peste media națională – 24.649 lei pe cap de locuitor față de 21.159 lei la nivel național.

Puncte slabe

- O pondere scăzută a veniturilor proprii, cu o creștere de doar 3% în termeni nominali între 2009 și 2019 (mult sub performanța altor municipii din țară - Orăștie a înregistrat, spre exemplu, o creștere de peste 63% în aceeași perioadă);
- Performanță foarte slabă pe atragerea de fonduri europene;

Oportunități

- Întărirea capacității de atragere de fonduri europene, având în vedere sumele disponibile pentru perioada de programare 2021-2027;
- Existența unui spațiu fiscal de creștere a veniturilor din impozitele locale, în speță cele pentru clădiri și terenuri din partea persoanelor fizice.

Amenințări

- Lipsa capacității de planificare pe termen lung, datorită dependenței de transferuri de la nivel central;

Resurse umane și materiale

Puncte tari

- Existența unui sistem de salarizare și criterii de promovare, care să contribuie la motivarea salariaților și la creșterea calitativă a muncii depuse;
- Actualizarea, revizuirea și creșterea eficacității activității biroului și a practicilor existente.

Puncte slabe

- Schimbarea frecventă a legislației referitoare la salarizare;
- Contradicțiile existente în dispozițiile legale privind stabilirea salariilor, sporurilor;
- Lipsa unor echipamente electronice, care să contribuie la eficientizarea activității biroului;
- Lipsa participarii personalului la cursuri de specializare;
- Schimburile de informații cu autoritățile și instituțiile publice și alte organe ale statului se desfășoară lent, iar informațiile primite sunt câteodată lacunare

Oportunități

- Dezvoltarea personalului de specialitate prin cursuri de calificare bine structurate, bazate pe practică;
- Dotarea biroului cu echipament electronic necesar;
- Îmbunătățirea colaborării cu alte instituții publice.

Amenințări

- Lipsa personalului cu calificare necesară;
- Restrangeri bugetare, legislație contradictorie, care crează confuzie și posibilitatea comiterii unor greșeli;
- Informații esențiale ajung târziu la biroul resurse umane

Servicii publice digitale și relația cu cetățenii

Puncte tari

- există un site al primăriei;
- peste 40% dintre locuitorii oraşului au acces la internet;
- media vitezei conexiunilor la internet este printre cele mai mari din lume, la fel ca în alte orașe din România;
- există un proiect pentru îmbunătățirea serviciilor de e-guvernare și site-ul;
- a fost implementat programul de bugetare participativă.

Puncte slabe

- nu au fost dezvoltate servicii complet digitalizate, interacțiunea online între autoritățile publice și populație cuprinde doar accesarea informațiilor de interes public prin intermediul paginii web;
- nu au fost dezvoltate servicii complet digitalizate pentru intreprinderi;
- din 2014 până în 2018 încrederea în pagina web este aceeași;
- lipsesc instrumente de bază pentru participarea și implicarea cetățenilor;

- nu există seturi de date în format deschis disponibile cetăţenilor sau firmelor
- competențele digitale;
- lipsa unui departament dedicat procesului de digitalizare;
- lipsa unui sistem GIS.

Oportunități

- posibilitatea dezvoltării unui parteneriat între firmele din domeniu şi administraţia locală;
- posibilitatea accesării unor fonduri europene pentru dezvoltarea şi implementarea serviciilor de e- guvernare;
- încadrarea în Planul de Redresarea ”Next Generation EU” a Uniunii Europene, care oferă oportunităţi atât pentru administraţia locală, cât şi pentru colaborări între administraţie şi mediul de afaceri;
- posibilitatea de a adera la o alianță/organizație dedicată Smart City pentru a face schimb de bune practici și know-how;
- posibilitatea de a participa la diferite competiții europene de digitalizare;
- posibilitatea de a atrage mediul privat (start-up-uri sau big tech) pentru dezvoltarea de soluții smart prin parteneriate public-privat;
- posibilitatea de a colabora cu Autoritatea pentru Digitalizarea României și a prelua anumite sisteme puse la dispoziție (de ex. ghișeul.ro).

Amenințări

- lipsa corelării introducerii e-guvernării cu eficientizarea şi adaptarea administraţiei publice (în special în ceea ce priveşte procesele interne);
- securitatea aplicaţiilor de e-guvernare, mai ales în cazul în care acestea vor fi folosite de un număr din ce în ce mai mare de persoane şi firme;
- un proces de comunicare ineficient în explicarea acestor noi servicii şi creşterea utilizării lor în rândul cetățenilor;
- o populație care nu este alfabetizată digital;
- rezistența la schimbare din lipsa de comunicare și educare a utilizatorilor;
- lipsa de coordonare dintre instituțiile publice în ceea ce privește dezvoltarea serviciilor digitale complete (interoperabilitatea);
- migrația specialiștilor în IT din sectorul public înspre sectorul privat sau în alte țări;
- lipsa generală de competențe/studii digitale în cadrul instituțiilor publice;
- legea privind interoperabilitatea nu a fost adoptată.

SECȚIUNEA 3: VIZIUNEA ȘI OBIECTIVELE DE DEZVOLTARE

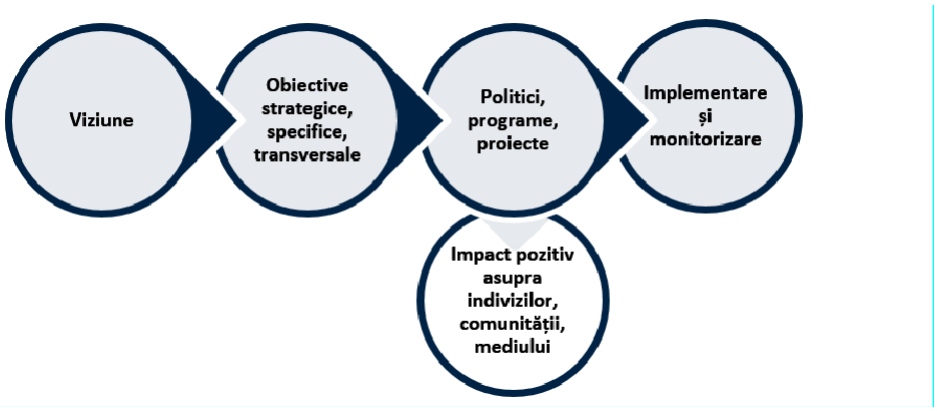
3.1. FUNDAMENTAREA FORMULĂRII VIZIUNII ȘI OBIECTIVELOR STRATEGICE

Viziunea și obiectivele de dezvoltare la nivel trebuie să reflecte cât mai bine nevoile reale ale comunității, precum și ceea ce se înțelege prin „binele comun", așa cum este reprezentat și imaginat de către aceasta. În completarea analizei datelor statistice și evoluțiilor din ultimii ani, exercițiul consultărilor este esențial în formularea unor obiective comune de dezvoltare, validând ipoteze și configurând în mod pragmatic cea mai bună versiune posibilă a orașului pentru următorii zece ani.

Binele comun este greu de estimat și este evident faptul că nu va exista o strategie greșită sau corectă pe deplin, așa cum nevoile subiective ale fiecăruia sunt, în sine, valide. Pentru ca o strategie să își îndeplinească însă scopul, este important ca aceasta să fie elaborată pe baza unui proces cât mai incluziv, care să acopere nevoile diferiților actori și cât mai transparent. Aceasta presupune un set clar de priorități, cu o perioadă definită de implementare, bugete aferente și o comunicare continuă a stadiului implementării. Prioritizarea presupune ca proiectele majore, odată stabilite, să fie asumate ca atare și să nu fie schimbate cu altele, fără o fundamentare obiectivă. În mod ideal, aceste proiecte au capacitatea de a atrage și canaliza resursele potrivite, având la bază un consens general privind utiltiatea lor.

În același timp, anul 2020 a demonstrat cât de importantă este capacitatea de adaptare rapidă la schimbări majore ce au afectat întreaga comunitate. Menirea unei strategii nu este de a fi un document rigid, ci de a ghida dezvoltarea pe termen mediu, astfel încât resursele și oportunitățile să poată fi utilizate în mod eficient și să se poată răspunde cu agilitate noilor provocări. Având o strategie bazată pe priorități și o viziune comună, dezvoltarea unui oraș va fi mai ușor de susținut chiar și în perioade cu schimbări și provocări majore.

Figura 1. Elemente de planificare strategică

3.1.1. Principii de planificare strategică

Dezvoltarea viziunii, identificarea obiectivelor strategice și a mecanismelor de realizare a acestora se bazează pe un set de principii ce susțin abordarea integrată și un proces de planificare eficientă:

(a) Abordare participativă. În cadrul procesului de elaborare a strategiei, au fost facilitate diverse procese de consultare și implicare a părților interesate (cercetări, sondaje, consultări tematice, platformă online pentru colectare de provocări și soluții), care au avut ca scop reflectarea nevoilor și priorităților identificate de către cetățeni și diverse grupuri-țintă. De asemenea, strategia propune măsuri de susținere și simplificare a procesului de participare prin accelerarea digitalizării instituțiilor publice și oferă o listă de proiecte prioritare, a căror implementare poate fi monitorizată ușor.

(b) Prioritizare și responsabilitate asumată. Unul dintre instrumentele esențiale pentru o strategie de succes, care să reprezinte mai mult decât o pre-condiție pentru accesare de fonduri este exercițiul prioritizării și asumării unei liste scurte de proiecte, ușor de monitorizat de către cetățeni. Procesul vizează obținerea unui portofoliu de proiecte prioritare care să se încadreze în bugetul de investiții estimat pentru perioada 2021-2030 și care să fie asumate ca atare, cu responsabilități și termene clare. Prioritizarea ar trebui să urmeze nevoile reale ale comunității, pentru care se vor identifica ulterior diverse surse de finanțare, preferabil externe.

(c) Integrare orizontală și verticală. Planificarea eficientă necesită coordonarea instituțiilor și departamentelor cu responsabilități în acest sens de la nivel local, din diferite domenii, precum și a celor de la nivel județean, regional, național și european. Astfel, procesul de elaborare a strategiei a avut la bază identificarea și analiza diferitelor documente strategice relevante, cu scopul coordonării cu politicile regionale (nivel la care se asigură managementul FEDR) și cu obiectivele prioritare de la nivel național și european. Ca proiect-pilot în cadrul elaborării primei Politici Urbane a României, strategia integrată de dezvoltare urbană a municipiului Târgu Secuiesc are la bază coordonarea cu noul cadru strategic.

(d) Abordare inter-jurisdicțională. Aglomerările urbane cele mai dinamice au și cel mai mare succes în a atrage oameni și investiții, iar la baza dezvoltării acestora stă cooperarea și planificarea inter-jurisdicțională. Elaborarea strategiei a integrat nevoile de dezvoltare de la nivelul celor unităților administrativ-teritoriale ce compun zona urbană funcțională a Municipiului Târgu Secuiesc și a identificat măsuri ce întăresc accesul locuitorilor acestora la oportunități și legăturile dintre zona urbană și cea rurală.

(e) Complementaritatea măsurilor *hard* și *soft.* Pentru a elabora o strategie integrată, este important să se mențină un echilibru între investițiile „hard", cum ar fi parcuri de afaceri, parcuri industriale, dezvoltări rezidențiale, rețele de transport și investițiile „soft", precum programe de sprijinire a afacerilor și inovării, crearea de programe pentru calificarea forței de muncă și facilitarea accesului grupurilor defavorizate pe piața muncii, programe și activități culturale.

(f) Continuitatea procesului de planificare. Planificarea dezvoltării urbane este un proces ciclic, ce necesită o întoarcere regulată către viziunea, obiectivele și măsurile propuse anterior, astfel încât să se asigure o evaluare realistă a acestora și o actualizare, în funcție de situația existentă la nivel local și direcțiile strategice relevante de la nivel regional, național și european.

3.1.2. Concept de dezvoltare spațială

Dezvoltarea spațială durabilă este unul din cele cinci obiective prioritare ale Politicii Urbane a României, având în vedere rolul transversal al planificării spațiale în atingerea celor trei scopuri:

i) ***orașe verzi și reziliente*,** prin influența directă pe care forma și structura unui oraș o au asupra eficienței mobilității, a amprentei de carbon și a rezilienței urbane, atât în fața dezastrelor naturale și a provocărilor climate, cât și a asigurării unui mediu verde și curat;

ii) ***orașe competitive și productive***, prin crearea unor spații publice de calitate, care să stimuleze atractivitatea orașului pentru locuire, muncă și investiții și prin valorificarea eficientă a clădirilor și terenurilor bine amplasate pentru investiții strategice;

iii) ***orașe juste și incluzive***, prin asigurarea accesului echitabil la utilități și servicii publice, a calității vieții și locuirii pentru toți și prin crearea unui spațiu public incluziv, care să stimuleze spiritul comunitar.

La nivel global există o înțelegere asupra faptului că orașele compacte, regenerate și conectate sunt atât un vehicul spre cât și un produs al dezvoltării durabile, făcând din acestea principii coordonatoare în planificarea spațială. Aceste principii sunt general valabile tuturor orașelor ce vor să se îndrepte în direcția sustenabilității spațiale, atât celor dinamice, aflate în expansiune, cât și celor aflate în contracție, care se confruntă cu provocări demografice, economice sau spațiale, chiar dacă prioritizarea și aplicabilitatea lor ar putea diferi în funcție de particularitățile contextului local.

Pentru valorificarea resurselor locale într-un mod eficient, incluziv și sustenabil, procesul de amenajare al teritoriului ar trebui să urmărească trei direcții de acțiune:

i) ***dezvoltarea urbană compactă***, printr-o planificare pro-activă, echilibrată și în cazul orașelor dinamice, prin limitarea expansiunii urbane necontrolate și prin definirea unor zone prioritare de dezvoltare în care să fie aplicate politici locale de densificare și diversificiare;
ii) ***regenerarea urbană*** care să vizeze creșterea atractivității nucleului urban prin revitalizarea spațiului public, a calității vieții în cartierele rezidențiale și valorificarea activelor urbane bine amplasate pentru investiții strategice, cum ar fi obiectivele de patrimoniu sau zonele industriale dezafectate;
iii) ***îmbunătățirea conectivității*** în interiorul zonelor de dezvoltare și între zonele urbane și peri-urbane, vizând reducerea dependenței față de automobil, facilitarea mobilității nemotorizate, creșterea accesibilității la servicii în interiorul cartierelor și accesul echitabil la servicii publice.

Cel de-al patrulea scop, cel al *orașelor bine guvernate,* este o condiție prealabilă pentru atingerea primelor trei, prin facilitatea cadrului instituțional care să eficientizeze procesul de amenajare a teritoriului, astfel încât acesta să se facă într-o manieră pro-activă, prin definirea zonelor de dezvoltare prioritară și să capete un rol coordonator și integrator pentru implementarea politicilor sectoriale la nivel metropolitan.

Astfel, pentru consolidarea procesului de amenajare a teritoriului astfel încât acesta să promoveze principiile sustenabilității spațiale, sunt necesare:

i) ***sincronizarea amenajării teritoriului cu politicile sectoriale*** și investițiile în infrastructura de transport, cea edilitară, socială și în inițiativele ce vizează mediul, astfel încât acestea să fie direcționate spre zonele prioritare de dezvoltare, pentru a stimula investițiile private și a maximiza impactul asupra calității vieții;
ii) ***cooperarea la scară metropolitană*** și dezvoltarea integrată a zonei peri-urbane, vizând atât consolidarea rolului pe care orașul îl joacă în teritoriul său de influență, cât și implementarea echitabilă a principiilor de dezvoltare sustenabilă în teritoriu, dincolo de limitele administrativ teritoriale.

Municipiul Târgu Secuiesc este un centru economic la nivel micro-regional cu rol polarizator pe plan local, ce stabilește relații economice și de navetism cu șase din localitățile învecinate, concentrate cu precădere în estul municipiului - Catalina, Cernat, Poian, Sânzieni, Turia și Lemnia în vest. Așezarea în teritoriu a municipiului Târgu Secuiesc și conexiunile la infrastructura națională de transport, plasează orașul sub influența polului de creștere Brașov aflat la 60 de km și îl plasează pe coridorul rutier E574, care face legătura între Craiova – Pitești – Brașov – Târgu Secuiesc – Bacău.

Municipiul Târgu Secuiesc se confruntă cu provocări demografice și economice specifice *„orașelor în contracție”* ce își pun amprenta și asupra mediului construit. Orașul nu are o forță economică foarte mare – concentrând doar 9,3% din agenții economici de la nivelul județului Covasna și se confruntă cu un declin demografic semnificativ – populația cu domiciliul a scăzut cu 6,5% față de anul 2010, iar

populația stabilă a scăzut cu 9,8% în intervalul 2002-2010. Scăderea demografică accelerată, coroborată cu provocările de natură economică și îmbătrânirea fondului construit, pot duce la apariția de spații vacante temporare sau permanente, publice sau private ce trebuie gestionate, deoarecele ele pot avea un impact negativ, estetic dar și social, asupra împrejurimilor.

Forma municipiului Târgu Secuiesc este una compactă, orașul având avantajul conservării unui țesut urban dens, compus din locuințe individuale și al caracterului arhitectural specific trecutului meșteșugăresc și comercial al orașului, orașul fiind cunoscut și ca „Orașul Breslelor" între secolele XVI și XVII. Principalele funcțiuni comerciale și recreative sunt concentrate în zona centrală a orașului,ușor accesibilă pietonal - 52% din locuitori se află la mai puțin de 15 minute iar 37% la 20-30 minute. La marginea nucleului istoric al orașului, în sud și est, au fost dezvoltate în perioada socialistă două cartiere de locuințe colective iar la periferia de nord și sud a orașului sunt amplasate zonele industriale, logistice și comerciale ale orașului.

Amprenta construită a municipiului și-a păstrat în mare parte forma de dinainte de 1989, cu excepția dezvoltării următoarelor *clustere*: zona cu spații comerciale din sud-vestul municipiului, la ieșirea spre E574 (zona Kaufland, Lidl, blocurile de pe strada Cernatului nr. 33); zona cu funcțiuni mixte (hotel, spații logistice) din nord-estul nucleului (zona hotelului Atrium, pe Str. Abator) și zona cu spații logistice / industriale în nord-estul municipiului (Str. Orban Balazs, zona autogării). Zona urbană funcțională a orașului a rămas de asemenea relativ statică din punct de vedere spațial, cu excepția unor construcții cu destinație turistică în localitatea Turia și o ușoară creștere demografică a localităților Ojdula și Ghelința.

Pentru a facilita dezvoltarea urbană durabilă, având în vedere configurația actuală a teritoriului, modelul de dezvoltare spațială al municipiului Târgu Secuiesc ar trebui să urmărească ***dezvoltarea compactă a orașului,*** prin valorificarea terenurilor și a clădirilor bine amplasate pentru investițiile strategice, atragerea de investitori în cele două parcuri industriale din sudul municipiului prin facilitarea conectivității acestora la infrastructura și limitarea zonelor de expansiune (intravilanului), pentru a eficientiza cheltuielile legate de livrarea serviciilor publice și a stimula regenerarea zonei centrale și a activelor de patrimoniu.

Pentru a stimula conectivitatea și calitatea vieții la nivel metropolitan, cadrul teritorial ne indică două axe prioritate de dezvoltare:

- ***eficientizarea mobilității*** din zona urbană funcțională spre principalii atractori din Municipiul Târgu Secuiesc, dar și dinspre oraș spre alti atractori la nivel regional, precum polul de creștere Brașov.

- ***abordarea integrată a valorificării cadrului natural din zona urbană funcțională,*** pentru a crește atractivitatea turistică a zonei și a facilita deplasările nemotorizate între Municipiul Târgu Secuiesc și localitățile periurbane, prin extinderea conexiunilor velo dispre oraș la rețeaua de piste de biciclete Drumul Nemirei.

Procesul de regenerare urbană este critic pentru creșterea calității vieții, a atractivității turistice și a competitivității economice în interiorul orașului, însă el trebuie să valorifice cu prioritate specificul arhitectural local și să faciliteze mobilitatea pietonală și adaptarea fondului construit și a spațiului public la nevoile unei populații aflate în proces de îmbătrânire – ex. accesibilizarea domeniului public, a blocurilor și clădirilor publice, astfel încât persoanele vârstnice și cele cu dizabilități să fie încurajate să aibă o viață cât mai activă. Următoarele direcții de intervenție prioritară ar trebui urmărite:

- ***regenerarea zonei centrale și a spațiilor publice reprezentative***, prin creșterea calității spațiului urban, promovarea caracterului inovativ și multifuncțional al acestora și facilitarea accesibilității pietonale. Zona de intervenție prioritară: Piața Gabor Aron și rețeaua curților.

- ***regenerarea spațiilor verzi***, pentru a crește suprafața și calitatea parcurilor și grădinilor publice și pentru a facilita accesul echitabil la spații verzi în proximitatea locuinței, prin amenajarea unor spații recreative în jurul nucleului urban, întrucât municipiul Târgu Secuiesc nu îndeplinește minimul de spațiu verde pe cap de locuitor și nu dispune de resurse de teren în interiorul orașului.

- ***regenerarea patrimoniului construit***, atât cel istoric și cultural, cel industrial dar și alte obiective de interes public, precum școlile, spitalele, gările sau piețele agroalimentare, fie prin modernizarea spațiilor funcționale sau reconversia funcțională a obiectivelor dezafectate. Specificul arhitectural al orașului, în contextul provocărilor demografice și economice, se poate deteriora rapid, astfel impunându-se adoptarea unor politici fiscale care să stimuleze restaurarea patrimoniului arhitectural aflat în proprietate privată.

- ***regenerarea urbană a cartierelor de locuințe*** prin creșterea echipării acestora cu dotări de cartier, conturarea unor centre de cartier și facilitarea accesibilității pietonale în proximitatea locuinței. Fondul locativ are nevoie de asemenea de reabilitare, fie prin investițiile directe în reabilitarea ansamblurilor de locuințe colective, fie prin stimularea investițiilor de reabilitare sau reconversie funcțională a clădirilor individuale.

- ***regenerarea urbană a zonelor marginalizate, a așezărilor informale și a comunităților rurare aflate în administrarea orașului,*** prin creșterea accesului la servicii publice, acoperirea lacunelor din infrastructura tehnico-edilitară și socială și conectarea lor la nucleul orașului.

3.1.3. Aspecte cheie în formularea obiectivelor de dezvoltare

Nevoile grupurilor-țintă sunt cele care ghidează prioritățile unui oraș. Ca atare, primul pas pentru o strategie de dezvoltare urbană implică maparea și definirea acestora. În acest sens, modelul piramidei lui Abraham Maslow, care continuă să fie folosită in științele sociale de peste 70 de ani, se află la baza stabilirii nevoilor cetățenilor, sectorului privat și al turiștilor.

Identificarea nevoile acestor trei grupuri este esențială, deoarece, potrivit lui Philip Kotler, autoritățile locale abordează politicile și investițiile locale în raport cu trei categorii principale de constituenți: cetățenii, sectorul privat și turiștii.

Aspecte Transversale

- Incluziune socială – aspecte legate de accesul grupurilor dezavantajate la locuri de muncă, la servicii și utilități publice și de combatere a sărăciei

- Schimbări climatice – controlul poluării datorate consumatorilor casnici și emisiilor de gaze cu efect de seră

Nevoile locuitorilor/cetățenilor ce pot fi atrași sunt grupate în următoarele categorii:

Figura 2. Piramida Nevoilor Cetățenilor

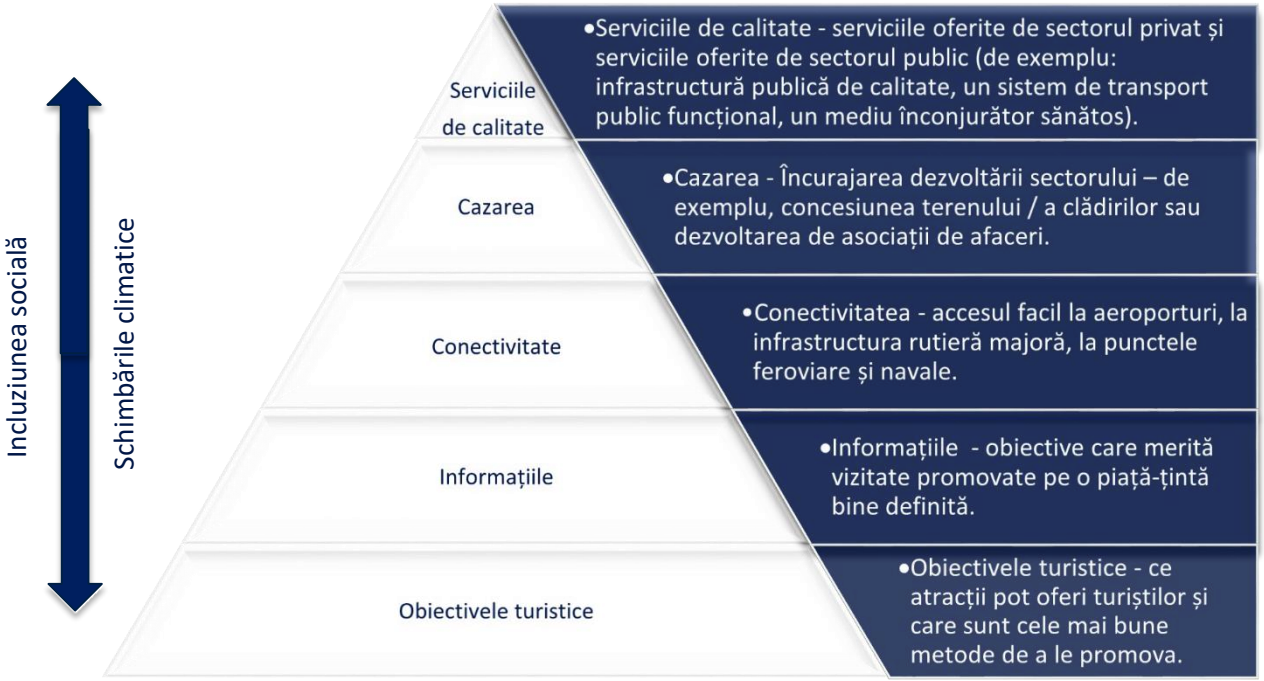
Nevoile oamenilor de afaceri/reprezentanți ai companiilor private sunt grupate în următoarele categorii:

Figura 3. Piramida Nevoilor sectorului privat

Nevoile turiștilor pot fi grupate în următoarele categorii:

Figura 4. Piramida Nevoilor turiștilor

3.1.4. Stadiul implementării documentațiilor existente

Anterior actualizării strategiei, documentul ce a structurat investițiile în dezvoltarea Municipiului Târgu Secuiesc este **Strategia de Dezvoltare Urbană elaborată pentru orizontul de timp 2016-2020.**

SIDU Târgu Secuiesc 2016-2020 a fost aprobată prin Hotărârea de Consiliu Local nr. 69/2016 reflectă viziunea, obiectivele strategice şi direcţiile sectoriale de dezvoltare ale orașului, identificând un pachet de proiecte aferent perioadei de programare 2014-2020.

În vederea atingerii viziunii de dezvoltare au fost conturate obiective strategice relevante din punct de vedere economic, social, demografic, climatic şi de mediu. Așadar, lista de programe/proiecte a fost orientată pe următoarele obiective strategice:

- un mediu urban viabil, modernizarea și dezvoltarea infrastructurii rutiere și de utilități publice, reducerea poluării și a emisiilor de CO2
- un mediu favorabil antreprenorilor și investițiilor
- dezvoltarea continuă a industriei, comerțului, serviciilor turistice
- asigurarea de servicii sociale și de sănătate de calitate ridicată
- educație care satisface nevoile pieței muncii
- servicii culturale de înaltă calitate
- administrație publică eficientă și introducerea în administrația publică a serviciilor on-line.

Organizarea procesului de monitorizare și evaluare a fost realizată de către Primăria şi Consiliului Local al municipiului Târgu Secuiesc. Scopul evaluării implementării strategiei este de a releva gradul

de realizare al obiectivelor strategice, relevanţa scopurilor stabilite, utilitatea, eficienţa, efectul şi sustenabilitatea dezvoltărilor realizate prin proiecte.

O parte dintre proiectele propuse în documentul strategic anterior au fost preluate în lista de proiecte aferentă strategiei actualizate, așa cum este proiectul privind revitalizarea Centrului istoric al municipiului, și mai mult de jumătate sunt în curs de implementare, sau implementate. Astfel, tabelul de mai jos prezintă proiectele prioritare din cadrul strategiei de dezvoltare anterioare și stadiul de implementare al acestora:

Tabel 1. Stadiul implementări proiectelor prioritare SIDU 2016-2020

Nr. crt.	Denumire proiect	Perioada de implementare propusă	Sursa de finanțare propusă	Stadiul Proiectului
1	Revitalizarea Centrului istoric al municipiului Târgu Secuiesc prin modernizarea spațiilor publice și îmbunătățirea aspectului estetic al mediului construit	2017-2019	POR	preluat în actuala strategie
2	Întărirea siguranței publice prin instalarea de camere de supraveghere în centrul istoric al municipiului	2017-2019	Buget local	preluat în actuala strategie
3	Reabilitarea și extinderea școlii gimnaziale clasele I - VIII Molnár Józsias Târgu Secuiesc	2017 - 2018	POR	preluat în actuala strategie
4	Amenajare gradiniță în municipiul Târgu Secuiesc	2017-2018	POR	în curs de implementare
5	Reabilitarea și refuncționalizarea spațiilor situate în municipiul Tg. Secuiesc, str. Kanta nr. 10 – Claustrul Mănăstirii Minoritilor	2017-2020	POR	în curs de implementare
6	Construire unei rețele de piste pentru bicicliști	2017- 2020	POR	preluat în actuala strategie
7	Reabilitarea și modernizarea sistemului de iluminat public în municipiul Târgu Secuiesc	2018-2020	POR	în curs de implementare
8	Utilizarea surselor de energie regenerabilă pentru alimentarea cu energie a instituțiilor publice din municipiu	2018-2021	POIM, POR	în curs de implementare /preluat în actuala strategie
9	Reducerea emisiilor de CO2 și a consumului de energie prin izolarea termică a clădirilor publice din municipiu	2017 - 2021	POR	în curs de implementare /preluat în actuala strategie
10	Reabilitarea și modernizarea infrastructurii rutiere în municipiu pentru	2017-2021	POR	preluat în actuala strategie

	reducerea poluării cu CO2 și a poluării fonice			
11	Reamenajraea clădirilor fostelor centrale termice pentru centre sociale	2018-2020	POR	preluat în actuala strategie
12	Realizarea unui sistem integrat de e-guvernare și ghișeu unic în cadrul administrației publice locale din municipiu	2017-2018	POC	preluat în actuala strategie
13	Reabilitarea și refuncționalizarea spațiilor degradate și neutilizate din municipiul Târgu Secuiesc	2017-2018	POR	în curs de implementare
14	Reabilitarea și extinderea Sistemelor de apă- canalizare a curților din jurul centrului istoric	2017-2018	POIM	în curs de implementare /preluat în actuala strategie
15	Realizarea sistemului de alimentare cu apă potabilă şi canalizare menajeră Lunga	2016 - 2018	POIM	implementat

3.2. VIZIUNEA 2030

VIZIUNE 2030

Târgu Secuiesc, un centru urban regional multicultural, verde, atractiv pentru locuitori, investitori și turiști, cu bună conexiune la infrastructura europeană de transport.

Viziunea și obiectivele de dezvoltare la nivel local trebuie să reflecte cât mai bine nevoile reale ale comunității și să definească direcțiile de acțiune pe termen mediu și lung - așa-zisa „stare dorită", în modul în care este reprezentat și imaginat de către aceasta. Întrebările ce stau la baza formulării viziunii pleacă de la un nivel general - *Cum va fi municipiul Târgu Secuiesc peste câțiva ani?* la un nivel concret: *Ce își doresc locuitorii? Cum se poate răspunde nevoilor acestora și cum poate fi imbunătățită calitatea vieții?*

Prin intermediul platformei citadini.ro, secțiunea Rețeaua Citadinilor, cetățenii au fost întrebați cum își imaginează că va arăta orașul lor în anul 2035. În ceea ce privește răspunsurile, un cetățean din Târgu Secuiesc, a a formulat următoarea viziune:

> "Îmi imaginez Târgu Secuiesc ca un municipiu bine dezvoltat, de nivel european, cu o economie bazată în mare parte pe turism și servicii , cu o infrastructură de invidiat ."
>
> Citadini.ro

Privind în urmă, viziunea de dezvoltare formulată în Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană Municipiului Târgu Secuiesc pentru orizontul de timp 2016-2020 a fost următoarea: *„Municipiul Târgu Secuiesc în anul 2020 va fi un centru microregional cu o activitate economică dezvoltată și diversificată, cu infrastructură de trafic transport modernizată, cu sector energetic prietenos cu mediul înconjurător, cu servicii sociale și publice de calitate, cu mediu urban orientat către locuitori. În perioada evaluată municipiul Târgu Secuiesc va deveni o localitate atractivă și competitivă."*

Pentru orizontul de timp 2030, viziunea de dezvoltare a Zonei Urbane Funcționale Târgu Secuiesc și, prin extensie, a localităților parte din zona sa urbană funcțională continuă liniile trasate anterior și își propune creșterea gradului de atractivitate al zonei pentru locuitori, investitori și turiști. În 2030, Târgu Secuiesc va fi *„un centru urban regional multicultural, verde, atractiv pentru locuitori, investitori și turiști, cu bună conexiune la infrastructura europeană de transport."*

3.3. OBIECTIVE DE DEZVOLTARE

În contextul elaborării primei Politici Urbane a României a fost identificată o paletă largă de obiective și măsuri asociate, ce au fost adaptate contextului local și priorităților de dezvoltare ale municipiului Târgu Secuiesc și zonei sale urbane funcționale. În completarea rezultatelor analizei situației actuale și consultărilor organizate cu societatea civilă, în vederea stabilirii obiectivelor strategice și specifice au fost aplicate chestionare de prioritizare a pilonilor și obiectivelor Politicii Urbane a României, cu 25 de răspunsuri oferite de administrația locală și peste 120 de răspunsuri primite de la societatea civilă, precum și o ierarhizare din partea echipei tehnice de elaborare SIDU. Rezultatele au fost luate în considerare de către administrația locală în cadrul procesului de stabilire a priorităților de dezvoltare ale municipiului.

Tabel 2. Viziunea și obiectivele de dezvoltare ale Municipiului Târgu Secuiesc

VIZIUNE 2030
Târgu Secuiesc, un centru urban regional multicultural, verde, atractiv pentru locuitori, investitori și turiști, cu bună conexiune la infrastructura europeană de transport.
OBIECTIVE SPECIFICE
OS 1. Oraș verde și rezilient
OS 2. Oraș competitiv și productiv
OS 3. Spații publice urbane de calitate
OS 4. Infrastructură publică de calitate
SO 5. Mobilitate urbană durabilă
SO 6. Digitalizarea administrației publice
SO 7. Neutralitate energetică

Tabel 3. Coordonarea obiectivelor specifice cu obiectivele politicii de coeziune a UE și cu Agenda Urbană pentru UE

Obiectiv specific	Obiectivele politicii de coeziune a UE pentru perioada 2021-2027	Domeniile parteneriatelor tematice ale Agendei Urbane pentru UE
OS 1. Oraș verde și rezilient	**OP 2. Europa mai verde**, fără emisii de carbon, punerea în aplicare a Acordului de la Paris și investiții în tranziția energetică, energia din surse regenerabile și combaterea schimbărilor climatice **OP 1. Europa mai inteligentă**, prin inovare, digitalizare, transformare economică și sprijinirea întreprinderilor mici și mijlocii	(1) Calitatea aerului (6) Economia circulară (7) Tranziția digitală (8) Mobilitatea urbană (9) Adaptarea climatică (10) Tranziția energetică (13) Spațiile publice sigure (14) Cultura / Patrimoniul cultural
OS 2. Oraș competitiv și productiv	**OP 1. Europa mai inteligentă**, prin inovare, digitalizare, transformare economică și sprijinirea întreprinderilor mici și mijlocii **OP 3. Europa conectată,** cu rețele strategice de transport și digitale **OP 4. Europa mai socială**, pentru realizarea pilonului european al drepturilor sociale și sprijinirea calității locurilor de muncă, a învățământului, a competențelor, a incluziunii sociale și a accesului egal la sistemul de sănătate	(1) Locurile de muncă și abilitățile în economia locală (6) Economia circulară (7) Tranziția digitală (5) Sărăcia urbană
OS 3. Spații publice urbane de calitate	**OP 5. Europa mai apropiată de cetățenii săi**, prin sprijinirea strategiilor de dezvoltare conduse la nivel local și a dezvoltării urbane durabile în UE.	(13) Spațiile publice sigure

Obiectiv specific	Obiectivele politicii de coeziune a UE pentru perioada 2021-2027	Domeniile parteneriatelor tematice ale Agendei Urbane pentru UE
OS 4. Infrastructură publică de calitate	**OP 5. Europa mai apropiată de cetățenii săi**, prin sprijinirea strategiilor de dezvoltare conduse la nivel local și a dezvoltării urbane durabile în UE. **OP 2. Europa mai verde**, fără emisii de carbon, punerea în aplicare a Acordului de la Paris și investiții în tranziția energetică, energia din surse regenerabile și combaterea schimbărilor climatice	(7) Tranziția digitală (10) Tranziția energetică (11) Achizițiile publice inovative și responsabile (3) Incluziunea migranților și refugiaților (5) Sărăcia urbană
OS 5. Mobilitate urbană durabilă	**OP 2. Europa mai verde**, fără emisii de carbon, punerea în aplicare a Acordului de la Paris și investiții în tranziția energetică, energia din surse regenerabile și combaterea schimbărilor climatice **OP 3. Europa conectată,** cu rețele strategice de transport și digitale	(1) Calitatea aerului (8) Mobilitatea urbană
OS 6. Digitalizarea administrației publice	**OP 5. Europa mai apropiată de cetățenii săi**, prin sprijinirea strategiilor de dezvoltare conduse la nivel local și a dezvoltării urbane durabile în UE.	(7) Tranziția digitală (11) Achizițiile publice inovative și responsabile
OS 7. Neutralitate energetică	**OP 2. Europa mai verde**, fără emisii de carbon, punerea în aplicare a Acordului de la Paris și investiții în tranziția energetică, energia din surse regenerabile și combaterea schimbărilor climatice	(10) Tranziția energetică (9) Adaptarea climatică (6) Economia circulară

Matricea coordonării analizei diagnostic cu obiectivele de dezvoltare

Pe baza rezultatelor analizei-diagnostic și a proceselor de consultare au fost identificate provocările principale pentru fiecare sector. Acestea au condus la formularea politicilor și programelor sectoriale care vor ghida dezvoltarea municipiului Târgu Secuiesc în perioada 2021-2030.

Tabel 4. Matricea logică: probleme și provocări, obiective

Probleme și provocări rezultate din analiza diagnostic și din procesul de consultare	Obiective specifice de dezvoltare
• Dificultăți în asigurarea minimului de spațiu verde pe cap de locuitor de 26 m^2, cu o medie de 18.32 m^2/capit • Numărul redus de parcuri și spații publice reprezentative, care să deservească comunitățile, dincolo de zona central • Principalele surse de poluare în Târgu Secuiesc le reprezintă activitățile deproducție și cele de transport. • La nivelul Târgului Secuiesc nu există stații de monitorizare a aerului • Planul de Management al Riscului la Inundații arată că mai tot Bazinul Râului Olt include zone inundabile, iar Târgu Secuiesc este parte a unei zone cu risc ridicat de inundații. • Populația afectată potențial de inundații este relativ scăzută dar zona potențial inundabilă este însă relativ mare și restricționează potențialul de extindere urbană a municipiului. •	**OS 1. ORAȘ VERDE ȘI REZILIENT**
• Municipiul Târgu Secuiesc are un rol secundar din punct de vedere economic, la nivelul județului și regiunii și nu este conectat la coridoarele majore de transport • Municipiul se confruntă cu o scădere semnificativă a veniturilor firmelor în ultimii ani, cu lipsa activităților economice cu valoare adăugată ridicată și a investițiilor străine majore • Mediul antreprenorial din Târgu Secuiesc este dominat de micro-întreprinderi, concentrând doar 9,3% din agenții economici din județ • O pondere ridicată din populația municipiului este dezavantajată pe ocupare, nereușind să	**OS 2. ORAȘ COMPETITIV ȘI PRODUCTIV**

Probleme și provocări rezultate din analiza diagnostic și din procesul de consultare	Obiective specifice de dezvoltare
se angajeze, în ciuda deținerii unei calificări profesionale • Provocările municipiului în a atrage investitori sunt datorate infrastructurii rutiere deficitare și distanței față de coridoarele majore de transport	
• Nevoia de regenerare urbană a clădirilor istorice, a spațiilor publice reprezentative și a infrastructurii sociale, precum școli, spitale, centre culturale • Degradarea rapidă a unor clădiri de patrimoniu și limitarea capacității administrației publice de a desfășura operațiuni de reabilitare • Numărul de locuri în sălile de spectacole și concerte la nivelul Orașului Târgu Secuiesc, în anul 2019, era de doar 211 locuri • Cu toate că deține o infrastructură sportivă foarte bine dezvoltată și ar putea găzdui competiții sportive, municipiul Târgu Secuiesc nu dispune de capacitate hotelieră pentru a primi echipe de sport	**OS 3. SPAȚII PUBLICE URBANE DE CALITATE**
• Potențial neexploatat în domeniul turistic • Sistemul de iluminat public în mai multe zone este învechit, utilizează surse de lumină cu consum energetic destul de ridicat, nu este prevăzut cu sistem de control și de automatizare care să eficientizeze funcționarea • Distribuția unităților medicale este neuniformă la nivelul zonei urbane funcționale • În perioada 2010-2019, personalul didactic a scăzut cu 9,82% la nivelul ZUF Târgu Secuiesc și cu 13,03% la nivelul municipiului Târgu Secuiesc.	**OS 4. INFRASTRUCTURĂ PUBLICĂ DE CALITATE**
• Amploarea scăzută a sistemului alternativ de transport – rețea de piste pentru biciclete, sisteme de închiriere biciclete, spații partajate, trasee pietonale – raportat la scara orașului. • Târgu Secuiesc nu se află pe unul dintre coridoarele TEN-T feroviare, transportul pe cale ferată fiind limitat.	**OS 5. MOBILITATE URBANĂ DURABILĂ**

Probleme și provocări rezultate din analiza diagnostic și din procesul de consultare	Obiective specifice de dezvoltare
• Distanțe relativ mari până la aeroporturile cele mai apropiate. • Lipsa unei centuri ocolitoare a orașului • Nu există o politică clară de parcare la nivel urban sau parcări pentru biciclete în zonele de reședință. • Lipsa parcărilor de tip Park&Ride la porțile orașului care să permită transferul rapid către alte metode de transport (transport public, biciclete, sau taxi). • Accesibilitate modestă pe cale ferată din punct de vedere al numărului de trenuri (16 trenuri Regio spre și dinspre Brașov, Sfântu Gheorghe sau Brețcu); • Nodul intermodal existent este ineficient pentru că nu prezintă calități suficiente în ceea ce privește infrastructura de acces și amenajarea spațiilor de interschimb între modurile distincte de transport. • Lipsa unei infrastructuri pentru biciclete protejate de traficul auto. • Traficul de camioane este ridicat pentru un oraș ca Târgu Secuiesc. Lipsa variantei ocolitoare este principalul motiv pentru care traficul de mărfuri, cu vehicule comerciale grele, trebuie să tranziteze orașul Târgu Secuiesc. • Târgu Secuiesc nu deține un sistem de transport public local, transportul în comun fiind deservit de operatori la nivel județean.	
• Lipsa unei coordonări la nivelul dezvoltării capacității administrative între localitățile membre ale Zona Urbană Funcțională • Necesitatea de a dezvolta capitalul uman din administrația publică locală, cu preponderență în ceea ce privește tranziția către un oraș inteligent • Nu au fost dezvoltate servicii complet digitalizate, interacțiunea online între autoritățile publice și populație cuprinde accesul la informații de interes public, prin intermediul paginii web	**OS 6. DIGITALIZAREA ADMINISTRAȚIEI PUBLICE**

Probleme și provocări rezultate din analiza diagnostic și din procesul de consultare	Obiective specifice de dezvoltare
• Lipsa unui departament dedicat procesului de digitalizare • Lipsesc instrumente de bază pentru participarea și implicarea cetățenilor	
• Durata întreruperilor neplanificate afurnizării de energie electrică înregistrează valori mai mari decât a celor planificate, datorită avariilor • Municipiul Târgu Secuiesc are potențial pentru exploatarea vântului în scop energetic, dar acest potențial este scăzut, datorită vitezei vântului în zonă, ce se situează într-o bandă medie – 4-6 m/s. • Târgu Secuiesc se situează într-o zonă cu potențial solar relativ ridicat și merită considerată opțiunea dezvoltării de ferme solare.	**OS 7. NEUTRALITATE ENERGETICĂ**

SECȚIUNEA 4: PORTOFOLIUL DE PROIECTE

4.1. LISTA LUNGĂ DE PROIECTE

În vederea atingerii obiectivelor formulate anterior, administrația locală, în consultare cu societatea civilă, a elaborat o listă lungă de proiecte care să răspundă nevoilor și provocărilor identificate în faza de analiză a situației existente. Această listă lungă cuprinde propuneri de proiecte, cu identificarea surselor posibile de finanțare, o parte dintre acestea fiind la stadiul de idee de proiect, iar altele regăsindu-se deja într-un stadiu avansat, cu acorduri de finanțare semnate sau în implementare. Acestea pot fi consultate în documentul **Anexa 4. Lista lungă de proiecte.**

4.2. LISTA PROIECTELOR PRIORITARE

Un proces de planificare strategică nu este complet dacă nu se finalizează cu o listă clară de proiecte prioritare, cu o perioadă definită de implementare, bugete aferente și surse de finanțare. În mod ideal, aceste proiecte au capacitatea de a atrage și canaliza resursele potrivite, având la bază un consens general privind utilitatea lor. Această listă de proiecte prioritare nu trebuie să rămână aceeași pe parcursul implementării strategiei (în cazul în care există o fundamentare obiectivă pentru actualizarea listei), dar este esențială pentru o planificare mai eficientă a resurselor. Conducerea unei administrații locale trebuie să își asume o asemenea listă, iar Consiliul Local trebuie să o aprobe.

În anumite cazuri, proiectele relevante pentru o comunitate locală nu vor fi implementate exclusiv de către administrația locală în cauză. Vor exista proiecte care vor fi implementate de alte instituții publice (consiliul județean, companii publice, ministere, alte autorități naționale, județene sau locale) precum și de entități private. Proiectele implementate din fonduri publice sunt de obicei parte a unor strategii sau planuri publice, și, ca atare, sunt mai ușor de identificat și monitorizat. Proiectele implementate/propuse de entități private sunt mai dificil de identificat (firmele private nu trebuie să își facă publice ideile de proiecte), dar și aici ar fi de dorit o coordonare mai eficientă – posibilă, cel puțin, prin monitorizarea autorizațiilor de construcție emise.

În cele ce urmează, vom prezenta o listă de proiecte prioritare propuse pentru Zona Urbană Târgu Secuiesc, cu orizont de implementare 2030. Aceste proiecte, reflectă atât opțiunile autorităților publice, cât și opțiunile cetățenilor, ale actorilor de la nivel local și ale echipei de elaborare a SIDU.

Mecanismul de prioritizare

Prioritizarea proiectelor presupune, în primă fază, estimarea bugetului disponibil pentru perioada de implementare 2021-2030, pe baza unei metodologii ce ia în calcul bugetele de investiții de capital anuale din perioada 2008-2020 și prognozele bugetare. Conform analizei, pentru municipiul Târgu Secuiesc, bugetul estimat pentru investiții de capital pentru perioada 2021 – 2030 este de peste 23,1 mil euro[1]. Valoarea estimată a proiectelor prioritare ar trebui să fie aproximativ egală cu acest buget de investiții.

Metodologia de prioritizare cuprinde două etape:

- Etapa 1 – pregătirea unei liste scurte ce ar trebui să includă proiecte cu o valoare estimată de cel puțin dublul bugetului de investiții
- Etapa 2 – selectarea proiectelor prioritare cu o valoare aproximativ egală cu cea a bugetului de investiții.

[1] https://citadini.ro/bugete-estimate-pentru-investitii-de-capital/

Pentru selectarea proiectelor, impactul generat în soluționarea principalelor provocări identificate, precum și disponibilitatea finanțării externe (de exemplu, fonduri UE) și măsura în care proiectul generează venituri sau necesită costuri de operare și întreținere au fost luate în considerare.

Lista proiectelor prioritare poate fi consultată mai jos:

Proiecte de interes la nivel de ZUF Tg. Secuiesc, care vor fi implementate în parteneriat între autoritățile locale

Înființarea infrastructurii smart de gaze POIM: înființarea unei infrastructuri de gaze în satul Lunga (900 de gospodării), extinderea rețelei de gaze în municipiu, înlocuirea tuturor contoarelor cu unele inteligente, sesizarea de la distanta a problemelor - buget estimativ (euro) **3.500.000**
Modernizarea străziilor din localitățile aparținătoare Municipiului Tg. Secuiesc - buget estimativ (euro) **10.000.000**
Modernizarea rețelei de drumuri, realizarea unei rețele de piste pentru bicicliști, inclusiv realizarea de astfel de piste până la localitățile învecinate - buget estimativ (euro) **10.000.000**
Constuirea unui drum de centură între Tg. Secuiesc și Sânzieni ocolind porțiunea din oraș a DN 11B - buget estimativ (euro) **7.000.000**
Introducerea în planul de mobilitate a pistelor de biciclete (inclusiv și către sate), bike sharing în centru, fluidizarea traficului, iluminatul corespunzător, solutii optime pentru intersectii - buget estimativ (euro) **5.000.000**
Înființarea transportului în public prin achiziționarea unor microbuze electrice, care asigură transportul populației pe ruta Centru istoric – stațiunea Fortyogó – satul Lunga - buget estimativ (euro**)** **1.200.000**

Proiecte de investiții de capital de interes municipal, care vor fi implementate de Primăria Tg. Secuiesc

LISTĂ PRINCIPALĂ - buget de 23 mil. Euro

Creșterea eficienței administrației publice - Optimizarea serviciilor publice locale - buget estimativ (euro) - **500.000**
Completarea și modernizarea mobilierului urban din municipiu - buget estimativ (euro) **- 1.500.000**
Schimbarea containerelor clasice supraterane cu platforme subterane pentru deșeuri menajere pe teritoriul Mun. Tg. Secuiesc, amenajare insule de colectare deșeuri - buget estimativ (euro) - **1.000.000**
Reducerea emisiilor de CO2 și a consumului de energie prin izolarea termică a clădirilor publice din municipiu - buget estimativ (euro)- **1.609.545,68**
Construirea a două drumuri de iesire/intrare în oraș - asfaltarea drumurilor de câmp utilizate de tractoare - buget estimativ (euro)- **2.000.000**
Amenajarea unei parcări sub-și supraterane în apropierea centrului istoric - buget estimativ (euro) - **2.000.000**
Dezvoltarea transportului in comun - autobuze electrice - buget estimativ (euro) - **750.000**
Atragerea companiilor de dimensiuni mari sau susținerea antreprenoriatului (punerea la dispozitie a clădirilor de birouri) - buget estimativ (euro)- **200.000**
Achizitionarea unui sistemul de sonorizare și sistemul de lumini upgrated (modern), cu sistem de led-uri (Casa de Cultura) - buget estimativ (euro)- **1.500.000**
Reabilitarea Centrului balneo turistic - complexul Fortyogó - buget estimativ (euro) - **5.000.000**

Amenajarea unui ștrand-mini aquaparc pe str. Orbán Balázs - buget estimativ (euro)- **3.000.000**
Reabilitarea și refuncționalizarea spațiilor degradate și neutilizate din municipiul Târgu Secuiesc - buget estimativ (euro)- **214.606,09**
Reamenajarea clădirilor fostelor centrale termice pentru centre sociale - buget estimativ (euro) - **858.424,36**
Amplasarea de camere de supraveghere - buget estimativ (euro) **500.000**
Dezvoltarea vieții sociale: cămine pentru vâstnici - buget estimativ (euro) **1.500.000**
Introducerea în circuitul turistic a turnurilor de apă, după renovare și amenajare corespunzătoare acestui obiectiv - buget estimativ (euro) **500.000**
Îndepărtarea cablurilor nefuncționale instalate pe clădirile din Piața Gábor Áron - buget estimativ (euro)- **200.000**
Realizarea unui sistem integrat de e-guvernare și ghișeu unic în cadrul administrației publice locale din municipiu - buget estimativ (euro)- **107.303,05**
Hartă digitală a poluării aerului și poluării fonice, nivele de alarmare, plan de acțiune, bazat pe GIS, cu senzori - buget estimativ (euro) - **500.000**
LISTĂ DE REZERVĂ - buget de 13 mil. Euro
Reabilitarea Casei de Cultură - construită în 1902, restructurată în anii 60, în stil comunist. (capaciatate 340 de locuri) - buget estimativ (euro)- **1.200.000**
Modernizarea străzii Fabricii, 1 Decembrie 1918 și Ady Endre – drum național DN 11 si DN11B aflate în administrarea Municipiului Tg. Secuiesc)- buget estimativ (euro)- **5.000.000**
Achiziţia de staţii de reîncărcare a vehiculelor electrice) - buget estimativ (euro) **1.000.000**
Reabilitarea drumului de piatra cubică din piața principală între strada Márton Áron și stradă Școlii - buget estimativ (euro)- **400.000**
Realizarea unui Ghid turistic virtual- buget estimativ (euro)- **200.000**
Extinderea iluminatului public cu corpuri de iluminat LED, crearea sitemului SmartGrid- buget estimativ (euro)- **400.000**

SECȚIUNEA 5: IMPLEMENTAREA, MONITORIZAREA ȘI EVALUAREA STRATEGIEI

5.1. RESPONSABILITĂȚILE ȘI PLANUL DE ACȚIUNE PENTRU IMPLEMENTAREA STRATEGIEI

În vederea asigurării implementării proiectelor prioritare incluse în Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană elaborată la nivelul Zonei Urbane Funcționale va fi parcurs un set de etape generale, urmând ca detaliile să fie elaborate pentru fiecare proiect în parte. Direcțiile și serviciile de la nivelul fiecărei primării din cadrul zonei urbane funcționale vor urma etapele aferente contractării și implementării proiectelor de investiții derulate pe cont propriu, respectiv a proiectelor ce vor fi derulate în parteneriat.

Tabel 1. Plan de acțiune pentru implementarea SIDU

	Etapele procesului de implementare	Termene	Responsabil
	Aprobarea SIDU în forurile decizionale	2021	Primărie
	Diseminarea SIDU în forma aprobată către publicul larg (publicarea pe site-ul WEB al primăriilor) și către autoritățile de la nivel central / european	2021	Primărie
	Înființarea **Entității de Monitorizare și Evaluare** a implementării SIDU (componență, secretariat tehnic etc.)	2021	Primărie
	Elaborarea documentelor necesare pentru demararea procedurilor de achiziţie publică în vederea stabilirii operatorului economic responsabil cu întocmirea documentaţiei tehnico–economice necesare pentru obţinerea finanţării pentru implementarea proiectului, ţinând cont de specificul finanţării (fonduri nerambursabile, fonduri guvernamentale, buget local). În cazul în care documentaţiile sunt deja întocmite, se va asigura de alinierea conţinutului în funcţie de cerinţele stabilite de finanţator. În această etapă, Serviciul responsabil se va consulta cu alţi specialişti din cadrul altor departamente ale Autorităţii Publice Locale, în funcţie de specificul şi tematica proiectului.	2022-2030	Compartiment proiecte Serviciul economic, buget contabilitate
	Organizarea de sesiuni de informare a potențialilor beneficiari privați cu privire la oportunitățile de finanțare din fonduri europene și guvernamentale (în parteneriat cu autoritățile de program)	2021-2024	Compartiment proiecte Compartiment relaţii cu publicul
	Pe baza documentelor întocmitea anterior şi aprobate de conducătorul instituţiei, conform regulamentului de funcţionare a Autorităţii Publice Locale, se vor întocmi documentele necesare pentru derularea procedurilor de achiziţie publică pentru contractul de servicii.	2022-2030	Serviciul economic, buget contabilitate
	În baza unei dispoziţii de primar se numeşte comisia de evaluare pentru procedura de achiziţie publică. În cadrul acestei comisii sunt desemnaţi reprezentanţi ai Serviciilor relevante (Administrator public, Compartiment proiecte Serviciul economic, buget contabilitate, Compartimentul Juridic) şii orice alt angajat al Unităţii Administrativ Teritoriale, care deţine expertiza necesară pentru evaluarea ofertelor depuse. Comisia responsabilă cu evaluarea ofertelor va derula procedurile necesare pentru stabilirea ofertantului desemnat câştigător, etapă urmată de întocmirea şi semnarea contractului.	2022-2030	Comisia de evaluare
	Pe durata derulării contractului de servicii, membrii desemnaţi în comisia de evaluare vor colabora cu ofertantul câştigător pentru	2022-2030	Comisia de evaluare

	elaborarea documentaţiei, verificarea şi ulterior aprobarea acesteia. De asemenea, aceştia vor întocmi documentele necesare pentru recepţia documentaţiei şi plata contravalorii serviciilor contractate, care se realizează de reprezentanţi ai serviciilor relevante din cadrul Direcției Financiare. În vederea derulării achiziţiilor publice pentru atribuirea contractului de lucrări sau de furnizare se parcurg aceleaşi etape detaliate anterior pentru situaţia contractului de servicii. De asemenea, procedura este similară pentru contractele de asistență tehnică, consultanță, audit, publicitate, dirigenţie de şantier în funcţie de procedurile legale şi de specificul solicitat de finanţator.		
	În cazul în care acest lucru este necesar, pentru alegerea unei soluţii agreate la nivel local, se vor stabili termenii, detaliile şi desfăşoară procedurile necesare pentru procesul de consultare publică referitor la: tematica, obiectivele, rezultatele, impactul proiectului.	2022-2030	Compartiment proiecte Compartiment relaţii cu publicul
	După predarea documentaţiei se vor întocmi documentele necesare pentru aprobare prin Hotărâri de Consiliu Local a indicatorilor tehnico–economici şi a proiectului, rezultatul fiind emiterea unei Hotărâri de Consiliu Local în funcţie de specificul finanţatorului şi regulamentele interne ale Autorităţii Publice Locale.	2022-2030	Compartiment proiecte
	Identificarea corectă a sursei de finanţare pentru proiect, întocmirea documentelor necesare pentru depunerea cererii de finanţare, comunicarea cu finanţatorul pe procesul etapei de evaluare şi ulterior semnarea contractului de finanţare de către reprezentantul legal al Unităţii Administrativ Teritoriale.	2022-2030	Compartiment proiecte
	Obținerea avizelor şi autorizaţiilor necesare pentru implementarea obiectivului de investiţii, prin depunerea documentelor necesare, urmând ca în final Compartimentul aferent Direcției urbanism, amenajarea teritoriului, protecţia monumentelor, administrarea domeniului public şi privat, proiecte să emită autorizaţia de construire.	2022-2030	Compartiment proiecte Compartiment autorizaţii de construcţii
	În etapa de implementare a proiectului, prin dispoziţie de primar se stabileşte echipa de implementare.	2022-2030	Echipa de implementare
	Pe durata de execuţie a lucrărilor, echipa de implementare este responsabilă cu: monitorizarea execuţiei lucrărilor, verificarea asigurării îndeplinirii condiţiilor de calitate şi compatibilitate, verificarea situaţiilor de lucrări şi de plată, întocmirea rapoartelor către finanţator, comunicarea cu reprezentanţii finanţatorului, respectarea etapelor necesare pentru asigurarea îndeplinirii obiectivelor proiectului şi a indicatorilor stabiliţi, evaluarea riscurilor, identificarea problemelor apărute şi soluţionarea acestora. De asemenea, se va avea în vedere asigurarea vizibilităţii proiectului, comunicarea cu reprezentanţii comunităţii locale şi cu organismele sau instituţiile abilitate pentru asigurarea transparenţei şi diseminării procedurilor de implementare a activităţilor incluse în cadrul proiectului.	2022-2030	Echipa de implementare Compartiment relaţii cu publicul
	După finalizarea execuţiei contractului de lucrări, echipa de implementare este responsabilă cu întocmirea documentelor necesare pentru recepţia şi punerea în funcţiune a lucrărilor.	2022-2030	Echipa de implementare
	În perioada de monitorizare, echipa de implementare împreună cu reprezentanţi ai departamentelor de specialitate din cadrul Unităţii Administrative Teritoriale sunt responsabili pentru asigurarea	2022-2030	Echipa de implementare Directia urbanism, amenajarea

	funcţionării sau păstrării integrităţii constructive şi funcţionale a obiectelor de investiţie realizate în cadrul proiectului.		teritoriului, protecţia monumentelor, administrarea domeniului public şi privat, proiecte
	Monitorizarea anuală a SIDU, prin intermediul rapoartelor de monitorizare și a Comitetului de Monitorizare, a stadiului de implementare a țintelor asumate prin SIDU.	2022-2030	Entitate Monitorizare și Evaluare SIDU
	Evaluarea finală a implementării SIDU și pregătirea actualizării documentelor strategice pentru perioada post 2030.	2030-2031	Entitate Monitorizare și Evaluare SIDU Societatea civilă Consultanți Actori relevanți

5.2. SISTEMUL DE MONITORIZARE ȘI EVALUARE

Entitatea de Monitorizarea și evaluarea a implementării strategiei

Pe baza analizei detaliate a situației actuale a municipiului și pe baza obiectivelor pe termen lung a municipiului, strategia de dezvoltare integrate durabilă SIDU definește pentru următoarea perioadă de 9/10 ani programul de dezvoltare a municipiului, precum și grupările mai mari de sarcini necesare pentru realizarea obiectivelor. Această strategie va fi aplicabilă și funcțională numai în cazul în care factorii implicați și/sau cei care își asumă aceste sarcini acordă atenția și importanța necesară pentru realizarea, respectiv implementarea ei.

Într-o primă etapă este importantă desemnarea entității responsabile cu urmărirea și implementarea strategiei. Deși este o sarcină complexă nu este necesară o echipă mare, fiind suficientă desemnarea persoanelor responsabile pentru anumite dezvoltări din rândul angajaților care lucrează în domeniile aferente. De asemenea, poate fi utilă implicarea unor specialiști externi, din diferite domenii, respectiv crearea unei structuri flexibile, formată din specialiști, orientată spre sarcini și probleme specifice.

Entitatea va fi constituită printr-o dispoziție a Primarului iar componența acesteia cât și atribuțiile specifice pentru fiecare membru al entității vor fi făcute publice pe site-ul Primăriei. Structura va conține cel puțin o persoană din fiecare departament al Primăriei cât și câte un reprezentant din fiecare localitate din ZUF Târgu Secuiesc.

Sarcinile principale ale entității responsabile cu implementarea și monitorizarea strategiei:

- coordonarea realizării proiectelor, procesului de implementare a strategiei de dezvoltare urbană, în strânsă colaborare cu organizațiile, instituțiile, partenerii implicați, respectiv actualizarea continuă a strategiei și inițierea completării conform necesităților;
- crearea și administrarea sistemului de informare și cercetare, ca instrument de suport decizional pentru realizarea strategiei;
- efectuarea cercetărilor, analizelor și studiilor necesare;
- crearea și administrarea sistemului de supraveghere permanentă, definirea criteriilor de supraveghere;
- generarea altor proiecte;
- crearea grupurilor profesionale necesare pentru realizarea proiectelor/programelor și coordonarea activității acestora;
- elaborarea studiilor de fezabilitate de către grupuri de specialiști;
- întocmirea documentațiilor necesare pentru participarea la concursuri sau programe organizate la nivel regional, național și internațional de către Uniunea Europeană;
- pregătirea coordonată a deciziilor administrației locale referitoare la realizarea proiectelor/ programelor;
- coordonarea și urmărirea realizării proiectelor;
- identificarea posibilităților de colaborare;
- crearea de parteneriate;
- organizarea, coordonarea sarcinilor operative de comunicare, marketing urban legate de strategia de dezvoltare urbană;
- informarea, raportarea regulată către conducerea municipiului, autoritatea locală și opinia publică la nivelul municipiului.

O sarcină permanentă a entității desemnate cu implementarea strategiei reprezintă monitorizarea implementării anumitor capitole ale strategiei, întocmirea de evaluări periodice referitoare la

activitățile realizate, respectiv elaborarea planului anual de perspectivă pe baza evaluărilor aferente anilor precedenți.

Monitorizarea strategiei este realizată prin îndeplinirea sarcinilor de mai sus. O problemă cheie pentru entitatea desemnată pentru monitorizare este cuprinderea tuturor fazelor implementării și stabilirea anuală a planului de acțiune referitor la realizarea strategiei.

Astfel, pentru fiecare proiect prioritar cuprins în lista scurtă de proiecte SIDU, entitatea descrisă mai sus va crea diagramele Gantt necesare descrierii fazelor de implementare. Aceste tabele cu fazele de implementare vor fi publicate pe o pagină dedicata de pe site-ul Primăriei pentru a informa cetățenii despre stadiul proiectelor. Diagramele vor fi actualizate trimestrial în vederea informării publicului larg asupra stadiului de implementare a proiectelor.

Având în vedere că pe lângă performanța anilor precedenți raportarea conține planificarea aferentă anilor următori, cu această ocazie, cei implicați au posibilitatea formală de a evalua strategia în sine, precum și implementarea acesteia.

Ca urmare a activității de monitorizare, implementarea strategiei este supusă verificării la mai multe nivele, care conține toate criteriile esențiale de evaluare. De asemenea, evaluarea realizării strategiei poate fi legată prin această procedură de monitorizare continuă a conținutului strategiei, astfel procesul de monitorizare constituie nu numai cadrul evaluării ulterioare, însă și instrumentul potențial al modificării flexibile în privința urmăririi scopului.

Pentru monitorizarea și evaluarea derulării proiectelor este necesară stabilirea și utilizarea unor indicatori. Prin indicatorii pot fi evaluate proiectele implementate precum și rezultatele intervențiilor.

Indicatorii următori pot fi utilizați în procesul de evaluare și monitorizare, dar pot fi completați pe parcursul acestei activități cu alți indicatori care vor fi considerate utile..

Obiectivul elaborării indicatorilor este reprezentat de posibilitatea de măsurare a eficienței proiectelor după finalizarea acestora, pe baza unor criterii bine determinate. Indicatorii trebuie să conțină informații care sunt adecvate pentru evaluarea eficienței, utilității și sustenabilității strategiei, chiar în cursul implementării acesteia dar și după finalizarea implementării Strategiei de Dezvoltare Urbană Durabilă a municipiului Târgu Secuiesc.

Indicatori de monitorizare și evaluare

Pentru dezvoltarea unui cadru de monitorizare și evaluare, există două tipuri de indicatori de avut în vedere: indicatori de realizare imediată (output), referitori la rezultatele proiectelor, respectiv indicatori de impact, definiți definit pe un palier mai general, ca fiind „schimbarea care poate fi atribuită în mod credibil unei intervenții” (Direcția Generală pentru Politică Regională și Urbană) – în acest caz, implementării SIDU. Aceste două tipuri de indicatori sunt prezentate în continuare, alături de unitățile de măsură, nivelurile de referință și țintele asumate.

În aplicarea acestor indicatori, trebuie subliniată importanța unei liste de proiecte prioritare, cu termene și bugete clare, comunicate transparent către comunitatea locală. Astfel, monitorizarea și evaluarea se vor concentra pe lista scurtă de proiecte, și nu pe o listă cu sute de proiecte, neierarhizate și dificil de urmărit. Matricea indicatorilor de realizare imediată și proiectelor incluse în SIDU Targu Secuiesc 2021-2030, cu detalierea țintelor intermediare și finale poate fi consultată în **Anexa 5. Indicatori de monitorizare și evaluare proiecte SIDU.xls.**

Tabel 2. Indicatori de realizare imediată (output)

Cod referință	Indicator de realizare imediată (output)	Unitatea de măsură	Nivel de referință (2021)	Țintă intermediară (2024)	Țintă finală (2030)
OS 1. ORAȘ VERDE ȘI REZILIENT					
#1.1	Număr de clădiri publice reabilitate termic	Nr.	0	5	3
#1.2	Suprafață clădiri publice reabilitate termic	Mp.	0	2918	5641
#1.3	Containere subterane pentru deșeuri menajere montate	Nr.	0	6	20
#1.4	Cantitatea anuală suplimentară de deșeuri colectate selectiv	Tone	0	600	1000
#1.5	Cantitatea suplimentară de deșeuri reciclate	Tone		600	1000
#1.6	Senzori de monitorizare a calitații aerului și a poluării fonice montați și funcționali	Nr.	0	50	200
#1.7	Sisteme informatice GIS implementate pentru prelucrarea datelor primite de la senzori și informare a populației	Nr.	0	1	1
#1.8	Lungimea totala a conductelor de distributie a gazelor	Km	25,1 (INS 2019)	28	35
#1.9	Numărul contoarelor de gaze inteligente monetate și funcționale	Nr.	0	200	1000
#1.10	Suprafață spațiu verde	Ha	36 (INS 2019)	36	38
OS 2. ORAȘ COMPETITIV ȘI PRODUCTIV					
#2.1	Suprafața infrastructurilor generatoare de venit construite sau modernizate	Mp	39740	42000	45000
#2.2	Venit anual din infrastructura generatoare de venit (RON)	Mil RON	3326804.52	3735370.69	4002182.88
#2.3	Locuri de muncă nou create din infrastructurile generatoare de venit	Nr.	0	0	1
#2.4	Numărul de camere supraveghiere video nou instalate	Nr.	0	50	200
#2.5	Cladiri istorice sau elemente de patrimoniu reabilitate	Nr.	0	1	2
#2.6	Investiții în proiecte promovare a turismului local și atragerea turiștilor	Mil Euro	0	5	13,7
#2.7	Capacitate cazare și masă turiști per noapte	Persoane	250	270	300

Cod referință	Indicator de realizare imediată (output)	Unitatea de măsură	Nivel de referință (2021)	Țintă intermediară (2024)	Țintă finală (2030)
#2.8	Centre sociale nou construite	Nr.	0	0	1
OS 3. SPAȚII PUBLICE URBANE DE CALITATE					
#3.1	Spații urbane regenerate sau reabilitate	Mp	16140	40247	60000
#3.2	Elemente mobilier urban sau fitness urban nou instalate sau modernizate	Nr.	0	100	500
OS 4. INFRASTRUCTURĂ PUBLICĂ DE CALITATE					
#4.1	Centre sociale nou construite	Nr.	0	0	1
#4.2	Număr cămine pentru bătrâni	Nr.	0	0	1
#4.3	Capacitate cămine pentru bătrâni	Persoane	0	0	50
OS 5. MOBILITATE URBANĂ DURABILĂ					
#5.1	Lungime drumuri nou construite	Km	0	2	9
#5.2	Lungime străzi urbane modernizate	Km	0	5	18
#5.3	Lungime piste ciclabile nou construite	Km	0	2	10
#5.4	Puncte bike sharing cu cel puțin 5 biciclete	Nr.	0	1	5
#5.5	Stații reîncărcare vehicule electrice	Nr.	0	30	100
#5.6	Număr locuri de parcare nou construite	Nr.	2349	2500	3000
#5.7	Material rulant ecologic pentru transportul public	Nr.	0	0	6
#5.8	Lungimea aleilor pietonale/trotuarelor construite sau modernizate	Km	0	25	50
OS 6. DIGITALIZAREA ADMINISTRAȚIEI PUBLICE					
#7.1	Rețea iluminat public LED	Km	0	20	65

Tabel 3. Indicatori de impact (outcome)

Cod referință	Indicator de impact (outcome)	Unitatea de măsură	Nivel de referință	An referință	Țintă finală (2030)
#A	Satisfacția locuirii în mediul urban (total acord și oarecum acord)	%	80 (Barometru Urban)	2020	90
#B	Economii în consumul anual de energie la nivel de ZUF	MWh/an	0	2021	200
#C	Economii de timp datorate îmbunătățirii infrastructurii rutiere	Zile-om/an	0	2021	2
#D	Economii de timp datorate îmbunătățirii infrastructurii feroviare	Zile-om/an	0	2021	0,2
#E	Satisfacția populației față de serviciile de sănătate publică (foarte mulțumiți și mai degrabă mulțumiți)	%	64 (Barometru Urban)	2020	70
#F	Satisfacția populației față de transportul în comun (foarte mulțumiți și mai degrabă mulțumiți)	%	55 (Barometru Urban)	2020	70
#G	Satisfacția populației față de facilități sportive (foarte mulțumiți și mai degrabă mulțumiți)	%	58 (Barometru Urban)	2020	65
#H	Satisfacția populației față de facilități culturale (foarte mulțumiți și mai degrabă mulțumiți)	%	55 (Barometru Urban)	2020	70
#I	Satisfacția populației față de facilitățile educaționale (foarte mulțumiți și mai degrabă mulțumiți)	%	74 (Barometru Urban)	2020	80
#J	Satisfacția populației față de starea străzilor (foarte mulțumiți și mai degrabă mulțumiți)	%	50 (Barometru Urban)	2020	65
#K	Satisfacția populației față de starea clădirilor (foarte mulțumiți și mai degrabă mulțumiți)	%	60 (Barometru Urban)	2020	75
#L	Satisfacția populației față de spațiile publice (foarte mulțumiți și mai degrabă mulțumiți)	%	70 (Barometru Urban)	2020	88
#M	PIB nominal (estimat ca procent de 20% din valoarea PIB județean)	Md RON	1,4	2018	2
#N	Ponderea populației cu acces la apa potabilă din sistem centralizat (Tg Secuiesc)	%	85,4 (RPL 2011)	2011	90
#O	Ponderea populației cu acces la rețele centralizate de canalizare cu stații de epurare	%	84,8 (RPL 2011)	2011	90

Cod referință	Indicator de impact (outcome)	Unitatea de măsură	Nivel de referință	An referință	Țintă finală (2030)
#P	Volumul investițiilor publice realizate în perioada 2021-2030, indiferent de sursă (la nivelul tuturor UAT-urilor din ZUF) (suma portofoliu proiecte prioritare)	Mil. Euro	0	2021	73,7
#Q	Soldul anual al migrației interne și externe cu domiciliul la nivelul	Nr.	-476	2019	50
#R	Procentul din populație care trăiește în comunități urbane și rurale marginalizate	%	7,98	2011	4
#S	Ponderea persoanelor cu studii superioare în totalul populației de peste 10 din ZMC	%	13,99	2019	25
#U	Speranța de viață a populației	Ani	75,18	2018	77,5

Tabel 4. Descriere Indicatori de impact (outcome)

Cod referință	Descriere indicatori de impact (outcome)
#A	Procent din populația intervievată în cadrul Barometrului urban 2020, care a răspuns ''Total acord'' sau ''Oarecum acord'' la întrebarea ''În ce măsură sunteți de acord cu următoarea afirmație: sunt mulțumit/ă să locuiesc în Târgu Secuiesc''
#B	Economiile în consumul anual de energie la nivel de ZUF exprimate în MWh/an
#C	Economiile de timp datorate îmbunătățirii infrastructurii rutiere măsurate în zile-om/an
#D	Economiile de timp datorate îmbunătățirii infrastructurii feroviare măsurate în zile-om/an
#E	Procent din populația intervievată în cadrul Barometrului urban 2020, care a răspuns ''Foarte mulțumit/ă'' sau ''Mai degrabă mulțumit/ă'' la întrebarea ''Cât de mulțumiți sunteți de serviciile de sănătate din Târgu Secuiesc''
#F	Procent din populația intervievată în cadrul Barometrului urban 2020, care a răspuns ''Foarte mulțumit/ă'' sau ''Mai degrabă mulțumit/ă'' la întrebarea ''Cât de mulțumiți sunteți de transportul în comun (autobuze, tramvaie, troleibuze, metrou) din Târgu Secuiesc''
#G	Procent din populația intervievată în cadrul Barometrului urban 2020, care a răspuns ''Foarte mulțumit/ă'' sau ''Mai degrabă mulțumit/ă'' la întrebarea ''Cât de mulțumiți sunteți de facilitățile sportive precum terenurile sportive și sălile de sport acoperite din Târgu Secuiesc''
#H	Procent din populația intervievată în cadrul Barometrului urban 2020, care a răspuns ''Foarte mulțumit/ă'' sau ''Mai degrabă mulțumit/ă'' la întrebarea ''Cât de mulțumiți sunteți de facilitățile culturale, precum sălile de concerte, teatrele, cinematografele, muzeele și bibliotecile din Târgu Secuiesc''
#I	Procent din populația intervievată în cadrul Barometrului urban 2020, care a răspuns ''Foarte mulțumit/ă'' sau ''Mai degrabă mulțumit/ă'' la întrebarea ''Cât de mulțumiți sunteți de școlile și facilitățile educaționale din Târgu Secuiesc''
#J	Procent din populația intervievată în cadrul Barometrului urban 2020, care a răspuns ''Foarte mulțumit/ă'' sau ''Mai degrabă mulțumit/ă'' la întrebarea ''Cât de mulțumiți sunteți de starea străzilor din Târgu Secuiesc''

Cod referință	Descriere indicatori de impact (outcome)
#K	Procent din populația intervievată în cadrul Barometrului urban 2020, care a răspuns ''Foarte mulțumit/ă'' sau ''Mai degrabă mulțumit/ă'' la întrebarea ''Cât de mulțumiți sunteți de starea clădirilor din Târgu Secuiesc''
#L	Procent din populația intervievată în cadrul Barometrului urban 2020, care a răspuns ''Foarte mulțumit/ă'' sau ''Mai degrabă mulțumit/ă'' la întrebarea ''Cât de mulțumiți sunteți de spațiile publice, precum piețele publice, zonele pietonale din Târgu Secuiesc''
#M	CON103i - Produsul intern brut (PIB) este egal cu suma utilizărilor finale de bunuri și servicii ale unităților instituționale rezidente (consumul final efectiv, formarea brută de capital fix) plus exporturile minus importurile de bunuri și servicii. Pentru acest indicator PIB-ul municipiului Târgu Secuiesc a fost estimat ca fiind 50% din valoarea PIB-ului județean.
#N	Procentul populației din municipiul Târgu Secuiesc care are acces la apă potabilă din sistem centralizat.
#O	Procentul populației din municipiul Târgu Secuiesc care are acces la acces la rețele centralizate de canalizare cu stații de epurare.
#P	Volumul investițiilor publice realizate în perioada 2021-2030, indiferent de sursă (la nivelul tuturor UAT-urilor din ZUF) - acest indicator reprezintă suma portofoliului de proiecte prioritare și orice alte fel de proiecte descrise în SIDU.
#Q	POP307 - (minus) POP308 unde POP 307 - Numărul total al stabilirilor cu domiciliul se refera la persoanele care au sosit în localitate și fac dovada ca au asigurată locuința în acea localitate. Schimbările de domiciliu în cadrul aceleiași localități nu sunt incluse. Aceste date includ migrația internațională. POP 308 - Numărul total al plecărilor cu domiciliul se refera la persoanele care pleacă din localitate și fac dovada ca au asigurată locuința în altă localitate. Schimbările de domiciliu în cadrul aceleiași localități nu sunt incluse. Aceste date includ migrația internațională.
#R	Procentul din populația municipiului Târgu Secuiesc care trăiește în comunități urbane și rurale marginalizate.
#S	Procentajul persoanelor cu studii superioare în totalul populației de peste 10 ani din municipiul Târgu Secuiesc
#U	POP217A - Durata medie a vieții reprezintă numărul mediu de ani pe care îi are de trăit un nou născut, daca ar trăi tot restul vieții în condițiile mortalității pe vârste din perioada de referința.

5.3. MANAGEMENTUL RISCURILOR

Implementarea unei strategii de dezvoltare urbană trebuie să aibă în vedere și o multitudine de riscuri. Este important ca focusul pe atragerea fondurilor europene si realizarea investițiilor de capital să nu piardă din vedere lucruri precum costurile de operare pe termen mediu și lung sau riscuri de ordin social, de mediu, sau economic. În mod ideal, atunci când va fi definitivată lista de proiecte prioritare pentru perioada 2021-2030, Primăria ar trebui să elaboreze un Plan de Acțiune pentru Managementul Riscurilor, pentru ca planificarea acestor proiecte prioritare să ia în considerare și potențialul impact negativ al acestora.

Managementul riscurilor sociale

Un proiect public nu va avea același impact asupra tuturor cetățenilor și este posibil ca unii oamenii să fie afectați într-un mod advers de astfel de proiecte. De exemplu, un nou drum poate îmbunătăți accesul la oportunități pentru un număr mare de oameni, dar poate duce și la un nivel mai ridicat al poluării pentru unele comunități. Secțiunile următoare includ câteva riscuri sociale ce ar putea fi avute în vedere în implementarea SIDU.

Considerarea potențialului impact social negativ al proiectelor publice

Nu toate proiectele publice au un efect pozitiv, nu toți cetățenii beneficiază în mod egal de pe urma unei investiții publice, și un impact pozitiv pe termen scurt se poate transforma în impact negativ pe termen lung. De exemplu, un proces amplu de regenerare urbană poate duce nu numai la creșterea calității vieții pentru cei ce trăiesc acolo dar poate duce și la creșterea costului vieții, ducând în cele din urmă la excluderea celor cu venituri mai scăzute. Pe de altă parte, lipsa intervențiilor în zone ce necesită regenerare urbană pot duce la plecarea celor cu venituri mai ridicate din acea zonă și la accentuarea problemelor sociale. Ca atare, orice investiție publică trebuie să cântărească atent impactul acelui proiect/program – pentru toți membrii comunității, pe termen scurt, mediu și lung.

Atenție pentru persoane cu dizabilități și pentru părinți cu cărucioare

Proiectele de infrastructură publică din România sunt de multe ori proiectate fără a lua în considerare nevoile persoanelor cu dizabilități sau ale părinților cu cărucioare. De multe ori, trotuarele nu sunt ușor de navigat pentru persoanele cu dizabilități motorii sau de vedere, sau pentru cărucioare pentru copii. De asemenea, mijloacele de transport public, mai ales flota mai veche, nu sunt echipate pentru a permite accesul facil al persoanelor cu dizabilități sau al părinților cu cărucioare.

În acest sens, este important ca atunci când se pregătesc caietele de sarcini pentru dezvoltarea/reabilitarea/modernizarea infrastructurii publice, să fie avute în vedere și nevoile persoanelor cu dizabilități și ale părinților tineri. Atunci când se achiziționează noi mijloace de transport public în comun, acestea ar trebui să fie prietenoase cu toți cei care ar putea folosi aceste mijloace de transport. De asemenea, când se proiectează/reabilitează stațiile de transport public în comun (de exemplu, metrou sau tren metropolitan), trebuie gândite soluții care să înlesnească accesul tuturor la sistemul de transport public. În ceea ce privește proiectarea infrastructurii publice, Banca Mondială a pregătit un *Ghid de Regenerare Urbană a Infrastructurii Publice* ce include o serie de elemente pentru o proiectare mai bună (mai prietenoasă cu oamenii și cu mediul). Ghidul include o serie de opțiuni pentru regândirea infrastructurii publice, în așa fel încât ea să fie mai prietenoasă cu pietonii, bicicliștii, părinții cu cărucioare, precum și cu cei cu dificultăți locomotorii sau de vedere.

Atenție pentru copii

Chiar și atunci când proiectele de infrastructură publică includ punctele de vedere ale cetățenilor, ele de multe ori nu sunt proiectate cu o considerare a nevoilor copiilor din acea comunitate. Un oraș gândit din start pentru copii, este un oraș mai prietenos și mai inclusiv pentru toți cetățenii orașului. O importanță aparte o au spațiile publice sigure, fără trafic auto, și cu mobilier urban prietenos cu copiii. Astfel de spații publice au un rol important în coagularea unei comunități, încurajează interacțiunea dintre oameni și au și efecte economice benefice (numărul de firme și profitabilitatea lor crește în zone cu trafic pietonal intens). Ca atare, proiectarea și implementarea proiectelor din SIDU ar trebui să aibă în vedere și nevoile copiilor din comunitate.

Exproprieri

Unele proiecte propuse în SIDU vor necesita și exproprieri. Legea pe Exproprieri 255/2010 a fost introdusă relativ târziu în legislația românească și a venit ca urmare a întârzierilor majore în implementarea proiectelor finanțate cu fonduri europene. Această lege urmează standardele europene în domeniu și de-a lungul timpului a fost modificată pentru a include mai multe tipuri de proiecte pentru care se poate face exproprierea (de exemplu, pentru spații verzi sau regenerare urbană). Legea 255/2010 prevede compensarea celor expropriați la valoarea justă a terenului sau clădirii, și permite celor expropriați căi legale pentru a contesta sumele oferite de expropriatori. Este important însă ca orice proiect de infrastructură publică ce presupune și exproprieri să aibă în vedere o gamă mai largă de considerente socio-economice. De exemplu, un proces de expropriere poate reprezenta pentru unele familii sau indivizi pierderea unei surse stabile de venit, și în astfel de cazuri măsurile compensatorii trebuie ajustate sau proiectul tehnic trebuie regândit. O serie de bune practici ce ar trebui avute în vedere pentru proiectele ce presupun exproprieri sunt listate mai jos:

- Evitați sau minimizați relocarea involuntară explorând diferite alternative la stadiul de proiectare;
- Evitați evacuarea forțată a oamenilor;
- Atenuați efectele negative sau impactul negativ al exproprierilor și strămutării oamenilor și activităților, prin acordarea de compensații la costul de înlocuire și asistență persoanelor strămutate să revină la un standard de viață și mijloace de trai similare sau superioare celor dinaintea începerii proiectului;
- Îmbunătățiți condițiile de viață ale persoanelor sărace sau vulnerabile care sunt fizic strămutate, prin furnizarea de locuințe adecvate, acces la servicii și facilități publice de calitate și sprijin pentru securizarea unui loc de muncă;
- Conceperea și executarea activităților de relocare ca programe de dezvoltare durabilă;
- Asigurați-vă că activitățile de relocare sunt planificate și implementate cu divulgarea adecvată a informațiilor, consultări semnificative și participarea informată a celor afectați.

O atenție aparte trebuie acordată strămutării persoanelor fără titlu de proprietate sau a celor ce locuiesc în locuințe informale. Legea Expropierii nu are prevederi pentru astfel de cazuri, și chiar dacă numărul cazurilor de strămutare a unor grupuri vulnerabile este redus, de cele mai multe ori aceste grupuri nu primesc nici un fel de compensație pentru strămutare. De asemenea, nu există nici o directivă la nivelul Comisiei Europene care să trateze în mod explicit exproprierea grupurilor vulnerabile ce trăiesc în locuințe informale.

Protecția muncii

Legea 319/2006 privind securitatea și sănătatea în muncă este racordată la principiile de bună practică din Uniunea Europeană și include prevederi clare privind salarizarea, siguranța și sănătatea angajaților, condiții adecvate de muncă, precum și atenție la pericolele ce pot afecta anumite grupuri sensibile la riscuri (femeile gravide, femeile care alăptează, tinerii, persoanele cu dizabilități). Primăria trebuie să se asigure de implementarea condițiilor legale de către toți contractorii cu care lucrează.

Inspecția Muncii reprezintă autoritatea competentă în ceea ce privește controlul aplicării legislației referitoare la securitatea și sănătatea în muncă.

Protecția comunității

Orice proiect public poate avea nu numai impact pozitiv asupra comunității, ci și potențiale efecte negative. Atunci când sunt pregătite noi proiecte/programe publice, este important să se aibă în vedere următoarele:

- Anticipați sau evitați efectele negative asupra sănătății și siguranței comunităților afectate de proiect în timpul proiectului și după implementarea acestuia, datorită unor circumstanțe obișnuite sau excepționale;
- Promovați calitatea, siguranța și considerații ce țin de schimbările climatice în proiectarea proiectelor publice;
- Evitați sau reduceți la minimum expunerea comunității la materiale periculoase, risc în trafic datorat proiectului;
- Puneți în aplicare măsuri eficiente pentru soluționarea situațiilor de urgență;
- Asigurați-vă că protecția comunității, a personalului și a bunurilor este efectuată într-un mod clar și coerent.

Implicarea comunităților marginalizate

Primăriile din municipiu și zona metropolitană precum și Consiliul Județean, ar trebui să aibă în vederea implicarea sau încurajarea implicării comunităților marginalizate, mai ales a comunității rome, în proiectele de dezvoltare/reabilitare/modernizare a infrastructurii publice, atât în proiectele desfășurate în regie proprie cât și în proiectele implementate de contractori.

Considerarea nevoilor comunităților marginalizate în proiectele de infrastructură publică

Elaborarea unor noi proiecte de infrastructură publică ar trebui să includă de la început și nevoile comunităților marginalizate, mai ales ale comunității rome, și să determine cum aceste proiecte pot răspunde acestor nevoi. La nivel minim, ar trebui avut grijă ca aceste proiecte să nu accentueze problemele sociale deja existente. De exemplu, un nou PlanUrbanistic General ar putea prevedea extinderea intravilanului pentru a putea formaliza locuințele informale anumite zone marginalizate și pentru a putea veni cu investiții urbane ce permit creștere calității vieții a celor ce trăiesc acolo. Extinderea sistemului de transport public, poate avea în vedere nevoile aparte ale comunităților marginalizate din Zona Metropolitanăj. De asemenea, politica de dezvoltare economică locală trebuie să răspundă și nevoilor comunităților marginalizate, cu o grijă pentru crearea de locuri de muncă și pentru aceste grupuri. Primăria, în sine, ca unul dintre cei mai mari angajatori locali, poate să gândească o politică de angajare pentru cei ce provin din comunități marginalizate.

Accesul la locuire

Accesul la locuire este unul din principalele obiective ale Politicii Urbane a României.

Sunt necesare măsuri concrete pentru a adresa problemele din sector, inclusiv prin dezvoltarea unui fond de locuințe sociale. Trebuie, de asemenea, identificate mecanismele (de exemplu reguli și proceduri de urbanism) care să permită sectorului imobiliar să răspundă mai eficient cererii din domeniu.

Managementul riscurilor de mediu

Toate investițiile publice din România trebuie să se conformeze considerentelor de mediu de la nivelul Uniunii Europene și trebuie să includă o evaluare a impactului asupra mediului, în conformitate cu prevederile Legii 86/2014 privind evaluarea impactului asupra mediului și cu respectarea următoarelor principii: a) principiul acțiunii preventive; b) principiul corectitudinii și plenitudinii informației; c) principiul transparenței și accesibilității; d) principiul participativ; e) principiul precauției; f) principiul „poluatorul plătește". Cadrul legal privind managementul riscurilor de mediu este clar, extensiv, și racordat la principiile de bună practică ale Uniunii Europene, însă este important ca pregătirea proiectelor din SIDU să includă de la început considerente de mediu. Câteva din aceste considerente sunt discutate mai jos.

Utilizarea eficientă a resurselor și prevenirea și managementul poluării

Chiar dacă ar putea necesita costuri mai mari de proiectare și costuri mai mari la implementare, toate proiectele publice implementate ar trebui să:

- Promoveze utilizarea sustenabilă a resurselor, inclusiv energia, apa și materiile prime;
- Evite sau să minimizeze impactul avers asupra sănătății umane și asupra mediului, ca urmare a poluării generate de activitățile proiectului;
- Evite sau să minimizeze emisiile generate de proiect și poluanții cu impact pe termen scurt și lung;
- Evite sau să minimizeze generarea deșeurilor periculoase sau ne-periculoase;
- Minimizeze și să gestioneze riscurile și impactul asociat cu folosirea pesticidelor.

Conservarea zonelor cu biodiversitate și gestiunea sustenabilă a resurselor naturale

Legea 137/1995 privind protecția mediului include toate principiile și dispozițiile ce trebuie avute în vedere în ceea ce privește protecția mediului atunci când se pregătesc proiecte publice. Principiile cheie ce stau la baza Legii 137/1995 sunt: a) principiul precauţiei în luarea deciziei; b) principiul prevenirii riscurilor ecologice şi a producerii daunelor; c) principiul conservării biodiversităţii şi a ecosistemelor specifice cadrului biogeografic natural; d) principul "poluatorul plăteşte"; e) înlăturarea cu prioritate a poluanţilor care periclitează nemijlocit şi grav sănătatea oamenilor; f) crearea sistemului naţional de monitorizare integrată a mediului; g) utilizarea durabilă; h) menţinerea, ameliorarea calităţii mediului şi reconstrucţia zonelor deteriorate; i) crearea unui cadru de participare a organizaţiilor neguvernamentale şi a populaţiei la elaborarea şi aplicarea deciziilor; j) dezvoltarea colaborării internaţionale pentru asigurarea calităţii mediului.

Accesul facil și echitabil al comunității la zone verzi-albastre

Gândirea pachetului de proiecte și programe prioritare din SIDU trebuie să aibă în vedere înlesnirea accesului facil și echitabil al comunității la zone naturale, având în vedere importanța pe care aceste zone o au pentru creșterea calității vieții. Ca atare, noile proiecte de dezvoltare, atât cele publice cât și cele private, trebuie să aibă în vedere creșterea suprafețelor verzi din zona metropolitană (de exemplu, dezvoltatorii imobiliari pot dezvolta noi spații verzi și spații publice pentru comunitate) în așa fel încât toți cetățenii să aibă un acces rapid la această infrastructură.

Managementul riscurilor economice

Implementarea unei strategii de dezvoltare trebuie să aibă în vedere și o serie de riscuri economice. Câteva dintre acestea vor fi discutate mai jos.

Sustenabilitatea financiară

Accesul la fonduri europene poate veni cu o serie de efecte secundare cu impact negativ, și este important ca autoritățile locale să aibă în vedere aceste riscuri economice când pregătesc un nou portofoliu de investiții. În primul rând, este important să nu se uite că bună parte a investițiilor publice presupun cheltuieli ulterioare de operare și mentenanță (de exemplu, costuri de îngrijire și toaletare a unui parc). Dintr-un imbold de a atrage cât mai multe fonduri europene, administrațiile publice locale pot risca să ajungă în situația în care nu își permit să întrețină investițiile făcute, sau să grevezebugetul local într-o asemenea măsură încât noi investiții nu mai sunt posibile. Ca atare, planificarea unui program de investiții trebuie făcut cu grijă, luând în considerare costurile de operare și funcționare ale noilor investiții pe termen scurt, mediu și lung. De asemenea, toate primăriile trebuiesă identifice noi surse de venituri locale, pentru a limita dependența de granturi europene sau transferuri de la bugetul de stat.

Scenarii privind costurile

Atunci când se pregătește un proiect public este important să fie avute în vedere mai multe scenarii privind costurile de implementare ale proiectului. Salariile în domeniul construcțiilor pot crește într-o anumită perioadă, salariul minim poate fi ajustat de către Guvern, costurile materialelor pot suferi schimbări datorită unor dinamici locale, naționale, regionale sau internaționale. Aceste schimbări sunt greu de previzionat, dar este important să existe un plan alternativ în cazul în care ele se întâmplă. De exemplu, multe administrații publice locale licitează o lucrare la un anumit preț, iar pe parcursul implementării proiectului costurile pot crește neașteptat, făcând imposibilă realizarea proiectului dacă nu există soluții alternative.

Diverse și neprevăzute

Orice proiect, oricât de bine ar fi pregătit, se poate confrunta cu o serie de situații diverse și neprevăzute la momentul implementării. Pot fi descoperite vestigii arheologice neprevăzute, pot apărea condiții naturale nefavorabile, pot interveni evenimente (de exemplu, o grevă generală într-un sector relevant pentru proiect) ce necesită întreruperea lucrului. Aceste evenimente pot afecta nu numai calendarul de implementare al proiectului, ci și costul general al proiectului. Cu cât se planifică mai bine pentru astfel de situații, cu atât impactul potențial negativ poate fi mai redus.

Managementul riscurilor ce țin de patrimoniu construit

Patrimoniul construit, odată dispărut, nu mai poate fi adus înapoi. Orice adminsitrație locală trebuie să acorde o importanță aparte prezervării patrimoniului cultural și protejării acestui patrimoniu de potențialul impact advers al proiectelor/programelor propuse în SIDU. Ca bună practică, conservarea patrimoniului cultural și natural ar trebui să fie parte a proiectării fiecărui proiect/program, iar beneficiile rezultate din folosirea patrimoniului cultural ar trebui să se reflecte asupra cât mai multor membrii ai comunității.

Managementul riscurilor ce țin de capacitatea administrativă și maturitatea instituțiilor

România a trecut printr-un proces rapid de creștere și transformare economică în ultimii ani. Acest proces a presupus o schimbare rapidă a sectorului privat, dar sectorul public nu a reușit întotdeauna să țină pasul. Aceasta înseamnă că implementarea proiectelor de dezvoltare locale se lovesc frecvent de probleme ce țin de capacitatea administrativă a autorităților publice și de maturitatea instituțiilor implicate în implementarea proiectelor. Mai jos discutăm câteva astfel de riscuri.

Colaborare metropolitană

Pregătirea unei viziuni metropolitane și implementarea acestei viziuni necesită un consens politic și un numitor comun între diferitele primării parte a zonei metropolitane. În lipsa unui cadru legislativ clar pentru zone metropolitane, succesul inițiativelor metropolitane țin, de cele mai multe ori, de capacitatea administraților locale de a colabora pentru un scop comun.

Capacitatea redusă de planificare și implementare a proiectelor de investiții

Dacă administrațiile urbane și-au dezvoltat în ultimii ani capacitatea de planificare și implementare a proiectelor de investiții, comunele din zona metropolitană au, în cele mai multe cazuri, nevoie de sprijin pentru pregătirea și implementarea unor programe integrate de investiții. â

Lipsa unor competențe în domenii cheie

Chiar dacă salariile din sectorul public au devenit mai atractive în ultimii ani, administrațiile publice locale au de multe ori probleme în a atrage oameni calificați pe posturi cheie. Această carență de personal poate afecta capacitatea de planificare și implementare a programelor de investiții și este, de cele mai multe ori, motivul pentru performanța slabă a unor primării în ceea ce privește investițiile de capital.

Matricea Riscurilor

Riscul potențial identificat	Probabilitatea de manifestare	Impactul asupra SIDU	Soluții posibile pentru eliminarea / atenuarea impactului
RISCURI SOCIALE			
Proiecte de dezvoltare urbană pot avea efecte sociale adverse neanticipate	Medie	Mediu	Pregătirea unui Plan de Acțiune pentru Managementul Riscurilor, pentru a anticipa potențiale efecte secundare negative și a pregăti un set de măsuri pentru combaterea acestor efecte.
Reabilitarea / modernizarea / dezvoltarea infrastructurii publice fără a ține seama de nevoile oamenilor cu dizabilități și a proaspeților părinți	Ridicată	Ridicat	Includerea în caietele de sarcini pentru contractarea lucrărilor de proiectare tehnică a unor principii de bună practică în design-ul infrastructurii urbane. Banca Mondială a pregătit mai multe ghiduri de regenerare

Riscul potențial identificat	Probabilitatea de manifestare	Impactul asupra SIDU	Soluții posibile pentru eliminarea / atenuarea impactului
			urbană ce pot fi de folos în acest sens.
Implementarea unor exproprieri pentru cauză de utilitate publică ce pot crea și exacerba probleme sociale	Scăzută	Mediu	Legislația prevede nu numai compensații la valoarea justă a terenului/proprietății, ci permite celor expropriați căi legale pentru a contesta/ajusta sumele alocate
Nerespectarea regulilor de protecția muncii în implementarea proiectelor din SIDU	Scăzută	Scăzut	Legislația în domeniu și aplicarea legislației sunt riguroase, precum arată experiența ultimilor ani.
Neconsiderarea nevoilor comunităților marginalizate în implementarea proiectelor din SIDU	Ridicată	Ridicat	Gândirea proiectelor/programelor de investiții prin perspectiva comunităților marginalizate, pentru a vedea cum ajustări de proiect pot aduce beneficii mai mari pentru aceste comunități.
Creșterea costului vieții și dificultatea de acces al populației la locuire la preț rezonabil	Ridicată	Ridicat	Elaborarea unui set de măsuri necesar pentru a adresa problemele de locuire.
RISCURI DE MEDIU			
Utilizarea eficientă a resurselor și prevenirea și managementul poluării	Ridicată	Ridicat	Legislația este suficient de cuprinzătoare pe acest capitol, dar este important ca administrațiile locale să își asume pro-activ limitarea intervențiilor publice ce au un efect negativ asupra mediului. Pregătirea unui Plan de Acțiune pentru Managementul Riscurilor, pentru a anticipa potențiale efecte secundare negative și a pregăti un set de măsuri pentru combaterea acestor efecte.
Riscul activităților antropice asupra	Ridicată	Ridicat	Legislația este suficient de cuprinzătoare pe

Riscul potențial identificat	Probabilitatea de manifestare	Impactul asupra SIDU	Soluții posibile pentru eliminarea / atenuarea impactului
conservării zonelor cu biodiversitate și gestiunea sustenabilă a resurselor naturale			acest capitol, dar este important ca administrațiile locale să își asume pro-activ limitarea intervențiilor publice ce au un efect negativ asupra mediului. Pregătirea unui Plan de Acțiune pentru Managementul Riscurilor, pentru a anticipa potențiale efecte secundare negative și a pregăti un set de măsuri pentru combaterea acestor efecte.
RISCURI ECONOMICE			
Resursele financiare proprii ale bugetelor locale raportate la volumul preconizat al investițiilor publice	Ridicată	Ridicat	Contractarea de împrumuturi bancare / emiterea de obligațiuni municipale „Lobby" la nivel guvernamental pentru atragerea de fonduri suplimentare de la bugetul de stat pentru lucrări de investiții Pregătirea din timp a unui portofoliu solid de proiecte mature, inclusiv de rezervă, în vederea atragerii unui volum cât mai mare de fonduri europene Creșterea bazei de impozitare locale, atât prin măsuri active de atragere de noi investiții private, cât și prin reforma impozitării proprietăților Eficientizarea unor cheltuieli publice (de ex. reducerea consumurilor de energie, restructurarea unor

Riscul potențial identificat	Probabilitatea de manifestare	Impactul asupra SIDU	Soluții posibile pentru eliminarea / atenuarea impactului
			companii municipale generatoare de pierderi etc.)
Riscul unor modificări neprevăzute ale costurilor de construcție și ale condițiilor de implementare a proiectelor/programelor din SIDU	Ridicată	Scăzut	Majoritatea administrațiilor publice locale au experiență cu implementarea investițiilor de capital și pot previziona astfel de schimbări. Dezvoltarea unui set de măsuri care să permită un răspuns rapid la astfel de situații.
RISCURI CE ȚIN DE PATRIMONIUL CONSTRUIT			
Riscul impactului negativ asupra patrimoniului cultural pe măsură ce orașul se dezvoltă și trebuie să răspundă unor provocări socio-economice tot mai diverse	Ridicată	Scăzut	Elaborarea unor Planuri Urbane Zonale de protecție pentru toate zonele istorice, pentru a reglementa clar intervențiile ce se pot face în aceste zone.
RISCURI CE ȚIN DE CAPACITATEA ADMINISTRATIVĂ ȘI MATURITATEA INSTITUȚIILOR			
Menținerea unui nivel incipient de colaborare între UAT-urile din Zona Metropolitană pentru proiecte de interes comun	Ridicată	Ridicat	Înființarea unui revolving fund (fond de investiții metropolitan) Consolidarea dialogului, formal și informal, între UAT-urile din Zona Metropolitană
Capacitatea redusă de planificare și implementare a proiectelor de investiții de la nivelul comunelor din Zona Metropolitană	Ridicată	Ridicat	Consolidarea rolului Arhitectului-Șef al Județului în domeniul urbanismului Elaborarea PATZ Metropolitan Conceperea și operaționalizarea unei baze de date urbane GIS unice la nivel metropolitan Extinderea mandatului și întărirea capacității

Riscul potențial identificat	Probabilitatea de manifestare	Impactul asupra SIDU	Soluții posibile pentru eliminarea / atenuarea impactului
			structurilor metropolitane de a furniza servicii suplimentare membrilor, inclusiv în domeniul pregătirii și implementării investițiilor Achiziționarea de servicii de consultanță specializată de pe piața privată
Competențe și resursele umane limitate ale administrațiilor locale pentru oferirea anumitor servicii publice (de ex. în domeniul social, cultural, sportiv etc.)	Ridicată	Mediu	Extinderea programelor de acordare a finanțărilor nerambursabile pentru proiecte și activități ale entităților private din domeniul culturii, sportului, serviciilor sociale etc.

5.4. COMUNICAREA CU BENEFICIARII PROIECTELOR ȘI PROMOVAREA STRATEGIEI

Procesul de elaborare a Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană a Municipiului Târgu Secuiesc a fost gândit să se desfășoare într-o manieră transparentă și deschisă dialogului cu toate grupurile țintă. Direcțiile principale ale acestui proces sunt:

- Poziționarea beneficiarilor politicilor de dezvoltare, din interiorul și exteriorul municipiului, în centrul procesului (locuitorii și activitățile economice existente/noi);
- Stabilirea planului de acțiune în funcție de grupurile țintă - comunicarea cu cele două grupuri țintă și implicarea acestora fiind puncte esențiale – rezidenții orașului și sectorul privat;
- Trăsăturile cheie fiind maparea provocărilor urbane, analiza pieței și stabilirea nevoilor.

Metodologia de elaborare este adaptată după Kotler (1999) și conține următoarele etape: (1) analiză diagnostic, (2) viziune și obiective strategice, (3) direcții - politici – programe, (4) portofoliul de proiecte, (5) implementare, monitorizare și evaluare. Totodată, abordarea oferă o importanță majoră dialogului între grupurile țintă și administrația locală și componentei de promovare a strategiei.

Promovarea strategiei presupune construirea unui plan de comunicare care să vizeze toate etapele procesului de elaborare, în funcție de grupurile țintă. Pe lângă componenta de informare și diseminare, planul include și implicarea părților interesate. Astfel, mesajele și instrumentele de comunicare utilizate au fost stabilite și prin această prismă.

Ca atare, dacă prima etapă a procesului a fost concentrată mai mult pe informarea grupurilor țintă și chestionarea acestora cu privire la provocările și soluțiile urbane identificate, următoarele acțiuni s-au axat pe creșterea implicării acestora în cadrul consultărilor. Participarea activă a grupurilor țintă fiind un factor cheie până în momentul aprobării strategiei și nu numai. Unul dintre obiectivele promovării strategiei și comunicării cu beneficiarii proiectelor este creșterea participării părților interesate în cadrul etapei finale – monitorizarea implementării proiectelor și evaluarea strategiei.

Alte aspecte importante în cadrul procesului de comunicare au fost limbajul și designul produselor de comunicare, care au fost gândite și adaptate conform canalelor de promovare și audiența acestora.

Următorul tabel prezintă schematic modul în care procesul de comunicare cu grupurile țintă și implicare acestora a fost structurat de-a lungul elaborării strategiei.

Tabel 5. Procesul de comunicare cu grupurile țintă

ELABORARE SIDU	Grup țintă	
	Cetățeni	Sectorul privat
Analiză diagnostic	**Mesaj** Ce schimbare vrei în Târgu Secuiesc? Propune soluții urbane! **Instrumente de comunicare** • Social Media • Website • Invitații către societatea civilă via email **Instrumente de colectare a nevoilor** • Anchetă tematică, pe bază de chestionar (Barometrul Urban) • Consultări - atelier de lucru privind nevoile cetățenilor (offline/online) • Ad Facebook • Citadini.ro	**Mesaj** Sunteți invitați să participați activ la procesul de elaborarea a SIDU 2021-2030. În această etapă urmărim să aflăm care sunt provocările urbane pe care le experimentați. **Instrumente de comunicare** • Invitații via email • Citadini.ro **Instrumente de colectare a nevoilor** • Consultări - atelier de lucru privind nevoile sectorului privat (offline/online) • Ad Facebook • Citadini.ro
Viziune și obiective de dezvoltare	Comunicarea viziunii și obiectivelor de dezvoltare pentru a fi supuse consultării **Instrumente de comunicare** • Website • Social Media • Mass Media **Instrumente de colectare a opiniilor** • Citadini.ro • Social Media • Evenimente de dezbatere (offline/online)	Comunicarea viziunii și obiectivelor de dezvoltare pentru a fi supuse consultării **Instrumente de comunicare** • Website • Social Media • Mass Media **Instrumente de colectare a opiniilor** • Website • Social Media • Evenimente de dezbatere (offline/online)

Direcții - Politici-Programe	**Promovare și Consultare** Comunicarea pachetelor de măsuri și dezbaterea acestora **Instrumente de comunicare** • Website • Social Media • Mass Media **Instrumente de colectare a opiniilor** • Website • Social Media • Evenimente de dezbatere (offline/online)	**Promovare și Consultare** Comunicarea pachetelor de măsuri și dezbaterea acestora **Instrumente de comunicare** • Website • Social Media • Mass Media **Instrumente de colectare a opiniilor** • Website • Social Media • Evenimente de dezbatere (offline/online)
Portofoliul de Proiecte	**Consultare și Promovare** Adunarea de idei de proiecte și comunicarea ulterioară a proiectelor prioritare și a modului în care vor răspunde nevoilor cetățenilor. **Instrumente de comunicare** • Website • Social Media • Mass Media **Instrumente de consultare** • Consultări online • Campanie de comunicare (website, Facebook, presa scrisă locală, etc.)	**Consultare și Promovare** Adunarea de idei de proiecte și comunicarea ulterioară a proiectelor prioritare și a modului în care vor răspunde nevoilor sectorului privat **Instrumente de comunicare** • Website • Social Media • Mass Media **Instrumente de consultare** • Consultări online • Campanie de comunicare (website, Facebook, presa scrisă locală, etc.)

Implementarea, monitorizarea și evaluarea strategiei

Informare și transparență

Implementarea proiectelor prioritare a început. Fiți alături de noi și urmăriți realizarea acestora pe site-ul primărie sau pe pagina noastră de Facebook!

Instrumente de informare:

- Website
- Social media
- Presa locală

Transparență

- Comunicarea constantă a stadiului fiecărui proiect
- Realizarea unor instrumente digitale care prezintă în timp real stadiul fiecărui proiect

Informare și transparență

Implementarea proiectelor prioritare a început. Fiți alături de noi și urmăriți realizarea acestora pe site-ul primărie sau pe pagina noastră de Facebook!

Instrumente de informare:

- Website
- Social media
- Presa locală

Transparență

- Comunicarea constantă a stadiului fiecărui proiect
- Realizarea unor instrumente digitale care prezintă în timp real stadiul fiecărui proiect

ANEXE

ANEXA 1. PROPUNERI PRIMITE ÎN CADRUL CONSULTĂRILOR ONLINE

Tabel 1. Propuneri primite în cadrul consultărilor online

PROVOCARE	PILON	CATEGORIE
Bună practică: Infrastructura sportivă - există o bază sportivă frumoasă, un stadion frumos; sala polivalentă unde se practică multe sporturi, iar stadionul adună atât sportivi de performanță, cât și doar pasionați. Există doă terenuri de tenis, un patinoar artifical. Există 80 de hochiști, școala de patinaj cu clasele 1-4; piscina acoperită este în lucru și poate fi finalizată în 4 ani, se poate dezvolta o școală de înot.	Oraș just și incluziv	Acces la infrastructura socială
O problemă mare: restaurantele și cazarea pentru sportivi. De ex: când au avut un eveniment sportiv (900 de persoane) și jumătate au vrut să se cazeze, dar nu au avut unde. Deci, turismul sportiv nu este dezvoltat și este necesar. **Soluție propusă: În spatele patinoarului există o parcelă (poate privată), care poate fi utilizată. S-ar putea achiziționa teren, dar într-o altă zonă față de zona edificiilor construite. Sunt deschiși să achiziționeze, dacă există finanțare.** **Bună practică: Pensiune mare langa sala sportiva pentru a putea caza sportivii**	Oraș competitiv și productiv	Turism
Nu există servicii de sănătate pentru animale, nici magazine de mâncare pentru animale.	Oraș just și incluziv	Acces la infrastructura socială

PROVOCARE	PILON	CATEGORIE
Iuminatul public este o problemă, străzile nu sunt luminate cum trebuie.	Oraș just și incluziv	Acces la Infrastructura de Servicii Publice
	Oraș verde și rezilient	Spații verzi și publice
	Oraș just și incluziv	Acces la infrastructura socială
Toate edificiile istorice sunt în proprietate privata și au nevoie de finanțare pentru a fi reabilite	Oraș verde și rezilient	Spațiu Construit
Există terenuri libere, dar trebuie retrocedate (cele din jurul bailor Fortyogo)	Oraș competitiv și productiv	Utilizarea Productivă a Terenurilor
Iuminatul public este o problema, străzile nu sunt luminate suficient.	Oraș just și incluziv	Acces la Infrastructura de Servicii Publice
Înființarea infrastructurii smart de gaze POIM: înființarea unei infrastructuri de gaze în satul Lunga (900 de gospodarii) și extinderea rețelei în municipiu (înlocuirea tuturor contoarelor cu unele inteligente, sesizarea de la distanță a problemelor) prin accesarea fondurilor europene (https://mfe.gov.ro/poim-ghidul-dezvoltarea-retelelor-inteligente-de-distributie-a-gazelor-naturale-in-vederea-cresterii-nivelului-de-flexibilitate-siguranta-eficienta-in-operare-precum-si-de-integrare-a-act/)	Oraș competitiv și productiv	Infrastructură inteligentă și Digitalizare

PROVOCARE	PILON	CATEGORIE
Bună practică: Există un incubator pentru afaceri și funcționează de 7 ani. Este în derulare un proiect de dezvoltare a unui al doilea incubator, dar axat pe antreprenori.	Oraș competitiv și productiv	Sectorul Privat
Un complex hotelier pentru sportivi	Oraș competitiv și productiv	Turism
Utilizarea energiei regenerabile - există terenuri neutilizate (pajiști, care sunt greu de scos din circuitul agricol, terenuri apoase)	Oraș verde și rezilient	Sustenabilitate și Protecția Mediului
Clădirile de patrimoniu, centrul vechi - trebuie reabiliatate	Oraș verde și rezilient	Spațiu Construit
Băile din Târgu Secuiesc (Băile Fortyogó) se confruntă cu probleme din punct de vedere al turismului.	Oraș competitiv și productiv	Turism
Soluție propusă: Turnurile de apă pot fi transformate în skybars	Oraș verde și rezilient	Spațiu Construit
Planul de mobilitate să conțină piste de biciclete (inclusiv și către sate), bike sharing în centru, fluidizarea traficului, iluminatul corespunzator, soluții optime pentru intersecții.	Oraș verde și rezilient	Mobilitate Urbană
Transportul în comun - autobuze electrice. În intervalul orar 8-15 orasul devine necirculabil. Nevoie: să se dezvolte un transport local comun.	Oraș verde și rezilient	Mobilitate Urbană
Suport afaceri din diferite domenii: Industrii Creative, Meștesugărești și Informatică	Oraș competitiv și productiv	Sectorul Privat
Promovarea trecerii la gaze naturale.	Oraș verde și rezilient	Infrastructură utilitară
Dezvoltarea vieții sociale: cămine pentru bătrâni	Oraș just și incluziv	Protecție Socială
Spații pentru meșteșuguri în centru pentru a ajuta turismul	Oraș competitiv și productiv	Turism
Bună practică: Confecțiile sunt sectorul puternic al orașului	Oraș competitiv și productiv	Economia

PROVOCARE	PILON	CATEGORIE
Atragerea companiilor de dimensiuni mari sau susținerea antreprenoriatului (punerea la dispoziție a clădirilor de birouri)	Oraș competitiv și productiv	Sectorul privat
Iluminat: becul permite să vezi trecerea de pietoni, dar nu poți vedea omul	Oraș just și incluziv	Acces la Infrastructura de Servicii Publice
Campanie de mobilizare a locuitorilor -schimbare de comportament cu scopul de a nu mai utiliza mașina	Oraș bine guvernat	Buna Guvernare
Soluție propusă: Turiștii să aibă o parcare la intrarea în oraș și să aibă la dispoziție biciclete de închiriat. Bagajele să fie transportate cu mașini electrice sau bicicleta	Oraș verde și rezilient	Mobilitate Urbană
Casele din centru să fie transformate în pensiuni, hoteluri sau airbnb. Acestea sunt părăsite	Oraș verde și rezilient	Spațiu Construit
Bună practică: În sate există conace de vizitat și sunt renovate, deci există obiective turistice în sate.	Oraș competitiv și productiv	Turism
Construirea a doua drumuri de iesire/intrare în oraș - drumurile de câmp, utilizate de tractoare să fie asfaltate	Oraș verde și rezilient	Mobilitate Urbană
Protecția producătorilor locali prin promovarea alimentelor bio	Oraș competitiv și productiv	Sectorul Privat
Dezvoltarea excursiilor off road, centrele balneo să fie renovate și promovate	Oraș competitiv și productiv	Turism
Bună practică: Orașul este mic- diametrul mediu a orașului este în jur de 2 km, în 30 de min traversabil pietonal și 15 minute cu bicicleta	Oraș verde și rezilient	Mobilitate Urbană
Bună practică: Nu avem o industrie poluantă pe o rază de 60 de km	Oraș verde și rezilient	Sustenabilitate și Protecția Mediului
Bună practică: Într-o rază de 20 km ne înconjoară păduri	Oraș verde și rezilient	Spații verzi și publice

PROVOCARE	PILON	CATEGORIE
Bună practică: Find orașul mic gestionarea deșeurilor nu ar necesita investiții foarte mari	Oraș verde și rezilient	Sustenabilitate și Protecția Mediului
Bună practică: Agricultura este sectorul principal de venit a zonei	Oraș competitiv și productiv	Economie
Bună practică: Oraș istoric cu centru specific, cu clădiri arătoase	Oraș verde și rezilient	Spațiu Construit
Bună practică: Zonă bogată în ape minerale	Oraș competitiv și productiv	Turism
Soluție propusă: Restaurante specifice culinare cu mâncare bio, produse în apropiere	Oraș competitiv și productiv	Sectorul Privat
Soluție propusă: Ferme turistice cu produse și zootehnice bio	Oraș competitiv și productiv	Sectorul Privat
Soluție propusă: Produse bio de legume și de animale, artizanale	Oraș competitiv și productiv	Sectorul Privat
Soluție propusă: Excursii off road	Oraș competitiv și productiv	Turism
Soluție propusă: Centru balneo turistic - complexul Fortyogo repornit	Oraș competitiv și productiv	Turism
Soluție propusă: Centru balneo din Hățuica	Oraș competitiv și productiv	Turism
Soluție propusă: Centre balneo din Balvanyos 20 km, Covasna 20 km	Oraș competitiv și productiv	Turism
Soluție propusă: Centre de echitație în satele din împrejurime	Oraș competitiv și productiv	Turism
Soluție propusă: Excursii organizate cu bicicleta în satele din împrejurime, cu cazare locală	Oraș competitiv și productiv	Turism
Soluție propusă: Baze sportive pentru sportivi: sala de sport (baschet, fotbal), teren de fotbal (natural, artificial), patinoar (artistic, hochei, pentru public), tenis în aer liber	Oraș just și incluziv	Acces la infrastructura socială
Soluție propusă: Pista de karting la standarde europene	Oraș competitiv și productiv	Turism
Adăpost pentru persoane fără locuință și cămin pentru bătrâni	Oraș just și incluziv	Protecție Socială
Comunități marginalizate - 2 zone de etnie roma, probleme de sărăcie	Oraș just și incluziv	Sărăcie urbană
Str. Morii 33 si Str. Abatorului 17 - zone marginalizate	Oraș just și incluziv	Sărăcie urbană

PROVOCARE	PILON	CATEGORIE
Satul Lunga - zonă marginalizată	Oraș just și incluziv	Sărăcie urbană
Casa de Cultură - construită în 1902, restructurată în anii 60, în stil comunist. Reabilitată la începutul anilor 2000, când și-a recăpătat imaginea inițială. Nu are autorizație ISU, încearcă să primească autorizație de 3-4 ani.	Oraș verde și rezilient	Spațiu Construit
Propunere proiecte - sistemul de sonorizare și sistemul de lumini să fie îmbunătățit, cu sistem de leduri. Se lucrează cu sisteme foarte vechi	Oraș competitiv și productiv	Infrastructură inteligentă și Digitalizare
Festivaluri mai mari	Oraș competitiv și productiv	Viață culturală
Spații alternative pentru vară	Oraș competitiv și productiv	Viață culturală
Propunere proiecte culturale	Oraș competitiv și productiv	Viață culturală
Casa de Cultură trebuie reabilitată	Oraș competitiv și productiv	Viață culturală
Susținerea antreprenorilor locali	Oraș competitiv și productiv	Sectorul Privat

ANEXA 2. PROPUNERI DIGITALE PRIMITE PE FACEBOOK

Tabel 2. Propuneri digitale primite pe Facebook

PROVOCARE	PILON	CATEGORIE
Îmbunătățirea aparatului administrativ	Oraș bine guvernat	Capacitate administrativă
Înființarea unei echipe de întreținere pentru instalațiile de apă, gaze și electricitate. Astfel încât populația să aibă pe cine să contacteze în caz de nevoie.	Oraș verde și rezilient	Infrastructură utilitară
Am vrea să se introducă gazul și în Catalina, adică căldura	Oraș just și incluziv	Acces la Infrastructura de Servicii Publice
Serviciile de mentenanța a drumurilor și trotuarelor sunt un dezastru	Oraș verde și rezilient	Mobilitate Urbană
Conductele de apă vechi ar trebui înlocuite odată pentru totdeauna cu unele de o calitate mai bună, astfel încât orașul să nu rămână fără apă de mai multe ori pe an fiindcă ceva nu funcționează. Cred că repararea conductelor este deficitară deoarece se folosesc materiale de slabă calitate	Oraș verde și rezilient	Infrastructură utilitară
Curățenie	Oraș verde și rezilient	Spații verzi și publice
Stopul de pe strada Gheorghe Dozsa ar trebui sa funcționeze și în weekend, nu să fie pe galben.	Oraș verde și rezilient	Mobilitate Urbană
Ajutoare sociale	Oraș just și incluziv	Protecție Socială
Să vină firme care să creeze locuri de muncă	Oraș competitiv și productiv	Sectorul Privat

PROVOCARE	PILON	CATEGORIE
În ceea ce privește grădina de mers pe jos Józsiás, există o problemă cu corbii care s-au așezat acolo, dar cred că nu numai pentru mine, ci în primul rând locuitorii de lângă grădina pietonală! În același timp, este bine cunoscut faptul că nu este posibilă utilizarea promenadei într-un mod civilizat din cauza acelei armate păsări care s-a așezat acolo. De unde au venit corbii? Tăierea brazilor de-a lungul drumului, dispariția brazilor care înconjoară terenul de fotbal, chiar dacă plantarea acestor brazi are un loc special în istoria orașului nostru și nu știu dacă mulți oameni își mai amintesc de asta? Care ar fi soluția? Creați un loc în afara orașului pentru aceste păsări de aici și mutați-le. Grădina pietonală trebuie returnată locuitorilor pentru ca cei care merg acolo să se simtă bine.	Oraș verde și rezilient	Spații verzi și publice
Orașul ar avea cu siguranță nevoie de o parcare, dar nu cu nicio soluție este îndeajuns.	Oraș verde și rezilient	Mobilitate Urbană
Nu aș demola clădirea fostului spital, ci aș repara-o și aș transforma-o într-o casă memorială istorică, un muzeu, în memoria foștilor noștri medici!	Oraș verde și rezilient	Spațiu Construit
Deschideți din nou vechea intrare de pe strada Vasút în zona spitalului, deschideți porțile.	Oraș verde și rezilient	Mobilitate Urbană
Scoateți diferitele fire instalate pe clădirile din Piața Gábor Áron, deoarece scopul lor a expirat, firele sunt moarte!	Oraș verde și rezilient	Infrastructură utilitară

PROVOCARE	PILON	CATEGORIE
La renovarea unei casei „pityköves” din centrul orașului, acordați atenție faptului că această decorație unică, care a fost acum văruită, dacă va fi renovată, își va recăpăta frumusețea originală!	Oraș verde și rezilient	Spațiu Construit
Nu aș „moderniza” centrul orașului conform planurilor existente, deoarece nu există nimic în armonie cu clădirile, ci mai degrabă ar trebui reconstruicte principale atracții al vechiului oraș: unui cub de piatră i s-ar putea da viață. Una dintre fântânile cu trei roți, cea din mijloc care este încă acolo, este doar acoperită, parcarea taxiurilor, în partea din fața muzeului, reconstruirea stației de căruțe de unde se vindeau.	Oraș verde și rezilient	Spațiu Construit
În zona dintre curți, pe laturile dintre este și vest din centru, s-ar putea pune un cort unde micii producători ar putea să își vândă produsele.	Oraș competitiv și productiv	Sectorul Privat
Acordați atenție lucrărilor de pe inelul inelului curții interioare	Oraș verde și rezilient	Mobilitate Urbană
Pentru a crea un grup de mentenanță care să se ocupe doar de întreținerea trotuarelor și drumurilor, zilnic, în mod regulat, deoarece în multe locuri piatra cubică a fost spartă, scoasă, dispărută, iar bordurile au nevoie de reparații.	Oraș verde și rezilient	Mobilitate Urbană
Înființarea stației de autobuz, organizarea curselor. Există multe autobuze de tranzit, dar dacă vrei să mergi la Brașov, niciun autobuz nu se va opri.	Oraș verde și rezilient	Mobilitate Urbană
Împrejurimile gării sunt, de asemenea, necuratate.	Oraș verde și rezilient	Spații verzi și publice

PROVOCARE	PILON	CATEGORIE
Între Parcul Milenium și blocul adiacent nu există trotuar. Există riscul unui accident, deoarece pietonii merg pe mijlocul drumului. Ar fi spațiu pentru un trotuar, trebuia doar construit.	Oraș verde și rezilient	Mobilitate Urbană
Slujbe	Oraș just și incluziv	Acces la locuri de muncă și oportunități
Trebuie refăcută piatra cubică din piața principală între strada Márton Áron și strada Școlii. Drumul din piața principală ar trebui reparata, precum si trotuarul de la Vigado în jos.	Oraș verde și rezilient	Mobilitate Urbană
Iluminatul stradal în multe locuri este atât de slab încât trebuie să mergi cu o lanternă seara.	Oraș just și incluziv	Acces la Infrastructura de Servicii Publice
Stație de autobuz către acest oraș, cu un orar, sală de așteptare și aș vrea ca autobuzele să oprească aici și să nu ia pasagerii de pe marginea drumului sau de la Lidl etc.	Oraș verde și rezilient	Sărăcie urbană
Orașul a crescut și ar putea să aibă un transport public .	Oraș verde și rezilient	Mobilitate Urbană
Ar fi bine să rezolvăm întreținerea de iarnă a trotuarelor, deoarece mulți locuitori sunt vârstnici și - având în vedere vârsta lor - nu pot curăța (mai ales dacă este multă zăpadă)	Oraș verde și rezilient	Mobilitate Urbană
Nu aș face ca piața principală sa fie o o „mare de piatră”	Oraș verde și rezilient	Amenajarea teritoriului, planuri urbanistice și utilizarea terenurilor

PROVOCARE	PILON	CATEGORIE
Înființarea unor băi geotermale, prin foraj de mare adâncime (peste 3000 m), pe modelul Therme Balotești sau stațiunilor din Ungaria. Și acest proiect ar trebui amplasat pe o parte din terenul ce a fost pășunea orașului. Finanțare europeană .(http://mfe.gov.ro/am-poim-prelungeste-perioada-de.../). Impactul asemănător primei propuneri. În final, hipodromul și băile termale împreună cu circuitul de karting, patinoarul și sala polivalentă deja existente vor face din Municipiul Târgu Secuiesc un centru de o mare valoare națională și internațională. Iar dezvoltarea economică ar avea o creștere spectaculoasă.	Oraș competitiv și productiv	Turism

ANEXA 3. PROPUNERI DIGITALE PRIMITE PE PLATFORMA CITADINI.RO

Tabel 3. Propuneri digitale primite pe platforma citadini.ro

SOLUȚIE	OBIECTIV	CATEGORIE
Piste de biciclete separate. Problema este că viteza medie a cicliștilor este de 4-5 ori mai mare decât cea a pietonilor, iar aceasta,împreaună cu faptul că pietonii nu respectă pistele, crează tensiune. Un sistem ca în Cluj are fi ideal: pista să fie cu 2-5 cm mai jos decât restul trotuarului, separată fizic de o bordură și colorată cu roșu,să fie ușor de distins. (Străzile N. Iorga, Spitalului, Kós Károly)	Oraș verde și rezilient	Mobilitate urbană (Infrastructura de biciclete)
Centrul orasului sa fie reabilitat și modernizat, Pieta Gabor Aron. Acesta ar asigura locul desfasurarii unei vieti civice și culturale si de distractie, prin restrangerea ori inchiderea circulatiei in aceasta zona si transformarea unei platforme pentru plimbat, pentru terase, cafenele si asezaminte culturale.	Oraș verde și rezilient	Spațiu Construit
Curţile unice organizate în jurul centrului ar fi o mare atractie turistica, daca acesta ar fi modernizate si daca s-ar deschide restaurante, baruri, cafenele ori magazine traditionale.	Oraș competitiv și productiv	Turism
Municipalitatea ar avea nevoie si de un strand si bazin de inot	Oraș just și incluziv	Acces la infrastructura socială
Orasul ar avea nevoie de o facultate	Oraș just și incluziv	Acces la infrastructura socială
Crearea locurilor de munca	Oraș just și incluziv	Acces la locuri de muncă și oportunități
Atragerea investitorilor	Oraș competitiv și productiv	Sectorul Privat (Investitori Privați)

SOLUȚIE	OBIECTIV	CATEGORIE
Crearea unei infrastructuri solide al drumurilor	Oraș verde și rezilient	Mobilitate Urbană (Infrastructura drumurilor)
Crearea infrastructurii resurselor umane prin formarea profesionale adecvata (scoli profesionale, facultati etc.la nivel local).	Oraș competitiv și productiv	Locuri de muncă, Aptitudini și Inovare
In campania electorala, conducerea orasului Tg. Secuiesc a promis construirea unui centru wellness. Stiind ce cheltuieli presupune tinerea in functiune al unui asemenea centru wellness, propun ca necesitatile energetice sa fie asigurate din surse regenerabile (panouri solare+biomassa). In zona exista resurse de biomasa din belsug. Pretul biomasei este cca 60% din pretul gazului metan, calculat la pret gaz/kwh.	Oraș verde și rezilient	Infrastructură utilitară
Orasul nu este curat! Din considerente necunoscute mie , sunt prea putine cosuri de gunoi in tot orasul. De exemplu, in str Cimitirului, lunga de 600-700 m, exista un singur cos de gunoi. Propun montarea pe fiecare stalp de electricitate unui cos de gunoi.	Oraș verde și rezilient	Sustenabilitate și Protecția Mediului (Managementul deșeurilor)
Pe str. TRANDAFIRILOR Nr.2, intre Parcul Mileniu sí blocul de la nr. 2, nu exista trotuar. Pietonii circula pe mijlocul drumului, ceea ce prezinta pericol de accident. Propun realizarea unei trotuar, langa bloc.	Oraș verde și rezilient	Mobilitate Urbană (Infrastructură pietonală)

SOLUȚIE	OBIECTIV	CATEGORIE
Înființarea unui hipodrom, cu două piste, una pentru trap şi una pentru galop, 10 grajduri, fiecare cu câte 20 de boxe, salivarium cu 20 boxe şi cabinet veterinar, hangare de întreţinere, depozitare materiale și furaje . Implementarea presupune atragerea de fonduri europene, ocuparea unei suprafețe de aproximativ 10 ha teren din pășunea existentă. Implementarea propunerii ar aduce importante avantaje: fonduri însemnate la bugetul local directe și indirecte, crearea de noi locuri de muncă, dezvoltarea activităților recreative și de tratament (hipoterapie), dezvoltarea economică pe orizontală (spațiilor de cazare și servire a mesei, transport și alte prestări servicii) . Totodată crearea hipodromului vine în sprijinul școlilor de călărie din localitățile Valea Scurtă, Mereni, Zăbala. Există un cult și o tradiție veche în această zonă.	Oraș competitiv și productiv	Turism
Înființarea unor băi geotermale, prin foraj de mare adâncime (peste 3000 m), pe modelul Therme Balotești sau stațiunilor din Ungaria. Și acest proiect ar trebui amplasat pe o parte din terenul ce a fost pășunea orașului. Finanțare europeană .(http://mfe.gov.ro/am-poim-prelungeste-perioada-de-depunere-a-proiectelor-pentru-doua-apeluri/). Impactul asemănător primei propuneri. În final, hipodromul și băile termale împreună cu circuitul de karting, patinoarul și sala polivalentă deja existente vor face din Municipiul Târgu Secuiesc un centru de o mare valoare națională și internațională. Iar dezvoltarea economică ar avea o creștere spectaculoasă.	Oraș competitiv și productiv	Turism
Conductele de apă si canalizare trebuiesc refăcute total	Oraș verde și rezilient	Infrastructură utilitară

SOLUȚIE	OBIECTIV	CATEGORIE
Curțiile în centrul orașului necesită reparații	Oraș verde și rezilient	Spațiu Construit
Dezvoltarea municipiului la standarde europeane	Toți pilonii	
O economie bazată în mare parte pe turism	Oraș competitiv și productiv	Turism
O economie bazata în mare parte pe servicii	Oraș competitiv și productiv	Sectorul privat (Investitori Privați)
Un oraș cu o infrastructură bine dezvoltată	Oraș competitiv și productiv	Economie și Infrastructură Conectivă

ANEXA 4. LISTA LUNGĂ DE PROIECTE ZUF TÂRGU SECUIESC

Tabel 4. Lista lungă de proiecte ZUF Târgu Secuiesc

Nr. Crt.	Obiective	Priorități	Tip localitate	Localitate	Județ	Proiect	Beneficiari	Posibili finanțatori	Buget estimat în Euro	Perioada implementare	Stadiu proiectului	Sursa informației
1	**1. Verzi și reziliente**	1.1 Reducerea riscurilor climatice	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Crearea brandului "Cel mai verde, ecologic și oraș Bio din România"	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€500,000.00	2021-2027		Propunere SOCIETATEA CIVILA (dl BARNA) -email
2	**1. Verzi și reziliente**	1.3 Managementul deșeurilor în conformitate cu directivele europene	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Amplasarea mai multor cosuri de gunoi in municipiu	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€200,000.00	2021-2027		citadini.ro
3	**1. Verzi și reziliente**	1.3 Managementul deșeurilor în conformitate cu directivele europene	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Managementului gestionarii deseurilor	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€2,500,000.00	2021-2027		Propunere SOCIETATEA CIVILA (dl BARNA) -email
4	**1. Verzi și reziliente**	1.3 Managementul deșeurilor în conformitate cu directivele europene	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Salubrizarea spatiilor publice	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€200,000.00	2021-2027		Pagina de Facebook Politica Urbană a României
5	**1. Verzi și reziliente**	1.3 Managementul deșeurilor în conformitate cu directivele europene	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Schimbarea containerelor clasice supraterane cu platforme subterane pentru deșeuri menajere pe teritoriul Mun. Tg. Secuiesc, amenajare insule de colectare deșeuri	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€1,000,000.00	2021-2027	Propunere proiect pentu perioada 2021-2055	Portofoliul de proiecte - PRIMARIA TG. SECUIESC primite email ianuarie 2021
6	**1. Verzi și reziliente**	1.4 Reducerea poluării aerului	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Amplasarea unei porți de aburi	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€500,000.00	2021-2027		Asociația Zold Nap - propuneri transmise prin email
7	**1. Verzi și reziliente**	1.4 Reducerea poluării aerului	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Campanie de a mobiliza locuitorii -- schimbare de comportament- pt a nu mai utiliza masina	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€100,000.00	2021-2027		Idee prezentata in cadrul consultarii online pe MEDIUL PRIVAT (17.11.2020)
8	**1. Verzi și reziliente**	1.4 Reducerea poluării aerului	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Harta digitală a poluării aerului și poluării fonice,nivele de alarmaere, plan de acțiune, bazat pe GIS, cu senzori	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€500,000.00	2021-2027	Propunere proiect pentu perioada 2021-2063	Portofoliul de proiecte - PRIMARIA TG. SECUIESC primite email ianuarie 2021
9	**1. Verzi și reziliente**	1.4 Reducerea poluării aerului	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Mentenanță continuă pentru arborii existenti (arbori) (parcul Jozsias) - toaletare corespunzatoare	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€150,000.00	2021-2027		Asociația Zold Nap - propuneri transmise prin email
10	**1. Verzi și reziliente**	1.4 Reducerea poluării aerului	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Organizarea de activitati in aer liber in weekend și Interzicerea accesului pentru mașini in zona centrala (in weekend cel puțin)	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€200,000.00	2021-2027		Asociația Zold Nap - propuneri transmise prin email
11	**1. Verzi și reziliente**	1.4 Reducerea poluării aerului	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Organizarea de campanii de plantare de pomi	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€200,000.00	2021-2027		Asociația Zold Nap - propuneri transmise prin email

Nr. Crt.	Obiective	Prioritati	Tip localitate	Localitate	Judet	Proiect	Beneficiari	Posibili finantatori	Buget estimat in Euro	Perioada implementare	Stadiu proiectului	Sursa informatiei
12	**1. Verzi și reziliente**	1.4 Reducerea poluării aerului	MUNICIPIU	TARGU SECUIESC	COVASNA	Reducerea emisiilor de CO2 și a consumului de energie prin izolarea termică a clădirilor publice din municipiu	Primăria Tg. Secuiesc	POR	€1,609,545.68	2017-2021	Lucrari la 3 proiecte demarate, iar pt 2 achizitie de lucrari in curs.	SIDU 2014-2020
13	**1. Verzi și reziliente**	1.5 Neutralitate energetică	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Construirea unui centru wellness si asigurarea energiei din surse regenerabile (panouri solare si biomasa)	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€2,500,000.00	2021-2027		citadini.ro
14	**1. Verzi și reziliente**	1.5 Neutralitate energetică	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Crearea unui sistem a măsurarii/contorizării automate, a controlului și gestionării energiei	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€1,000,000.00	2021-2027	Propunere proiect pentu perioada 2021-2048	Portofoliul de proiecte - PRIMARIA TG. SECUIESC primite email ianuarie 2021
15	**1. Verzi și reziliente**	1.5 Neutralitate energetică	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Extinderea iluminatului public cu corpuri de iluminat LED, crearea sitemului SmartGrid	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€400,000.00	2021-2027	Propunere proiect pentu perioada 2021-2052	Portofoliul de proiecte - PRIMARIA TG. SECUIESC primite email ianuarie 2021
16	**1. Verzi și reziliente**	1.5 Neutralitate energetică	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Gestionarea durabilă a resurselor de mediu (energie regenerabilă, gestionarea apei și a deșeurilor), măsuri care vizează îmbunătățirea calității aerului, creșterea capacității orașului de a se adapta la schimbările climatice, proiectarea eficientă energetic a mediului construit.	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€5,000,000.00	2021-2027	Propunere proiect pentu perioada 2021-2050	Portofoliul de proiecte - PRIMARIA TG. SECUIESC primite email ianuarie 2021
17	**1. Verzi și reziliente**	1.5 Neutralitate energetică	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Infiintarea infrastructurii smart de gaze POIM: infiintarea unei infrastructuri de gaze in satul lunga (900 de gospodarii) + extinderea retelei in municipiu, inlocuirea tuturor contoarelor cu unele inteligente, sesizarea de la distanta a problemelor -- vor depune proiectele) prin accesarea fondurilor europene (https://mfe.gov.ro/poim-ghidul-dezvoltarea-retelelor-inteligente-de-distributie-a-gazelor-naturale-in-vederea-cresterii-nivelului-de-flexibilitate-siguranta-eficienta-in-operare-precum-si-de-integrare-a-act/)	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€3,500,000.00	2021-2027		Idee prezentata in cadrul consultarii online pe MEDIUL PRIVAT (17.11.2020)
18	**1. Verzi și reziliente**	1.5 Neutralitate energetică	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Investiții care susțin automatizarea, controlul și gestionarea clădirilor, managementul energiei	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€2,500,000.00	2021-2027	Propunere proiect pentu perioada 2021-2047	Portofoliul de proiecte - PRIMARIA TG. SECUIESC primite email ianuarie 2021
19	**1. Verzi și reziliente**	1.5 Neutralitate energetică	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Investiții în eficiența energetică	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€3,500,000.00	2021-2027	Propunere proiect pentu perioada 2021-2046	Portofoliul de proiecte - PRIMARIA TG. SECUIESC primite email ianuarie 2021
20	**1. Verzi și reziliente**	1.5 Neutralitate energetică	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Investiții în energie regenerabilă și alternativă (solară, eoliană).	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€3,500,000.00	2021-2027	Propunere proiect pentu perioada 2021-2049	Portofoliul de proiecte - PRIMARIA TG. SECUIESC primite email ianuarie 2021
21	**1. Verzi și reziliente**	1.5 Neutralitate energetică	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Promovarea trecerii la gaze naturale. Zona nu are gaze naturale, orasul are si cateva localitati, dar satele nu.	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€2,500,000.00	2021-2027		Idee prezentata in cadrul consultarii online pe MEDIUL PRIVAT (17.11.2020)
22	**1. Verzi și reziliente**	1.5 Neutralitate energetică	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Utilizarea energiei regenerabile- exista terenuri neutilizate (pajisti, care sunt greu de scos din cirsuitul agricol, terenuri apoase)	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€2,500,000.00	2021-2027		Idee prezentata in cadrul consultarii online pe MEDIUL PRIVAT (17.11.2020)
23	**1. Verzi și reziliente**	1.5 Neutralitate energetică	MUNICIPIU	TARGU SECUIESC	COVASNA	Utilizarea surselor de energie regenerabilă pentru alimentarea cu energie a instituțiilor publice din municipiu	Primăria Tg. Secuiesc	POIM, POR	€2,146,060.91	2018-2021	SF depusa la AFM pt 6 cladiri in 2014	SIDU 2014-2020

Nr. Crt.	Obiective	Prioritați	Tip localitate	Localitate	Județ	Proiect	Beneficiari	Posibili finanțatori	Buget estimat in Euro	Perioada implementare	Stadiu proiectului	Sursa informației
24	**1. Verzi și reziliente**	1.5 Neutralitate energetică	MUNICIPIU	TARGU SECUIESC	COVASNA	Extinderea rețelei de distribuție a gazelor naturale în Tg. Secuiesc/Ruseni și satul Lunga, aparținător Municipiului Tg. Secuiesc	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€2,500,000.00	2021-2027	Aceste proiecte sunt in forma de concepte/idei, fara a exista vreun studiu intocmit	Propunere primaria Tg. Secuiesc
25	**1. Verzi și reziliente**	1.6 Mobilitate urbană durabilă	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Achiziţia de staţii de reîncărcare a vehiculelor electrice	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€1,000,000.00	2021-2027	Propunere proiect pentu perioada 2021-2044	Portofoliul de proiecte - PRIMARIA TG. SECUIESC primite email ianuarie 2021
26	**1. Verzi și reziliente**	1.6 Mobilitate urbană durabilă	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Amenajare trotuar în satul Lunga, delungul DN11	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€450,000.00	2021-2027	Propunere proiect pentu perioada 2021-2041	Portofoliul de proiecte - PRIMARIA TG. SECUIESC primite email ianuarie 2021
27	**1. Verzi și reziliente**	1.6 Mobilitate urbană durabilă	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Amenajarea corespunzatoare a zonei garii	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€250,000.00	2021-2027		Pagina de Facebook Politica Urbană a României
28	**1. Verzi și reziliente**	1.6 Mobilitate urbană durabilă	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Amenajarea statiilor de transport in comun	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€500,000.00	2021-2027		Pagina de Facebook Politica Urbană a României
29	**1. Verzi și reziliente**	1.6 Mobilitate urbană durabilă	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Amenajarea trotuarului pe str. Trandafirului	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€200,000.00	2021-2027		citadini.ro
30	**1. Verzi și reziliente**	1.6 Mobilitate urbană durabilă	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Amenajarea unei parcări sub-și supraterane în apropierea centrului istoric	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€2,000,000.00	2021-2027	Propunere proiect pentu perioada 2021-2042	Portofoliul de proiecte - PRIMARIA TG. SECUIESC primite email ianuarie 2021
31	**1. Verzi și reziliente**	1.6 Mobilitate urbană durabilă	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Amplasarea in oraș a 2-3 standuri pentru repararea bicicletelor	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€200,000.00	2021-2027		Asociația Zold Nap - propuneri transmise prin email
32	**1. Verzi și reziliente**	1.6 Mobilitate urbană durabilă	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Amplasarea in fiecare cartier de suporturi, rastel pentru biciclete	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€350,000.00	2021-2027		Asociația Zold Nap - propuneri transmise prin email
33	**1. Verzi și reziliente**	1.6 Mobilitate urbană durabilă	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Asigurarea functionarii continue a semaforului de pe str. Gheorghe Dozsa	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€100,000.00	2021-2027		Pagina de Facebook Politica Urbană a României
34	**1. Verzi și reziliente**	1.6 Mobilitate urbană durabilă	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Asigurarea locurilor de parcare in zona primariei	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€100,000.00	2021-2027		Pagina de Facebook Politica Urbană a României
35	**1. Verzi și reziliente**	1.6 Mobilitate urbană durabilă	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Campanii de promovare de utilizarea a bicicletelor si a mersul pe jos	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€200,000.00	2021-2027		Propunere SOCIETATEA CIVILA (dl BARNA) -email

Nr. Crt.	Obiective	Prioritați	Tip localitate	Localitate	Județ	Proiect	Beneficiari	Posibili finanțatori	Buget estimat in Euro	Perioada implementare	Stadiu proiectului	Sursa informației
36	**1. Verzi și reziliente**	1.6 Mobilitate urbană durabilă	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Construirea a doua drumuri de iesire/intrare in oras - drumuri de camp utilizate de tractoare sa fie asfaltate	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€2,000,000.00	2021-2027		Idee prezentata in cadrul consultarii online pe MEDIUL PRIVAT (17.11.2020)
37	**1. Verzi și reziliente**	1.6 Mobilitate urbană durabilă	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Construirea unui drum de centură pentru pentru traficul greu și de tranzit pe DN11 din direcția Sfântu Gheorghe spre Focșani	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€8,000,000.00	2021-2027	Propunere proiect pentu perioada 2021-2035	Portofoliul de proiecte - PRIMARIA TG. SECUIESC primite email ianuarie 2021
38	**1. Verzi și reziliente**	1.6 Mobilitate urbană durabilă	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Constuirea unui drum de centură între Tg. Secuiesc și Sânzieni ocolind porțiunea din oraș a DN 11B	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€7,000,000.00	2021-2027	Propunere proiect pentu perioada 2021-2036	Portofoliul de proiecte - PRIMARIA TG. SECUIESC primite email ianuarie 2021
39	**1. Verzi și reziliente**	1.6 Mobilitate urbană durabilă	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Dezvoltarea transportului in comun - autobuze electrice	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€750,000.00	2021-2027		Idee prezentata in cadrul consultarii online pe MEDIUL PRIVAT (17.11.2020)
40	**1. Verzi și reziliente**	1.6 Mobilitate urbană durabilă	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Dezvoltarea transporturilor, îmbunătățirea accesibilității orașului, transport inteligent Proiecte cu finanțare europeană, care au obiectiv specific: -crearea, dezvoltarea durabilă a serviciilor, suport pentru modurile de transport nemotorizate și publice, - asigurarea accesului multimodal -construirea conexiunilor la nivel de sistem între sectoarele individuale de transport -sistem informatic în toate punctele de servicii.	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€7,500,000.00	2021-2027	Propunere proiect pentu perioada 2021-2034	Portofoliul de proiecte - PRIMARIA TG. SECUIESC primite email ianuarie 2021
41	**1. Verzi și reziliente**	1.6 Mobilitate urbană durabilă	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Înființare centru de închiriere biciclete.	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€500,000.00	2021-2027	Propunere proiect pentu perioada 2021-2038	Portofoliul de proiecte - PRIMARIA TG. SECUIESC primite email ianuarie 2021
42	**1. Verzi și reziliente**	1.6 Mobilitate urbană durabilă	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Înființarea transportului în public prin achiziționarea unor microbuze electrice, care asigură transportul populației pe ruta Centru istoric – stațiunea Fortyogó – satul Lunga	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€1,200,000.00	2021-2027	Propunere proiect pentu perioada 2021-2043	Portofoliul de proiecte - PRIMARIA TG. SECUIESC primite email ianuarie 2021
43	**1. Verzi și reziliente**	1.6 Mobilitate urbană durabilă	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Infiintarea unei companii de transport public in municipiu	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€200,000.00	2021-2027		Pagina de Facebook Politica Urbană a României
44	**1. Verzi și reziliente**	1.6 Mobilitate urbană durabilă	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Intretinerea trotuarelor pe timp de iarna	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€100,000.00	2021-2027		Pagina de Facebook Politica Urbană a României
45	**1. Verzi și reziliente**	1.6 Mobilitate urbană durabilă	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Introducedrea in planul de mobilitate a pistelor de biciclete (inclusiv si catre sate) + bike sharing in centru, fluidizarea traficului, iluminatul corespunzator, solutii optime pt intersectii.	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€5,000,000.00	2021-2027		Idee prezentata in cadrul consultarii online pe MEDIUL PRIVAT (17.11.2020)
46	**1. Verzi și reziliente**	1.6 Mobilitate urbană durabilă	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Modernizarea rețelei de drumuri, realizarea unei rețele de piste pentru bicicliști, inclusiv realizarea de astfel de piste până la localitățile învecinate.	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€10,000,000.00	2021-2027	Propunere proiect pentu perioada 2021-2037	Portofoliul de proiecte - PRIMARIA TG. SECUIESC primite email ianuarie 2021
47	**1. Verzi și reziliente**	1.6 Mobilitate urbană durabilă	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Modernizarea străzii Fabricii, 1 Decembrie 1918 și Ady Endre – drum național DN 11 si DN11B aflate în administrarea Municipiului Tg. Secuiesc	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€5,000,000.00	2021-2027	Propunere proiect pentu perioada 2021-2039	Portofoliul de proiecte - PRIMARIA TG. SECUIESC primite email ianuarie 2021

Nr. Crt.	Obiective	Priorități	Tip localitate	Localitate	Județ	Proiect	Beneficiari	Posibili finanțatori	Buget estimat în Euro	Perioada implementare	Stadiu proiectului	Sursa informației
48	**1. Verzi și reziliente**	1.6 Mobilitate urbană durabilă	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Modernizarea străziilor din localitățile aparținătoare Municipiului Tg. Secuiesc	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€10,000,000.00	2021-2027	Propunere proiect pentu perioada 2021-2040	Portofoliul de proiecte - PRIMARIA TG. SECUIESC primite email ianuarie 2021
49	**1. Verzi și reziliente**	1.6 Mobilitate urbană durabilă	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Reabilitarea drumului de piatra cubică din piața principală între strada Márton Áron și strada Școlii	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€400,000.00	2021-2027		Pagina de Facebook Politica Urbană a României
50	**1. Verzi și reziliente**	1.6 Mobilitate urbană durabilă	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Realizarea de centuri ocolitoare pentru reducerea traficului tranzit, și reducerea poluării	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€15,000,000.00	2021-2027		Propunere SOCIETATEA CIVILA (dl BARNA) -email
51	**1. Verzi și reziliente**	1.6 Mobilitate urbană durabilă	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Realizarea, la intrarea in oras, de parcari pazite, dotate cu biciclete inchirabile pentri turiștii (bagajele s-ar purea transporta tot cu biciclete specifice	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€2,500,000.00	2021-2027		Propunere SOCIETATEA CIVILA (dl BARNA) -email
52	**1. Verzi și reziliente**	1.6 Mobilitate urbană durabilă	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Redeschiderea vechii intrari de pe strada Vasút în zona spitalului	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€100,000.00	2021-2027		Pagina de Facebook Politica Urbană a României
53	**1. Verzi și reziliente**	1.6 Mobilitate urbană durabilă	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Sisteme de depozitare acoperite (Acoperis pentru biciclete)	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€200,000.00	2021-2027		Asociația Zold Nap - propuneri transmise prin email
54	**1. Verzi și reziliente**	1.6 Mobilitate urbană durabilă	MUNICIPIU	TARGU SECUIESC	COVASNA	Construire unei rețele de piste pentru bicilişti	Primăria Tg. Secuiesc	POR	€321,909.14	2021-2027	SF intocmit 2016	SIDU 2014-2020 și Asociația Zold Nap -propuneri transmise prin email
55	**1. Verzi și reziliente**	1.6 Mobilitate urbană durabilă	MUNICIPIU	TARGU SECUIESC	COVASNA	Reabilitarea și modernizarea infrastructurii rutiere în municipiu pentru reducerea poluării cu CO2 și a poluării fonice	Primăria Tg. Secuiesc	POR	€4,292,121.81	2021-2027	Cuprins in rectificarea bugetara din sept 2020, in vederea demararii PMUD,	SIDU 2014-2020
56	**1. Verzi și reziliente**	1.6 Mobilitate urbană durabilă	MUNICIPIU	TARGU SECUIESC	COVASNA	Construirea unui drum de centură între Tg. Secuiesc și Focșani pentru traficul greu și de tranzit pe DN11 din direcția Sfântu Gheorghe spre Focșani	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€10,000,000.00	2021-2027	Aceste proiecte sunt in forma de concepte/idei, fara a exista vreun studiu intocmit	Propunere primaria Tg. Secuiesc
57	**2. Competitive și productive**	2.1 Valorificarea terenurilor și clădirilor pentru investiții strategice	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Atragerea companiilor de dimensiuni mari sau sustinerea antreprenoriatului (punerea la dispozitie a cladirilor de birouri)	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€200,000.00	2021-2027		Idee prezentata in cadrul consultarii online pe MEDIUL PRIVAT (17.11.2020)
58	**2. Competitive și productive**	2.1 Valorificarea terenurilor și clădirilor pentru investiții strategice	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Dezvoltarea sectorului agricol	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€500,000.00	2021-2027		Propunere SOCIETATEA CIVILA (dl BARNA) -email
59	**2. Competitive și productive**	2.1 Valorificarea terenurilor și clădirilor pentru investiții strategice	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Identificarea unui teren din partea primariei pentru a construi un complex sportiv	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€1,500,000.00	2021-2027		Idee prezentata in cadrul consultarii online pe MEDIUL PRIVAT (17.11.2020)

Nr. Crt.	Obiective	Priorități	Tip localitate	Localitate	Județ	Proiect	Beneficiari	Posibili finanțatori	Buget estimat în Euro	Perioada implementare	Stadiu proiectului	Sursa informației
60	**2. Competitive și productive**	2.1 Valorificarea terenurilor și clădirilor pentru investiții strategice	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Promovarea obiectivelor turistice din satele unde exista conace de vizitat si sunt renovate.	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€200,000.00	2021-2027		Idee prezentata in cadrul consultarii online pe MEDIUL PRIVAT (17.11.2020)
61	**2. Competitive și productive**	2.1 Valorificarea terenurilor și clădirilor pentru investiții strategice	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Reabilitarea centrului orașului, respectiv casele vechi să fie utilizate ca și motel, pensiuni, camere de închiriat	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€5,000,000.00	2021-2027		Propunere SOCIETATEA CIVILA (dl BARNA) -email
62	**2. Competitive și productive**	2.1 Valorificarea terenurilor și clădirilor pentru investiții strategice	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Retrocedarea terenurilor libere (cele din jurul bailor Fortyogo)	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€500,000.00	2021-2027		Idee prezentata in cadrul consultarii online pe MEDIUL PRIVAT (17.11.2020)
63	**2. Competitive și productive**	2.1 Valorificarea terenurilor și clădirilor pentru investiții strategice	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Transformarea caselor(parasite) din centru sa fie transformate in pensiuni, hoteluri sau airbnb	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€5,000,000.00	2021-2027		Idee prezentata in cadrul consultarii online pe MEDIUL PRIVAT (17.11.2020)
64	**2. Competitive și productive**	2.1 Valorificarea terenurilor și clădirilor pentru investiții strategice	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Transformarea clădirii fostului spital în casă memorială istorică, un muzeu, în memoria foștilor medici	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€1,200,000.00	2021-2027		Pagina de Facebook Politica Urbană a României
65	**2. Competitive și productive**	2.1 Valorificarea terenurilor și clădirilor pentru investiții strategice	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Utilizarea parcelei care exista in spatele patinoarulu (poate privata).	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€500,000.00	2021-2027		Idee prezentata in cadrul consultarii online pe MEDIUL PRIVAT (17.11.2020)
66	**2. Competitive și productive**	2.1 Valorificarea terenurilor și clădirilor pentru investiții strategice	MUNICIPIU	TARGU SECUIESC	COVASNA	Reabilitarea și refuncționalizarea spațiilor degradate și neutilizate din municipiul Târgu Secuiesc	Primăria Tg. Secuiesc	POR	€214,606.09	2017-2018	Amenajare spatiu de agrement. Evaluare faza de proiectare.	SIDU 2014-2020
67	**2. Competitive și productive**	2.1 Valorificarea terenurilor și clădirilor pentru investiții strategice	MUNICIPIU	TARGU SECUIESC	COVASNA	Reamenajraea clădirilor fostelor centrale termice pentru centre sociale	Primăria Tg. Secuiesc	POR	€858,424.36	2018-2020	in faza conceptuala	SIDU 2014-2020
68	**2. Competitive și productive**	2.2 Infrastructură publică de calitate	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Achizitionarea unui sistemul de sonorizare si sistemul de lumini upgrated (modern), cu sistem de led-uri (Casa de Cultura)	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€1,500,000.00	2021-2027		Idee prezentata in cadrul consultarii online SOCIETATEA CIVILA -SOCIAL ȘI CULTURA (02.12.2020)
69	**2. Competitive și productive**	2.2 Infrastructură publică de calitate	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Amenajarea unui șstrand-mini aquaparc pe str. Orbán Balázs	Primăria Tg. Secuiesc	POR	€3,000,000.00	2021-2027	Propunere proiect pentu perioada 2021-2070	Portofoliul de proiecte - PRIMARIA TG. SECUIESC primite email ianuarie 2021
70	**2. Competitive și productive**	2.2 Infrastructură publică de calitate	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Asigurarea ventilatiei pivnitelor din cladirile vechi	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€1,000,000.00	2021-2027		Pagina de Facebook Politica Urbană a României
71	**2. Competitive și productive**	2.2 Infrastructură publică de calitate	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Centre balneo din Balvanyos 20km, Covasna 20km	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€5,000,000.00	2021-2027		Propunere SOCIETATEA CIVILA (dl BARNA) -email

Nr. Crt.	Obiective	Priorități	Tip localitate	Localitate	Județ	Proiect	Beneficiari	Posibili finanțatori	Buget estimat in Euro	Perioada implementare	Stadiu proiectului	Sursa informației
72	**2. Competitive și productive**	2.2 Infrastructură publică de calitate	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Centru balneo turistic - complexul Fortyogó repornit	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€5,000,000.00	2021-2027		Propunere SOCIETATEA CIVILA (dl BARNA) -email
73	**2. Competitive și productive**	2.2 Infrastructură publică de calitate	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Complex hotelier pentru sportivi	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€3,500,000.00	2021-2027		Idee prezentata in cadrul consultarii online pe MEDIUL PRIVAT (17.11.2020)
74	**2. Competitive și productive**	2.2 Infrastructură publică de calitate	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Construirea unui bazin de înot multifuncțional	Primăria Tg. Secuiesc	CNI	€2,000,000.00	2021-2027	Propunere proiect pentu perioada 2021-2064	Portofoliul de proiecte - PRIMARIA TG. SECUIESC primite email ianuarie 2021
75	**2. Competitive și productive**	2.2 Infrastructură publică de calitate	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Construirea/reabilitarea unei pensiuni langa sala sportiva pentru a putea caza sportivii	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€4,500,000.00	2021-2027		Idee prezentata in cadrul consultarii online pe MEDIUL PRIVAT (17.11.2020)
76	**2. Competitive și productive**	2.2 Infrastructură publică de calitate	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Inlocuirea conductelor vechi de apa	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€1,500,000.00	2021-2027		Pagina de Facebook Politica Urbană a României
77	**2. Competitive și productive**	2.2 Infrastructură publică de calitate	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Modernizarea si reabilitarea curților din jurul centrului istoric prin extinderea rețelei de alimentare cu apă și canalizare	Primăria Tg. Secuiesc	POR	€5,000,000.00	2021-2027	Propunere proiect pentu perioada 2021-2051	Portofoliul de proiecte - PRIMARIA TG. SECUIESC primite email ianuarie 2021
78	**2. Competitive și productive**	2.2 Infrastructură publică de calitate	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Modernizarea si reamenajarea centrului istoric al municipiului	Primăria Tg. Secuiesc	POR	€1,500,000.00	2021-2027	Propunere proiect pentu perioada 2021-2065	Portofoliul de proiecte - PRIMARIA TG. SECUIESC primite email ianuarie 2021
79	**2. Competitive și productive**	2.2 Infrastructură publică de calitate	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Promovarea piscinei si patinoarului finantate	Primăria Tg. Secuiesc	CNI	€2,000,000.00	2021-2027		Idee prezentata in cadrul consultarii online pe MEDIUL PRIVAT (17.11.2020)
80	**2. Competitive și productive**	2.2 Infrastructură publică de calitate	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Reabilitare Ceas solar	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€650,000.00	2021-2027		Asociația Zold Nap - propuneri transmise prin email
81	**2. Competitive și productive**	2.2 Infrastructură publică de calitate	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Reabilitarea Casei de Cultură - construită în 1902, restructurată în anii 60, în stil comunist. Reabilitată la începutul anilor 2000, când și-a recăpătat imaginea inițială. Nu are autorizație ISU, încearcă să primească autorizație de 3-4 ani (capaciatate 340 de locuri)	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€1,200,000.00	2021-2027		Idee prezentata in cadrul consultarii online SOCIETATEA CIVILA -SOCIAL ȘI CULTURA (02.12.2020)
82	**2. Competitive și productive**	2.2 Infrastructură publică de calitate	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Reabilitarea centrului balneo din Hătuica	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€3,500,000.00	2021-2027		Propunere SOCIETATEA CIVILA (dl BARNA) -email
83	**2. Competitive și productive**	2.2 Infrastructură publică de calitate	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Reabilitarea cluburilor sportive din orasul Tg. Secuiesc	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€240,000.00	2021-2027		Idee prezentata in cadrul consultarii online pe MEDIUL PRIVAT (17.11.2020)
84	**2. Competitive și productive**	2.2 Infrastructură publică de calitate	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Reabilitarea edificiilor istorice care sunt in proprietate privata si au nevoie de finantare pt a le reabilita	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€3,500,000.00	2021-2027		Idee prezentata in cadrul consultarii online pe MEDIUL PRIVAT (17.11.2020)

Nr. Crt.	Obiective	Priorități	Tip localitate	Localitate	Județ	Proiect	Beneficiari	Posibili finanțatori	Buget estimat în Euro	Perioada implementare	Stadiu proiectului	Sursa informației
85	**2. Competitive și productive**	2.2 Infrastructură publică de calitate	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Reabilitarea infrastructurii sportive din orasul Tg. Secuiesc - exista o baza sportiva frumoasa, un stadion frumos; sala polivalenta unde se practica multe sporturi, iar stadionul aduna atat sportivi de performanta, cat si doar pasionati . exista doua terenuri de ienis, un patinoar artifical. Exista 80 de hochisti, scoala de patinaj cu clasele 1-4; piscina acoperita este in lucru si poate fi finalizata in 4 ani, se poate dezvolta o scoala de inot.	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€5,000,000.00	2021-2027		Idee prezentata in cadrul consultarii online pe MEDIUL PRIVAT (17.11.2020)
86	**2. Competitive și productive**	2.2 Infrastructură publică de calitate	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Realiare baze sportive pentru sportivi: sala de sport (handbal, baschet, fotbal), teren de fotbal (natural, artificial), patinoar (artistic, hochei, pentru public), tenis în aer liber	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€4,000,000.00	2021-2027		Propunere SOCIETATEA CIVILA (dl BARNA) -email
87	**2. Competitive și productive**	2.2 Infrastructură publică de calitate	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Realizarea unur restaurante si locuri de cazare pentru sportivi. De ex: cand au avut un eveniment sportiv (900 de pers) si jumatate au vrut sa se cazeze, dar nu au avut unde. Deci, turismul sportiv (cazare si masa) nu este dezvoltat si este necesar.	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€7,000,000.00	2021-2027		Idee prezentata in cadrul consultarii online pe MEDIUL PRIVAT (17.11.2020)
88	**2. Competitive și productive**	2.2 Infrastructură publică de calitate	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Renovarea unității de agrement și de tratament de la Fortyogó /șstrand	Primăria Tg. Secuiesc	POR	€2,500,000.00	2021-2027	Propunere proiect pentu perioada 2021-2066	Portofoliul de proiecte - PRIMARIA TG. SECUIESC primite email ianuarie 2021
89	**2. Competitive și productive**	2.2 Infrastructură publică de calitate	MUNICIPIU	TARGU SECUIESC	COVASNA	Amenajare gradiniță în municipiul Târgu Secuiesc	Primăria Tg. Secuiesc	POR	€96,572.74	2017-2018	Obtiner avize in baza CU.	SIDU 2014-2020
90	**2. Competitive și productive**	2.2 Infrastructură publică de calitate	MUNICIPIU	TARGU SECUIESC	COVASNA	Reabilitarea și extinderea școlii gimnaziale clasele I - VIII Molnár Józsias Târgu Secuiesc	Primăria Tg. Secuiesc	POR	€551,259.74	2017-2018	expertiza tehnica efectuata, rezultand consolidarea cladirii.	SIDU 2014-2020
91	**2. Competitive și productive**	2.3 Forță de muncă calificată	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Crearea de noi locuri de munca prin sustinerea activitatii Incubatorului de Afaceri din TÂRGU SECUIESC	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€1,000,000.00	2021-2027	Propunere proiect pentu perioada 2021-2072	Portofoliul de proiecte - PRIMARIA TG. SECUIESC primite email ianuarie 2021
92	**2. Competitive și productive**	2.3 Forță de muncă calificată	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Inițierea unui proiect Smart People prin ridicarea nivelului cunoașterii și a forței de muncă competitive, programe de învățare continuă, dezvoltare educațională, măsuri pentru realizarea unei societăți creative și incluzive, cum ar fi planificarea participativă, procese co-production si co-design.	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€1,000,000.00	2021-2027	Propunere proiect pentu perioada 2021-2057	Portofoliul de proiecte - PRIMARIA TG. SECUIESC primite email ianuarie 2021
93	**2. Competitive și productive**	2.4 Spații publice urbane de calitate	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Amenajarea Parcului Wegener (a fost donat de compania de confectii - 1 hectar donat, amenajarea a fost facuta de privat si a fost dat pt utilizare publica)	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€1,000,000.00	2021-2027		Idee prezentata in cadrul consultarii online pe MEDIUL PRIVAT (17.11.2020)
94	**2. Competitive și productive**	2.4 Spații publice urbane de calitate	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Amenajarea spațiilor verzi, parcuri, locuri de joacă	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€1,500,000.00	2021-2027	Propunere proiect pentu perioada 2021-2054	Portofoliul de proiecte - PRIMARIA TG. SECUIESC primite email ianuarie 2021
95	**2. Competitive și productive**	2.4 Spații publice urbane de calitate	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Amplasarea a mai multor fântâni cu apă potabilă (parcul Wegener, Millenium, etc.)	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€750,000.00	2021-2027		Asociația Zold Nap - propuneri transmise prin email

Nr. Crt.	Obiective	Priorități	Tip localitate	Localitate	Județ	Proiect	Beneficiari	Posibili finanțatori	Buget estimat în Euro	Perioada implementare	Stadiu proiectului	Sursa informației
96	**2. Competitive și productive**	2.4 Spații publice urbane de calitate	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Amplasarea de camere de supraveghere	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€500,000.00	2021-2027		Asociația Zold Nap - propuneri transmise prin email
97	**2. Competitive și productive**	2.4 Spații publice urbane de calitate	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Completarea și modernizarea mobilierului urban din municipiu	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€1,500,000.00	2021-2027	Propunere proiect pentu perioada 2021-2068	Portofoliul de proiecte - PRIMARIA TG. SECUIESC primite email ianuarie 2021
98	**2. Competitive și productive**	2.4 Spații publice urbane de calitate	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Crearea unor băi termale	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€5,000,000.00	2021-2027		Alianța Pentru Dezvoltare Târgu Secuiesc
99	**2. Competitive și productive**	2.4 Spații publice urbane de calitate	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Crearea unui hipodrom	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€750,000.00	2021-2027		Alianța Pentru Dezvoltare Târgu Secuiesc
100	**2. Competitive și productive**	2.4 Spații publice urbane de calitate	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Extinderea și modernizarea sistemului de supraveghere video	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€1,000,000.00	2021-2027	Propunere proiect pentu perioada 2021-2069	Portofoliul de proiecte - PRIMARIA TG. SECUIESC primite email ianuarie 2021
101	**2. Competitive și productive**	2.4 Spații publice urbane de calitate	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Implememtarea documentației ISU pentru Casa de Cultura pentru a obține avizele	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€20,000.00	2021-2027		Idee prezentata in cadrul consultarii online SOCIETATEA CIVILA -SOCIAL ȘI CULTURA (02.12.2020)
102	**2. Competitive și productive**	2.4 Spații publice urbane de calitate	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Indepartarea cablurilor nefunctionale instalate pe clădirile din Piața Gábor Áron	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€200,000.00	2021-2027		Pagina de Facebook Politica Urbană a României
103	**2. Competitive și productive**	2.4 Spații publice urbane de calitate	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Introducerea în circuitul turistic a turnurilor de apă, după renovare și amenajare corespunzătoare acestui obiectiv	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€500,000.00	2021-2027	Propunere proiect pentu perioada 2021-2071	Portofoliul de proiecte - PRIMARIA TG. SECUIESC primite email ianuarie 2021
104	**2. Competitive și productive**	2.4 Spații publice urbane de calitate	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Iuminatul public corespunzatoare pentru toate straziile din oraș. (Exista un proiect de achizitionare becuri corespunzatoare)	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€500,000.00	2021-2027		Idee prezentata in cadrul consultarii online pe MEDIUL PRIVAT (17.11.2020)
105	**2. Competitive și productive**	2.4 Spații publice urbane de calitate	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Modernizarea pietei de legume	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€250,000.00	2021-2027		Idee prezentata in cadrul consultarii online SOCIETATEA CIVILA -SOCIAL ȘI CULTURA (02.12.2020)
106	**2. Competitive și productive**	2.4 Spații publice urbane de calitate	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Propunere proiect - curte culturala	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€500,000.00	2021-2027		Idee prezentata in cadrul consultarii online SOCIETATEA CIVILA -SOCIAL ȘI CULTURA (02.12.2020)
107	**2. Competitive și productive**	2.4 Spații publice urbane de calitate	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Reabilitarea cladirilor de patrimoniu, centrul vechi.	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€4,000,000.00	2021-2027		Idee prezentata in cadrul consultarii online pe MEDIUL PRIVAT (17.11.2020)

Nr. Crt.	Obiective	Priorități	Tip localitate	Localitate	Județ	Proiect	Beneficiari	Posibili finanțatori	Buget estimat în Euro	Perioada implementare	Stadiu proiectului	Sursa informației
108	**2. Competitive și productive**	2.4 Spații publice urbane de calitate	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Realizarea de parcuri fitness, mese de șah, etc.	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€500,000.00	2021-2027		Asociația Zold Nap - propuneri transmise prin email
109	**2. Competitive și productive**	2.4 Spații publice urbane de calitate	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Reamenajarea pietei Gabor Aron	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€350,000.00	2021-2027		citadini.ro
110	**2. Competitive și productive**	2.4 Spații publice urbane de calitate	MUNICIPIU	TARGU SECUIESC	COVASNA	Reabilitarea și modernizarea sistemului de iluminat public în municipiul Târgu Secuiesc	Primăria Tg. Secuiesc	POR	€257,527.31	2021-2027	cerere de finantare depusa la AFM pt inlocuire a 607 buc corpuri de iluminat	SIDU 2014-2020
111	**2. Competitive și productive**	2.4 Spații publice urbane de calitate	MUNICIPIU	TARGU SECUIESC	COVASNA	Întărirea siguranței publice prin instalarea de camere de supraveghere în centrul istoric al municipiului	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local	€200,000.00	2021-2027	Sistem in permanenta extindere.	SIDU 2017-2019
112	**2. Competitive și productive**	2.4 Spații publice urbane de calitate	MUNICIPIU	TARGU SECUIESC	COVASNA	Revitalizarea Centrului istoric al municipiului Târgu Secuiesc prin modernizarea spațiilor publice și îmbunătățirea aspectului estetic al mediului construit	Primăria Tg. Secuiesc	POR	€2,735,231.88	2021-2027	SF si avize obtinute. Lipsa sursa de finantare.	SIDU 2017-2019
113	**2. Competitive și productive**	2.4 Spații publice urbane de calitate	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Reabilitarea Gradinii comunitare	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€350,000.00	2021-2027		Asociația Zold Nap - propuneri transmise prin email
114	**2. Competitive și productive**	2.5 Încurajarea inovației și a start-up-urilor	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Amenajarea în clădirea de pe str.Kanta al unui atelier de creare-producție elemente/piese tradiționale-meșteșugărești, dispunând de spații ce se închiriază antreprenorilor particulari specializți în acest sens.	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€200,000.00	2021-2027	Propunere proiect pentu perioada 2021-2032	Portofoliul de proiecte - PRIMARIA TG. SECUIESC primite email ianuarie 2021
115	**2. Competitive și productive**	2.5 Încurajarea inovației și a start-up-urilor	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Amenajarea unui centru de afaceri în clădirea fostului centru pentru copii de pe str.Dózsa György	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€350,000.00	2021-2027	Propunere proiect pentu perioada 2021-2031	Portofoliul de proiecte - PRIMARIA TG. SECUIESC primite email ianuarie 2021
116	**2. Competitive și productive**	2.5 Încurajarea inovației și a start-up-urilor	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Dezvoltare economică Proiecte cu finanțare europeană, care au obiectiv specific: -servicii care sprijină întreprinderile și ecosistemele de inovare, -crearea unui mediu de formare și incubație pentru a sprijini antreprenoriatul și productivitatea, crearea unui spirit antreprenorial -instrumente pentru a ajuta companiile să se integreze la nivel local și global pe piață, -date deschise, laboratoare urbane și alte soluții.	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€3,000,000.00	2021-2027	Propunere proiect pentu perioada 2021-2030	Portofoliul de proiecte - PRIMARIA TG. SECUIESC primite email ianuarie 2021
117	**2. Competitive și productive**	2.5 Încurajarea inovației și a start-up-urilor	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Incubator pentru antreprenori	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€1,000,000.00	2021-2027		Idee prezentata in cadrul consultarii online pe MEDIUL PRIVAT (17.11.2020)
118	**2. Competitive și productive**	2.5 Încurajarea inovației și a start-up-urilor	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Incurajarea deschiderii unor restaurante, cafenele, magazine traditionale in curtile interioare din zona centrala	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€1,000,000.00	2021-2027		citadini.ro

Nr. Crt.	Obiective	Priorități	Tip localitate	Localitate	Județ	Proiect	Beneficiari	Posibili finanțatori	Buget estimat in Euro	Perioada implementare	Stadiu proiectului	Sursa informației
119	**2. Competitive și productive**	2.5 Încurajarea inovației și a start-up-urilor	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Inovație, infrastructură de utilități, dezvoltare energetică, Mediu inteligent Proiecte cu finantare europeana, care au obiectiv specific: -Investiții pasive și alte investiții inovatoare (eco-design) care oferă funcționalitate și confort	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€1,500,000.00	2021-2027	Propunere proiect pentu perioada 2021-2045	Portofoliul de proiecte - PRIMARIA TG. SECUIESC primite email ianuarie 2021
120	**2. Competitive și productive**	2.5 Încurajarea inovației și a start-up-urilor	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Produse bio de legume și de animale, artizanale,	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€200,000.00	2021-2027		Propunere SOCIETATEA CIVILA (dl BARNA) -email
121	**2. Competitive și productive**	2.5 Încurajarea inovației și a start-up-urilor	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Promovarea investitiilor care trebuie sa antreneze viata sportiva a populatiei ori sportul profesionist.	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€200,000.00	2021-2027		Idee prezentata in cadrul consultarii online pe MEDIUL PRIVAT (17.11.2020)
122	**2. Competitive și productive**	2.5 Încurajarea inovației și a start-up-urilor	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Protectia producatorilor locali prin promovarea alimentelor bio, excursii off road, centrele balneo sa fie renovate si promovate	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€200,000.00	2021-2027		Idee prezentata in cadrul consultarii online pe MEDIUL PRIVAT (17.11.2020)
123	**2. Competitive și productive**	2.5 Încurajarea inovației și a start-up-urilor	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Realizarea de centre de echitație in satele din împrejurime	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€500,000.00	2021-2027		Propunere SOCIETATEA CIVILA (dl BARNA) -email
124	**2. Competitive și productive**	2.5 Încurajarea inovației și a start-up-urilor	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Realizarea unei Piste de karting cu standarde europene	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€750,000.00	2021-2027		Propunere SOCIETATEA CIVILA (dl BARNA) -email
125	**2. Competitive și productive**	2.5 Încurajarea inovației și a start-up-urilor	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Stimularea turismului prin crearea de spatii pentru mestesuguri in centru	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€200,000.00	2021-2027		Idee prezentata in cadrul consultarii online pe MEDIUL PRIVAT (17.11.2020)
126	**2. Competitive și productive**	2.5 Încurajarea inovației și a start-up-urilor	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Suport afaceri diferite domeniu: Industrii Creative, Mestesugaresti si Informatica	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€500,000.00	2021-2027		Idee prezentata in cadrul consultarii online pe MEDIUL PRIVAT (17.11.2020)
127	**2. Competitive și productive**	2.5 Încurajarea inovației și a start-up-urilor	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Crearea unor magazine cu mancare pentru animale	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€100,000.00	2021-2027		Idee prezentata in cadrul consultarii online pe MEDIUL PRIVAT (17.11.2020)
128	**2. Competitive și productive**	2.5 Încurajarea inovației și a start-up-urilor	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Realizarea unor cabinete veterinare.	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€200,000.00	2021-2027		Idee prezentata in cadrul consultarii online pe MEDIUL PRIVAT (17.11.2020)
129	**2. Competitive și productive**	2.6 Dezvoltarea și consolidarea de parteneriate	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Fundatia Culturala - evenimente culturale (religioase, comemorari,	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€100,000.00	2021-2027		Idee prezentata in cadrul consultarii online SOCIETATEA CIVILA -SOCIAL ȘI CULTURA (02.12.2020)
130	**2. Competitive și productive**	2.6 Dezvoltarea și consolidarea de parteneriate	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Întărirea parteneriatelor de tipul PPPP (Public-Private-People Partnership) pentru co-crearea infrastructurilor publice și a spațiilor publice	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€10,000.00	2021-2027		citadini.ro

Nr. Crt.	Obiective	Priorități	Tip localitate	Localitate	Județ	Proiect	Beneficiari	Posibili finanțatori	Buget estimat in Euro	Perioada implementare	Stadiu proiectului	Sursa informației
131	**2. Competitive și productive**	2.6 Dezvoltarea și consolidarea de parteneriate	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Program „Scoala dupa scoala” pentru copii romi a Fundatiei Crestine Diakonia	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€250,000.00	2021-2027		Idee prezentata in cadrul consultarii online SOCIETATEA CIVILA -SOCIAL ȘI CULTURA (02.12.2020)
132	**2. Competitive și productive**	2.6 Dezvoltarea și consolidarea de parteneriate	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Realizarea registrului a furnizorilor de programe culturale	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€10,000.00	2021-2027	Propunere proiect pentu perioada 2021-2059	Portofoliul de proiecte - PRIMARIA TG. SECUIESC primite email ianuarie 2021
133	**2. Competitive și productive**	2.6 Dezvoltarea și consolidarea de parteneriate	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Sustinerea confectiilor ca sectorul puternic al orasului	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€250,000.00	2021-2027		Idee prezentata in cadrul consultarii online pe MEDIUL PRIVAT (17.11.2020)
134	**3. Juste și incluzive**	3.1 Utilități și servicii publice la costuri accesibile	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Dezvoltarea vietii sociale: camine pentru batrani	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€1,500,000.00	2021-2027		Idee prezentata in cadrul consultarii online pe MEDIUL PRIVAT (17.11.2020)
135	**3. Juste și incluzive**	3.1 Utilități și servicii publice la costuri accesibile	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Extinderea rețelei de distribuție a gazelor naturale în Tg. Secuiesc/Ruseni și satul Lunga, aparținător Municipiului Tg. Secuiesc	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€1,500,000.00	2021-2027	Propunere proiect pentu perioada 2021-2053	Portofoliul de proiecte - PRIMARIA TG. SECUIESC primite email ianuarie 2021
136	**3. Juste și incluzive**	3.1 Utilități și servicii publice la costuri accesibile	MUNICIPIU	TARGU SECUIESC	COVASNA	Construire centru social – adăpost pentru persoane fără locuință	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€350,000.00	2021-2027	Aceste proiecte sunt in forma de concepte/idei, fara a exista vreun studiu intocmit	Propunere primaria Tg. Secuiesc
137	**3. Juste și incluzive**	3.2 Acces la locuințe convenabile ca preț	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Dezvoltarea fondului locativ (bloc locuințe pentru tineri destinate închirierii, bloc locuințe pentru specialiști – sănătate și învățământ)	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€2,500,000.00	2021-2027	Propunere proiect pentu perioada 2021-2067	Portofoliul de proiecte - PRIMARIA TG. SECUIESC primite email ianuarie 2021
138	**3. Juste și incluzive**	3.2 Acces la locuințe convenabile ca preț	MUNICIPIU	TARGU SECUIESC	COVASNA	Dezvoltarea fondului locativ (bloc locuințe pentru tineri destinate închirierii, bloc locuințe pentru specialiști – sanitate și învățământ)	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€2,500,000.00	2021-2027	Aceste proiecte sunt in forma de concepte/idei, fara a exista vreun studiu intocmit	Propunere primaria Tg. Secuiesc
139	**3. Juste și incluzive**	3.3 Atragerea de noi locuitori	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Excursii off road	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€10,000.00	2021-2027		Propunere SOCIETATEA CIVILA (dl BARNA) -email
140	**3. Juste și incluzive**	3.3 Atragerea de noi locuitori	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Excursii organizate cu bicicleta în satele din împrejurime cu cazare locală	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€50,000.00	2021-2027		Propunere SOCIETATEA CIVILA (dl BARNA) -email
141	**3. Juste și incluzive**	3.3 Atragerea de noi locuitori	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Ferme turistice cu produse și zootehnie Bio	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€200,000.00	2021-2027		Propunere SOCIETATEA CIVILA (dl BARNA) -email

Nr. Crt.	Obiective	Prioritati	Tip localitate	Localitate	Judet	Proiect	Beneficiari	Posibili finantatori	Buget estimat in Euro	Perioada implementare	Stadiu proiectului	Sursa informatiei
142	**3. Juste și incluzive**	3.3 Atragerea de noi locuitori	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Înscrierea orașului Târgu Secuiesc ca stațiune balneoclimaterică	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€200,000.00	2021-2027		Alianța Pentru Dezvoltare Târgu Secuiesc
143	**3. Juste și incluzive**	3.3 Atragerea de noi locuitori	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Promovara evenimentelor organizate de Casa de cultura (pe timpul pandemiei au mutat spectacolele in aer liber)	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€10,000.00	2021-2027		Idee prezentata in cadrul consultarii online pe MEDIUL PRIVAT (17.11.2020)
144	**3. Juste și incluzive**	3.3 Atragerea de noi locuitori	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Promovarea Tg. SEcuiesc ca oraș istoric cu centru specific, cu clădiri arătoase	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€300,000.00	2021-2027		Propunere SOCIETATEA CIVILA (dl BARNA) -email
145	**3. Juste și incluzive**	3.3 Atragerea de noi locuitori	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Promovarea Tg. secuiesc ca și zona bogată în ape și gaze minerale	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€100,000.00	2021-2027		Propunere SOCIETATEA CIVILA (dl BARNA) -email
146	**3. Juste și incluzive**	3.3 Atragerea de noi locuitori	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Promovarea turismului prin muzelul breslelor, baile termale din Tg. Secuiesc, statiune din sec. XI, ape minerale, turnuri de apa (Sky bar)	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€100,000.00	2021-2027		Idee prezentata in cadrul consultarii online pe MEDIUL PRIVAT (17.11.2020)
147	**3. Juste și incluzive**	3.3 Atragerea de noi locuitori	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Reabilitarea si promovarea de atractii turistice din satele vecine. (Majoritatea satelor din împrejurime au atracții turistice – prin asfaltarea drumurilor de câmp ar putea fi utilizate atât de tractoare cu utilajele agricole cât și de bicicliștii turiști (dacă știu bine consiliul județean are un astfel de proiect – de exemplu anul acesta s-a asfaltat drumul Cernat – Turia. În mare parte deja sunt drumuri deschise circulației de interes local asfaltate între sate, dar cu trafic redus. Liniile verzi drumuri existente de asfalt cel roșii necesare în jur de 30-40 km	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€2,000,000.00	2021-2027		Propunere SOCIETATEA CIVILA (dl BARNA) -email
148	**3. Juste și incluzive**	3.3 Atragerea de noi locuitori	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Realizarea unui Ghid turistic virtual	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€200,000.00	2021-2027	Propunere proiect pentu perioada 2021-2060	Portofoliul de proiecte - PRIMARIA TG. SECUIESC primite email ianuarie 2021
149	**3. Juste și incluzive**	3.3 Atragerea de noi locuitori	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Restaurante specifice culinare cu mâncare Bio produse în apropiere	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€200,000.00	2021-2027		Propunere SOCIETATEA CIVILA (dl BARNA) -email
150	**3. Juste și incluzive**	3.4 Accesul facil al tuturor la servicii publice	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Amenajarea unor zone in centrul orasului unde micii producatori sa isi desfaca marfa	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€100,000.00	2021-2027		Pagina de Facebook Politica Urbană a României
151	**3. Juste și incluzive**	3.4 Accesul facil al tuturor la servicii publice	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Cantina sociala functioneaza in conditii normale	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€400,000.00	2021-2027		Idee prezentata in cadrul consultarii online SOCIETATEA CIVILA -SOCIAL ȘI CULTURA (02.12.2020)
152	**3. Juste și incluzive**	3.4 Accesul facil al tuturor la servicii publice	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Centru de ingrijire pentru varstnici	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€350,000.00	2021-2027		Idee prezentata in cadrul consultarii online pe MEDIUL PRIVAT (17.11.2020)

Nr. Crt.	Obiective	Prioritati	Tip localitate	Localitate	Judet	Proiect	Beneficiari	Posibili finantatori	Buget estimat in Euro	Perioada implementare	Stadiu proiectului	Sursa informatiei
153	3. Juste și incluzive	3.4 Accesul facil al tuturor la servicii publice	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Continuarea programului Academia de argint - cursuri gratuite de larg interes, pentru pers peste 50 ani, aprox 100 participant https://www.kezdi.ro/ro/stiri/se-lanseaza-programul-didactic-academia-de-argint-la-targu-secuiesc/	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€200,000.00	2021-2027		Idee prezentata in cadrul consultarii online SOCIETATEA CIVILA -SOCIAL ȘI CULTURA (02.12.2020)
154	3. Juste și incluzive	3.4 Accesul facil al tuturor la servicii publice	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Crearea de adăposturi pentru persoanele fara locuintă și cămin pt batrani	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€1,500,000.00	2021-2027		Idee prezentata in cadrul consultarii online SOCIETATEA CIVILA -SOCIAL ȘI CULTURA (02.12.2020)
155	3. Juste și incluzive	3.4 Accesul facil al tuturor la servicii publice	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Deschiderea unei facultati in municipiu	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€1,000,000.00	2021-2027		citadini.ro
156	3. Juste și incluzive	3.4 Accesul facil al tuturor la servicii publice	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Egalitate de sanse pentru comunitati marginalizate - 2 zone de etnie roma, probleme de saracie (Str. Morii 33 si Str. Abatorului 17, Satul Lunga)	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€500,000.00	2021-2027		Idee prezentata in cadrul consultarii online SOCIETATEA CIVILA -SOCIAL ȘI CULTURA (02.12.2020)
157	3. Juste și incluzive	3.4 Accesul facil al tuturor la servicii publice	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	HCL pentru persoane nevoiașe	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€100,000.00	2021-2027		Idee prezentata in cadrul consultarii online SOCIETATEA CIVILA -SOCIAL ȘI CULTURA (02.12.2020)
158	3. Juste și incluzive	3.4 Accesul facil al tuturor la servicii publice	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Înființarea unei echipe de întreținere pentru instalațiile de apă, gaze și electricitate, astfel încât populația să aibă pe cine să contacteze în caz de nevoie	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€10,000.00	2021-2027		Pagina de Facebook Politica Urbană a României
159	3. Juste și incluzive	3.4 Accesul facil al tuturor la servicii publice	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Program digital de asigurare a egalității de șanse a. Asigurarea echipamentelor informatice b. Instruiri pe teme informatice c. Extinderea serviciul public Wifi	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€500,000.00	2021-2027	Propunere proiect pentu perioada 2021-2061	Portofoliul de proiecte - PRIMARIA TG. SECUIESC primite email ianuarie 2021
160	3. Juste și incluzive	3.4 Accesul facil al tuturor la servicii publice	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Promovarea de evenimente realizate de Casa Vigado https://web.facebook.com/vigadoart	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€10,000.00	2021-2027		Idee prezentata in cadrul consultarii online SOCIETATEA CIVILA -SOCIAL ȘI CULTURA (02.12.2020)
161	3. Juste și incluzive	3.4 Accesul facil al tuturor la servicii publice	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Realizarea unei biblioteci on-line,	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€200,000.00	2021-2027	Propunere proiect pentu perioada 2021-2058	Portofoliul de proiecte - PRIMARIA TG. SECUIESC primite email ianuarie 2021
162	3. Juste și incluzive	3.4 Accesul facil al tuturor la servicii publice	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Realizarea unui festival de mare amploare - promovare Tg. Secuiesc	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€500,000.00	2021-2027		Idee prezentata in cadrul consultarii online SOCIETATEA CIVILA -SOCIAL ȘI CULTURA (02.12.2020)
163	3. Juste și incluzive	3.4 Accesul facil al tuturor la servicii publice	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Sănătate, educație și servicii sociale Proiecte cu finanțare europeană, care au obiectiv specific: -asigurarea unor condiții de siguranță și sănătate personală,.	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€200,000.00	2021-2027	Propunere proiect pentu perioada 2021-2056	Portofoliul de proiecte - PRIMARIA TG. SECUIESC primite email ianuarie 2021

Nr. Crt.	Obiective	Priorități	Tip localitate	Localitate	Județ	Proiect	Beneficiari	Posibili finanțatori	Buget estimat in Euro	Perioada implementare	Stadiu proiectului	Sursa informației
164	**3. Juste și incluzive**	3.4 Accesul facil al tuturor la servicii publice	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Scoala elementara (1-4 clase) cu multi copii romi, in cadrul ei se organizeaza programe expres pt copiii romi	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€350,000.00	2021-2027		Idee prezentata in cadrul consultarii online SOCIETATEA CIVILA -SOCIAL ȘI CULTURA (02.12.2020)
165	**3. Juste și incluzive**	3.4 Accesul facil al tuturor la servicii publice	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Spații alternative pentru vara - concerte	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€400,000.00	2021-2027		Idee prezentata in cadrul consultarii online SOCIETATEA CIVILA -SOCIAL ȘI CULTURA (02.12.2020)
166	**3. Juste și incluzive**	3.4 Accesul facil al tuturor la servicii publice	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Sprijin acordat persoanelor care sufera de COVID si nu pot sa iasa din domiciliu	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€50,000.00	2021-2027		Pagina de Facebook Politica Urbană a României
167	**3. Juste și incluzive**	3.5 Implicarea societății civile și a cetățenilor în dezvoltarea urbană	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Organizarea de evenimente periodice: expoziții, implicarea mai multor actori locali	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€100,000.00	2021-2027		Asociația Zold Nap - propuneri transmise prin email
168	**3. Juste și incluzive**	3.6 Eliminarea decalajului digital	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Crearea unei platforme de schimb de produse si servicii la nivel local	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€200,000.00	2021-2027		citadini.ro
169	**4. Bine guvernate**	4.1 Consolidarea capacității administrative	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Creșterea eficienței administrației publice - Optimizarea serviciilor publice locale Proiecte cu finanțare europeană, care au obiectiv specific: -procese de luare a deciziilor, deschise, transparente și participative, -crearea unor servicii publice și urbane personalizate -măsuri de gestionare a datelor -măsuri inovatoare orientate spre dezvoltare. -crearea sistemului informatic suport.	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€500,000.00	2021-2027	Propunere proiect pentu perioada 2021-2027	Portofoliul de proiecte - PRIMARIA TG. SECUIESC primite email ianuarie 2021
170	**4. Bine guvernate**	4.2 Reducerea birocrației și servicii adaptate nevoilor cetățenilor	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Alte domenii de dezvoltare: sport, cultură, turism,reabilitarea urbanistică a orașului în vederea ridicării calitătii vieții populației Proiecte cu finantare europeana, care au obiectiv specific: -crearea unor condiții de viață inteligente prin măsuri de îmbunătățire a gradului locuibil al orașului, turism, programe de dezvoltare a activităților culturale active, de agrement și comunitare, procese de îmbunătățire a condițiilor de locuință și soluții informatice pentru a le sprijini.	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€250,000.00	2021-2027	Propunere proiect pentu perioada 2021-2062	Portofoliul de proiecte - PRIMARIA TG. SECUIESC primite email ianuarie 2021
171	**4. Bine guvernate**	4.2 Reducerea birocrației și servicii adaptate nevoilor cetățenilor	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Asigurarea unui sistem informatic pentru sprijinirea economiei locale a. Registru electronic cu locuri de muncă locale disponibile /căutări de locuri de muncă b. Crearea și punerea la dispoziție a unui registru cu societăți/ furnizori de servicii locale c. Crearea unei platforme pentru vânzări online / livrare la domiciliu	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€500,000.00	2021-2027	Propunere proiect pentu perioada 2021-2033	Portofoliul de proiecte - PRIMARIA TG. SECUIESC primite email ianuarie 2021

Nr. Crt.	Obiective	Priorități	Tip localitate	Localitate	Județ	Proiect	Beneficiari	Posibili finanțatori	Buget estimat în Euro	Perioada implementare	Stadiu proiectului	Sursa informației
172	**4. Bine guvernate**	4.6 Digitalizarea administrației publice	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Administrație digitală a. Posibilitate de exprimare on-line a opiniei b. Înregistrare digitală, automatizarea birourilor, gestionarea înregistrărilor c. Modul de autoritate generală, tutelă, modul social d. Soluții GIS extinse	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€500,000.00	2021-2027	Propunere proiect pentu perioada 2021-2028	Portofoliul de proiecte - PRIMARIA TG. SECUIESC primite email ianuarie 2021
173	**4. Bine guvernate**	4.6 Digitalizarea administrației publice	MUNICIPIU	TÂRGU SECUIESC	COVASNA	Servicii publice digitale a. Anunțuri-informații de interes public din partea cetățenilor prin intermediul aplicației mobile-extinderea sistemului actual. b. Înscrieri on-line pentru întâlniri, discuții, audiențe c. Sistem de asistență la parcare	Primăria Tg. Secuiesc	Buget local sau alte surse de finanțare	€200,000.00	2021-2027	Propunere proiect pentu perioada 2021-2029	Portofoliul de proiecte - PRIMARIA TG. SECUIESC primite email ianuarie 2021
174	**4. Bine guvernate**	4.6 Digitalizarea administrației publice	MUNICIPIU	TARGU SECUIESC	COVASNA	Realizarea unui sistem integrat de e-guvernare și ghișeu unic în cadrul administrației publice locale din municipiu	Primăria Tg. Secuiesc	POC	€107,303.05	2017-2018	Inceput in 2019. Trebuie definite si clarificate componentele sistemului de e-guvernare.	SIDU 2017-2018

Tabel 5. Distribuția bugetului pe obiective și priorități

Obiective și priorități	Sum of Buget estimat în Euro
1. Verzi și reziliente	**€ 134,619,637.53**
1.1 Reducerea riscurilor climatice	€ 500,000.00
1.3 Managementul deșeurilor în conformitate cu directivele europene	€ 3,900,000.00
1.4 Reducerea poluării aerului	€ 3,259,545.68
1.5 Neutralitate energetică	€ 31,546,060.91
1.6 Mobilitate urbană durabilă	€ 95,414,030.95
2. Competitive și productive	**€ 114,293,622.12**
2.1 Valorificarea terenurilor și clădirilor pentru investiții strategice	€ 15,673,030.45
2.2 Infrastructură publică de calitate	€ 63,737,832.48
2.3 Forță de muncă calificată	€ 2,000,000.00
2.4 Spații publice urbane de calitate	€ 22,362,759.19
2.5 Încurajarea inovației și a start-up-urilor	€ 9,900,000.00
2.6 Dezvoltarea și consolidarea de parteneriate	€ 620,000.00
3. Juste și incluzive	**€ 18,390,000.00**
3.1 Utilități și servicii publice la costuri accesibile	€ 3,350,000.00
3.2 Acces la locuințe convenabile ca preț	€ 5,000,000.00
3.3 Atragerea de noi locuitori	€ 3,370,000.00
3.4 Accesul facil al tuturor la servicii publice	€ 6,370,000.00
3.5 Implicarea societății civile și a cetățenilor în dezvoltarea urbană	€ 100,000.00
3.6 Eliminarea decalajului digital	€ 200,000.00
4. Bine guvernate	**€ 2,057,303.05**
4.1 Consolidarea capacității administrative	€ 500,000.00
4.2 Reducerea birocrației și servicii adaptate nevoilor cetățenilor	€ 750,000.00
4.6 Digitalizarea administrației publice	€ 807,303.05
Grand Total	**€ 269,360,562.70**